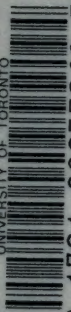

UNIVERSITY OF TORONTO

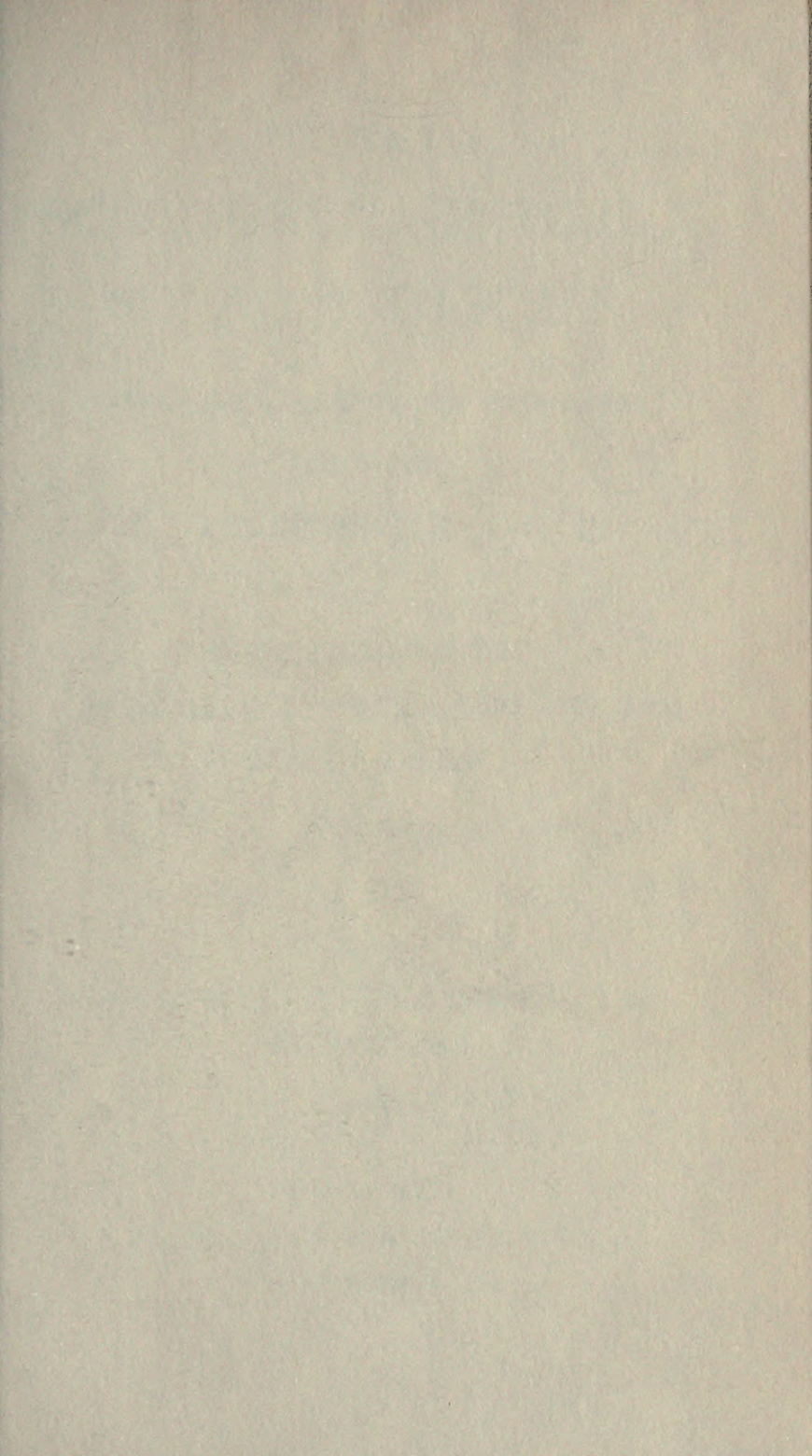

3 1761 00357243 5

283

37

I

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,
CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

31844
20/12/93

THEOPHYLACTUS SIMOCATTA.
GENESIUS.

Vol 49.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIV.

SCRIPTORUM HISTORIALIUM

BYZANTINA

DF

503

C6

v. 49

THEOPHYLACTUS SIMOCATA
GENESIS

BONNAE

IMPERIALIS UNIVERSITATIS

MDCCCXXIV

THEOPHYLACTI
SIMOCATTAE
HISTORIARUM

LIBRI OCTO

RECOGNOVIT

IMMANUEL BEKKERUS.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIV.

IMMANUELIS BEKKERI

PRAEFATIO.

Theophylacti Simocattae historiam Mauricianam cum bis editam accepissem, primum ab Iacobo Pontano, viro in sua societate non indocto, deinde a Carolo Annibale Fabrotto, cuius nec doctrinam magnopere laudaris nec diligentiam, ipse quia et codicibus carebam manuscriptis et parum assueram generi illi dicendi, quo plane mirifico utitur scriptor ad exemplar antiquitatis ineptissime expressus, satis habui si universa scribendi et interpungendi ratione ad sanitatem propius revocata manifestos duntaxat scribarum typothetarumque errores corrigerem: eos enim nimis multos ab Ingolstadiensi editore (I) transmissos Parisiensis (P) secure propagavit et auxit. addiderat Fabrotus glossarium sive vocum aliquot explicationem: id sesquifolium post Meursii et Ducangii in eodem ge-

nere operam nihil admodum habebat utile. Pontani quoque reccidi annotationes quippe pueris scriptas. eiusdem versionem Latinam non dubitavi refingere, sicubi aut a sententiae veritate aut a sermonis puritate longius videretur declinare.

Scrib. Berolini Idibus Nov. a. 1833.

IACOBI PONTANI DEDICATIO.

SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO,
D. M A X I M I L I A N O,
UTRIUSQUE BAVARIAE DUCI, PALATINO
RHENI, ETC.

Munus quoddam historicum, ipso genere unum, expositione bipartitum, MAXIMILIANE PRINCEPS, ad te mitto. de imperio et imperatoribus Orientis scriptores hi ambo memorant, de Mauricio Tiberio quidem prior, ut longior, ita quoque gravior et illustrior; de Palaeologis Comnenis posterior, ut chronographus, contractior. inter illius et horum tempora aliquot saecula fluxerunt, anni propemodum septingenti; id quod narrationum in uno volumine coniunctionem impedire non debuit, quando uni eidemque imperio praefuerunt, Byzantiumque novam Romam, ut Constantinus Magnus appellare voluit, sedem ac domicilium habuerunt, et quae commemorantur ab utroque, ad idem imperium eandemque civitatem spectant. Florebant res et stabant incolumes adhuc sub Mauricio principe potentissimo. deflorescebant et accidebantur potissimum sub Palaeologis, cum Osmanidae sive Turcarum reges, nominis et maiestatis Christianae infestissimi, semper aliquod tanquam membrum de ingenti et praeclarissimo corpore avellerent, donec tandem numine connivente fortunatissimam illam augustissimamque urbem, re vera caeterarum urbium βασιλίδα, reginam ac dominam, acerrima oppugnatione diu vexatam in potestatem adduxerunt; atque ita corporis quod dixi, velut speciosissimum caput, aut intima eius viscera atque adeo cor ipsum

immanissime avulserunt. quod ut gestum sit, a PROTOVE-
STIARIO nostro, qui praesens interfuit, diligentissime et ad
fidem accommodatissime descriptum invenimus. in utraque hi-
storia, ut hoc loco ad illarum commendationem nihil praeterea
ponam, summam rerum humanarum mobilitatem ac vicissitu-
dinem, et quod est apud Flaccum, hic apertissime intueri
licet:

— *valet ima summis*
Mutare, et insignem attenuat deus,
Obscura promens. hic apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit, hic potuisse gaudet.

Ex quanta felicitate Ormisdas Persarum rex (nam de re-
bus quoque Persicis multa Theophylactus narrat) et Chosroes
filius eius in quantas aerumnas devoluti sunt? quam flebilis est
Mauricii exitus? quam miserabilis Palaeologorum conditio,
qui auxiliaria Latinorum arma toties incassum implorarunt?
Persae Varamum, Mauricius Phocam, Constantinus VIII, qui
ex familia Palaeologina extremus et parum diu imperavit, Ma-
hometem II, tyrannos crudelissimos pertulerunt.

Quare principibus nihil tutius, nihil salutaris, quam
ab uno et unico deo pendere semper, cuius est regnum, et cui
voluerit, dabit illud; nihilque perinde in omni vita carum ha-
bere ut pietatem ac religionem, cuius in te ipso, MAXIMILIANE,
ut item in sanctissimis parentibus ac maioribus tuis, exempla
multa et singularia vidimus, legimus, audivimus; quemad-
modum et virtutum reliquarum, quibus principes Christiani
plusquam diadematis, auro et lapillis, stipatorumque magnis
catervis et omni demum honorum genere exornantur. in his
elucet inprimis domus vestrae clarissimae erga religiosos viros
amor ac liberalitas, qua cum SOCIETAS nostra plurimum usa
sit utaturque quotidie, et pars illius etiam ad Augustanum hoc
Collegium dimanaverit, et nos quoque tua tuorumque successo-
rum praesidia subsidiaque nobis polliceri possimus, facere non
potui quin ad testificationem grati ac memoris animi hoc quid-
quid est voluminis tibi inscriberem; cum praesertim ex nobil-
lissima bibliotheca tua codices Graecos plures hactenus mihi et

quibusdam ordinis mei suppeditaveris, ut hoc etiam modo nomine studiosorum omnium, qui his et aliis interpretationibus nostris nostrorumque legendis profecerunt aut proficient, tibi gratias agere videar, cum thesauros tales latere et absconditos esse amplius nolueris. quod restat, etiam atque etiam oro, PRINCEPS SERENISSIME, ut labores hosce tibi pie dedicatos ne spernas, Societatemque nostram omni benevolentia comprehendere ne desistas. Augustae Vindelicorum, anno MDCIV, pridie Kal. Maias.

IACOBI PONTANI
PRAEFATIO AD LECTOREM
DE AUCTORE HUIUS HISTORIAE,
DE SCRIPTIS EIUS, DE SYNOPSISIBUS
IN EUM PHOTII CONSTANTINOPOLITANI.

Theophylactus Simocatta (sic enim malo quam Simocattus; idque cum Suida, apud quem est *Σμοκάττης*) in Aegypto natus est, ut ipse liquido indicat lib. 7 cap. 16 extremo, cum de fluminis Nili incremento et inundatione disputationem longiusculam texere incipit. natus est autem loco non ignobili, ut coniecturam facimus, quandoquidem Petrum Aegypti praefectum se cognatione attingere affirmat, lib. 8, ubi Mauricii miserabilem interitum exponit ac deplorat; et ipse quoque honores gessit, quod statim docebimus. atqui scimus regendis praesertim provinciis, ut non imprudentes viros, sic etiam non humiles ac plebeios praeponi solere. ex dialogo, quem historiae suae praefigit, adultis Mauricii temporibus in lucem editum suspicor; et id multo magis ex cap. 17 lib. 2 colligo, ubi se de illius rebus audiisse a senibus narrat, quia scilicet puerilem tum aetatem agebat. sub Heraclio, qui Phoca interfecto imperium pene triginta annis tenuit (ab anno Christi 612 ad 640 scilicet), et Sergio patriarcha Constantinopolitano eum floruisse historiamque istam conscripsisse, ex eodem dialogo certo certius constat, similiterque ex cap. 12 lib. 8, ubi se, Phoca e medio sublato, scripta a se de Mauricii nece populo e superiore loco recitasse eumque ad lacrimas commovisse narrat. Photius

ἀπὸ ἐπύρχων ex praefectis nominat. praefecturam itaque, nec civitatis sed provinciae potius alicuius, administravit. ab eodem ἀντιγραφεὺς dicitur; quod quidam putavit reddendum *Scripturarius*. Scripturarii, inquit Nonius, apud veteres fuerunt quos nunc tabellarios dicimus, quod scriptis et commentariis omnia vel urbium vel provinciarum complecterentur. Lucilius: *publicarum rerum assuefiam, ut scripturarius*. unde historiam nostram liceret appellare: THEOPHYLACTI SIMOCATTAE EXPRAEFFECTI ET SCRIPTURARII *). sed Budaeus in Pandect. ἀντιγραφεὺς interpretatur OBSERVATOR COACTORUM, id est, eorum qui pecuniam colligunt ad principem aut rem publicam pertinentem, qui Graecis ἀποδέκται, nostratibus receptores particulares, Ciceroni pro domo sua, et alibi, custodes; ubi forsitan *coactorum* subaudiendum est. magis igitur inscriptio placuit, EXPRAEFFECTI ET CUSTODIS COACTORUM. Suidas σοφιστήν appellat, id est, hominem doctum ac sapientem, ex eoque et verba explanat et locos integros adducit.

Ingenium eius mite imprimis et φιλόκαλον, ut etiam doctrinam non vulgarem, scripta ipsa testantur ac produnt; quorum alia sunt epistolae, alia quaestiones naturales, alia historica. verum nos duobus prioribus generibus in praesens praetermissis, de historia, quam in manibus habemus, age, pro recepto interpretum more disseramus. de qua primum omnium audiendus est Photius, cui cum summa eruditione summi quoque iudicii intelligentia tribuitur. ἡ μέντοι φράσις αὐτῷ ἔχει μέν τι χάριτος· πλὴν γε δὴ ἡ τῶν τροπικῶν λέξεων καὶ τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας κατακορῆς χρῆσις εἰς ψυχρολογίαν τινὰ καὶ νεανικὴν ἀπειροκαλίαν ἀποτελεῦσθαι· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς γνωμολογίας οὐκ ἐν καιρῷ παρενθήκη φιλοτιμίας ἐστὶ περιέργου καὶ περιττῆς. τὰ δ' ἄλλα οὐτι ἐς μῶμον ἔχει. *dictio eius lepore ac venustate non caret. verumtamen modificatarum vocum et allegoricorum sensuum nimis crebra usurpatione, cum fastidio legentium, tandem friget et iuveniliter ineptit oratio. quin*

*) Interpres Hist. Trip. retinuit Graecum verbum lib. 9. Auct. Hist. Misc. lib. 13 Latine scripsit antigrapheus. sic enim ibi leg. et Idatius in praefatione Chronici. alii contrascriptorem vertunt. vide Salm. ad Hist. Aug. scriptores p. 480, 481 et 485.

etiam intempestiva sententiarum intermistio diligentiam nimis curiosam et supervacaneam olet. caetera in reprehensionem non cadunt. huic iudicio et nos suffragamur, dictionisque elegantiam ex tropis, tum iis qui in uno verbo tum iis qui in oratione cernuntur, magnam partem a Simocatta quaesitam, et comparatam concedimus. tropi autem ut rariores ornatum, sic frequentiores non solum satietatem et ineptiam, sed insuper obscuritatem pariunt. recensere huiusmodi tropos hoc loco nihil attinet, cum res perspicua sit, de qua loquimur. est et aliunde parum nonnunquam dilucidus hic auctor, ut interpretem etiam me eruditorem pudere non debeat id candide confiteri. quod de sententiis non opportune insertis queritur Photius, id aliquando factum a Simocatta non memini. curiose quidem et fortasse plus satis diligentem alicubi non negaverim, et in sententiis quoque crebrum esse fateor: nec ob id diem illi dicendum puto. invenitur praeterea aliquanto verbosior, quod Photium praeterisse miror; et idem vel continenter repetit, vel pluribus quam opus est dicit. sed enim haec tria a reprehensione haud aliena multis laudabilibus egregie compensat. est quippe rebus illustris et magnificus; tametsi non omnia Mauricii, sed bella cum Persis potissimum, nempe quinque libris prioribus, persequitur: reliquis tribus adversum Abares et Sclavinos sive Slavos gesta, necnon funestum eius exitum complectitur. magnam habet casuum varietatem, quae legentes mirabiliter retinet. genus scribendi, si totum simul universe spectemus, sane elaboratum, prudens, grave, iucundum, disertum, planeque oratorium. affert ad vitam humanam ex rerum vicissitudine ac mutatione quam rectissime instituendam documenta utilissima, eo siquidem fine potissimum historia textitur, ut aliorum exemplo velut in speculo, quid in moribus nobis sectandum fugiendumve sit, contemplemur. nec lectorem suum tantummodo meliorem sed etiam doctiorem dimittere studet; et cum alios summi ordinis scriptores, tum Homerum se non oscitanter legisse ostendit. multa nihilominus particulatim laudari in hac historia Mauriciana possunt, ut descriptiones montium, fluminum, castellorum, locorum, pugnarum, rituum; orationes partim sacrae, partim civiles, partim militares, sententiis ornatissimae ac robustissimae et omnino elo-

quentissimae; similitudines ad illustrandum accommodatae; multa prudenter dicta, multa pie explicata. si igitur historia quoquo modo scripta delectat, haec historia scripta ad hunc modum necesse est multo amplius delectet; in cuius contextu Graeco innumeris locis emendando et interpungendo nos etiam atque etiam maioremque in modum laborasse credas velim.

Iam vero Photius, qui in iudicio de hac historia ferendo acutum se praebuit, in synopsisibus seu argumentis singulorum librorum conficiendis parum accurate fideliterque versatus est. haud enim ipsemet ex lectione et memoria illas composuit (quod multis iam persuasum opinor, qui Theophylactum nostrum nondum viderunt et Photianam Bibliothecam evolverunt) sed lemnata seu summulae sectionum, ab aliquo lectore aut librario inductarum, et in vestibulo totius operis, ut mos est, simul ordinatim positas, ut invenit, ita in octo fasciculos constrinxit, ac nihil pene a se animadversum interiiciens, alienum laborem pro suo nobis obrusit et fucum fecit. cum autem lemnata illa nunc imperfecta sint, nunc minus quam pro re contineant, nunc plus contineant, nunc ab ordine rerum narratarum discrepent, nunc falsa sint, haec omnia vitia in epitomis Photianis aequae reperiuntur. quibus nos tollendis operam dantes, epitomas ad ipsam narrationis integritatem, seriem veritatemque accommodavimus; quod facile perspiciet, qui periochas istas sive argumenta sive synopses, ut nobis placuit appellare, cum iis quae apud Photium leguntur conferre voluerit. quamobrem etsi eius nomen in his omittere sine piaculo poteramus, ne tamen quispiam recognitionis seu emendationis nostrae ignarus aut nos tam nobilem scriptorem nondum vidisse admiraretur, aut illi gloriam suam invidisse opinaretur, synopsis singulis Photii patriarchae, immo pseudopatriarchae nomen praeposuimus. in capita unumquemque librum nos primum nostrum secuti iudicium divisimus, et suum cuique argumentum praescripsimus.

DE INSCRIPTIONE HUIUS HISTORIAE.

Libros hosce *ὀκτωμηνιχὴν ἱστορίαν* non ab ipso historico, sed ab aliquo ipsius studioso lectore aut librario inscriptos existimo, quod observarim vetustos scriptores de titulis monimen-

torum suorum sive de inscriptionibus adeo parum fuisse sollicitos, ut eos saepe omiserint. in quo posteris errandi, ne dicam ineptiendi data est occasio. splendida sane appellatio, et quae universam quandam orbis seu rerum per orbem gestarum explanationem polliceri videatur, cum tamen nonnisi Mauricii res, neque illae omnes hoc volumine explicentur, multa siquidem etiam alibi et in Occidente et in Italia praecipue gessit. quid ergo? arbitror inventorem huius inscriptionis ad ipsum imperatorem, qui tum nullo alio Occidentis imperatore *οικουμενικὸς* dici vere potuit, respexisse, ut non tam oecumenica quam oecumenici historia nominanda videatur. nos ut omnem ambiguitatem obscuritatemque fugeremus, simpliciter nec falso, et quod satis est, historiam Mauricii imperatoris inscripsimus, non impediētes, si quis nihilominus *οικουμενικὴν* voluerit appellare.

QUI RES MAURICII PERSCRIPSERINT.

Quanquam de hoc magno et illustri imperatore complures scripserunt, duos tamen potissimum laudandos caeterisque sine ulla controversia longissime anteponeudos video, Evagrium, omnium antiquissimum et ipsius Mauricii aequalem, cuius extant libri historiae ecclesiasticae (qui cum nonnisi ad duodecimum eius annum pervenerit, apparet ante illum vita excessisse: Mauricius quippe annis viginti imperio praefuit), et Theophylactum hunc nostrum, qui proxime secutus est Evagrium, scripsitque regnante Heraclio Phocae successore, et scripsit ex instituto libris 8 historiam Mauricii, accuratissime et elaboratissime, ut videbis, ex quo tanquam flumine caeteri rivus suos deduxerunt, inprimis Theophanes, qui, quod Iustinus Trogo Pompeio et Xiphilinus Dioni, hoc ipse Simocattae fuit: compendium enim quoddam confecit, et id Anastasius Bibliothecarius interpretatus est pene totum. Paulus Diaconus in Miscella, Zonaras, Cedrenus, Nicephorus Callistus. omnes isti suas narrationes hinc derivarunt, secundum Theophanem Nicephorus potissimum, verum nos dulcius ex ipso fonte bibamus. multo enim apud nostrum omnia copiosius et diligentius (tametsi non sine digressionibus, sed utilibus et iucundis) explicantur. et gratia magna Nobili ac Magnifico D. Ioanni Georgio

Herwardo ab Hohenburg, Serenissimi principis Bavariae consiliario intimo et inelytorum statuum Bayaricorum cancellario, cuius cura et impulsu factum est ut edito catalogo codices Graeci manuscripti bibliothecae Bavariae cum doctis viris aliquando ad publicam utilitatem communicarentur. in quibus hunc diutius iacere in tenebris non oportuit.

DE OMISSIS A SIMOCATTA.

De caeteris a scriptore hoc in Mauricii rebus praetermissis, et quia perpauca et quia non magni momenti sunt, nihil dicam. illa a reliquis omnibus posita et narratione ac scitu dignissima, quare tacuerit (ignorare enim ea non potuit) coniectura indagemus licet, crudelitatem in captivorum duodecim millia, quos cum non ita grandi pecunia redimere potuisset (non enim plus nummo aureo in caput constituebat Chaganus, immo dimidium), ex avaritia noluit, atque ita ut omnes ad unum mactarentur in causa fuit. et displicuit hoc verbum coram domino. quamobrem per quietem se ad Christum iudicem citari et accusari a captivis vidit. interrogatusque hicne an in futura vita pretium sibi pro scelere vellet reddi, hic hic, misericors domine, respondit. tum iudex, tradite illum Phocae cum uxore et liberis. experrectus Philippicum sororis maritum repente accersivit; et quoniam eum tyrannidis suspectum habebat ideoque in carcerem coniecerat, in genua procidens veniam ab eo petivit. haec a Theophane fusius exponuntur. perstringit ea duntaxat Nicephorus lib. 18 cap. 38.

DE LIBERTATE AUCTORIS IN APPELLATIONIBUS.

Monendus mihi es, bone lector, Theophylactum in Persis et Perside nominandis esse copiosum et varium. nominat enim illos etiam Babylonios, Parthos, Medos, Chaldaeos, barbaros; hanc Medicam et Babyloniam (quo vocabulo et Seleuciam, regiam sedem, aliquoties intelligit: nam et Babylonia dicta est), sive poetas imitans, qui vicinorum nominibus in appellandis locis et gentibus utuntur; sive quia olim sub eadem monarchia omnes fuerunt; sive quia alii ex aliis descenderunt et alii post alios rerum potiti sunt. cui rei probandae faciunt illa verba legati Chosroae regis Persarum ad Mauricium imperato-

rem lib. 4 cap. 13: ἢ οὐκ ἐκ Βαβυλωνίων Μηδοί, ἐκ δὲ Μηδῶν οἱ Πέρσαι, μετὰ δὲ τούτους οἱ Πάρθοι, ὡς περ τινὶ ἀκολουθία διαδοχῆς τὴν Χαλδαίων εὐδαιμονίαν ἐκτίσαντο; *annon e Babyloniiis seu Assyriis Medi, ex Medis Persae, ex his Parthi, quasi quadam consequenti successione Chaldaeorum opes acquisiverunt?* poëtas autem uti vicinorum nominibus in gentibus et populis appellandis, atque adeo in Persis, de quibus agimus, testis locuples erit Horatius, apud quem etiam Medi et Parthi, plane sicut a nostro Simocatta, nominantur. ab historicis Graecorum quoque bellum Graecis a Xerxe illatum τὰ Μηδικὰ saepe dicitur. Abares etiam modo Scythas, modo Hunnos, modo Turcas vocat. nos Persarum et Persidis nomina ad vitandam ἀμφιβολίαν et confusionem lectorum, ubi sensus patitur, ubique retinemus. interdum Romanos (hoc est Graecos), qui a temporibus usque Constantini M. propter imperii sedem in Orientem translata ita coepti sunt nominari, ut annotationibus in Cantacuzeni historiam docuimus, etiam Latinos appellat. caetera quae te scire volo, in notis exspectato.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΣΙΜΟΚΑΤΤΑ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ι

P H O T I I
 I N T H E O P H Y L A C T U M
 S U M M A R I A
 C O D . L X V .

¹ *Ανεγνώσθη Θεοφυλάκτου ἀπὸ ἐπύρχων καὶ ἀντιγραφείως ἱστοριῶν λόγοι ὀκτώ. ἔστι δὲ οὗτος ὁ Θεοφύλακτος τῷ γένει Αἰγύπτιος. ἣ μὲντοι φράσις αὐτῷ ἔχει μὲν τι χάριτος, πλήν γε δὴ ἡ τῶν τροπικῶν λέξεων καὶ τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας κατακο-*
5 ρῆς χρῆσις εἰς ψυχρολογίαν τινὰ καὶ νεανικὴν ἀπειροκαλίαν ἀπο-
τελευτᾷ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς γνωμολογίας οὐκ ἐν καιρῷ πα-
ρενθήκη φιλοτιμίας ἐστὶ περιέργου καὶ περιττῆς. τὰ δ' ἄλλα
οὐ τι ἐς μῶμον ἦκει. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Μαυρικίου,
καὶ κάτεισι μέχρι τῆς Φωκῆ ἀναρρήσειως. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ
10 λόγῳ διέξεισιν ὅπως ὁ Μαυρῆκιος ὑπὸ Τιβερίου τοῦ βασιλέως
ἀναγορεύεται βασιλεὺς, Ἰωάννου κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῆς Κων-
σταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας προεστηκότος. ὅσα τε εἰς νοθε-
σίαν εἶπε Μαυρικίου, Ἰωάννη τῷ κναίστωρι χρώμενος ὑπουργῶ

Lecti sunt Theophylacti expraefecti et scribae octo libri histo-
 riarum. est hic Theophylactus domo Aegyptius. dictio illius Veneris
 aliquid habet, nisi quod figuratis vocibus et allegoricis sensibus putide
 nimis ac frequenter ad satietatem usus in frigiditatem quandam et iuve-
 niles ineptias delabatur. veruntamen et sententiarum illa interiectio mi-
 nus opportuna diligentiam arguit et curiosam et supervacaneam. cetera
 bonus in reprehensionem non incurrit. auspicatur a Mauricii imperio et
 usque ad promulgationem Phocae successoris eius narrationem pertexit.
 percenset primo libro, quo pacto Mauricius a Tiberio renuntiatus sit
 imperator, Ioanne id temporis ecclesiam Constantinopolitanam admini-
 strante; quaeque eundem inauguraturus admonerit, interprete adhibito
 Ioanne quaestore, quem ut cum ad Mauricium tum ad populum coram

τῶν λόγων, ὃς πρὸς τε αὐτὸν Μαυρίκιον καὶ τὸν δῆμον τὴν ἐν τῷ λόγῳ προῦξιν ἐτάχθη πληροῦν τοῦ βασιλείως. ὅπως τε αὐτῷ τὴν θυγατέρα κατενεγέρησεν, ὅπως τε τῇ ὑστεραία τῆς Μαυρικίου ἀναρρήσεως ἐτελεύτησε, καὶ ὡς πρὶν ἢ τελευτήσαι αὐτὸν εἶδεν ὄψιν λέγουσαν αὐτῷ “τάδε σοι, Τιβέριε, τὸ τρισάμιον λέγει· 5 οἱ τύραννοι τῆς ἀσεβείας ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐ φοιτήσουσι χρόνοι.” ἦν δ’ ἄρα ἐκεῖνα τραγωδίας τινὸς προαγόρευσις τῆς ἀνὰ τὸν παλαμναῖον Φωκῶν ἀνοσιουργοῦ τυραννίδος. ἔτι δὲ καὶ ὡς πρὸς Ἀβάρους ἤδη μικρῷ πρόσθεν τὸ Σίρμιον πολιορκήσαντας Μαυρίκιος σπονδὰς ἔθετο, ἀν’ ἔτος ἕκαστον τοῖς βαρ- 10 βάρους συνθέμενος ἐγκαταβάλλεσθαι δι’ ἐμπορείας ἀργύρου τε καὶ ἐσθῆτος χρυσοῦ χιλιάδας π’. αἱ μέχρις ἐνιαυτῶν δύο διήρκεσαν, ὑπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἀπληστίας λυθεῖσαι· εἴκοσι γὰρ χιλιάδων χρυσοῦ ὁ βάρβαρος προσθήκην ἐζήτει. ἔξ οὗ λύσις γέγονε τῶν σπονδῶν. καὶ ἀλίσκεται ὑπὸ τῶν βαρβάρων Σιγγηδῶν 15 ἢ πόλις καὶ Ἀγούστα καὶ τὸ Βιμινάκιον, πολιορκεῖται δὲ καὶ Ἀγγιαλὸς πόλις. καὶ πρесеβέονται Ἐλπίδιος καὶ Κομεντιόλος Ῥωμαίων πρέσβεις πρὸς τὸν τῶν Ἀβάρων Χαγάνον, καὶ ἀτιμοῦνται, ἅτε δὴ Κομεντιόλου παρρησιασασμένον πρὸς τὸν βάρβαρον. τοῦ δὲ ἐπιγενομένου ἔτους πάλιν Ἐλπίδιος πρὸς τὸν Χα- 20 γάνον διαπρесеβεύεται ἐπὶ τῷ καὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας προστεθῆναι. καὶ λαβὼν Ταργίτιόν τινα ἀπὸ τῶν Ἀβάρων ἐς Βυζάντιον ἦκεν. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι πολλὰ τῶν Ῥωμαίων ἐλήθζοντο, Ταργίτιος εἰς Χαλκίδα νῆσον ἐξορίζεται, μηνῶν ἕξ τῇ ἐξορίᾳ παρα-

praesentem nomine suo verba faceret, ipsemet delegerat. quomodo eisdem Mauricio filiam suam desponderit, ac postera luce e custodia corporis evolarit. quale visum ante mortem ei oblatum, istanc vocem dederit, “Haec tibi, Tiberi, ter sanctum numen dicit, tyrannica impietatis tempora te imperante non venient.” erant haec nimirum alicuius tragoediae, calamitatisve praenuntia; nempe tyrannidis, quam sceleratus, et cruentus ille Phocas arripuit. praeterea quemadmodum cum Abaris, qui non ita pridem Sirmium ditioni suae subdiderant, Mauricius foedus composuerit, pactus, in annos singulos iisdem octoginta millia in veste et argento a mercatoribus soluturum. verum pensio ista ne ad biennium quidem cupiditati et avaritiae barbarorum satis fuit, siquidem Chaganus eorum princeps, uti vicena millia adiaceerentur postulavit. eo postulato reiecto foedus infirmatur. Singidon, Augusta, Viminacium urbes subiguntur. Anchialo oppugnatio admoveatur; Elpidius et Comentiolus ad Chaganum legati indigne accipiuntur, quod hic videlicet hominem liberius compellaverat. anno ab hoc altero Elpidius iterato ad Chaganum super vicenis aureorum millibus addendis mittitur, et cum Targitio quodam ex Abaris Byzantium redit. Comen-

ταθέντων. στρατηγὸς δὲ αἰρεθεὶς Κομεντίολος κατὰ Σκλαβήνων
 ἤνδραγάθησε. καὶ ὅπως πάλιν ὁ Χαγάνος τὰς σπονδὰς συγγεῖ·
 καὶ περὶ Βουκολόβρα τοῦ μάγου. πρόθησις τε πλείστων πόλεων
 Ῥωμαϊκῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. εἶτα τὸν πόλεμον διέξιμι τῶν
 5 Περσῶν καὶ Ῥωμαίων τὸν ἐπὶ τὸν Νυμφίον ποταμὸν, τὸν τε
 γάμον Μαυρικίου καὶ Κωνσταντίνης τῆς Τιβερίου θυγατρὸς.
 διαλαμβάνει δὲ καὶ περὶ τοῦ γενομένου ἐμπρησμοῦ, ὃς ἐν τῷ
 φόρῳ κατὰ τὰ προοίμια τῆς βασιλείας Μαυρικίου συνέβη, καὶ
 περὶ τῆς ἀναιρέσεως Παυλίνου τοῦ γόητος, καὶ περὶ τοῦ θαύμα-
 10 τος τοῦ κατὰ τὴν κόγχην Γλυκερίας τῆς μάρτυρος, ὅπως τε
 Ἰωάννης ὁ πατριάρχης, φιλανθρωπότερον δοκοῦντος ἔχειν τοῦ
 βασιλέως, αὐτὸς πρὶ παραδοθῆναι τὸν γόητα δυσχυρίζετο, πα-
 ρουφαίνων τῷ λόγῳ καὶ τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν. καὶ ὅτι Παυλι-
 νὸς τε καὶ ὁ παῖς, κοινωνὸς ὢν τῆς ἀσεβείας, τὴν ἐπὶ θανάτῳ
 15 ἀπήχθησαν, ξίφει τὸν βίον καταστρεψάμενοι. ἔτι τε περὶ τῶν
 Ἀφούμων καὶ Ἀκβῦς τῶν φρουρίων. ἐμπεριέχεται δὲ τῷ λόγῳ
 μάχῃ Ῥωμαίων καὶ Περσῶν, καὶ ὅπως ὁ Ἰωάννης καταστρατη-
 γεῖται ὑπὸ τῶν βαρβάρων. ἔτι δὲ καὶ ὁ μέγας σεισμὸς ὁ γενόμε-
 νος κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγορεύσεως Μαυρικίου, καὶ περὶ τῆς
 20 ὑπατείας αὐτοῦ. ὅπως τε Φιλιππικὸς ὁ ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασι-
 λέως Γορδία γαμβρὸς τῆς ἐώς δυνάμεως προχειρίζεται στρατη-
 γὸς, καὶ αἱ ἀνδραγαθίαι αὐτοῦ, ἀναχώρησις τε ἐκ τῆς Μηδικῆς
 τῶν Ῥωμαίων. καὶ ὅπως ἀνδρῶν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐκινδύνευσεν,
 ὅπως τε τὴν Ἀρζανητὴν χώραν ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς προνομή

tiolus contra Slavinos sive Sclavos dux creatus rem cum virtute gerit.
 Chaganus propter Barcolabram magum foedera denuo confundit. cum-
 que Abares complura Romanorum oppida depopularentur multisque locis
 vastitatem inferrent, Targitius in insulam Chalcitidem ad senos menses
 relegatur. Romanorum Persarumque ad Nymphium flumen conflictus.
 Mauricium inter et Constantinam Tiberii filiam nuptiarum sacra obeun-
 tur. in ipso primordio imperii Mauricii exortum in foro incendium.
 miraculum conchae seu pelvis Glyceriae martyris. Paulinus praesti-
 giator deprehenditur. imperatore ad clementiam propendente, ut appa-
 ret, Ioannes patriarcha veneficum rogo cremandum instat, dictaque ver-
 bis Apostolicis confirmat. Paulinus in crucem tollitur: eius filio impie-
 tatis consorti caput a cervicibus abscinditur. de Aphumis et Acbas
 castellis. Persarum et Romanorum certamen. Ioannes dux astu militari
 victus. Mauricio imperium occipiente horribilis terraemotus. eiusdem
 consulatus. Philippico imperatoris sororio (Gordiam quippe illius ger-
 manam habebat in coniugio) orientalium copiarum praefectura mandatur.
 Eius egregia facinora. Romanorum e Perside abito. sitis immensitate
 propemodum extinguuntur. captivos trucidant. Arzanenam regionem

παραδέδωκεν, ἀριστεία τε τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, καὶ ὅπως τὰ κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν ὁ Περσῶν στρατηγὸς κατεπόρθησε. πρεσβεία τε Περσῶν πρὸς Ῥωμαίους πρώτη καὶ δευτέρα. ταῦτα μὲν ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ.

2. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ διαλαμβάνει περὶ τοῦ ὄρους τοῦ 5 Ἰζαλά, περὶ τε τῆς κατὰ τὸν Καρδαρηγὰν τὸν τῶν Περσῶν στρατηγὸν ἀλαζονείας. ὅπως τε Φιλιππικοῦ τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τὸν Καρδαρηγὰν καὶ Πέρσας μάχη περὶ τὸ Ἀρζάμων συνέστη, καὶ ὅπως ὁ Φιλιππικὸς τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα φέρων περιήει καθαγιαῖζων τὸ στράτευμα, καὶ ὡς νίκη ἐπιφανεστάτη τότε Ῥω- 10 μαίων ἐγένετο, ὅπως τε ἡ ἀχειροποίητος πρὸς Συμεώνην τὸν ἐπίσκοπον Ἀμίδης μετὰ σεβασμιότητος ἀποστέλλεται. σκυλεύεται δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων τὸ βάρβαρον, καὶ φεύγει ὁ Καρδαρηγὰν ἐπὶ τὸ Δαρύς, καὶ ὅπως οἱ Δαρηνοὶ ἀπὸ τοῦ ἕστεος αὐτὸν ἀποπέμπονται διὰ τὸ κατὰ κράτος ἤττηθῆναι. ὅπως τε ὁ Ῥωμαίων στρα- 15 τιώτης τὸ σῶμα κατετέρωτο· ἦν δὲ τῆς τῶν Κουαρτοπάρθων τάξεως, οὕτω καλουμένων τῶν ἐν Βεροία πόλει τῆς Συρίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων. περὶ τε τῆς ἐπιστρατείας Ῥωμαίων κατὰ τῆς Ἀρζανηνῆς, καὶ ὅπως Μαρονθαῦς καὶ Ἰώβιος οἱ ἡγεμόνες αὐτῆς αὐτομολοῦσι πρὸς Φιλιππικὸν καὶ Ῥωμαίους. καὶ περὶ 20 τῆς ἰδιωτικῆς δυνάμεως τῆς συναθροισθείσης ὑπὸ τοῦ Καρδαρηγὰν εἰς τὸ ἔξαπατῆσαι Ῥωμαίους. καὶ ὅπως Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατὴρ ὑπὸ τοῦ Φιλιππικοῦ ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν πολεμίων ἀποσταλεὶς παραδόξως διασώζεται. καὶ περὶ Ζαβέρτα τοῦ Πέρσου, καὶ ὅπως τῆς τῶν Χλομαρῶν πο- 25

militi depraedandam dux Romanus permittit. a bellandi peritia commendatur. Scipio Africanus maior laudibus effertur. Persae haud procul Martyropoli grassantur. eorum ad Romanos legatio. Hactenus liber primus.

2. Mons Izala. Cardarigani Persarum ducis arrogantia. Romanorum cum Persis apud Arzamonem fluvium congressus. Philippicus imaginem non manufactam portans circumeundo exercitum sanctificat, et Romani victoria clarissima potiuntur. eadem imago ad Simeonem Amidae Antistitem transmittitur. Barbarorum spolia Romani legunt. Cardariganus Daram confugiens ut victus oppido a Darenis excluditur. Romani militis e cohorte Quartoparthorum (sic enim nominantur qui Berrhoeae in urbe Syriae commorantur) corpus vulneratum. in regionem Arzanenem Romanorum expeditio. Maruthas et Iobius duces eius ad Philippicum transfugiunt. Cardarigas belli rudes ad Romanos circumveniendos conscribit. Heraclius Heraclii Augusti pater a Philippico hostes exploratum missus, mirabiliter servatur. De Zaberta Persa. Romani a castello Chlomarō obsidionem abstinent. Philippici repentina et

λιορκίας Ῥωμαῖοι ἀπέσχοντο. ἔτι δὲ περὶ τῆς ἀθρόας καὶ ἀλό-
 γου φυγῆς Φιλιππικοῦ, καὶ τῆς γενομένης ἀταξίας τοῖς Ῥωμαί-
 κοῖς ἐκστρατεύμασι. περὶ τε τῆς ἐνεχθείσης τῷ Φιλιππικῷ νό-
 σου. καὶ ὅτι Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατὴρ
 5 τὰς φροντίδας τῆς ἡγεμονίας ἀναδέχεται. ὅπως τε τοῖς μεσημ-
 βρινοῖς τῆς Μηδικῆς προσβάλλει ὁ τῆς Ῥωμαίων δυνάμειος ὑπο-
 στρατήγος· καὶ ὡς ἕαρος ὥρα προσβάλλουσι Ῥωμαῖοι κατὰ τῆς
 Περσῶν πολιτείας. διαλαμβάνει τε ὡς Κομεντιόλος κατὰ τῶν
 Ἀβάρων ἐκστρατεύει, ἔχων ὑποστρατήγους Μαρίνον καὶ Κά-
 10 στον, καὶ ὡς εὐδοκιμοῦσιν οὗτοι κατὰ τῶν Ἀβάρων· ὕστερον δὲ
 ζωγρεῖται ὁ Κάστος. καὶ ὅτι Ἀνσιμουθ τὸν ἕξαρχον τῆς περικῆς
 Ῥωμαίων δυνάμειος οἱ Ἀβαροὶ ζωγρίαν ἔλαβον, καὶ κατέδραμον
 τὰ ἀνὰ τὴν Θράκην αἱ δυνάμεις αὐτῶν. καὶ Κομεντιόλου διά-
 σκεψις εἰ χρῆ ἐπιτίθεσθαι τοῖς Ἀβάροις, καὶ δημηγορία ἐπὶ τὸ
 15 δεῖν ἐπιτίθεσθαι, καὶ ἀντιδημηγορία. ὅπως φωνὴ ἐμπεσοῦσα
 τῷ στρατῷ τῶν Ἀβάρων ἔπρακτον τὴν τοῦ Κομεντιόλου ἐπίθε-
 σιν τὴν κατὰ τοῦ Χαγάνου εἰργάσατο. καὶ περὶ Βουσαῦ τοῦ
 στρατιώτου, ὅπως τε κνηγῶν ἐάλω ὑπὸ τῶν Ἀβάρων, καὶ ὅπως
 ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ὑπεροφθεῖς πρῶτος διὰ τοῦτο τοὺς Ἀβάρους
 20 πολιορκητικὰ ὄργανα ἐδίδαξε κατασκευάζεσθαι. ὅπως τε ὑπὸ
 τοῦ Χαγάνου πολιορκεῖται Βερούη, καὶ ὅπως ἀποτυγχάνει τοῦ
 ἔγχειρίματος. ὅπως τε Διοκλητιανοῦ πόλιν ὁ αὐτὸς πολιορκή-
 σας ἀπρακτεῖ. καὶ ὅπως ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος ὑπὸ τοῦ ἀγε-
 λαίου πλήθους τῶν Βυζαντίων ἐλοιδορεῖτο διὰ τὰ ἀπὸ τῶν βαρ-
 25 βάρων συμβεβηκότα περὶ τὴν Εὐρώπην δυστυχήματα, ὅπως τε
 ἐκπέμπει στρατηγὸν τὸν Ἰωάννην, ὃν ἐπεκάλουν Μυστάκωνα,

absurda fuga. in Romano exercitu trepidatio ac tumultus. Philippici
 invaletudo. Heraclius Heraclii parens ducis munus capessit. Romano-
 rum hypostrategus, sive subimperator, sive minor dux, Persas ad meri-
 diem incurSAT. tempestate verna Romani in Persidem irrumpunt. Co-
 mentiolus in Abaros movet, hypostrategos habens Martinum et Castum,
 qui praeclarum nomen adipiscuntur. capitur Castus. Ansimuthum pedi-
 tatus Romani ducem Abares captivum faciunt: superiorem Thraciam popu-
 lantur. Comentioli deliberatio, ecquid Abares invadendi sint. in
 utramque partem disseritur, clamor missus ausa Comentioli inania red-
 didit. De Busa milite, quomodo per venatum in manus Abarum vene-
 rit, et a civibus suis neglectus, ea de causa primus Abaros instrumenta,
 machinasque oppugnatorias fabricare docuerit. Chaganus Beroen obsi-
 dens, proposito excidit. idem Diocletianopolim oppugnare incassum in-
 stituit, et a Philippopoli atque Adrianopoli repellitur. Mauricius impe-
 rator a plebe Byzantina propter Castum et Ansimuthum duces captos
 conviciis incessitur. Ioannem cognomento Mystaconem cum Hypostrat-

ὑποστράτηγον αὐτῷ καταστησάμενος Δρόκωνα, ὃς καὶ πολιορκουμένης ὑπὸ τῶν Ἀβάρων τῆς Ἀδριανουπόλεως συμμαχίας τοῖς πολεμοῖσι τὴν πόλιν διεσώσατο. διαλαμβάνει δὲ καὶ ὅπως ἰ Ἡράκλειος φρούριον Περσικὸν ἐνεχείρει τοῖς ὅπλοις ἐλεῖν, καὶ περὶ τοῦ Βεῖουδάεις φρουρίου, καὶ ὅπως παραδόξῳ ἀριστεία Σά-5 πηρος τοῦ στρατιώτου εἶλον τὸ φρούριον Ῥωμαῖοι. καὶ τὴν ἐν-δημίαν δὲ Φιλιππικοῦ περὶ τὸ βασιλεῖον ἔστιν.

3. Ὁ δὲ τρίτος λόγος διέξεισιν ὅπως χειροτονεῖται ἀντὶ Φιλιππικοῦ στρατηγὸς ὁ Πρίσκος τῆς ἐφῶς δυνάμεως, ὅπως τε Φιλιππικὸς διαφθορούμενος Πρίσκῳ πρὸς Ἡράκλειον ἔγραψεν¹⁰ ἐμφανίσαι τῷ στρατῷ τῶν σιτήσεων αὐτῶν τὴν μείωσιν, καὶ ὅτι Πρίσκος προσπελάζων τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἀπέβη τοῦ ἵππου κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος καὶ οὕτως ἠσπάσατο τὸ στρατιωτικόν· διὸ τὸ στρατιωτικόν, ὅτι τε αἱ σιτήσεις ὑπετέμνοντο καὶ ὅτι ἠτι-15 μοῦντο, ἔστασίαζον. καὶ Πρίσκος ἐλιφρέδα δοὺς τὴν ἀχειρο-15 ποίητον δι' αὐτῆς ἐκλιπαρεῖν τὸ πλῆθος ἐτέχναζεν· οἱ δὲ καὶ ταύτῃ λήθοις ἔβαλον. διὸ φεύγει μὲν ἐν Κωνσταντίνῃ Πρίσκος, καὶ αἰρεῖται ὑπὸ τῆς στρατιᾶς Γερμανὸς αὐτοῖς στρατηγὸς ἀκού-20 σιος· καὶ ταύτης τῆς τυραννίδος κρατούσης πολλαὶ παρὰ Περ-σῶν συμφοραὶ τοῖς Ῥωμαῖοις ἐναπετίκτοντο. διὸ καὶ βασιλεὺς 20 παύει μὲν Πρίσκον, ἀνταποστέλλει δὲ Φιλιππικὸν πάλιν στρα-τηγόν. ἣ δὲ στρατιὰ καὶ πρὸς αὐτὸν ἔστασίαζε. καὶ πολιορκεῖται μὲν Κωνσταντῖνα ὑπὸ Περσῶν, ῥύεται δὲ τῶν κινδύνων ἐπιστάντος αὐτῇ Γερμανοῦ. καὶ πόλεμος Πέρσαις καὶ Ῥωμαίοις

tego Droctone mittit, cuius virtute Adrianopolim ab obsidione Abarum, pugnata cum illis pugna vindicat. Heraclius castellum Persicum, Mazororum Theodorus et Andreas expugnant. Iidem Biudaes, admiranda virtute Saperii militis obtinent. Philippicus in urbem imperantem proficiscitur.

3. Priscus Orientalibus copiis pro Philippico praeponitur. Philip- picus Prisco invidens, ad Heraclium scribit, uti annonae imminutionem exercitui significet. Priscus neglecto more veteri, veniens ad exercitum de equo non descendit, ut ita militibus de plano salutem diceret. quocirca quoniam et de comaeu amitterent, et honore suo fraudarentur, seditionem occipiunt. eos artificio quodam Priscus, circumlata imagine non ab homine confecta pacare studet. quam cum et ipsam lapidibus insectarentur, Constantinam fugit: in cuius locum Germanus, quanquam invitus sufficitur. his turbis vigentibus, Persae multis calamitatibus Romanos affligunt. quam ob causam imperator Prisco abdicato, Philippico muneris sui dignitatem restituit; in quem nihilominus exercitus calcitrat. Constantina a Persis obsessa Germani adventu periculo eripitur. Aristobuli opera exercitus erga ducem mitescit. Persarum Romanorumque

κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν γίνεται, καὶ νικῶσι Ῥωμαῖοι λαμπρῶς, ἅτε τοῦ Περσῶν στρατηγῶ Μαρούζα καὶ τρισχιλίων πεσόντων, χιλίων δὲ ζωορηθέντων. καὶ διαλλάσσεται πρὸς τὸν αὐτοκράτορα δι' Ἀριστοβούλου τὸ στρατόπεδον· γίνεται τε κατὰ τὸ 5 φρούριον Γιληγεδῶν τῶν δεσμοτῶν Ῥωμαίων ἀριστεία. καὶ Γρηγόριος ὁ Ἀντιοχείας ἀρχιερεὺς Φιλιππικὸν διὰ προεβείας ἀποκαθίστησι τῷ στρατεύματι. ἀλίσκεται δὲ ὑπὸ Περσῶν ἡ Μαρτυρόπολις διὰ Σίττα δόλω, καὶ ἀποχειροτονεῖται Φιλιππικός, καὶ Κομεντιόλος ἀντ' αὐτοῦ τὸν Περσικὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος 10 πιστεύεται πόλεμον. οἱ δὲ Γέται ἦτοι Σκλάβοι τὰ περὶ τὴν Θράκην ἐλυμαίνοντο, ἡ Ῥώμη δὲ πρὸς τοὺς Λογγιβάρδους ἀνθωπλίζετο, καὶ Λιβύη τῶν Μαυρουσίων περιεγίνετο. Κομεντιόλου δὲ στρατηγοῦντος συμπλέκονται περὶ τὸ Σισάρβανον πλησίον Νίσιβος Πέρσαι καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ νικῶσι κατὰ κράτος Ῥωμαῖοι, 15 Ἡρακλείου περιφανῶς ἐνευδοκιμοῦντος τῷ δόρατι· πίπτει γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς Φραάτης, καὶ σκυλεύεται τὸ πολέμιον. ἔτι δὲ διαλαμβάνει ὅπως ὁ Βαράμ Τούρκους καταπολεμήσας, καὶ πολὺν πλοῦτον Ὀρμίσδα τῷ βασιλεῖ ἐκείθεν χορηγήσας, ἤρε τὴν μάχαιραν καὶ κατὰ Σουανίας· Ῥωμαῖοι δὲ 20 Ῥωμανοῦ στρατηγοῦντος συμπλέκονται Βαράμ καὶ τῷ ὑπ' αὐτὸν στρατῷ, καὶ κατὰ κράτος νικῶσι. καὶ ὡς διὰ τὴν ἤτταν Ὀρμίσδας τῷ Βαράμ ἐπονειδίζων γυναικεῖαν ἔστειλεν ἔσθῆτα· ὁ δὲ ἀνθύβριζε, θυγατέρα Χοσρόου ἀλλ' οὐχ υἱὸν Ὀρμίσδαν τοῖς γράμμασιν ἐπιγραφόμενος. ἐν ᾧ καὶ Ἀρμένιοι ὑποθήκαις Σαβ- 25 βατίου τὸν μὲν σφῶν στρατηγὸν Ἰωάννην ἀναιροῦσι, προσχωρεῖν

ad Martyropolim conflictus, et horum victoria praedicanda, duce Maruza interfecto et tribus Persarum millibus captis. cum imperatore in gratiam reditur. in castello Giligerdo Romanorum captivorum generosa virtus. Gregorius archipraesul Antiochenus Philippico per legatos militum voluntates recuperat. Sittae dolo et impostura Persae Martyropoli potiuntur. Philippicus gradu deicitur, et Comentiolo bellum Persicum decernitur. Getae sive Sclavi Thraciae finitima incursant. Roma in Longobardos vicissim arma capit. in Lybia Mauri vincuntur. apud Silarbanum prope Nisibim Comentioli ductu Romani Persas summa ope, Heraclio ad famam insigniter dimicante, debellant. dux ipse Aphraates oppetit; spolia leguntur: imperatori pretiosa inde munera transmittuntur. Varamus Turcis superatis Suaniam aggreditur. de Varamo Romani Romano duce triumphant: cui victo exprobrandi causa Hormisdas muliebrem stolam mittit. ille contumeliam contumelia ulciscendam ratus, in epistolae inscriptione Chosroae non filium sed filiam appellat. Armenii Symbatii cuiusdam impulsu Ioannem praetorem suum trucidant,

δὲ Πέρσαις ἐγχειροῦσι. Κομεντίολος δὲ σταλείς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὴν τε στάσιν κατευνάζει καὶ Σαββάτιον εἰς Βυζάντιον ἄγει· ὁ δὲ Θηρίοις βορὰ γενέσθαι καταδικάζεται, φιλανθρωπία δὲ βασιλικῇ τοῦ θανάτου ἀπολύεται. Ὁρμισδὰς δὲ Σαράμην κατὰ Βαρὰμ ἀποστέλλει· Βαρὰμ δὲ μάχη νικήσας Σαράμην ἐλεφάντων βορὰν ἐποιήσατο, καὶ ἀναφανδὸν κατὰ Ὁρμισδα παρατάσσεται. ὁ δὲ Βαρὰμ ἐπὶ τοσοῦτο δόξης ἦν κεχωρηκῶς πρὶν ἢ μελετῆσαι τὰ τῆς ἀποστασίας, ὡς μετὰ γε βασιλέα μηδένα τῶν πάντων μείζονα δόξαν ἔχειν αὐτοῦ· ὁ γὰρ κοροσπαλάτην Ῥωμαῖοι καλοῦσι, ταύτης ἀπήλανε τῆς τιμῆς. ἔμπεριέχεται δὲ τῷ λόγῳ καὶ ἀναδρομῇ τῶν συγκυρησάντων περὶ τοὺς προεσβυτέρους χρόνους, καὶ σύντομος ἀφήγησις τῶν κεκνημένων ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου καὶ Τιβερίου τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ περὶ τῆς ὠμότητος Ὁρμισδοῦ τοῦ Περσῶν βασιλέως, καὶ τῆς Περσικῆς γενεαρχίας ἀφήγησις. ταῦτα μὲν καὶ ὁ τρίτος. 15

4. Ὁ δὲ τέταρτος διαλαμβάνει ὅπως τε Πέρσαις ὁ ἐμφύλιος ἐκρατύνετο πόλεμος, καὶ ὅσα συνεκέρησε κατὰ τὴν τυραννίδα Βαρὰμ τρόπαιά τε καὶ εὐτυχήματα· καὶ ἡ τοῦ Φερεχάνους ἀναίρεσις καὶ ἡ Ζαδέσπρα προσχώρησις, ὅπως τε ὑπὸ Βινδίου καθαιρεῖται τῆς βασιλείας Ὁρμισδὰς, ὅπως τε ἤτησε δέσμιος ὢν δημηγορεῖσαι, καὶ ὡς δημηγορεῖ, ὅπως τε Βινδόης δημηγορεῖ, καὶ κατισφάζεται ἐνώπιον Ὁρμισδα ὁ παῖς καὶ τεμαχίζεται ἡ βασιλεύς, καὶ τυφλοῦται καὶ αὐτὸς Ὁρμισδὰς· ὅπως τε ὕστερον ὑπὸ τοῦ παιδὸς Χοσρόου, ὃν ἐστήσαντο Πέρσαι βασιλέα,

et ad Persas deficere instituunt. missus ab imperatore Domenziolus tumultum sedat, et Symbatium Constantinopolim ducit: ubi sententia iudicium a bestiis dilaniandus benignitate et clementia imperatoris conservatur. Soranem ab Hormisda contra se missum Varamus potentior elephanto obiicit. Varamus, qui antequam defectionem meditaretur, eo honoris et auctoritatis processerat ut facile secundus a rege numeraretur (siquidem Curopalatae, ut Romani vocant, magistratum gerebat), aperte regi bellum facit. repetitio rerum vetustioris cuiusdam memoriae, gestorumque adversum Persas Iustino et Tiberio imp. compendiosa narratio. Hormisdæ regis Persarum crudelitas. principes familiae apud Persas.

4. Bellum civile inter Persas robur validum acquirit. Varami tyranni prosperi successus. Pherochanis trucidatio. Zadesprae ad hostes transitio. Hormisdas a Bindoe regno deturbatus e vinculis concionandi facultatem impetrat, in quem Bindoes asperius verba fecit. Hormisdæ filius minor ante oculos patris mactatur, regina frustatim dissecatur: ipse terebratis luminibus caecatur, postmodumque a Chosroe filio seniore, quem sibi regem Persae elegerant, fustuario interimitur. Varami tyran-

ῥοπάλους ἀναιρεῖται. ἐπικράτειά τε τῆς τυραννίδος Βαράμ, καὶ
 φωνῇ Χοσρόου τοῦ Περσῶν βασιλέως, ὅπως τε ἐπὶ τὸ Κιρκήν-
 σιον ὁ Περσῶν βασιλεὺς παραγίνεται, προσχωρήσας Μαυρικίῳ
 τῷ αὐτοκράτορι, ὅπως τε διαπρεσβεύεται πρὸς αὐτόν. περὶ
 5 Βαράμ δὲ πάλιν, ὅπως τετραζόμενος ὑπ' αὐτῶν ἀναρρηθῆναι
 βασιλεὺς καὶ μὴ τυχῶν ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε βασιλεῖα. ὅπως ὁ βα-
 σιλεὺς Χοσρόην ἐπὶ τὴν ἱερὰν πόλιν μετέγει, βασιλεῖον αὐτῷ
 θεραπείαν συστησάμενος. καὶ περὶ τῶν συγκυρησάντων Βαράμ
 καὶ Χοσρόη πρὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς συμμαχίας, καὶ ὡς διαπρεσβευ-
 10 σάμενος Βαράμ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαυρικίον ἀποπέμπεται,
 διαπρεσβεύεται δὲ πάλιν Χοσρόης καὶ τυγχάνει. ὅπως ὁ βασι-
 λεὺς τὸν τῆς Μελιτηνῆς ἱερέα ἅμα Γρηγορίῳ τῷ Ἀντιοχείας ἀρ-
 χιερεῖ πρὸς Χοσρόην ἐξέπεμψε. περὶ τῆς δολοφονίας Βαράμ,
 ἣν Ζαμέρδης καὶ Ζοανάμβης συνεσκευάσαντο, καὶ περὶ τοῦ φό-
 15 νου τῶν εἰς τοῦτο συμπραξαμένων. περὶ Βινδόου τοῦ Πέρσου,
 καὶ ὅπως δραπετεύει Περσίδα, τῆς κατὰ Βαράμ ἐπιβουλῆς κοι-
 νωνὸς γεγονώς. ὅπως ἡ Μαρτυρόπολις ὑπὸ Χοσρόου ἀποδίδο-
 ται Ῥωμαίοις, καὶ περὶ τῆς τοῦ Σίττα διὰ πύρρος ἀναιρέσεως,
 καὶ ἑορταστικῆ τοῦ ἐπισκόπου Μελιτηνῆς (Δομετιανὸς ὄνομα
 20 αὐτῷ) ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ Ἰησοῦ. ἐν οἷς καὶ ὁ τέταρτος
 λόγος.

5. Ὁ δὲ πέμπτος διέξεισιν ὅπως Χοσρόης ὁ Περσῶν βα-
 σιλεὺς ἀπορία τὴν ψυχὴν κατατροχόμενος ἐπρέσβευε τὸν ἐν μάρ-
 τυρσι Σέργιον, ὃν καὶ τὰ λοιπὰ βάρβαρα πρεσβεύουσιν ἔθνη, λύ-
 25 σιν τῶν δυστυχημάτων εὑρεῖν· καὶ ὡς σταυρῷ χρυσῷ λιθοκολ-

nis corroboratur. Chosroes in fugam incumbens Circesium venit, ad
 Mauricium imperatorem scribit, ei se dedit. Varamus a Persis rex sa-
 lutari artificio quodam elaborat: ea spe frustratus regem se ipse creat.
 Comentiolus iussu Mauricii Chosroen Hierapoli, obviam egressus, hono-
 rifice accipit, satellitium ei regium adiungit. acta inter Varamum et
 Chosroen, antequam is societatem cum Romanis iniret. Chosroae ad
 Mauricium efficax, Varami irrita legatio. imperator Domitianum Meli-
 tenae et Gregorium Antiochiae pontifices super Varamo per insidias
 mactando ad Chosroen legat; quem Zamerdes et Zoambres cum aliis
 adorientes, misere pereunt: Bindoes molitionis contra Varamum parti-
 ceptus effugit. Martyropolim Persae Romanis restituunt. Sittas proditor
 igni exuritur. Domitiani Melitenensis episcopi pro recepta urbe festa
 et gratulatoria conciuncula.

5. Chosroes Persarum rex animi anxius Sergium martyrem, cae-
 teris quoque barbarorum nationibus sanctum ac venerabilem, precatur
 uti calamitatem ab se depellat: crucem auream gemmis distinctam eidem

λήτω ἐτίμησεν· ἐντεῦθεν τε Ζαδέσπρας διὰ Ροσᾶ δολοφονεῖται Βλησχάνους ὑποθήκαις, καὶ τᾶλλα θυμῶρη Χοσρόη συναγιᾶ. περὶ τοῦ ἐκδανεισθέντος χρυσίου Χοσρόη τῷ Περσῶν βασιλεῖ ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὡς χειρογραφῆ Χοσρόης τὸ δάνεισμα. πρεσβεία τε Χοσρόου ἐφ' ᾧ ἀποστῆναι Κομεντιόλον 5 τῆς ἡγεμονίας, καὶ χειροτονία Ναρσοῦ ἀντὶ Κομεντιόλου, καὶ συμμαχία Ῥωμαίων κατὰ τοῦ τυράννου Βαράμ. καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν δώρων τῶν σταλέντων Χοσρόη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος· καὶ ὅπως τὰς κλεῖς τοῦ Δαρῆς ὁ Χοσρόης διὰ τοῦ πρέσβειος Δόλβζα παραδέδωκε τῷ βασιλεῖ. δημογορία τοῦ Δομετιανοῦ 10 Μελιτηνῆς, προτρέπουσα τὸ Ῥωμαϊκὸν συμμαχεῖν Χοσρόη κατὰ Βαράμ· καὶ περὶ τῶν συγκυρησάντων εὐτυχημάτων πρὸ τῆς συμπλοκῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν Χοσρόη, καὶ ὅπως οἱ βασιλικοὶ θησαυροὶ τὰ τε Περσικὰ βασίλεια ἀποκαθίσταται Χοσρόη διὰ Βινδόου. ἔνωσις τῶν Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων Ἀρμενίας τε καὶ 15 τῆς ἐφᾶς, καὶ μάχη κατὰ Βαράμ, καὶ νίκη Ῥωμαίων περιφανεστάτη· ἐν ἣ μάχῃ Ναρσοῦ στρατηγοῦντος καὶ Τοῦρκοι συνελήφθησαν, οἱ ἐπὶ τῶν μετώπων τὸν τύπον ἔφερον τοῦ σταυροῦ, ὃ ἐπέθεντο, ὡς ἐκεῖνοι διηγοῦντο, εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς πάλαι προσπεσούσης αὐτοῖς λοιμικῆς νόσου. τὰ κατὰ τὴν Γολινδοῦχ 20 ἐν Περσίδι γεγονότα, καὶ οἷον ἐκεῖνη βίον ἀσκητικὸν ἠγωνίσαστο. ἐπανάξενξίς τε Χοσρόου εἰς τὰ οἰκεία βασίλεια. καὶ περὶ τῶν σταλέντων δώρων παρὰ Χοσρόου Σεργίῳ τῷ μάρτυρι. πρεσβεία τε τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἅγιον, ὥστε ἐκ τῆς Σερεμί παιδοποιήσασθαι· Χριστιανῆ δὲ ἐτύγχανεν αὕτη. καὶ ἐπιτυχία τε 25

vovet. Zadesprates a Rosano Solchanis hortatu circumventus occiditur, aliaque praeterea Chosroae haud iniucunda eveniunt. pecuniam a Mauricio Imperatore mutuatus syngrapham dat. eius legatio super Comentiolo duce in ordinem redigendo, in cuius locum Narses sufficitur. Romanorum adversus Varamum tyrannum auxilia. Mauricii ad Chosroem dona regalia, qui per Dolabranum legatum claves Darae oppidi imperatori contradidit. Domitiani Melitenae antistitis ad Romanos de Chosroae contra Varami opes adiuvando praeclara oratio. ante Romanorum Persarumque dimicationem Chosroae oblata felicitas. thesauri regii et regnum eidem opera Bindoi restituuntur. Romanorum Armeniarum orientaliumque copiarum coniunctio, praelium cum Varamo, et Romanorum Narse imperatore victoria splendidissima. capti etiam Turcae in frontibus crucis figuram ferentes, quod quidem (ut narrabant) aliquando pro liberatione a grassante pestilentia matres adhuc pueris inusserant. res Golinduchae, quae in Perside vitam vixit asceticam. Chosroae in regiam reversio. dona a Chosroae Sergio martyri sacrata. ad eundem divum preces eiusdem pro suscipiendis ex Sira Christiana femina liberis.

τῆς αἰτήσεως, καὶ δώρων πολυτελῶν ἀποστολὴ παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν νεὼν τοῦ μάρτυρος. ὅπως τε Χοσρόης τοὺς κεκοινωνηκότας τῇ τυραννίδι καὶ Βινδόην αὐτόν, ὡς κατὰ βασιλέως χεῖρας ἄραντα, θανάτῳ διώλεσε. περὶ τῶν προαγορευθέντων ὑπὸ 5 Χοσρόου, καὶ ὡς στασιάσει τὰ Ῥωμαίων πράγματα τυράννοις δουλεύοντα. πρεσβεία τε Πρόβου τοῦ Χαλκηδόνος προέδρου, καὶ περὶ τῆς εἰκότος τῆς Θεομήτορος, καὶ ὅσα κατὰ τὴν πρεσβείαν ἀπήντησεν. ἐκδημία τε τοῦ αὐτοκράτορος ἐπὶ τὴν τῆς 10 Εὐρώπης ἀγχίλιον, καὶ περὶ τοῦ συναντήσαντος αὐτῷ ἐν ὑἱ φάσματος. ὅπως τε ὑπέστρεψεν εἰς τὰ βασίλεια ὁ αὐτοκράτωρ, πρεσβείας Περσικῆς ἐπιστάσης διὰ Ζαλαβζάν. ἐν οἷς καὶ ὁ πέμπτος λόγος.

6. Ὁ δὲ ἕκτος λόγος περιέχει ὅπως ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξιόντι τῷ βασιλεῖ ἐνέσκηψε κλύδων θαλάττιος. ὅπως τε περὶ Ἡράκλειαν, 15 ἐκεῖσε τοῦ βασιλέως διατρίβοντος, τέρας ἐγεννήθη, παιδίον μῆτε χεῖρας μῆτε ὄμματα ἔχον μῆτε ὄφρῦς μῆτε βλέφαρα, πρὸς δὲ τῷ ἰσχυρῷ ἰχθύος οὐρὰ ἀπεκρέματο· καὶ ὅπως τὸ τέρας ἀνήρητο. περὶ τῶν τριῶν Σκλαβηνῶν τῶν κιθάρας ἐπιφερομένων, οἱ ἐκ τῶν μερῶν τοῦ Ὀκεανοῦ ἐλέγοντο πρὸς τὸν Χαγάνον 20 ἀπεστάλθαι· οἱ καὶ ἐνεφανίσθησαν Μανρικίῳ τῷ βασιλεῖ. πρεσβεία τε Φράγκων πρὸς τὸν βασιλέα ἐφ' ᾧ συμμαχεῖν ἐπὶ δώροις, καὶ ἀποτροφῇ τῆς αἰτήσεως· Βόσσος καὶ Βέττος οἱ πρέσβεις, ὁ δὲ ἀποστείλας ὀνόματι Θεοδώριχος. περὶ τῆς ἀγέλης τῶν ἐλάφων, καὶ ὅπως ἡ μελῶν βάλλεται καὶ εἰς λόχμην τινὰ φεύγει, 25 καὶ ὡς ἐπιδιώκεται ὑπὸ τινος τῶν δορυφόρων καὶ ἐτέρου τινὸς

voti compos, rursum donaria sumptuosa ad eius aedem mittit. tyrannidis conscios, atque adeo ipsum Bindoem, ut adversus regem nefaria molitum, vita expellit. eius de Romana republica ex dissidio tyrannis servitura praedictio. Probi Chalcedonensis episcopi legatio, et de imagine dei matris, quomodoque legatio illa evenerit. profectio imperatoris ad Anchialum Europae. de occursante ipsi in sue portento. quo pacto reversus est domum imperator legatione Persica perfecta per Zalabanum.

6. Haec autem libro sexto insunt: uti exeuntem ex urbe Augustum marina tempestas exceperit, utque ad Heracleam, dum ibi commoratur, monstrosus partus natus infans, manibus et oculis carens, ad haec et supercilliis ac palpebris, ad femur piscis cauda appendente; et quomodo sublatum hoc monstrum. de tribus illis Sclavis citharas importantibus, qui ex Oceani partibus ad Chaganum missi ferebantur, et a Mauricio imperatore spectati sunt. legatio item Francorum ad Caesarem, qua stipendio se illi militaturos polliciti repulsam tulerunt. Bossus et Bettus legationem hanc a Theodoricho missi obibant. de grege cervorum, utque ingens quidam telo ictus in silvam se contulerit; insequente vero

Γήπαιδος, ὅπως τε ὁ δορυφόρος διὰ τὰ περὶ αὐτὸν χρόνεια δολοφονεῖται, καὶ ὡς χρόνῳ μικρῷ ὕστερον ὁ Γήπαις δολοφονῆσαι φωραθεὶς περὶ πυραδίδοται. στρατεία Ἀβάρων κατὰ Ῥωμαίων καὶ πολιορκία Συγγιδόνος τῆς πόλεως, χειροτονία τε Πρίσκου τοῦ στρατηγοῦ, καὶ ὅπως τοῦ κατὰ τὴν Εὐρώπην πολέμου τοῦ-5
τον προεστήσατο. καὶ ὅπως ὁ Χαγάνος εἰς Δριζίπερα γενόμενος τὸν νεῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος ἐπολιόρησε. καὶ ὅπως ἐν Τζουρουλῶν τῇ πόλει Ῥωμαῖοι συγκλεισθέντες ὑπὸ τοῦ Χαγάνου πολιορκοῦνται, ὅπως τε δόλῳ φενακίζει τὸν βάρβαρον ὁ Μαν-
ρίκιος καὶ τῆς πολιορκίας ἀπάγει. πρεσβεία τε Ἀβάρων πρὸς 10
Ῥωμαίους, καὶ ὅσα τῷ Ἀρδαγάστῳ ἐκ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπήντησε δυνάμειος, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν Τατίμερ. ἀνδραγαθία τε τοῦ Ῥωμαίων ταξιάρχου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀνδραγαθία Ῥωμαίων, καὶ Σκλαβηνῶν ἀναίρεσις, ἔφοδος τε Σκλαβηνῶν κατὰ Ῥωμαίων. περὶ τῶν τεχθέντων τεράτων πρὸ τοῦ ἕσπετος τῆς 15
βασιλίδος, ὡς τὸ μὲν ἦν τετράπουν παιδίον, τὸ δὲ δικόρυπον. ὅπως Πρίσκος ἀποχειροτονεῖται τῷ δοῦναι τῷ Χαγάνῳ ἀπὸ τῆς τῶν Σκλαβηνῶν λείας, καὶ Πέτρος ἀντιχειροτονεῖται στρατηγὸς τῆς κατὰ τὴν Εὐρώπην μάχης· καὶ περὶ Θεοδώρου τοῦ πρέσβεως σταλέντος πρὸς τὸν Χαγάνον ὑπὸ τοῦ Πρίσκου, τῆς τε περὶ αὐ-20
τὸν παιδείας καὶ δεξιότητος. ἐν οἷς καὶ ὁ ἕκτος λόγος.

7. Ὁ δὲ ἑβδομος λόγος διαλαμβάνει περὶ τῆς γεγεννημένης ἀταξίας ταῖς Ῥωμαίων δυνάμειος, ἀριστείαν τε Ῥωμαίων κατὰ Σκλαβηνῶν ἦτοι Γετῶν· Γέται γὰρ τὸ παλαιὸν ἐκαλοῦντο.

hastifero, et altero item Gepaede, ut hic illum ob aurea ornamenta ex insidiis interfecerit, et longo post intervallo caedis reus deprehensus flammis sit traditus. Abarorum contra Romanos expeditio, urbisque Singidonis obsidium. uti Priscus belli dux delectus et militiae Europaeae praefectus sit. ut Chaganus Driziperam delatus beati Alexandri martyris templum obsederit; et quomodo Tzurulo oppido inclusos Romanos Chaganus cinxerit, utque Mauricius astu deceptum Barbarum ab obsidione averterit. missa ab Abaris ad Romanos legatio, et quae Adragastus ab exercitu Romano acceperit incommoda. praeterea quae sub Tatimero acta Alexandri tribuni militum fortitudo, Romanorumque res fortiter gestae, et Sclavorum interitus, horumque vicissim in Romanos impetus. de monstris ad regiam urbem natis, infantes, unus biceps, alter quadrupes. uti Prisco imperium fuerit abrogatum, quod partem praedae e Sclavis abductae Chagano donasset, utique pro illo Petrus Europaeo bello dux praeficiatur. de Theodoro item legato ad Chaganum a Prisco ire iusso, et de eius doctrina atque rerum gerendarum dexteritate.

7. Libro septimo agitur de turbatis Romanorum ordinibus, eorundemque rebus fortiter gestis contra Sclavos sive Getas: hoc enim no-

καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀσίῳ τῇ Θρακίᾳ πόλει Πέτρῳ τε καὶ τοῖς πολίταις συμβεβηκότων. καὶ ὡς Πιράγαστος ὁ τῆς τῶν Σκλαβηῶν δυνάμεως φύλαρχος ἀνήρηται· καὶ ἀνδραγαθία Ῥωμαίων. περὶ τῆς ἀνυδρίας τῆς παρακολουθησάσης ταῖς Ῥωμαίων δυνάμεσι. καὶ ὅπως τοῦ Πέτρου καταπολεμηθέντος ὑπὸ τῶν Σκλαβηῶν Πρίσκος αὐθις γίνεται στρατηγός. θάνατος Ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περὶ τῶν ἐκδανεισθέντων αὐτῷ χρημάτων ὑπὸ Μαυρικίου, καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ ὁμολογίᾳ χειρογραφήματος, καὶ ὅπως διὰ τιμῆς ἤγεν ὁ φιλευσεβῆς ὡς ἀληθῶς αὐτοκράτωρ τὰ εὔρεθέντα τῷ ἀρχιερεῖ μετὰ θάνατον ῥάκια. περὶ τῶν Μαυρουσίων τῶν συστραφέντων κατὰ Καρχηδόνας τῆς πόλεως, καὶ ὅπως τῇ τοῦ Γενναδίου τόλμῃ ὁ πόλεμος ἔσβεστο. καὶ περὶ τοῦ κομήτου τοῦ φανέντος ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς. περὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τοῦ γενομένου τοῖς Τούρκοις, καὶ ἐν
 15 ἐκθέσει τὰ περὶ τῆς τῶν Τούρκων πολιτείας. καὶ ὡς τὸν ἐθνάρχην τῶν Ἐφθαλιτῶν ὁ Χαγάνος τῶν Τούρκων ἀνελὼν καὶ δουλώσας τὸ ἔθνος, ἔτι δὲ καὶ τοὺς Ὅγων τὸ ἔθνος, καὶ δὴ καὶ τοὺς Κόλχους ἄχρι τριάκοντα μυριάδων διέφθειρεν. ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπαναστάντα αὐτῷ Τουροῦμ ἀνελὼν ἐπινίκιον ἐπιστολὴν Μαυρι-
 20 κίῳ τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλεν· ἐδουλώσατο δὲ καὶ Ἀβάρους. διέξι-
 εῖσι δὲ καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ταυγᾶστ ἐθνῶν, καὶ περὶ τοῦ Μουκρί, ἐν οἷς οἱ Ἀβαροὶ ἠττηθέντες διεσπάρησαν. καὶ περὶ τοῦ Οὐὰρ καὶ Χουνὶ τῶν ἐθνῶν, ἐξ ὧν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀπόμοιρα

mine antiquitus appellati sunt. de iis quae in ignobili quodam Thraciae oppido Petro et incolis acciderunt, utque Sclavorum praefectus Piragastus sit interfectus. de militum Romanorum virtute, licet aquarum ingenti penuria premerentur. Petro a Sclavis pugna superato Priscus iterum belli imperator delectus est. obitus Ioannis cognomento ieiunatoris, patriarchae Constantinopolitani, deque mutuo a Mauricio imperatore accepta pecunia datoque aeris accepti confessique chirographo; quantoque in pretio vere pius Augustus ille relictas a praesule post mortem pannosas vestes habuerit. de Maurusiorum adversus Carthaginem expeditione, utque Gennadii fortitudine bellum illud extinctum sit. de Cometa, qui dies complures visus est. de intestino apud Turcas et civili bello: accessit de eorumdem republica narratio. ut Turcarum Chaganus Ephthalitarum principe interfecto totam eam gentem subegerit: ut Agarenorum ad haec et Colchorum gentem trecentorum millium strage caeciderit, utque insurgentem adversus se Turum interfecerit, quo nomine victoriae nuntiam epistolam Mauricio imperatori scripserit. idem Abaros quoque sub iugum victos misit. refert et de gentibus quae Taugast incolunt, et de Mucri, in quas devicti Abari dispersi sunt. item de Var et Chuni, quorum pars magna iam inde ab Iustiniani temporibus

τῶνδε τῶν ἔθνων ἐνδημεῖ τῇ Εὐρώπῃ, οἱ καὶ Ἀβάρους ἑαυτοὺς ἐπεφήμισαν. καὶ ὡς ἡ Τούρκων χώρα σεισμοῦ καὶ λοιμοῦ ἀπειρατος. περὶ τε τοῦ χροσοῦ λεγομένου ὄρους, καὶ περὶ τῆς Ταυγᾶστ, περὶ τε τῶν σκολήκων τῶν τικτόντων τὴν ἐσθῆτα τὴν Σηρικὴν, καὶ ὡς πολλή ἐστι περὶ τὴν λεγομένην Χουβδὰν ἢ τῆς με- 5
τάξης γένεσις, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νόμιμα. καὶ περὶ τῶν Ἰνδῶν τῶν λευκῶν τὸ σῶμα. δι᾿ ἄλεξις πρὸς τὸν Πρίσκον Χαγάνου περὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς Σιγγιδότος, καὶ ἀντιλογία Πρίσκου πρὸς αὐτόν, καὶ ὅπως ὁ Πρίσκος Σιγγιδόνα σώζει τὴν πόλιν. ὅσα τε κατὰ Δαλματίαν οἱ βάρβαροι διεπράξαντο καὶ πόλεις ἐπόρθησαν, 10
ὅπως τε ὁ Γουνδονῆς παρὰ Πρίσκου σιταλεῖς κατὰ τῶν ἐν Δαλματίᾳ βαρβάρων ἠρίστευσεν. ὅτι τῷ ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Μαυρικίου προαγορεύει μοναχός τις τὸν αὐτοῦ θάνατον καὶ τῶν τέκνων· ξίφος γὰρ γυμνώσας, ἀπὸ τοῦ φόρου μέχρι τῶν προαυλίων τῶν ἀνακτόρων διαδραμῶν, αὐτόν τε Μαυρίκιον 15
καὶ τὰ τέκνα ξίφει τεθνᾶναι προηγόρευσεν. ἀλλὰ καὶ Ἡρωδιανός τις τῷ βασιλεῖ διεῖπε τὰ συμβησόμενα. περὶ τοῦ συμβάντος λιμοῦ τοῖς στρατεύμασι; καὶ ὡς ὁ Χαγάνος παραδόξῳ φιλιανθροπία πενθημέρους σπονδὰς τοῖς λιμώττουσιν ἔθετο, ὡς ἂν ὁ ἐπισιτισμὸς ἀπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς Ῥωμαίοις ἀδεῖς ἔσοιτο· καὶ 20
ὡς ἀρώμασιν ὑπὸ Πρίσκου φιλοτιμηθεῖς ἐπὶ τὰ κατὰ Μυσίαν ἐχώρησεν. ὡς συνῆψεν ὁ Χαγάνος περὶ τὴν Μυσίαν πρὸς Κομεντιόλου μάχην, ἐπιβουλῇ δὲ Κομεντιόλου διαφθείρεται ὑπὸ

in Europa sedes habent, Abarosque se nominarunt. Turcorum regionem terraemotui ac pesti minime obnoxiam. de monte qui Aureus sit dictus, ac de ipsa urbe Taugast. de bombycibus, qui ex se vestes gignunt sericas, et quod serici ingens gignatur ad Chubdam urbem, quam appellant, copia, quaeque in illis vermibus glomerandis fieri solita. de Indis, qui candido sunt corpore. disceptatio Chagani cum Prisco de Singidonensibus in servitatem abducendis, Priscique contraria sententia, utque eam urbem Priscus servarit. quae per Dalmatiam barbari gesserint, quasque urbes everterint. quomodo Gundoes a Prisco adversus barbaros in Dalmatiam missus res fortiter gesserit. undevicesimo imperii Mauricii anno monachus quidam mortem illi liberisque eius praedixit: stricto enim gladio a foro ad palatii vestibulum procurrens Mauricium una cum liberis ferro occisum iri denuntiat. quin et Herodianus quidam imperatori eventura praenuntiavit, famem scilicet illam, quae post in castris orta. ut incredibili Chaganus humanitate esurienti exercitui quinque dierum indutias concesserit, quibus absque metu barbarorum commeatus annonae ferretur Romanis, utque vicissim a Prisco donis honoratus in proxima Mysiae loca discesserit. in Mysia Chaganus cum Comentiolo signis collatis confligit, perfidiaque Comentioli Romanorum exercitus, clade accepta, caesus a barbaris est, fuga interim

τῶν βαρβάρων τὸ Ῥωμαϊκόν. καὶ φεύγει Κομεντιόλος, καὶ πρὸς Δριζίπερα τὴν πόλιν παραγίνεται, καὶ ἀποπέμπεται τῆς πόλεως ὡς φυγὰς, καὶ πρὸς τὰ μακρὰ παραγίνεται τεῖχη. οἱ δὲ βάρβαροι κατόπιν ἰόντες πρῶτον τὰ Δριζίπερα αἰροῦσι, καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος ἐμπρήσαντες νεῶν καὶ τὸ σῶμα τῆς θήκης ἐκούραντες ὑβρίσταν. θεία δὲ δίκη μετέλθε τοὺς ὑβριστὰς τοῦ μάρτυρος· ἐπτά γὰρ παῖδες τοῦ Χαγάνου ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βουβῶσι περιληφθέντες ἐτελεύτησαν. Κομεντιόλος δὲ μετὰ τῶν θορύβων ἐνδημῆ τῇ Κωνσταντινουπόλει, οἱ δὲ βάρβαροι τοῖς μακροῖς πλησιάζουσι τείχεσι. καὶ οἱ τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ τοσοῦτον ἔδεισαν ὡς καὶ καταλιπεῖν Εὐρώπην καὶ πρὸς τὴν Ἀσίαν περαιωθῆναι διεμελέτησαν. πρεσβεύεται δ' οὖν ὁμοῦς ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Χαγάνον δι' Ἀρμάτωνος, καὶ δώροις λαμπροῖς καὶ προσθήκαις χρυσοῦ χιλιάδων εἴκοσι πείθει μόλις τὴν εἰρήνην δέξασθαι, λέγοντα “ κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον Χαγάνου καὶ Μανρικίου καὶ ἀνὰ μέσον Ῥωμαίων καὶ Ἀβάρων.” περὶ τῶν φανέντων ἀνθρωπομορφῶν τεράτων ἐν τοῖς Νειλώϊσι ὕδασι, καὶ περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως δόξαι διάφοροι. ὁ δὲ συγγραφεὺς Ἀγαθαρχίδου τοῦ Κνιδίου τῇ δόξῃ προστίθεται· φησὶ δὲ οὗτος ἂν ἕτος ἕκαστον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι ὑμβρους ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς ἐν τῷ μετοπώρῳ γινομένης καθ' ἕκαστα· εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, κατὰ φύσιν ἔχοντα φύσιν ἀπὸ μόνων τῶν ἑαυτοῦ πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς

elapso Comentiolo: quem ad Driziperam urbem delatum cives ut transfugam repellunt: quare inde ad muros longos, quos vocant, ille se recepit. barbari porro pone insequentes Driziperam capiunt, et Alexandri martyris templo incenso corpus capsula extrahentes contumeliis afficiunt. verum divina mox ultio martyr est violatores consecuta. septem enim Chagani filii una die, inguinum morbo correpti, perierunt. Comentiolus in his turbis Constantinopoli haeret, barbaris interim ad muros longos propius accedentibus, unde tantus Constantinopolitanos terror invasit, ut de Europa deserenda et in Asiam transmittendo deliberarint. legationem itaque extemplo imperator per Armatonam ad Chaganum mittendam censuit, splendidisque muneribus et viginti millium auri pondo accessione pacem aegre redemit: dicente illo: “iudicet deus Chaganum inter et Mauricium: Romanos item inter ac barbaros.” de monstris humana forma in Nilo flumine visis: deque Nili incremento atque eluvione variae discrepantesque sententiae. hic vero scriptor Agatharchidi Gnidio assentitur. quotannis enim ille ait in Aethiopiae locis magnos continentesque coeli imbres decidere ab aestivo solstitio ad usque autumnus aequinoctium. Non sine causa itaque angustius hieme Nilum fluere, quod suas duntaxat e fontibus suapte natura natas vehat undas; at aestate, decur-

ἐκείθεν ἐκχεομένους εἰς αὐτὸν ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. ταῦτα μὲν καὶ ὁ ἔβδομος.

8. Ὁ δὲ ὄγδοος λόγος διαλαμβάνει ὅπως ὁ Χοσρόης διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηνῶν τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις ταττομένων λῦσαι τὰς σπονδὰς ἐνεχείρησε, Γεωργίου δὲ πρὸς αὐτὸν σταλέν-
τος αἱ σπονδαὶ μεμενῆκασιν· καὶ Γεώργιος ἀτιμάζεται ὡς εἰπόν-
τος Χοσρόου διὰ Γεώργιον ἀλύτους τηρεῖν τὰς σπονδὰς, ἀλλ'
οὐ διὰ τὸν βασιλεῦ Μαυρίκιον. ὅπως τε Κομεντιόλος προδοσίας κρίνεται, καὶ διαλλαγὰς τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων πρὸς αὐ-
τόν, καὶ ὅπως αὐθις ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγὸς στέλλε-
ται. μάχη Ῥωμαίων καὶ Ἀβάρων στρατηγοῦντος Πρίσκου καὶ
Κομεντιόλου, καὶ Κομεντιόλου μὲν ἀπομάχον διὰ τινὰς προσ-
ποιήσεις ὄντος Πρίσκου δὲ τῷ στρατοπέδῳ παρόντος ἀριστεία
Ῥωμαίων καὶ ἀναίρεσις τῶν Ἀβάρων μέχρι τεσσάρων χιλιάδων.
δευτέρα μάχη, καὶ ἀναίρεσις τῶν αὐτῶν ἄχρι χιλιάδων θ'. τρίτη
μάχη, καὶ ἔτι τῶν αὐτῶν ὄλεθρος μέχρι πεντεκαίδεκα χιλιάδων.
τετάρτη μάχη, καὶ νίκη πάλιν Ῥωμαίων λαμπρά, καὶ ἀναίρεσις
Ἀβάρων ἅμα Γηπαιδῶν χιλιάδων λ'. πέμπτη μάχη, καὶ νίκη
Ῥωμαίων, καὶ ἀναίρεσις Ἀβάρων, καὶ ἄλωσις τῶν μὲν ζωγρα-
θέντων Ἀβάρων τρισχιλίων, ἄλλων δὲ βαρβάρων τετρακισχιλίων,
καὶ ἑτέρων δισχιλίων καὶ διακοσίων, καὶ Σκλαβήνων χιλιάδων
ὀκτώ· ἐξ ὧν ὁ Χαγάνος ἀπατήσας τὸν αὐτοκράτορα τοὺς ζωγρα-

rentibus in Nilum ex Aethiopia imbribus, crescere nimium quantum at-
que augeri.

8. Octavus haec fere complectitur. Chosroen ob illorum Saraceno-
rum, qui Romanis parebant, incursiones rumpere inducias conatum:
Georgii tamen legatione persuasum foedus sartum tectum servasse:
Georgium vero Caesaris indignationem incurrisse, quod Chosroes dixis-
set se Georgii potissimum gratia, non imperatoris Mauricii causa, ratam
pacem fecisse, ut Comentiolus prodicionis reus actus, mox Romanorum
sibi militum animos duci licuit, atque eam ob rem dux iterum exercitus
ab imperatore creatus sit. Romanorum pugna commemoratur et Abaro-
rum Prisco et Comentiolo ducibus: Comentiolo tamen nescio quid cau-
sante et a pugna abstinente, Prisco vero copias ducente. militum Ro-
manorum fortitudo et Abarorum caedes quatuor millium. praelium item
alterum, eorundemque Abarorum millium novem strages. tertia pugna
cum quindecim millium clade Abarorum. quartum rursus praelium illu-
strem Romanis victoriam concessit, caesis ad internecionem Abarorum
et Gepaedum triginta millibus. quinta in pugna penes Romanos victo-
ria quoque stetit: caesi captique Abari, ac vivi quidem in potestatem
venere ad tria millia, caeterorum barbarorum quatuor, aliorum ad haec
duo millia et ducenti, et Sclavorum octo millia. postea tamen Chaga-
nus decepto Mauricio imperatore vivos Abaros recepit. de Comentioli

θέντας Ἀβάρους ἀνέλαβε. περὶ τῆς Κομεντιόλου μελαγχολίας,
 καὶ ὅπως τῇ τούτου ἀβουλίᾳ πλήθος Ῥωμαίων, πρὸς Φιλίππου
 πόλιν ἀπαίροντος, τῷ κρῦει διώλοντο. ὡς Πέτρος αὐτῆς στρα-
 τηγὸς τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος προχειρίζεται. περὶ
 5 τε τοῦ γάμον [τοῦ παιδὸς] Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς Μαυρικίου
 ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Γερμανοῦ. καὶ περὶ τῆς σιτοδείας τῆς γενομένης
 τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, καὶ τῆς συμβάσεως ἀταξίας τῶν δήμων
 λιτανεύοντος τοῦ βασιλέως, καὶ περὶ τῆς μακροθυμίας αὐτοῦ,
 καὶ ἔξορίας τῶν στρατιωτῶν καὶ μονοημέρου ἐπανόδου. ὅπως
 10 Μαυρίκιος ἐπέστειλλε Πέτρον παντὶ τρόπῳ τὰς Θρακίως δυνά-
 μεις εἰς τὸ ἀντιπέρασ τοῦ Ἰστρου διατρέβειν, ὅπως τε θεία προσ-
 ἔπεσεν ὁμῆγῃ τῷ Πέτρῳ. καὶ ὅπως στάσις ταῖς Ῥωμαϊκαῖς εἰσήρ-
 ρησε δυνάμεισι, καὶ τυραννὶς συνέστη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος,
 Φωκᾶ τοῦ τυράννου ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀναρρηθέντος. ὅπως τε
 15 φεύγει Πέτρος, καὶ ὅπως ἡ στάσις διαγγέλλεται τῷ βασιλεῖ. καὶ
 ὅπως τὰ πρῶτα διὰ τῶν δημάρχων Σεργίου καὶ Κοσμᾶ πολυπρα-
 γμονεῖ τὸ πλήθος τῶν δήμων, καὶ εὐρίσκεται Πρασίνων μὲν ἀφ',
 Βενέτων δὲ Ἰ, καὶ ὅπως τοῖς δημοτικοῖς φιλοτιμίας παρέσχετο.
 πρεσβεία τε τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὰς στασιαζούσας δυνάμεις,
 20 καὶ ἀποστραφῆ τῆς πρεσβείας· ὅπως τε περιφρουρεῖ τὴν βασι-
 λίδα τῶν πόλεων. πρεσβεία τε τῶν στρατευμάτων πρὸς Θεοδο-
 σιον τὸν Μαυρικίου νιόν, ἀξιοῦσα ἢ αὐτὸν ἢ τὸν πενθερὸν Γερ-
 μανὸν βασιλέα σφῶν ἀναρρηθῆναι. γινώσις τε τούτων εἰς Μαυ-
 ρίκιον ἀφιγμένη, καὶ ὑπόνοια εἰς Γερμανὸν ὡς αἴτιον τῆς τυ-

praefracto moerore, utque eius temeritate Romanorum copiae, quas ad
 Philippopolim proficisci iubebat, frigore sint extinctae. quomodo Pe-
 trus iterum belli dux totius Europae ab imperatore creatus sit. de
 nuptiis Theodosii filii Mauricii et filiae Germani. urbem regiam fame
 ea tempestate laborasse, precesque in ecclesia fundente Mauricio, ple-
 bem esse tumultuatam; de eius mansuetudine ac lenitate militumque ab-
 legatione, utque eodem sint die revocati. Petrum ab Augusto missum,
 ut omni ope atque opere Thracicas copias ad oppositam Istri ripam
 distineret; deque divinitus Petrum appellante voce. tumultuantem rursus
 in castris Romanorum, et contra Mauricium factio instituta, electo ab
 incondita multitudine Phoca. Petrus fuga interim salutem quaerit, et
 seditionis ad imperatorem rumor defertur. plebs autem a Sergio atque
 Cosma tribunis plebis primum incitata, novis studere rebus incipit, re-
 pertique Prasinorum cio. io. Venetorum vero trecenti duntaxat. hinc
 plebeis donativa Mauricius praebuit. sequitur ad tumultuantes milites
 eiusdem legatio et legationis repulsa, utque regiam urbem praesidio
 munierit. exercitus ad Theodosium Mauricii filium legatio, ipsam aut
 socerum illius Germanum dari sibi imperatorem postulans. eius rei
 nuntius ad Mauricii aures accidit, indeque suspectio in Germanum, ut

ραννίδος, καὶ ἀπειλή, καὶ μήνυσις τῆς βασιλικῆς ἀπειλῆς διὰ τοῦ γαμβροῦ Θεοδοσίου, καὶ καταφυγὴ Γερμανοῦ πρὸς τὸν νεῶν τῆς Θεομήτορος. τῶν Κύρον καὶ Στεφάνου τοῦ εἰνούχου, ὃς ἐπίτροπος ἐτέτακτο τοῖς βασιλέως παισὶ, πρὸς Γερμανὸν ἀποστολὴ εἰς τὸ ἐξελθεῖν αὐτὸν τοῦ ναοῦ καὶ ἀπραξίᾳ· καὶ ἡ διὰ 5 ῥάβδων μαστίγωσις Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πενθερὸν καταμηνύσεως. καὶ μεταφοίτησις Γερμανοῦ ἀπὸ τοῦ νεῶ τῆς Θεομήτορος ἐπὶ τὴν ἅγιαν Σοφίαν, καὶ πάλιν πρόσκλησις ἐπὶ τὸ ἐξελθεῖν, καὶ ἀπέθεια, Ἀνδρέα τινὸς συνεχῶς φοιτῶντος ταῖς λιτανείαις τὴν ἕξοδον κεκωλυκότος. θό- 10 ρυβοὶ τε καὶ ἐμπρησμοὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν οἰκίας Κωνσταντίνου τοῦ πατρικίου, ὃν Λαρδῦν ἐπεκάλει τὰ πλήθη· καὶ ἀπορία Μαυρικίου καὶ ἀπόδρασις. ὅπως κλύδωνος γεγονότος ἐγκοπήν πρὸς τὴν ἀπόδρασιν λαμβάνει. καὶ ἀποστολὴ Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς πρὸς Χοσρόην, καὶ ὑποτροφὴ πάλιν ἀπὸ Νικαίας τῆ 15 ἐπιδείξει τοῦ δακτυλίου, ὃ ἦν εἰς σύνθημα τῷ παιδί παρὰ τοῦ πατρὸς ποιηθέν. ὅπως τε πρὸς τὸν τύραννον οἱ τοῦ ἄστειος, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Ἐδομίτης, προσεχώρησαν. ὅπως τε Γερμανὸς κατασκευάζων ἑαυτῷ τὴν βασιλείαν ἀποτυγχάνει, τῶν Πρασίνων ἀπειπόντων τὴν ἀνάρρησιν διὰ τὸ τῆς αἰρέσεως αὐτὸν εἶναι, ὡς ἐκεῖ- 20 νοι ἔφασκον, τῶν Βενέτων. εἶτα ἀναγόρευσις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῷ Ἐβδόμῳ τοῦ Φωκᾶ· Κυριακὸς δὲ τηρικαῦτα τοὺς τῆς βασιλίδος ἀρχιερατικοὺς ἐγγεχειρίστο νόμους. εἰσοδὸς τε Φωκᾶ πρὸς τὰ βασίλεια, καὶ ἀνάρρησις Λεοντίας τῆς γυναι-

tyrannidis auctorem. minae minarumque Augusti in Germanum per Theodosium generum delatio: et Germani in deiparae templum, ut in azylum fuga. hinc Syros, et Stephanus eunuchus, qui Caesaris liberis morum praefectus fuerat, ad Germanum missi, ut templo digrederetur, sed irrita legatio fuit. fustibus caesus Theodosius apparente Mauricio, quod socero suas minas indicasset. Germani a templo b. Virginis ad sanctae Sophiae transitus, et iterata, ut inde digrediat, hortatio: sed qua nihil persuadetur, Andrea quodam egressum dissuadente, dum precandi gratia templum frequentat. turbae iterum incendiumque urbanae domus Constantini patricii, quem Lardyn vulgo cognominabant. Mauricii aestuatio ac fuga, utque exorta maris tempestas fugam ipsi interciderit. Theodosii filii ad Chosroem missio reductioque Nicaea ex indicio annuli, quem filio parens Mauricius signi tesseraeque loco tradiderat. urbanorum ad tyrannum, in quibus et Edomites erat, concursus. imperium Germanus affectans voto excidit, Prasinis se eum creaturos imperatorem negantibus: quod, ut ipsi affirmabant, factionis esset Venetorum. ergo Phocas deinde in templo b. Ioannis, quod est in Septimo, imperator renuntiat, Cyriaco regiae urbis patriarcha. Phocae in regiam ingressus et Leontiae eius uxoris, ut Augustae consalu-

κὸς Φωκᾶ. καὶ περὶ τὴν τῶν τόπων στάσιν τῶν δημάρχων ἕρις, καὶ ὠθισμὸς Κοσμᾶ τοῦ δημάρχου τῶν Βενέτων ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ ὕβρις εἰς Ἀλέξανδρον. καὶ μνήμη Μαυρικίου, ὡς οὐκ ἀπέθανε, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ τυράννου πρὸς τὸν φόνον τοῦ βασιλέως 5 μᾶλλον ὀρμῆ. ἀναίρεσις τε τῶν τοῦ βασιλέως παίδων ἐνώπιον τοῦ πατρὸς ἐν τοῖς Εὐτροπίου, καὶ φιλοσοφία καὶ εὐχαριστία τοῦ βασιλέως, καὶ αὐτοῦ ἐκείνου διὰ Λιλίου ἀναίρεσις. καὶ περὶ τῆς ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως εὐρεθείσης διαθήκης Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ὅπως τε τὰ σώματα τῶν βα-
 10 σιλέων τῷ θαλαττίῳ ῥοθίῳ παρεδόθησαν. ἐπιτάγιός τε εἰς Μαυρίκιον· καὶ ὅπως τὰς ἀντιδύσεις τῶν παρανομηθέντων αὐταῖς εἰς Μαυρίκιον αἱ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις κρίσει προνοίας θείας ἐλάβανον, ὡς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μηδένα τῶν κοινωνησάντων τῆς τυραννίδος ἐκ τοσοῦτου πλήθους ὑπολειφθῆναι, ἀλλ' οἱ μὲν
 15 λοιμῶ οἱ δὲ πύρρῳ οὐρανίῳ οἱ δὲ καὶ στόματι διεφθάρησαν μαχαίρας, ὥστε ἤνικα Ἡράκλειος ὁ βασιλεὺς πρὸς Ῥαζάτην τὸν Πέρσην πολεμεῖν ἔγνω, ἔκταξιν τῆς στρατείας ποιησάμενος δύο μόνους εὔρεν ὑπολελειμμένους τῆς φιλοτυράννου πληθύος. καὶ τότε ἤρξατο τὸ Ῥωμαϊκὸν κατὰ Περσῶν ἐνισχύειν· μέχρι γὰρ ἂν
 20 ἐκεῖνοι περιῆσαν, ἢ νίκη τοῖς Πέρσαις ἐνηυλλίζετο. ἀναίρεσις ὑπὸ τοῦ τυράννου δι' Ἀλεξάνδρον Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως τοῦ αὐτοκράτορος παιδός, καὶ Πέτρον καὶ Κομεντιόλον καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Λαρθῦ· πλάνη τε περὶ Θεοδοσίου, ὡς οὐ πεφόνευται.

tatio. tribunorum plebis ingens tum de locorum statione contentio atque altercatio. Cosmae partis Venetae tribuni plebis ab Alexandro propulsatio et iniecta mentio, nondum obiisse Mauricium. quo factum ut impetu quodam ad imperatoris caedem tyrannus se proriperit. hinc caedes liberorum Augusti in parentis oculis ad Eutropii. animi sapientia Caesaris, actis Deo gratiis, utque a Lilio percussus obierit. legitur et testamentum Mauricii, Heraclio imperante inventum. quomodo regia corpora marinis commissa fluctibus, et funebris in Mauricium laudatio: utque divinae iudicio providentiae Romani milites eorum, quae in Mauricium flagitiose patrarunt, poenas dederint, quod post non diu caedis tyrannidisque sociorum nemo in tanta multitudine superfuerit: peste enim alii, alii coelesti igne, ferro caeteri ad unum omnes perierunt: atque adeo Heraclius post paulo rerum potitus, cum Razate Persa bellum gesturus, delectu habito, vix duos ex illis partium studiosis relictos reperit. ac tum demum Romani Persis superiores esse coeperunt, qui dum illi nefarii superstites essent, a Persis victi semper discesserant. caedes a tyranno per Alexandrum intentata Theodosio Augusti filio: Petro item et Comentiolo atque Constantino, Lardy cognomento. falsus etiam rumor de Theodosio exortus est, quasi is tum non fuisset in-

καὶ ὅπως κατὰ Ἀλεξάνδρειαν τὰ ἀγάλματα τῆς οἰκίας ἔδρας ἀπο-
 φοιτῶντα προηγόρευον τὰ γεγονότα καλλιγράφῳ τινί, κατὰ τὸ
 Τυχαῖον οὕτω καλούμενον, ἀπὸ δαίπνου πρὸς τὰ οἴκοι διερχο-
 μένω. ὅπως τε ὁ Μαυρίκιος λέγεται τρίτην μοῖραν τῶν φόρων
 συγχωρῆσαι τοῖς ὑπηκόοις, καὶ τριάκοντα δοῦναι τάλαντα τοῖς 5
 Βυζαντίοις εἰς νεουργίαν τοῦ τῶν ὑδάτων ὄλκοῦ· καὶ ὅπως ἐφι-
 λοτιμεῖτο λαμπρῶς τοὺς τῶν μαθημάτων ἑραστάς. καὶ περὶ τῶν
 γεγονότων παραδόξων τῆς τῶν αἱμάτων ῥύσεως Εὐφημίας τῆς
 μάρτυρος, καὶ ὡς Μαυρίκιος πειράσας μᾶλλον τὸ θαῦμα δι'
 ἀπιστίας ἐπίστωσε. καὶ ὅπως ὁ τύραννος Κωνσταντῖναν τὴν τοῦ 10
 βασιλέως Μαυρικίου γυναῖκα ἕμα ταῖς θυγατράσιν ἐν ἰδιωτικῇ
 οἰκίᾳ ἐνέκλεισε. πρεσβεία τοῦ τυράννου πρὸς Χοσρόην τὸν Περ-
 σῶν βασιλέα, καὶ ἀποτυχία, κατάλλυσις τε τῶν σπονδῶν προ-
 φρασιζομένου Χοσρόου τὴν ὅσταν διεκδικεῖν Μαυρικίου· καὶ οὐ-
 τως ὁ Λίλιος (οὗτος γὰρ ὁ πρεσβεύων ἦν) ἀνεχώρησεν ἄπρα- 15
 κτος. ἀναίρεσις Ἀλεξάνδρου τοῦ συννεωτερίσαντος τῷ Φωκῇ,
 δι' ὑπόνοιαν ὅτι Θεοδόσιον τὸν Μαυρικίου παῖδα, ὃν ἀνεῖλε,
 περιποιήσατο. ἐν οἷς καὶ τῆς ὅλης ἱστορίας τὸ πέρας.

terfectus. quomodo Alexandriae statuæ suis sedibus sponte motæ, quæ
 Byzantii accidissent, nuntiarint calligrapho cuidam (sic forte appellato)
 a coena domum revertenti. ut Mauricius tertiam vectigalium portionem
 subditis remisisse feratur: triginta quoque Byzantinis donasse talenta
 reficiendis aquæ ductibus. quo honore præmioque disciplinarum stu-
 diosos publice affecerit. quæ in fluxu sanguinis Euphemie martyris
 admiranda acciderint: utque Mauricius rei periculo facto, quod initio
 non credidisset, miraculum magis confirmarit. uti Phocas tyrannus Con-
 stantinam, Mauricii Augusti coniugem, cum filiabus privatae domui in-
 cluserit. Phocæ ad Chosroem Persarum regem missa legatio: sed irrita.
 ruptæ enim indutiæ sunt, Chosroe prætexente, quod Mauricium iuste
 vindicaret. sic Lilius, qui legatus erat, re infecta domum retro rever-
 tit. caedes Alexandri rerum novarum Phocæ socii eo nomine suspecti,
 quasi Theodosium, Mauricii filium quem occidit, servasset. atque hic
 universæ finis historiae.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

P 1
V 133

Δ Ι Δ Λ Ο Γ Ο Σ.

PONTANI ARGUMENTUM.

Hoc non mediocriter festivo et erudito sane dialogo Simocatta noster in Phocam ut importunissimum tyrannum invchitur; quo imperante (imperavit autem annis octo) res Mauricii nemo ausus est litterarum memoriae commendare, ac proinde eius imperatoris historia ignota posteris ac velut mortua iacuit. iacuerunt item bonae disciplinae, quae sub Heraclio demum, Phocae successore, iterum se palamque ostenderunt. mirifice laudatur Sergius patriarcha illius temporis, studiis liberalibus ipsique historico amicissimus; cuius auctoritate ac voluntate permotus ad hanc historiam conscribendam videtur accessisse. fingit, ut mos est dialogorum, Historiam ipsam res gestas Mauricii enarraturam cum Philosophia sub platano considerare. plerumque enim in dialogis colloquentes aut disputantes sessum se recipere, et suas partes sedendo, idque in locis amoenioribus nonnunquam, agere introducuntur, ut imprimis apud Platonem et eius imitorem studiosissimum M. Tullium videre est.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. Τί τοῦτο, θύγατερ; ἄγε δὴ μοι τὸ διαπόρημα τοῦτο γλιχομένη μαθεῖν διάλυσαι, οἷα μίτω τινὲ τῇ σαφηνεῖα οὐ μυθικὸν περαιομένη λαβύρινθον· δυσέμβατα γὰρ μοι καὶ δυσάγωγα τὰ τῆς θεωρίας προαῦλια. **ἹΣΤΟΡΙΑ.** ὦ φιλοσοφία πάντων βασιλεία, εἴγε συμπρέπει ἐμοῦ τε πνθίσθαι, αὐτὴν δὲ διδάσκεισθαι, ἀποκρινοῦμαι ὡς ἔχω συνέσεως. μηδὲν γὰρ ἄγνωστον ἔχοιμι καλόν, ὡς ἔμοιγε καὶ τῷ Κυρηναίῳ δοκεῖ.

PHILOSOPHIA. Quid hoc, filia? age, mihi discere cupienti hanc dubitationem exime, tanquam filo quodam dilucida explanatione per labyrinthum non fabulosum me dirigens. sunt enim huius spectaculi vestibula ac proemia mihi pene inaccessa, parumque me pellicunt. **HISTORIA.** Hem philosophia, omnium artium regina, si modo et me interrogari et te doceri decet, pro intelligentia respondebo: nihil quippe incognitum ducendum est pulcrum, mea quidem et Cyrenaei sententia.

ΦΙΛ. ἡδέως ἐροίμην ἐγὼ ὅπη τε καὶ ὅπως χθὲς καὶ τρίτην ἀνεβίως, ὧ θύγατερ. ἐπέχει δὲ τοῦ λόγου πάλιν ἡμᾶς, καὶ οἷα χαλινῶ τιπὶ πρὸς σιωπὴν ἀνακρούεται, τὸ τῆς ἀπιστίας ἐπαγωγότατον, μὴ πού γε φαντασία τις τερατισμάτων ἡμᾶς φενακίζηται. πολλοῦ γὰρ τοῦ χρόνου ἐτεθνήκεις, ὧ παῖ, ἔξ ὅτου εἰσ-5 ἤρρησε τῇ βασιλίδι ἀδελῇ ὁ Καλυδώνιος τύραννος, σιδήρω περιφρακτος, μισοβάρβαρος ἄνθρωπος, τὸ κυκλώπειον γένος, ὁ τῆς σώφρονος ἀλουργίδος ἀσελγέστατος Κένταυρος, ὧ βασιλεία οἰνοφλυγίας ἀγώνισμα. τὸ γὰρ ἕτερον σιωπήσομαι αἰδοῖ τῆς ἐμῆς εὐκοσμίας τῆς τε τῶν ἀκουόντων σεμνότητος. καὶ γὰρ δὴ τότε τῆς 10 βασιλέως στοῦς ἐξωστρακίσθην, ὧ θύγατερ, καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐπιβαίνειν οὐκ ἦν, ὅποτε τὸν ἐμὸν βασιλέα Σωκράτην ὁ Θορᾶξ

P 2 ἐκείνος διώλεσεν Ἄνυτος. χρόνῳ δ' ὕστερον Ἡρακλεῖδαι διέσωσαν, καὶ τὴν πολιτείαν ἀπέδοσαν, τό τε ἄγος τῶν ἀνακτόρων ἀπειδιοπομπήσαντο. καὶ δῆτα καὶ πρὸς τὰ βασιλέων τεμένη εἰσ-15 ῥήσαν, καὶ περιλαλῶ τὰ βασιλεία, καὶ ταῦτα δὴ τὰ ἀρχαῖα καὶ Ἀττικὰ μουσουργῶ κελadhήματα. ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα οὕτως ἔχει καλῶς· σοὶ δ', ὧ θύγατερ, τίς καὶ ὅπως σωτήριος γέγονεν; ΙΣΤ. μῶν οὐκ οἶσθα, βασιλεία, τὸν μέγαν τῆς ἀπανταχόθεν οἰκουμένης ἀρχιερέα καὶ πρόεδρον; ΦΙΛ. πάνυ μὲν οὖν, ὧ θύγατερ. φίλος ἐμὸς οὗτος παλαιότατος καὶ θησαυρὸς οἰκειότατος. ΙΣΤ. ἔχεις οὐκοῦν, ὧ βασιλεία, τὸ ζητούμενον αὐτο-10

B σχῆδιον ἔρμαιον. ἐκείνος ἀνεψύχωσεν, ὥσπερ ἐκ τάφου τινὸς

8. βασιλείας P.

PHIL. Libenter interrogarem ego, ubi et quomodo nuperrime revixeris, filia. sed reprimit me et quasi quodam freno ad silentium inhibet ac retroagit, quae me totum occupavit incredulitas, ne forte prodigiosa species aliqua nobis illudat. iam pridem enim mortua es, filia, ex quo videlicet in aulam imperatoriam irruit tyrannus Calydonius, ferro communitus, homo semibarbarus, de Cyclopum genere, in modesta purpura Centaurus petulantissimus, qui de regno ebrietatis certat: aliud enim foedius tacebo, tum modestiae meae tum gravitatis audientium rationem habens. ego quoque tunc e porticu imperatoria in exilium missa sum, filia, et in Atticam ingredi non licuit, quando regem meum Socratem Thracius ille Anytus perdidit. tempore intercedente Heraclidae me servarunt, ditionemque mihi meam restituerunt, et palatii scelus procul removerunt. sane tandem et in templa imperatorum me receperunt, et vocibus meis regia personat, eademque, vetera nimirum et Attica, modulor cantica. meae igitur res sic bene habent. tibi primo, gnata, quis et quomodo salutem attulit? HIST. An tu, regina, non nosti totius orbis praesulem et antistitem? PHIL. Equidem novi: est enim amicus meus pervetus et thesaurus familiarissimus. HIST. Habes igitur, regina, ad id quod quaesivisti responsum ex tempore. rem exoptabilem

τῆς ἀλογίας ἀναλαβόμενος, οἷάπερ Ἄλκηστιν τινα ἀλεξικάκον
 τινὸς Ἡρακλέους ἀναστησάμενος ῥώμη. εἰσεποιήσατο δὲ μεγα-
 λοφρόνως, περιέβαλέ τε ἐσθῆτα φαειράν, καὶ χρυσῶν κατεκό-
 σμησεν ὄρμῳ. τὸν δὲ κρωβύλον τουτονί, τέτιξ δ' ὁ ἄρα αὐτῷ
 5 χρυσεὸς ἐστὶν ἐφεζόμενος, ὃ θεσπέσιος οὔτοσι κατηγλαΐσει, τῷ τε
 παρόντι συλλογισμῷ ἐλάμπρυνε. βῆμά τε προτέθεικεν εὐμενῶς
 ἰδρυμένον καὶ παρρησίαν ἀκίνδυνον. **ΦΙΛ.** ἄγαμαι, θύγατερ, V 134
 τῆς μεγαλονοίας τὸν ἱεροφάντην ἐγώ, ὀπόσης κατορθωμάτων
 ἀναβάσεως ἐπιβέβηκε, τὴν ὑψηλὴν τῆς θεολογίας ἀκρώρειαν πε-
 10 ρικαθήμενος ἐπὶ τε τὸν κολοφῶνα τῶν ἀρετῶν τὴν ἀποικίαν C
 ποιούμενος, καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην πλεονεκτημάτων ἀντέχεται,
 καὶ βίος αὐτῷ οἱ πανάριστοι λόγοι· οὐκ ἐθέλει γὰρ οὔτε τὸν πε-
 ρίγειον κόσμον μένειν ἀκόσμητον. οὕτως ὀναίμην τῶν ἐμῶν
 ἐραστῶν. ἢ σώματος ἐκτὸς φιλοσοφεῖ ἐπὶ γῆς, ἢ θεωρία σω-
 15 ματωθεῖσα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἀνθρωπος ἀναστρέφεται.
ΙΣΤ. κάλλιστά γε, βασιλεῖα, τῶν ἐγκωμίων τὸν στέφανον ἐπλε-
 ξας. ἀλλ' εἴ σοι δοκεῖ, περὶ ταυτηνὴν τὴν πλάτανον καθίσωμεν
 μικρόν· ἀμφιλαφές γὰρ τὸ δένδρον, τοῦ τε ἄγρου τὸ ὕψος καὶ
 τὸ σύσκιον πάγκαλον. **ΦΙΛ.** πρόαγε δῆτα, ὦ παῖ, καὶ βαλ-
 20 βιδά τινα τῆς διηγῆσεως τοῖς φιλακροάμοσιν ὡσπερ ἐντίθει D
 προοίμιον. ἐγὼ δέ σοι ἐπιστήσω τὸν νοῦν οἷά τις Ἴθακήσιος, μὴ
 διαβύσασα τὰ ὄτα, καὶ Σειρηναίων ἀφηγημάτων ἀκούσομαι.
ΙΣΤ. τοιγαροῦν πειθαρχήσω, βασιλεῖα, τὴν τε τῆς ἱστορίας

ille in vitam reduxit, meque tanquam e sepulcro aliquo taciturnitatis re-
 cuperavit, et ut Alcestin aliquam viribus alicuius Herculis malorum de-
 pulsoris resuscitavit. adoptavit autem me excelso animo, splendida ve-
 ste operuit, et monili decoravit aureo; et hunc crobylum, sive plexum
 capillorum in vertice, cicada ex auro insidente, divinus hic vir exorna-
 vit, et qua vides ratione illustravit, stabilemque mihi sedem benevole
 proposuit, et libertatem omni periculo vacantem concessit. **PHIL.** Miror
 antistitis ingentem animum, quo tam alte in recte factis ascendit, et in
 summo fastigio divinae scientiae sese collocavit, et usque ad apicem vir-
 tutum progressus est, omnesque sub sole praerogativas consecratur; cui
 vita est omnimodis optima et cultissima artes. nec enim vel terrenum
 ornatum inornatum manere vult. ita fruar meis amatoribus. quae cor-
 pus non habet, in terris philosophatur, et commentatio corporata cum
 hominibus ut homo versatur. **HIST.** Pulcerrime tu encomiorum coronam
 contexisti. sed si placet, ad platanum istam paulum consideramus: est
 enim excelsa et ad locum opacandum patulis diffusa ramis bellissime.
PHIL. I prae igitur, filia, et prooemium ceu carceres quosdam narra-
 tioni ad audiendum iucundae praetexe. ego tibi animum adhibebo, non
 (velut Ithacensis Ulysses) obturatis auribus, Sirenicasque narrationes
 auscultabo. **HIST.** Obtemperabo, regina, historiaeque lyram pulsabo.

λύραν τινάζομαι. ἔσο δέ μοι πληκτρον αὐτῆ μουσικώτατον· ὠκεανὸς γὰρ ἐπιστήμης ἔφυς καὶ λόγων τις, ἐν σοί τε πῦσα χάρις, ἄτε νῆσος, τὴν πέρι πόντος ἀπείριτος ἐστειφάνωται.

esto tu mihi plectrum maxime musicum: es enim scientiae et eloquentiae Oceanus. in te omnis gratia, velut in insula, quam immensus, ut est apud poetam, pontus circumdat.

P 3
V 135

Π Ρ Ο Ο Ι Μ Ι Ο Ν.

Δεῖ μὴ μόνον τοῖς ἐκ φύσεως ἀγαθοῖς ἀλλὰ καὶ οἰκείοις εὐρή-
μισι κατακοσμεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. ἐνιστι γὰρ λόγος αὐτῷ,
χρημῆτι θεῖον καὶ ἀξιάγαστον. τούτῳ καὶ θεὸν αἰδεῖσθαι καὶ
σέβειν μεμάθηκε, καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἐνοπτρίζεσθαι φύσεως καὶ
τῆς ἑαυτοῦ διαπλάσιως τὴν σύνταξιν οὐκ ἠγνόησε. τοιγάρτοις
λόγῳ καὶ πρὸς ἑαυτοὺς συννεύουσιν ἄνθρωποι, καὶ ἐκ τῆς ἔξω
περιωπῆς ἐπ' αὐτὸν τὸν νοῦν εἰσκυκλήσαντες τὰ τε περὶ τῆς
σφῶν αὐτῶν δημιουργίας ἀνελίττουσιν ὄργια. πολλὰ μὲν οὖν
οὗτος ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις δεδώρηται, καὶ συνέριθός ἐστι τῆς
φύσεως ἄριστος. ἂ γὰρ ἐκείνη διέλειπε, λόγος τετελειοῦργηκε 10
B βέλτιστα, ἂ μὲν εἰς θέαν ἐγκαλλωπίσας, ἂ δ' ἐς γεῦσιν ἠδύνας,
ἔνια πρὸς ἀφὴν τονώσας ἢ μαλακίσας, ἄλλα πρὸς ἀκοὴν μου-
σουργήσας, τῇ τῆς ἀπηχῆσεως ἕγγυ κατακηλῶν τὴν ψυχὴν καὶ
πρὸς τὰ ἀκούσματα μετελκόμενος. ἢ οὐχὶ καὶ τεχνῶν οὗτος σο-
φιστῆς πιθανώτατος; ἔξ ἑρίου μὲν εὐήτριον ἰσιουργήσας χιτῶ- 15

Non ex bonis tantummodo natura insitis, verum etiam ex inventis ab se excogitatisque rebus coonestari et exornari hominem consentaneum est. possidet namque rationem, divinum quiddam et admirabile, cuius beneficio deum venerari, ei vota et preces adhibere, conditionem suam perinde ut in speculo intueri, quemadmodumque fictus atque coagmentatus fuerit, probe didicit. proinde ratione et intelligentia in semet conversi mortales, et ab exteriorum circumspectu in ipsam mentem ceu gyro quodam delati, fabricationis suae mysterium evolvunt. haec igitur, ratio, inquam, multa nobis ornamenta comparavit, naturae ipsius operum ac laborum socia et adiutrix praeclarissima. etenim quae illa intermittit et in quibus deficit, haec quam rectissime perficit et absolvit, alia quidem ad aspectum venusta reddens, alia ad gustatum condiens, quaedam ad tactum solidans aut emolliens, nonnulla ad auditionem musicis numeris distinguens, sonororumque illecebris pectora demulcens, et ad commodandas aures alliciens. quid? an non haec artium quoque vulgarium et in medio positarum repertrix est probatissima? e lana nimirum elegantem

ριον, ἐκ δὲ ξύλων γεωργοῖς μὲν τεκταινόμενος ἐχέτην, πλωτῆρσι
 δὲ κόπην, τῷ τε στρατιώτῃ πέλτην καὶ γέροντι κινδύνων πολεμι-
 κῶν ἀμυντήρια. ἀξιολογώτατόν τε πάντων, τὸ τῆς ἱστορίας
 διέθετο πολυπειρότατον ἀκοῆ μὲν ἡδυσμα, τῇ δὲ ψυχῇ παιδευ-
 5 τήριον· οὐδὲν γὰρ ταῖς φιλοπευθεῖσι ψυχαῖς ἔνεστιν ἱστορίας C
 ἐπαγωγότερον. ἱκανὸν δὲ τῷ τεκμηριῶσαι Ὀμηρικῆς τι δέλτου
 δῆγημα. ἐπὶ τὴν Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως ἀλλήν ὁ τοῦ Δαίετου
 παῖς ἔναγχος ἐκ τοῦ θαλαττίου κλύδωνος ἐπὶ τὴν ἠπειρον ἐκβρα-
 σθεὶς ἐξενίξετο, καὶ πολλὴ ἀμφὶ τὸν Ὀδυσσεῖα φιλοφροσύνη πε-
 10 ριεκέχυτο. πρόχειρον γὰρ ἦν γυμνῷ καὶ τετραχωμένῳ τὸ σῶμα
 συμφορᾷ ναυαγίας ἐσθῆτα λαμπρὰν ἐμπορησασθαι. ἐπῆν δ'
 αὐτῷ καὶ κοινὸν τῆς βασιλέως τραπέζης ἀξίωμα. καὶ οὖν τῷ
 ἐπήλυδι παρείχετο καὶ γλώττης ἑλευθερία καὶ διηγημάτων ἐκδέ-
 σεως ἄδεια. τοὺς δὲ Φαίακας οὕτω τὰ τῆς ἱστορίας ἐνηύφρα-
 15 νεν ὡς χαίρειν εἰπόντας τῷ πότῳ θεάτρον εἶναι δοκεῖν τὸ συμ- D
 πόσιον, καὶ διανιστᾶν τὰ ὄψα, καὶ κεχηρῆναι θεωμένους τὸν ἄν-
 δρα, καὶ τῷ μήκει μηδαμῶς τῆς διηγήσεως ἀποκναίεσθαι. καί-
 τοι τὰ πολλὰ τῶν ἀφηγημάτων κατηφεῖς εἶχε τὰς ὄψεις· μεγί- P 4
 στων γὰρ κινδύνων ἐμπειρία περιέτρεπε τῇ συνουσίᾳ. λίχνον γὰρ
 20 ἀκοῆ καὶ ἀκόριστον, ἐστιωμένη λόγον παράδοξον. ἔνθεν ἄρα
 καὶ τοὺς ποιητὰς ἐπὶ παιδείᾳ πρῶτους ἐνευδοκίμησαντας ἔστι
 θεάσασθαι· πυραλαβόντες γὰρ οὗτοι τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυ-

contextit tunicam; e ligno agricolae stivam, nautae remum, militi peltam
 et scutum fabrefacit. verumtamen nihil praestabilius ex omnibus quam
 multifariam historiarum cognitionem instruit, quae et auribus oblecta-
 mentum et animis quaedam discendi officina est, quando non aliud quid-
 quam mentibus cognoscendi amore flagrantibus aequae blanditur; id quod
 narratio quaedam Homericum poematis ad fidem faciendam satis apposite
 cuiquam probaverit. in regiam Alcinoi regis Ulysses paulo ante vastis
 fluctibus in littus proiectus hospitio suscipitur, mirificaque comitate et
 benevolentia tractatur. illico enim nudum eius corpus et ex naufragio
 sale tabentes artus veste splendida cooperiuntur; regia mensa dignatur;
 et libertas loquendi, quaeque vellet commemorandi potestas homini ignoto
 ac peregrino conceditur. Phaeacas porro tanta iucunditate ipsa casuum
 expositio perfundit, sic eos detinet, ut poculorum immemores convivium
 in theatrum mutavisse videantur, auresque arrigant, et ab ore viri illius
 contemplabundi pendeant, nec ex narratione tametsi longa taedium ullum
 sentiant, quamquam tristia multa referat, periculorumque gravissimorum,
 quae subierit, commemoratione coetum illum convivantium velut inundet.
 aures namque, cum sermone quopiam de rebus novis et admirandis tan-
 quam epulis accipiuntur, liguritorem imitantes avidae insatiabilesque re-
 periuntur. quam ob causam etiam poetas eruditione principes celebre ad
 posteros nomen consecutos videre licet. qui hominum ingeniis sciendi

γὰς φιλοῖστορας καὶ πρὸς μάθησιν ὀργώσας αἰὲ καὶ ξένων διψώ-
 σασ διηγημάτων, τεχνουργοῦσιν αὐταῖς μυθολόγημα, καὶ περι-
 βάλλουσι φράσιν τῷ πλάσματι, ῥυθμῶ δὲ τὸ ψεῦδος στιμμί-
 ζουσι, καὶ μέτροις οἷα κεστοῖς θελκτηρίοις τισὶ τὸ τεράτευμα
B καλλωπίζουσι. καὶ τοσαύτην εἶχεν ἡ ψυχαγωγία τὴν δύναμιν 5
 ὡς καὶ θεολόγων εἶναι νομίζεσθαι, καὶ παρ' ἐκείνους φοιτῶν τοὺς
 θεοὺς, καὶ ταῖς ἐκείνων γλώτταις παραγυμνοῦν τοῖς ἀνθρώποις
 τὰ οἴκοι, καὶ εἴ τί ποτε τῷ σφῶν αὐτῶν βίῳ συνέντευχεν ἀνδρα-
 γάθημα ἢ δυστύχημα. οὐκοῦν ἐρήσειέ τις κοινήν ἀπάντων ἄν-
V 136 θρώπων τὴν ἱστορίαν διδάσκαλον, εἰσηγουμένην οἷς τε ἐγχειρη- 10
 τέον καὶ ἄ παροπτέον ὡς μὴ συνοῖσοντα. ἐμφρονεστάτους τε
 τοὺς στρατηγούς δι' ἐκείνης ἔστιν ἰδεῖν· τάττειν γὰρ δυνάμεις
 ἐπίσταται, ὅπως τε λόχοις σοφίζεσθαι δεῖ τὸ πολέμιον. καὶ ταῖς
C μὲν τῶν ἄλλων συμφοραῖς προμηθεστέρους σφῶς αὐτοὺς ἀπεργά- 15
 ζεται, τοῖς προσφαιεῖσιν ἑτέροις ἐκείνους ἰθύνουσα· ταῖς δ' αὖ
 πάλιν εὐπραγίαις εὐδαιμονεστέρους ἀπέδειξε, μικραῖς ἀφορμαῖς
 μεγάλας ἀρετῶν κορυφὰς ἐπαυξάνουσα. καὶ τῷ μὲν πρεσβύτῃ
 χειραγωγός τις ἐστι καὶ βακτηρία, τῷ δὲ νέῳ παιδαγωγός κάλλι-
 στος καὶ συνειώτατος, τῇ πολυπειρίᾳ πολιοῦσά πως τὸν νεώτε-
 ρον, καὶ προφθάνουσα τοῦ χρόνου τὰ κατ' ὀλίγον μαθήματα. 20
 πρὸς ἣν ἐπιδραμοῦμαι καὶ τὸς, εἴ καὶ μεῖζον ἢ κατ' ἐμὲ τὸ ἐγχεί-

cupidis et ad descendum mire semper inclinantis variorumque narra-
 tionum sitientibus sese accommodantes, artificio quodam fabulas ipsis seu
 figmenta procidunt, quae scita et ornata elocutione convestiant, nume-
 ros quasi quaedam pigmenta et fucum illinunt, et portenta sua carmi-
 nibus ut cestis seu cingulis quibusdam ad delectationem appositis decen-
 ter circumdant. tantumque voluptas ea valuit, ut etiam Theologi habe-
 rentur, et dii immortales ad eos ventitare eorumque linguis domestica
 sua, et si quid aliquando faustum infaustumve sibi contigisset, homini-
 bus pandere crederentur. quod cum ita sit, historiam communem gene-
 ris humani magistram atque doctricem iure dixerim, praeentem nobis
 ac praemonstrantem quae capessere et quae ut inania nihilque profutura
 aspernari debeamus; a qua condocefactos duces militares prudentissimos
 evasisse in confesso est: novit enim ordines disponere, et qua via ho-
 stem callide circumvenias. iisdem per eventa aliena procuracionem et
 cautionem maiorem inserit, perque aliorum frustrationes et offensiones
 tutiore itinere illos ducit. similiter secundis aliorum successibus beatio-
 res efficit, dum eos occasionibus non magnis ad magnarum virtutum fa-
 stigia provehit. ac senibus quidem manufactrix et baculus, adolescenti-
 bus paedagoga et institutrix optima ac sapientissima est, peritia multa
 quandam iis canitiem concilians, et quae procedens tempus paulatim eos
 doceret, ea ipsa docendo antevertens. cui ego quoque studium et ope-
 ram meam dicabo, quanquam maius onus capessere me intelligo quam
 istis humeris sustinere possim, quandoquidem nulla mihi suppeditat ver-

ρημα διὰ τὸ τῆς λέξεως ἀγεννές, τῶν τε νοημάτων τὸ ἀδρανέ-
 στατον, τῆς τε τοῦ λόγου συνθήκης τὸ ἀκαλλές, τὸ τε τῆς οἰ- D
 κονομίας ἀτεχνότατον. εἰ δέ ποιν εὐχαρί τι τῶν ἐκτεθησομένων
 φανείη, τύχη τινὶ προσαπτέσθω· μὴ γὰρ ἐπιστήμη τὸ αἴτιον.

borum dignitas, nulla sententiarum gravitas, nec orationem belle ac fe-
 stive contexere scio, et eius oeconomiae artificiique sum rudissimus.
 quodsi quid eorum quae referemus, cum lepore et venustate expositum
 videbitur, id a fortuna quadam, non a scientia mea profectum existi-
 metur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Α'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R I.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Tiberii Augusti sub excessum praeclara oratio. Mauricius successor palam declaratur. (2) Vox divinitus ad Tiberium delata. eius e vita abitio. populi luctus et lacrimae. funus et sepultura. (3) Inter Abares et Romanos ictum foedus ignominiosum. Chaganus elephantum spectandum, lectum aureum et praeter pactam in foedere pecuniam viginti millia ab imperatore poscit. foedus rumpit. (4) Urbs Singidon a Chagano capitur, Augusta et Viminacium expugnantur, Anchialus devastatur, vici propinqui hostiliter diripiuntur. Romanorum ad Chaganum legatio. (5) Liberior et minacior Comentioli apud Chaganum eiusque optimates oratio, cum praedicatione Romanorum eximia. (6) Chaganus excaescit: Comentiolum punit atrocius. alia ad Abares legatio. viginti aureorum millia ad priora octoginta spondentur. (7) Sclavorum ad longum murum hostilis progressio; et in iis caedendis fugandisque Comentioli ducis memoranda virtus. (8) Foedus a Chagano iterum persuadatur: caussa Bocolabras quidam magus, Scythae genere. Targitius Chagani legatus in insulam relegatur. urbes Romanorum subiguntur. (9) Transitus ad res Persicas. Romanorum cum Persis ad Nymphium flumen adverso Marte congressus. (10) Mauricii et Constantinae Augustorum nuptiae magnificentissimae. civitatis publica laetitia gratulatioque. (11) Incendium in foro sub initia imperii Mauricii. miraculum de concha Glyceriae martyris. Paulinus praestigiator in crucem agitur: filio caput amputatur. (12) Aphumi castellum a Persis, Acha a Romanis oppugnatur, et a Persis supervenientibus liberatur. ingens terrae motus imperio Mauricii adhuc recenti, eiusdemque consulatus et*

in populum liberalitas. Ioannis ducis exauctoratio. (13) Philippicus imperatoris sororius praetor Orientis decernitur. eius expeditiones. e Perside redeuntes Romani via aberrant et extrema siti cruciantur. captivos utriusque sexus interficiunt. pueri servati moriuntur siti. (14) Philippicus Arzanenam regionem suis diripiendam permittit. ab imitatione Scipionis Romani commendatur. aegrotat. Cardariganus Monocartum frustra invadit, latrociniiis et incendiis grassatur. Philippicus Byzantium redit; inde rursus veris initio discedit. (15) Persarum ad Romanos de bello finiendo legati. Mebodi legati oratio. Iocus communis contra bellum. Romanorum recusatio et ad conflegendum cum Persis promptissima voluntas.

1. Ὅτε τὸν αὐτοκράτορα Τιβέριον τῆς ἐντεῦθεν ἔδει λοιπὸν μεταβῆσεσθαι λήξεως καὶ τῷ κοινῷ ὑπέειπεν νόμῳ τῆς φύσεως, ἐπιθεμένης τῇ νόσῳ μελαίνης χολῆς, ὡς σύνηθεις παισὶν ἀποκαλεῖν ἰατρῶν, ἀνερορήθη Μαυρίκιος, καὶ βασιλέως ἀξία μεγαλαυχεῖται, καὶ νεάζων τῇ ἀλουργίῳ τῆς μεγάλης τῶν αὐτοκρατόρων δυνάμεως μετελάχανε. φοράδην γὰρ ἀχθεῖς ὁ βασιλεὺς Τιβέριος ἐπὶ τὴν ὑπαιθρον τῶν βασιλείων ἀδλήν, ἣτις παρήνωται τῇ πολυστιβάδι τῶν ἀνακτόρων οἰκίᾳ προαυλίῳ περιφανεῖ καὶ περιδόξῳ τῷ προσκηλίῳ, τὸν τῆς ἱεραρχικῆς προεστῶτα καθέδρας
 10 συγκαλεσάμενος (Ἰωάννης δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τοὺς τῆς ἐκκλησίας διέθνεν οἰάκας) τὸν τε τῶν ἱερῶν ἀξιωματῶν συναθροισάμενος ξύλλογον, τοὺς τε δορυφόρους καὶ φύλακας, καὶ πάντας τοὺς ἐς βασιλέως τιμὴν συντεταγμένους, ναὶ μὴν καὶ τοὺς ἐπισημοτέρους τοῦ δήμου, αὐτὸς μὲν οὐδέπω τοῖς ἐντυχοῦσι διείλε-
 15 κται, βασιλέως δὲ γλῶτταν τὸν Ἰωάννην ἐδείκνυεν, ἄνδρα ῥήτορά τε δεινὸν καὶ νόμων Ῥωμαϊκῶν ἐπιστήμονα, ὃς τὰ βασιλέως

1. Cum iam Tiberio Augusto, atra bile, quam medici vocare consueverunt, morbum aggravante, ex huius vitae diversorio demigrandum esset et dies commune illud naturae debitum persolvendi adesset, Mauricius successor ante nominatus ad imperatoris honores magnifice extollitur, purpuraque insignis supremam Augustorum potestatem sortitur. Tiberius namque in atrium palatii, iuxta domum, in qua multi ex herbis seu frondibus ad coenandum dormiendumve tori sive lectisternia, vestibulum illustre visendumque proscenium, huc, inquam, gestatus, accersito Ioanne, qui ea tempestate cathedram hierarchicam obtinens ecclesiae gubernacula moderabatur, virorum praeterea ecclesiasticas dignitates gerentium coacto collegio, praesentibus item praetorianis militibus et custodibus corporis et aulicis demum universis, nec non civibus primariis, ipse quidem per se ad conventum non dixit: verum eas partes Ioanni quaestori (ut Latina lingua appellatur) mandavit, homini eloquenti, Romanarumque legum et consuetudinum haud ignaro; qui decreta et san-

προστάγματα τῷ διατόνω τῆς εὐγλωττίας ἐμεγαληγόρει βασιλικῆς
 μεγαλοφροσύνης ἐπάξια. τοῦτον ἐπιχωρίῳ Ῥωμαῖοι φωνῇ ἀπο-
 C καλοῦσι κουαίστορα. παρῆν γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τῇ χειροτο-
 νίᾳ τοῦ βασιλέως, ἅμα τῇ παιδί Κωνσταντίνῃ, ἣν τῷ Μαυρι-
 κίῳ τύχης ἅμα καὶ βλου κοινωνὸν ἐποίησατο, καὶ πρό γε τῆς ἀναρ- 5
 ρήσεως τῷ ξυλλόγῳ τάδε παρέθετο.

“Τὸ πολυθρύλλητον τοῖς ἔθνεσιν ὄνομα καὶ ἐπίτιμον, τὸ
 ἐπὶ στομάτων πολλῶν ἐπ’ εὐφημίᾳ δι’ εὐκλειαν περικείμενον, με-
 γάλαι καὶ τελευταῖαι νῦν αἱ τῶν φροντίδων ὠδῖνες ἡμῖν περι-
 στανται, αἱ μὲν τὰ τῆδε διαθεῖναι καλῶς ἀναγκάζουσαι, αἱ δὲ 10
 τῇ διαζεύξει τῆς μεταστάσεως ἐκταράττουσαι καὶ τὴν ἐνθένδε
 D τοῖς λόγοις τῆς βιοτῆς παραθέσθαι τῷ δημιουργῷ κατεπέγουσαι.
 καὶ περιδεῆς μοι τήμερον ἢ πάλαι παρρησία καὶ ἄδεια· οἷς γὰρ
 ἀφθονία τῆς ἐξουσίας, τούτοις εἰκὸς καὶ τὰ σφάλματα παρέπε-
 P 9 σθαι πλείονα. ἀλλ’ ὅμως αἱ περὶ τῆς βασιλείας ἡμῖν ὀξύτεραι 15
 καὶ προκύντουσαι, οὐχ ὅτῳ ταύτην οὕτω ταχὺ κατατίθεσθαι,
 ἀλλ’ ὅτῳ ταύτην ἔνεστι καλῶς διατίθεσθαι, ἐπεὶ μηδὲ κατενεγ-
 γυώμην ταύτην ἐγὼ ἐπὶ τε τροφῇ τῆς ἐξουσίας καὶ κολακείᾳ τοῦ
 σώματος. ὄρω δὲ καὶ τὴν φύσιν μετὰ τῆς τύχης ἡμᾶς κατατρύ-
 χουσαν. βασιλεία γὰρ καὶ παῖδες καὶ γύναιον κατὰ ταυτὸν ἐπι- 20

11. an τῶν ἐνθένδε τοὺς λόγους?

cita ab imperatore potenti facundia sua honorifice, et ut imperiali alti-
 tudine animi dignum erat, pro concione promulgare atque exponere con-
 sueverat. ad imperatorem igitur novum sibi surrogandum praesens Au-
 gustus, una cum filia Constantina, quam Mauricio vitae fortunarumque
 comitem ac sociam individuum tradiderat, ante publicam renuntiationem
 ad astantium multitudinem hunc in modum disseruit.

Viri Romani, nomen per omnes gentes vulgatissimum honoratissi-
 mumque, et propter claritudinem atque gloriam plurimorum linguis de-
 cantatum, scitote me nunc magnis et postremis sollicitudinibus cruciari;
 quarum aliae me stimulant ut a quibus discedendum est, ea recte atque
 ordine constituta relinquam, aliae ipso transitu ex hac luce, quo a vo-
 bis divellar, animum percellunt, quandoquidem quae omnium annorum
 meorum decursu a me patrata sunt, eorum ratio universorum effectori
 omnino mihi reddenda erit. et illa quondam libertas ac securitas mea
 in pavorem non mediocrem vertit. qui enim amplioribus sunt potestati-
 bus praediti, eos plura etiam vitia et peccata plerumque comitantur.
 caeterum curae super imperio praeponderant, urgentque vehementius,
 non in cuius cervicibus illud reclinare festinem, sed cuinam id bene felici-
 terque committam, quoniam nec mihi idcirco desponsum ac traditum
 fuit, ut in eo deliciis vacarem et blandimenta corporis consecrarem. ne-
 que vero quorum fortuna dominatur, ea tantum, sed natura quoque per-
 quam sollicitum me habet. simul imperium, liberi, uxor premunt. res

τίθενται, ἡ μὲν ἡγεμόνα ζητοῦσα σοφόν, ἡ δὲ κηδεμόνα χηρείας ἐπιεικέστατον τε καὶ εὐσεβέστατον, αἱ δὲ τοῦ χειραγωγοῦντος διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἄωρον τό τε τῆς θηλείας φύσεως ἀσθενέστερον. περιφρονῶ δὲ πολλὰκις ὑπὸ τῆς νόσου τὴν φύσιν, καὶ τὸν B
 5 ἐκείνης δραπετεύω δεσμὸν, καὶ παίδων ὑπερορῶ, καὶ περιῶπταί μοι γύναιον, ἥδη τεθνήσκει δοκῶν καὶ τῆς προμηθείας ἐλευθερίαν λαχεῖν. ἀλλ' εὐθὺς ἡ περὶ τῶν σκῆπτρων ἀπαραίτητος φροντίς εἰσεπήδησεν· οὐ τὸ μόνον γὰρ διατηρῆσαι κράτος ἐμπιστευθέν ἐστιν ἄγών, ἀλλὰ καὶ τὸ δεόντως ἑτέροις παραπέμψαι τὸν κλη-
 10 ρον. δεῖ γὰρ τῶν προτέρων ἡγεμόνων εἶναι τοὺς δευτέρους ἀμεί- νους, ἵνα τοῖς προσφαλεῖσιν ἐκεῖνοι τὴν παρ' αὐτῶν διόρθωσιν V 140 εἰσαγάγωσιν, ἢ διολισθαίνειν ἅπαν συλλήβδην εἰπεῖν τὸ ὑπῆκοον, ἀδρανεστέρᾳ κρηπίδι τὴν βασιλείαν στηροῦσαντι. τούτων κατε- σθιόντων τῶν λογισμῶν τὴν διάνοιαν, ἡ τέχνητις ἡμῶν πρόνοια C
 15 συλλαμβάνει τῶν πόνων, καὶ μίαν μεθ' ἡμῶν βουλὴν προηγέ- κατο, καὶ δείκνυσι τὸν βασιλεύσοντα ἐπιβάτην τε τῆς ἔξουσίας ἐσόμενον, Μαυρίκιον τουτονί, ἄνδρα λυσιτελέστατον τῆ Ῥω- μαίων ἀρχῆ, πολλοὺς καὶ μεγάλους πόνους ἐγκαταθέμενον, ὥσπερ ἀρραβῶνάς τινας προκαταβαλόμενον τῆς ἐσομένης ἀμφὶ τὸ ὑπῆ-
 20 κοον προνοίας αὐτοῦ. τοῦτον αὐτοκράτορα τήμερον ὄψεσθε.

2. quidni τὸν χειραγωγοῦντα?

11. προσφαλοῦσιν P.

Romana rectorem sapientia valentem, coniux curatorem viduitatis suae aequissimum iuxta ac religiosissimum, filiae, qui eas ob immaturam aetatem et muliebris animi imbecillitatem quasi manuducat et regat, desiderant. quanquam ego naturae faces morbo acrius saeviente saepenumero despicio, illiusque vincula abrumpo, et simul liberos posthabeo, simul uxorem negligo, dum me iam hinc excedere et ab huiusmodi procuratione liberari puto. at enim mox sceptri sollicitudo inexorabilis in me insilit, quando non solum creditum sibi imperium tueri atque conservare, verum id ipsum nihilominus ut hereditatem quandam, et ita ut honestum est, ad alios transmittere difficultatem habet maximam, cum principes successores praestare decessoribus suis oporteat, quo illorum virtute sapientiaque horum lapsus et delicta corriganter: alioqui, ut summam dicam, universa imperii moles, tanquam infirmo nitens fundamento, labatur et corruat necesse est. cum hisce curis exederemur, inspectrix omnium rerum providentia molestiam nostram allevavit, consiliumque nobiscum quoddam reperit, et qui secundum nos imperii fastigium conscensurus esset ostendit, Mauricium hunc scilicet, quem coram videtis, hominem rei Romanae opportunissimum, cuius causa nec paucos et praedicandos labores exhaustit, futuraeque erga cives sollicitudinis ac provisionis suae quasi quoddam pignus iam deposuit. hunc hodierno die imperatorem aspicietis. tanta porro cum spe et fiducia hanc provinciam omnium gravissimam illi committo ac trado, idque bona cum animi valetudine, ut eidem una cum principatu filiam quoque meam uxorem com-

- οὕτω δὲ πέποιθα ἐπὶ τήνδε τὴν μεγίστην ἐγγείρησιν (καὶ τὰ τῆς
 διανοίας οὐ σκάζει κινήματα) ὡς καὶ τὸ θυγάτριον ἅμα τῇ βα-
 σιλείᾳ τούτῳ πεπίστευκα. τηλικούτῳ φύσεως ἐνεχύρω θαρσύ-
 D νων ἡμῶς, ταύτην ἐφόδιον τὴν ψυχαγωγίαν ἐπὶ τὴν μακρὰν ἐκεί-
 νην ἐκδημίαν ἀποίσομαι. καὶ ἡμεῖς δὲ μοι μάρτυρες τῆσδε τῆς
 καλλίστης συντάξεως ἀξιόχρεω, ἐξ ὧν ἐπειράθητε ἡμῶν τε ἡμιο-
 χούτων τὴν ἡγεμονίαν καὶ τοῦδε παριππεύοντος λίαν ἡμῶν ἐμ-
 φρονέστατα. σὺ δὲ μοι, Μαυρίκιε, κάλλιστον ἡμῶν ἐπιτάφιον
 τὴν σὴν βασιλείαν πεποίησο. κόσμει τὸν ἐμὸν τάφον ταῖς σαῖς
 ἀρεταῖς, μῆτε τὰς τῶν πεπιστευκότων καταισχύνων ἐλπίδας, 1
 P 10 μῆτε τὰς σὰς ἀγνωμονῶν ἀρετὰς τὴν τε τῆς ψυχῆς δραπετεῦων
 εὐγένειαν. χαλίνου λόγῳ τὴν ἔξουσίαν, φιλοσοφίᾳ τὸ κράτος
 οὐάκιζε· βασιλεία γὰρ ὑψηλὸν τι χρῆμα καὶ μετέωρον, ἐς μέγα
 τὸν ἐπιβάτην ἀπαιωροῦσα, τοῖς τε λογισμοῖς ἐκφρονάττουσα. δό-
 κει μὴ πάντων ὑπερέχειν τῷ φρονιμώτατος εἶναι, εἰ καὶ τὰ τῆς 1
 τύχης ὑψηλὰ σοι παρὰ πάντας. θῆρα παρὰ τῶν ὑπηκόων ἀντὶ
 μὲν φόβου τὴν εὐνοίαν, ἀντὶ δὲ κολακείας τίμα τὸν ἔλεγχον οἷα
 διδάσκαλον ἄριστον· ἀνουθέτητον γὰρ ἔξουσία, καὶ παιδείας
 οὐκ ἀνεχόμενον. ἔστω πρὸ τῶν σῶν ὄφθαλμῶν σύνεδρος ἡ δίκη,
 B πρῶτανεύουσα τῶν βεβιωμένων ἀντίδοσιν. νόμιζε τὴν πορφύ- 2
 ραν, τῷ φιλόσοφος εἶναι, εἰτελές τι ῥάκος ἀμπέχεσθαι, τὸν δὲ

19. οὐκ deest IP.

mittam, hoc tam eximio naturalique pignore meo ad bene de ipso et re publica sperandum velut quoddam signum sustollens. solatium istuc pro viatico mecum auferens, longam illam peregrinationem inibo. caeterum huius negotii pulcerrime constituti vos nobis testes eritis idonei ac fide digni, quandoquidem et nos, qui imperium gubernavimus, et hunc, qui se nobis adiutorem prudentissimum semper praebuit, experiundo cognovistis. tu vero, mi Maurici, imperium tuum mihi epitaphium longe elegantissimum fac efficias; sepulcrum meum virtutibus tuis condecora, nec eorum spes, qui se totos fidei auctoritatique tuae permiserunt, pudefaciens, nec temet ipsum ignorans, et a praestantia ac nobilitate animi tui degenerans. rationis freno in potestatis magnitudine superbiam cohibe, et ex philosophiae praeceptionibus principatus tui navim dirige. sublime nimirum et excelsum quiddam est imperium, sibi que insidentem altius effert, adversus rationem ferociens et insolens. cave existimes te prudentia anteire omnibus, licet opibus vincas omnes. conare a civibus et subditis tuis diligi potius quam timeri, reprehensionemque ut magistrum optimam blanditiis, et assentationibus antepone: potestas enim admoneri se et condoceri aegre patitur. iustitia perpetuo ante oculos versetur tibi que assideat, quae actionibus vitae nostrae condignam mercedem dispensat. quia sapientiae studiosus es, purpura perinde ac nullius pretii panho quopiam te circumdatum, coronamque gemmis illumina-

στέφανον μηδέν τι διοίσειν τῶν ἐπὶ τοῖς αἰγιαλοῖς τῆς θαλάττης
 ψηφίδων. στυγνὸν τὸ τῆς ἄλουργίδος ἄνθος, καὶ μοι δοκεῖ τοῖς
 βασιλεῦσι παρεγγυᾶν μετριοπαθεῖν ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, καὶ μὴ
 περιγάννησθαι καὶ φρονάττεσθαι τῇ πενθίμῳ ταύτῃ τῆς μοναρχίας
 στολῆ· οὐ γὰρ ἔξουσίαν ἀκολασίας ἀλλὰ δουλείαν ἔνδοξον τὸ
 σκῆπτρον τῆς βασιλείας φιλοσοφεῖν ἐπαγγέλλεται. ἤγεισθω τῆς
 ἀργῆς τὸ φιλάνθρωπον, τῆς δὲ σωφροσύνης ὁ φόβος. ἔξεταξε
 γὰρ καὶ ταῖς μελίτταις ἡγεμόνας ἢ φίσις, ὠχύρωσε δὲ καὶ κέν-
 τρον τὸν βασιλέα τὴν μέλιτταν, ὥσπερ τι κράτος αὐτόματον ἐγ-
 10 κέντροζουσά πῶς αὐτῷ, ἵνα καὶ πλήττειν ἔχη τὸν μὴ δικαίως πει-
 θόμενον. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκεῖνο τὸ κέντρον τυραννικόν, δημο-
 φιλὲς δὲ μᾶλλον καὶ δίκαιον. οὐκοῦν ἐκεῖνης ἐσόμεθα μιμηταί,
 εἰ μήγε λόγος δύνηται χωρίζεσθαι καὶ τὰ μείζονα. ταῦτα μὲν ὁ
 προβολεὺς ἐγώ· ἔξεις δὲ τῆς γνώμης ὥσπερ δικαστὴν τὴν ἔξ-
 20 ουσίαν ἀδέκαστον, ἢ τιμῶσαν τὰς ἀρετὰς ἢ τὴν κακίαν φανλί-
 ζουσαν.”

“Οἱτε τοίνυν τὰ τῆς διαλέξεως ἐπερατοῦτο τῷ αὐτοκράτορι,
 πολὺ τοῖς θεαταῖς τὸ δάκρον ἐπεκύμαινε, τῶν μὲν ἀνωμένων
 ἐπὶ τῷ πάθει, παρ’ οἷς καὶ τὰ τῆς ἐνόλας ἦν λιπαρώτερα, ἄλ-
 20 λων δὲ κατακηλουμένων ἐπὶ τῷ οἴκτῳ διὰ τῆς συμπαθείας· φιλεῖ
 γὰρ ἡ συμφορὰ καὶ τῷ θεατῇ μεταδιδόναι τοῦ πάθους. τὴν στε-
 φάνην δὲ ὁ βασιλεὺς ἀράμενος, τὴν τε πορφυρᾶν διπλοῖδα, ἀμ-

7. ἐνέταξε malim, et 8. κέντροφ.

tam nihil a calculis et lapillis in littore marino iacentibus differre cogita.
 flos purpuræ tristior est, mihique principes hortari videtur ut rebus pro-
 sperè fluentibus in officio sint, nec lugubri ista veste monarchatus læti-
 titia gestiant et insolescant: haud enim solutam proterviam, sed insignem
 splendidamque servitutem potius imperiale sceptrum profitetur. iram
 mansuetudo, prudentiam timor regat. nam et apibus natura regem prae-
 posuit, eumque aculeo indito ceu naturali quadam facultate armavit, ut
 male parentes et immorigeros emendare possit: non tamen tyrannicum,
 verum in commune utilem ac iustum aculeum apis gerit. hanc saltem
 imitabimur, si melius consilium mense suppeditare non poterit. ista ego
 ad te tanquam sator ac parens ad filium. habebis autem huius cohorta-
 tionis meae iudicem quodammodo potestatem illam, quae muneribus mi-
 nime transversim agitur, et aut virtuti honorem et gloriam, aut impro-
 bitati dedecus et contemptum remetitur.

Postquam dicendi datus finis, omnes collacrimari largissime, cum
 alii super morte imperatoris iam proxima dolorem caperent, quorum vi-
 delicet in ipsum benevolentia testatior erat, alii per sympathiam mise-
 ratione colliquescerent: solet enim aliena calamitas sensum sui communi-
 care cum intuentibus. tum imperator corona purpureaque chlamyde Mau-

πεῖχε τὸν Καίσαρα. διεχέτο δὲ πολλῇ ταῖς εὐφημίαις παρὰ τῶν ὑπηκόων βοή· ἔτιοι γὰρ τὸν προστησόμενον ἀπεθαύμαζον, ἀγάμνοι τῆς εὐβουλίας τὸν αὐτοκράτορα, ἕτεροι τὸν ἀναορηθέντα
 V 141 καὶ τηλικαύτης ἡγεμονίας ἑαυτὸν παραθέμενον ἄξιον, ἅπαντες δὲ τὸν αἴτιον τούτων ἀπάντων θεῖον, ἄμφω ταῦτα καλῶς συμβι-
 P 11 βάσαντα. ἐπεὶ δὲ ὁ μέγας οὗτος καὶ ὕστατος τοῦ βασιλέως σκοπὸς διανυθεὶς ἐτετέλεστο, τὰ τε τῆς ἀναγορεύσεως ἔβη κατὰ τοὺς βασιλικοὺς θεισμοὺς ἐπεπλήρωτο, ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ κλίνην Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέβη.

B 2. Λόγος δὲ καὶ θεῖαν ὁμφὴν πρό τιος βραχέος τῆς νό-
 σον καιροῦ κατηχηθῆναι Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ἔδοξε γὰρ ἐν ὕπνοις παρεστάναι αὐτῷ πάγκαλος τὴν θεῖαν ἀνῆρ, ἐνθέου τινὸς ὠραιότητος εἰκόνα φερόμενος, τῷ μὲν λόγῳ τὸ ἄροητον, τῇ δὲ γραφῇ τὸ ἀμίμητον. ἐσθῆς δὲ τῷ νεανία λευκή, τὸν τε τόπον καὶ τὸν θεατὴν καταναγάζουσα ταῖς μαρμαρυγαῖς τῆς ἐλλάμπυρος.
 C 1 φῆσαι δὲ πρὸς τὸν Καίσαρα, συνδημηγορούσης αὐτῷ τῆς χειρὸς ἐν τῷ σχήματι, “τάδε σοι, Τιβέριε, τὸ τρισάγιον λέγει· οἱ τύ-
 C 2 ραννοὶ τῆς ἀσεβείας ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐ φοιτήσουσι χρό-
 νοι.” εἶτα τὸν βασιλέα διανήψαντα τεταράχθαι τῇ φαντασίᾳ, ὄρθηδὸν τε διανίστασθαι καὶ τοῖς ἀμφ’ αὐτὸν διεξιέναι τὰ τῶν
 2 ὀνειράτων θεάματα.

Τῇ δὲ ὑστερία (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) τῷ κοινῷ τῆς φύσεως νόμῳ Τιβέριος, εἰ καὶ βασιλεὺς ἐτέγγανεν ὢν, ἐπει-

ricium Caesarem induit; inde multa faustum acclamantium gratulantium-
 que vox secuta est. quidam etenim renuntiantem de tam bono consilio admirari; quidam renuntiatum suspicere, qui tanto imperio parem animi virtutem attulisset; omnes autem horum auctorem deum collaudare, qui ambo haec adeo salutariter conciliavisset. ubi summi momenti ultimus-
 que imperatoris scopus et voluntas ad exitum suum perducta consuetudoque legitima in creando imperatore servata est, ad lectulum suum Tiberius Augustus rediit.

2. Fertur autem paulum oppido ante morbum coelestis quaedam vox insouuisse Tiberii auribus. per quietem namque astare illi visus est adolescens aspectu multo pulcerrimus, os humerosque deo similis, supra quam dici aut scribi potest, in veste tam candida ut splendoris sui radiis locum ipsum videntemque perfunderet. hic concionabundi instar protensa manu, talibus Caesarem est affatus. “haec tibi ter sanctum nomen indicat, Tiberi: tempora impia et tyrannica te imperatore non venient.” (imperium te vivo tyranni non invadent) mane somno expertus Tiberius visoque illo perturbatus surgit, quaeque sibi quiescenti mirabilia oblata sint, praesentibus refert.

Postero die ab inaugurato iam Mauricio (ut redeam unde paulisper deflexi) Tiberius quantumvis imperator legi naturae com-

θάραχσεν, ἀπίστη τε τῶν τῆδε, καὶ οἷα σκηνὴν τῆς ψυχῆς κα-
 τελελοῖπει τὸ ἀχθοφόρον τουτὶ καὶ γῆινον χιτωνίσκιον. καὶ πο-
 λὺς ἀνὰ τὸ ἄστν ἐπεκύμαινε θρηγος· πολλῶν γὰρ ὀφθαλμῶν ρεῖ-
 θρον δῆνοῖζε καὶ φλέβας δακρύων ἀνέτεμε, καὶ μέγα ταῖς τῶν
 5 πολλῶν ψυχαῖς ἀνεφοῖτα τὸ πένθος. τὸ φαιδρὸν τῆς στολῆς
 διεροήγνυτο, τό τε κατηφές τῆς ἐσθῆτος ἀντελαμβάνετο. ἄπαν- **D**
 τας ἐπὶ τὸ στυγρὸν ἐκεῖνο θέατρον συνεκάλει τὸ ἄκουσμα. εἰσέρ-
 ρει τὰ πλήθη τῆ βασιλίδι αὐλῆ· οὐκ εἶχε τὰ προαύλια φύλακας
 τοῖς πολλοῖς προπετάσμασι μὸλις τοῖς ἐν ἄξιᾳ φιλοτιμουμένοις
 10 τὴν εἴσοδον. κατηφῆς ἕμνοδία πάννηχος ἦν, ταῖς φωταγωγοῖς
 λαμπάσι σκυθροπὸν ὄψιν παρέχουσα. καὶ δῆτα μετὰ τὸν ὄρ-
 θρον τὰς ἀκτῖνας προβάλλοντος ἡλίου, καὶ τὸ ὑπέργειον διατρέ-
 χοντος ἡμισφαίριον, προὔπεμπεν ἅπας τεθνηκότα τὸν βασιλέα,
 καὶ μετ' εὐφημίας εἶχεν ἐπομβροῆσαν τὸ δάκρυον, πολὺς τε ἦν ὁ
 15 ἐπιτάφιος ἔπαινος, εἰς ἀπὸ στομάτων πολλῶν προχεόμενος, οἷά
 τις ποταμὸς εἰς πολλὰς ἀρχὰς μεριζόμενος ἢ δένδρον ὑψιτενές τε
 καὶ εὐκομον, πολλὰς τε καὶ μεγάλων κλάδων ἐκφύσει διαιρού- **P 12**
 μενον. εἶωθε γὰρ δεινοπαθεῖν τὸ ὑπήκοον ἐπὶ ταῖς ἀώροις με-
 ταστάσει τῶν ἐπιβεβηκότων δυνάμεων, εἶγε πιθανῶς καὶ δημο-
 20 τικώτερον τῆς ἡγεμονίας ἀπήρξαντο. ἐπὶ δὲ τοῦτον ὁ τῶν βα-
 σιλέων ὑπεδέξατο τάφος, ἐπὶ τὴν ἐς Μαυρίκιον τὸν αὐτοκράτορα
 δορυφορίαν ἅπας ἐτέτραπτο, καὶ πέρας αὐθήμερὸν εἶχε τὸ δά-

muni obsecutus, et hac onerosa terrenaque tunica exutus, et tan-
 quam e tabernaculo suo liber egressus, esse inter homines desinit.
 eius obitu per civitatem ingens extitit lamentatio, atque incisus la-
 crimarum venis plurimorum ex oculis flumina proruperunt, luctus-
 que singularis populo incessit. pro nitido cultu vestis obsoleta sume-
 batur. ad moestum illud theatrum omnes auditio convocabat, ut in au-
 lam imperatoriam turmatim confluerent. non sufficiebant pro custodibus
 complura per vestibula oppansa peripetasmata, per quae solis magistra-
 tibus honoris causa introitus concedebatur. tristis psalmodiarum cantus to-
 tam noctem continuabatur, et lucentes per tenebras lychni spectaculum
 haud iucundum offerebant. ergo a matutino, sole iam radios iaculante
 coelumque permeante, populus quantus erat, in funus imperatoris se
 effundit, eumque praedicatione et lacrimarum imbribus prosequitur.
 multa et una eademque laus iam sepultura afficiendo plurimorum ore
 profunde batur, similiter ut fluvius aliquis multis capitibus sive initiis ma-
 nans, aut procera et frondosa arbor compluribus magnisque ramis ab se
 prodeuntibus dispertita. moris quippe subditorum est immatura princi-
 pum funera acerbe pati, eorum puta, qui probari et ad gratiam popu-
 larem convenienter imperitare occoeperunt. Tiberio in sepulcra impera-
 torum illato, ad Mauricium Augustum custodiendum ac tuendum omnes
 satellitum instar sese converterunt, fletusque ex ultimo Tiberii fato sus-

κρον· οὐχ οὕτω γὰρ τοῖς ἀνθρώποις τῶν παρωχημένων ἐστὶν ἀνάμνησις ὡς ἡ περὶ τὰ παρόντα μετὰ σπουδῆς ἐπιμέλεια.

B

V 142

3. Ἦδη δὲ τὸν τῆς ἱστορίας ὑφαίνειν ἰστὸν ἀπαρχόμενος, τοὺς τε βαρβαρικοὺς πολέμους ἀναγράφους ποιούμενος, τῆς κατὰ τοὺς Ἀβάρους κινήσεως πρῶτα μνησθήσομαι διὰ τε τὸ τῶν 5 πρᾶξιων προσεχέστατον τῆς τε τάξεως τὸ προσφορώτατον. οὐκ ὀλίγα τοίνυν νεανικώτερον παρ' ἐκείνων τὸ τηρικαῦτα τετόλμηται. Οὕνοι δὲ οὗτοι, προσοικοῦντες τῷ Ἰσραῶ, ἀπιστότατον ἔθνος καὶ ἀπληστίοτατον τῶν νομάδην βιούντων. οὗτοι πρεσβεύονται παρὰ τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον, οὐχ ἥμισυ τοῦ μεγίστου πο- 10 C λίσματος γενόμενοι κάτοχοι. Σίρμιον δὲ τοῦτο ὠνόμαστο, ἔστι τε περιδοξὸν ἦν, τοῖς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην οἰκοῦσι Ῥωμαίοις περιλαλούμενον καὶ ἀδόμενον. τοῦτο ἤλω πρό τινος βραχυτάτου καιροῦ τοῦ τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον τὰς Ῥωμαϊκὰς μετὰ τῆς πορφύρας ἐνδύντα φροντίδας τῆς τῶν Καισάρων ἐποχέεισθαι κα- 15 θέδρας. τὸ δ' ὅπως Μενάνδρῳ τῷ περιφανεῖ σαφῶς διηγόρευται· περὶ ὧν οὐ μοι σχολὴ ἐπέξεργαστικώτερον τοῖς μικροῖς ἐκείνοις λόγοις ἐπέξελεθῆναι, αὐθις δ' ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεῖν καὶ ποιητικοῖς ἐπιτρίβεσθαι μύμοις. ἐπεὶ δὲ ἐν χερσὶ τὸ D ἔστι ἐγεγόνει τῶν Οὕνων, προῆλθον αἱ σπονδαί, ὅπως ἦσ- 20 χίαν ἀσπάσοιτο τὸ πολέμιον καὶ τὴν ἡρεμίαν φιλοσοφήσειεν. αἱ δὲ συνθῆκαι ἐπονείδιστοι Ῥωμαίοις· μετὰ γὰρ τηλικούτου κολοφῶνα κακοῦ, οἷά πως ἀγνοοῦνται καθήμενοι, ὥσπερ ἄθλον

ceptus eo ipso die exaruit. sic enim est ingenium hominum, non tam meminisse praeterita quam studiose curare praesentia.

3. Nunc porro historiae telam texere exorsus, bella adversum barbaros administrata litteris persequar, et motum expeditionemque contra Abares primo loco, quando res illae rebus hactenus a me expositis continentissimae sunt et is ordo est commodissimus. non pauca igitur tunc ab illis per inconsideratam temeritatem et audaciam perpetrata sunt. Abares Hunni origine Istrum accolunt, gens infidissima et avarissima omnium, quotquot vitam pastoritiam agitarunt. hi urbe longe amplissima potiti ad Mauricium Augustum legatos miserunt. erat huic urbi nomen Sirmium, famaue et sermone propter nobilitatem a Romanis Europaeis celebrabatur; quam prius ceperant parvo admodum spatio, quam Mauricius curas Romanas una cum purpura indueret solioque imperatorio consideret. quo eam modo occuparint, perspicua oratione et distincte non ignobilis auctor Menander memoravit. ego otio non sic abundo, ut eius longitudini accuratius et elaboratius aliquid possim addere, praeclareque dicta iterum dicere, et poetae reprehensionem incurrere. ergo ubi Sirmium in manibus Hunnorum fuit, legatione missa ad foedus processum est, ut positis inimicitiiis paci tranquillitatieque consuleretur. sed foedus illud Romanis probrosissimum accidit, post tantarum siquidem cladum ab illis invectarum colophonem, ipsi velut certaminis arbitri se-

εἰδοξίας δῶρα λαμπρὰ τοῖς βαρβάροις παρείχοντο, ὑγδοήκοντα
 τε χιλιάδας χρυσῶν καθωμολόγουν ἂν' ἔτος ἕκαστον τοῖς βαρβά-
 ροις ἐγκαταβάλλεσθαι δι' ἐμπορίας ἀργύρου τε καὶ ποικίλης
 ἐσθῆτος. οὐ περαιτέρω δὲ διήρκεσαν τῶν δύο ἐνιαυτῶν αἱ P 13
 5 σπονδαί· κατηνθαδιάσατο γὰρ Ῥωμαίων ὁ παρὰ τοῖς Οὐννοις
 Χαγᾶνος οὕτω λεγόμενος. φήμη δὲ τις ἄμφ' αὐτὸν πρὸ τοῦ τὴν
 εἰρήνην διαφθαρεῖν περιεκέχυτο, ὡς ζῶα τρέφεται παρὰ Ῥω-
 μαίοις τῷ μεγέθει καὶ τῷ σώματι ἐμφανέστατα. διὸ ἐζήτησε βα-
 10 λυεὺς τῆς ἱστορίας τὸν ἔρωτα, καὶ δίδωσιν εἰς Θεωρίαν ἐλεφάν-
 των γενέσθαι, πέμψας ὡς αὐτὸν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ τρεφομένων
 θηρίων τὸ ἕξοχώτατον. ὀπηνίκα δ' εἶδεν τὸ Ἰνδικὸν ζῶον ὁ
 Χαγᾶνος ἐλέφαντα, ἡραυνίκα καταλύει τὸ θέατρον καὶ παλινο-
 15 στείν προστάττει τὸ θηρίον παρὰ τὸν Καίσαρα, ἢ καταπλαγείς B
 τὸ θαυμαζόμενον ἢ ἀποφανλίσας, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἂν
 ἐκρυψάμην. ἐποχλεῖ δὲ τὸν Καίσαρα καὶ κλίνην χρυσοῦν τεχνουργή-
 σαντα ὡς αὐτὸν παραπέμψαι· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τοῦτον μετεώ-
 ριζεν ἢ τῆς πυρούσης τύχης ἀκρόωρια. βασιλεὺς δὲ τὸ δῶρον
 20 ἕξεργασάμενος βασιλικῶς μετεπέμπετο. ὁ δὲ σοβαρευόμενος
 πολλῶ μᾶλλον κατεβρενθύετο, οἷα προπηλακιζόμενος τῷ ἀναξίῳ
 τοῦ δωρήματος, ἀπεπέμπετο δὲ παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὡς εὔτε-
 λές τι καὶ ἀκομψον τὴν χρυσοῦν ἀλαζονικώτερον κλίνην. ναὶ μὲν C
 ἤξιόν τε καὶ πρὸς ταῖς ὑγδοήκοντα τοῦ χρυσοῦ χιλιάσι καὶ ἑτέρας εἰ-

dentes, barbaris dona illustria quasi quaedam inclytae virtutis praemia
 tribueunt, octoginta aureorum millia in argento variaque veste a mer-
 catoribus in annos singulos sese numeraturos polliciti. nec tamen diutius
 biennio foedus sanctum fuit, cum se princeps Chaganus (ut Hunnis ap-
 pellabatur) contra Romanos superbe et immodeste gereret. ad cuius
 aures cum ante pacem violatam pervenisset animantes quasdam ali apud
 Romanos granditate et forma corporis visendas maxime, imperatorem
 oravit uti eas spectandi copiam sibi faceret. is huic videndi desiderio
 celeriter gratificandum ratus, elephantorum quos habebat praestantissimum
 pro spectaculo ad eum mittit. Chaganus belluam Indicam intuitus
 illico ceu e theatro digreditur, eamque ad imperatorem reduci iubet.
 utrum quia admirabilitate ac novitate animalis percelleretur, an quia id
 contemneret, dicere non habeo: nec enim id silerem. negotium prae-
 terea imperatori exhibuit de lecto aureo, quem is artificiose confectum
 sibi mitteret: eo usque enim ob praesentis fortunae fastigium sese effe-
 rebat. imperator donum regaliter fabrefieri curat, eique transmittit.
 qui fastidio et arrogantia praeceps multo magis fremere, ut qui muneris
 indignitate contumeliam accepisset, lectumque illum aureum ut rem vilem
 et inelegantem ad imperatorem per arrogantiam remittere; insuper

κοσιν ἂν' ἔτος ἕκαστον παρὰ Ῥωμαίων ἀπολοῖσθαι· καὶ δῆτα
 δυσανασχετοῦντος τοῦ αὐτοκράτορος, περιφρονεῖ τὰς συνθήκας
 V 143 καὶ τοὺς ὄρκους ταῖς αὔραις φέρειν ἐδίδου, (4) ἀθρόον τε τὴν
 πολέμῳ φίλην ἀράμενος σάλπιγγα τὰς δυνάμεις συνήθροϊξε,
 D καὶ τὴν Σιγγηδόνα τὴν πόλιν ἑξαπινάλως ἄφρακτον οὔσαν ἐλάμ- 5
 βανεν, πολεμικῶν τε ὀργάνων χηρεύουσιν διὰ τὸ ἐκ τῆς εἰρή-
 νης ῥαθυμίαν πολλὴν ὑπερεκχεῖσθαι τῆς Θουράκης· ἀφύλακτον
 γὰρ εἰρήνη, καὶ προμηθείας οὐκ ἀνεχόμενον. τῶν τε τοῦ ἕστεος
 τοῖς πλείστοις συμπάρομαρτεῖ ἐκτὸς ἀδλιζομένοις, τῆς ἄλλω τοῦτο
 κατεπειγούσης ποιεῖν· θέρους γὰρ ὦρα ὑπῆν, καὶ ὅσον ἀποζῆν 10
 ἐθησαυρίζοντο. ἀκονιτὶ δὲ τὴν πόλιν οὐχ εἶλεν ὁ βάρβαρος· με-
 γίστη γὰρ συμπλοκὴ ἀνὰ τὰς πύλας συνεπεπτώκει τοῦ ἕστεος,
 πολλοῖς τε τῶν Ἀβάρων διαφθαρεῖναι συνέτυχε, Καδμείαν τε,
 τὸ τοῦ λόγου, ἀποφέρεισθαι νίκην. πολλὰς δὲ καὶ ἑτέρας ἀστυ-
 γείτονας πόλεις λήϊζεται. ταύτας δὲ ῥᾶστα καὶ πόνων ἐκτός· 15
 P 14 ἀόρατον γὰρ ἦν τὸ κακὸν καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἀπαραδόκητον. ἀνε-
 λῶν τε Ἀγγοῦσταν καὶ τὸ Βιμινάκιον (πόλεις δ' αὗται λαμπραὶ
 ὑπὸ τὸ Ἰλλυρικὸν φορολογούμεναι) παραντίκα στρατοπεδεύεται,
 καὶ τὴν Ἀγγιῶλον περιτέμνεται, τὰς τε περιωικίδας κώμας ἐδήλωσε.
 τὸν δὲ τῶν θεριμῶν ὑδάτων οἶκον οὐκ ἀναστῆσαι φασί. λόγος 20
 δέ τις ὡς ἡμῶς ἐξεφοίτησεν, ἐνθάδε τὰ τοῦ Χαγάνου ἀπορρῦμα-
 σθαι γύναια, καὶ μισθὸν τῆς ἀπολαύσεως ἐκείνον αἰτεῖν μὴ κα-
 ταρρίπτειν τὰ τῶν ὑδάτων οἰκοδομήματα. λέγεται δὲ τὰ ὑδάτια

9. ἐκτός] ἐν τοῖς IP.

14. πολλὰς τε καὶ ἄστυ γείτονας IP.

21. ἀπορρῦμασθαι IP.

ad octoginta illa millia alia viginti anniversarie sibi a Romanis pendere postulare, imperatoreque id durius accipiente foedus contemnere, sacramenta iurata ventis discerpenda tradere, (4) nec cunctatus amicam bello tubam corripit, agmina in expeditionem evocat, urbemque Singidonem haud munitam et militari apparatu destitutam, quod ex pace et otio Thracia tota in socordiam et desidiam versa esset (negligit enim custodiam pax, nec in futurum prospicit), quodque civium plurimi, ut in messe, foris manentes, quantum vitae tolerandae sufficeret, frugum sibi demetendo colligerent, subito, quanquam non citra laborem, capit. nam intra portas acerrime pugnatum est; Abares obruncati magno numero, et Cadmea, ut dicitur, reportata victoria. alias item non paucas et huic vicinas depraedatus est, et quidem minime operose, improvisum siquidem ac neutiquam expectatum malum veniebat. Augusta et Viminacio ad Illyricum pertinentibus in potestatem adductis, mox Anchialum infesto exercitu profectus eius agrum et vicos circumiectos populationibus et incendiis deformavit. thermarum aedificiis pepercisse audivimus, quod eius concubinae ibi lavarentur istamque commercii cum eo sui gra-

ταῦτα τοῖς λουσαμένοις ἀγαθὸν εἶναι καὶ εἰς ὑγείαν τούτοις συ-
μαχεῖν. τριῶν δ' ἐπιγενομένων μηνῶν πρεσβεύονται Ῥωμαῖοι
πρὸς Χαγᾶνον καὶ τὸν πόλεμον ἀπεκηρυκέυσαντο, Ἐλπίδιον ἐκ- B
πέμφσαντες, ἄνδρα ἐς συγκλήτου βουλὴν ἀναγόμενον, τῆς τε Σι-
5 κελίας ἡγεμονεύσαντα καὶ τῶν τοῦ πραιτωρός ἐπιβάντα βημά-
των· ἀρχὴ δέ τις αὐτῆ παρὰ Ῥωμαίοις οὐκ ἄκοιμος. ξυνωρι-
κείουσι δ' αὐτῷ καὶ Κομεντίολον, ἄνδρα τῶν σωματοφυλάκων
τοῦ βασιλέως ὑπερφερόμενον, ὃν σκρίβωνα τῇ Λατινίδι φωνῇ
Ῥωμαῖοι κατονομάζουσι. ἤκον γοῦν ἄμφω παρὰ τὸν Χαγᾶνον
10 ἐπὶ τὴν Ἀγχίαλον, καὶ περὶ σπονδῶν ἤξιον ὡς προσετέχθησαν.
τοῦ δὲ μὴ μετριοπαθοῦντος ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν, ἀλλὰ καὶ προσα-
πιλοῦντος ἀθθαδικώτερον τὰ λεγόμενα τεῖχη καθαιρήσειν μα- C
κρά, καὶ τοῦ μὲν Ἐλπίδιον ὑποχαλῶντος τοῖς λόγοις καὶ οὕτως
θεραπεύοντος οἰδαινόμενον φρύαγμα, Κομεντίολος μεγαλοφρό-
15 νως τὴν τῆς γλώττης εὐγένειαν ἐπεδείκνυτο, τὴν τε Ῥωμαϊκὴν
ἐλευθερίαν δικὴν σῶφρονος δεσποίνης τινὸς ἄχραντον θαλαμεύων
καὶ μὴ διαφθεῖρων μοιχικαῖς κολακείαις, τῶν ἀξιολογωτέρων τῶν
Ἀβάρων ἅμα τῷ Χαγᾶνῳ παρόντων, τοῖσδε προσεχρήσατο ῥή-
μασιν.

20 5. “Ἐδόκον σε Ῥωμαῖοι, Χαγᾶνε, τοὺς τε πατέρας
θρησκεῖν θεοὺς καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ὄρκων αἰσχύνεσθαι, καὶ
δεξιὰς καὶ συνθήκας μηδαμῶς ἀποσελεσθαι, μηδὲ τὸν τῆς εἰρή- D
νης ἄξονα διὰ σοῦ καταβάλλεσθαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δώρων βα-

13. ὑποχαλῶντος Excerpta de Legatt. ὑποχαλοῦντος IP.

tiam peterent. ferunt aquilas istas lavantibus proficere, et ad corporis
sanitatem conducere. tribus mensibus elapsis Romani ad Chaganum ora-
tores mittunt, bellum deprecantes. unus erat Elpidius, imperialis sena-
tor, Siciliae praetura functus; qui magistratus apud Romanos in honore
est. huic Elpidio collegam addunt Comentiolum, de custodibus impera-
toris praecipuum, Latini scribonem dicunt. Anchialum igitur ad Chaga-
num venientes legati, uti in mandatis habebant, de foedere conservando
rogabant. cum is in inferenda iniuria nihil mitesceret, sed superbius
etiam minitaretur se longum murum, qui nominatur, disiecturum, et El-
pidius ei tacens concederet itaque tumentem hominis fastum sustineret,
Comentiolus excelsa mente ingenuitatem linguae suae demonstrans, Ro-
manamque libertatem velut pudicam dominam in thalamo custodiens, nec
eam moechicis adulationibus constuprans, audiente Chagano et proceri-
bus huiuscemodi verbis locutus est.

5. “Credebant Romani, Chagane, te patrios deos colere, et alios
item iurisiurandi praesides revereri, dextrasque et pacta conventa ne-
quaquam vili pendere, neque pacem per te turbatum et eversum iri,
sed et donorum, quae ab imperatoribus multa tulisti, et quam expertus

σιλικῶν μεμνησθαι πολλῶν καὶ φιλοφροσύνης Ῥωμαϊκῆς, καὶ τῆς
 περὶ τοὺς σοὺς προγόνους εὐεργεσίας, ταῦτ' οὖν δὲ φιλοξενίας εἰ-
 πεῖν, ἐπιλήσιμα μὴ γεννησθαι ποτε, μήτε δ' ἑτέρων τῶν ὑπὸ
 V 144 σοῦ τεταγμένων ἀδικούντων Ῥωμαίους ἀνέχεσθαι· πρέπει γὰρ
 τοὺς ἡγεμόνας σωφρονετέρους τῶν ὑπηκόων καὶ εἶναι καὶ ὄνο- 5
 μάζεσθαι, ἵνα ὅσον τῷ κράτει ὑπερέχουσι, τοσοῦτον καὶ τῇ ἀρε-
 P 15 τῇ διενέγκωσι. τοιγαροῦν διὰ τὴν ἐκ τῆς εἰρήνης εὐνοίαν ἀμνη-
 μονοῦσι Ῥωμαῖοι τῶν ὑπὸ σοῦ προὔπηργμένων δεινῶν, καὶ πολ-
 λῶν ἀδικημάτων γεγόνασιν ἐπιλήσιμοι, καὶ φιλανθρωπία πάν-
 των τῶν ἐθνῶν διαφέροντες οὐ πρὸς ὕβριξ ἀντιλυπήσειος κενική- 10
 κασιν ὄπλα· τὴν γὰρ ἐς ὕστερον ἡρεμίαν τῶν ἑμπροσθεν ἀδικη-
 μάτων νεανικώτερον ἐγχειρηθέντων περὶ πολλοῦ ἐπεποίηντο, χαί-
 ρειν φράσαντες ταῖς ἀντιδόσεσιν. ἐπεὶ δὲ πάντα σοι παρῶπται
 τὰ πρὸς καλοκώγιαθιαν ὄρωντα, καὶ δίκης ὄμμα τυφλόν, καὶ πό-
 δες προνοίας χολεύουσι, ἀμοιβὴν ἀξίαν τοῖς βεβιωμένοις ἀντι- 15
 B μετρεῖν οὐ δυνάμενοι, θεὸς δέ σοι τὸ βούλημα, ὅποι καὶ θέλει
 φερόμενον, οὐκ ἐπιλήσονται Ῥωμαῖοι τῆς ἐαντῶν ἀρετῆς, ἀλλὰ
 καὶ μέγιστον κομιδῆ κατὰ σοῦ συστήσονται πόλεμον, καὶ γόνον
 πολὺν χειρορογήσουσι. προσηνέστερος γὰρ αὐτοῖς τῆς εἰρήνης
 ὁ πόλεμος, ὅτε μὴ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάσοιτο τὸ πολέμιον. τί γὰρ 20
 Ῥωμαίων τῶν πώποτε γῆς ἐδκλείστερον ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀθλούν-
 των καὶ δόξης καὶ πατρὶδος καὶ παίδων; εἰ γὰρ ὄρονσιν εὐτελε-
 στάτοις τισὶν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἠττηθῆναι ἐκάτερον μήτε εἶξαι θα-

es, Romanorum humanitatis ac benevolentiae meminisse, collataque in
 maiores tuos merita hospitalitatemve nunquam non infixam in animo habi-
 turum, nec passurum a tuis ullum Romanis maleficium importari. ae-
 quum est enim principes iis, quibus iura et leges dant, moderatiores et
 esse et nominari, ut quantum iis amplitudine imperii antecedunt, tantum
 virtutis quoque eminentia antecellant. quapropter ob initam ex pace
 composita amicitiam, Romani calamitatum abs te sibi illatarum memo-
 riam ponunt, multaque praeter ius et fas in se commissa voluntaria ob-
 livione obruunt. et quoniam humanitatis laude inter omnes gentes prin-
 cipatum tenent, vindictae desiderio arma movere noluerunt, pacemque
 consecutam detrimentis superioribus per insolentiam vestram investis op-
 ponentes mala malis compensanda non putarunt. quia vero cum probi-
 tate rationem nullam habere vis, et oculus iustitiae caecus est, pedes
 providentiae claudicant, ut factis tuis dignum reddere pretium nequeant,
 et cupido tua tibi deus sit, agens te quo lubet, Romani virtutem pristi-
 nam in pectus revocantes longe durissimum adversus te bellum consensu
 comparabunt, magnas strages edent, utpote quibus arma, hostibus quie-
 scere detrectantibus, quam pax iucundiora sunt. qui enim populus, quae
 gens in orbe terrarum fuit unquam Romanis pro libertate, pro gloria,
 pro patria, pro liberis decertantibus illustrior? nam si volucres quae-

τέρω τὸν ἕτερον πόλεμος καρτερός καὶ μαινολὶς ἐστὶ παρὰ ταῖς,
 τί δῆτα ἀνθρώπους οἵτι καὶ Ῥωμαίους, ἔθνος τε μαχιμώτατον
 καὶ βασιλείαν ὀνομαστοτάτην; ἧς οὐ ῥῆδιον καταφρονεῖν, εἰ C
 μήγε μόνον αὐταῖς ταῖς ἐνάρξεσι. μὴ τοίνυν μεγαλαύχει ἐπὶ τοῖς
 5 κακῶς διατεθεῖσι καὶ ἀπίστως τὸ τήμερον· ἐπὶ γὰρ τοῖς καταφρο-
 νημένοις τὸ μέγα φρονεῖν ἕως ἐπιμειντόν· τὸ δ' ἐπὶ κακίᾳ βρον-
 θύεσθαι ἐν ὑβρεως μοίρᾳ, οὐκ ἐν εὐδελείᾳ προσήκει χαρακτηρίζε-
 σθαι. μεγάλα σοὶ τὰ πρὸ μικροῦ τῆς ἀγνωμοσύνης ἀνδραγαθή-
 ματα· ἀλλὰ μεγίστη καὶ Ῥωμαίων ἡ δύναμις, ἧ τε τοῦ Καίσα-
 10 ρος ἐπιμέλεια, καὶ τῶν ὑποφόρων ἐθνῶν τὸ ἐπίκουρον; ἧ τε τῶν
 χρημάτων ῥοπή, τό τε τῆς θρησκείας παρὰ πάντα τὰ τῆς οἰκον-
 μένης ἔθνη εὐσεβέστατον καὶ διὰ τοῦτο καὶ δυνατώτατον. οἷς D
 ἀντιστρατεύειν μόνον ἠθέλησας, τοῦ δὲ ὅπως ἂν εἴη ἡμέλησας.
 ποίους δὲ καὶ παρὰ τοῖς ὁμόροις ἔθνεσιν εὐδοξίας χαρακτηῖρας
 15 ἀποίη, Ῥωμαίους ἀγνωμονῶν; ἧ τί σοι λοιπὸν ἐνέχυρον πίστεως
 καταλείπεται; οἱ σοῦ παρὰ σοῦ παροinouῦνται θεοί· ὕρκοι βιά-
 ζονται, σπονδαὶ καταλέλυνται, εὐεργέται πάσχουσι κακῶς ὑπὸ
 σοῦ· οὐ πείθουσι δῶρα δύναμιν αἰδέσιμον ἔχοντα. ἔασον ἡμᾶς
 ἡρεμεῖν· μὴ τὴν σὴν εὐκαιρίαν πρὸς κακὴν ἀδολεσχίαν μετά-
 20 βαλε, καὶ τοὺς μηδὲν ἠδικηκότας; μόνον δὲ διὰ τὸ γείτονος εἶ-
 ναι, λυμνίνην περὶ ὠμενος. αἰδέσθητι πρὸς τῆς σῆς κορυφῆς τὸ

16. nonne oī σοί? . . . . .

dam vilissimae ne vincantur neve cedant invicem, valide furenterque
 confligunt, quo tu animo tandem homines et Romani generis ac seminis
 homines fore arbitraris, gentem bellicosissimam et imperium omnium lin-
 guis celebratum, quod (nisi in ipsa origine et infantia sua) haud ali-
 quando contemni potuit? quare ob ea quae ad hanc diem improbe con-
 traque fidem designasti, non est quod te iactites. propter recte facta
 sibi placere laudi fortasse dabitur: at in vitio se magnifice circumspi-
 cere, superbiae, non honori et gloriae adscribendum est. nobilia tu
 quidem non multo antehac et iniqua facinora fecisti: sed maximae etiam
 sunt Romanorum vires, maxima imperatoris diligentia, maxima subiecta-
 rum illi gentium auxilia. huc accedit praesentis pecuniae commoditas,
 et sacrorum, ut nusquam, religiosissimae sanctissimaeque caerimoniae;
 quamobrem officere illis potentia nulla potest. hos tu oppugnare tan-
 tummodo vis, quo autem res evasura sit, non curas. qualem porro apud
 finitimas gentes nomini tuo maculam inures, si te in Romanos ingratum
 iniustumque praebeas? aut quodnam fidei tuae pignus est reliquum?
 dii tui abs te laeduntur; susceptum sacramentum violatur, foedus fran-
 gitur, de bene meritis male mereris; dona, quorum est veneranda effi-
 cacitas, tibi non persuadent. patere nos quiescere, neve opportunita-
 tem tuam ad occupationem non bonam, iis qui nulla in re tibi obfue-
 runt, nisi quod vicini sunt, nocere attentans, transferre velis. age,

- P 16 Ῥωμαϊκὸν τοῦτ' καὶ ἡμέτερον ἴδαφος· τοῦτό σοι σωτήριον γέγονε, καὶ μετανάστην ἐνηγκαλίσατο, καὶ ξένον καὶ ἐπὴλυν εἰσφύκισατο, ὅτε τῆς ἕω τοῦ τε ἀρχηγόνου φύλου ὁ σὸς ἀπόδυσμος ἀπερρωγῶς διεσχίζετο. μὴ τὸν καλὸν τῆς φιλοξενίας διαλύσης θεσμὸν, καὶ κατείπωσι φιλανθρωπίας οἱ ἄνθρωποι, καὶ διδά- 5
 ξεις τοὺς ἀκούοντας ὡς αἰτίαν κακῶν βδελύττεσθαι τὴν ἀσέβειαν. εἰ δὲ καὶ χρημάτων ἐρῆς, ἤδη σοι τοῦτο παρὰ Ῥωμαίοις διήνυσται· φιλότιμον γὰρ τὸ ἔθνος, καὶ θησαυρὸς αὐτοῦ τὸ μεγαλο-
 πρεπὲς καὶ φιλόδωρον. ἔστι δέ σοι καὶ γῆ εὐρεῖά τε καὶ πολλῶ
 τῶ μήκει τὴν ἐπίδοσιν ἔχουσα, ὡς μήτε στενοχωρεῖσθαι ποτε τοὺς 10
 II οἰκήτορας μήτε θρύψεως ἀπορεῖν τοὺς ἐπιβυαίνοντας. ἐπάνηκε τοίνυν ἐπὶ τὴν σὴν γῆν, ἣν καὶ σοὶ Ῥωμαῖοι πεφιλοτίμηται, καὶ περιυτέρω τῶν σῶν ὄρων τὴν σὴν μὴ μετοχέτενε δύναμιν. οὐδὲν γὰρ ἀδικήσουσιν ἄνεμοι, εἰ καὶ ῥαγδαίως ἐπιφοιτήσωσι, δένδρον εὐσθενὲς καὶ μετάρσιον, ὅπερ ἢ κόμη πολλὴ στερρόν τε 15
 τὸ πρέμνον ξμβιοὶ τε αἱ ῥίζαι ἀμφιλαφές τε τὸ σκίασμα, ὅπερ διατρέφουσιν ὄραι καὶ ὕδωρ, ἢ τοῖς ὄχειοις κατάρδον, ἢ τοῖς
 V 145 ὕετοῖς οὐρανόθεν περιλιμνάζον τε καὶ πιαῖνον. οἱ δὲ καὶ ἀκόλαστον πόδα περιυτέρω τῶν οἰκείων ἐκτεινόντες μετὰ τινος ἐνδίκου ποινῆς ὀψέ ποτε φιλοσοφήσουσι, τὴν ἀσχύνην ἀνιαροτέραν τῶν 20
 παθημάτων φέρειν οὐκ ἔχοντες.”
- C 6. Ἐπεὶ δ' ὁ μέγας οὗτος διεπερατοῦτο τοῖς ῥήμασιν ἔλεγχος, ἀνάξεις αἵματος μέγαν τῷ Χαγάνῳ θυμὸν ἐπεκύμαινε,

6. ὡς] καὶ IP. . . . 9. γῆς IP.

prae amplitudine tua Romanum hoc et nostrum solum reverere. hoc tibi salutare fuit, exulem complexum est, peregrinumque et advenam sedibus recepit, quando ab oriente et a primigenia gente vestra portio tua ut fragmentum divulgum ac divisum est. noli praeclaram hospitalitatis legem infringere, et vagabitur latissime humanitas tua, docebitque audientes exemplo tuo impietatem malorum fontem et caput detestari. quodsi te pecunia delectat, iam ea tibi a Romanis parata est, qui honoris sunt avidi, magnificentiamque et liberalitatem pro thesauro habent. tenes tu porro terram latam et admodum longam insuper, qua neque coartentur indigenae neque ad vitam mollem et delicatam requisitis egeant. quocirca in tuam regionem tibi a Romanis donatam regredere, ultra fines tuos exercitum mitte educere: nihil enim ventorum impetus incommodabit arbori robustae, excelsae, frondosae, cuius truncus validus, vivida radix, ampla inumbratio, quam anni tempestas, et vel rivo deductae vel de coelo circumstagnantis aquae humor nutrit ac pinguefacit. qui autem trans fines suos proterve pedem transtulerint, cum iusta poena sero tandem sapient, ubi dedecus ipso damno tristius ferre non poterunt.”

6. Ut primum finita est ista verborum acerbior castigatio, Chagano sanguis effervesce et magnos irarum fluctus in pectore excitare,

τό τε πρόσωπον ἅπαν ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἐφροίνεσσετο· καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὑποκροκαινομένων τῇ γλῶσῃ τῆς ἀνοίας, διόλου τε τοῦ σχήματος ὑποδηλούντων ὅτι μὴ τῶν πρέσβειων φείσεται, τῶν τε ὀφρῦν ζς μέγα ἔξανισταμένων καὶ μικροῦ δαῖν τῶν μετώπων D
5 ἀπειλουσῶν ὑπερίπτασθαι, μέγιστος ἀπηώρητο τῷ Κομεντιόλῳ ἐκ τῆς διαλέξεως κίνδυνος· τὴν γὰρ τῶν πρέσβειων ὁ βάρβαρος διαφθείρας αἰδῶ, δεσμοῖς τὸν Κομεντιόλον ἠτίμωσεν, ἐν εἰρκτῇ τε ξύλων ποδοκάκη τοὺς πόδας ὑπέθλιβε, τό τε σκηνοπήγιον διέσρηξε τὸ τοῦ πρέσβεως. κἀντεῦθεν ἐπιχωρῶν νόμῳ τινὶ ζη-
10 μία θάνατος ἦν ἀπειλούμενος. τῇ δὲ ὑστεραία τὰ τοῦ θυμοῦ κατηννάξεται, λόγοις τε πιθανοῖς παρηγοροῦντο οἱ τῶν Ἀβάρων δυνατώτατοι τὸν ἡγεμόνα, ὑποπείθοντες ὅπως μὴ δογματίσοι κατὰ Κομεντιόλου τὸν θάνατον. καὶ πείθουσι μέχρι τῶν δεσμῶν ἀποχρήσειν ἀδικεῖσθαι τοὺς πρέσβεις. ἐπινεύουσ γοῦν ὁ Χαγᾶ- P 1
15 νος ἠτιμωμένους ὡς βασιλέα ἐξέπεμπεν, σωτηρίαν οὐ προσδόκι- μόν σφισιν αὐτοῖς δωρησάμενος.

Τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους πάλιν ὁ Ἐλπίδιος ἐπὶ τῇ αὐτῇ πρε-
σβεΐᾳ χειροτονηθεὶς ἀποστέλλεται. καὶ ὡς τὸν Χαγᾶνον γενόμε-
νος ἐξήτει πρεσβευτήν ἅμα αὐτῷ ζς βασιλέα γενέσθαι, ὅπως
20 ἀναζωπυρήσειε τὰς σπονδὰς καὶ ἄκοσιν ἑτέρων χιλιάδες χρυσῶν ταῖς συνθήκαις εἴησαν ἐπαυξήματα. ὁ δὲ Χαγᾶνος τοὺς λόγους εἰσεποιήσατο, Ταργίτιόν τε τῷ τῶν Ἀβάρων φύλῳ ἄνδρα περι-
βλεπτον ὡς τὸν Καίσαρα σὺν Ἐλπίδιῳ παρέπεμπεν. ἦγον δ'

3. ὑποδηλούντος Exc. de Leg. 11. κατηννάξεται IP. corre-
ctum ex Exc. 13. κατὰ addita ex Exc. 14. ἀποχρήσει IP.
19. ἐξήτει Exc. ἐξήτει IP. 20. immo ἔτεραι.

vultus totus rubescere, oculisque prae furore scintillantibus et immodice arrectis ac propemodum supra frontem sublatis superciliis, toto denique habitu subindicare non sic abiturum legatis, et Comentiolo propter orationem pronuntiatam periculum gravissimum denunciare. spreta enim et abiecta legatorum reverentia, barbarus illum in carcerem abduci, pedes eius cippo constringi tabernaculumque discindi iussit; quo indicio cuiuspiam poena mortis lege provinciali expectanda intelligebatur. die postero, augescente ira, primores Abarum oratione idonea principem mitigant, monentes ne supplicium capitis in Comentiolum decernat, persuadentesque legatos in vincula duntaxat traditos satis ei poenarum persolverisse. annuit Chaganus, et hac ignominia multatus, ac salute quam non sperabant donatos, ad imperatorem remittit.

Anno insequenti Elpidius iterum ad eundem missus, legatum una secum super foedere instaurando et aliis viginti aureorum millibus priori summae addendis remitti precatur. Chaganus petitionem haud aspernatus, Targitium hominem inter Abares spectatissimum cum Elpidio ad imperatorem legat.

B ἄμφω ἐς βασιλεία, ῥήτρα τε καὶ ὁμολογία ἐγένετο ἧ μὴν εἴκοσι
 χιλιάδας πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντά καταθεῖναι Ῥωμαίους χρυσῶν; ἡ
 πόλεμον ἀντικλιμβάνειν παραμελήσαντας. τοιγάρτοι οὐκ ἐπὶ συνθήκαι
 δοκοῦσι πως ἀναθάλπεισθαι, καὶ ὁ πόλεμος ἐκ χειρὶαν ἐλάμβανε.
 μετὰ τινα δὲ βραχεῖαν χρόνον ῥοπήν ἢ τῆς εἰρήνης εἰς ἐξίαν νοθεύε- 5
 ται, καὶ πάλιν Ῥωμαίοις τὸ τῶν Ἀβάρων ἐπιτίθεται φῶλον,
 ἀλλ' οὐκ ἀναφανδόν, ῥαδιουργικώτερον δὲ πως καὶ δολερώτε-
 ρον. (7) τὸ γὰρ τῶν Σκλαβηρῶν ἔθνος ἐπαφίησι, καὶ πλείστα
 τῆς Ῥωμαίων γῆς ἀποκίρεται, καὶ τῶν μακρῶν μέχρι καλουμέ-
 νων τειχῶν, οἷα δὴ ἄπτοντες; ἀθρόον προσβαλόντες ταῖς ὑψησι, 10
 πολὺν ἀπεργάζονται φόνον. διὸ καὶ δεδιὼς βασιλεὺς τὰ μακρὰ
 διεφρούρησε τείχη, καὶ τὰς περὶ αὐτὸν τῶν στρατευμάτων πλη-
 θῦς ἀπέξηγε τῆς πόλεως, ὥσπερ ἀξιολογιώτατον ἔρμα περὶ τὸ
 ἔστυ αὐτοσχέδιον μηχανώμενος. τότε δὴ, τότε Κομεντιόλος
 οὐκ ἄκομρον ταξιαρχίαν πιστεύεται, κατὰ δὲ τὴν Θράκην ἐπιὼν 15
 ἀπελαύνει τῶν Σκλαβηρῶν πλήθη. ἀφικνεῖται δὲ καὶ κατὰ τὸν
 Ἐργινίαν, οὕτω καλούμενον ποταμόν, καὶ ἀδοκῆτως ἐπὶ τοῖς
 Σκλαβηροῖς καὶ καρτερῶς ἐπιτίθεται, καὶ θάνατον πολὺν τοῖς
 βαρβάροις ἀπεσχεδίασε. διὰ τοι τοῦτο καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τοῦ
 αὐτοκράτορος αὐθις χειροτονηθεὶς ἀποστέλλεται, καὶ Ῥωμαϊκαῖς 20
 ἀξίαις λαμπρύνεται; τὴν τε τοῦ Πριεσεντίου τὴν παρὰ Ῥωμαίοις
 λεγομένην ἔνοπλον ἡγεμονίαν τιμὴν ἀποφέρειται. εἶτα πυριόντι
 τῷ θέρει τὰς Ῥωμαϊκὰς συναθροίσεις δυνάμεις ἐπὶ τὴν Ἀδριανοῦ

D
 V 146

10. δὴ ἄπτοντες P, δὴ ἄπτοντες I. an forte διάπτοντες?
 22. πυριόντι praestiterit.

decidunt statuuntque ut Romani vicenis millibus summam priorem cumulent: ni faxint, bellum habeant. hac ratione foedus recreari ac refoveri aliquo modo visum est, et ab armis concessa vacatio. breve tempus intercedit, bonaque habitudine et tanquam sanitas foederis corrumpitur, Romanosque Abari, non illi quidem manifeste, sed inertius quodammodo ac dolosius adoriuntur. (7) nam Sclavini (sive Sclavi) ab ipsis submissi ac subornati impressione facta Romanae telluris partem latissimam occupant, et usque ad murum longum, ut vocatur, confertim prosilientes grassantesque funera multa faciunt. quare etiam timens imperator murum custodit; quas apud se habebat cohortes ex urbe educit, et circum Christopolim tumultuarie veluti vallum ac tutamentum in primis eximium molitur. Comentiolo tum praefectura militaris, honestum sane munus, iniungitur, qui Sclavis per Thraciam instans eos pellit. devenit autem ad fluvium Erginum vocabulo: ibi de improvise in illos facto impetu complures extemplo mactat. qua de causa ab Augusto imperator dictus rursum in hostes mittitur, Romanisque dignitatibus illustratur, et quam Romani Praesentis nominant (is honor est ducum militiae), ea condecoratur. deinde reliqua aestate congregatis Romanorum copiis Adrianopolim contendit, atque in Andra-

πέλιν φοιτῆ, καὶ συντυγχάνει Ἀνδραγύστῳ ἐπισυρομένῳ πλήθῃ Σκλαβηνῶν πολλὰ ἄγρας τε αἰχμαλώτων ἀξιολογωτάτας καὶ λείας λαμπράς. διανυκτερεύσας τε ὄρθριος ἤκε πλησίον Ἐνσίον τοῦ φρουρίου, καὶ γενικῶς τοῖς βαρβάροις συμπλέκεται. τὸ δὲ πολέμιον πρόμναν τε ἐκρούσατο καὶ ἐς φυγὴν ἐξωθεῖτο καὶ τῆς P 18 Ἀστικῆς αὐτῆς ἀπηλαύνετο, λευκὴν τε τοῖς αἰχμαλώτοις ἡμέραν ἀνέσχε τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀνδραγύθημα. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐπαιώνισεν ἐπινίκιον καὶ τρόπαιον ἐνιδρύσατο.

8. Μετοπώρου δὲ ἀρχομένου πάλιν οἱ βάρβαροι τὰς συν- B
10 θήκας διέχειν, τὴν τε ὀμαιμίαν εἰς τὸ φανερόν ἀνδραποδίζον-
ται. λέξω δὲ τὴν αἰτίαν, οὐδ' ἀναίνομαι. Σκύθης ἀνὴρ Βο-
κολαβρὰ τὴν ἐπιωνμίαν περιηγόμενος (εἰ δέ τις καὶ τῆς προση-
γορίας τὸ σαφέστατον ὑπογλήχη μαθεῖν, παραντίκα πρὸς τὴν
Ἑλλάδα φωνὴν μετοχτετεύσω τὸ ὄνομα. μάγον, ταῦτόν δὲ φά-
15 ναι ἱερέα, τὴν τῶν Σκυθῶν ἐπὶ Ἑλληνίδα μεταμορφοῦντες φω-
τὴν τῆς ἐρημείας τευξόμεθα), οὗτος ἔδρα τὸ τηρικαῦτα καιροῦ
φιλοκίνδυνον τόλμημα. παρεννάξεται γὰρ ἐν τῶν τοῦ Χαγάνου
γυναικῶν, ἡδονῇ τε βραχεία δελεισθεὶς εἰς μεγάλας ἄρκυς θανά-
του ἐαυτὸν ἐμπέπηχεν. ὑποτοπίσας δὲ μή που τὸ κακὸν φωρα- C
20 θεῖη καὶ περίβλεπτον ὠδίνῳ τὸν ἔλεγχον, ὑποπέισας ἐκ τῶν ὑπη-
κόων Γηπαίδων ἄνδρας ἐπὶ τὴν φυγὴν ἐπὶ τὸ ἀρχέγονον ἐπε-
ποίητο φῦλον. Οὐννοι δ' οὗτοι, προσοικοῦντες τῇ ἔῳ, Περ-
σῶν πλησιόχωροι, οὓς καὶ Τούρκους ἀποκαλεῖν τοῖς πολλοῖς
γνωριμώτερον. καὶ οὖν διαφορθεμένων τὸν Ἴστρον, ἐπὶ τὴν

11. Βολοκαλάβρα Exc.

21. ἐποίει τὸ Exc. i. e. ἐποιεῖτο.

gastum incidit, quem ingens Sclavorum caterva cum opima praeda captivorumque selectissimorum numero sequebatur. exacta illic nocte mane ad castellum Ensinum graditur, et cum barbaris praelio generose dimicat. illi paulatim cedunt, et Astice tota expelluntur, fuitque captivus dies ille ob virtutem Romanorum candidus. dux epinicion cecinit ac tro-paeum erexit.

8. Auctumno ineunte barbari foedus de integro temerant, bellique societatem aperte abiiciunt et aspernantur. causam huius rei explanare non pigebit. fuit homo Scytha, Bacolabras vulgo dictus; cuius vocabuli planissimam significationem si quis requirit, sciat id Graeca lingua sacerdotem magnum sonare. hic per id tempus facinus ausus est periculo-sissimum. cum una enim amicarum Chagani stuprum fecit, brevique vo-luptate inescatus in magna mortis retia se inseruit; ac metuens ne rescitum flagitium crudele sibi supplicium pareret, persuasis septem de sub-iectis sibi Gepidis, cum iis in fugam ad gentem avitam sese tradidit. sunt autem Hunni, habitantes in Oriente, Persarum vicini, quos multi usitatore vocabulo Turcas nuncupant. Istrum ergo traiciens et in ur-

Λιβιδινῶν πόλιν φερόμενος; ἄλους ὑπὸ τινος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἡγεμόνων τῶν ἐς φρουρὰν συντεταγμένων τοῦ Ἰστρου, τό τε γένος ἐδήλον καὶ τὰς πάλαι διατριβὰς καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀπελευθέρουσαν ἡδονήν. ἐπεὶ δὲ πιθανὸς ἐδόκει τῇ διηγήσει τοῦ ἀτυχή-
D *ματος, παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος παραπέμπεται. 5*
κάντεῦθεν ἐδόκουν αἱ Ῥωμαϊκαὶ σπονδαὶ διασχίζεσθαι, καὶ παραγυμνοῦται ὁ πόλεμος, ἔτι Ταργιτίου τοῦ βασιλικῶ ἐπιβαίνοντος ἄστεος ἐν πρέσβειων μοίρῃ, καὶ τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον παρὰ Ῥωμαίων ὑποθερίζοντος, ὃν αἱ συνθῆκαι τῷ Χαγᾶνῳ ἀν' ἔτος ἐβλάστανον ἕκαστον. τοῦτό τοι καὶ βασιλεία οὐκ ἀπὸ τρόπου 10
πρὸς ὄργην ὑπερέθιζεν, οὐχ ἥμιστα φευκίζεσθαι ὑπὸ τῶν Ἀβάρων διανοούμενον, τοῦ μὲν ἐξαιτοῦντος τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον καὶ τὰς εἰρηναίας προσόδους, τοῦ δὲ μὴ ἀτρεμοῦντος, ἀλλὰ τὴν
Εὐρώπην δηοῦντος καὶ ἀνασιάτους ποιοιμένοι τὰς πόλεις. ἐξοστρακίζεται γοῦν ὁ Ταργίτιος ἐπὶ τὴν Χαλκίτιδα νῆσον, ἐπὶ μῆ- 15
νας σκληραγωγούμενος ἕξ, καὶ μέχρι τούτου ὁ τοῦ βασιλέως θυμὸς ὑπεφλέγμαιεν· ἠπειλεῖτο γὰρ καὶ θάνατος κατὰ τοῦ πρέσβεως δογματίζεσθαι. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Χαγᾶνον τῶν τε Σκυθῶν καὶ Μυσῶν τοὺς περὶοίκους ἐλυμήναντο, εἰλὸν τε πόλεις πολλὰς,
P 19 *τὴν τε Ῥατηρίαν καὶ Βονώνειαν καὶ Ἀκὸς καὶ Δορόστυλον καὶ 20*
Σαλδαπὰ καὶ τὰ Παννασὰ καὶ Μαρκιανούπολιν καὶ Τρόπαιον. πράγματα δὲ οἱ πολλὰ παρείχετο ἢ ἐγχείρησις· οὐ γὰρ ἀνδρωτὶ καὶ ἀπεριμερίμνως τάδε παρεστήσατο τὰ πολίσματα, καίτοι με-

1. Λιβίδινον Exc.

bem Libidinum delatus, atque a quodam e ducibus Romanis ad Istri custodiam constitutis interceptus, genus et vetus studium suum voluptatemque ob quam fugeret indicavit. cum de infortunio suo narrare probabilia videretur, a duce ad imperatorem transmittitur. atque hinc existimatum est foedus Romanum turbari, et bellum aperiri coeptum, cum interim Targitius in urbem imperatoriam pro legato veniens pecuniam anniversariam ex foedere Chagano pendendam exigeret; id quod imperatorem non immerito ad iram subextimulabat, qui se Abaris manifestissimo esse ludibrio cerneret, hoc (Targitio) pensionem annuam pacalesque redditus poscente; illo (Chagano) non quiescente sed Europam lacerante et urbes evertente. relegatur itaque in Chalcitidem insulam Targitius, et ad menses omnino sex durius tractatur: eo usque imperatoris ira fervebat in legatum, cui poenam capitalem erat comminatus. Chaganus porro Scytharum Moesorumque finitimos omnes circumquaque vexabat, multasque urbes, Rhateriam, Bononiam, Acys, Dorostylum, Saldapa, Pannasa, Martianopolim, Tropaeum subigebat. caeterum non leve negotium illi facessivit oppugnatio, nec absque sudore sollicitudine ac diligentia haec oppida obtinuit, quanquam frequens accessus ad suos

γάλας ἐπικουρούσης ἐπιπνοίας αὐτῶ τῆς ἀθρόας ἐπιφοιτήσεως, V 147
 ἣτις ἐς τὰ μάλιστα ἀνανταγώνιστον κακὸν τῆ ῥαθυμίας παρέχεται.
 βασιλεὺς δὲ Κομεντίολον στρατηγὸν ἀνίστησι, καὶ τῆς πάσης
 ἡγεμονίας κηδεμόνα τουτοῖ προεστήσατο.

5 9. Ἄλλ' ἐπεὶ περὶ γε τῶν Οὐννων τῶν πρὸς τῷ Ἰστρῷ B
 βιούντων τὰ προαυλία μοι τῆς ἱστορίας γεγένηται, ἄγε δὴ, ἄγε
 καὶ τὰς Περσικὰς πράξεις τῆ τῆς διηγέσεως ἀνατινάζωμεν φόρ-
 μιγγι. παλινωστήσω γὰρ ἐπὶ τὴν Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος
 ἀναγόμεναι, τὸν Μηδικὸν νῦν ἀναγραφόμενος πόλεμον. καὶ
 10 μὴ μοίγε τις ἀπεχθανέσθω τοῦ γε ἔνεκα παλινδρομοῦντι πρὸς τὰ
 πρεσβύτερα. οὐ γὰρ ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἐπάνημεν πράξεις, εἰ καὶ
 περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀνταναγώμεθα. τὸ γὰρ συνεχὲς τῶν
 προαφηγηθέντων οὐκ ἠνέσχετο χαλινοῦ, ἵνα μὴ τέως τῆ παρεν-
 15 θήκῃ τῶν ἑτεροίων ἀφηγημάτων σύγχυσις τοῖς ἐντυγχάνουσιν
 ἐμποιήσῃται. C

Ἔτι πρῶτον ἔτος ἠνύετο τῆς ἡγεμονίας Μαυρικίου τοῦ αὐ-
 τοκράτορος μετὰ τὸν Περσικὸν ἐκεῖνον καὶ ἀοίδιμον πόλεμον, οὗ-
 περ ὁ Ταμχοσρῶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν Μηδικῶν στρατευμά-
 των ἡγήσατο, καὶ βασιλεὺς τὸν Ἰωάννην, ὧπερ ἐπώνυμον τὸ
 20 τῆς ὑπερῶας χελύνης κατάκομον, ὃν δὴ καὶ Μυστάκωνα προση-
 γόρευον Ῥωμαῖοι, ἐκ τῶν τῆς Ἀρμενίας στρατοπέδων ἐπὶ τὰς
 τῆς ἀνατολῆς δυνάμεις Ῥωμαϊκὰς μετεβίβαζεν. ἄρτι τοίνυν ὁ
 στρατηγὸς τὰς ἐφ' ἑαυτὸν φροντίδας περιβαλλόμενος στρατοπεδεύεται
 ἐνθα ὁ Νύμφιος ποταμὸς τῷ Τίγριδι ἀνακοινοῦται τοῖς ὕδασι.

2. παρέχεται Exc. κατέχεται IP.

(quae res socordiae calamitas est insuperabilis) multum ei velut aspira-
 ret et opem atque subsidium afferret. imperator Comentiolum excitat,
 eumque ex asse ducem exercitus legit.

9. Sed iam quia principium et quasi quoddam vestibulum historiae
 nostrae in Hunnis ad Istrum sedes habentibus consumpsimus, age, quae
 contra Persas acta sint, litteris deinceps prodere aggrediamur. ad Mau-
 ricii autem initia reversi bellum in Perside gestum describemus. ac no-
 lim mihi a quoquam in vitio poni, si ad superiora et antiquiora me re-
 feram. non enim ad eadem narranda regrediar, etiamsi ad eadem tem-
 pora redeam: coniunctio enim cum his quae iam exposuimus, dilationem
 non concedit, nec aliis interpositis de confusione lector conqueratur.

Post praelium illud Persicum memorabile primus adhuc annus Mauricii
 Augusti volvebatur, quo in praelio Tamchosro, qui tum Persicas copias
 ductabat, suis praefuit. imperator Ioannem, cui ex longitudine mystacis
 Romani cognomentum Mystaconi indiderant, cohortibus Armeniis praefec-
 tum, inde avocatum militiae Romanae Orientali magistrum dederat. iam
 igitur huic muneri praepositus, eo contendit ubi Nymphius cum Tigride

D ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χώρῳ ἔξαρτῆται πόλεμος, τοῦ μὲν Ἰωάννου τῆς Ῥωμαϊκῆς προσιτῶτος δυνάμεως, τῆς δὲ Περσικῆς Χαρδαριγάν. Παρθικὸν τοῦτο ἄξιωμα, φίλον δὲ Πέρσαις ἐκ τῶν ἀξιωματίων προσαγορεύσθαι, ὡσπερ ἀπαξιούντων τὰς ἐκ τῆς γεννήσεως ὀνομασίας ἐπιφέρεσθαι· θαυμάζουσι γὰρ τῆς ἐπίδοσιν ἢ νόμον γεννήτορος τὸν περὶ τῆς σφῶν αὐτῶν προσηγορίας ἄριτι τῆς μητρίας αὐταῖς νηδύος προκύψασιν συνανίσχοντα. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης τὴν πᾶσαν πληθὺν τῆς δυνάμεως τριταῖς κατετάξατο μοίραις, καὶ αὐτὸς μὲν ἀνεδέξατο τοῦ μαχίμου τὸ μεσαίτατον, Κοῦρς δὲ τὸ δεξιὸν ὁ ὑποστράτηγος, Ἀριούλφ δὲ τὸ τριαιόν. καὶ ὧδέ πως τὰ τριτὰ διεκεκόσμητο σίψη. ὡσαύτως

P 20 δὲ καὶ τὸ Περσικὸν συνετέτακτο. ἐπεὶ δ' αἱ σάλπιγγες ἐννάλιον ἤχησαν, καὶ τὸ μεταλχιμον ἐβραχύνετο, ὁ πόλεμος εἶχε τὸν πάροδον. προσβάλλουσι τοιγαροῦν Ῥωμαῖοι τοῖς δυσὶ κέρασιν, Ἰωάννης μὲν τῷ μέσῳ, Ἀριούλφ δὲ τῷ ἐκτόνῳ. καὶ δῆτα κριτοῦσι τῶν ἀντιμετώπων δυνάμεων. Κοῦρς δ' οὐκ ἐνέμιξε χεῖρας· ἐβάσκαине γὰρ τὸν Ἰωάννην εὐπραγίας πέρι, ἅτε δὴ μεγίστην ἀγωνιούμενον δόξαν. καὶ οὖν εἰς τοῦπίσω Πέρσαις ἐτρέποντο·

B ἐδεδίεσαν γὰρ μή που τὸ ἀντίπαλον ἐμβριθεστέραν τὴν ὄρμην ἐπιθεῖη. Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Κοῦρς ἐρωακότες ἀπόμαχον τὴν τε περὶ αὐτὸν δύναμιν, τὰ νῶτα τοῖς βαρβάροις ἐγνωρίζον καὶ πρὸς τὰ ἀνάτη μετεφοίτων χωρία. οἱ δὲ Πέρσαις τῇ παλιώξει χρησάμενοι, ἐπεὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἵππον κεκημηκῆσαν ἐώρων ἐκ τε τῆς συντονίας τοῦ δρόμου ἐκ τε τῆς χαλεπότητος τῆς πρὸς τὸ δυσά-

confunditur; quo in loco certamini accinguntur, Romanos quidem Ioanne, Persas Chardarigano ducentibus. nomen dignitatis hoc est apud Parthos, quos a dignitatibus indigitari delectat, dedignantem videlicet nomina ab ortu sibi imposita: pluris enim accessiones fortunae quam paternam legem in ipsis appellandis simul ex utero materno prodeuntem faciunt. Ioannes ergo totum exercitum suum tripartito distribuit, medium agmen sibi deprecit, Cursio hypostratego sive legato dextrum, Ariulpho sinistrum committit. atque hunc in modum, in tres partes nimirum, eius copiae digestae sunt. ad eundem modum Persae dispositi. postquam exortus tubarum clangor Martem accendit, nullumque procedentibus utrinque spatium in medio relictum, pugnam invadunt; ac Ioannes quidem agmine medio, Ariulphus laevo in hostem se incitant, oppositisque a fronte aciebus praevalent. Cursius, quod Ioannis felicitati invideret (pro summa nimirum gloria adipiscenda certaturo), manus non conserbat. Persae itaque, metuentes ne adversarii validius incumberent, retrocedebant, cum Romani Cursium conflictu abstinere conspicati, barbaris terga dant et ad loca acclivia se penetrant. Persae fugientibus inhaerentes, cum Romanum equitatum ex continenti cursu et difficultate

ναντες τῶν ὀχρωμάτων καταφυγῆς, ἀρρενικῶς ἐπιτίθενται καὶ πλείστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κεραΐζουσι, καὶ μόλις ἐπὶ τὸν χάρακα ἐπανήκειν Ῥωμαίους οἱ βάρβαροὶ συνεχώρησαν. ἐν τούτοις ὁ πόλεμος ἐπεπέραστο, καὶ μετοπίωρον παρενέκλυπεν ὥρα.

5 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸν πατέρα τὸν Παῦλον ἐπὶ τὴν ^C αὐτὴν βασιλίειον λαμπρῶς καὶ περιφανῶς εἰσεδέξατο, ἔναγχος ἐπὶ ^V τὸ Κωνσταντίνου ἄστρῳ γενόμενον, καὶ νυμφίος τῇ ὕστερα αὐτῇ ὁ βασιλεὺς πομπεῖται. τὸν γὰρ Ἰωάννην τὸν τῶν ἱεραρχικῶν ἐξη-
 10 γοῦμενον θρόνων ἐς τὸ ἀνάκτορον εἰσκαλεσάμενος, ἐν τῷ μεγάλῳ θαλάμῳ τῷ πρὸς τῇ μεγίστῃ τῶν βασιλέων αὐτῇ (Αὐγουσταῖος δ' ἄρα οὗτος κατονομάζεται) ἤξιον τῆς ἐκ τοῦ κρείττονος τυχεῖν
 15 συναιρέσεως διὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον τοῦ ἱερέως ἐντεύξεως, ὅπως αἴσια τῶν βασιλειῶν τὰ τοῦ γάμου συμβαίῃ ἐπέχειρα. ὁ δ' ἱερεὺς τὸ βασιλικὸν ἐθεράπευσε βούλημα τῇ περὶ τὸ θεῖον ἱκετεία, καὶ
 20 τῶν χειρῶν τῶν βασιλέων ἐλόμενος συνῆπτεν ἀλλήλαις, εὐκτοῖς τε προσφθέγγμισι τὸν τοῦ αὐτοκράτορος κατηρμήμησε γάμον. καὶ δῆτα καὶ τὰς κορυφὰς τῶν βασιλέων τοῖς στεφάνοις καθίδρυσεν, τῶν τε θεανδρικῶν μυστηρίων μετέδωκεν, ὡς σύννηθες τοῖς θερησκέουσι τὴν παναγῆ ταύτην καὶ ἀκίβδηλον πίστιν. εἶτα
 25 μετ' ἐκείνο εἰσέφρησαν ἐπὶ τὴν βασιλίειον παστύδα οἱ ταῖς κορυφαῖς τῶν ἀξιομάτων περιλαμπόμενοι, οὓς καὶ γονεῖς ἀποκαλεῖν βασιλεὺς οὐκ ἀπηξίωσεν, ἀντὶ σποραῶς ὡσπερ καταβαλλομένους τὴν εὐνοίαν. οὗτοι προπομποὶ τοῦ βασιλέως γενόμενοι ἐν τοῖς προπυλαίοις τῶν βασιλειῶν ἐλιπύρονν ταῖς εὐφημαῖς τὸν νυμφίον, τὸν Καίσαρα, ἐπὶ θρόνου καθίσαντα ἐπιφαινέσθαι τοῖς

ad ardua munitaque locorum evadendi defatigatum cernerent, premebant viriliter, maximam eorum partem ita dissipantes, ut ad castra se recipere vix possent. Hic pugnae exitus fuit, et autumnus iam adventabat.

10. Imperator patrem suum Paulum, qui nuperrime Cpolim venerat, honorifice ac splendide in palatium accepit, seque postridie sponsum in pompa exhibuit. accitum enim Ioannem patriarcham in magno thalamo, iuxta aulam eiusdem palatii amplissimam, cui Augustali nomen est, rogat, uti precibus faustas fortunatasque sibi nuptias a benevolente numine precetur. ille imperatoris voluntatem officiose complexus vota concipit, et utriusque apprehensa dextra eos connubio iungit, coniugibusque optabili affatu bona omnia a deo exoptat, capitibus amborum coronas imponit, et mysteriis eos dei hominisque, ut nobis sinceram sanctissimamque fidem colentibus fieri consuetum est, impertit. posthaec clarissimis honoribus eminentes, quos imperator parentum appellatione dignabatur (qui scilicet benevolentiam illi amoremque patrium praestarent) eos in geniale cubiculum deduxerunt. hi eundem et sponsum et Caesarem rogabant bonis precibus vehementer, ut ad propylaea palatii

στρατεύμασι καὶ γαμήλια δῶρα τοῖς ὑπηκόοις χαρίζεσθαι. ἡ δὲ παστὺς ἢ βασιλείος μεγαλοργῶς ἐκεκόσμητο. ἐν τῷ περιβόλῳ
 P 21 τῶν πρώτων μεγάλων τῶν βασιλείων σηκῶν χρυσῶ καὶ λίθοις ἀγε-
 ρῶχοις κατάκοσμος. καὶ μὴν καὶ ἄλουργοῖς ἱματίοις βαφῆς δευ-
 σοποιοῦ Τυρίας μεγατιμίον περιπόρφυρος ἦν. ἡ δὲ Τιβερίου
 παῖς ἢ παρθένος ἢ νύμφη προηγῆτο τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν γαμή-
 λιον θρόνον, ὡς ἐν παραβύστῳ ὅσον οὐπω ὀψομένη τοῖς δήμοις,
 τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων ἀθρόον διασταλέντων ὡς ἐκ συνθήμα-
 τος. παραντίκω δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν παστὸν παρσίνεται, ὑπὸ
 πολλῶν λευχειμόνων ἀνδρῶν περιφανῶς προπεμπόμενος. καὶ
 οὖν ἄνευσιν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς προπετάσμασι πομπεῦσαι τε ἕμα τοῖς
 B θεαταῖς τὴν βασιλείαν καὶ περιπτύξασθαι. παρῆν δ' ὁ τοῦ βα-
 σιλέως νυμφευτῆς· εὐνοῦχος δ' ἄρα ἦν οὗτος τοῦ αὐτοκράτορος,
 Μαργαρίτης ὄνομα αὐτοῦ, ἀνὴρ περίβλεπτος ἐν τῇ ἐστία τοῦ
 βασιλέως. ἡ δὲ βασιλεία ἔξανέστη τοῦ θρόνου, τὸν γαμέτην
 τὸν βασιλέα γεραίρουσα, ἀνέκραγόν τε οἱ δῆμοι ἑμέναιον. ὁ δὲ
 νυμφαγωγὸς κύλικι τοὺς νυμφίους ὀρώντων τῶν δῆμων ἐφιλο-
 φρονήσατο. οὐ θέμις γὰρ ἦν ἐπιθέσθαι στεφάνους· οὐ γὰρ
 ἰδιῶται ἐτύγγανον ὄντες οἱ νυμφεῦόμενοι· ἤδη γὰρ τοῦτο τῷ
 βασιλικῷ ἀξιώματι προκατεῖληπτο. ταῦτα μὲν δῆτα τῇ προτε-
 ραία. ἡ δὲ πόλις ἐπανηγύριζεν ἐν ἡμέραις ἑπτὰ, ἀργυροῖς τε
 ἐστεφάνωντο σκεῦεσι· κοῖλαι τε γὰρ πίνακες καὶ λεκανίδες καὶ

3. σηκῶν] εἰκῶν interpres.

e throno sese militibus gratulatoris in conspectum daret, et congiarium nuptiale in illos conferret. iam vero thalamus imperatorius magnifice exornatus visebatur, in circuitu si quidem primorum et magnorum illorum imperatorum simulacra auro et lapillis conspicua apparebant, parietesque velamina e purpura Tyria, tincturae optimae ac pretiosissimae vestiebant. Tiberii autem filia, virgo et sponsa, imperatorem in solium nuptiale, subtilibus textis varie picturatis de industria exornatum, ut in abdito, mox a populo conspicienda praecedebat. illico imperator a compluribus candidatis honorifice deductus ingreditur, et in locum editum peristromatis illustrem, tum ut Augustam spectantibus ceu in pompa ostentaret, tum ut eam complexu foveret, ascendit. et aderat, cuius munus sponsam deducere, eunuchus quidam imperatoris Margarites nomine, aulicorum non postremus. honoris ergo imperatrix venienti marito imperatori assurrexit. tum spectatores hymenaeum exclamare. hic nymphagogus ille palam sponsis pateram meri plenam vultu iucundo porrigit: nam sarta iisdem imponere non licebat, quod privati non essent, et istuc ipsum iam imperatoria maiestas anteverterat. haec igitur die altero, ut diximus, acta sunt. at civitas universa diebus septem continuis ferias agitare et honoris causa vasis uti argenteis, discis, inquam,

καλίχραι καὶ τρυβλία μαγίδες τε καὶ κανᾶ, πλοῦτος Ῥωμαϊκὸς C
 διεκέχυτο. τρυφή τε χρυσοῦν κόσμον, τὰ οἴκοι μουστήρια, θία-
 τρον ἦν τοῦ βουλομένου παντὸς ἐστιᾶσαι τὰς ὄψεις. αὐτοὶ τε
 καὶ σύριγγες καὶ κιθάραι περιελάλουν ἀνεμῆνον ὁμοῦ καὶ ἐπαγω-
 5 γόν. πολλοὶ τε τῶν θαυματοποιῶν πανημέριοι τὰς σφῶν αὐτῶν
 εὐτραπέλλιας τοῖς φιλοθεάμοσιν ἐθριάμβεον. οἳ τε ἐπὶ σκηνῆς
 λοιδοροῦμενοι οἷς ἂν ἐθέλοιεν, μετὰ μεγίστης ἀμίλλης τὰς γελω-
 τοποιούσας δραματοποιίας οἷα περὶ σπουδαίου τινὸς τοῦ πράγματος
 ἐπεδείκνυντο. ἱππικὸι τε ἐτελοῦντο ἀγῶνες. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐστία
 10 τοῖς ἐν τέλει ἐν τῇ τῶν βασιλέων οἰκίᾳ. καὶ οὕτως ὁ περιδοξὸς
 ἐκεῖνος κατεπέπαιτο γάμος.

11. Ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν ἀναγραφόμενον τὰς ἐπισήμους D
 τῶν πράξεων παντὶ που προὔπτον ἐς μέσον προτίθεισθαι, ἄγε δὴ V 149
 φέρε καὶ τὰς δυσχερεστάτας τύχας τοῖς φαιδρότεροις ἐμιμῶμεν.
 15 ἦρος ἀρχομένου ἐν τῇ λεγομένῳ φέρῳ (περιλαμπρὸς δ' οὗτος A. C. 583.
 χῶρος τῆς πόλεως) φλόγες μαινόλαις πυρὸς ἐνεπίμπρων τὴν ὥραν P 22
 τοῦ Ἰστίου, καὶ θεραπεύειν τοῦ παμφάγου πυρὸς οὐχ οἷον τε
 ἦν τὸν θυμὸν. ὅπρ' ὑπομαλάττουσι τὸ πῦρ οἱ τῆς πόλεως, ρεί-
 θροις χρυσοῖς ὥσπερ ὑπονικήσαντες αὐτοῦ τὸ ἀμείλικτον· μεγάλη
 20 γὰρ ἐτύγγανεν οὔσα ἢ ῥύμη τοῦ πνεύματος, ὡς μικροῦ δεῖν τῆς
 αἰθάλης μεταλήψεσθαι ἅπαν τὸ πόλισμα.

Κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν Παυλῖνός τις, ἀνὴρ τῶν οὐκ
 ἁλοῦσιν τῆς πόλεως, πλείστης παιδείας μετεληφώς, ἐπὶ τὸ τῶν

12. τὴν IP.

patinis, patellis, cantharis, trullis, quadris et canistris, quae tum Ro-
 manorum divitiae proferebantur. deliciaeque ornatus aurei, domestici
 thesauri, theatrum quoddam erant plane quibusvis oculos pascere volen-
 tibus. tibiis et fistulis et citharis ad remissionem et oblectationem animi
 omnia circumstrepabant, multique praestigiarum artifices ludicris suis
 totos dies spectandi cupidos detinebant. alii in scena, hominum quorum
 libebat vitia carpentes, perstudiose ridicula dramata velut seria quaedam
 et gravia exercebant. insuper ludii equestres committebantur, et impe-
 rator magistratus in regiam ad epulas invitabat. atque isto modo splen-
 didae illae nuptiae finem acceperunt.

11. Quoniam vero insignia quaeque in medium afferre historiae
 scriptori propositum esse norunt omnes, aegedum etiam tristissimum casum
 laetioribus intexamus. vere se aperiente in foro quod appellatur
 (est autem hic locus Cpoli nobilis) flamma furens urbis elegantiam cor-
 ripuit, nec ignis omnia consumentis rapida vis cohiberi potuit. cives
 sero tandem flammam velut aureo flumine mitigant, et rigorem eius im-
 placabilitatemque quodammodo expugnant: saeviebat quippe ventus, ut
 favillae tota propemodum urbe volitarent.

Eodem anno Paulinus quidam, civis haud obscurus et doctrina libe-
 rali instructissimus, qui animam suam in barathrum praestigiarum incan-

γοήτων βύραθρον τὴν ψυχὴν κατωθήσας κατάφωρος γίνεται. ὁ δὲ τῆς ἐλέγξεως τρόπος τῶν παραδοξολογουμένων λόγων καθέστηκεν ἴδιος. λέξω δὲ τοῦτον πᾶν καθεστηκότα θαύματος ἄξιον.

- B** ἄργυρος λεκανὶς τις ὑπῆρχε τῷ γόητι, δι' ἧς τὰς τῶν αἱμάτων χύσεις συνήθριζεν, ὅποτιαν ταῖς ἀποστατικαῖς προσωμίλει δυνάμεισι. ταύτην τὴν λεκανίδα διαπωλεῖ ἄργυρον ἐμπορευομένοις ἀνδράσιν. οἱ μὲν οὖν ἔμποροι τὰς τῆς λεκανίδος τιμὰς ἀποδόμενοι τῷ Παυλίῳ μετεκχωρεῖν ἐνεχείρουν τὸ σκεῦος, καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ἑαυτῶν οἰκίσκου ταύτην προετίθεσαν, ἔξουσίαν διδόντες ὠνήσασθαι τῷ βουλομένῳ παντί. ἐδέξαστο τοίνυν τὸν ἐπισκοποῦντα τὴν πόλιν Ἡράκλειαν, ἣν Πείριον θοὸν οἱ πάλαι ποτε κατωνόμαζον, κατ' ἐκείνο καιροῦ ἐς Βυζάντιον διατρίβειν, καὶ
- C** θεασάμενος πρὸς ἐκποίησην ἠρτισμένην τὴν λεκανίδα τοῦ γόητος, ταύτην ὠνεῖται περιχωρῶς, καὶ ἀπεκδημήσας τοῦ ἄστεος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπάνεισιν. ἐπεὶ δὲ τὰ θεότευκτα μύρα Γλυκερίας τῆς μάρτυρος χαλκῆ τις λεκανὶς ὑπεδέχετο, αἰδοῦ τοῦ σεβάσματος ὁ ἱερεὺς ὑπαλλάττει τὰ σκεῦη, καὶ τὴν μὲν χαλκῆν ἀφαιρεῖται τῆς ἱερωτάτης ἐκείνης λατρείας, τὴν δὲ ἄργυρῶν δεξαμενὴν προεστήσατο τῶν θεορρῦτων μύρων. ἐντεῦθεν ὁ ποταμὸς ἀποπαύεται τῶν θαυμάτων, καὶ ἡ τῆς χάριτος πηγὴ κατακρύπτεται. οὐ στηλιτεύει τὰς δυνάμεις ἢ μύρτυς, συστέλλει τὸ χάρισμα, ἀφαιρεῖται τὸ δῶρημα, καὶ νομοθετεῖ διὰ τὸ μύ-

5. προσωμίλου IP.

13. ἠρτισμένην IP.

19. θεορρήτων IP.

tationumque demerserat, deprehenditur. modus quo sceleris huius compertus est, plurimum admirationis habet; quem exponemus. erat venefico huic pelvicula ex argento: ea hostiarum, quas daemonibus sacrificabat, sanguinem excipere solebat, quoties eorum colloquio uti liberet. hanc pretio vendit argentariis: emptam illi prae foribus domunculae suae venalem proponunt. eo ipso tempore antistiti Heracleae (quae olim dicta est Perinthus) Byzantii commorari necesse erat. is venditionis causa forte suspensam malefici pelvim conspicatus eam percupide mercatur, et ad sedem suam revertitur. quia vero divinitus stillans unguentum sive oleum de ossibus sanctae Glyceriae martyris aeneae pelvis excipiebat, episcopus rei tam venerandae reverentia contactus vascula commutat, et a cultu sacratissimo aeneum removens argenteum coelesti stillicidio supponit. ex eo operum mirandorum rivus desinit, fons gratiae evanescit; non prodit publicitus vim suam martyr, beneficium retrahit, donum auferit, sibi que legem indicit propter detestandum excipulum unguento in posterum non scaturire. sane quod purum est, non debet impurum contingere, ut aliquid externae eruditionis narrationi commode interseram. hoc cum diebus compluribus evenisset calamitatemque rumor per civitatem dissipasset, episcopus sese in luctum dat, et quod fiebat lamenta-

σος μὴ πηγάζειν τὸ μύρον· τῷ ὄντι γὰρ τὸ καθαρόν τοῦ μὴ κα- D
 θαροῦ οὐ θέμις ἐφάπασθαι, ἵνα καὶ τι τῆς θύραθεν παιδείας
 προσφόρως ἐνέρω τοῖς διηγήμασι. τούτου δῆτα ἐπὶ συχνὰς γε-
 νομένου ἡμέρας, καὶ τῆς συμφορᾶς ἐπιφανοῦς γενομένης τῇ πό-
 5 λει, πρὸς πένθος ὁ ἱερεὺς ἐτέρευτο. ὀδύρεται τὸ πραττόμε-
 νον, θρηνεῖ τῶν θαυμάτων τὴν ἐγκοπὴν, ἀνακαλεῖται τὸ χάρι-
 σμα, τὴν ζημίαν οὐ φέρει, τὴν αἰτίαν ἐπιζητεῖ, τὴν αἰσχόνην
 οὐ καρτερεῖ. καὶ ἦν αὐτῷ ὁ βίος ἀβίωτος, χηρευούσης τῆς ἐκ-
 κλησίας τοῦ θαύματος. διὰ τοι τοῦτο νηστεῖται καὶ προσευχαί
 10 καταβάλλονται, στρατεύονται δάκρυα, συμμαχοῦσιν οἱ στενα-
 γμοί, πάννουχοι δέησεις ὀπλιζονται, καὶ πάντα συνέρχονται ὅπο-
 σα δύνανται λύπην θεοῦ μεταβαλεῖν πρὸς τὸν ἔλεον. τοῦ τοίνυν
 θεοῦ καὶ τὸ μύσος ἀποστραφέντος καλῶς καὶ τὴν ἄγνοιαν δικαίως
 οἰκτεῖραντος, γίνεται κατ' ὄναρ τῷ ἐπισκοποῦντι τὴν πόλιν κα-
 15 τάδηλα τὰ περὶ τὴν λεκάνην βδελύγματα. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὑπέξ- P 23
 ἄγει παραχρῆμα τοῦ ἱεροῦ τὴν ὠνηθεῖσαν λεκάνην, καὶ ἐν μέσῳ
 τὴν χαλκῆν ἐνεγκάμενος προτίθησι τῷ σεβάσματι ὡς ἄγνην καὶ
 πρεσβύτιδα λάτριν, οἷα παρθένον τινὰ καὶ ἄχραντον βδελυρῶς
 γοητείας. καὶ δῆτα παραντίκα ἐπιφαίνονται αὐθις τὰ θαύματα
 20 καὶ κατομβρίζεται μύρον, βλύζει τὸ χάρισμα, πηγάζει τὸ δώ- V 150
 ρημα, τὸ δάκρυον στέλλεται, τὸ σκυθρωπὸν διαλύεται, τὸ
 βδελύγμα στηλιτεύεται, καὶ πάλιν τὴν ἑαυτῆς περιβάλλεται δό-
 ξαν· ἔτοιμος γὰρ οἰκτιρεῶσαι θεὸς εὐσεβῶς πρεσβευόμενος. ὁ
 μὲν οὖν ἱερεὺς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον γεγόμενος πόλισμα, τίς τε ὁ πε-
 25πρακῶς τὴν λεκανίδα ὑπὸ τῶν ζμπορευσαμένων μεμαθηκῶς, ἐπὶ B

tur: effectorum supra naturam interruptionem deplorat, donum reposcit,
 detrimentum non sustinet, causam indagat, dedecus indignatur, ecclesia-
 que re tam admirabili viduata vitam sibi vitalem non putat. igitur ie-
 iunia et comprecationes instituuntur, profunduntur lacrimae, ducuntur
 gemitus; totae noctes in deo suppliciter rogitando ponuntur, coniungun-
 turque omnia quae iram eius convertere in misericordiam possunt. cum
 itaque deus et execrandum illud scelus iure aversaretur et ignorantiam
 iuste miseretur, episcopum de abominandis sacris in pelvi illa factita-
 tis per quietem monet. ille nil moratus pelvim argenteam templo sub-
 ducit, illatamque in medium aeneam, perinde ut castam et antiquam fa-
 mulam et virginem aliquam incorruptam pro execranda praestigiatrice,
 venerabili monumento rursus subiicit. statim sese miracula denuo effun-
 dunt, oleum depluit, beneficium scaturit, donum profluit, lacrimae inhi-
 bentur, luctus praeciditur, tristitia fugatur, piaculumque detestabile
 perinde ut in columna incisum cognoscitur ab omnibus, et pelvis aenea
 postliminio gloriam suam recuperat: paratus est enim deus tribu- re mis-
 ricordiam pie supplicantibus. episcopus in urbem imperialem reversus,

τὸν ἱεράρχην ἀφικόμενος Ἰωάννην πάντα τὰ συγκυρήσαντα ἀνατίθεται. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης δεινοπαθήσας ἐπὶ τοῖς διηγήμασι, καὶ φέρειν οὐκ ἔχων τὴν ἀκοήν, ἀθρόον φοιτᾷ πρὸς τὰ βουσίαια, τῷ τε αὐτοκράτορι τῶν ἱστορηθέντων αὐτῷ μετεδίδου τοὺς λόγους. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος νωθρότερόν πως πρὸς τὸν φόνον τῶν ἠτυχηκότων ἐώρα· ἤξιον γὰρ μεταμέλω μᾶλλον ἢ ζημίαι τοὺς παραπεπτωκότας λάσασθαι. ὁ δὲ ἱεράρχης ἐκρυταίου τὴν ἔνστασιν, ἀποστολικώτερον ἐπειγόμενος πρὸς τοὺς ἀφεστηκότας τῆς πίστεως παραδίδοσθαι, ἐπὶ στόματος τὰ τοῦ Παύλου προφερόμενος ῥήματα, φάσκων ἐπὶ λέξεως οὕτως “ἀδύνατον τοὺς 10 ἄπαξ φωτισθέντας, γευσασμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσασμένους Θεοῦ ῥήμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιουσα 15 τὸν ἐπ’ αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθρον ἐκείνοις δι’ οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας παρὰ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέρουσα δ’ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρως ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.” γίνεται τοίνυν τὸ

D βασιλικὸν ἀδρανέστερον βούλημα, καὶ κρατεῖ ὁ Ἰωάννης τοῖς λόγοις. καὶ τῇ ὑστεραία δικαστήριον συγκροτεῖται, καὶ οἱ γόητες ἀνετάζονται, καὶ καταδίκη περιπλακέντες ἀφύκτω πρὸς κόλασιν ἐξεδίδοντο. ὁ μὲν οὖν Παυλῖνος ἀνασκολοπίζεται ζῆλῳ στερεῶ, τὴν πρὸς τὸ ἄναντες κεληνότι ἀκρώρειαν, ἐνέρσει τε τούτῳ ἅμα

venditoreque pelvis illius ab argentariis exquisito et invento, ad Ioannem patriarcham adit, rem totam a capite arcessens ei commemorat. patriarcha exclamare indignum facinus, auresque avertere, e vestigio in palatium abire et sibi cognita imperatori nuntiare. Mauricius ad sotes capite puniendos aliquando languidior erat, cum eos resipiscentia quam supplicio sanari aequius arbitraretur. sed patriarcha admovere stimulos, et libertate apostolica postulare ad rogam qui a fide defecissent, proferreque illam Pauli sententiam ad verbum “impossibile est enim eos qui semel sunt illuminati, qui gustaverunt etiam donum coeleste, et participes facti sunt spiritus sancti, gustaverunt nihilominus bonum dei verbum virtutesque saeculi venturi, et prolapsi sunt, rursus renovari ad poenitentiam, rursus crucifigentes sibimet ipsis filium dei et ostentui habentes. terra enim saepe venientem super se bibens imbrem, et generans herbam opportunam illis a quibus colitur, accipit benedictionem a deo. proferens autem spinas ac tribulos reprobata est et maledicto proxima, cuius consummatio in combustionem.” hac oratione Ioannes voluntatem imperatoris inflexit. die proxime sequenti iudices coguntur, praestigiatores legibus interrogati sententia irrevocabili ad poenas deduntur. Paulinus in palum seu stipitem robustum tollitur, cuius summa

τῷ φάρυγγι τοὺς ἐν τῷ τραχήλῳ σφονδύλους ἀπαγχονιζόμενος ἀπεπνίγετο, οὕτω τε τὸν ἀσειβῆ κατεστρέψατο βίον, προτεθεαμένος τὴν ἀποτομὴν τοῦ παιδός· ἦν γὰρ μεταδοὺς τῷ υἱῷ τῆς βδελυρῆς καὶ ἀνοσίας τῶν γοήτων καὶ μαγγανείας.

5 12. Ὁ δὲ τῆς Μηδικῆς σατραπῆς δυνάμειος τὸ Ἀφούμων P 24 περικαθήμενος φρούριον ἐπειρᾶτο ἐλεῖν. ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ταξίαρχος τοῦτο πυθόμενος ἤκε πλησίον τοῦ Νυμφίου, καὶ τὸ Ἀκβῆς ἐνεχείρει αἰρήσειν. δύσληπτον δὲ τουτὶ τὸ ὄχρῳμα, καὶ πρὸς πολιορκίαν ἀκαταγώνιστον. ἐπικάθηται δὲ τὸ φρούριον ἐπ' 10 ὄρους ἀγχένα, ἀμφοῖν δὲ ταῖς λαγύσιν ἐστὶν ἀμφίκορημον. τὸ τε φρούριον τοῦτο μεγάλας κοιλαίνεται φάραγξιν, ὡς μίαν εἶναι B λοιπὸν συμβαίνει τὴν ἐπὶ μέτωπον ἕσσοδον, τειχιζομένην στεγανῶν λίθων συνθήκαις. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐν τῷ φρουρίῳ ὁ στρατηγὸς ἐπετίθετο, ἐπὶ τὴν στεφάνην τοῦ ἔρκους φρουκτωρίας ἐξῆσαν 15 οἱ πολιορκούμενοι, ὅπως παραδηλοῦντες ὁ κίνδυνος τοῖς ἀμφὶ τὸν Καρδαριγῶν γλιχομένοις παραστήσασθαι τὸ Ἀφούμων· τοιαύτας γὰρ τοῖς τοῦ Ἀκβῆς συνθήκας ὁ τῶν Περσῶν κατεβάλετο στρατηγός. τὸ δὲ Περσικὸν ἀναλαμπούσης ἡμέρας ὑπὸ 20 πρῶτην ἔω συντεταγμένον τοῖς Ῥωμαίοις ἐφίστατο, τῶν τε ἴπ- C πων ἀποβάντες τῆς μάχης ἀπήρχοντο. καὶ τῷ συνεχεῖ τῆς βο- λῆς οἱ βάρβαροι Ῥωμαίων ἐκράτησαν. συνέχεαν γὰρ τὰς ὕψεις τῶν ἀντιπάλων ταῖς ἐκπομαῖς τῶν βελῶν· τοξοφόρον γὰρ τὸ ἔθνος, καὶ δύναμις αὐτῷ τὸ κατάπτερον τοῦτο ἀκόντιον. τῶν

13. τοὺς IP.

22. τῶν deest IP.

pars diffissa hiabat. in eum hiatum collo inserto strangulatus expirat. sic ille vitam impiam finivit, cum prius filio caput rescindi aspexisset, quem sibi in nefariis et impiis imposturis carminibusque magicis discipulum atque socium asciverat.

12. Caeterum Persarum ductor Aphumos castellum circumsidens id expugnare incipiebat. re comperta Romanus dux Ioannes ad flumen Nymphium procedit, castellumque Acbas contra recipere molitur; quod quidem quia natura munitum, captu fuit difficile et obsidione inexpugnabile. situm est in iugo montis, ab utroque latere praecipitium habet, et altis vallibus cingitur, ut unicus a fronte ingressus sit reliquus, et is solido de lapide extractus. ubi Romanus locum hunc adortus est, obsessi in pinnis murorum faces accendunt, significantes iis qui cum Cardarigano Aphumos premebant, quanto in discrimine versarentur: de huiusmodi namque signo cum Achasianis Persarum duci convenerat. Persae die albescente instructis ordinibus Romanis superveniunt, et ex equis se deficientes pugnam auspiciantur, sagittarumque imbre coeli aspectum adimentes superiores evadunt. est nimirum gens ea arcui dedita, et in iaculis pennatis robur eius virtusque consistit. Romanis autem in

V 151 δὲ Ῥωμαίων συγκεκλεισμένων ἐν τινὶ χώρῳ τοῦ ὄρους, καὶ παρα-
 τῶν μαχίμων ἀφῆλαντο ἀπὸ τοῦ κρημινοῦ τοῦ ἀποβλέποντος πρὸς
 τὸν Νύμφιον· οὐ γὰρ ἀνερίκτω βύθει ἀπηώρητο ἢ κατάδυσσις.
 ἔνιοι δ' ἤλωσαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. οἱ δὲ διὰ τῆς ὑπωρείας καὶ 5
 D κατ' ἐλπίδας ἐσώζοντο, καὶ διαπεριαιωθέντες τὸν Νύμφιον πο-
 ταμὸν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατοπεδεύουσι σύνταγμα.

Τοῦ δὲ διεληλυθότος ἐνιαυτοῦ, ἤρος ἀκμάζοντος καὶ κα-
 τακομῶντος τὴν γῆν, ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ τῶν ἐγκαινίων ἡμέρα τῆς 10
 πόλεως (πρῶτον δὲ τοῦτο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος)
 πάθος γῆς ἀνεφοίτησε καὶ μέγιστος σεισμὸς ἐνεδήμησεν, οἷα τῆς
 γῆς παρασιζιτώσης ἐκ πυθμένων αὐτῶν. τὸν δὲ λόγον οὐ δειμι·
 τῷ γὰρ Σταγειρίτῃ οὐκ ὀλίγα ἄττα περὶ τούτου πεφιλοσόφηται,
 καὶ εἴ τε λέγων πιθανὸς φανέται, ἐπαινεῖσθω τῆς εὐφροσύας, εἴ 15
 δὲ μή, τῷ γε πατρὶ ἀποπεμπέτω περιθάλλειν τὸ δόγμα. τοι-
 γαροῦν ἡμέρας κλινούσης ἐδινεῖτο τὸ κέντρον. καὶ ὁ φόβος ἔξαι-
 P 25 σιος ἦν, ὡς καὶ τοὺς ἵππομανοῦντας ὑπὸ τοῦ δέους ἀθρόον με-
 ταβάλλεσθαι πρὸς τὸ σῶφρον, δίκην παιδῶν ἐν παιδιᾷ κύβων
 ἀφικομένου ἐξαπινάως τοῦ παιδοτρύφου, τό τε παραπέτασμα τὸ 20
 πρὸ τοῦ γυμνασίου τῶν ἵππικῶν ἀγωνισμάτων, ὃ δὴ σύνθημα
 τῆς ἰλαρίας ἐτύχανεν ὄν, περιαιρεῖται διὰ τὸν ἀδόκητον κίνδυ-
 νον. ἅπαντάς τε συνέβαινε πρὸς τοὺς ἱερούς σηκοὺς ἐντεμενίζε-
 σθαι, ὀρρωδοῦντας τὸν θάνατον.

montis parte conclusis et coartatis, utpote urgentibus adversariis, multi milites, qua mons Nymphium flumen respicit, quod minor ibi esset altitudo, praecipites desiliebant. alii a barbaris capiebantur. ast qui ad crepidinem montis se praecipitaverant, vitato periculo salvi, quod non sperarant, traiecto fluvio ad Romanum agmen sese recipiebant.

Anno hoc elapso, verna tempestate iam procedente et humum gramine, arbores frondibus induente, encoeniorum seu dedicatae urbis anniversario die, primo adhuc anno postquam Mauricius inivit, passa tellus quod solet, concussu atrocissimo, veluti si ab imis sedibus exiliret, Cpoli quassata est. causam adducere nihil attinet, cum de ea Stagiritēs pluribus philosophatus sit; quae si cui probabuntur, auctoris ingenium commendet: sin autem, ea dogmata suo sibi parenti placere sinat. igitur sole occumbente ipsum centrum seu media terrae concutiuntur, et immensus timor animos pervadit, ut etiam qui equarum in morem libidinum furiis agitarentur, icti metu repente ad pudicitiam sese darent. non secus quam a pueris in ludo tesserarum, paedotriba necopinato interveniente, ante equestria certamina parapetasma seu velum, hilaritatis eorum signum, propter inexpectatum periculum aufertur. et impendentis formidine exitii templi universi concursabant.

Δεύτερον ἔτος τοῦτο τῆς Μαυρικίου ἡγεμονίας, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ χειμῶνος ὦρα ὑπάτος ἀναγορεύεται. καὶ περιβὰς τὸν βασιλείον δίφρον ἐπιφανέστατος ἦν. ἤγον τὸν βασιλέα οὐχ ἵπποι, οὐχ ἡμίονες, οὐκ ἐλέφαντες· ἄνθρωποι δ' ἄρα, τὸ τι- B
5 μιώτατον χρῆμα καὶ ὄνομα. ἐπεὶ δὲ ἐπέβη τοῦ δίφρον, κοινω-
ρὸν τῶν ἑαυτοῦ θησαυρῶν τὸ ὑπήκοον ἐποιήσατο. οἱ δὲ τοῦ
ἄστεος τῆς βασιλικῆς εὐδαιμονίας μετεκληφότες κατεκελεύδουν
ὑμνοῖς τὸν Καίσαρα, χρυσοῦς ἀρετῆς οἷα καταλαμπούσης καὶ πε-
ριγανούσης αὐτούς.

10 Τῷ δ' ἐνισταμένῳ τούτῳ ἐνιαυτῷ, ὁ μὲν Ἰωάννης τὰς A. C. 584
ἡτίας τῆς στρατηγίας ἀπήρητο, οἷα τοῦ Περσικοῦ ἀνανταγωνί-
στου καθ' ἑστῶτος, καίτοι κρείττονα κατὰ τὸν πόλεμον κληρωσα-
μένου ῥοπήν. (13) Φιλιππικὸς δὲ ἀντανίσταται καὶ στρατη- C
γὸς ἀναγορεύεται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀνὴρ ἐπιδέξιος καὶ βα-
15 σιλικῆς συγγενείας ἐγγύτατος· γαμέτης γὰρ ἐτύγχανεν ὦν Γορ-
δίας ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς μετὰ
τὴν χειροτονίαν ἐπὶ Μονόκαρτον γενόμενος, τοῦ Αἰσουμῆ ὄρους
πλησίον οὕτω λεγομένου, χάρακα διεγράψατο καὶ ἄνδρας ἐπὶ
στρατείαν ἐνήθροίξε. μετοπώρου τε ἀρχομένου παρὰ τὸν Τί-
20 γρην ἀλλίξεται. καὶ πλείστοις χρησάμενος χάριξιν ἤκεν εἰς χῶ-
ρον Καρχαρωμῶν ὀνομαζόμενον, κακῆ πῶς ἐνδιατρίψας ἐπέθετο
Καρδαριγῶν τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζαλὰ ἐπιβήσεσθαι μέλλειν διὰ τῶν D
ἐχρωμάτων τῶν Μαΐακαριρί. διὰ τοι τοῦτο ἀπῆρε τῶν ἐντεῦ-
θεν ὁ στρατηγός, καὶ πεδίῳ προσωμίλησε γειννιῶντι τῇ Νισίβει,
25 καὶ στρατοπεδεύσας ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἀθρόον κατῆρε τῆς Περσί-

Agebatur annus Mauricii secundus, cum hieme consul creatus, conscenso curru imperatorio, summe conspicuus erat; quem non equi, non muli, sed homines, res et nomen honoratissimum, trahebant. curru conscenso civibus amplissimum congiarium dedit, qua de causa illum laudibus extulerant, ut si dies festus aureus illuxisset eosque laetitia perfudisset.

Hoc anno ingrediente Ioannes ducis loco movetur, ut qui Persis, quanquam in maiore belligerandi commoditate, nesciret resistere. (13) in eius locum Philippicus Orientalium dux militum sublegitur, vir dexter imperatorique, cuius sororem Gordiam habebat in matrimonio, necessitudine proximus. qui post adeptam dignitatem Monocartum iuxta montem Aisumam profectus, castris locum describit et delectum agit. auctumno primo apud Tigrim stativa habet, multisque castris inde in locum Carcharomanum appellatum pervenit, ubi aliquamdiu subsistenti affertur Cardariganum Izalam montem propter Maiacariri arcem seu castellum velle conscendere. quare inde movens campos Nisibi vicinos tenet, locoque praeaelso tendens crebrius in agrum Persicum descendit,

δος, καὶ πλείστης λείας ἐκράτησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ γηπόνος ἀνὴρ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἔσθοδον τῷ Καρδαριγῶν ἐπεδήλωσεν· ἃ δ' εἶπεν, ἐκεῖνά ἐστιν, αὐτὸν μὲν ἀλᾶσθαι τοῖς ὕρεσιν κεναῖς ἐλπίσι φερόμενον, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν τὴν Μηδικὴν διατέμνεσθαι χώραν. εἰς τοῦπίσω τοίνυν τοῦ Καρδαριγῶν γενομένου καὶ πως 5 ἐνέδραν ἐγκαθίσαι τῷ Ῥωμαϊκῷ πειρωμένου, ὃ στρατηγὸς τὰς δυνάμεις συνέλεξε, καὶ πρὸς τὸ ὄρος τὸ Ἰζαλὰ στρατοπεδεύεται,

P 26 ἄτε δὴ τῶν τόπων ἀσυλίαν παρεχομένων τοῖς ἐπιβαίνουσι τὴν τε-
 V 152 λείαν. ἐπεφέρετο προμηθεστάτη φρουρῆ. μετὰ τοῦτο ἦλθεν ἐπὶ τὸν Νύμφιον ποταμὸν, οὐκ ἄδοξα τὰ προαῦλια ἡγεμονίας 10 ἀπενεγκάμενος. πάλιν δ' αὖ Φιλιππικὸς προσβάλλειν τῇ Μηδικῇ χώρῃ ἐθάρρησε, καὶ τὸ ὑπὸ Βεαρβαῖος διατέμνεται. τὸ δὲ Περσικὸν ἐπεὶ τούτων ἀκήκοεν, ἐπιτείνει ἵππον τουτωῖ, καὶ διόλωλε τῆς ἵππου πλείστη ἀπόμοιρα. τοὺς δὲ Ῥωμαίους λόγος τῆς ἀφίξεως τῶν βαρβάρων τὴν συντονίαν θαυμάσαντας τῆς Μηδι- 15 κῆς χώρας ὑπεξέλθειν, δίχα τοῦ παντὸς διαιρεθέντος συντάγματος. καὶ οἱ μὲν ἄμφι τὸν στρατηγὸν ἦχον ἐπὶ τὸ Σισαρβάνων,
 B εἶτα ἐπὶ τὸ τοῦ Ῥαβδίου· ὃ δ' ἕτερος ἀποδασμὸς ἀποπλανηθεῖς τὴν ἐπὶ Θεοδοσίου πόλιν ὁδὸν ἄλλως ἐπονεῖτο. ἡ δὲ γῆ ἐκείνου, ἀκοῆ ἴσμεν, ἀνδρός τε καὶ κάταυχμος, ἄχρι τοῦ Ἀβόρα ποτα- 20 μοῦ λεγομένου. συμπίπτει γοῦν τοῖς Ῥωμαίοις ἀπαρηγόρητος κίνδυνος· χηρέουσι γὰρ ὑδάτων ἐς τὸ καρτερόν, οὗ τί ἂν γένοιτο στρατιᾷ χαλεπώτερον; καὶ μέντοι ὠμοτάτην κατὰ τῶν αἰχμαλώτων ἀποσχεδιάζουσι ψῆφον, καὶ πάντας ἀνεῖλον ἄρρενῆς

ac praedam plurimam facit. non diu post colonus quidam infestum Romanorum adventum Cardarigano indicans, adiecit ipsum quidem per montes vagari vana spe confisum, Romanos interea Persidem hostiliter depopulari. Cardarigano retrocedente Romanisque insidias moliente, Philippicus collectis copiis ad Izalam montem castrametatur; et quod illa loca accedentes securissimos redderent, velut asylum quoddam perfectum, tutissimae custodiae sese credit. post haec ad Nymphium flumen cum non indecoris muneris sui proemiis et quasi praeludiis accedit, rursusque in Persidem irruptionem facere et agrum Bearbaesium devastare audet. quod ubi senserunt Persae, cum equitatu in illum contendunt, cuius pars maxima periit. Romanos festinatum barbarorum adventum admiratos Perside excessisse narrant, toto exercitu bifariam diviso. qui cum duce erant, Sisarbanum, inde in Rhabdios regionem veniunt. pars altera cum itinere aberrasset, versus Theodosiopolim ambulando frustra se fatigabat. ferunt tellurem illam usque ad Aboram flumen aestuosam esse et aquis defici; unde Romanis creatum periculum inconsolabile. quid enim exercitui aquarum extrema penuria contingere possit exitiosius? nihilominus crudelissimam statim in captivos sententiam ferunt, et omnes mares feminasque contrucidant: pueros teneram

τε καὶ θηλείας. τοὺς δὲ παῖδας δίδωσκον, τὸ ἄωρον τῆς ἡλικίας οἰκτείροντες. ὄμως μετ' οὐ πολὺν κάκεινους ἢ τῶν ὑδάτων διεχρήσατο σπάνις. Ῥωμαῖοι δὲ μεγάλοις περιπεπωκότες κακοῖς τῆς Θεοδοσίου πόλεως ἐπιβαίνουσιν.

- 5 14. Ὁ δὲ Φιλίππικὸς μεγαλοφρόνως εἰς τὸν ἐπιόντα ἐν-
 αὐτὸν τῇ Ἀρζανηνῇ χώρᾳ τὸ δόρυ ἐμπέπηχε, καὶ λαμπρὸν καὶ C
 ἀξιολογωτάτην λείαν ἐξώγρησε. φήμη δὲ τις διέρρει ὡς ὁ στρα- A. C. 585
 τηγὸς φιλομαθέστατος ὢν, καὶ πολεμικὰς ἐπιστήμας ἐκ τῶν πά-
 λαι σοφῶν ἀρυσάμενος, ἐκ τῆς Σκιπίωνος τοῦ ἡγεμονικωτάτου
 10 ἀγγινοίας τὴν ἐντρέχειαν ταύτην τῆς σοφῆς στρατηγίας περι-
 βάλετο. ὡς γὰρ οἱ τὰς ἱστορίας καθάπερ ἀγάλματα θεῖά τινα
 τῷ τεμένει τῆς μνήμης γραφῇ παριδούσαντες διελέχθησαν, Ἀν- D
 νίβα τοῦ Καρχηδονίων στρατηγοῦ τῶν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην Ῥω-
 μαίων διατέμνοντος τὴν γῆν, Σκιπίων ὁ πρεσβύτερος τὸν οἶκοι
 15 πόλεμον τῇ ἀναβολῇ ἀναθεῖς τῇ Καρχηδονίων χώρᾳ προσπλέκε-
 ται, καὶ ἐς μέγα κακοῦ ἐλλήλακε τὸ πολέμιον. τὸν δ' Ἀννίβαν
 τὰς Καρχηδονίων τύχας ἀκηκοῦτα ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἐπαναζεύξαι,
 τὰς μεταβολὰς τῶν πραγμάτων ἐκ τῶν εἰς αὐτὸν συμβεβηκότων
 δεινῶν παιδευόμενον. καὶ οὗτος ἐδόκει ὁ πρὸς Φιλίππικὸν εἶναι
 20 λόγος παράλληλος. οὐκ ἀπὸ δὲ σκοποῦ γέγονεν αὐτῷ ἢ βουλή. P 27
 ἔτιχε δὲ τὸν στρατηγὸν κάμνειν τὸ σῶμα μεγίστου νοσήματος
 αὐτῷ ἐνσκήψαντος. διὸ ἐπὶ τὴν Μαρτυρόπολιν ἀφικνεῖται, ἐπι-
 τρέψας τὸ στρατεύμα Στεφάνῳ τῷ ταγματάρχῃ· ὑπασπιστῆς δ'
 οὗτος ἐγγόνει Τιβερίῳ τοῦ αὐτοκράτορος. τὸν τε Ἀννίχ τὸν

2. κάκεινοις IP.

22. αὐτοῦ IP.

netatem miserati reservant. veruntamen non multo post illos quoque sitis magnitudo confecit. Romani insignibus exerciti calamitatibus Theodosiopolim deveniunt.

14. Philippicus excelso animo anno deinceps sequenti Arzanenae regioni arma intulit, opulentamque et ad memoriam insignem praedam abstulit. fama tenuit ducem hunc discendi cupidissimum artes bellicas ex veterum scriptorum monumentis hausisse, et ex sollertia Publii Scipionis, belli ducis omnium praestantissimi, hanc sibi sapienter regendi exercitus industriam comparasse. nam ut tradiderunt qui historias scribendo in mentibus nostris tanquam divina quaedam simulacra in sacris aedibus collocarunt, Scipio, is qui primus Africanus est appellatus, bello cum Poenis in Italia intermisso Carthaginensium fines invasit, nec quilibuscunque cladibus hostes mactavit. Annibalem ubi de afflictis patriae fortunis audisset, domum revertisse atque ita rerum mutabilitatem e suis casibus didicisse. haec de Philippico omnium iactata sermonibus iis respondere videbantur, quae de Scipione annalium monumentis commendata leguntur. sed enim non processit consilium: morbo quippe correptus difficillimo, Stephano tribuno, Tiberii Augusti quondam satelliti,

Οὖνον τῶν ὕλων ὑποστράτηγον ἐχειροτόνησε τάξεων. οὕτω μὲν οὖν ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τῆς νόσου ἀπόμαχος ἦν, ὁ δὲ Καρδαριγῶν τὴν ὕλην ἀναλαβόμενος δύναμιν τῇ ἔναγχος Τιβερίου πόλει προσαγορευθείσῃ προσέβαλλεν, ἣτις Μονόκαρτον πάλαι ὠνόμαστο. ταύτης ὁ στρατηγὸς τῷ παρωχηκότῳ ἐνιαυτῷ γεγηρακότῳ 5

B τὰ τεῖχη ἀνέρωσε καὶ προμηθεῖα τοῦ μέλλοντος ὠχυρεύσατο. ἐπιστὰς δὲ τῷ πολίσματι ὁ Περσῶν στρατηγὸς οὐχ οἶδός τε ἦν παρυστήσασθαι τοῦτο. τοιγάρτοι εἰσήρρησεν ἐπὶ τὰ προύστεια τῆς Μαρτυροπόλεως, καὶ τὸν Ἰωάννου τοῦ προφήτου κατενεπίμπρα νεῶν, ὡς ἀπὸ σημείων δυοκαίδεκα ὕντα τῆς πόλεως κατὰ 10 τὸν ἐσπέριον κρόταφον. ἔνθα δὴ καὶ φροντιστήριον ἐτύγχανεν ὃν ἀνδρῶν φιλοσόφων τὸν βίον. μοναχοὶ δὲ ἄρα οὗτοι κατονομάζονται, οἷς ἔργον προεκδημῆσαι τοῦ σώματος καὶ ζῶντας τεθνάσαι καὶ σώφρονι μανίᾳ τινὶ μεταφοιτῶν πρὸς τὰ κρείττονα.

V 153 ἀνέσεισε δὲ καὶ τοῦτο ἐκ βάρθρων ὁ βάρβαρος. τῇ δ' ἐπιούσῃ 15

C ἄρας ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν Ζόρβαδον χωρίον ἐφοίτησε, καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν διετάξατο μηδαμῶς τοῦ χάρακος ἀπολείπεσθαι. ὁ γδοῆ δ' ἡμέρα ἐς τὰ οἴκοι κατήρην. ἐδόκει δὲ πον καὶ αὐτὸν ληστρικώτερον τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐπιβήσεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν Ῥωμαίοις ἀπενέγκασθαι δόξαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τῆς νόσον ἀπήλλακτο καὶ 20 χάρακα διελύσατο (χειμῶνος γὰρ ὥρα ἦδη πον παρεφαίνετο) καὶ τὸν βασιλεῦ ἀσπασόμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν.

A. C. 586.

Ἦρος δὲ παρανίσχοντος καὶ ἀλέας ἐπιφοιτώσης τῇ γῆ, Φι-

D λιππικὸς τῆς βασιλίδος ἐξεδήμησε πόλεως. (15) ἐπεὶ δὲ τῆς

copias committit, Apsichum Hunnum totius exercitus hypostrategum seu minorem ducem legatumve instituit, et Martyropolim concedit. sic Philippicus adversa valetudine compulsus ab armis se removit. Cardariganus cum copiis, quantae erant, Tiberiopolim olim Monocartum appellatam aggreditur; cuius moenia vetustate ruinosa Philippicus anno praeterito instauraverat, futuriq̄e providus eam communiverat. Persa quod urbem subigere nequiret, in vicina Martyropolis irruens, Ioannis prophetae ac praecursoris aedem ab oppido versus occasum duodecimo lapide distantem incendit, et quod ibi erat phrontisterium virorum in vita sancte agunda philosophantium (qui monachi dicuntur, quorum opus et labor est ante tempus secedere a corpore, et adhuc viventes emori, et sobria quadam insania ad meliora eniti), hoc, inquam, phrontisterium barbarus ab imo evertit. sequenti lumine inde proficiscens Zorbandum oppidulum attigit, suisque edixit ne ullo modo a castris abessent. octavo die domum advenit, apparebatque maioribus latrociniis Romanos invasurum eorumque gloriae parem relaturum. Philippicus e morbo recreatus militibus hieme iam appetente missionem dedit, imperatoremque salutaturus Byzantium venit, ac vere postea incipiente et tepore suo arvorum sinus laxante denuo ex urbe imperante discessit. (15) ubi Amidam in-

Ἀμιδῆς ἐπέβη, πρεσβεύουσι Πέρσαι ἐνδόξως πως καταθέσθαι τὸν πόλεμον· προσέτατον γὰρ Ῥωμαίοις χρήμασι τὰς σπονδὰς σφραγίσσασθαι, Μεβόδην τὸν σατράπην ὡς τὸν στρατηγὸν ἀποστείλαντες. καὶ οὖν ἦκε Μεβόδης ὁ Πέρσης παρὰ τοὺς Ῥωμαίους. καὶ ὁ στρατηγὸς ἐκκλησίαν ἐκάθισεν, ὡς ἑαυτὸν συγκαλεσάμενος τοὺς ταγματάρχας καὶ λοχυγούς καὶ ὑπασπιστάς καὶ τῆς μαχίμου δυνάμεως τὸ ἐμφανέστερον. ὀπηνίκα δὲ ὁ σύλλογος ἐπεπλήρωτο, ὁ Πέρσης τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

“Ἄνδρες πολέμιοι, μὴ ταραττέτω δὲ τοὺς ἀκούοντας τοῦ
 10 πρεσβευτοῦ τὸ προοίμιον· εἰ γὰρ τὰς γνώμας ἀμείψητε, μεταλλάξω καὶ γὰρ τὴν προσφώνησιν. ὀπλίσατε τὴν εἰρήνην, ἀποχει- P 28
 ροτονοῦντες τὸν πόλεμον. δόρον καὶ ξίφος ὡς γεγηρακότα χαιρέτωσαν. καὶ στρατεύσατε σύριγγα, πρῶτον ὁμοῦ καὶ ποιμενικὸν περιλαλοῦσαν τερέτισμα. ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῆς εἰρήνης ἐστὶν
 15 ἔραστής, καὶ σεμνύνεται ἀπεκδυόμενος πρῶτος τὸν πόλεμον· βασιλικὸν γὰρ ἦ τῆς εἰρήνης ἀρέσκεια, ὡς καὶ τυράννων ἴδιον τὸ φιλόνεικον. ἄνδρες τῶν αὐτῶν παθημάτων ἡμῖν κοινωνοί, μεινάτω τῶν πάντων ὁ πόλεμος μόνος ἀκόρεστος. αἵματι τὴν γῆν ἐπιάναμεν, πολλάκις τὸν θάνατον ἱστορήσαμεν· ζωγράφος γὰρ
 20 τοῦ θανάτου ὁ πόλεμος, ἐγὼ δὲ φημι, καὶ ἀρχέτυπος, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν ἀρχηγέτης καὶ διδάσκαλος αὐτοδίδακτος. χρημάτων ἐρεῖ τις; ἀλλὰ πλούτῳ καὶ πενίᾳ γεγόναμεν παίγιον, B
 ποτὲ κρατοῦντες ποτὲ δὲ κρατούμενοι, καὶ συμμεταβαλλόμενοι

8. τῶνδε τῶν Exc. τῶν αὐτῶν IP.

11. τὴν Exc. νῦν IP.

19. ἐμιάναμεν Exc.

20. ἀρχέτυπον Exc.

travit, Persae pro bello consopiendo et foedere pecunia a se redimendo ornatisimam ad Romanos legationem mittunt. mittunt autem Mebodum satrapam. dux Romanus coactis ordinum praefectis, centurionibus, satellitibus, et quicquid erat in exercitu illustrius, consessum celebrat. pleno iam conventu Persa super iis rebus ita exorsus est.

“Viri hostes (ne vos, quaeso, conturbet hoc orationis meae initium: nam si vos sententiam, ego appellationem facile mutabo) pacem colite, bellum tollite. gladius et hasta velut senio confecta valeant. fistula in posterum, leve et pastoritium sonante ludicrum, militate. Persarum rex pacis est amans, et se priorem bello nuntium remittere gloriae sibi ducit: regia enim res est pacis studium, contra res tyrannica certamen et discordia. viri iisdem quibus nos affectionibus obnoxii, tollatur bellum, quod solum natura sua est insatiabile. sanguine campos pinguefecimus, mortem saepe vidimus: pictura enim mortis bellum est. ego vero etiam archetypon dixerim, humanarumque miseriarum auctorem et magistrum sine magistro. pecuniam quis amat? atqui divitiis et paupertati bello ludibrium evadimus, alias victores, alias victi; et una cum eius mutabi-

ταῖς τοῦ πολέμου τροπαῖς ἀίδιον ὡσπερ τὴν μεταβολὴν ἐκαρπού-
 μεθα. ἐκόμα τις τῶν ἀριστείων χρυσοῦ; μετὰ τῆς ἡδονῆς τὴν
 ἀπιστίαν ἐκέκτητο· τί γὰρ ἀπιστότερον ἐν πολέμῳ χρημάτων
 ἀμέσως μετατιθεμένων ἐς ἄλλον καὶ πάλιν ἐξ ἐκείνου εἰς ἕτερον,
 ὡς ἐγρηγορότα βλέπειν ἐνύπνιον τὸν κτησόμενον, ἢ τῇ ὑστεραία 5
 τῆς ἐναγχος μεμνησθαι κραιπάλης; ὑμεῖς, ὦ Ῥωμαῖοι, πύλαι
 τὴν παρρησίαν τῷ πολέμῳ δεδώκατε· ὑμεῖς καὶ τῆς εἰρήνης γί-
 C νεσθε μαθηταί. ἐπικηρυκεομένων Περσῶν τὸν φιλόδακρον
 ἀποσεύσασθε πόλεμον· οἷς γὰρ τῆς ἡμαρτίας ἢ ἐναρξίς, τούτοις
 καὶ τῆς ἐπανορθώσεως ὁ μετὰ μελὸς ἐστὶν ἄρμόδιος. μὴ γινέσθω 10
 θράσος ὑμῖν ταῦτα τὰ φιλάνθρωπα ῥήματα. οὐ γὰρ περιδεῆς
 γεγονὼς ὁ Περσῶν βασιλεὺς χθές πον καὶ τρίτην, ὅτε τῆς Μηδι-
 κῆς τὸ Ῥωμαϊκὸν κατετόλμησε γῆς, τὴν συμπλοκὴν ἀπαναίνεται.
 χρυσοῦ γὰρ πολλῷ καὶ δώροις λαμπροῖς πρίασθαι Ῥωμαίοις τὰς
 σπονδὰς ἐγκελεύεται. οὐ γὰρ νηποινὴ καταθέσθαι τοὺς ἡμαρτη- 15
 κότας θέμις τὸν πόλεμον· ἰκανὴ γὰρ ἢ ἔκτισις καὶ Περσικὸν κα-
 τευνάσαι θυμὸν καὶ θράσος περιστεῖλαι Ῥωμαίων, πολεμικῆς
 ὀρεγόμενον σάλπιγγος.”

D Ἔτι τοίνυν παρατείνοντος τὸν λόγον τοῦ πρέσβεως Ῥωμαῖοι
 κατεχειροτόνον συρίττοντες, καὶ ταραχὴν ταῖς βοαῖς ἐνεποίουν 20
 V 154 ὡσπερ δεινοπαθοῦντες ἐπὶ τοῖς ῥήμασι τοῦ βαρβάρου τοῦ Πέρ-
 σου· ἐδόκουν γὰρ καὶ Ῥωμαῖοι μεγαλανχεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναγχος γε-

4. ἐς Exc. ἐπ' IP.
 σθῶ Exc.

9. ἀποσεύσασθαι Exc.

10. γενέ-
 σθῶ Exc.

litate mutati perpetuam quodammodo mutationem perpetimur. potentio-
 rum quispiam auri copia sibi plaudit? habet cum voluptate simul diffi-
 dentiae materiam. quid enim belli tempore magis infidum pecunia? ci-
 tra discrimen ad alium, iterumque ab illo ad alium transfertur, ut pos-
 sessor eius vigilans somniet aut tanquam hesternae crapulae recordetur.
 vos Romani pridem bello licentiam occasionemque dedistis: iidem nunc
 discipuli pacis estote, Persis eam docentibus ac promulgantibus. bellum
 lacrimarum seminarium aversamini: a quibus enim peccandi factum est
 initium, hos poenitere quoque convenit. ne verba isthaec humanitate
 condita confidentiam vobis pariant: nec enim Persarum rex heri et nu-
 dius tertius, cum Romani Persidem confidentius incursarent, perquam
 meticulosus effectus praelia detrectat. tantum abest a timore, ut auro
 multo donisque insignibus ad foedus ab se emendum vos hortetur: non
 enim debent gratis bello solvi qui peccaverunt. potest autem ista auri
 persolutio placare etiam iracundiam Persicam, insolentiamque Romanorum
 cantus Martii cupidam comprimere.”

Cum legatus ultra proveheretur, Romani consensu abnuunt, sibilis
 perstrepunt, et quasi barbari vocibus gravi iniuria laesi, confuse clamorem
 tollunt: statuebant enim sibi quoque sua iactare licere, quae ab

γενημένοις, ὡς εἰσέδυσαν εἰς τὴν Περσῶν πολιτείαν, ὡς λείας ἐκρίτησαν, ὡς τὸν Καρδαριγὸν ἐφενάκισαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τὴν ἐκκλησίαν διέλυσε, καὶ ὁ Πέρσης οὐκ ἐπέθηκε τέλος τοῖς ῥήμασιν. ἄλλα τοῖσιν ἡμέραι διωχῆκασιν, καὶ ὁ τῆς Νισίβιδος τῆς ἱερατικῆς προλάμπων τιμῆς ὡς τὸν στρατηγὸν ἀφικνεῖται, τὰ αὐτὰ τῷ Μεβόδη ῥήματα εἰς μέσον τιθέμενος. τὸ τηρικαῦτα τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς τοὺς Περσῶν λόγους δι' ἐπιστολῆως ἐς βασιλέα παρέπεμψε. βασιλεὺς δὲ τὰς τοῦ στρατηγοῦ ἱστορήσας P 29 κεραίας βασιλικοῖς παραντίκα ἀνείλε προστάγμασι, τὸν Φιλίππικὸν ἐγκελευσάμενος τὰς ἀσχιόστας ταύτας σπονδὰς ἀποπέμπεσθαι ὡς ἀπαδούσας Ῥωμαϊκῆς μεγαλειότητος. καὶ μέντοι ὁ στρατηγὸς τὰς αὐτοκρατορικὰς δέλτους περιπτύξάμενος ἐπὶ τὸν Μамβραθῶν στρατοπεδεύεται. οὕτω μὲν οὖν ἐσφρηγὰ ὁ πόλεμος. ὁ δὲ στρατάρχος συναγείρας τὸ ὀπλιτικὸν ἐπυρνθάνετο εἰ τὰς ψυ-
 15 χὰς ἀρρειικῶ τινὶ ἔρωτι ἐπιφέρονται πρὸς πυράταξιν. ἐπεὶ δὲ κατένεον αἱ δυνάμεις συνθήκαις τε ὄρχων τὰς ἐλλίδας ἐκύρουν, μεταστὰς ἐντεῦθεν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὸ Βίβας παραγίνεται, ἔνθα ὁ ποταμὸς παραρρεῖ τοῦ Ἀρζάμων.

in initio patravissent, quod in Persarum fines irrupissent, quod eos depraedati essent, quod Cardariganum ludos fecissent. Philippicus igitur conventum dimisit, Persa interim non tacente. pauci interfluxerunt dies, cum Nisibis episcopus ad ducem Romanum accedens eadem quae Mebodus disserit. tum Philippicus verba Persae litteris consignata ad imperatorem perferenda curat. quibus lectis imperator confestim respondet, iubetque uti huiusmodi foedus turpissimum, Romana maiestate alienum respuat. accepta hac epistola Philippicus Mambraethonem ducit. sic igitur bellum denuo tumescere. cum advocata militum concione quaereret, ecquid desiderio quodam masculo divinitus perciti ad pugnam anhelarent, illis annuentibus et iureiurando spem eius confirmantibus movens inde, Bibas, ubi Arzamon fluvius praeterlabitur, iter contulit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Β'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ Μ

Λ Ι Β Ε Ρ Ο Υ .

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Izalae montis descriptio; et cur dux Romanus eo se transtulerit.*
(2) *Cardarigani fastus. magos consulit: victoria promittitur: in Romanos itur. Romani hostes explorant.* (3) *acierum utrinque dispositio. Philippicus sacram salvatoris effigiem circumferens animorum incredibile robur militibus addit, cohortationem adiungit. pro victoria deo cum lacrimis supplicatur. rogatur dux uti secedat. de incertis belli locus communis. locus pugnae, et illi vicina patria virorum illustrium.*
(4) *Romani victores spolia legunt invito duce. eius strategema. Persarum fuga. caedes utrinque plurima. vox divina ad Romanos. Persae fugientes in colle obsidentur.* (5) *Stephanus de Persis fugitivis non deletis se purgat. confictus apud castra. Cardarigani infaustum strategema. a Darenis excluditur cum conviciis. in castris Romanorum falsus rumor.* (6) *miles Romanus quadruplici vulnere saucius in castra portatur, fortique animo emoritur. donativum datur militibus. vulnerati in urbes proximas et castella ad curationem dimittuntur. Romanus Persidem incursat.* (7) *Arzanenam Romani vastant. incolae sub terram se abdunt; a captivis produntur; resono pulsu explorantur et educuntur. Chlomarum castellum Romani obsident. duces Arzaneni duo ad eos transeunt; locum castello excitando ostendunt.* (8) *Cardariganus cum manu bellandi imperita in Romanos sese agit. Heraclius cum comitatu suo absque armis speculatum egressus periculum evadit. Philippicus militem dispersum ad resistendum hostibus recolligit. Zabertas Persa suis ad locum munitum praecit. de media valle seu fossa inter Romanos et Persas, et horum clandestino discessu. Chlomari obsidione*

Romani abstinent. (9) Philippicus inconsiderate fugit. timor, tumultus, angor in castris. militum fuga nocturna, et misera. Aphumos petunt: ibi ducem fugitivum dicerius lacessunt. Persae eos lento passu insequuntur; in extremos iaculantur. mula lecticaria ducis feritur. Theodorus neglectae custodiae accusatur. dux redit, castella apud Izalam reficit, Heraclio exercitum tradit, moestus a bello vacat. (10) Tigris fluvius describitur. gesta Heraclii ducis in Perside ad meridiem. missio militum in hiberna. morbus Philippici, et exercitus ad Persas denuo vexandos divisio. res contra Abaros feliciter et cum gloria administrata. Chaganus fugae beneficio servatus. (11) Comentiolus fidei violatae timiditatisque reprehenditur. montis Aemi luculenta descriptio. hostium transitus investigatur. Castus fortuna prospera elatus Comentiolum deserit, in calamitatem incidit. (12) agmen Casti timore percussum dissipatur. capti de Romanis atrocissime pulsantur. Castus et cum eo multi in potestatem veniunt. Abares in Thraciam vastabundi sese infundunt. Ansimuthus peditatus Thracii praefectus capitur. consultatio Comentioli cum primoribus, et ad constanter dimicandum cohortatio. (13) chiliarchi oratio de hostibus non invadendis, a paucitate militum, ab accepta recens calamitate. huic suasori senex miles adversatur constantissime, et lacrimans audientiam rogat. (14) oratio senis, qua sententia chiliarchi ut timida et ignava refellitur et Abares armis appellendos consulitur; ipsius hostis, Romanorumque veterum exempla assumuntur, et sententiosa cohortatio adiungitur. (15) persuadet senex: arma capiuntur, in hostem gradiuntur. ex falso terrore clamor totum exercitum disturbat. fugit etiam Chaganus. Abarum complures obruncantur. Chaganus Apperiam castellum adoritur. (16) Busa miles fortissimus venationi intentus capitur, et a suis nec precibus nec lacrimis lytrum impetrat. docet Abaros fabricare machinam expugnatoriam; cuius adactu prostratis moenibus oppido potiuntur. Beroen irrito conatu Chaganus oppugnat, incolis strenue resistentibus; qui tandem non grandi pecunia obsidionem redimunt. (17) Chaganus a Diocletianopoli, Philippopoli et Adrianopoli repellitur. imperatori a plebeis quibusdam propter Castum et Ansimuthum a barbaris captos maledicunt. Ioannes Mystaco Adrianopolim missus hostes per hypostrategum vincit, palabundi fugiunt. moderatio ducis in victoria. (18) Heraclius castrum Persicum oppugnat acerrime. incolarum in sese defendendis industria. ipsum et Mazarorum praeterea occupantur. Theodorus ab agricolis ad Beiudaes oppidulum invitatur. infestissime oppugnatum Saperii militis singulari eximiaque virtute capitur.

1. *T*ῆ δ' ὑστεραία τὸν χάρακα μετέβαλλεν εἰς τὰ παρ' ἠψηλα
 τοῦ πεδίου, κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους ἐν ἀριστερᾷ τοῦ
 Ἰζαλᾶ πεποιηκώς. τὸ δὲ ὄρος ὃ Ἰζαλᾶς πολυτοκώτατον· οἰνο-
 φόρον γάρ, καὶ ἄλλα γένη μυρία καρπῶν ἐπιφέρειται. πολυαν-
 θρωπότατόν τε τὸ ὄρος, καὶ οἰκήτορες αὐτῷ ἄνδρες ἕγαθοί.

P 32

C

V 156

1. *P*ostridie ad editiora campi et radices Izalae montis, ad laevam castra constituit. est autem mons hic fertilissimus, siquidem praeter vinum fructuum genera effert innumera. eius accolae frequentissimi et boni viri, hostium non procul inde habitantium incursionibus et vexatio-

ἐπίμαχόν τε τὸ ὕρος ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἀμφίβολον· οὐ πόρρω γὰρ ἀπόκειται τὸ πολέμιον. τούτους τι μεθιστάναί τῆς γιλονέικου χώρας οὐκ ἂν πείσαις οὔτε ἀπειλῶν οὔτε θωπεύων, καίτοι πολλάκις τῶν ὁμίρων Περσῶν ὑποτιμηνομένων τὴν αὐτῶν γῆν καὶ

D ληϊζομένων. τούτο δὴ τὸ ὕρος ὃ Ἰζαλᾶς ἕτερον παραμείβεται ὕρος, προσαγορευόμενον Ἀϊσονμῆς. τὸ δ' Ἀϊσονμῆς ὡσπερ ἀκρόρειά τις ἐστὶ, καὶ ἐς μέγιστον ὕψος ἐκτείνεται, καὶ ἐκ τοῦ μετεώρου δύο καθέρπουσι πρόποδες. ἐκ δὲ τούτων ὃ Ἰζαλᾶς τὴν πρόοδον ἐπιφέρειται, καὶ αὐτὸς ἀπαρχόμενος κάτωθεν εἰς ὕψος, εἶτα κατὰ μικρὸν ἀνακίπτων, ταῖς ἐπιδύσειν ἐκτανύσας τὸν ἀνχένα, μέχρι τοῦ Τίγριδος γίνεται ποταμοῦ. καὶ ἂν τῷ Ἐφῶ ἢ Κανκάσῳ συνήπτετο, εἰ μὴ δημιουργικαὶ φροντίδες τινὲς τὴν διάκρισιν ἐποίησαντο. ἐνταῦθα τὸ μάχμιον ὃ στρατηγὸς ἐνωρμίσατο, διανοούμενος ὡς ἐκ τοῦ Περσικοῦ ποταμοῦ τοῦ Βουρῶν μέχρι τοῦ Ἀρζαμῶν ἕδωρ οὐκ ἔνεστι, καὶ δυοῖν θάτερον

P 33 ἀνάγκη τὸ πολέμιον ἐλέσθαι· ἢ γὰρ ἀτρεμήσει, τὴν οἴκοι φρουρὰν ἀσπασάμενος, ἢ ἐμπυλιν Λατίνοις ἐπικεῖσθαι πειρώμενον μαλακισθήσεται τῷ πόνῳ καὶ τῷ δέψει, ἢ τε ἵππος διωλεῖται ὡς τάχιστα, τῆς Ῥωμαίων μὴ συγχωρούσης δυνάμεως ἐκ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀρζαμῶν ὕδωρ τοὺς βαρβάρους ἀρύσεισθαι. τρίτη δ' ἡμέρα, καὶ τὸ Περσικὸν ἐπέπυστο σύνταγμα ὡς οἱ Ῥωμαῖοι ἀνά

B τὸ Ἀρζαμῶν διατρέψουσιν. (2) Ὁ δὲ Καρδαριγὰν εἰς τοσοῦτον ἐληλάκει φρουράματος ὡς γέλωτα τῶν ἀγγελλόντων καταχέειν πλάτην ὡς περὶ φληνάφου τοῦ πράγματος. ὡς δὲ τὰ τοῦ λόγου τὸ

nibus etiam atque etiam obnoxii. quibus, quanquam Persae vicini eorum, ut dicebamus, saepenumero depopulationem vastitatemque important, tamen ut sedes hasce illis invidiosas mutent alioque commigrent, nunquam vel minando vel blandiendo persuaseris. porro mons hic alium montem Aisumas appellatum praecedit. Aisumas iste velut cacumen seu iugum quoddam est, et in coelum minatur. ex eo duo pedes procurrant, e quibus Izalas prodit, et ipse ab imo in altum assurgens, paulatimque maioribus incrementis sursum tendens dorsum ad Tigrim usque porrigit, atque ad Eoum sive Caucasum pertineret, nisi artificum excellentium cura laborque discrimen invenisset. hoc igitur in loco dux castra posuit, ita secum ratiocinatus, a Persico flumine Burone usque ad Arzamonem nullas esse aquarum scaturigines, et ad alterum horum hostes necessario venturos: aut enim otium acturos, sat habentes tueri domestica; aut si rursus instare premereque Latinos sive Romanos conentur, siti et laboribus enervatum iri, equitatumque periturum celerrime, Romanis barbaros Arzamonis fluvii aquatione prohibentibus. tertio die Persae Romanos ad Arzamonem considerare compererunt. (2) Cardarigas autem eo insolentiae processit, ut ad huius rei nuntios tanquam nugas rideret effusissime. sed ubi aures militum iisdem nuntiis manifestius cir-

Περσικὸν περιεβόμβον τρανέστερον, παρεδρομύττετο τὸ πολέμιον. ὁ δὲ σατράπης τοὺς θεραπευτὰς τῶν μυγγανευμάτων διηρώτα, καὶ παρὰ τῶν μάγων ἤξιόν ἔχνη πυθέσθαι προρρήσεως, τὰς τε πνεύματι Πέθωνος ἐνθουσιώσας καὶ φαντασίαν κηήσεως παρε-
 5 χομένας τῇ τοῦ δαιμονίου περιφορῇ ἤξιόν τὸ ἐσόμενον προαγο-
 ρεῦσαι. οἱ δὲ τῶν δαιμονίων κάτοχοι ἔφρασκον τὴν νίκην Μή-
 δοις παρέεσθαι, καὶ κατὰ τὴν ἔκταξιν Πέρσας ἀποίσεσθαι ἕμια C
 τὴν Περσίδα, τὴν τέχνην ἀμείψαντας. τὸ μὲν οὖν Περσικὸν
 διερωώννυτο ταῖς προρρήσεσιν ὡσπερ γαυρούμενον. ἀπάραντες
 0 τοίνυν ἐκ τοῦ Βουρῶν ποταμοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐφέροντο.
 εἶτα πλήθη καμήλων ἐπέσαξαν ἄσκοις ἐπιφορτίσαντες ὕδατος,
 ἵνα μὴ τῆς τῶν ὑδάτων ἀπορήσαντας φύσεως Ῥωμαῖοι ῥαδίως
 αὐτοὺς κατεργάσωνται. τοσοῦτον δ' εὐπραγίας ἐλπίσιν ἐφή-
 5 πτοιο, ὡς καὶ πέδας, τοῦτο μὲν ἐκ ξύλων τοῦτο δ' ἐκ σιδήρου
 διειργασμένας, καὶ μᾶλα γε πολλὰς προσεφέροντο. ὁ δὲ στρα-
 τηγὸς τῷ Ῥωμαϊκῷ παρεγγύα τῶν γεωργικῶν ἰδρώτων ἀπέχε-
 σθαι, φειδοῖ τῆς ἀγροικίας ταῦτα ὑποτιθέμενος. τῇ οὖν ἐπιούσῃ D
 ἄνδρος λογάδας ἐπὶ κατασκοπῇ τοῦ πολεμίου ἐξήρτισεν, Σεργίῳ V 157
 τε τῷ λοχαγῷ ἀνατέθεικεν, ᾧ ἡ τοῦ Μάρδιος φρουρὰ ἐγκειρί-
 20 στο, τὸν τε Ὠγυρον καὶ Ζώγομον· φύλαρχοι δ' οὗτοι τῆς συμ-
 μάχου τῶν Ῥωμαίων δυνάμειος, οὓς Σαρακηνοὺς εἰδίστο Λατί-
 νους ἀποκαλεῖν. οἱ μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀποσταλέντες
 τινὰς τῆς βαρβαρικῆς πληθῆος ὑποθηράσαντες στρεβλώσαντές τε
 5 διέγνωσαν ὡς ὁ Καρδαριγὰν στρατοπεδεύεται ἔνθα καὶ πρότερον.
 ἐρδόμεν δ' αὕτη ἡμέρα ἐτύγγανε τοῦ κυκλικοῦ τῆς ἐβδομάδος βα-

cumsonnerunt et eos indolescere apparuit, ariolos percunctatus ab illis futurorum vestigia progressumque discere cupit. Pythonissas item et circumferendo in utero daemone praegnantium similes vaticinari postulat. illi afflato Stygio Persis ex conflictu victoriam de Romanis fortunamque ex adversa secundam pollicentur. quibus praedictionibus Persae erigebant animos et se beatos numerabant. ergo a Burone discedentes in Romanos vadunt, magnamque camelorum multitudinem utribus aqua repletis onerant, ne ea destitutos Romani facile interimerent. adeo autem felicis spe successus gestiebant, ut etiam compedes partim ligneas partim ferreas, et quidem multas admodum, captivis inducendas secum portarent. dux Romanus agrestium tenuitati consultum cupiens cohortabatur suos uti eorum sudoribus diripiendis temperarent. die igitur proxime sequenti certos quosdam per Sergium ducem manipularem, cui Maridis custodia concredita erat, ad hostem speculandum, nempe Ogyrum et Zogomum, auxiliariae manus Saracenorum, ut Latinis vocantur, tribunos, deligit. hi a duce missi ex agmine barbarorum quosdam intercipiunt, e quibus in quaestionem datis Cardariganum castra priore loco habere cognoscunt. erat is dierum hebdomadis in orbem redeuntium septimus, qui a Mose

δίσματος· Σάββατον δὲ τοῦτο τῷ ἱεροφάντῃ Μωσεῖ κατωνόμα-
 σται. ἐπεὶ δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ ταῦτα ἀγγεγέλη συντάγματι, εἰς
 τὸν στρατηγὸν ὑπόνοιά τις εἰσέρχεται ὡς τῇ ἐπιούσῃ ἀποπειρα-
 P 34 θήσεται τὸ πολέμιον ἐπιτίθεσθαι, οἷα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἡμέ-
 ραν γεραίροντος πόνων ἀναπαύλη, αἰδοῖ τοῦ σεβάσματος. τῇ 5
 δ' εἰσαύριον ἦκον οἱ κατοπιτεύοντες, καὶ τῷ στρατηγῷ διαγγέλ-
 B λουσι τὰ Περσικὰ πλησιάζειν στρατεύματα. (3) ὁ μὲν οὖν
 Φιλίππικὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν διεκόσμησε, καὶ τριτταῖς κεραίαις τὸν
 μάχιμον διετάξαστο. καὶ τὴν μὲν κεραίαν τὴν ἐδῶννον τῷ Πι-
 φρεδῆ ἐπέτρεπεν· ἄρχων δ' οὗτος ἦν τῆς Ἐμέσης. ναὶ μὴν καὶ 10
 Ἀψίχ ὁ Οὐννος τὴν αὐτὴν περιεβάλετο δύναμιν. τὴν δὲ τοῦ δε-
 ξιοῦ Βιτάλιος ὁ ταξιάρχης. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ μεσαίτατον ἀνε-
 λάμβανε κέρας, ταῦτόν δ' εἰπεῖν Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ
 τοῦ αὐτοκράτορος. διετάχθη δὲ καὶ τὸ Περσικὸν οὕτωςί. ἐπὶ
 μὲν τοῦ δεξιοῦ λόφου Μεβόδης ὁ Πέρσης, ἐπὶ δὲ τῇ ἀριστερῇ 15
 λόφῃ Ἀφραάτης, ἀδελφιδοῦς εἶναι λεγόμενος Καρδαριγᾶν τοῦ
 C σατράπου. τὴν δὲ μέσην ἀπόμοιραν αὐτὸς ὁ Καρδαριγᾶν ἐκε-
 κλήρωτο. ἐπεὶ δὲ τὸ πολέμιον παρεφαίνετο καὶ ἦν κόνις πολλή,
 Φιλίππικὸς τὸ Θεανδρικὸν ἐπεφέρειτο εἰκυσμα, ὃ λόγος ἕκαθεν
 καὶ εἰς τὰ νῦν διηγεῖ θεῖαν ἐπιστήμην μορφῶσαι, οὐχ ὑφάντου 20
 χίτρας τεκτῆνυσθαι ἢ ζωγράφου μηλιάδα ποικίλαι. διὰ τοι τοῦτο
 καὶ ἀχειροποίητος παρὰ Ῥωμαίοις καθυμνεῖται, καὶ τῶν ἱερο-
 θέων προσβειῶν ἡξίεται· ἀρχέτυπον γὰρ ἐκεῖνο θρησκευούσι Ῥω-
 μαῖοί τι ἄροητον. ταῦτό ὁ στρατηγὸς τῶν σεβασμίων περιπέ-

15. immo λόχου. cf. P. p. 44 D.

sacrorum doctore sabbatum nominatur. quod ubi Romani resciverunt,
 suspicio ducem incessit hostes die crastina ipsis invadendis fortunam ex-
 perturos, Romanis propter diei dominici venerationem et numinis eo
 colendi reverentiam ferias acturis. altero die speculatores redeunt, de-
 que Persarum adventu ducem certiores faciunt. (3) Philippicus igitur
 suos in aciem tripartitam digerit: sinistram IIPHREDAE EMESAE praefecto
 committit. eadem in parte APSICHUS HUNNUS curat. dextrae VITALIS
 centurio praeficitur: mediam dux ipse, HERACLIVS HERACLII imperatoris
 parens, sibi deposcit. simili forma Persicae catervae componuntur. et
 dextrae quidem MEBODUS accipit, laevas APHRAATES CARDARIGANI satrapae
 ex sorore nepos; medias CARDARIGANUS ipse sortitur. ubi hostes appro-
 pinquare pulvereae nubes indicio fuit, Philippicus dei hominisque (Iesu
 Christi) effigiem circumfert. iam olim fama emanavit et usque hodie
 durat, eam effigiem non textentis manu comparatam aut pictoris arte co-
 loribusque variatam, sed divinitus efformatam esse. quocirca apud Ro-
 manos ut ἀχειροποίητος, id est non hominis manu confecta celebratur,
 et sacris divinisque honoribus colitur. habent enim archetypum Romani,
 et ut sacrosanctum quiddam venerantur. hanc effigiem sacra veste nu-

πλων γυμνώσας, τὰς τάξεις ὑπέτρεχε, κρείττονος καὶ ἀναντα-
 γωρίστου θράσους ἐντιῦθεν μεταδιδούς τῷ στρατεύματι. εἶτα
 παρελθὼν τῆς πληθῆος εἰς μέσον, τῇ ἐπιρροίᾳ τῶν δακρῶν ὑπὸ D
 τῆς χύσεως τῆς ἀγωνίας βλύζων ἀένναον, τοῖς παρακλητικοῖς
 5 ῥήμασιν ἐκέχρητο παρὰ τὸ στράτευμα. καὶ ἦν ἱκανὴ τῶν λόγων
 ἢ φύσις τῶν μὲν σπουδαίων τὰς ὁρμὰς ἐπιτεῖναι, τῶν δὲ ῥαθυ-
 μων καὶ νωθῶν διεγείρει τὸ πρόθυμον. καὶ δὴ τὸ παρορμητι-
 κὸν μέλος αἱ σάλπιγγες ἤχησαν, ἐπεὶ δὲ περιελάλησαν, παρέθη-
 γον τὰς δυνάμεις εἰς πόλεμον. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ κυριακὸν
 10 ἐκεῖνο ἐπὶ τὸ Μάρδης μετεπέμψατο Ἴνδαλμα Συμειώνη τῷ τὸν ἱε-
 ρατικὸν Ἀμιδῆς θρόνον ἐπέχοντι· ἔτυχε γὰρ τὸν ἄνδρα ἐν τῷ
 ὀχυρώματι κατ' ἐκεῖνο ἐνδιατρίβειν καιροῦ. οἱ δ' ἐν τῷ φρου-
 ρίῳ ἐλιπάρουν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τὸ θεῖον καὶ εὐμενίζοντο, καὶ
 μετὰ πληθῆος δακρῶν τὰς ἱκεσίας εἰργάζοντο, ὅπως τὴν νικῶ- P 35
 15 σαν Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὴν ἀγωνίαν ἀποίσωνται. οἱ δὲ λοχαγοὶ οἱ τε
 πρωτοστάται τῶν δυνάμεων, μενοῦνγε καὶ οἱ χιλίαρχοι ἄθροι-
 σθέντες ἠντιβόλουν τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τὸ οὖραιον τῆς δυνάμεως
 μεταβῆσθαι· ἰδεδίεσαν γὰρ μὴ ποτε αὐτοῖς ἐπικινδυνότερος ὁ
 20 πόλεμος γένοιτο κοινῶν τῶν πόνων τὸν στρατηγὸν κληρωσάμε-
 20 ρος. “ὁ γὰρ πόλεμος” ἔφασκον “οὐκ ἐπίδηλα τὰ κινήματα
 κέκτηται, ἅτε φιλοποίκιλος ὢν καὶ πολύμορφος. φύσις γὰρ αὐτῷ V 158
 ταῖς μεταβολαῖς ἐμβρατεύειν, μίαν πίστιν τὸ ἄπιστον ἔχοντι. τὸ
 δ' ἐκ τύχης ἐντιῦθεν ἀπαίσιον τῆς ἐκ τῆς ἐπιτεύξεως εὐπραγίας

15. οὗ τε] οἱ δὲ IP.

datam gestans exercitum obibat, indeque audendi generosam et inexpugnabilem militibus alacritatem iniiciebat. deinde in medium copiarum progressus, ubertim et continenter fluentibus per ora lacrimis propter stragis acervos mox futuros, eos ad fortiter pugnandum cohortatus est; potueruntque illius verba et impigris ac strenuis impetum intendere, et ignavis ac torpentibus strenuitatem inserere. protinus tubarum cantus acuit animos et ad praelium conserendum exsuscitat. porro dux illam domini imaginem Mardes ad Simeonem Amidae antistitem, forte per idem tempus in eo castello commorantem, mittit. in quo qui erant alii praeterea, die illo impense nunini obsecrando propitiandoque dabant operam, supplicabantque multis cum lacrimis uti Romanus victor abiret. centuriones autem et praefecti militares, immo et chiliarchi coeuntes ducem obstabantur ut in extremum agminis se reciperet, quod timerent ne, si ipsum dimicationis socium haberent, maiore cum discrimine dimicarent. “belli enim vices”, aiebant, “incertae sunt; et cum natura sit mutabile, multiforme ac multifarium, solum in inconstantia sua constans est; quodque inde fortuito infaustum et calamitosum accidit, partam aliquando

B ἐς τὸ ἀπειροπλάσιον ὑπερβέβηκε.” καὶ πείθουσι τὸν στρατηγὸν βραχὺ τι μεταμείψαι τὴν στάσιν. τὸ δὲ πεδίον, ἔνθα χειρουργεῖτο ὁ πόλεμος, Σολάχων ὠνόμαστο, ἀπὸ χωρίου τινὸς γειτνιαζοντος τὴν ὀμωνυμίαν ἀράμενον. ἐντεῦθεν καὶ Θεόδωρος, ὃν Ζητονούμιον ἀπεκάλουν Βυζάντιοι, ὁ καὶ τὴν παρὰ Ῥωμαίων⁵ μαγιστερίαν διανύσας ἀρχὴν, ἔκαθεν τὸ γένος ἐφέρετο. καὶ δῆτα καὶ Σολομῶν ἐκεῖνος, ὁ τοῦ βυσιλέως εὐνοῦχος, ὁ τὸν Καρχηδόνιον πόλεμον ἐν Λιβύῃ παραταξάμενος, ὅτε τὸν αὐτοκρατορικὸν δῖφρον Ἰουστινιανὸς διεκόσμησε. καὶ ταῦτα Προκοπίῳ τῷ συγγραφεῖ ἐν τῷ πικτίῳ τῆς ἱστορίας ἐγγέγραπται. 10

C 4. Ἐπεὶ δ' αἱ τοῦ Περσικοῦ φάλαγγες τοῖς Ῥωμαϊκοῖς λόφοις προσέμιζαν, Βιτάλιος ὁ ταξίαρχος τὴν ἀντίθετον θᾶπτον διέλυσε δύναιμιν, προκύνσας τῶν ἄλλων θρασύτερον τάξεων. ἀτὰρ μέγιστον φόνον εἰργάσατο, τὴν τε Περσικὴν ἀποσκευὴν χειρώσατο, ἣν σύνηθες Ῥωμαίοις τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ τοῦλδον¹⁵ ἀποκαλεῖν. οὕτω μέντοι τὸ νενικηκὸς περὶ τὴν λείαν ἡσχόλητο. ὁ δὲ στρατηγὸς διηπορεῖτό τε καὶ ἐχαλέπαινε ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀκοσμίαις θεώμενος. καὶ οὖν ἔμφρονα βουλὴν ἐσχεδίασε, καὶ

D τὸ κράνος (ἐπίσημον δ' ἄρα τοῦτο ἦν καὶ κατὰ δῆλον) τῆς ἐαυτοῦ κορυφῆς ἀπεκδὺς Θεωδώρῳ τῷ Ἰλιβινῷ περιτέθεικε· δορυ-²⁰φόρος δ' οὗτος τοῦ στρατηγοῦ. εἶτα προστάττει τῷ ξίφει παῖσαι τοὺς ἐμπορευομένους τὰ λάφυρα. ὃ δὴ καὶ γεγονὸς ἐς τὰ μάλιστα ὤνησε τὴν παράταξιν. οἱ δὲ ὑπονοήσαντες τὸν στρατηγὸν περινοστεῖν καὶ λωποδυτοῦντας αὐτοὺς ἐπανορθοῦσθαι τοῦ

12. λόγοις?

felicitem multis modis superat et obscurat.” his ducem permovent uti paulisper stationem mutet. campus certaminis Solachon a quodam oppidulo propinquo dictus est. ea inde ab atavis patria fuit Theodori, quem Byzantii Zetonumium appellabant, qui et magisteriam (dignitatis apud Romanos nomen est) gessit. inde genus duxit etiam Salomon eunuchus et auriga Iustiniani Augusti, qui et Carthaginense bellum in Libya procuravit, de quibus Procopius in historia mentionem fecit.

4. Postquam phalanges Persicae cum Romanis pedem contulerunt, Vitalis centurio manum adversariam celeriter dissipavit, quod audacious in hostes incumberet. sed et stragem maximam edidit, illorumque spolia (tuldum Romani vocare consueverunt) legit. victoribus praeda diripienda sic occupatis, dux ea confusione inspecta succensere, et quid ageret anxius cum animo suo trahere, cum prudens consilium reperit ex tempore. nam capiti suo detractam galeam, illustrem illam et conspicuam, Theodoro Ilibino satelliti suo imponit, mandatque spolia ferentibus gladio, qua latus est, ictus incutere, quod ad aciem restituendam plurimum profuit. suspicatus enim miles ducem ipsum circumire et spo-

σηάματος, παρὰ τὴν μάχην τὴν φροντίδα μετέθετο, καὶ τῶν
πολεμικῶν μετελάμβανον πόρων. τὸ δ' ἀντίπαλον διασπασθὲν
ἐς τὴν μέσην τῶν Περσῶν διεσώζετο χώραν, οὗ ἦν ὁ Καρδαρι-
γῶν τὴν ἐπιστάσιαν ποιούμενος. βαθυτέρου γοῦν τοῦ μέσου κέ-
5 ρατος τῶν Περσῶν γεγονότος διὰ τὴν ἐπιπρόσθησιν τοῦ ἀπο-
δράντος εὐωνύμου κέρατος, χαλεπῶς ἂν εἶχε διενεγκεῖν ἢ Ῥω- P 36
μαίων ἀντίπαλος δύναμις, εἰ μὴ τῶν ἵππων ἀποβύοντες αὐτῶν
κατασυστάδην τὰς συμπλοκὰς ἐποίησαντο. αἱ μὲν οὖν μεσαι-
ταται φάλαγγες ἐξήρκοον μαχόμεναι, καὶ ὁ πόλεμος αὐταῖς ζη-
10 κύνητο, ὡς συμβαίνειν ἐπὶ τῶν λειψάνων ἐστάναι τὸ παραταττό-
μενον, τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς περικαλυπτομένης διὰ τὴν ἐπιπο-
λάζουσαν τῶν τεθνεώτων συνέχειαν. ὡς δὲ τὸ κακὸν ἀτελεῖτη-
τον ἦν, θεία τις διάνοια κατεδιαίτησε τοῦ ἄλλοσφύλου, ἑτεραλκεία
ποιουμένη τὴν μάχην. καὶ φωνὴ περιπίπτει Ῥωμαίοις μεγάλῃ
15 τῷ ἀπηχίματι ἐγκελενομένη τὴν ἵππον κεντεῖν τὴν πολέμιον. πεί- B
θονται τοιγμοῦν Ῥωμαῖοι τούτῳ δὴ τῷ προστάγματι, καὶ κρα-
τοῦσι τῆς ἀντιμετώπου δυνάμεως. τὴν δὲ φωνὴν ἀπὸ Στεφά-
νου τοῦ λογαγοῦ προελθεῖν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπενόησε· καὶ μετὰ τὸν
πόλεμον ἐπυρθάνοντο Ῥωμαῖοι εἰ προβολεῖς αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Στέ-
20 φανος ἐτόγχανεν ὦν τοῦ στρατηγήματος. ὁ δ' ἀπηνήματο, καὶ
ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὀμεῖται, μηδέ ποτε τοιαύτης ἐπιβολῆς τὸ σόφι-
σμα προενέγκασθαι· οὐ γὰρ ἐντεῦθεν ἤθελε θηρᾶσθαι τὴν εὐ-
κλειαν καὶ θεῖά τινα μελετήματα εἰς οἰκίαν παραμορφῶσαι ἀγχι-
νοίαν. ὁ δὲ τρίτος λόφος ὁ Ῥωμαίων, ταῦτὸν δ' εἰπεῖν ὁ εὐώ-

his detrahendis intentos tali ratione corrigere, ad pugnam persequendam curam transferebat et ad operam militarem sese dabat. porro hostes dissipati in interiora Persidis incolumes profugere, ubi Cardarigas praefectum agebat. medio iam Persarum agmine densiore propter accessionem a cornu dextro, quod sinistri fugam compensabat, difficile erat Romanis superiores partes ferre, nisi ab equis descendentes stataria pugna confligerent. phalanges itaque mediae concurrerant acriter, et praelium eo usque producebant dum ad paucos devenirent, propter caesorum corporum continuatam multitudinem cooperta terrae superficie. cum finis nullus se ostenderet, divina quaedam sententia pro arbitrio se interponens alienis certamen adversum reddidit. clarissimo quippe cum sonitu vox Romanos circumvolans hostium equos lanceis fodere iubet. qui mandato obtemperantes, copias a fronte oppositas debellant; suspicatique a Stephano manipulario vocem istam exitisse, secundum conflictum eum interrogant, ipsene huius strategematis auctor fuerit. negat, additoque sacramento nunquam se huiusmodi impressionis commentum protulisse confirmat: non enim hinc aucupari gloriam, divinitusque meditata solertiae suae, quasi forma eorum commutata, tribuere sustinebat. tertia vero sive sinistra Romanorum acies adversum sibi hostium cornu permi-

C ννος, τὴν ἐναντίαν κεφαλαίαν συνέχει, καὶ τὸ σωζόμενον ἐμβρι-
 θῶς ἐδιώκετο ἄχρι τοῦ Δάρας, δυοκαίδεκα σημεῖα τοῦ χώρου
 ἀπωκισμένον τῆς παρατάξεως. τοίνυν οὕτω λαμπρῶν τῶν Ῥω-
V 159 μαϊκῶν γινομένων τροπαίων, ἐγνωσιμῶχε τὸ βάρβαρον καὶ πρὸς
 φυγὴν μετετίθειτο. τὸ δ' ἀποδρᾶν τῆς μέσης μοίρας τῆς Περ- 5
 σικῆς ἅμα τῶ σφῶν αὐτῶν στρατηγῶ ἐν τινι βουνῶ ἀποκλίνει τὸν
 κίνδυνον. ἐπεὶ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἤκηκῶε ἐν τῇ βουνῶ τινὰς τῶν
 πολεμίων τεθηπέναι τε καὶ τὸ κεκρατηκὸς ὑποστέλλεσθαι, δια-
 στεφανοὶ εὐθὺς τὸ ἐχθρῶμα, καὶ αὐτομολέμιον ἐγχελεύεται. οἱ
D δ' ἐς θανάτου καὶ ἐς ἀπονοίας ὄφρῶν ἀπεσοβαρεύοντο. οὐκοῦν 10
 οἱ Ῥωμαῖοι περιφρονοῦσιν αὐτούς· οὐ γὰρ ἐγνώκεισαν τὸν Καρ-
 δαριγᾶν ἐν τῇ βουνῶ ἀνερπύσαντα ἰσχυρῶς τε παρελθαβεῖσθαι
 τὸν κίνδυνον. ὁ μὲν οὖν Καρδαριγᾶν ἀπόσιτος ὢν ὑπὸ τε τοῦ
 λιμοῦ πιεζόμενος ἐνεκαριέρει ἐν τῇ βουνῶ τρίτην καὶ τετάρτην
 ἡμέραν· ἐν τηλικούτῳ γὰρ δεῖε διέθειτο τὸν τοῦ Περσικοῦ στρα- 15
 τάρχον ὁ ἀδόκιμος κίνδυνος. φοβεραὶ γὰρ αἱ μεταβολαὶ παρὰ
 τὰς ἐλπίδας συρρεῦσασαι· μετὰ γὰρ τῶν πραγμάτων καὶ τὰς
P 37 γνώμας ἀμείβουσιν. (5) ὡς δὲ παρὰ τὸν στρατηγὸν ἐπανέξεν-
 ξαν, ὑπεύθυνος μεγίστου ἐγκλήματος ὁ Σιέφανος ἦν, ὅτι μὴ
 παρεστήσατο τὸ λειπόμενον. ὁ δ' ἡγεμονικωτάτη ἀπολογία τὰς 20
 μέμψεις τοῦ στρατηγοῦ διεκρούσατο, φήσας “οἶδα καὶ μέτρα
 νίκης τιμᾶν καὶ τὴν ἀκρώρειαν δεδιέναι τῆς τύχης· μισοπόνηρον
 γὰρ ἔχει τὴν πλάστιγγα, καὶ γέρειν οὐκ οἶδεν εὐπραγίαν βρεν-
 θυομένην πέρα τοῦ δέοντος.” οὕτω μὲν οὖν οἱ Πέρσαι σχολαίην

scebat; et quod restabat militum, ei usque Daram, qui locus ab acie
 duodecim passuum millibus aberat, gnaviter instabat. tam magnifica
 Romanorum tropaea barbari cernentes imbecillitatem suam virtutemque
 hostium agnoscunt, et ad fugam etiam ipsi se intendunt, ad collemque
 in interiore Perside periculi declinandi cum duce suo confugiunt. Ro-
 mani audientes hostium quosdam collem attonitos victoremque metuentes
 insidere, statim locum cingunt, hostes uti se dedant hortantur. illi cum
 contemptu mortis et vesana confidentia supercilium insolenter ac superbe
 tollunt. Romani eos despiciunt: nec enim Cardariganum seria periculi
 fuga collem ascendisse cognoverant; in quo cum inopia commeatus et
 dira fames tertium iam et quartum diem perseverabat: tantum in timo-
 rem Persarum ducem discrimen improvisum coniecerat. mutationes enim
 inopinatae terrent animum, quando cum rebus ipsas quoque cogitationes
 et consilia invertunt. (5) Stephanus ad ducem rediens in crimen maxi-
 mum ab eo vocatur, quod reliquias illas non delevisset; quam incusa-
 tionem defensione duce militari dignissima depellit: scire se modum in
 victoria revereri, in fastigio fortunae formidinem praestare. eius lan-
 cem odise improbos, felicitatemque plus aequo superbientem ferre non
 posse. ita Persae lente quieteque descendendi copiam nacti de colle

εὐρηκότες τὴν κίθοδον τῶν παρρηγῶν καθείρυσαν. ἐπεὶ δὲ τοῦ λόφου κατέδυσαν, συμπαραμαρτοῦσι Ῥωμαίοις ἐπανιοῦσι B καὶ συναθροισμένοις ἀνὰ τὸν χάρακα. οὐκοῦν ἀναιροῦνται πολλοί, ἤλωσαν δὲ πλείους ἢ χίλιοι, οἳ καὶ ἐς Βυζάντιον παρα- 5 πέμπονται.

Ὁ δὲ Καρδαριγὰν πρὸ τῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπιβολῆς τοὺς δερματίνους ἐκείνων ἀμφορεῖς διαρρήξασθαι τῷ Περσικῷ ἐγγελεύεται, φιλοκινδυνότερον ἐς θράσος ἐντεῦθεν τὸ Μηδικὸν ἐργαζόμενος, τοῦτο δὴ τοῖς σφοῖσι παραδηλῶν, ὡς εἰ μὴ μεγάλων 10 κινδύνων ἐφάμοιτο, ἀπόλωλε τούτοις ἢ ὕδρευσις, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὸν ποταμὸν τοῦ Ἀρζαμῶν περικαθημένου καὶ διαφρουροῦντος τὸ ρέειθρον φιλοπονώτερον. οὐκοῦν δ' αὐτῷ ἐς ἀγαθὸν πε- C ριέστη τὸ θράσος. ἀμαθὲς γὰρ τῷ κύβω τῆς τύχης πιστεύσαντα ταῖς ἀκρωρείαις τῶν κινδύνων καταθαρρεῖν, καὶ τὰς ἀγαθὰς ἐκ- 15 βάσεις ἐκ τῶν προὑπαρξάντων σφαλμάτων ἀπερανίσσεται. ἀφιλοσόφου γὰρ ὑπόψης ἀρχῆς, οἰκείαν τοῖς προὑφεισιῶσι καὶ τὰ συμπεράσματα ἔξει τὴν πρόοδον. τοῦτό τοι καὶ πολλοὺς τοῦ Μηδικοῦ μετὰ τὴν ἤτταν διέφθειρε· φρέασι γὰρ περιπεσόντες τινὲς τοῦ Περσικοῦ λαφύττονσιν ἀπληστότερον, καὶ ἐς μέγα κα- 20 κοῦ ἀποκλίνουσι, τῆς κοιλίας αὐτοῖς τῇ ἀθρόα τοῦ ὕδατος ἐμβολῆ διενεγκεῖν οὐκ ἐχούσης τοῦ ἐπιφορτισθέντος ὕδατος τὴν ἀντίληψιν.

Ὁ δὲ Καρδαριγὰν εἰς τὰ περὶ τὸ Δάρας ἀφικόμενος τὴν ἐς τὸ ἄστυ παρεκινδύνεν εἰσοδον. οἳ γὰρ αὐτοί, ἦτοι οἳ περι- 25 φρουροῦντες Πέρσαι τὸ πόλισμα ἀναπετάσαι ἀπέλεγον τοῖς Μή-

2. ἐκάνιασι IP.

9. σφοῖσι IP.

degređiuntur. degressi redeunt et Romanos ad castra sequuntur: multi interficiuntur, supra mille capti Byzantium mittuntur.

Cardarigas suos subeundo periculo animosiores facere cupiens, ante congressum utres illorum dirumpi iubet, innuens nimirum, nisi praesenti se discrimini obiectarent, ubi aquarentur, non habituros, cum Romani fluvium Arzamonem obsiderent cautiusque custodirent. sed ei audacia haec male vertit: est enim magnae imperitiae fortunae confisum aleae adversus extrema pericula spiritus sumere, et secundos eventus erratis praecedentibus emendicare. nam quia insipienter incipitur, ultima principiorum similia efficiuntur. atque ista ratio multos de Persis etiam victos perdidit. etenim cum in quosdam fontes incidissent et insatiabiliter latices hausissent, malum non mediocre invenerunt, quod ventres tantam aquae ingurgitatae vim et onus ferre non poterant.

Cardariganus in agrum Darae deveniens audacius introitum in urbem tentare: ipsimet enim Persae videlicet, urbis praesidiarii, populibus suis portas reserare abnuebant: nam lege Persica fugientes et igna-

δοις τὰς πύλας· μὴ γὰρ οὖν εἰσοικίσασθαι τοὺς ὑψίστους Περσικὸν νόμον ἀλέγεσθαι. ἐπεὶ δὲ τὴν Καρδαριγὰν ἐβλασφήμουν καὶ ταῖς ὕβρῃσι τῇ συμφορᾷ συνεπετίθεντο, πείθουσιν ἐς τὰ οἴκοι χωρεῖν, ἀσχίστοις αὐτὸν πυραπέμψαντες λόγοις.

Ἡμέρας δὲ κλινοῦσης ἑξαπινυκίως ἐπιδημία θορούβων τῷ 5
 Ῥωμαϊκῷ στρατοπέδῳ ἐγγίνεται, καὶ φήμη διέρρευσε δύναμιν τὸ
 Περσικὸν περιβάλλεσθαι ἐπίθετον, καὶ ὅσον οὐπω ἐπιβήσεσθαι
 μέλλειν τοῦ χάρακος. οὐκοῦν ὁ Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ
 V 160 τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἕτερος τῶν ἡγεμόνων ἰππάζοντό τε, καὶ
 P 38 σιδήρῳ φραξάμενοι ὄρη ἄκατασχέτως περιεπόλουν, τὸ βαρβα- 10
 ρικὸν ἀνιχνεύοντες. καὶ ἀνὰ τὸν βουνὸν ἀφικνοῦνται, ἐν ᾧ οἱ
 περὶ τὸν Καρδαριγὰν ἐναγχος ἀποδράντες ἐνηλιζόντο. καὶ οὖν
 ἄιττουσι πρὸς τὰ ὕψηλά, καὶ περισκοποῦσιν ἕκ τινος μεγίστης
 περιωπῆς, καὶ τὸ πολέμιον ἦν ἀφανές. ἐπεὶ τοίνυν εἰς τὸ τρα-
 νὴς τὴν εὐρεσιν ἐποίησαντο καὶ φενάκη τις ἐν τῇ ἐπισκοπῇ οὐκ ἂν 15
 B ἦν, ἀνὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπανάγονται. (6) ἐν δὲ τινι μοίρᾳ τῆς
 ἀτραποῦ δυσθανατώντα στρατιώτην Ῥωμαῖον περιεβλέψαντο,
 τέτρασι βολαῖς τὸ σῶμα κοσμοῦμενον. εἰς μὲν γὰρ τὴν ὑπερώαν
 χελύνην Μηδικὸς οἰστός ἐς βάρδος εἰσδὸς ἀνὰ τὸ χρόνος ἐρριζωτο,
 ἕτερος δ' αὖ ἐπὶ θάτερον χεῖλος ἐνερθεν εἰσφρήσις ἀντιθέτως 20
 πως ἀνετείνετο, ὡς κατὰ τινὰς διαμέτρους κεφαλὰς κελῶσθαι
 τὴν γλῶττιαν ταῖς ἀντιτύποις συμβολαῖς τῶν ἀκίδων, κἀντεῦθεν
 μὴ δύνασθαι τὸν ἀριστεῖα μῖσαι τὰ χεῖλη. περιεφέρετο δὲ καὶ
 δόρατος εἰσομπὴν ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου βραχίονος, ἐπὶ τε τῇ λα-
 πάρῃ ἑτέραν βολὴν Μηδικοῦ ἀκοντίου. αὕτη τοι καὶ τῆς ἀρετῆς 25

vos non recipi. postquam illi convicia dixerunt eiusque calamitatem verborum contumeliis cumularunt, cum probrosis eum sermonibus dimittentes domum abire perpulerunt.

Vespere appetente tumultus repente in castris excitatur, manatque rumor Persis venisse auxilium, et iamiam castra invasuros. itaque Heraclius Heraclii pater et alius e ducibus, expediti in equis ferroque armati, incredibili ardore barbaros exploratum circumeunt, et ad collem usque perveniunt, in quo Cardarigas paulo ante cum fugientibus consererat. celeriter in summum evadunt, e maxima quadam specula prospectum circumquaque petunt, hostes nusquam cernunt. cum rem ad liquidum candide indagassent, ad castra sua revertuntur. (6) iam vero alicubi in via militem Romanum cum morte luctantem offendunt, quadruplici plaga corpus saucium, immo ornatum potius, superius quippe labrum sagitta Persica per galeam penetrarat, fixaque haerebat. alia per inferius labrum inferne missa pene recta linea priori sursum respondebat, ut contrariis cuspidibus lingua ceu diametri punctis intercepta extaret et hinc vir fortissimus os claudere nequiret. hastam item in laevo brachio et iaculum in latere defixum habebat. atque hoc vulnus eius virtuti epi-

αὐτῷ τὸ ἐπιτάφιον ἦν. οἱ μὲν οἶν ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειον τῷ γεν- C
ναίῳ περιοριζόμενον τὸν ἀριστέα θεώμενοι αἵματι, ἀγάμενοι τῆς
εὐψυχίας, ἐποχοῦσι τῷ ἵππῳ καὶ ὡς τὸν χάρακα διεκόμισαν.
εἰτά οἱ ἐφέλκονται τὰ μὲν ἄλλα βέλη τὰ ἐμπεπηγότα τῷ σώματι
5 καὶ παρεξάγουσι, τὸ δ' ἀνά τὴν πλευρὰν ἐξελεῖσθαι οὐκ εἶχον·
διεψιθύριζον γὰρ ὡς ἑαυτοὺς οἱ ταῦτα δὴ τὰ Χείρωνος καὶ Μα-
χάονος τεχνώμενοι μελετήματα, ὡς συνεκδημήσει αὐτῷ καὶ ἡ
ψυχὴ τῇ τοῦ βέλους ἐξόδῳ. ὁ δὲ Μακεδὼν ἐκείνος ἢ Λεωνίδας
τὸ φρόνημα ἢ Καλλιμαχος ἢ Κυνέγειρος, ἀρκέσει δὲ τὸ Ῥωμαῖον D
10 ἀποκαλεῖν, ὡς τῶν λόγων τῶν ἱατρῶν ὑψηθάνετο, ἤρετο εἰ τὸ
Ῥωμαϊκὸν εἶη νενικηκός. ὡς δ' οἱ περιεσιτώτες αὐτὸν κατέφα-
σκον καὶ ἄρασθαι Λατίνους τρόπιον ἐλέξαν, ἐβασάνιζεν ὄροισι
τὰ ῥήματα. ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίους ὄντως ἐπέπυστο τὴν κούφην κατὰ
τὸν πόλεμον ἀπενέγκασθαι πλάστιγγα, Πέρσας δὲ τὴν ἐναντίαν
15 ῥοπήν, τῷ βάρει τῆς ἤττης καθελκομένους πρὸς πτώματα, ἀνα-
σκιρτήσας τῷ ἄσθματι, μέγα τι παραμύθιον καὶ τῆς ἀλγηδόνος
θελκτικώτερον ὑπῆν αὐτῷ τὸ λεγόμενον, καὶ τὸ τεθνάναι λοιπὸν
ἐκαρᾷδοι, καὶ τῷ νεύματι τοῖς ὄρῳντας ὥσπερ ὑπέσαιεν ὑπεξ-
άγειν ἀφειδῶς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τὸν Μηδικὸν ἐκείνον καὶ διαβόη- P 39
20 τον δόνακα· οὐ γὰρ εὐρήσειν τοιοῦτό τι ἄλλο ἐφόδιον ἀγαθὸν
ἀποφέρεισθαι τὸν ὑπὸ σελήνην τοῦτον κόσμον ὑπεξερχόμενον. τὸν
δὲ ἀριστέα φασὶ τοῦ καταλόγου γεγονέναι τῶν Κουαρτοπάρθων,
οἷτω τὴν προσηγορίαν ἐπιφερομένων τῶν ἐν Βερολίᾳ τῇ πόλει Συ-

taphium fuit. igitur Heraclius et comites sanguine generoso undique
manantem praeclarum illum bellatorem aspicientes, eius animi excellen-
tiam admirati, in equum imponunt et ad castra pervehunt. deinde alii
caetera quidem tela e corpore trahendo educunt: sed quod in latus con-
tortum erat, educere formidabant, invicemque susurrabant qui Chironis
et Machaonis inventa exercebant, cum sagitta simul animam exituram.
et Macedo ille (immo Leonidas magnanimitate aut Callimachus aut Cy-
naegirus: sed satis illi ad gloriam erit, si Romanum nominemus) ut
verba illorum subanimadvertit, percunctatus est an penes Romanos vi-
ctoria staret. quod ubi circumstantes affirmarunt et Latinos erexisse
tropaeum dixerunt, rei confirmandae iuramentum petivit. ergo ut Ro-
manos lancem levem re vera, Persas autem lancem devargentem (ex eo
quod victi sint, quasi quodam pondere detractos ad cavavera) in prae-
lio reportasse intellexit, ipsa respiratione ingentem animi exultationem
declaravit, et quod dicebatur, dolorem eius lenivit; ac de caetero hor-
ram sibi novissimam expectans, nutu praesentibus blandiebatur quodam-
modo, ne illam Persicam et inclitam arundinem e latere sibi extrahere
parcerent: non enim aliud aliud aequae bonum viaticum sub sole se reper-
turum, quod excessurus ex hac vita secum auferre posset. hunc strennum
virum ex albo Quartoparthanorum fuisse narrant; quo nomine appellati

ρίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων. ἐπεὶ δὲ τὸ βέλος τὸ ἐπιθανά-
τιον τῆς πλευρᾶς ὑπέξηγετο, συνέξορμῃ ἢ μεγάλη ἐκείνη καὶ γεν-
νικωτάτῃ τοῦ ἀριστέως ψυχῇ, εἶπω ἀνὰ τὸ Ἠλύσιον ποιητικῶς
ἐπειγομένη ἀφικέσθαι χωρίον; ἀλλ' αἰσχύνομαι μύθῳ προφηλα-
κίξειν τὸ τῶν θριάμβων ἀξίωμα. 5

B Ὁ δὲ στρατηγὸς τῇ ἐπιούσῃ ἐξέτασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ἐπε-
ποίητο, καὶ δώροις τοὺς τραυματίας ἐφιλοφρονήσατο, καὶ χρύ-
σεος κόσμος ἀργύρεός τε ἄρα τῆς ψυχῆς ἀντίδοσις ἦν. καὶ τῷ
μέτρῳ τῶν κινδύνων τὴν ἀμοιβὴν ἐταλάντευεν· τοῖς μὲν γὰρ ἀξία
ἄθλον εὐτολμίας ἐγίνετο, ἄλλῳ Πέρσης ἵππος καλὸς μὲν ἐς θεῶν 10
ἀγαθὸς δὲ πρὸς πόλεμον, ἄλλῳ κράνος ἀργύρεον καὶ φαρέτρα,
ἐτέρῳ ἄσπις καὶ θώραξ καὶ δόρατα. καὶ τοσοῦτων ἐκληρονόμουν
Ῥωμαῖοι κτημάτων ὀπόσων σωματίων ὁ πόλεμος. μεσοῦσης δ'

V 161 ἡμέρας διέλυσεν ὁ στρατηγὸς τὴν ἔκταξιν, εἰς τε τὰς πόλεις καὶ
τὰ παρακείμενα φρούρια τὸ τετραμένον ἐξέπεμπεν, ὅπως ἀκέ- 15

C σοιτο καὶ ἡπίοις τισὶ μαγγανέμασιν, ἔργοις Ἀσκληπιοῦ, τὰς
τῶν τραυμάτων ἀκμὰς κατευνάσοιτο. αὐτὸς δὲ τὸ λοιπὸν ἀνα-
λαβὼν τῆς δυνάμεως ἐσβάλλει ἐς τὰ τῶν Μήδων. καὶ ὅσα τῶν
Περσικῶν προμηθείας ἐχόρηεν, ἐπασχε κακῶς. καὶ ἀνανταγώ-
μιστος ἦν ἢ Ῥωμαίων ὀρμῇ καὶ δυσάντητος τοῖς ἐντυγχάνουσιν. 20

7. Ὁ μὲν οὖν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπὶ τῇ Ἀρζανηῇ χώρᾳ
D οἷά τις λαίλαψ ἐπιθαλάττιος ἢ ὄαυδαῖος σκηπτὸς ἐνεφώτισε,
καὶ τὴν Περσῶν πολιτείαν ἀργαλιώτερον διεχρήσατο. οἱ δὲ τῆς
Ἀρζανηῆς οἰκήτορες ὑπὸ τὰ τῆς γῆς διακενώματι κατεδύοντο·

sunt qui apud Beroeam Syriae morabantur. ubi telum mortiferum e la-
tere extractum est, anima illa magna et generosissima viri fortissimi si-
mul erupit, ad campos Elysios, ut poetae loquuntur, properans deve-
nire. sed eius triumphī claritatem pudor est fabulis elevare.

Dux postridie de militibus quaesivit, et vulneratos donativis huma-
niter est prosecutus, animique non imbellis aureus et argenteus ornatus
quoddam pretium erat, et periculorum modo praemia respondebant. huic
collata dignitas animositatis merces erat; illi equus Persicus aspectu ele-
gans et bello idoneus, alii galea argentea et pharetra, alteri scutum
cum thorace et hastis. ad summam nemo ex Romanis indonatus abibat.
ad meridiem dux solutis ordinibus saucios in oppida et castella circum-
iecta misit, ubi lenibus quibusdam medicamentis arte medica eorum vul-
nera confota sanarentur: ipse cum reliquo copiarum in Persidem irrum-
pens, quaecunque nullo erant munita praesidio, infesta habebat; et per-
rumpebat omnia Romanorum impetus, nec eorum vim obvii sustiner
poterant.

7. Ergo dux Romanus in regionem Arzanenam haud secus quam
turbo marinus aut violento impetu vibratum in terras fulmen sese inferre,
et Persidem atrocius incursare. indigenae terrae cava subire: nam ut

ἔχειν γὰρ ἐκείνους ἐς βάθος δίκην τιῶν ἀνθρωπῶν οἰκοδομημάτων κατασκευὰς λόγος ἐς ἡμᾶς ἐνεδήμησε. τοιγαροῦν ἀνὰ ταύτας δὴ τὰς ὑπογείους καταγωγὰς ἡ σωτηρία τέως σφίσιν αὐτοῖς ἀπεθησαυρίζετο. μὲν οὖν γε καὶ ἄρτους καὶ μάζας ἐν τοῖς κοι-
 5 λώμασιν ἐταμιεύοντο, φυλακῆς ἐν καλῶ εἶναι ταῦτα διανοοῦμενοι. μετ' οὐ πολὺ δὲ κατάφωροι Ῥωμαῖοι ἐγίνοντο, πρὸς τι βραχὺ τὴν αἴσθησιν παρακλέψαντες, τῶν ἐαλωκότων τὰ ὑπὸ γῆν ἐξαιπόντων μυστήρια καὶ ἐπιδειξαμένων εἰς τὸ ἐναργὲς τὸ ἀπόρρητον. καὶ οὖν ἤχοις ἀπεπειρῶντο Ῥωμαῖοι τῶν ὑπὸ γῆν ἔμφω- P 40
 10 λεόντων, καὶ ἦν αὐτοῖς ἡ διὰ τῶν ἀπηχημάτων ἀπόπειρα ἄγγελος ἀψευδής, τὰ τῶν λαγόνων τῆς γῆς διηρούμενος ὄργια. καὶ μέντοι ἀνίγνοντο οἱ τῆς Ἀρζανηνῆς ὡσπερ ἐκ τῶν πυθμένων αὐτῶν τῆς συμμύστιδος γῆς ἐπὶ δούλιον ἡμαρ, ἵνα τὴν ἐκείνων τραγωδίαν τραγικώτερον ἀφηγήσωμαι.

15 Ἄλλ' ὅτε Ῥωμαῖοι ἀπεπόνουν ἐρεβοδιφῶντες τὰ ὑποχθόνια, καὶ τὴν ἐχθίστην τύχην οὐκ ἀπέδρα τὸ βάρβαρον, στρατοπεδεύουσι λοιπὸν ἀμφὶ τὸ φρούριον τὸ Χλομαρῶν. τῇ δ' ἐπιούσῃ ἄνδρες αὐτοματίζουσι δύο ἀδελφοὶ τὸ γένος, ἀδελφοὶ τὴν προαίρεσιν. καὶ τῶ μὲν ἐνὶ ὄνομα Μιουρουθᾶς, τῶ δ' ἐτέρῳ Ἰώβιος· B
 20 ἄμφω δὲ ἦσιν ἡγεμόνε τῆς Ἀρζανηνῆς. ἐπεὶ δ' ἠτόμολησαν καὶ τῆς τοῦ στρατηγοῦ μεθ' ἰλαρίας θέας ἤξιῶντο, τὰ τῆς εὐνοίας λοιπὸν ἦν αὐτοῖς περισπούδαστα. τοίνυν ἐπεὶ ἐν τοῖς πολλοῖς τῆς πράξεως ὁ λόγος ἐστὶ πρᾶσιβύτερος, ἐγγνώμοσι πρῶτόν τισιν ὁμιλήμασι τὸν στρατηγὸν ὡσπερ ὑπέσαινον, καὶ ταῦτα δὴ

fama accepimus, domicilia in formam antrorum subter humum extracta habent. proinde tunc in huiusmodi subterraneis diversoriis illorum salus thesauri instar erat recondita. quinimmo panes quoque et placentas in cubilibus illis reponebant, arbitantes ea custodia commode asservari. non diu post, ubi se paulum Romanis quasi suffurati fuerant, captivis quae clam sub terra fierent enuntiantibus et secreta in apertum profertibus deprehenduntur. latentes porro soni repercussu investigabant: ea experientia, ut minime fallax nuntia, quae in visceribus terrae arcana patrantur, indicabat. verumenimvero Arzaneni inde velut ex imo terrae symmystidis suae ad servilem diem, ut illorum tragoediam magis tragice declarem, educebantur.

Romani ubi subterraneas pervestigare tenebras desierunt, fortunaeque barbarorum in summam miseriam transierunt, deinceps ad Chloमारum castellum oppugnandum discesserunt. die altero duo, fratres genere, fratres animo et voluntate, quorum uni Maruthae alteri Iobio parentes nomen dixerant, et ambo Arzanenae duces militares, sponte ad Romanos transitionem faciunt. hilari ducis aspectu dignati, omnem de caetero curam adhibuerunt ut ei benevolentiam suam nava-

ἐκεῖνα τὰ τῆς εὐνοίας ῥήματα ἦν “ εἰ βούλοιο, στρατηγέ, Ῥω-
 μαίοις τὴν Ἀρζανην ἐπικτήσασθαι, χώρους τινὰς ἡμεῖς ἐπιδεί-
 C ξομεν οὐκ ἤμιστα ἀσύλους. ἐκεῖ διὰ τὸ ἔρκος τοῦ ἐχθρώματος
 δέμασθαι φρούρια ὃ τῆς εὐβουλίας ἐγκελεύεται τρόπος.” τοιαῦ-
 τα ἦν τὰ πρῶτα τῆς τῶν βαρβάρων πρὸς τὸν στρατηγὸν διαλέ- 5
 ξειως. οὐκ ἄπο δὲ καὶ τῆς τοῦ ἡγεμότος διανοίας τὰ ῥήματα
 ἐγλίχτο γὰρ ὃ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἰθύνων στρατόπεδον τοιοῦτων δῆ-
 τινων ἐπιτεύξασθαι χώρων· τέως δὲ διὰ τὴν ἀπορίαν τῇ τῆς γνώ-
 σεως ἀναβολῇ τὴν ἐπιβολὴν ἐβιάζετο. ὀληνίκα γοῦν ὁ στρατη-
 γὸς τῶν τοιοῦτων ἀκροαμάτων μετεῖληθεν, ὥσπερ ἔρμαίω τινὶ 10
 περτυχῶν μετὰ τινος προθυμίας συντόνον τὸν ὑποστράτηγον
 ἀποπέμπει Ἡράκλειον, συναποστείλας αὐτῷ καὶ τοὺς ἐρμηνας
 D
 V 162 τοῦ ἐχθρώματος. (8) Ὁ δὲ Καρδαριγὰν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπι-
 στρατείας, πλήθη οὐ μαχίμων ἀλλ’ ἰδιώτας ἀνδρας ἐναλίω
 ἡγήματος, καὶ δῆτα καὶ ὑποζυγίων καὶ καμήλων πληθὺν συλλε- 15
 ξάμενος, ἐς τὸ πρόσω ἐχώρει. καὶ κόμπος τις ἦν ἀληθείας χη-
 ρεύων, τῶν μὴ οὕτως ἐχόντων πραγμάτων συσκίασμα, ὥσπερ
 ἐπὶ σκηπῆς φενάκη τινὶ συντεθὲν τερατοῦργημα. συντηγῶναι
 P 41 ποιούμενοις τὴν πρόδον. εἴκοσι δ’ ἄνδρες Ἡρακλείω συνέλποντο. 20
 οὐκ ἐσιδηφόρον δὲ τῇ ἀμαθείᾳ τοῦ μέλλοντος. οὐ κράνος τὴν
 κεφαλὴν διεφύλαττεν, οὐ θώραξ τὸ περιστέριον, σιδήρω ἀντί-
 μαχος σίδηρος, ἔρκος σωμάτων συμβαδιζόντων περιφρουρομέ-
 των καὶ συνεπομένων. ἐξεθῆλυνε γὰρ αὐτοὺς τὸ εὐδόκιμον· οὐ

rent. quia vero multis in rebus verba factis antegrediuntur, primum
 affatu ei subblandiuntur, aiuntque, si Arzanenam sub se redigere velit,
 loca quaedam propter vallum quam tutissima monstraturos. ibi suadere
 se uti castellum exaedificet. his primum dictis ducem compellarunt; quae
 quidem ab eius mente et sententia haud abhorrebant. locum enim ali-
 quem istiuscemodi nancisci concupiscebat: interim dum eo carebat, quia
 nondum cognoscebat, impressionem urgebat. hoc itaque audito velut
 quopiam insperato lucro impense gavisus, hypostrategon Heraclium, et
 cum eo muniti illius loci promissores illuc mittit. (8) Cardariganus in
 Romanos expeditione suscepta, hominum qui arma nunquam tractassent
 nec Martium buccinae senitum auribus suis aliquando excepissent, praeter-
 terea iumentorum camelorumque conquisita multitudine, procedebat. sed
 erant rerum umbrae tantummodo, nihilque aliud quam vanitatis plena
 ostentatio, veluti cum in scenam ad ludendos spectatores aliquid prodigiosius
 inducitur. occurrit igitur Heraclio, eiusque viginti comitibus,
 qui omnes loca speculatum inermes, futurorum ignari, prodierant. non
 galea caput munitabat, non thorax praecordia, ferrum ferro resistens,
 septum una gradientium, et corpora tanquam custodia atque praesidium
 cingens atque comitans. adepta enim celebritas eos emolliverat, victoria

γὰρ νίκη ἐπίσταται ἐπὶ τῆς αὐτῆς στερορότητος διαφυλάττειν τὸν ἀριστεύσαντα. ὁ μὲν οὖν Ἡράκλειος ἐπόπιθης γενόμενος τοῦ θεάματος τὸ τολμῶν ὑπεκρίνετο καὶ τὴν πρόσω φροῶν κατεσχηματίζετο φέρεσθαι· ὅτε δὲ παρεγγυνοῦτο τὸ σόφισμα, τῶν πολεμίων παρεγγιζόντων καὶ μελλόντων σφίσι αὐτοῖς ἀναμίγνυσθαι, B
 πρόσεισι σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐν μετεώρῳ λόφῳ τινί. τοῦ δὲ δυσμενοῦς ὡς αὐτοῖς τὴν ὁρμὴν ἐπιβάλλοντος, πάλιν ἐπ' ἄλλον λόφον μετέβαινον, καὶ ἐκείνου αὖθις εἰς ἕτερον, καὶ ταῖς ὑπαλλαγαῖς τῶν μεταφοιτήσεων τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλὰς διεκρούσαντο. καὶ νύκτωρ ὡς τὸν Φιλιππικὸν πέπομφεν ἄγγελον τὴν βαρβαρικὴν ἔξαγορεύσαντα ἔηοδον. ὀπηνίκα δ' ὁ στρατηγὸς τουτονὶ τὸν ἀπόστολον ἐς τὴν αὐτοῦ σκηνὴν ἐσυρόμενος τὸ βαρβαρικὸν ἠκηκόει ἐν τῇ ὑστεραῖα ἐπιτίθισθαι μέλλειν, συναγείρει τὸ στράτευμα δῦρο κακέισε περισχιζόμενον καὶ τὴν Ἀρζανηνήν
 10 λυμαινόμενον, προστάξας περιλαλῆσαι τὸ ἀνακλητικὸν μέλος τὴν C
 σάλπιγγα. ἡ μὲν οὖν κατεκελάδει, οἱ δὲ μετὰ συντόνου σπουδῆς προσωμίλον τῷ χάρακι. Ζαβέρτας δὲ τις ἀνὴρ οὕτω τὴν προσηγορίαν περιαιγόμενος (τῆς τοῦ Χλομαρῶν δ' ἄρα οὗτος διαφροουρᾶς τὰς φροντίδας ἀμπείχετο) τοῦ φροουρίου λάθρα
 20 ὑπεξελθὼν ἀποσηγῆ οἰραγεῖ τῆς Ῥωμαίων δυνάμειος, καὶ πρόσεισιν ἤρέμα τε καὶ βύδην, καὶ τοῦ Ῥωμαίων ἐκ πλαγίου μαχίμου γενόμενος ἀπέδρα, καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Καρδαριγὰν ἀναμίγνυται. οὐκοῦν ὁ δραπέτης ὁ Πέρσης ποδηγεῖ τὸ ὁμόφυλον, καὶ παράγει ἐς τὸ ἀντιμέτωπον τῆς Ῥωμαίων πληθῆος, χωρίον τι ἀδεῖς ὑπο-

siquidem natura insolens ac superba est, et re fortiter gesta animos in praeterita firmitate constantiaque conservare nescit. Heraclius conspecto hostium globo audaciam simulare et ulteriorem progressum fingere. verum ubi hostes propiores facti se prodiderunt et ad depugnandum paratos demonstrarunt, cum sociis editum collem petit. eodem illi incitato sequuntur. Romani in alium collem transeunt, deinde rursus in alium, iisque transitionibus hostilem ab se vim arcent, et noctu ad Philippicum mittunt qui cum de infesto barbarorum adventu doceat. Philippicus ubi nuntium in praetorium introduxit et de barbaris narrantem audit, crastino die impressionem facturus exercitum huc illuc divisum et Arzane-nam depraedantem recolligit, mandans uti tuba signum receptui daretur. clangit tuba: milites ad castra certatim advolant. Zabertas autem quidam vocabulo, cui Chlomari concredita erat custodia, cum ex arce clandestinus sineque ullo strepitu se eduxisset, extremum Romanorum agmen sequebatur; sensimque gressum promovebat, donec eos transversim respiciens fuga arrepta Cardarigani catervae se immiscuit. ita fugitor ille Persa popularibus viam pedibus praecit, eosque ex adverso Romanorum in locum propter pacificam munitionem ab hostili accessu securum addu-

D δέξας, ἐφόδων κωλύμην διὰ τὸ εἰρηναῖον τοῦ ἐχυριώματος. οἷα γάρ τις μεσίτης αἰδέσιμος χάσμα τι μέγα ἐς μέσον ὑπῆν, ἐκατέρωθεν δὲ δέκρινε δύναμιν. συντηπίστατο γὰρ ὁ βάρβαρος ὡς οὐχ ἐπομενοῦσιν οἱ Πέρσαι ἀμέσως πως καὶ ἀθρόον τὸ νενικηκὸς ἐπιτιθέμενον, τῷ τεαρῷ τῶν ἀτυχημάτων πολεμίαν ὕψην φέρειν οὐκ ἔχοντες. διὰ τοι τοῦτο ὁ Ζαβέρτας ἐς τὸ ἀντιπρόσωπον ἀνὰ τὸ χεῖλος τοῦ φάραγγος τὸ Περσικὸν ἐρηπλώσατο. καὶ ἦν ἡ φάραγξ μεταίχιμον ὡσπερὶ τάφρος αὐτόματος, φύλαξ τις ἀγαθός, ὁποτέραν πιστευόμενος δύναμιν. ἔνθα δὴ οἱ Ῥωμαῖοὶ τε καὶ τὸ βάρβαρον οὐκ ὀλίγον διετέλεσαν χρόνον. τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν τῆς 10 τάφρον ἐξαλλάττεσθαι κατωρέετο, συμπλοκῆς ἐφιέμενον. τοῦ δὲ Περσικοῦ τὴν ἐπιφορὰν ἀποκλίνοντος διὰ τὴν παραβραβεύου-
P 42 σαν φάραγγα, τέως ἀνακωχὴν ὁ φόνος ἐλάμβανε. μετὰ ταῦτο γίνονται Πέρσαι ἐπὶ τὰ νῶτα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ, τὴν θείαν νυκτὶ παρακλέψαντες· περινοστοῦσι γὰρ λαθραῖως περικυκλώσαντες τὴν 15
V 163 φάραγγα, καὶ περιφορῇ τῆς βαδίσεως κατόπιν Ῥωμαίων ἐγίνοντο. κύντεῦθεν ἄδειαν ἰσχοῦσι Πέρσαι ἀνὰ τὰς ὑπερωρείας τοῦ ὄρους στρατοπεδεύεσθαι, ἵνα ἴδρῃται τὸ Χλομαρῶν. τοιγαροῦν Ῥωμαίοις συνέβαινε τῶν ἐκείσε ἀπάραντας ὑπὸ τοὺς πρόπρδας τοῦ ὄρους διορῦττειν τὴν τάφρον. ἐς τοσοῦτον ἀγγίδυροὶ τε καὶ γεί- 20
B 164 τονες ἀλλήλων αἱ δυνάμεις ἐγένοντο, ὡς καὶ τὴν ἀλλήλων συνιέναι φωνὴν καὶ τοῦ χρεμείσματος τῶν ἵππων ἐς τὸ τρανὲς ὑπαίσθάνεσθαι. διὰ τοι τοῦτο τῆς τοῦ Χλομαρῶν πολιορκίας Ῥω-

4. ὑπομένουσιν et παρὰ ἐπιθέμενον IP.

11. ἐφιέμενον IP.

cit. nam ut conciliator aliquis reverendus, in medio vastus hiatus seu profunda vallis suberat, quae utrasque copias dirimebat. noverat quippe barbarus Persas confertim irruentibus victoribus Romanis citra medium seu intervallum pares haud futuros, quorum ob acceptam recens cladem ne vultus quidem intueri auderent. quamobrem Zabertas loco opposito, in labro seu summo margine vallis rupem Persicam explicat; eratque illa vallis inter ambas acies ceu fossa naturalis et ut fidelis custos utriusque exercitui constituta. moras ibi Romani barbarique longas traxerant. cumque illi fossam superare et conserere praelium concupiscerent, hi hostis impressionem ea commoditate declinarent, interea caedium industriae agitabantur. posthaec Persae noctu furtim speculati post terga Romanorum evadunt, occulte siquidem vallem circumeundo illos post se relinquunt, atque ita in iugum montis, ubi Chloमारum castellum erat aedificatum, libere et illaesi perveniunt. proinde Romani ex eo loco moventes ad procurrentem in imo montem vallo castra communiunt. tam porro inter se propinqui ac vicini erant, ut et mutua verba perciperent

μαῖοι ἀπέχονται· οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν τὸ φρούριον αὐτοὺς τὸ λοιπὸν παρυστήσισθαι.

9. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀμφὶ πρώτην τῆς νυκτὸς φυλακὴν, ὑπὸ C
τὸν βαρύτερον ἕπνον, δέος τι ἀνήκεστον τὸν στρατηγὸν διετά-
5 ραξε καὶ πρὸς ἀπόδρασιν παρὰ λόγον τοῦτον ἐξέμηγεν. οὐκοῦν ὡς
εἶχε δέους, ἐπεὶ τοῦ δαίματος οὐχ οἶός τε ἦν φέρειν τὴν ἔφοδον,
ᾧχετο ἀπιῶν, μηδενὶ τῆς ἀναχωρήσεως μεταδοὺς τῆς ἐπομένης
πληθύνος αὐτῷ· ἐς τοσοῦτον ἐλληλάκει δυνάμειος ἢ κατὰ πληξίς,
καίτοι τοῦ Μηδικοῦ οὐκ ἀντίρροπον ἔχοντος Ῥωμαίους τὸ δύνα-
10 σθαι, καὶ μέντοι καὶ τοῦ λιμοῦ εἰς τὰ ἰσχυρὸν τὸ βάροσιν πα-
ραθλίβοντος. ἐπιβαίνει γοῦν τοῦ Ἀφούμων ὁ στρατηγὸς τὸ τη-
νικαῦτα καιροῦ ὑπὸ Ῥωμαίους ὑπάρχοντος. οὐκοῦν δαίματα καὶ D
φόβοι φόρυβοι τε καὶ ἀπορίαι τῷ Ῥωμαϊκῷ περιπίπτουσι. καὶ
τὸ κακὸν ἀπαρηγόρητον· ἀσελήνω γὰρ νυκτὶ ἐμηκύνετο. οἱ μὲν
15 οὖν δίεφευγον, καὶ διήννον τῶν ἀτραπῶν τὰ δυσέξοδα, καὶ μετὰ
κινδύνων τὰς ἀποφοιτήσεις ἐπεποιήντο, καὶ ὁ λόγος τῆς ἀποδρά-
σεως ἦν ἀνέξεταστος· οἱ δὲ βάροσιν διηπόρουσι τί ἂν παλαμῶν-
ται Ῥωμαῖοι, καὶ δυσέφικτος ἦν ἡ κατὰ πληξίς. συρρέουσι τοί-
20 βάλλονται, ἐν σκοτομήνῃ τῶν ὑποζυγίων ἐν τῇ τάφρῳ ὡσπερ
διολλυμένων τοῖς ὀλισθήμασι. τῶν δὲ Ῥωμαίων συστρεφομένων
τε καὶ ἀνελιττομένων, ὠθούντων τε καὶ ὠθουμένων ταῖς περι-
τροπαῖς, λίσιν οὐκ ἦν ἐκείνοις εὐρεῖν τοῦ συνέχοντος· τοιοῦτό
τι κακὸν ἀμαθία στρατηγοῦ ἀπεκύνεσε. καὶ ναὶ μὰ τόν, εἶγε τοῦ

et equorum hinnitus clare exaudirent. quocirca obsidionem castelli velut
inexpugnabilis intermittunt.

9. Die sequenti circa primam vigiliam noctis, cum prima quies ar-
tus irrigat, immensus quidam pavor ducem ad fugam ratione carentem
furiavit. qui cum terriculamenti insultum ferre nequiret, se proripuit,
cum nemine de copiis suis re communicata: adeo adversarius exercitus
illum perculerat. et tamen Persae viribus infra Romanos, dira insuper
fame affligebantur. dux Aphumos, locum eo tempore Romanorum pro-
prium, pervenit. hinc terrores, timores, tumultus et inopia consilii mi-
lites incusserunt; nec inveniebatur ullum in tanto malo solatium, cum
per noctem illunem ac tenebris horridam traheretur. per vias igitur dif-
ficiles et in vias periculose fugiebant; nec sat rationis in fuga. barbari
dubitare quid illi molirentur, nec eorum assequi propositum. ad vallem
fossamve in medio confluent. ibi detrimentis multantur ingentibus, cum
per tenebras noctis iumenta sarcinaria in profundum delapsa prope
interirent, milites condensati et explicati, impellentes et impulsivi, dum
se huc illuc convertunt, ab urgente casu se expedire non valerent.
tantam vim incommodi stultitia ducis invexit. sane (ita me deus iu-

Περσικοῦ δέκα δῆτα παιδάρια, τούτων δῆτα τῶν περιεγομένων
P 43 τὴν ἄποσκευὴν ἀπὸ τοῦ χάρακος καὶ διωπηρετομένων τῷ βαρ-
βάρῳ, κατεκελάδησαν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς ἄτε δὴ τῆς πλη-
θούς τῶν Περσῶν συνεπομένης αὐτοῖς καὶ ὅσον οὐπω μεταληψο-
μένης τοῦ φόνον, τὸ Ῥωμαϊκὸν ἕπαν καταδιόλωλε σύνταγμα,
ὡς κινδυνεύειν, οἶμαι, καὶ ἄγγελον τῆς συμφορᾶς ἀποσώζεσθαι.
τοσοῦτον αὐτοῖς κακὸν αἰ τῆς ἀβουλίας λαγόνες ὠδίνησαν. καὶ
οἷν ὑπὸ τὰ ἑσθινὰ καταναγίσματα περισχιζομένου τοῦ σκότους,
μόλις τὸ Ῥωμαϊκὸν διεξωδεύετο στρατεύμα, καὶ ἐς τὸ Ἀφούμων
μεταβιβάζεται. ἐντεῦθεν βλασφημοῖσι τὸν στρατηγὸν αἱ δυνά- 11
B λαιῶς καὶ ἡρέμα παρείπετο. οὐκ ἐθάρρει γὰρ ἐς τὸ φανερὸν χεῖ-
ρας ἐμμεῖσαι· οὐ γὰρ κατάφωρον αὐτῷ ἐγεγόνει ἐκδειματούμενον
τὸ πολέμιον. οὐραγοῦσι τοίνυν, καὶ τὰ κατόπιν τῆς Ῥωμαίων
δυνάμεως τόξοις ἐβάλλοντο. ἐπετοξάζοντό τε οἱ Μῆδοι ὡσπερ 12
ἐπὶ σκοπῷ· τηλικαύτῃ τις ἦν Λατίνων ἢ μετὰ τῆς ἀκοσμίας
ἀπόδρασις. τοιγαροῦν βάλλεται καὶ μία τῶν κλινοφόρων ἡμιό-
νων τοῦ στρατηγοῦ βέλει βαρβαρικῷ, καὶ τάραχος ἐς τὸ παρευθὺ
V 164 ἐπανίσταται· παρεμορφοῦτο γὰρ ἡ φήμη ὡς οἶα καὶ τῆς ἀπο-
σκευῆς τοῦ στρατηγοῦ ἀλούσης ὑπὸ τῆς πολεμίας χειρός. μετὰ 20
τοῦτο τὰ βέλη τηνάλλως ἀφίπταντο, καὶ μέγιστα Ῥωμαίοις διε-
πόρθμενον τραύματα. ὅμως οὐ συνεπέθετο ἄγαν τῇ ἀποδράσει
C τὸ βάρβαρον, τοῦτο μὲν δεδιότες, τοῦτο δὲ καὶ διανοοῦμενοι
μηχανᾶσθαι τι Ῥωμαίους καὶ προκαλίμματι ἀποδράσεως περι-

11. ὡς] nonne ἐς?

verit) si de Persis non amplius decem, servuli illorum qui supelle-
ctile castrensi circumvehenda ministrant, tum clamores edidissent,
manum Persicam a tergo eius insequi iam iamque ab ea caesum iri,
agmen universum perisset, atque, ut opinor, ne nuntius quidem cal-
lamitatis superfuisset: adeo magnum malum temeritas et amentia illis
pepererat. ubi dies coepit, dispulsis undique tenebris vix progrediun-
tur, et Aphumis castello succedunt. illic probra in ducem iaciunt, et ut
privatum dictis aculeatis perstringunt. Persae sensim et taciti seque-
bantur. quod enim terrore exagitatos nesciebant, aperto Marte cum eis
ferro decernere non audebant. extremo igitur agmini inhaerentes postre-
mos sagittis haud secus quam scopum appetebant. huiusmodi fuit Lati-
norum illa confusa et perturbata fuga. vulnerata est etiam telo barba-
rico una ducis mula lecticaria, unde derepente turbatio, fama vulgante
etiam impedimenta sive supellectilem ducis ab hostibus captam esse.
tela deinde haud incassum volitare, et Romanis luculenta portare vul-
nera, quanquam fugientibus barbari non admodum instarent, simul quod
timerent, simul quod vererentur nequid Romani machinarentur vafrum-

πέττειν, ὅ τι ἂν εἴη αὐτοῖς τὸ πανούργημα. ἐπεὶ δὲ μεσοῦντος ἡλίου ἔπαντες ὡς τὸν στρατηγὸν ἐνηθροίσθησαν, ἔβρεις καὶ ἀποσκώμματα ὡς τὸν Θεόδωρον ὑπὸ τῶν στρατευμάτων συνέρρει. τῶ ὄντι γὰρ οὗτοσι τῆς ἐπισκοπῆς τὰς φρουρὰς ἐγκεχείριστο· ὁ δὲ ἐκδοὺς ἑαυτὸν τῇ ῥαστώνῃ κατεραθύμησε τοῦ πόνου, καὶ τὸ κακὸν ἐντεῦθεν χόρον ἐλάμβανεν. ἤλω δ' ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ καὶ τὰ τῆς ἀποσκευῆς τῶν Ῥωμαίων, καὶ περιτυγχάνουσι Πέρσαι μεγίστῳ τινὶ ἀγαθῷ· ὁ λιμὸς γὰρ ἐξέωστο, οἷά τις τί- D
ραννος ἀπαραίτητος χαλεπῶς σφίσειν αὐτοῖς ἐπικείμενος. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸν Νύμφιον ποταμὸν διενήξαστο μετὰ μεγίστων κινδύνων διαινύσας τὴν ἐπανάξενξιν, καὶ οὕτω λίαν αἰσχυρῶς τῆς Περσικῆς ἀπηλλάττετο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῇ Ἀμιδῇ προσομιλήσας πολλὴν ἀποβάλλεται δύναμιν, τοῦ Περσικοῦ τὰ νῶτα τῆς Ῥωμαίων δυνάμειος περικείροντος. ἀποκαρδοκῆσας δ' ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἰζαλῦ φρούρια ἀνεστήσαστο. καὶ μὴν καὶ τὰ γεγηρακότα ἀνέρωσε, πυρεμμένα τε καὶ διερρηκτότα τῶ χρόνω καὶ τῶ πολέμῳ, ὧν τὸ μὲν προσαγορεύεται Φαθαχών, τὸ δ' ἕτερον Ἀλαλιεός. περιέβαλέ τε φρουρὰς ἐν αὐτοῖς, τὸ Ἰζαλῦ ὄρος ἐντεῦθεν παρακατέχειν διεγχειρῶν. μετεδίδου δὲ τῶ Ἡρακλειῶ τὸ στράτευμα, αὐτὸς δ' ὑπὸ τῆς λύπης κατακλιζόμενος ἀπόμαχος ἦν.

10. Ὁ δ' Ἡράκλειος τὸ ὀπλιτικὸν διατάξας κατὰ τὰ πα- P 44
ρύπτια τοῦ Ἰζαλῦ στρατοπεδεύεται. μὲν οὖν γε καὶ τοῦ ποτα-

1. μεσουρανοῦντος malim.

que facinus fugae tegumento absconderent. ubi sole medium coeli tenente omnes ad ducem convenere, contumeliis et scommatis Theodorum lacerarunt, cui speculatoris munus re vera impositum fuerat. sed is otio et inertia languidus laborem ignaviae posthabuit, unde hoc malum deinde propagatum est. Persae autem sarcinas et apparatus Romanorum suo maximo bono diripuerunt: famem enim, qui velut inexorabilis quidam tyrannus eos acerbè vexabat, depulerunt. dux ad reditum incumbens et Nymphium flumen periculosissime tranans, insigni cum turpitudine sese a Persis servavit. postridie Amidam accedens multos de suis, Persis ultimum agmen carpentibus, amittit. moratus apud Izalam montem castellis prospectum ivit: nam et vetusta confirmavit, et longinquitate temporis obsidionumque iniuria luxata et soluta restituit, quorum unum Phatachon, alterum Alalidis nominatur. praesidia item imposuit, montemque de caetero illis custodiendum tradidit. praeterea exercitus partem Heraclio tradidit: ipse moestitudine obrutus ab armis vacationem sibi indixit.

10. Heraclius agmine composito per plana iuxta Izalam secundum ripas Tigridis ducit, qui fluvius a septentrionali Persidis ora crumpens

μοῦ τὰς ὄχθας τοῦ Τίγριδος, ὅς ἀπὸ τῶν ἀρκτήων τῆς Περσικῆς τῆς βασιλείας ἀπαρχόμενος τὴν Ῥωμαίων γῆν διαχορεύει καὶ περιπτύσσεται ἀνακολοῦται τε καὶ περιάγεται καὶ οἷα διπλὴν τινὰ τῷ Ἰλλύγῳ τῆς περικοπῆς ἀπεργάζεται. περιβάλλεται δὲ καὶ τι τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζαλαῦ, καὶ τὸ ἐπιλεγόμενον Θεομανῶν δια-5
 B τοῦ Μελαβασῶν ὄρους, καὶ ἐς τὴν μεσημβρίαν διαφοιτῶν κα-
 τευνάζεται. τὸ δὲ Μελαβασῶν ὄρος ἔφιν τῆς Μηδικῆς. μετὰ
 τοῦτο τὰ Καρδοῦχια ὄρη Ἰνδοῦς προκύντοντα, ὡς γεωγράφοι κη-
 ρύττουσιν, ἀξιοπιστῖαν ἡμῖν προβαλλόμενοι τὴν κατάληψιν. 10
 τοιγαροῦν ἀπολιπὼν τὸ Θεομανῶν Ἡράκλειος εἰς τὰ μεσημβρινὰ
 τῆς Μηδικῆς προεχώρησε, καὶ ἅπασαν ἐκείνην τὴν γῆν παρετέ-
 μνετο. διαπορθμύεται δὲ καὶ τὸν Τίγριν, καὶ εἰς τὸ πρόσω
 παρελαύνει τὸ στράτευμα, καὶ ἐνεπίμπρη τῆς Μηδικῆς ἐκείνης
 χώρας ὅσα ἐπίσημα. εἶτα ἐπανῆκεν ἀνὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν πολι- 15
 C τειάν, καὶ τὴν Θεοδοσίου περιπτύσσεται πόλιν, καὶ ἀναμιγνύται
 αὐτῆς τοῖς ἀμφὶ τὸν Φιλιππικόν. τούτων δῆτα τελειουργηθέν-
 των παρὰ τὴν δόκησιν, ὁ στρατηγὸς τὴν τάφρον διέλλυσε· χει-
 μῶνος γὰρ ἤδη πον ἐνεδήμει καιρὸς, καὶ ἡ ἐγκύκλιος τῶν χρη-
 μάτων ἐπίδοσις τῷ Ῥωμαϊκῷ ἔχειτο συντάγματι. ἐπεὶ δ' ἐαρί- 20
 τιδες ὄραι τὴν περιχθόνοιον πόαν ἐξέφυσαν, ἐδίδον ὁ στρατηγὸς
 τὰς μὲν δύο μοῖρας τῆς Ῥωμαϊκῆς πάσης δυνάμεως Ἡρακλείῳ
 τῷ Ἡρακλείου πατρὶ τοῦ αὐτοκράτορος, τὸν δ' ἕτερον ἀποδα-
 σμὸν Θεοδώρῳ τῷ Ἀθηνῶ καὶ Ἀνδρέᾳ· ἐρμηνεὺς δ' ἄρα οὐτοσί
 D τοῦ Σαρακηνικοῦ φύλου, τοῦ ἐπικουροῦντος Ῥωμαίοις. προσέ- 25

9. Ἰνδοῖς fortasse, aut ἐς Ἰνδοῦς.

terras Romanas perlabitur, amplectitur, et per eas se insinuat, illas ambit, suaque ambage velut duplicitatem quandam efficit. partem etiam montis Izalæ circuit, et castellum Thomanum, quod dicitur, reditu suo includit. deinde per Melabasum (mons est Persidis) meridionalem plagam minoribus undis influens absorbetur. post eum montes Carduchii in Indiam perrecti, ut geographi scribunt, haud absonam fidei cognitionem nobis tradentes. igitur Thomanum castellum relinquens Heraclius versus meridiem progreditur, totamque regionem devastat. transit etiam Tigrim, et ultra pergit, omniaque loca illa illustria ignibus corrumpit. post in ditionem Romanorum reversus Theodosiopolim se recipit, rursusque ad Philippicum sese aggregat. his ita praeter opinionem perfectis dux militi missionem dedit: hiems quippe ante fores iam erat, anniversariaque stipendia exercitui numerabantur. at simulac verna tempestas herbis circumquaque prata convestivit, dux tripartito divisus copiis duas partes Heraclio, tertiam Theodoro Abdeno et Andreae Saraceno-

ταυτε δ' ἀπεκδρομῇ καὶ ἐφόδοις προσχρήσασθαι, καὶ κατῶραι
αὐθις τῆς Περσῶν πολιτείας. ὑπενόσει γὰρ ὁ στρατηγός, καὶ
πολεμικῆς ἀγωνίας ἐφάττεσθαι οὐχ οἶός τε ἦν.

Τούτῳ δῆτα τῶ ἐνιαυτῷ Κομεντίολος ἐπὶ τὴν Ἀγγιλῶν
5 ἦκε, συναγείρει τε τὸ στράτευμα, τοὺς τε ἀλκιμωτάτους τοῦ V 165
πλήθους διευκρινήσας τῆς ἀχρήστου δυνάμεως διεχώριζε. τρεῖς
δὲ τάξεις συντέταχε, καὶ τρίχην ἀνὰ τοὺς βαρβάρους διέσπειρε.
καὶ τοῦ μὲν δεξιοῦ λόχου ταξιμαρχεῖν Μαρτίνῳ παρεκλεύετο,
Κάσιον δὲ λοχαγὸν τοῦ ἐτέρου κέρατος προεστήθησάτο· τὸ δὲ με-
10 σοαίτατον τῆς δυνάμεως ὁ στρατηγός ἀνελάμβανεν. ἡ δὲ πληθὺς
τῆς μαχίμου δυνάμεως ἕξ χιλιάδες ἐπῆσαν· αἱ γὰρ τέτιυρες διὰ
κακίαν ψυχῆς ἦσαν ἀπόμυχοι, ὡς καὶ προσέταττεν ὁ στρατηγός
μετὰ γε τῆς ἀποσκευῆς διὰ φυλακῆς ἔχειν τὸν λεγόμενον χάρακα.
ὁ μὲν οὖν Κάσιος τὸ ἐαυτοῦ ἀράμενος σύνταγμα τὰ τῆς χώρας P 45
15 περιενύσσει λαίῳ, ἦκε δὲ ἐπὶ Ζαλδὰπᾶ ἐπὶ τε Αἴμιον τὸ ὄρος.
ἀτὰρ ἀδοκῆτως τοῖς βαρβάροις ἐωθινὸς κατεπέλευσεν, ἀφράκτους
τε ἐνρόμενος ἐνευδοκίμει τῷ δόρατι, περιδόξον δὲ ἀπεφέρειτο τὸ
τρόπιον. τοῦ γὰρ πλήθους τῶν βαρβάρων ἀποδύσμον διέφθειρε
μέγιστον, καὶ οὖν λαφύροις πολλοῖς τὴν ἀριστείαν ἀνεκαλλώπι-
20 ζεν, ἀποίσειν τε ὑπισπιστῆ ἰδίῳ τῶν, ὡς μὴ ὄφειλε· τοῦτον
γὰρ ἀφαιροῦνται τὴν προνομίην ἐνὶ θροισθέντες οἱ βάρβαροι.
Μαρτίνος δ' ἐς τὰ περὶ τὴν Νέαν πόλιν γενόμενος, ἐνθα δὴ τὸν
Χαγᾶνον τὸ τε Ἀβραϊκὸν ἀνελίζόμενον ἐπεσκόπευεν. ἔλλοχῶσι B
γούν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀθρόον καρτερωῶς ἐπιτίθενται. καὶ ἔφα-

rum, qui Romanis suppetias venerant, interpreti tradidit, cum mandatis
uti per loca Persidis hostiliter denuo grassarentur, ipse siquidem minus
belle valens armis interesse non poterat.

Hoc igitur anno Comentiolus Añchialum veniens exercitum contra-
hit, fortissimos quosque ab imbelli et ad pugnam inutili turba probe se-
ligit ac separat, triplicem adversus barbaros ordinem constituit. dextrum
agmen Martino committit, alteri Castum praeponit, medium sibi retinet.
militum bellicosorum numerus sex, inutilium bello ineptorumque quatuor
millia conficiebat; quibus imperavit uti castra cum sarcinis et impedi-
mentis custodirent. Castus cum cohortibus suis in sinistrum pergens ad
Zaldapa oppidum et ad Aemum montem processit, exortoque die in bar-
baros inermes, nihil huiusmodi opinantes, incidens gloriam non vulga-
rem excellenti victoria est consecutus, quando eos partem maximam ferro
concidit, et multitudine spoliorum virtuti suae decus atque ornamentum
adiunxit. spolia illa utinam ne armigero cuidam suo avehenda commi-
sisset! nam barbari facto cuneo praedam illi abstulerunt. Martinus ad
urbem Neam profectus, illis locis Chaganum cum Abaris se tenere per
speculatores cognoscit. parant itaque insidias Romani, repenteque vi

λός τις ἐνῆν τοῖς βαρβάροις ὁ Θάνατος, ὡς ἄμπωτις ἔξαπινυῖως
 καταρροφοῦσά πως τὸ πολέμιον. ὁ δὲ Χαγᾶνος παράδοξόν τι
 ἔρημιον τὴν σωτηρίαν ἠτύχησε, καὶ φυγῆ συνέριδος ἦν· ἐλάν-
 θανε γὰρ νῆσος ἐν τῇ λίμνῃ, τὸν βάρβαρον διασώζουσα. ἢ γὰρ
 ἂν ἦλω, καὶ περιδοξὸν ἐγεγόνει Ῥωμαίοις ζωάγριον· μέγιστος 5
 γὰρ οὗτοσι καὶ ὀνομαστότατος τοῖς βαρβάροις ἐνέσκηψε κίνδυνος.
C ἦν δ' ἄρα τάληθις καὶ παρὰ τῶν αὐτομολησόντων Ἀβάρων πέμ-
 πτη ἡμέρα νοσφίσασθαι. καὶ δῆτα ἀνέξενεν ἐξ ἑωθινοῦ ὁ Μαρ-
 τίνος, ἐνθα τῷ στρατηγῷ τῇ προτεριά διώριστο. ὠμορροθεῖ
 δὲ καὶ Κάστος, ἐς ταῦτόν Μαρτίνῳ γενόμενος. πλείστης τε δυ- 10
 νάμειως ἐδίδουσάν τε καὶ ἀντελάμβανον τῇ συντυχίᾳ παρ' ἑαυτῶν
 τὰ συντάγματα, ἀσυλίαν ἐχρωτάτην εἰληχότες διὰ τὴν σύμμι-
D ξιν. (11) Κομεντίολος δὲ τὴν ὁμολογίαν ἀποπειμύμενος τὰς
 τε πρὸ τῆς προτεριάς συνθήκας, οὐδέν τι διεπράξατο πρὸς ἐν-
 τρέχειαν βλέπον, οὔτε ὡς τὸν Κάστον καὶ Μαρτίνον ἀπόχειτο 15
 διὰ τὸ πλήθος βαρβάρων ἐς νῶτα διασύρεσθαι καὶ ἐν τροπαίῳ
 συμπλέεσθαι. λόγος δὲ κατατιῶται καὶ Ῥουσιτίβιον, συντάγμα-
 τός τινος ἡγεμονεύοντα, τῷ στρατηγῷ ὑποτίθεσθαι ὀλιγώρως
 ἔχειν περὶ τὴν ἄφιξιν καὶ παραμελεῖν τῆς ἐς Μαρτίνον καὶ Κά-
 στον ἀντανόδου διὰ τε τὸ τῆς τύχης ἀσαφές καὶ δυσέφικτον, τὴν 20
 τε βασιλέως γνώμην μὴ οὕτως ἔχειν, καὶ τηλικούτους μὴ ἔγχει-
 ρεῖν κινδύνους ἐπείγουσαν. καὶ δῆτα ἐξεδίδου ὁ στρατηγὸς Ῥου-
 σιτιβίῳ τὰ ἄτα, καὶ τὸ σπουδαζόμενον τῇ ῥαθυμίᾳ ἐγίνετο.

magna in eos incurrunt. salsam, nonnihil barbari mortem sentiebant,
 quae ut aestus quidam marinus reciprocans subito eos secum abreptos
 absorbebat. Chaganus fugae beneficio salutem quasi quoddam inspera-
 tum et admirabile lucrum reperit; quem parva quaedam lacus insula forte
 fortuna servavit. sane ingenti pretio barbaris stetit illius liberatio,
 quibus neque ad memoriam insignius periculum in cervicibus fuit. et
 erat revera Abaris transitionem meditantibus quintum iam diem sciungi.
 rediit ergo mane Martinus, quo redeundum dux pridie decreverat. eod-
 dem et Castus Martino respondens revenit, mirandumque in modum vir-
 tus militum ex congressu et colloquio mutuo crevit; atque ex hoc con-
 sortio conjunctioneque velut asyli ius tutissimum firmissimumque adepti
 sunt. (11) Comentiolus autem nudius tertius pacta et conventa abici-
 ens nihil sollers et industrium egit, neque ad Castum et Martinum
 abiit, ut barbaros ab iis averteret et in fuga manum cum iisdem conse-
 reret. accusatur vulgo Rustibius quidam e centurionibus; qui consilio
 suo hanc duobus illis ab hostium tergo succurrendi negligentiam duci
 iniecerit, quia nimirum fortuna incerta esset, et ad eam perveniri aegre
 posset; nec imperatorem istuc velle, qui talibus se offerre discriminibus
 non cogat. commodavit igitur aures Rustibio dux, socordiaeque ut ne-

Μαρτίνος δὲ καὶ Κάστος ἐς Μαρκιανοῦ πόλιν τὸν στρατηγὸν P 46
 ἦκειν πυθόμενοι παρ' αὐτὸν ἐπανήσαν. ἤλιου δ' ὑπερχομένου
 τῆς κυκλικῆς τῆς φωσφόρου διηέσεως, πανστρατιᾷ Κομεντίολος
 ἐπὶ τὸν ἴδιον ἐχώρησε χάρακα, ἔνθα καὶ τοὺς ἀπολεκτοὺς τοῦ
 5 Ῥωμαϊκοῦ κατελελοίπει στρατεύματος. μετ' ἐκεῖνο δῆτα ἐπὶ τοὺς
 στενωποὺς τοῦ Αἴμου στρατοπεδεύεται, ἐπὶ τε τοὺς γηλόφους
 καὶ τοὺς ἐφ' ὕψους αὐλῶνας ἀνάγοντας. Σαβουλὲν δὲ Μανά-
 λιον ὁ τόπος ὠνόμασται ἐπιχώριον προσήγοριάν τινι. ἀλλὰ φέρε V 166
 τοῦτον ὑπογράψωμεν τῷ λόγῳ καὶ φραστικῇ τινὶ δυνάμει διαμορ-
 10 φοῦν ἐγχειρήσωμεν. χῶρος δ' οὗτος πάγκαλος καὶ μετέωρος,
 ἀνὰ τὸ τοῦ ἕρους μεσαίτατον ὑπτιος τὴν θέσιν, πεδῖον καθεμιέ- B
 ρον, ἀνθοφόροις προσαυλαῖς ἅπαν κατάκομον. λειμῶνες δὲ τού-
 τῳ χλοάζοντες, ὀφθαλμῶν ἑορτὴ καὶ ἐστίασις. διατριβαὶ δὲ
 αὐτῷ κατάσκιοι, τῷ λασίῳ τῆς ὕλης τὸν ἐπιβάτην ἐγκρύπτουσαι,
 15 καὶ πολλὴν ἀλέαν μεσημβρίας ὥρα τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἀποτί-
 κτουσαι, ὅποτε ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτίσι καὶ τὰ τῆς γῆς ἐνδόμυχα
 κατηθάλωται. καὶ ἔστιν ὄρεᾶν μὲν ἡδύ, εἰπεῖν δ' οὐ ῥᾶδιον.
 περιρρεῖ δὲ τὸν τόπον ὑδάτων ἀφθονία, μήτε τὸν πίνοντα παρα-
 λυποῦσα ταῖς ὑπερβολαῖς τῆς ψυχρότητος, μήτε τὸν ψυχάζοντα
 20 ἀποκταίονσα, διὰ τὸ τῆς ὀμίλλας ὡς ἔπος εἰπεῖν μαλθακώτερον.
 ξηναγωγοῦσί τε ὕρνηθες τοὺς θεατὰς τοῖς μέλεσι μουσικώτερον, C
 ἐν τοῖς νεοβλάστοις τῶν δένδρων ὀχοῦμενοι. ἄδουσί τε αὐτοῖς
 νηπιενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἀπάντων, καὶ πολλὴν

7. ἀνάγονται IP.

gotio gravi ac serio studebatur. Martinus et Castus ubi ducem Martiano-
 nopolim concessisse acceperunt, ad eum abiere. sole iam caput profe-
 rente, Comentiolus cum totis copiis ad castra, ubi reiectitios illos de
 Romano exercitu reliquerat, se recepit. deinde ad angustias Aemi pro-
 ficiscens colles et in sublimi valles petit. locus ab indigenis Sabulen
 Manalium appellatur, quem age describamus et orationis facultate infor-
 mare instituamus. locus hic longe pulcherrimus et excelsus usque ad me-
 dium montis positione resupinus est. campus subiectus tanquam florife-
 ris vestibulis totus comans. in eo item prata virentia festum diem, con-
 vivium quoddam oculis praebent. visuntur illic umbrosa tabernacula ex
 densitate arborum; quibus qui ascendunt occultantur, multusque ibi me-
 ridiano tempore calor sentitur, quando radiis solaribus etiam abdita ter-
 rarum aestuant. et est res iucunda visu, difficilis explicatu. circum-
 fluit aquarum copia, quae neque bibentem nimio frigore molestia, neque
 frigus captantem propter mollius, ut ita dixerim, consortium taedio af-
 ficit. Praeterea aviculae, arborum ramis fronde nova pubescentibus sus-
 tentatae, spectatores cantibus suis hospitio musico accipiunt. cantant
 porro illis absque luctu et ira, malorum oblivionem omnium inducens,

τὴν ἄλνυπίαν τοῖς ὀδίταις ταῖς ψδαῖς παρὰ πλέμπουσιν. ὁ τε κίτ-
 τὸς καὶ ἡ μυρρίνη καὶ ἡ σμίλαξ μετὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀνθῶν
 καλλίστη τιμὴ σύμφωνία τροφὴν ἄλλοι τινὰ ταῖς ὀσμαῖς τελεσο-
 ροῦσι κομιδῇ ἀφθορότατα, καὶ καταπλουτοῦσι ταῖς ἐσθλαῖς τὸν
 ἐνδημήσαντά, ὡσπερ τιμὴ φιλοξενίας ἀρίστῳ θεσμῷ παρὰ σκηνῶν
 θυμηδίας τινὰ τοῖς φοιτηταῖς προφερόμενοι. ἔνθα δὲ τῇ προτε-
 ραίᾳ, ἅμα τῇ ὑστεραίᾳ τὸ στρατόπεδον προσέταπτεν ὁ στρατη-
 γὸς ἐναυλίξασθαι. περὶ τὴν ξυλίην δὲ γέφυραν τοῦ γείτονος
 D ποταμοῦ ἀνιχνεύειν τὸ Ἀβαρικὸν ἐξ ἑσθίνου λοχίτη γε ὄντι Μαρ-
 τίνῳ ὁ στρατῆγος ἐγκλεύεται, ἐπισκοπεῖν τε εἶγε διεπεραιώθη 10
 τὸν ῥοῦν τὸ πολέμιον, Κάστον δὲ κατὰ τὴν λιθίνην διάβασις
 ἀνερευνῶσθαι τὰ τῶν πολεμίων κινήματα, πῶς τε ἔχουσι γνώμης,
 καὶ πρὸς τὸ ἀντιπέρασ εἶγε στρατοπεδεύοιντο. ἀλλ' ἐπεὶ Μαρ-
 τίνος ἐτεθέλωτο διαπεραιωθῆναι τὸν ῥοῦν ὅσον ὄψω τὸ πολέμιον
 μέλλον, παλίνστροφος οἶα ἐπανῆκε, καὶ συνέβη τοῖς ἀμφὶ τὸν 15
 Κομεντίολον στρατεύμασιν. ὁ δὲ Κάστος ὑπεκβαλὼν τὸν τε
 ποταμὸν διεπεραιώσατο, καὶ εἰς τὸ πέραν ἀφικόμενος συγγίνεται
 τοῖς προθέουσι τῶν ἀντιπάλων, καὶ ῥωμαλεώτερον ἀπαντῶν τῷ
 ἀκινάκῃ διώλεσε. δράσας δὲ τὰ τοιαῦτα οὐχ οἶδός τε ἦν τὴν παρ-
 οῦσαν ἐντροχίαν διαφυλάξασθαι σκαίου τινὸς δαίμονος ὑποθή- 20
 P 47 καις. οὐκ ἀνέξενε γὰρ ἐπὶ τὸν Κομεντίολον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ξυ-
 λίνην ἀποιχόμενος γέφυραν συμπαρασῶμαρτεῖν ἐπειρῶτο Μαρτίνῳ.
 ἐπεὶ δὲ διητήγησε τοῦ βουλήματος, ἡλίον δσομένον ἐπαννίχιζε
 κατὰ τὸν χῶρον. τῇ δ' ἐπιούσῃ διεννκτέρευε τὸ πολέμιον, καὶ

viatoribusque cantibus illis moerorem magnopere minuunt et abstergunt.
 hederaque, myrtus et smilax, cum omni florum genere, concordia qua-
 dam pulcerrima delicias quasdam incorporeas quam uberrime odorati
 perfecte praestant; et odorum suavitatibus praesentem ditant, advenis
 velut optima hospitalitatis lege apparatus quendam iucunditatis offeren-
 tes. hic igitur exercitum pridie postridieque dux habere stationem ius-
 sit, et Martino manipulario negotium dedit ut iuxta pontem ligneum vi-
 cini fluminis Abaros a mane usque indagaret, speculareturque ecquid flu-
 men transiissent. Casto praecepit ut terrestri via hostium vestigia mo-
 tusque, et quid in animo haberent, et num ex adverso constitissent,
 scrutaretur. Martinus postquam hostes iamiam fluvium transituros anim-
 advertit, celeri pede retrogressus ad Comentiolum et exercitum rem
 defert. Castus vero deflectens flumen transmittit, et in ripa ulteriore
 inito cum praecurrentibus hostium certamine robustis viribus omnes ma-
 ctat. ea re confecta felicitatem oblatam sustinere non poterat, alicuius
 mali daemonis instinctu: nec enim ad Comentiolum regressus est, verum
 ad pontem ligneum abiens cum Martino se coniungere conabatur. quo
 proposito lapsus, cum sol iam occidisset, noctem eo in loco totam trans-
 egit. hostes nocte exacta per pontem ligneum in adversam ripam trans-

διὰ τῆς ξυλίνης γεφύρας εἰς τὸ πέραν διεπορθμεύετο. οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν ἄλλως διαπεραιοῦσθαι τὸ ῥεῖθρον· ἀγχιβαθῆς γὰρ ὁ ποταμὸς ἐπεφύκει, πελαγίζων τε τῷ ῥοθίῳ τοὺς ἐπιβαίνοντας τῆς πορείας ἀπεῖργε. συννεύοντος δὲ καὶ Κάστου ὡς τὰ οἴκοι, 5 καὶ ἀνταναγομένον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀντιμέτωπον τὸ δυσμενὲς συνεκέρησε πλήθος, καὶ δυσάνητον ἦν τὸ κακὸν καὶ σοφίσματος ἄμοιρον. (12) ἀτὰρ ἰδρὼς περιέρρει τῷ Κάστῳ, ἀπο- B
 ρία δὲ τὴν ψυχὴν κατεβάλλετο, ὠρρώδει τε καὶ ἐδεδίει, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τὰ τῆς συμφορᾶς εἶχε τὴν πρόοδον. περισχίζεται δὲ 10 παραντίκα τὸ σύνταγμα, καὶ ἄλλος ἄλλη, ὡς εἶχε δειλίαις, ἐτιράπετο. καὶ οἷα πτώκεις τινες ἢ νεβροὶ κνηγέτου ἐπιβουλαῖς παρωθοίμενοι πρὸς τὰ τέμνη παρεκρύπτοντο, ἐγκεκορδυλημένοι τοῖς ἄλοισιν. ἄλόντες δὲ τινες τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὑπὸ τῶν Ἀβάρων ἀνί- V 167
 κιστά τε ἤκλιζοντο καὶ ἄλλας ἄλλοτε στρεβλώσειν ἐπινοίας ὑπέ- C
 15 μινον. ἤπειλετο δ' αὐτοῖς καὶ τρόπος θανάτου πικρώτατος, εἰ μὴ τὸν Κάστιον ὄψη καὶ τύχοι τραπέντα παραδηλώσωσι. τοιγαροῦν καθομολογοῦνται, δακτυλοδεικτιοῦσί τε τὸν Κάστιον οἷά πως ἐπιφύλλίδα τινὰ ἐν μέσῳ τῆς ὕλης ἀποκρηπτόμενον. καὶ οὖν ἐζωργεῖτο ὁ ταξίαρχος, καὶ λιπαρόν τι κίρμα τοῖς πολεμίοις 20 ἐγίνετο. ἀλλὰ καὶ πλείστη ἀπόμοιρα τοῦ στρατεύματος ἅμα τῷ Κάστῳ ὑπὸ τῶν δυσμενῶν συνεσφίγγετο.

Ὁ δὲ πόλεμος ἐπίδοσιν μᾶλλον ἐλάμβανε καὶ πρὸς τὸ λαβρότερον ἐξεκαίετο. ὁ γὰρ Χαγᾶνος ὡσπερ ἀπὸ τινος ἀρετήριος D
 κακῶν ἐπαφίησι στρατιᾶν πολλήν, ὅπως τὴν Θράκην διαιτέμηται

eunt: aliter quippe non dabatur, quod iam profundius flumen et tumidum fluctibus transitum negaret. domum autem Casto respiciente, et ad castra parante reditum, a fronte hostium numerus illi occurrit, nec iam praesenti discrimini obviam ire ingenio aliquo licebat. (12) caeterum Castus sudore diffluebat, et quo se verteret nesciens animo concidebat, timebatque et pavebat: ad malum ingens spectabat calamitas. extemplo tota acies dissipatur, et alius alio, ut quemque metus hortabatur, diffugiunt; nec secus quam lepores aut hinnuli, venatorum exerciti insidiis, per silvas se occultant et nemorum saltibus delitescunt. capti quidam indignissime verberantur, et alias aliis cruciatibus tum primum excogitatis subiiciuntur, cum minis acerbissimae mortis, ni ubi Castus fugitivus deliteat enuntiarint. enuntiant, Castumque, velut racemum sub folio vitis, in media silva absconditum digito intento produnt. ducitur captivus. fitque praeda hostibus non vulgaris. plurima insuper eius agminis pars cum eo comprehenditur.

Bellum porro increscere et ad maiorem aviditatem exardescere. etenim Chaganus quasi e carceribus malorum frequentem immittebat exercitum, qui Thraciam universam ad vastitudinem redigeret. prorumpunt

πασαν. ἐνάλλεται τοίνυν ἐπὶ προνομὴν τὸ πολέμιον διὰ τῶν τῆς
 μεσημβρίας ὁρίων, καὶ δῆτ' αὖ τοὺς φύλακας (πεντακόσιοι δ' οὖ-
 τοι, περιφρουροῦντες τὰ ἐχυρώματα) ἠρωϊκώτερον παραταξα-
 μένους ἀνείλον. Ἄνσιμοῖθ' δέ τις ταξίαρχος (πεζικοῦ δὲ οὗτος
 στρατεύματος ἠγεμόνευε περὶ τὴν Θράκην ἐνδιατρίβοντος) ὄπη- 5
 νίκα ἦσθετο τὸ Ἀβαρικὸν ἐπιφοιτῆσαν, ἠθροίκει τὴν στρατιὰν
 καὶ πρὸς τὰ μακρὰ τεῖχη διέσωξεν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ οὐραῖον τῆς
 δυνάμεως ἐτήγγανεν ὦν, συνώθει τε πρὸς τὸ εἶσω τὸ στράτευμα.

P 48 τοῦτό τοι καὶ ζῶντα τοῖς βαρβάροις ἀπέδοτο. ἤλω γὰρ καὶ πρό-
 χειρον θῆραμα τοῖς προθέουσι τῶν πολεμίων ἐγένετο· οὐ γὰρ τὰ 10
 νῦτα διὰ φυλακῆς εἶχεν ὁ δαίλαιος. μετ' ὀλίγον δ' ὁ Χαγᾶνος
 καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ πλήθους ἀπόμοιραν τῇ Θράκῃ προσέχεε, διὰ
 πλείστων τε τόπων τὴν εἰσβασιν ἐπεποίητο. σκαϊόθεν δ' οἱ ἀμφὶ
 τὸν Κομεντιόλον ἐστρατοπεδεύοντο. διὰ τοι τοῦτο ἀποκρύπτον-
 ται οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς ταῖς ὕλαις τοῦ Αἴμου, τό τε πολέμιον πα- 15
 ρίσαν εἰς πλείστας ἀνὰ τὸν Θράκην διασπείρεσθαι μοίρας. τρί-
 τη δ' ἡμέρᾳ ὁ Κομεντιόλος τοὺς λοχαγοὺς καὶ χιλιάρχους τοὺς τε
 ἐπιεικεστάτους τοῦ συντάγματος ἐπὶ τὸ ἑαυτοῦ συνήλιξε σκηνοπή-
 B γιον, καὶ συνεκοινοῦντο ὅ τι καὶ μέλλοιεν δράσειν. τῇ δ' ὕστε-
 ραία τοὺς τε ἵππους καὶ τὸ πεζικὸν συναθροίσας, ἐκκλησίαν τε 20
 ἀγείρας παρεγγυᾷ τῷ συλλόγῳ μὴ τὰ νῦτα τοῖς βαρβάροις παρέ-
 χεσθαι, δευτέρᾳ τε πάντα τῆς ἀρετῆς διατίθεσθαι. (13) τον-
 θορῶζων δέ τις τῶν χιλιάρχων ἐς μέσον ἔστη, ἀπερικάλυπτως τε
 τοῦ στρατηγοῦ τὰς ὑποθήκας διέχεεν, εἰς τοῦπίσω δ' ἀναρρεῖν

15. τότε πολέμιον παρήσαν IP.

igitur ad direptiones versus meridiem, quingentosque praesidiarios, a
 quibus munitiones defendebantur, animose viriliterque contra dimicantes
 vita exuunt. Ansimuthus centurio, peditatus in Thracia praefectus, ut
 Abarum irruptionem sensit, collectas in unum copias ad longos muros in-
 columes perduxit, cum in extremo ipse sequeretur suosque propelleret;
 quae res illum barbaris vivum tradidit, captus enim obviam praeda fuit
 hostibus ante ambulantes: neque enim tergo miser tutelam gerebat.
 non multo post Chaganus etiam quod sibi restabat militum, in Thraciam
 effudit, locaque plurima incursavit. quos Comentioles ducebat, eorum
 erat infelix militia. quare per Aemi silvas sese condentes sinebant hos-
 tes per regiones Thraciae plurimas dispertiri. tertio die Comentiolus
 centuriones chiliarchas et optimates in tentorium suum convocat, deque
 re publica ad eos refert. die sequenti equitatu peditatuque congregatis,
 ne hostibus terga dare velint et ut omnia infra virtutem aestiment, con-
 cionem hortatur. (13) tum quidam de chiliarchis sive tribunis submur-
 murans in medium surgit, et aperte ac sine dissimulatione ducis consi-

ἔφασκε συνοίσειν αὐτῇ τε τῇ στρατιῇ καὶ τῷ στρατηγῷ, τοῖσδε τοῖς λόγοις χρησάμενος.

“Ἄνδρες τεχνῖται τὸν πόλεμον, τολμηταὶ τὰς ψυχάς, C
 ἀλλ’ ὅτε καιρὸς συμμαχεῖ καὶ τύχη τίς ἐστι τοῖς ἡμετέροις ἐπίρ-
 5 ροθος. ἄνδρες, παρ’ οἷς κοινὸς μὲν ὁ κίνδυνος, ἡ δὲ σωτηρία
 ἀπάντων ἀμέριστος. ὅπόσον ἡ δειλία κακίζεται, ἐπὶ τοσοῦτον
 ἔχει ψόγον τὸ θράσος ἀντίθετον. ὄκνος δὲ φρονήσεως ὄρος ἀκρό-
 τatos, ὅταν οὐκ αἰσχύνῃ τὴν εὐβουλίαν, ἀλλ’ εὐσχημοσύνην
 τὴν σωφροσύνην ποιήσῃται. ἀλλὰ πρὶν τι τῶν ἐμῶν ῥημάτων
 10 ἐκ τῆς ἑαυτῶν μητρὸς τῆς καρδίας προκύνῃαι καὶ τοῖς ὡσὶ τοῖς
 ἡμετέροις μαιεύσῃσθε, τοῦ στρατηγοῦ τὴν ἀξιοπιστίαν μικρὸν
 ἀποπέμψασθε, μὴ πως τῶν βουλευτῶν τὴν ἀκοὴν διαβύσῃτε,
 καὶ προφθάσῃ ὡσπερ θύρα τινὶ κεκλεισμένη τῇ ἐγκοπῇ τὸν φθει- D
 γόμενον, καὶ τοὺς ἡμετέρους πρὶν εἰσοικίσῃσθε ἀποβάλλῃσθε λό-
 15 γους. ἀξιοπιστία γὰρ αἰτοδυνατόν τι χρῆμα, καὶ τὴν ἰσχὺν οὐκ V 168
 ἐπίκτητον ἔχει, ἀλλ’ οἷα πηδάλιον τὸ βούλημα κέκτηται, ὅποι
 καὶ θέλει τοὺς ἀκούοντας οἰακίζουσα. ἀντιτείνειν, ἄνδρες, ὁ
 στρατηγὸς τῷ πολεμῷ παρεγγυῖ, καὶ ἀντιπρόωρος πλεῖν τοὺς
 ὀλίγους τοῖς πλείοσιν ἐγκελεύεται, καὶ ταῦτα καὶ Κᾶστου διολω-
 20 λότος. ἡμεῖς δὲ μοι καὶ μάρτυρες ὡς μὴ πάντες ἀγαθοὶ παρα-
 τάττεσθαι, εἰ μὴ γε λυπῶ μικρὸν τι, διαγμνύσας ἡμῖν τὴν P 49
 ἀλήθειαν. παρ’ ἐμοὶ γὰρ ἐπίπλαστος ἔπαινος ἀληθοῦς ἀτιμώ-
 τερος ψόγον, ἐπεὶ μηδὲ δουλεύει τοῖς ἐγκωμίοις τὰ πράγματα.

hium improbat, ac retro abire tum in exercitus tum in eius rem fore huiusmodi oratione demonstrare contendit.

“Viri militiae gnari et fidentes animi (sed cum tempus adiuvat et fortuna res nostras propius aspicit), viri, apud quos omnium commune periculum, omnium communis et indiscreta salus. quantum timiditas reprehenditur, tantum vicissim audacia eius adversaria vituperatur. cunctatio prudentiae fastigium est, quando non dedecus pro bono faustoque consilio, sed decus pro sana intelligentia amplexata fuerit. verumenimvero priusquam verborum meorum quippiam e corde, ipsorum fonte ac parente, se expromat, et illi aures vestrae obstetricentur, dignam fide ducis auctoritatem paulisper seponite, ne forte vobis suadere cupientium voces praetereatis, iisque interceptis ianua praecludatur, et orationem nostram prius eiiciatis quam domum vestram intromiseritis. hoc enim efficere potest, cui propter dignitatem plurimum et facillime creditur; cui non aliunde acquisita vis inest, sed voluntatem pro temone possidens audientes quo lubet dirigat. in hostem ire dux hortatur, et obversa prora paucis adversum multos navigandum censet, idque cum et Castus perierit. iam et vos mihi testes estis, non omnes nostrum (liceat bona cum venia veritatem nudam proloqui) praeflictio idoneos videri. apud me quidem ficta et commentitia laus vera et iusta vituperatione despicibilior

ἢ οὐχὶ τὸν χάρικα ὁ στρατηγὸς ἔναγχος τοῖς ἀπομάχοις περι-
 φρουρεῖν διετάξατο; ἄνδρες δ' οὗτοι τετρακισχίλιοι, ὡς μικροῦ
 δεῖν τὸ λείπον τοῖς συμπλεκόμενοις ἰσάζεσθαι καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς
 τὸ ἀπόμαχον, τό τε ὑγιὲς ἐφάμιλλον εἶναι τῷ σκάζοντι. σιωπή-
 σομαι δὲ καὶ ὅσην τῆς ψυχῆς ἐρωστίαν διώλεσε τὰ πρὸ μικροῦ 5
 δυστυχήματα, ὅπως τε πλείστην ἐπίκουρον ῥοπήν ἀπέκριε τὸ
 B πολέμιον. καὶ εἰ μὴ σφάλλομαι, μείζονα τῆς πρὸ μικροῦ συμ-
 βάσεως εὐκλείας τὰ τῆς ἵππογυίου συμφορᾶς ἀποτεύγματα. ἀνείλε
 Κάστος τῶν βαρβάρων πολλούς, καὶ τὴν λείαν ὡς αὐτὸν ἀνε-
 λάμβανεν· ἀλλ' ἀνθεῖλε ταύτην τῇ ὑστεραία ὁ βάρβαρος. νῦν 10
 δὲ δυσφημώτατον ἐπιμύθιον λέξω· κἀκεῖνον συνέλαβε, τοὺς τε
 στρατιώτας ἐζώγησε, καὶ θρίαμβον ἔνδοξον ἀνεδήσατο, καὶ
 λαθεῖν ἐν ἄλσει κρυπτόμενον τὸν Κάστον οὐκ ἦν. καίτοι τὸν
 Χαγῶνον λιμαζομένη νῆσος ἐκάλυπτε, καὶ οὐκ ἐξεῖπε Μαρτίνῳ
 τὸν ἐμφωλεύοντα, ἀλλ' οἷα μυστήριόν τι ἀπόρητον τοὺς ἀμνή- 15
 C τούς ἀπέκρυπτεν. ἤδη δὲ πως καὶ βασιλεῖα τὰ μικρὰ ἐκείνα ψυ-
 χαγωγούσιν ἀνδραγαθήματα, κοῦκ ἂν ἐπίθετον ἡμῖν σύμμαχον
 προσχέη βοήθειαν, μήπω τῶν νεωτέρων ἀτυχημάτων αἰσθόμε-
 νος. οἶδα δ' ὅτι καὶ τὸ πολέμιον προμηθέστερον ἀπεργάσσονται
 οἱ ἔναγχος αὐτὸ περιστροφῆσαντες θόρουβοι, καὶ πολλὴν λοιπὸν 20
 τὴν προφυλακτικὴν ἀσυλίαν ἀσκήσειε διὰ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δυστύ-
 χημα. ἀποχρώντως ὑπὲρ τοῦ συνοίσοντος, ἄνδρες, διείλεγμαι.

habetur, quandoquidem res ipsae encomiis non ancillantur. quid? an non paulo ante ad pugnam inutilibus castrorum custodiam dux mandavit? atque istorum numerantur quatuor millia, ut non multum absit quin quod relinquitur bellatoribus numero exaequetur, et imbellis turba pugilibus et claudicantes recte incendentes. tacebo quantum nuper accepta clades de animorum robore firmitateque detraxerit, et quomodo hostes auxilii momentum maximum nobis praeciderint. ac nisi me fallit, non tantam paucos ante dies adepti sumus gloriam quantum nunc ex infelici successu calamitatem. leto dedit Castus barbarorum multitudinem, quamque ipse praedam tulit, postredie barbarus retulit. atque ut pessimi ominis epimythion tanquam fabulae adiciam, et illum insuper et milites vivos comprehendit, et triumpho glorioso decoratus est. Casto in saltu delitescere non licuit, cum tamen Chaganum posita in stagno insula texerit nec absconditum Martino prodiderit, sed perinde atque mysterium quoddam non efferendum profanos celaverit. imperatorem nunc egregia illa nostra, sed parva tamen facinora delectant; qui cum recentiora infortunia nostra non dum cognoverit, auxilia nulla mittet. arbitror autem ipsos quoque hostes e tumultu proximo cautiores futuros, ac propter exiguum illud quod pertulere incommodum, daturus operam diligenter ut in posterum securitati suae melius prospiciant. de eo quod conduceret,

ἐμοὶ δὲ τύχη διασφαλῆναι δοίη τῆς δόξης, αὐτὴ τὴν παρ' ἐαν-
τῆς ἐπικουρίαν ἡμῖν ἀντιξάγουσα.”

“Ὅτε τοίνυν ὁ χιλιάρχος τοῖς ἀγενεῖς τούτους ἐξηρεύξατο
λόγους τοῖς τε ῥήμασιν ἐξεδειμιάτου τὸν σῆλλογον, ἀτρεμοῦντός **D**
5 τε τοῦ πλήθους καὶ τεθρηπότης τοῖς φοβεροῖς διηγήμασιν, ἀνὴρ
τις πρεσβύτης ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀπέθορε μετὰ βοῆς τῷ χιλιάρχῳ
μεμφόμενος, ἔχρει τε τὴν ἐκκλησίαν ἐς λόγους ἀντιλογίας γενέ-
σθαι. ἐπεὶ δὲ τὸ πλήθος ἐπένευε καὶ ταῖς χερσὶ προαγορεύειν
ἐκέλευσε, φωνῇ γηραλέα ποτνωόμενος πρεσβυτικῶς τε δακρυῶ
10 τοῖς ῥήμασι τὴν αἰδῶ προτρεπόμενος ᾧδὲ πως τῶν λόγων
ἀπήρξατο.

14. “Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἀλλ' εἰ μὴ τοῖς ἔργοις ψεῖση- **P 50**
σθε τὰ ὀνόματα· ἄνδρες, ἀλλ' εἰ μετὰ τοῦ σώματος ἄρρενας
σχοίητε τὰς ψυχάς. εἰ καὶ τοῖς λόγοις κομπάζειν μεγάλα οἶδε
15 καὶ περικυκᾶν ὁ χιλιάρχος, ὅμως ἐνδρανέστερα τῶν ῥημάτων τὰ
πράγματα, καὶ ψόφων οὐκ ἀνεχόμενα. οὐ γὰρ καθάπερ παῖδας
ἡμᾶς μορμολύττεται τοῖς σοφίσμασιν. ἐγὼ δὲ πρῶτον ἠδέως
ἐροίμην ἐκεῖνον· πρὸς τῆς ἀληθείας, τίσι ταῦτα δημηγορεῖς, ὦ
χιλίαρχε; ἀγροίκους ἢ ἐβουκόλησας ταῦτα φθειγγόμενος, παρ'
20 οἷς ἀντὶ μὲν ξίφους τὸ πτερόν, διφθέρα δὲ θώραξ, ἀντὶ δὲ ἵππου
γαύρου τε καὶ ὑψαίχενος ἀροτῆρις βόες, ἰδιῶται τοῖς ἔργοις καὶ **B**
θεράποντες γεωργῶν. τί τὴν ἐκκλησίαν γυναικωνίτιν ὑπέβληφας, **V 169**
καὶ μετὰ τοῦ γένους τὴν φύσιν ἐνύβρισας; ἀδικεῖς τοῖς λόγοις τὰ

satis a me dictum est. utinam fortuna hoc mihi largiatur, ut opinione
aberrem ipsaque per se opem nobis afferat.”

Postquam chiliarchus sermonem hunc nequaquam liberalem et ingen-
num effutivit, ac verbis suis conventum exterruit, et omnis concio ad
horribilem commemorationem immota et attonita consistit, senex quidam
e medio prodiens clarissima voce chiliarchum increpat, et refutationi suae
audiendae cogi conventum petit. ubi miles annuit sublatisque dextris
disserere iussit, senili voce fidem omnium implorans senilibusque lacrimis
ab se dicendis reverentiam concilians sic demum fari occupit.

14. “Viri Romani, si non factis nomen istuc mentiamini; viri, si
cum corporibus etiam viriles geritis animos. tametsi chiliarchus verbis
crepare grandia et permiscere omnia didicit, nihilominus ipsae res ver-
bis efficaciores tantos crepitus non admittunt. non enim nos sophisma-
tis suis tanquam pueros larvis territat. equidem primum libenter inter-
rogare illum: per veritatem obsecro te, chiliarche, quibus haec con-
cionaris? agrestibus ista demulcendis et oblectandis diceres, apud quos
est pro gladio ventilabrum, pro thorace ferreo tunica pellicea, pro equo
feroci et sublimi cervice boves aratores, dicati operi rustico agricola-
rumque famuli. cur tandem hunc coetum esse gynaeceum putavisti, et
cum genere naturam ipsam contumeliose laesisti? verbis tuis res dede-

πράγματι, καταναισχυντῶν τῆς βουλῆς. οὐκ ἐν ἀρρένων ὄψε-
 σιν ἐκχεῖν ἀσχήμονας λόγους ἐδόκησας; ἢ οὐκ ἐκκλησίαν ὄρεῖς καὶ
 δῆμον Ῥωμαϊκὸν ἀρχοῦντα τῇ προθυμίᾳ καὶ σφοδρῶντα τοῖς
 ὅπλοις, καὶ πείρα κινδύνων καὶ προμηθεῖα τοῦ συνοίσοντος ἐπι-
 στήμονα; τί σοι μικρὰ συμφορὰ μεγάλων ἀνδραγαθημάτων ἐπι- 5
 δοσιν περιέτεμε; καταισχυνέτω σε τὸ πολέμιον μὴ τεθῆνός ἐπι
 C τοῖς ἀτυχήμασιν. ὁ πρὸ μικροῦ λιμναῖος ὡσπερ γενόμενος καὶ
 πρὸς τῇ νήσῳ φυγὼν καὶ τὴν τῶν ὑδάτων πίστιν σωτηρίαν ἄπισ-
 στον ἀνελόμενος νῦν ἀνδρικῶς παρατάττεται, καὶ παραθυροῦ-
 νει τοὺς τραυματίας, καὶ πείθει τοῖς ἔλκεσι μελίζοντας ὑπὸ τῶν 10
 ἐχθρῶν βολὰς ὑποδέχεται ὡσπερ τινὰ φάρμακα μεγίστων ἀλγη-
 δόνων θελκτήρια. τῶν γὰρ ἐμπροσθέν ἐστιν ἐπιλήσιμων κακῶν.
 ἀπορεῖν γὰρ εὐπραγίας ἀνάγκη τὸν μὴ μεταβάλλεσθαι τὰς δυσχε-
 ρείας ἐλπίσαντα. πόθεν Ῥωμαῖοι ἐς μέγα προῆλθον δυνάμειος
 D καὶ μικρὰν πολιαρχίαν ἐς τοσοῦτον κράτος παρέτειναν; ἐγὼ μὲν 15
 οἶμαι τῷ μεγαλόφρονος εἶναι καὶ ζέοντος ἔχειν τοὺς ἔρωτας, καὶ
 τῷ τολμητῆς πεφυκέναι καὶ φιλοκινδυνευτῆς, καὶ τῷ δοκοῦντις
 τεθνάναι τὸ μὴ τεθνάναι δι' εὐκλείαν. εἰ γὰρ παραπλήσιοι ἦσαν
 τῇ τοῦ χιλιάρχου ψυχῇ, οὐ τῆς Εὐρώπης ἐκράτησαν ἄν, οὐ τὴν
 Αἰθιόπην εἶχον ὑπήκοον, οὐκ ἀργυρολόγους ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐξέπιμ- 20
 P 51 πον, οὐ τὸν Νεῖλον ὑπηρετήν ἐκέκτηντο, τὸν Αἰγύπτιον πλοῦ-
 τον ὄρα θέρους ταῖς Ῥωμαϊκαῖς πελαγίζοντα πόλεσι, καὶ ταῖς

coras, dum te adversus concilium tam impudenter geris. non tu vide-
 bas te coram viris ista tam foeda et indigna dictu profundere? an non
 aspicias conventum populumque Romanum, qui et alacritatem animi glo-
 riae sibi ducit, et armis viget ac floret, et discriminum variorum expe-
 rientia futuriq̄ praevisioe quid expediat non ignorat? quid est quod
 tibi calamitas non ita magna magnorum facinorum accessionem praeci-
 dit? vel hostes te pudefaciant, quos adversus casus minime fregit.
 qui paulo ante lacustris quodammodo factus est, dum ad insulam profu-
 git, aquarumque fidem ad salutem infidam elegit, nunc viriiliter se ad-
 versum nos instruit et saucios impellit, persuadetque uti plagis his ma-
 iores tanquam medicamenta dolorum maximorum delinitiva ab hostibus
 excipiant. praeteritorum quippe malorum oblivio illum cepit. et necesse
 est careat rebus secundis, qui asperas commutari posse desperat. cedo,
 unde Romani tantam sibi potentiam compararunt, paucarumque urbium
 principatum in tantam imperii amplitudinem propagarunt? ex eo, meo
 quidem iudicio, quod magnos et rerum magnarum studio incitatos ac
 ferventes et ad audendum atque ad pericula subeunda paratos gererent
 animos; et non mori pro gloria mortem interpretarentur. qui si sensum
 chiliarchi similem habuissent, nunquam Europam occupassent, nunquam
 Africae iura dedissent, nunquam coactores in Asiam misissent, nunquam
 Nilum, Aegyptiorum divitias, pro ministro possedissent, qui aestivo
 tempore urbibus Romanis pro pelago est, et onerariarum quas recipit

δλκάσιν ὥσπερ ἀποχερσοῦντα τὴν θάλασσαν. οἶον δέ σου καὶ
 τὸ θαυμαστὸν τῶν λόγων ἐφόλκιον; οὐκ ἔσται, φησὶν, ἡμῖν
 ἐπίθετος δύναμις. τίς σοι τοὺς τῆς μαντικῆς ταύτης ἐπίστευσα
 γνώμονας; ἢ ὥσπερ ἐκ Πυθίας τινὸς τῆς ἀνανδρίας ἀνείλου το
 5 μάντευμα; ἔχει καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ὁ ὄκνος ἐγκώμιον·
 μάντις ἐστὶν αὐτοδίδακτος καὶ στοχαστῆς ἐτοιμότητος, αἱ τοῖς
 πράγμασι τὴν ἀναβολὴν ἀποσχεδιάζων αὐτόματον. ἐγὼ δὲ τε-
 θαίμακα εἰ πρὸς τοῖς μακροῖς οἱ βάρβαροι διαθέουσι τείχεσι καὶ
 βασιλεὺς οὐκ ἐργήγορε, τηλικούτων ἀνὰ τὸ ἄστυ κνμαιόντων **B**
 10 θορύβων. μία τις, ἄνδρες, ἀκαταγώνιστος σύμμαχος ἢ πάν-
 των ὑψηλοτέρα μεγαλοφυχία καθέστηκε, τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀδύ-
 νατα δυνατὰ καθιστῶσα, τὰ δὲ τῷ πλήθει φοβερὰ θαρσαλιώ-
 τερον ὑπομένουσα. ἐνθους τοίνυν ἄπας ἐς μάχην χωροῖη τὸ τή-
 μερον, καὶ μέγαν τοῖς ἔργοις εὐδοξίαν χαρακτηῖρα προσβάλωμεν·
 15 οὐ γὰρ τοῖς ὀνόμασιν ὑβρίσω τὰ πράγματα, καὶ τὴν ἀνδρείαν
 θύρσος ἀποκαλέσομαι ἢ τὴν ἀριστείαν προπέτειαν. ταῦτα μὲν
 ὁ πρεσβύτης ἐγὼ καὶ φιλοκίνδυνος. εἰ δὲ τῷ καὶ ἄλλῳ δοκεῖ, **C**
 ταῦτα κρινέτω. εἰ δὲ μή, ἄλλ' ἔμοιγε περιθάλπειν ἐάτω· οὐ
 γὰρ τὸ καλὸν τῆς ὁμοίας παρὰ πάντων εὐνοίας τετύχηκεν, οὔτε
 20 τὰ δεξιὰ τοῖς πᾶσι σπονδάσαι δοκεῖ. ἢ γὰρ ἀρετὴ ὑψηλὸν τι
 χρῆμα καὶ δύσαντες καὶ τοῖς πολλοῖς οὐ μετόν, ἢ διὰ κακίας
 ἰσχὺν ἢ ἀνορέξιαν τοῦ κρείττονος.”

multitudine ipsum mare quodammodo incultum ac desertum reddit. qualis
 autem quamque mirabilis est orationis tuae epilogus? non suppeditabit
 nobis auxiliaria manus, inquit. cuius tandem in ludo vaticinandi artem
 didicisti? an vero ut aliqua Pythia de nostra segnitie oraculum edidi-
 sti? habet et hanc laudem praeter caeteras ignavia: vates est per se
 docta et coniectrix promptissima, semper negotiis moras ex tempore et
 ultro iniiciens. miror autem si barbari ad longos muros concurrerunt,
 et imperator tantis turbis civitatem instar fluctuum inundantibus non vi-
 gilavit. unum, mihi credite, idque inexpugnabile subsidium est, excel-
 lentis animi magnitudo, quae sola facit ut effici possint quae aliis fieri
 non posse videntur, et quae vulgus horret, ea fidenter subit. quocirca
 unusquisque ut divino numine concitatus ad praelium hodie procedamus,
 factisque nostris illustrem gloriae notam imprimamus. nolo enim ego no-
 minibus res ipsas deturpare, et fortitudinem audaciam aut strenuitatem
 temeritatem appellare. haec ego senex periculorumque suscipiendorum
 cupidus. si cuiquam praeterea placet, haec approbet: sin autem, mihi
 ea placere sinat. neque enim quod rectum et honestum est, id pari fa-
 vore et gratia omnes amplectuntur; neque in dextris et laudabilibus ela-
 borandum omnes arbitrantur, virtus siquidem arduum quiddam ac subli-
 me est, quo vulgus, sive quia in improbitate obduruit sive quia prae-
 stantiorum rerum desiderio nullo commoveri solet, non aspirat.”

D
V 170

15. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ὁ γέρον τῇ ἐκκλησίᾳ ἐνήχει τὰ ῥήματα, ἔξωπύρει τὸ πλῆθος καὶ παρώτρυνε πρὸς παράταξιν, τῶν μὲν βελτίστων ἀκαθέκτους τὰς ἐφίσεις ποιούμενος, τῶν δὲ νεωθροτέρων οἷα μάστιγι τῷ λόγῳ τινὶ διάνυττων πως καὶ μεταπλάττων τὸ ἄναδρον. βοή δὲ πολλή ἐκ τῆς βουλῆς ἐκεκίνητο, 5 καὶ ταῖς εὐφημίαις κατεκελάδουν τὸ θάειτρον, ἀγόμενοι τῆς μεγαλονοίας τὸν στρατιώτην τὸν γέροντα. παραχρῆμα δ' ἀδελφὰ τῆς ἑαυτῶν γνώμης συμφρονήσαντες ἅπαντες, τὴν βουλήν δια-
P 52 λύσαντες ἐς πανοπλίαν ἐτρέποντο. κατῆραν τοίνυν τοῦ Αἴμου ἐπὶ Καλβομοῦντιν καὶ Λιβιδουργὸν πολεμῆσιόντες, καὶ τὸν 10 Χαγᾶνον εἰσορῶσιν οὐ πόρῳ που διατρίβοντα, ἀλλ' ὡς ἀπὸ σημείων τετάρων ἀπεριμερίμῳως τὰς σκηνὰς συμπηξάμενον, ἅτε δὴ τῆς ἐκείνου πληθύος ἀνὰ πᾶσαν ἐκχεθείσης τὴν Θράκην. διακοσμήσας γοῦν ὁ Κομεντιολὸς τὸ στράτευμα καὶ ἐς τάξιν μίαν συντάξας βαδίζειν εἶα· καὶ πρὸς τὴν Ἀστικὴν χωρεῖν δια- 15 τάττεται, τὴν τε νύκτα διὰ φυλακῆς ἔχειν, προσπίπτειν τε τῇ ὑστερατῇ τῷ Χαγᾶνῳ καίλαπος δίκην, καὶ μέγιστον φόνον διὰ τῆς ὀμιλίας παρέχεσθαι. ἀλλ' ἔδοξε τύχη τινὶ παραχαράττειν
B τῆς στρατηγίας τοὺς γνώμονας· κηφῆνος γὰρ δίκην τοὺς τῆς εὐβουλίας σίμβλους ἠφάνισε, καὶ οἷα μελίττης τινὸς τοῦ στρα- 20 τηγοῦ τοὺς πόρους λήϊζεται. τοῦ γὰρ ἡλίου τὰ νῶτα τῇ σκυθροπῇ νυκτὶ παραδείξαντος, καὶ τῆς περικαλλοῦς καὶ φωσφόρου λαμπάδος τὸ φαιδρὸν περιστειλαμένης καὶ παραχωρούσης

15. Cum in concione senex ista dissereret, ardorem in pectoribus militum velut ignem sopitum suscitavit, et ad pugnam capessendam eos exacuit, et fortissimo cuique concurrendi cupiditatem omnis freni impatientem ingeneravit, ignaviorum vero effeminatam mollitiem ceu flagello quodam cruentavit et in virilitatem convertit; multusque in concilio sublatus est clamor, et militem annis gravem de animo tam excelso admirantium atque collaudantium vocibus totum theatrum perstrepebat. nec mora, universi in eandem voluntatem consentientes arma expediunt. itaque ex Aemo monte in Calbomuntim et Libidurgum (vicorum fortasse nomina sunt) praelio decertaturi descendunt, Chaganumque non procul inde, ad quartum circiter lapidem, tentoria absque metu habentem, utpote per totam Thraciam eius exercitu dispertito, prospiciunt. Comentiolus suos instruens et in unam aciem componens ita procedere sinit, et ad Asticem (regio est Thraciae) pergere iubet: noctu excubias agere, die sequenti turbinis instar in Chaganum irruere concursuque plurimum sanguinis facere. at enim fortunae cuiquam sinistrae visum est adulterare huius expeditionis gnomonem sive indicem: nam instar fuci alveare boni consilii vastavit, laboresque ducis ut apes alicuius depasta est. etenim ut sol moestae nocti tergum ostendit, pulcerrimaeque et luciferae lampadis splendor contactus nocturnae potentiae concessit, iumentum nescio

κράτει νυκτερινῶ, ἔν τι τῶν ὑποζυγίων τὸν ἐπικείμενον παρα-
 πέριψε φόρτον. συνέτυχε δὲ τὸν κεκτημένον εἰς τὸ πρόσω βα-
 δίξειν. οἱ δὲ παρεπόμενοι καὶ ὀρῶντες τὸ νωτοφόρον ζῶον τὰ
 ἐπικείμενά πως αὐτῶ ἐπισυρόμενον ἀκοσμότερον εἰς τοῦπίσω τρα-
 5 πέσθαι τὸν δέσπότην ἐκέλευον, τὸ τε σκευοφόρον ζῶον ἐπανορ-
 θοῦσθαι τοῦ πλημμελήματος. τοῦτό τοι τῆς ἀταξίας γέγονεν C
 αἴτιον καὶ τὴν εἰς τοῦπίσω παλίρροϊαν αὐτοματίζεται· παρηχεῖ-
 ται γὰρ τοῖς πολλοῖς ἡ φωνή, καὶ παράσημον ἦν τὸ λεγόμενον,
 καὶ φυγὴν ἐδόκει δηλοῦν ὡς οἶα τῶν πολεμίων ἐπιφανέντων
 10 ἄθρόον αὐτοῖς καὶ παρακλεψάντων τὴν δόκησιν. μεγίστου δὲ
 συμπεσόντος τῷ στρατεύματι θρούλλου, θροῦς παρ' αὐτῶν πο-
 λὺς ἐπανίσταται, παλινοστεῖν τε ἐβόα πᾶς γεγωνῶς διαπρύσιον,
 ἐπιχωρῶ τε γλώττη εἰς τοῦπίσω τραπέσθαι ἄλλος ἄλλῳ προσέ-
 ταττε, “ῥετόρνα” μετὰ μεγίστου ταράχου φθεγγόμενοι, οἶα
 15 νυκτομαχίας τινὸς ἐνδημούσης ἀδοκῆτως αὐτοῖς. διασπᾶται
 γοῦν ἅπαν τὸ σύνταγμα ὥσπερ ἀρμονίας τινὸς τῶν ἐν τῇ λύρᾳ D
 νευρῶν. ἐντεῦθεν ὁ Χαγᾶνος τὸν δεύτερον τοῦτον καὶ μέγιστον
 διεδίδρασκε κίνδυνον, καὶ ἧ ποδῶν εἶχε, καταλελοίπει τὰς συνή-
 θεις διατριβὰς καὶ πρὸς ἕτερον μετωκίζετο χῶρον, σωτηρίαν
 20 τῆς προτέρας παραδοξοτέραν ἠντύχησε. παραπλήσια δὲ καὶ
 τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔδρα, καὶ ἀμοιβαία τις ἦν ἡ φυγή, καὶ φόβος τις
 κίβδηλος τὸ Ῥωμαϊκὸν περιστρέφει στρατόπεδον, καὶ νόθος
 αὐτοὺς ἐξετάραττε κίνδυνος. ὅμως ἀναιροῦνται τῶν Ἀβάρων οἱ
 πλείους συμπλοκῆς ἀδοκῆτου συννεχθείσης ἀμφοῖν τοῖς στρα-

quod imposita impedimenta excussit. forte dominus bestiae praecedebat, quem qui sequebantur et animal onus indecore trahere videbant, ut reverteretur peccatumque corrigeret, acclamantes hortabantur. id quod confusionem ac tumultum creavit, et ut miles retro diffugeret per se effecit, voces siquidem multitudo percipiebat, et quod dicebatur signum aliquod erat fugamque indicere videbatur, ac si hostes repente et opinione citius iam adessent. inde tumultus ac strepitus non mediocris exercitum pervadere, et nemo non voce altissima, ut procul etiam audiretur, revocandum esse gradum clamitare; et alius alium patria voce ad reditum impellere, *retorna retorna* tumultuosissime vociferando, ac si de improviso nocturna pugna illis ingruisset. totum igitur agmen in diversa distrahitur ac dirimitur, non secus quam in lyra harmonia concentusque fidium. hinc Chaganus alterum hoc et gravissimum discrimen quam potuit celerrime fugiens, vias tritas relinquebat, et aliam in regionem se transferens salutem mirabilius quam ante feliciter adeptus est. similiter et Romani se in pedes dabant, eratque videre fugam mutuum. ac Romanos quidem falsus timor percellerat periculumque minime verum terribat; cumque de eorum agmine quidam sese convertissent et in hostem

τεύμασιν· ἀντιστραφέντων γάρ τινων τῆς Ῥωμιαϊκῆς συμμορίας, εὐσθενέστατα τοῖς πολεμίοις προσέμιξαν.

Ἐπεὶ δὲ τῶν δισσῶν τούτων θορύβων ὁ Χαγᾶνος ἀνέπνευσε, τὴν ἐκ τῶν ἐφόδων σπιλάδα διακρουσάμενος, τὸ βαρ-
 P 53 βαρικὸν συναθροίσας, ταῖς Ῥωμιαῖκαῖς προσέβαλλε πόλεσι, τό 5
 V 171 τε φρούριον τὴν Ἀππέρειαν χειρώσατο. οὐ περιττὸν δέ μοι δοκεῖ καὶ τὸ ὅπως διεξελθεῖν καὶ μικρὸν τινα λόγον ὡσπερ ἐμβόλι-
 B μων τῆ συνεχεῖα χαρίζεσθαι. (16) στρατιώτης τις ἦν, Βου-
 σᾶς ὄνομα αὐτῷ, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐς παράταξιν καὶ τῶν ἐνηθληκό-
 ταν ἄλλων ἀριστείων διὰ ψυχῆς ἀρετὴν ἐνδοξότερος, τούτων τε 10
 προκινδυνεύων αἰεὶ, ὅποτε που καὶ σάλπιγγος ἐνυάλιον φωνούσης ἤσθάνετο. οὗτος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ παρῴκει τὸ φρούριον.
 τοιγαροῦν ἔδοξε τῇ Βουσαῖ ἰππάζεσθαι ἐς τοὺς πέλαι τοῦ φρου-
 ρίου λειμῶνας, εἶτα καὶ πορρωτέρω που παρεκτείνεσθαι ἅτε δὴ
 κνηγετήσων πως εὐδοκιμώτερον. οὐκοῦν τὸν Βουσαῖν οἱ βάρ- 15
 βαροι συλλαμβάνουσι, καὶ γέγονεν ὁ κνηγέτης εἰς θήρατρον.
 C Ἐπεὶ δὲ κατέσχον, ἠπέλουν αὐτοῦ καθικέσθαι τῷ δόρατι. ὁ δ'
 ἐζήτει μὴ τοῦτο ποιεῖν, λύτροις δὲ μᾶλλον τὸ ζῆν ἐμπορεύεσθαι·
 μὴ γὰρ ὀνήσειν τοὺς βαρβάρους τὸ τεθνᾶναι τὸν Βουσαῖν καὶ
 δώρων ὑπερφρονῆσαι λαμπρῶν. εἰσποιήσαντο τοίνυν οἱ βάρ- 20
 βαροι τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ τὴν ἐμπορίαν οὐκ ἀπηνήναντο. καὶ
 οὖν ἄγουσι τὸν ἐάλωκότα ἐπὶ τὸ φρούριον, ἐπεκηρυκεύοντό τε
 τοὺς ἐν τῷ ὄχρωμάτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀποσφάττειν τὸν Βου-
 σαῖν, εἰ μὴ δώροις αὐτὸν καὶ φιλοφροσύνῃ τιμῆσαιτο. ἦντι-

validissime intulissent, inexpectato illo congressu complures Abarum op-
 petierunt.

Ubi ex duplici hoc tumultu Chaganus respiravit, quo maculam ex
 hostium in se profectioe contractam deleret, collecta barbarorum copia
 urbes Romanas invasit castellumque Apperiam subegit. quo id modo
 factum sit, haud intempestivum erit exponere, et brevem quandam ser-
 monem historiae perpetuitati velut intercalarium inserere. (16) miles
 erat, cui nomen Busae, homo ad dimicandum aptus aliorumque vel for-
 tissimorum bellatorum facile praestantissimus, quiq; primus semper cap-
 put periculo obiectaret, quoties Martium tubae clangorem audiret, is
 per id tempus in eo oppidulo habitabat. cui placuit campos vicinos
 obequitare, et aliquanto ultra insignioris venatus ergo provehi. hunc
 barbari excipiunt, et venator praeda fit, eumque se hasta confossuros
 minitantur. obtestatur eos Busa ne id faciant: quin potius accepto libe-
 rationis pretio, vitam sibi condonent: nec enim illis quaestui futurum,
 si splendida dona despicientes miserum morte affecerint. barbari prom-
 issum admittunt et negotiationem huiuscemodi non recusant. captum
 ad oppidum deducunt, per caduceatorem incolis denuntiant, nisi Busam

βόλει δὲ καὶ ὁ Βουσαῦς μὴ περιορᾶν Ῥωμαίους αὐτὸν ὥσπερ ἐν μεταίχμιῳ τινὶ τῇ πλάστιγγι σωτηρίας καὶ θανάτου ταλαντευόμενον. καὶ ζυγοστατεῖν αὐτῷ ἀμοιβαίως ἰκέτευσεν χάριτας, μετὰ Δ
 5 βόης τε καὶ δακρῶν τὰς ἀριστείας ἀπεστόμιζεν, ὡς ὑπὲρ Ῥω-
 5 μαιῶν διὰ μεγίστων κινδύνων ἀπεκληρώσατο· τὸν τε τῶν ἄθλων κατάλογον ἀπεσχεδίαζε, καὶ τοὺς ἀγῶνας ταῖς τοῦ σώματος ὤτει-
 λαῖς ἀναγράπτους ἐδείκνυε, τὰς ἐμφάσεις ὥσπερ τῶν πόνων ἐπι-
 δεικνύμενος, καὶ τῶν πολεμίων βολῶν τρανέστερον ἀνεγύμνου
 τὰ σήμαντρα. καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, ἕξ ὧν ἔπαθε, τὸ μὴ πα-
 10 θεῖν ἡξίου παρὰ τῶν εὐεργετηθέντων ἀποίσεσθαι. οἱ δὲ δυσανα-
 νασχετοῦσιν, ὑπὸ τινος διαφθαρέντες ἀνδρός, ὃν καὶ λόγος διε-
 κωμῶδει τῇ τοῦ Βουσαῦ γυναικὶ ἐπικλόποις τισὶν ἡδοναῖς ὁμιλῆσαι.
 ἀτὰρ τοὶ τοὺς βαρβάρους ἠτιμωμένους ἀπεπέμποντο. ἐν μείζονι
 τοίνυν κινδύνῳ ὁ Βουσαῦς γενόμενος ἐλιπάρει τὸ βάρβαρον ἀνα- P 54
 15 βολὴν τινα μικρὰν τὰ τοῦ θανάτου λαβεῖν, καὶ μισθὸν τῆς τέως
 ἀνακωχῆς παραδιδόναι τοῖς βαρβάροις τὸ φρούριον· δεῖν γὰρ
 ᾤετο προπαθεῖν τοὺς ἐπιλήσμονας χάριτος καὶ μεταλήψεσθαι
 τῆς συμφορᾶς τὸ ἀπάνθρωπον, ἵνα πρῶτον καθ' ἑαυτοῦ τὸ κα-
 κὸν σχολή τὴν πρόοδον. ἐπεὶ δὲ μείζονος ἐπαγγελίας τετύχηκε
 20 τὸ πολέμιον, ἰλαρώτερον πρὸς φιλανθρωπίαν ἐγένετο, ὡχέρου
 τε ὄρκῳ τὸν Βουσαῦν περισώζειν, μὴ μὴν ἀκαιρεῖν, φυσικῶ δὲ
 θανάτῳ τὴν ἔξουσίαν χαρίζεσθαι, ὁπόταν ἐθέλοι τὸν ἐκείνου

22. ἐκείνου IP.

benevole pro eius capite persoluto pretio honoraverint, se in illorum conspectu hominem iugulatos. suppliciter rogabat etiam Busas ne se, veluti qui medius mortis iuxta atque salutis lance examinaretur, despicere, et gratias vicissim sibi in trutina appenderent. magna item voce et collacrimans commemorabat quae praeclara facinora pro Romano nomine per maxima vitae discrimina effecisset, certaminaque ordine recensens dimicationes cicatricibus corporis inscriptas ostentabat, et tanquam laborum suorum imagines exhibebat, impositarumque sibi ab hostibus plagarum signa aperte ante omnes nudabat. atque ut summam dicam, per ea quae pertulisset, eos de quibus bene meruisset obsecrabat ut sibi gratiam non patiendi tam dira referrent. verum illi a quodam qui cum uxore Busae furtivas tractare voluptates omnium sermone notabatur, corrupti has preces indignantur, barbarosque cum contemptu dimittunt. tum Busas maiore in discrimine constitutus precatur uti a nece sua paulum adhuc temperent: se harum indutiarum praenium illis oppidulum traditurum. sic enim cogitabat, oportere priores malum perpeti, qui beneficii essent obliti. et inhumanitatem illorum calamitatis suae fieri participem, ut improbitas primum sibi ipsi officeret. hostes insigniora quam ante promissa accipientes hilarantur, et ad humanitatem misericordiamque ei tribuendam magis propendent; ac iureiurando inter-

- B** διαλύεσθαι σύνδεσμον· οὐ γὰρ ἐπιφέρειν αὐτῷ τὸν τεχνῆτην τοῦ-
 τον καὶ ἐπικτητον θάνατον, εἴγε πέρας αὐτῷ τὰ τῆς ὁμολογίας
 προσδέξεται. καὶ δῆτα ὁ Βουσαῦς τοὺς Ἀβάρους ἐδίδασκε συμ-
 πῆγνυσθαι πολιορκητικὸν τι μηχανήμα, ἔτι τῶν τοιούτων ὄρ-
 γάνων ἀμαθεστάτους ὑπάρχοντας, ἀκροβολίζειν τε παρεθκεύαζε 5
 τὴν ἐλέπολιν. καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ φρούριον κατεβέβλητο, καὶ
 δίκας ὁ Βουσαῦς ἀπανθρωπίας εἰσέπραττε, δεινὸν τι διδάξας
 τοὺς βαρβάρους πρὸς πολιορκίαν τεχνουργήμα. ἐντεῦθεν γὰρ
 πλείστας λοιπὸν τῶν Ῥωμαϊκῶν πόλεων ἀμογητὶ τὸ πολέμιον
 V 172 παρεστήσατο, τῷ ἀρχετύπῳ σοφίσματι προχορησάμενον. μενοῦν 10
C γε τῇ Βερόῃ προσπίπτει, καὶ πλείστον παρανάλωμα χρόνου ζη-
 μιωθὲν καὶ μεγάλοις πόνοις προσομιλῆσαν τὸ τέσμα τῶν ἀγώνων
 ἀστεφάνωτον ἀπεφέρετο, τῶν τὴν πόλιν περιοικούντων ἀντιπαρου-
 τάξαμένων γενικώτερον. ὅμως χρήμασιν ὀλίγοις τισὶ τὴν ὁμαι-
 χμίαν ἠλλάξαντο· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ πιθανὸν τῆς ἀστοχίας 15
D ἐγκάλυμμα. (17) περικάθεται δὲ καὶ τὴν Διοκλητιανοῦ πόλιν
 κατὰ τὸ καρτερόν, ἀντετάξατο δὲ καὶ ἡ πόλις ἐς τὰ μάλιστα,
 καὶ προσβάλλειν ἀπέοργεν ἐπ' ἀδείας· καταπέλται γὰρ ἐν τοῖς
 τείχεσιν ἀνεστήσαντο ἄλλα τε ἀμυντήρια, καὶ ἀπρόσιτον ἦν τοῖς
 βαρβάροις ἐξ ὑπογυίου συμπλέεσθαι. ἀπῆει τὸν ἀσχάλλων, 20
 καὶ τὸ δὴ λεγόμενον, τὸ τοῦ λύκον παθῶν· κεναῖς γὰρ ἐκεχῆ-
 νει ἐλπῖσι. παρενθὺ δ' ἐπὶ τὴν Φιλίππου πόλιν μετέβαινε, καὶ
 περιβὰς τὸ πόλισμα ἐνήθλει λαβεῖν. ἀντιμάχοντό τε οἱ τοῦ

posito affirmant se ipsum conservaturos, naturalique morti potestatem gratificaturos eius coagmentationem dissolvendi cum voluerit, nec meditatam et adventitiam hanc mortem illaturos, si pactum re praestiterit. Busas igitur Abaros, hactenus istiusmodi instrumentorum fabricandorum imperitos, machinam expugnatoriam componere docet, et ad tela ex helepoli (tormento, quibus urbes capiuntur) iaculanda instituit. pauloque post oppidum prostratis muris in hostium manus concessit, et Busas poenas inhumanitatis exegit, doctis a se barbaris expugnatorum artificium; quo deinde pro fama primigenia et typo quodam usi, plurimas Romanorum urbes nullo negotio subegerunt. at vero Beroen aggressi cum longissimi iactura temporis magnisque laboribus voto ac praemio frustrati recesserunt, indigenis viriliter sese tuentibus; quibus modica pecunia pacem et amicitiam Chaganus vendidit: hoc enim frustrationis suae probabile tegumentum invenit. (17) etiam Diocletianopolim arte circum-sedit: sed oppidani summa vi contra nitentes aditu eum fidenter prohibuerunt, locatis in muro catapultis aliisque machinis defensoriis, ut accedere barbari et cominus pugnare non auderent. quamobrem indignabundus recessit, cum ei, quod proverbio de lupo dicitur, evenisset: vana enim spe hiaerat. hinc confestim Philippopolim transiens oppidumque circumiens id occupare nitebatur: sed cives acrius contra de-

ἄστειος ἐντρεχέστερον, καὶ πολλοὺς τραυματίας ἔκ τε τῶν περι-
 βόλων καὶ τῶν ἐπάλξεων ἐποιήσαντο, ὥστε τὸν Χιγᾶνον τὴν
 ἄστυλιαν διὰ τὴν ἀρετὴν ἐπαινέσαντα προῖκα καταθέσθαι τὸν πό- P 55
 λεμον. ἔξ ἑωθινοῦ δὲ διαπειραιωθεὶς τὰς ὕλας τῆς λεγομένης
 5 Ἀστικῆς τῆ Ἀδριανοῦ πόλει προστρέβεται. ἀγωνιστικώτερόν τε
 τῷ ἄστει προσέβαλλεν, ἀντικαθίσταντό τε καὶ οἱ τοῦ ὕστεος ἀλ-
 κιωτέρου. τοῖς δὲ Βυζαντίοις περιεβομβεῖτο ὡς Κάστος ἦλω
 καὶ Ἀνσιμούθ, καὶ πολὺς τῆ πόλει ἐπεκύναινε θρόλλος. ἐλοι-
 δορεῖτο δ' ὁ αὐτοκράτωρ ἔς τὸ φανερώτατον ἀπὸ τινων τῶν τοῦ
 10 πλήθους ἀσυνέτων καὶ στωμύλων ἀνδρῶν, ὧν καὶ τὴ τῆς τύχης
 ἦν ἀνεπίφθονα καὶ τὰ τῆς γνώμης ἀξήλωτα· καὶ βλασφημοὺς
 ῥῥῆδες κατ' αὐτοῦ συντιθέμεντες δίσουρον κωμωδοῦντες ἐμμελῶς τὸ
 ἀπαίσιον, οὐ τύχη ἄλλ' ἀνοία τὸ δυσπραγίς περιόπτουτες, ἀλλ' B
 οὐκ ἀπέτεκεν ἡ λοιδορία θυμὸν τῷ αὐτοκράτορι· στείρα γὰρ ἦν
 15 πρὸς ὄργην ἡ τοῦ βασιλέως ψυχὴ καὶ παρὰ τὴν θυμικὴν φλόγα
 ἀσυνουσίαστος. τὸν δὲ Κάστον ἀπέδοντο χρηματισθέντες λιαν
 δαψιλῶς οἱ πολέμιοι, ὡς ἔκ τῶν καθ' ἡμᾶς πρεσβυτέρων ἔστι
 λαβεῖν, καὶ τὸ πιστεύειν ἀξίμιον. βασιλεὺς δὲ τὰς ἑαυτοῦ
 φροντίδας τοῖς πολεμίοις ἀντέταξε, καὶ μείζονι παρασκευῇ πρὸς
 20 τὸ πολέμιον ἔξαρτήετο. καὶ τὸν Ἰωάννην, ὃν δὴ Μυστάκωνα
 τοῖς πολλοῖς ἔθος ἀποκαλεῖν, στρατηγὸν προεστήσατο. ἐχειρο-
 τόνει δὲ καὶ τὸν Δρόκωνα ὡσπερ αὐτῷ ὑποστράτηγον, παρήσο-
 ρόν τινα δύναμιν ἐμπιστεύσας αὐτῷ· Λογγόβαρδος δ' οὗτος τὸ
 φῦλον, ἀνὴρ ἀλκιμώτατος καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐμβριθέστατος.

certantes multos tum e moenibus tum e propugnaculis vulnerabant, ut
 eorum virtute, qua tegerentur, commendata gratuito obsidionem solve-
 ret. mane porro, silvis Asticae quae dicitur transitis, Adrianopolim se
 applicat; quam cum maioribus operibus oppugnaret, etiam ibi a civibus
 fortissime vis repulsa est. populi vero Byzantini aures fama de Casto
 et Ansimutho captis circumsonabat, multumque murmuris ac tumultus
 urbem inundabat, et apertissime imperatori a quibusdam e media plebe,
 stultis et protervae linguae hominibus, quorum neque fortunis quisquam
 invidit neque animi bona aemulatus est, contumeliae dicebantur. hi
 compositis in illum cantibus modulate adversum casum et comica quadam
 maledicentia insectabantur, non fortunae sed amentiae duram illam sor-
 tem adscribentes. tamen probra huiusmodi imperatori stomachum non
 faciebant, cuius mens ad iram sterilis et a flamma furoris abhorrens
 erat. sed Castum hostes ingenti pecunia aestimatum reddiderunt, ut
 senes nostri memorant, et iis fidem commodare nihil habet periculi.
 imperator curas suas adversum hostes intendere, maioremque in eos ap-
 paratum moliri, et Ioannem, vulgo dictum Mystaconem, ducem legere,
 Droctonem ei pro hypostratego, parte muneris in illum collata, adiun-
 gere. hic Longobardus natione, vir fortissimus et ad arma promptissi-

C ἐπεὶ δὲ περὶ τὴν Ἀδριανοῦ πόλιν ἐγένετο, τοὺς βαρβάρους τῆς πολιορκίας ἀφιστῆ, δευτέρα τε ἡμέρα ὁ πόλεμος ἐτετέλεστο. ἐνίκων τοίνυν Ῥωμαῖοι τοῖς βαρβάροις συμμίζαντες, καὶ ἑτεραλκία τὴν μάχην διέθεντο. κατεστρατήγει γὰρ τῶν πολεμίων ὁ ὑποστράτηγος Δρόκτων. ἐπιπλάστῳ γὰρ φυγῇ τὸ ἐκείνου κέρας ἔδοξε τοῖς πολεμίοις τὰ νῶτα παρέχεσθαι, ὡς οἷα δεδοικότος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὸ ἀντίπαλον· εἶτα τοῦμπαλιν ἀντεδιώξε, καὶ μετόπισθεν τῶν βαρβάρων γενόμενον τοὺς συντηχόντας διώλεσεν. ἀπήεισαν τοιγαροῦν μεσημβρίας ὥρα οἱ βάρβαροι, ἄλλος ἄλλῃ διεσπαρμένοι καὶ ὡς ἂν τύχοι φερόμενοι μετὰ συντόνου τινὸς ἀποδράσεως. ὁ δὲ στρατηγὸς οὐ κατεδιώξε τὸ ἀντίπαλον· ἐφιλοσόφει γὰρ τῆς εὐδαιμονίας τὸ μέτρον, τὰς ἐπ' ἄκρον εὐεξίας, ὡσπερ εἰκός, εὐλαβούμενος. φιλαπόστροφον γὰρ ἦ τύχη καὶ ἄπιστον, νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας, ἵνα καὶ τι τῆς Ὀμήρου δέλτου ἐπισπείρω τοῖς ἀφηγήμασιν. 15

P 56
V 173

18. Ἡράκλειος μὲν οὖν κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χρόνον ἐπέβη αὐτὸν πάλιν τῆς Περσῶν πολιτείας, καὶ τοῖς Μήδοις φιλεπίδημον ἦν τὸ κακόν. ὀπηνίκα δὲ παρεγένετο, προσβάλλει ἐχυρωτάτῳ φρουρίῳ τινί. τοῦτο δ' ὑψηλῆς ὑπερεκαθέζετο πέτρας, καὶ διεκόσμη ὁ ὑποστράτηγος τὰς ἐλεπόλεις τε καὶ τὰς μηχανάς. ἀντιπαλαμῶνται δὲ καὶ Πέρσαι πρὸς τὰς ἐπιβουλὰς ἕτερου ἄττα σοφίσματα. ἰστουρογοῦσι δὲ καὶ οἷα χιτῶνάς τινας· τρίχας συλλέξαντες καὶ τῷ στήμονι τὴν κρόκην συστρέφαντες, προμήμη τὰ χιτῶνια διετέλεσαν, καὶ τούτους ἀχύρου εἰς τὸ ἰσχυρὸν ἐνε-

21. δὲ] τσ IP.

mus erat. Adrianopolim ut venerunt, barbaros obsidione depellunt, ac die altero secundo Marte cum iisdem congressi vincunt, belloque finem imponunt. strategemate nimirum Drocto illos circumvenit: quasi enim timeret hostem, fugam cum suo cornu simulabat, deinde conversus insequentibus vicissim terga dantibus inhaerebat, et quotquot assequi posset obtruncabat. discesserunt itaque meridie barbari, continenti fuga alius alio, quo sors tulit, dilapsi. quos dux non est secutus, quod in felicitate modestiam adhibendam sapienter statueret, et velut in optimo corporis habitu, aliquid morbi, ut decebat, metuere. est enim fortuna parum fida, et facile alio respicit, et laeta viros victoria mutat, ut etiam de libris Homeri quippiam narrationibus nostris aspergamus.

18. Heraclius per id tempus rursus in Persidem se inferebat, habebantque domi malum Persae. admovit autem oppugnationem castello cuidam munitissimo, in sublimi petra aedificato, helepoles aliasque machinas hypostratego expediente. Persae adversum impulsus cum alia ingeniose struebant, tum quasi tunicas quasdam longas e pilis stamini tramam seu subtemen inducentes conficiebant, quas palcis densissime in-

φόρησαν, ναστούς τε κατέργασάμενοι ἐξήρτων τοῦ τείχους, καὶ B
 τούτοις τὰς προσβολὰς ὑπέδελοντο, τῷ μυλθακῷ τῆς ἀντιτύπου
 παρυσκευῆς τῶν ἐκπομπῶν τὸ στερρὸν ἐκμυλακίζοντες. ὑπερί-
 πταντο δ' αἱ πολλαὶ τῶν βολῶν καὶ τοῦ φρουρίου αὐτοῦ· ἕτεροι
 5 δὲ καὶ κατ' αὐτὸ τοῦ ἐχυρώματος κατεφέροντο. ὁ δ' Ἡράκλειος
 οὐδεμίαν ἀνακωχὴν παρενετίθει ταῖς προσβολαῖς, νύκτωρ καὶ
 μεθ' ἡμέραν ἀμείβων τοῖς ἐφισταμένους τῷ ἔργῳ. οἱ μὲν γὰρ
 ἔναγχος τῶν πόνων μετείληφότες ὑπὸ τῆς διαδόχου δυνάμεως ἀν-
 τελάμβανον τὴν ἀνάπαυαν, ἕτεροι δ' αὖ συμπονοῦντες ἐκείνοις C
 10 ἔξανίσταντο, κἀκείνοις αὖθις τοῦ μόχθου συνελάμβανον ἕτεροι.
 διὰ τοι τοῦτο ἔξασθενοῦσιν οἱ τιμωροῦντες τῷ ἐχυρώματι, καὶ
 ἦν αὐτοῖς τὰ τῆς δυνάμεως ἐξίτηλα. ταύτῃ τοι καὶ καθαιρεῖται
 τὸ φρούριον καὶ ὑπὸ Ῥωμαίους ἐγίνετο. ἐπεὶ δ' ἦλω, φρουρὰν
 ἐν αὐτῷ ὁ στρατηγὸς ἐνεκάθισεν.

15 Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Θεόδωρον καὶ τὸν Ἀνδρέαν τὸ Ματζάρων
 (φρούριον δὲ καὶ τοῦτο) τῷ χρόνῳ γεγηρακὸς διωρθώσαντο. οὐκ
 ἄπο δὲ τοῦτο τοῦ Βεϊουδαῆς ἐτύγχανεν ὄν. ἐν ὅσῳ δὲ περὶ τὴν
 οἰκοδομίαν ὁ Θεόδωρος ἐνησχολεῖτο, ἦκον παρ' αὐτὸν γεωργοὶ D
 παραθῆγοντες τὸ Βεϊουδαῆς παραστήσασθαι, μὴ ἀποχωῶσαν
 20 ὑπεῖναι φρουρὰν ἐν αὐτῷ παραδηλώσαντες. οἱ δὲ περὶ Θεόδω-
 ρον καὶ Ἀνδρέαν παραχορῆμα ἐπιθέσθαι τὴν προᾶξιν τοῖς λόγοις
 διενόηθησαν, καὶ διανυκτερεύσαντες συντόνω τῇ ὁδοπορίᾳ ἐκέ-
 χρηγτο. ἐπιθέσθαι δὲ νυκτὸς τῷ Βεϊουδαῆς τούτοις ἐδέδοκτο.
 καὶ μὴ ἐξισχύσαντες τῆς ἑαυτῶν ἐφικέσθαι βουλήσειως, περὶ

4. ἑτέρας IP.

farctas de muro suspendebant, iisque tormentorum petitiones exciple-
 bant; quarum vehementiam materiae oppositae debilitabat frangebatque
 mollitudo. tela complura supra, alia in ipsum castellum volitabant.
 Heraclius impressionibus nullam quietem interponebat, diu noctuque per-
 mutans qui instarent operi. nam qui modo pugnarant, aliis succedenti-
 bus respirabant: rursum alii illorum et novi ac recentes semper defati-
 gatorum labores excipiebant. inde propugnatores defecti viribus lan-
 guebant. ea ratione castellum eversum in potestatem Romanorum venit,
 cui dux praesidium imponit.

Theodorus et Andreas Mazarorum oppidulum vetustate ruinosum
 instaurant, quod a Beiudaeis non procul distabat. dum Theodorus ac-
 dificatione distinctetur, agricolae adsunt, eumque ad Beiudaeis, in quo non
 reperiatur sufficiens praesidium, armis subigendum incendunt. Theodo-
 rus et Andreas communicata sententia mox ad rem incumbendum sta-
 tuentes, transacta nocte magnis eo itineribus contenderunt. cum autem
 noctu invadere decrevissent, nec possent quod volebant effectum dare,
 sub matutinos gallorum cantus affuerunt. praesenserunt adventum Ro-

τοὺς ἔωθινοὺς τῶν ὀρνίθων κελύδους τῷ φρουρίῳ ἐπέστησαν. καὶ οἱ ἐπιχώριοι τὴν Ῥωμαϊκὴν προεγνώρισαν ἔφοδον, καὶ ἀδειεῖς ἦσαν διὰ τὸ τῶν τόπων δυσάλωτον. εἶτα ἀναθαρρήσαντες τῇ πέτρᾳ προκύντουσι καὶ τῶν ἀποπομπαιῶν βελῶν προκατήρχοντο. εἴσοδος δὲ τῷ φρουρίῳ μὴ οὕσα ἐτύγχανε, καὶ δυσπρόσιτος ἦν πολεμίᾳ χειρὶ· ἐνὶ γὰρ πύργῳ τὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐπεπίστευτο,

P 57 προβεβλημένῳ τοῦ ἐχθρώματος, ὡσπερ ἀδαμαντίνους περικειμένῳ λίθοις τισίν, ἢ εἴ τι τούτων τὴν φύσιν ἐστὶ στεγανώτερον. οἱ οὖν Ῥωμαῖοι ἀποβάντες τῶν ἵππων προσαράττουσι τῇ πέτρᾳ, καὶ ταῖς ὑπὸ τόξων φοραῖς ἐτελεῖτο τὰ τῆς ἀγωνίας προούλια. 10 τοῖς δ' ἐν τῷ φρουρίῳ ποτὲ μὲν λίθοι ἀμυντήρια ἦν, ἄλλοτε καταποῦλται, καὶ ὡσπερ ἐξ ἀπόπτου τινὸς ἢ μεγίστης περιωπῆς τὰς καταβολὰς ἐπεποίητο, οἷα ξηνηλαοῦντες διὰ τῶν ὑψηλῶν τὸ πολέμιον. ἀσχολούσης δὲ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, τολμηταὶ τινὲς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συμφραζάμενοι ταῖς ἀσπίσι, κατ' 15

B ὀλίγον καὶ βάδην ἰόντες, τὸ πᾶν τῆς ἀριστείας ἀναθέντες τῷ θράσει προηγούντο τῶν ἐπομένων, καὶ τῶν ἐκ τῆς πέτρας καταβολῶν οὐ φροντίζοντες εἰς τὸ πρόσω ἐχώρουν, καὶ διωθοῦσι τῆς πέτρας τὸ βάρβαρον. οἱ δὲ πολιορκούμενοι τὴν σύμμαχον καταλείψαντες πέτραν, εἰσδόντες εἰς τὸ φρούριον παρέδωκαν τοῖς 20 πολεμίοις τὴν εἴσοδον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν τῆς πέτρας ὄχρω-

V 174 μάτων κρατήσαντες λίαν ἰσχυρῶς τὸ φρούριον περικάθηται. οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἐπάλλεξιν ἐσιῶτες ἀποσοβεῖν οὐχ οἷοί τε ἦσαν τὸ ἀντίπαλον, τὸ ὑπεῖρον τῶν βελῶν ὑπομένειν οὐκ ἔχοντες, ἀλλ'

6. εἴσοδον δὲ τῷ φρουρίῳ μὴ οὕσαν IP.

manorum indigenae, quibus capiendi loci difficultas timorem adimebat. tum petrae confisi despiciunt, telorumque iaciendorum initium faciunt. unus tantum erat ingressus, et is hostibus aditu difficilis, per turrim ante castellum stantem muroque cohaerentem, quae adamantinis quodammodo lapidibus, aut si quid adamantis solidius est, constabat. Romani igitur ex equis descendentes petram invadunt, sagittarumque iactibus mutuis certamini praeludebatur. propugnatores nunc saxis deliciendis nunc catapultis se defendebant, atque ut ex editissimo loco speculave maxima deorsum iaculabantur, hostes propter altitudinem quasi peregrina lingua compellantes. indigne id ferentibus Romanis, animosi quidam testudine facta sensim ac pedetentim gradientes, omnemque fortitudinis laudem in audacia constitutam habentes, aliis praeceunt, telaque desuper accidentia nihili pendentes ulterius prodeunt, ac barbaros petra depellunt. qui auxiliaria sua deserta castellum subeunt, Romanis ingressum reliquum faciunt. illi petrae munitionibus receptis castellum artissima obsidione premunt. in propugnaculis qui erant, hostem arcere non valebant, siquidem infinita tela non sustinebant: sed cum confertim apparuissent, mox pro vultibus terga ostendebant. porro miles

ἀθρόον ἐπιφανόμενοι παραντίκα ἀντὶ τῶν προσώπων τὰ νῶτα
 εἰδείκνουν. Σάπειρ δέ τις ἀνὴρ, τὸ μὲν σῶμα ὡς ὁ παρὰ τῷ C
 Ὅμηρῳ Τυδεὺς ἀνυμνούμενος, τὴν δὲ γνώμην καὶ περαιτέρω
 Τυδεὺς (Ἡρακλῆς γὰρ ἦν τὴν ψυχὴν, καὶ εἴ τις τούτου ἐγεγόνει
 ποτὲ ἀλκιμώτερος· οὐ γὰρ ἀποκνέω τῷ μεγέθει τῆς ἀρετῆς τὸν
 Ἡρακλέα ἐν δευτέροις τιθεῖς, εἰ καὶ τῷ παραλλήλῳ λειπόμεθα),
 σκόλοπας ὄξεις ἐπιφερόμενος ἐνάλλεται τῷ ἐχυρώματι, καὶ με-
 τεωροπορεῖ τὸν μὲν ἓνα σκόλοπα ἐνεύρας τῷ πύργῳ ἀνὰ τὰς ἀρ-
 μογὰς τοῦ οἰκοδομήματος (ἦν γὰρ λίθῳ ξηρῷ διεσκευασμένον τὸ
 φρούριον), καὶ ἐπιβαίνει ἐπὶ τοῦ σκόλοπος τῷ ποδί. εἶτα τὸν
 ἕτερον αὐθις ὡσπερ ἐγκεντρίσας σκόλοπα, τὸν λειπόμενον τοῖν
 ποδοῖν ἐπερείδει, καὶ τῶν ἐξηρημένων λίθων ἐπειλημμένος
 ἀπρὶξ εἶχετο ταῖν χεροῖν, οὕτω τε τὴν ἕνοδον ἐσοφίζετο. τῶν D
 δὲ πολιορκουμένων τὴν θέαν τῶν βελῶν μὴ ὑπομένειν οἶων τε ὄν-
 των, ἰσχυρῶς εἶχετο τῆς ἐπάλλξεως ὁ Σάπειρ ἐκεῖνος ἀνὴρ. καὶ
 ἂν ἦλω κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην ἐπιβολὴν τὸ ἐχύρωμα, εἰ μὴ
 τις τῶν τῆς Περσικῆς συμμορίας ἀθρόον ἐπιφανεῖς ἐνὶ τῶν θυ-
 ρεῶν τῶν προβεβλημένων τοῦ ἐχυρώματος ἐκείνον αὐτὸν τὸν ἀρι-
 στέα ἐξώθησεν. ὁ δὲ κατολισθήσας ἐς τὸ κάτω ἐφέρετο μετὰ
 τοῦ θυρεοῦ, κύμβαχος ἐν κόνιησιν, ἐπὶ βρεχμὸν τε καὶ ὤμους,
 Ὅμηρικῷ τῷ συμπτώματι. ὅμως οὐ διόλωλεν· ὑποδέχονται
 γὰρ αὐτὸν ταῖς ἀσπίσιν οἱ συμπονοῦντες, καὶ τραυματίαν διεσώ-
 ζοντο· προσνύττουσι γὰρ αὐτὸν τὰ τῶν ἀκοντίων σιδήρια μικρὸν
 κομιδῆ. ὁ δὲ καρτερικῶς αὐθις ἐπ' ἐκεῖνο τὸ ἔργον ἐχώρει, καὶ

quidam Saperius vocabulo, corpore similis Tydeo quem Homerus cele-
 brat, animo autem supra Tydeum, Hercules ipse, inquam, et si quis
 Hercule aliquando animosior inventus est (non enim verebor magnitu-
 dine virtutis Herculem postponere, tametsi alioqui quem cum eo conse-
 ramus non habemus), hic, inquam, miles palos acutos inserens in mu-
 nitionem insilit, et sublime scandit, et uno quidem in turri defixo, qua
 lapides iuncturas dabant (constructum enim erat castellum caeso lapide),
 pede in palum ascendit; rursus alterum palum ceu surculum in murum
 inserens, alterum pedem in eo firmat, eminentiaque saxa manibus firmi-
 ter comprehensa tenens ascensum ita machinatur. et cum obsessi tot
 telorum spectaculum non ferrent, vir ille Saperius propugnaculum va-
 lida vi tenebat, captumque fuisset primo illo impetu castellum, nisi qui-
 dam de cohorte Persica repente coortus saxo de his quae illic iacebant
 bellatorem animosum deiecisset. qui cum saxo deorsum ferebatur, prae-
 ceptis in pulverem, super sinciput et humeros, casu scilicet Homericō.
 non tamen periit: nam eum vulneratum commilitones scutis impositum
 conservarunt: perparum enim missilium cuspides eum laeserant. ad idem
 opus constanter redit, iterumque ad propugnaculum assiliens iniectis ma-
 nibus ita tenaciter pinnam retinet quemadmodum polypus, cum quip-

αὐτὸν πάλιν ἀνέθορε, τῇ ἐπάλξει τὰς χεῖρας περιβαλὼν οἷα πολύ-
 P 58 πους ἀφύκτους πλεκτάνας τινάς, καὶ εἶχeto καρτερῶ τινὶ λαβῆ
 τῆς ἐπάλξεως. ὁ δ' ἀντίπαλος Πέρσης ἀδελφὴν τῆς ἐτέρας ἐπι-
 βουλῆς ἐξεργάσατο, καὶ σαθρωθείσης ἔναγχος τῆς ἐπάλξεως
 ταῖς Ῥωμαίκαῖς προβολαῖς, μετ' ἐκείνης τὸν ἀριστέα ἀνατρέψας
 παρεῖα ἐς τὸ κάτω χωρεῖν. καὶ τοίνυν κατήγετο ὁ στρατιώτης
 ὁ φιλοκίνδυνος μετὰ τῆς ἔρωμένης ἐπάλξεως. τὸ δὲ συμμαχι-
 κὸν τὴν προτέραν σωτηρίαν ὀρέγουσι μετὰ φοβεροῦ τοῦ θεάμα-
 τος τῶ πάντα τολμηρῶ. ἀτὰρ ἐξάντης τοῦ πτώματος ὁ τραυ-
 ματίας γενόμενος καὶ τρίτον ἄθλον ἀσπάζεται, ὡσπερ ἀμάχου
 τινὸς καὶ θείας δυνάμεως ἐς τὸν πόνον παροτρυναύσης αὐτόν.
 B ἐπεὶ δ' ἀνείρπυσε τῆς στεφάνης τοῦ ἔρκους, λοιπὸν ἐπιβύς, τὸν
 ἀκινάκην σπασάμενος, τὸν κηφῆνα τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς ἐκείνον
 αὐτὸν τὸν Πέρσην ἀπέκτεινε, καὶ οὖν τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς θέ-
 ρης ἀφελόμενος τοῖς πολιορκοῦσιν ἀπέπεμπεν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι
 τὸ γεγονός θεασάμενοι ἀνεθάρρησαν καὶ τῶν κινδύνων ὠρέγοντο.
 ἀδελφὸς δὲ τις τοῦ Σάπειρος ἐκείνου (πρεσβύτης δ' οὗτος τὴν
 ἡλικίαν) ἐπεὶ γέγονε τῆς ἀρετῆς θεατῆς, καὶ ζηλωτῆς παραχρῆμα
 τοῦ ἐγχειρήματος γίνεται, καὶ ἄνεισι καὶ τὸς, ἀδελφὰ τῶ ἀδελ-
 C φῶ μηχανώμενος. εἶτα μετ' ἐκείνον καὶ ἕτερος, καὶ μετὰ τοῦ-
 τον πολλοί· κάλοις γὰρ λοιπὸν ἀνεδύοντο οἱ προκατειληφότες τὸ
 ἐχθρόμα, καὶ ταῖς πύλαις ἀράττουσι, καὶ εἰσαγωγίμον λοιπὸν
 ἦν τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. καὶ οὕτω κρείττους τῶν πολεμίων
 γενόμενοι τὸ φρούριον παρεστήσαντο, καὶ οὖς μὲν ἀνεῖλον, οὖς
 δὲ διέσωζον καὶ εἰς ἀλχμάλωτον μετεβίβαζον τύχην. τὰ δὲ κτή-

20. τοῦτο IP.

piam cirris sive acetabulis complexus est: inde enim avelli non potest.
 tum Persa adversarius simili impetu ut ante insurgit, et cum pinna Ro-
 manorum impulsibus paulo ante labefactata strenuum virum deturbat.
 cum amata igitur pinna miles nullius formidator periculi delabitur. so-
 cii cum terribili spectaculo omnia audenti priorem curationem ad salu-
 tem ministrant. at enim vulneratus cum denuo ex eo casu saluus eva-
 sisset, tertiam pugnam aggreditur, ac si invicta quaedam et divina virtus
 ad facinus illum extimularet. ubi igitur intra coronam munitionis
 irrepserit, deinceps irruens educto gladio suae virtutis fucum et populato-
 rem illum ipsum Persam interfecit, caputque praecisum infra propugna-
 culum proiicit. Romani factum intuentes resumunt animos et experiri
 fortunam concupiscunt. frater autem Saperii illius, magno natu, ubi
 facinus spectavit, extemplo id ipsum aemulans ipse quoque ascendit et
 cum germano germana molitur. mox post illum alius, et post hunc
 plures scalis stuppeis ascendunt, oppidoque capto ac portis perfractis
 militem Romanum introducunt; atque ita hostibus superiores castellum

ματα λαφυραγωγῆσαντες ἀπῆραν ἐντεῦθεν, σκοποὺς περιβα-
 λόντες τῷ ἰχυρώματι. ὥρας δ' ἐπιούσης χειμῶνος ἄνεισιν ὁ
 Φιλιππικὸς ἐπὶ τὸ Κωνσταντίνιον ἄστυ, στρατηγὸν ἐναφεῖς τὸν
 Ἡράκλειον. ὁ μὲν οὖν Ἡράκλειος λειποταξίου ποινὰς τοὺς πλα-
 γήτας τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως εἰσεπράττετο· καὶ ὅσοι τῷ πόνῳ
 χαίρειν εἰπόντες τηράλλως δεῦρο κἀκέισε περιενόστον, βυσάνοις
 ἐπὶ σωφροσύνην μετήγοντο.

in ditionem accipiunt, et partim incolarum occidunt, partim pro capti-
 vis servant, bona diripiunt secumque auferunt, et praesidium illic re-
 linquunt. hieme iam ingrediente Philippicus ad Heraclium summa belli
 delata Cpolim discedit. Heraclius deserti ordinis poenas ab erronibus
 Romani exercitus exigit. et quotquot labore relicto huc illuc otiose va-
 gabantur, suppliciis sapere docebantur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Γ'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ Μ

Λ Ι Β Ε Ρ Ι Ι Ι.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Priscus in locum Philippici surrogatur. annona militum contracta. Germanus episcopus Damasci honorifice a Prisco habetur. cur ab eo Monocartum ductus. Prisci fastus in contemnendo more vetusto. tumultus in castris duas ob causas. imago Christi ad sedandas turbas circumlata. dux periculum fugit; detrahi militibus de consueta annona vetat; medicum quaerit a quo sanetur.* (2) *tabernaculum Prisci diripitur. legatus eius ad exercitum. Germanus quanquam multum repugnans dux cooptatur. episcopus legatus spernitur. statucae et imagines imperatoris deiiciuntur aboleruntque. Edesseni episcopi irrita legatio. clades Orientis.* (3) *legati ad Priscum. eorum in militibus placandis infelix conatus. Priscus Byzantium discedit. adversus Philippicum rebellio. Persae occasione utuntur: Constantinam obsident. a Germano depelluntur. Aristobulus palatii praefectus milites ad officium revocat.* (4) *Martyropolis aditu Romani a Persis prohibentur. hostes insequentes dimicatione devincunt. in imperatorem benevolas mentes accipiunt; captivis et spoliis eum honorant. Philippici timor. stipendia persoluta. Roma Longobardis restitit. Mauri in Africa domantur.* (5) *carcer Gilygerdi castelli, in quem diversi mortales includebantur; unde se et alios per caedem Romani eximunt. Philippicum Gregorius Antiochiae antistes exercitui conciliat. Persae Martyropolim occupant. Sitta dolum machinato, Persis Romani succumbunt. Philippico amoto Comentiolus in munere succedit.* (6) *Comentiolus cum Persis acie congressus fugit. Heraclii miranda virtus. Aphraates dux Persicus occidit; Persae in fugam vertuntur. munera imperatori de praeda mittuntur. ludi ob vi-*

etoriam Byzantii. Suaniam in Colchis Persae invadunt. Turcarum
 luxus in auro et argento. Persis vicissim tributa pensitant. praeda
 Suaniae Babylonem mittitur. dux, Romanus nomine, a Mauricio in
 Colchidem missus. (7) Romanus reditum molitur, milites placat, ho-
 stium consilia indagat. Romani exploratores dolo deluduntur et torquen-
 tur. Varamus provinciam Romanorum depopulatur, abeuntes sequitur.
 phalanx eius in fuga caeditur. conflictu totis copiis inito, Persae su-
 perati fuga universi salutem petere contendunt. Romani insequuntur.
 (8) Hormisdas Varamum bifariam dedecorat, a quo contra contemnitur.
 Armenii praetore suo iugulato rebus novis abutuntur operam. Comentio-
 lus turbas componit. defectionis inventorem clementia imperatoris con-
 servat. ad Persicas tragoedias παρασκευή. Sarames ad capiendum vin-
 ciendumque Varamum missus ab eodem elephanto obiicitur. (9) ad tem-
 pora Iustini iunioris et Tiberii propter originem belli Persici declara-
 dam digressio. belli execratio. Iustinus foedera transgreditur. Romani
 in Persas, Persae in Romanos belli causam coniciunt. mendacium
 Persarum. (10) Marcianus patricius in Orientem dux mittitur; tribus
 millibus Arzanenam depraedatur. prope Sargathum Persae caeduntur.
 Theobothum castellum inaniter oppugnatur. Chosroae senioris in Roma-
 nos expeditio. Adormaaenes Romanorum loca populationibus miscet, sub-
 urbana Antiochiae aedificia demolitur, Apameam incendio foedat.
 (11) Marcianus gradu movetur. Dara a Persis capitur. indutiae.
 Tiberius a Iustino collega asciscitur. eiusdem Iustini ad eundem de im-
 perio legitime administrando sapiens et pia paraenesis. (12) gratulatio
 populi de Tiberio in collegam ascito. eius de pace legatio et liberali-
 tas. Iustiniani ducis laus. pecuniae bene collocatae fructus. inter Ro-
 manos et Persas foedus. Romanorum propter Chosroae praesentiam tre-
 pidatio. (13) ducis Romani excellentissima concio, qua suis acriter et
 cum mortis contemptu confligendi ardorem conatur immittere. fiduciam
 vincendi ex hostium et sacrorum Persicorum despicientia auget. dicit
 autem incise et membratim, quo dicat vehementius. (14) Romanus mi-
 les pugnam sinit. Persae in hostes cum fastu gradiuntur. ambarum
 acierum diversa dispositio. vincuntur Persae et fugiunt. Chosroae tur-
 pis reversio. eiusdem lex de Romanis in posterum bello non lacessendis.
 (15) Romani Persidem infestam habent. in mari Hyrcano piraticam
 faciunt. domum redeunt. Persae in regem suum contumeliosi. milita-
 ris annonae apud eos ratio. de pace utrinque legationes. Romanis in
 Armenia subactis pacem Persae repudiant. Mauricius in Armeniam mit-
 titur, in Persidem irrumpit: febrim habet. multa castella diruuntur.
 captivorum Persarum ingens numerus. (16) Romani multa loca ad va-
 stitatem redigunt. Iustini decessus, et monarchia in Tiberium translata.
 eius encomium. Chosroae filius Hormisdas succedit; cuius immanitas de-
 scribitur: causa subiicitur, ariolorum falsa praedictio. nequitia daemo-
 num. alia Hormisdas scelera. (17) Hormisdas superbia. pacem aver-
 sans tributa postulat. Mauricius Persidem deformat. in Cappadociam
 abit; in Persidem per solitudinem Arabiae properat: eum Nomades bar-
 bari prosequuntur, quorum infidelitas reprehenditur. inanis Mauricii
 conatus. ad Callinicum oppidum Romanorum victoria. (18) ad Con-
 stantinam Romani Persas caedunt. Mauricius Byzantium redit, defun-
 ctoque Tiberio principatum capessit. reditus ad ordinem historiae, sed
 prius de Varami patria, genere, fortuna, gestis honoribus, et quo pacto
 exercitum in regem exulcerarit.

- A. C. 588.** ^D 1. Φιλιππικὸς μὲν οὖν ἀνὰ τὴν ὁδοιοποιίαν ἐπέπυστο Πρίσκον
^V 177 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγὸν ἐγχειρίζεσθαι, καὶ τῆς Ταρ-
σοῦ ἐπιβὰς Ἡρακλείῳ δέλτους συνέταξε, δι' ὧν ἐνεσήμεαινε κα-
ταλιπόντα τὸ στράτευμα ἐς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπανέλθειν, ἐς
τὴν Ἀρμενίαν γενόμενον, Ναρσῆ τε τῷ Κωνσταντίνῃς πόλει 5
ἡγεμόνι μεθίναμι τὸ στράτευμα. καὶ τὸν βασιλέως δὲ νόμον ἀρ-
P 62 τῶς αὐτῷ ἐπιφοιτήσαντα παραγγυμώσας ἐκέλευσε καὶ ἐς τὸ ἐναρ-
γῆς τοῖς στρατεύμασι παραδείξαι, Πρίσκῳ διαφθοροῦμενος. ἦν
δ' ἄρα ὁ νόμος στρατιωτικῶν σιτήσεων ὕφεις, ἢ δ' ἀπομείωσις
τετάρτη ἐτύγγανεν οὐσα ἀπόμοιρα. καὶ γέγονε καθάπερ ὁ στρα- 10
τηγὸς ἐνετέλλετο. ἦρος δ' ἐπιγενομένου ὁ μὲν ἀπεχειροτονεῖτο,
ὁ δὲ τῆς ἡγεμονίας ἀπήρχετο. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἐπιβὰς τῆς
Ἀντιοχείας προστάττει εἰς τὸ Μονόκαρτον τοὺς στρατιώτας συλ-
λέγεσθαι, καὶ τῇ Ἐδέσῃ προσομιλήσας περιτυγγάνει Γερμανῷ,
καὶ περιλαβῶν δεξιῶς κατησπάζετο ἐκ τῆς ἐπιδημίας γενόμενον 15
(Δαμασκοῦ γὰρ οὗτος διεκόσμηι τὸν θρόνον), ἀνακλίνας τε εἰς
B δεῖπνον αὐτὸν τῇ ἐπιούσῃ ἐφιλοφρονήσατο. μετὰ τοίνυν ἡμέρας
τέτταρας ἀπεφοῖτα τῆς Ἐδέσσης ὁ στρατηγός, τότε τῆς ἱερατι-
κῆς καθέδρας προλάμποντα μεθ' ἑαυτοῦ συνελάμβανε, καὶ ὡς
τὸν χάρακα ὤχετο (ἦν γὰρ ἡ ἡμέρα προσδόκιμος καθ' ἣν εἴδιστο 20
ἐορτάζειν Ῥωμαίοις τὸ σωτήριον ἐκείνο πάθος, δι' οὗ τὸν κόσμον
εἰσεποιήσατο ὁ μονογενῆς παῖς τοῦ Θεοῦ, ὁ τὴν φύσιν ταυτὸς

1. Philippicus Priscum ab imperatore ducem renuntiatum esse in via intelligens, postquam Tarsum attigit, ad Heraclium litteras dat, mandans uti exercitum Narsae praesidi Constantinae tradat, ipse in patriam suam in Armeniam revertatur. imperatoris praeterea decretum nuper sibi missum exponit, et de eo palam militibus significari vult, invidia adversus Priscum stimulatus. erat autem hoc decretum, ut de demenso sive annona militari quarta pars detraheretur. factum ut dux imperavit. iam igitur ipso vere Philippico abdicante Priscus inivit. is ut Antiochiam est ingressus, militibus conventum ad Monocartum indixit, Edessamque veniens illic Germanum reperit, quem eo peregre profectum (Damasci quippe sedem pontificiam tenebat) civiliter complexus et osculatus, vocatum ad coenam postridie humaniter amanterque tractavit. post diem quartum Edessa discedens virum illum episcopali dignitate illustrem secum ad castra ducit. imminabat enim dies, quo salutiferos cruciatus atque necem, per quam unigena dei filius patri natura aequa-

τῷ πατρὶ καὶ τὴν βασιλείαν ὁμότιμος· οὗτος δὲ ἔστιν ὁ Χρισ-
 στός), τοῦτο ὑποτοπίας ὁ στρατηγός, ὡς οὐ δεῖ αὐτὸν μὲν ἐν
 πόλει τὴν ἐγκύκλιον τῆς ἀναστάσεως πανηγυρίζειν ἡμέραν, τὸ δὲ
 Ῥωμαϊκὸν ἐν πεδίῳ κατηφέστερόν πως ἐορτάζειν δοκεῖν, πολιτι-
 5 κῆς θυμηδίας ὡσπερ στερισκόμενον. διὰ τοι τοῦτο τὸν ἱερέα
 παραλαβὼν ὡς τὸ Μονόκαρτον ἐβάδιζεν. ὁ δὲ Γερμανὸς προῆγε, C
 τὴν τοῦ στρατηγοῦ παρουσίαν ἐξάκουστον ποιούμενος τοῖς στρα-
 τεύμασι. μετὰ τοίνυν ἡμέρας δύο οἱ τάγματάσθαι ἀπήντων τῷ
 στρατηγῷ ὡς ἀπὸ τριῶν σημείων τοῦ χάρακος, καὶ μὴν καὶ οἱ
 10 τῆς ἐκτάξεως ἕπαντες. ἔθος δὲ γεγηρακὸς ἐνευδοκίμει τῷ στρα-
 τοπέδῳ, τὸν μέλλοντα τὰς στρατηγίδας περιβαλέσθαι ἡνίας,
 ὀπηνίκα αὐτῷ τὰ στρατεύματα ὑπαντήσωσιν, ἀποβαίνειν τοῦ
 ἵππου καὶ διὰ μέσου χωρεῖν τοῦ ὀπλιτικοῦ καὶ φιλοφρονεῖσθαι
 τοῖς ἄσπασμοῖς τὸ στρατόπεδον. ὃ δὴ μὴ πεποηκόςτος τοῦ
 15 Πρίσκου, ἀλλὰ καὶ πάνν μὲν οὖν τοῦτον δὴ τὸν πρεσβύτην ἀπο-
 σορακίσαντος νόμον, οὐ μετρίως ἔφερε τὴν ὕβριν τὸ στρατεύμα.
 τῇ τοίνυν πρώτῃ τῆς πανηγύρεως ἡμέρᾳ εἰρηναίως ὁ στρατηγός D
 διετέλεσε. τρίτης δὲ ἡμέρας παρωχηκίας, καὶ τῆς τῶν στρα-
 τιωτικῶν σιτήσεων ἀπομειώσεως οὐκέτι ἐν παραβύστοις ἀλλ' ἐς
 20 τὸ φανερόν γενομένης τῷ πλήθει παντί, ἀναρχίας ἀκμὴ λαμβά-
 νει τὴν πρόοδον, καὶ πρὸς τῇ σκηνῇ τοῦ στρατηγοῦ τὰ πλήθη
 συρρέουσιν, ἃ μὲν λίθους ἐπιφερόμενα, ἃ δὲ καὶ ξίφη, ὡς
 ἐκάστῳ καθυπούργησεν ὁ καιρός. τοῦ δὲ ταράχου ὁ στρατηγός

lis et imperii honore par, Christus, inquam, humanum genus sibi re-
 conciliavit, solemnī caerimonia recolere Romani consueverunt. sic nam-
 que secum ratiocinabatur, non esse iustum se resurrectioni sacratum
 diem in urbe anniversarium agere, Romanos in campo foris, velut ur-
 bana laetitia exclusos, tristiores ducere ferias videri. quocirca episco-
 pum assumens Monocartum ire perrexit. caeterum Germanus Priscum
 antecedens exercitui super eius adventu nuntium apportat. post biduum
 itaque cohortium praefecti, quin immo milites omnes, ad tertium fere la-
 pidem duci obviam e castris prodeunt. porro castrēnsis quaedam con-
 suetudo vigebat, eaque vetus et laudabilis, ut qui ad exercitum regen-
 dum adveniret, occurrentibus sibi honoris causa militibus equo descen-
 dens armatorum medius graderetur totumque exercitum comiter salutaret.
 quod cum Priscus facere omitteret et morem hunc plane contemneret, ea
 contumelia apud milites graviter offendit. ac primo quidem festorum
 solemnium die in pace fuit. tertio claspō, cum iam de demensi seu
 victus diminutione constaret inter omnes, contumacia et licentia adver-
 sus ducem magis amplificata, ad tentorium eius turmatim ruunt, pars
 lapides iactantes, pars gladios dstringentes, ut cuique telum occasio
 ministrabat. dux fremitum ac tumultum auribus accipit: quid sibi istuc
 velit percunctatur. illis ad interrogata nihil respondentibus, nisi hoc

αὐτήκοος γέγονε καὶ τὴν αἰτίαν διεπνθάνετο. τῶν δὲ πρὸς τὴν πεῦσιν μηδὲν ἀποκρινομένων αὐτῷ πλὴν ἢ “ἀνατίετραται πάσης τάξεως ἄρμονία, τοῦ στρατοπέδου ἀνηγεμονεύτου τυγχάνοντος,” ἰδρῶτι περιερρεῖτο ὁ πολέμαρχος Πρίσκος καὶ φόβῳ πολλῷ συνεστέλλετο, διαπορομένης αὐτῷ τῆς ψυχῆς ὅ τι καὶ δράσειεν. 5

P 63 τῷ μὲν οὖν Εὐλιφρέδα τὸ Θεανδρικὸν ἴνδαλμα παραγυμνώσας
 V 178 ἐδίδου (ἀχειροποίητον δὲ τοῦτο Ῥωμαῖοι κατονομάζουσι), περι-
 νοσιεῖν προστάξας τὸ στράτευμα, ὅπως αἰδοῖ τοῦ σεβάσματος
 ταπεινωθεῖη μὲν ὁ θυμός, τὰ δὲ τῆς ἀκοσμίας πρὸς τὸ σῶφρον
 τὴν μεταβολὴν ἀπενέγκοιτο. τοῦ δὲ πλήθους μηδὲν ἐντεῦθεν 10
 σωφρονιζομένου, ἀλλὰ καὶ βάλλοντος τὸ ἀπόρρητον λίθοις, εἰ-
 κότως ὁ στρατηγός, ἵππῳ τινὸς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασι-
 λέως περιτυχῶν, πρὸς φυγὴν ἐκδοὺς ἑαυτὸν πυραδόξῳ σωτηρία
 τινὶ τὸν κίνδυνον παρεκρούσατο. ἵπποφορβοῖς τοιγαροῦν προσο-
 B μιλεῖ τοῖς τὰς ἵππους τὰς στρατιωτικὰς περιβάσκουσι. κάκει- 15
 νων μετὰ μεγίστων κινδύνων τὰς χεῖρας διαφυγῶν τῆς Κωνσταν-
 τίνης πόλεως ἐπιβαίνει πυλῶν, ἄρτι τὰς διατριβὰς τοῦ Μονο-
 κάρτου ἀπολιπών. συνεκδημεῖ τοιγαροῦν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ
 τῇ πόλει καὶ θόρουβος. οἱ μὲν οὖν τῆς Κωνσταντίνης οἰκήτορες
 ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἐκπεπληγμένοι τὰς ψυχὰς διετέλουν· ὁ δὲ 20
 στρατηγὸς τοῖς ἡγεμόσι τῶν πόλεων τοῖς τε τῶν φρουρίων ἐφε-
 σθηκόσι δι’ ἐπιστολείων ἐνεχάρατε γράμματα, μηδὲν τῶν συνη-
 θῶν ἀποστερεῖν τὰ στρατεύματα, μήτε δὲ καταπλαγῆναι τὰς
 ψυχὰς τῇ ἀθρόα τῶν γεγενημένων παρόδῳ. ἐζήτει δὲ καὶ ἰατροῦ

12. Ἴππον IP.

unum, omnis ordinis quasi concentum quendam nunc perisse, cum exercitus imperatore careat, Prisco sudor ire per corpus et artus occupare tremor coepit, animo haesitanti quid ageret. ergo Iliphredae dei atque hominis effigiem, quam ἀχειροποίητον (hoc est, non mortali manu confectam) Romani appellant, involucro nudatam per castra circumferendam committit; quo ad aspectum rei adorandae excitata reverentia furorem comprimeret, et in modestiam quietemque rerum perturbatio transiret. verum enimvero, cum multitudo nihilo hinc modestior saniorque evaderet, quin potius sacrosanctam imaginem lapidibus appeteret, dux equum cuiusdam e satellitibus imperatoris nactus haud immerito sese in fugam tradidit, periculumque capitis praeter opinionem depulit: nam et cum pastoribus equariis, militum equos circum ea loca pascentibus, congressus eorum manus non citra summum discrimen effugit. iamque Monocarto relicto Constantinam urbem petivit, in quam urbem fama ducem ipsum comitata est. ac cives quidem Constantinae stupere super his quae contigisse audiebant, dux vero urbium castellorumque praefectis per amanuenses scribere, praecipereque ne quid de consueto demenso

τέχνην ἐπιφανείσαν αὐτῷ φάρμακα τοῖς περὶ τὴν γαστροκνήμην C
 ἔλκεσιν ἐπιτίθεσθαι, ἐδεινοπάθει γὰρ ἐπὶ τοῖς μῶλωσιν, οὓς
 αὐτῷ ἢ τῶν λίθων φορὰ διενείματο.

2. Τὰ μὲν οὖν τῆς στάσεως τῷ στρατοπέδῳ διεμνήετο.

5 περισχίζεται γὰρ τὸ τοῦ στρατηγοῦ σκηνοπήγιον, λωποδυτεῖται D
 δὲ παρὰ τοῦ πλήθους καὶ τὰ τῆς περιουσίας ὁ Πρίσκος, ἀποδι-
 δράσκουσι δὲ καὶ οἱ τῶν συνταγμάτων ἡγεμονεύοντες, καὶ ἔς
 μέγα κακοῦ τὰ τῆς ἀναρχίας ἠῤῥάνετο. μετ' οὐ πολὺ δὲ τὸν τῆς
 Κωνσταντίνης πρόεδρον ὁ στρατηγὸς εἰς τὸ στρατόπεδον πρε-
 10 σβευτὴν διεπέμπετο, κατισχυριζόμενον τὰ τῆς στρατιωτικῆς λύ-
 πης παρηγορεῖν, καὶ ὡς μετέθετο τὴν γνώμην ὁ αὐτοκράτωρ
 Μαυρίκιος, καὶ βασιλικὸν ἐπιφέρειται γράμμα ἐγκληνόμενον ἀνα-
 ζευγνῆναι πρὸς τὸ σύνηθες τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδόσεις. ἐπεμέμ-
 15 θετο δὲ Φιλιππικῷ Πρίσκος ὁ στρατηγός, καὶ τῆς ἀταξίας αὐτὸν
 διεθρύλλει γεγονέναι πατέρα ὡς εἰσηγητὴν τῆς μειώσεως τῶν
 στρατιωτικῶν ἐπιδόσεων Μαυρικίῳ γενόμενον. ταῦτα δ' εἰκῆ
 διεθροαψάδει ὁ Πρίσκος. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὁ πρέσβυς ὠδοιπόρει
 καθὼς προσετέτακτο· τὰ δὲ στρατεύματα συναθροίζεται, καὶ
 στρατηγὸν χειροτονεῖν ἐδοκίμαζε. διὰ τοῖ τοῦτο μετὰ κλητον τὸν P 64
 20 Γερμανὸν ποιησάμενοι, καὶ εἰσαγώγιμον εἰς τὸ βουλευτήριον ἐνεγ-
 κάμενοι, ἤξιουν ἐγχειρίζειν αὐτῷ τὰς στρατηγίδας ἡνίας. τοῦ
 δ' ἀποπεμπομένου τὴν τοῦ στρατοπέδου ἀξίωσιν, τῶν δὲ κατα-
 ναγκαζόντων αὐτὸν ἔσεσθαι περὶ τὴν χειροτονίαν πειθήνιον, καὶ
 25 πρὸς ἀπειλούντων καὶ θάνατον τῆς παρακοῆς εἶναι τὸ διαζήμιον,
 νικῶσι τὰ τῶν στρατευμάτων βουλευτάτα, καὶ στρατηγὸς Γερ-

exercitui demerent, neve percellerentur, si crebrius quae facta essent
 audirent. quaerebat etiam medicum, a quo cataplasmatibus tibiae dolor
 et vibices lividae lapidum iactu sibi impositae curarentur.

2. Seditio militaris augetur, tentorium ducis dilaceratur, supellex
 in praedam concedit, duces quoque aufugiunt, et quod caput nullum
 esset, id maiori semper malo erat. non multo post dux antistitem Con-
 stantinae in castra legat, lenire studens militum aegritudinem, quod
 scilicet sententiam mutasset imperator, a quo litteras afferret, a quibus
 mandaretur uti annonaria erogatio in pristinum revocaretur. accusans
 autem Philippicum Priscus auctorem eum tumultus fuisse iactabat, ut
 qui Mauricio demensi contrahendi consilium dedisset. sed haec ille te-
 mere fabulabatur. antistes igitur iuxta atque imperabatur inibat iter,
 et exercitui in unum coeunti creandum esse ducem videbatur. quare
 Germanum accersunt, in concilium introducunt, militaris imperii sum-
 mam ei permittere aequum bonumque censent. Germanus exercitus pe-
 titionem repudiat. illi obedientiam in oblata dignitate amplectenda ur-
 gent, et ni obediat, mortem pro poena intentant. quid multa? vincit
 eorum deliberata sententia, et Germanus praekonis voce dux promulga-

μανὸς ἀνακηρύττεται, ὄρκῳ περιφράξας τὰ τοῦ συνοίσοντος, ὡς
 B ἀπέχονται Ῥωμαῖοι τοῦ λωποδυτεῖν τὸ ὑπήκοον τῆς ἀταξίας ἐκπο-
 δῶν γινομένης. διωμολόγητο δὲ καὶ καταπολεμεῖν αὐτοὺς τὸ ἀν-
 τίπαλον. καὶ ταύταις ὁ στρατηγὸς ταῖς συνθήκαις περιφραξά-
 μενος οἷα θώραξιν ἀκαταγωνίστοις τισὶν ἡγεμονεύειν Ῥωμαίων
 ἡσμέτισε. γίνεται γοῦν ὁ ἱερεὺς ὁ πρέσβυς πρὸς τὸν στρατηγὸν
 καὶ τὸ στρατόπεδον. ὁ μὲν οὖν παρεκάλει τὸ στράτευμα πρὸς
 σωφροσύνην ἰδεῖν· οἱ δ' ἀπηχθάνοντο τῷ ἱερεῖ, καὶ τοὺς λόγους
 τοῖς ὡσὶν οὐ παρεδέχοντο, ἀλλ' οἷα βάρβαρον ὄψιν ἐξηγήλατον
 V 179 τὰ παρὰ τοῦ πρέσβεως αὐτοῦ εἰσηγούμενα. παρενεγγύων δὲ καὶ 10
 τὸν Πρίσκον ἐξωθῆσαι τῆς πόλεως. οἱ μὲν οὖν τοὺς βασιλικοὺς
 ἀνδριάντας καταρρίπτειν ἐνεχείρησαν· ὃ δὴ καὶ γέγονεν. ἀφα-
 C νίξουσι δὲ καὶ τὰ διὰ τῆς γραφῆς ἀναθήματα, ἕπερ σανῖσι καὶ
 πίναξιν εἰς βασιλέως τιμὴν χρωματοουργία συνετάττοντο τεχνικῇ·
 μηδὲ γὰρ ἀνέχεσθαι ἔφασκον ὑπὸ βασιλέα παλιγκάπηλον εἶναι. 15
 ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Κωνσταντίνης κατάδηλα ταῦτα ἐποιήσατο
 Πρίσκῳ. τοίνυν ὁ Πρίσκος καὶ τὸν τῆς Ἐδέσσης τοῦ ἱερατικοῦ
 ἐξηγούμενον πρεσβευτὴν ἀπέστειλλε τοῖς στρατεύμασιν. ἀτὰρ ὁ
 ἱερεὺς γενόμενος πρὸς τὸ στράτευμα καὶ πολλοὺς λόγους καταβα-
 λόμενος ἀνεπιτεύκτως τὴν ἐπανάξενξιν ἐποιήσατο. τὰ δ' ἐκ τῆς 20
 D ἀταξίας δεινὰ τῇ ἀνατολῇ ἐπεκύναινε, καὶ πάντῃ κακὸν κακῶ
 ἐπεστήρικτο, ἵνα καὶ ποιητικῆς συμφορᾶς μνήμην ποιήσωμαι,
 τῶν μὲν τὰς περιουσίας ἀποβαλλομένων, ἄλλων περὶ τὰς ὁδοὺς

12. ἀνδριάντων IP.

tur, cum prius communem utilitatem iureiurando exacto confirmasset, ut
 Romani seditione ac turbis e medio sublatis, diripiendis ac spoliandis
 subditis vim minime facerent. pactus etiam cum illis est uti hostes op-
 pugnant. haec ubi pactis tanquam loricis quibusdam inexpugnabilibus
 communivit, ad gubernacula promptus accessit. venit itaque ad ducem
 et exercitum legatus episcopus; rogat milites, considerent quid modestia
 moderatioque postulent. illi succensere, auribus dicta respuere, et quae
 consuleret, veluti nova et peregrina repellere. hortabantur insuper uti
 Priscum urbe Constantina exigeret. et ipsi quidem statuas imperatoris
 deturbare non sunt veriti. praeterea in honorem imperatoris coloribus
 et arte pictas tabellas sustulerunt, quod se imperatori cauponi servire
 nolle affirmarent. antistes Constantinae haec ad Priscum refert: Priscus
 Edessae praesulem ad exercitum rursus legat; qui multo sermone frustra
 consumpto rediit. iam vero ex huiusmodi confusione tumultuque exor-
 tae calamitates Orientem ceu fluctus quidam pervadebant, et ubique ma-
 lum superveniente malo vires et robur acquirebat, ut et a poeta descri-
 ptae calamitatis mentionem faciam, cum alii rem familiarem amitterent,

ληστροικώτερον βιαζομένων, ἐτέρων ἐν τοῖς ἀγροῖς ληϊζομένων,
 τῆς τυραννίδος κομώσης καὶ παρεχομένης τοῖς ἀδικήμασι τὸ ἀνέγ-
 κλητον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος γράμμασι ταῦτα κατὰδῆλα Μαυρι-
 κῶ ἐποιήσατο τῷ αὐτοκράτορι, (3) ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Φιλίπ-
 5 πικὸν αὖθις ἐπιβαίνειν τῆς ἀνατολῆς ἐγκελεύεται. ἐπικηρυκείον-
 ται τοιγαροῦν οἱ τῶν στρατευμάτων τὸν Πρίσκον τῆς Ἐδέσσης P 65
 ὑπέξειλθεῖν, πέντε καὶ τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμὸν χειροτονήσαν-
 τες πρεσβευτάς. γίνονται γοῦν οὗτοι ἐν Ἐδέσση τῇ πόλει παρὰ
 τὸν Πρίσκον, καὶ διαπορθμεύουσιν αὐτῷ τὴν τῶν στρατοπέδων
 10 προαίρεσιν. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος πλεῖστα ἀπελελόγητο, καὶ πεί-
 θει τοὺς ἀπεσταλμένους ὡς οὐκ ἐν ἀδίκῳ μοίρῃ γέγονεν αὐτῷ τὰ
 ἐπίχειρα. οἱ μὲν οὖν ἐπηγγέλαντο τῷ Πρίσκῳ ὑπομαραίνειν τῶν
 στρατιωτῶν τὰς μαινόλις τῆς ὀργῆς φρυκτωρίας· ὁ δὲ Πρίσκος
 κεκηνῶς ταῖς ἐλπῖσι πρὸς τῇ Ἐδέσση τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο.
 15 καὶ δῆτα ἀφίκοντο οἱ πρεσβευταὶ πρὸς τὸν χάρακα, καὶ τὰς ἀπο- B
 λογίας διεξήεσαν Πρίσκου, ἐνεχείρουν δὲ καὶ τιθασσεύειν τὰ νεώ-
 τερα τῆς τυραννίδος σκιρτήματα. ὁ καὶ πρὸς κορυφαῖον αὐτοὺς
 ἀπῆρώρησε κίνδυνον· μόλις γὰρ τὸν θάνατον ἀποκλίνουσι, τὸ
 ἰδιωτεύειν κατακριθέντες· τοῦτο γὰρ τὰ τῆς ὀργῆς ἔδογματίζεν.
 20 ἐκ τοῦ χάρακος τοίνυν ἐκβάλλονται, καὶ τοιοῦτοις δεινοῖς τὰ περὶ
 τοὺς πρεσβευτάς ἐπεέραστο. καταστρατοπεδεύουσιν τοιγαροῦν
 οἱ τῆς ἀταξίας ἡγεμονεύοντες κατὰ Πρίσκον, καὶ πέντε χιλιάδας
 συντετοχότες μαχίμου δυνάμειως ἐπὶ τὴν Ἐδεσσαν ἀποστέλλουσι. C
 κατ' ἐκείνον γοῦν τὸν καιρὸν γίνεται Θεόδωρος περὶ τὴν Ἐδεσσαν,
 25 τὴν Φιλίππικῶν ἄφιξιν ὑπισχνούμενος. διὰ τοι τοῦτο ἀπολιπῶν

alii in itineribus per vim et latrocinia spoliarentur, quorundam ab agris
 pecora et fruges raperentur, tyrannide eo usque luxuriante, ut qui in-
 iuriarum agere auderet, inveniretur nemo; super quibus Mauricum im-
 peratorem Priscus per litteras certiore fecit. (3) imperator Philippi-
 cum rursus in Orientem proficisci iubet. exercitus igitur per quinque et
 quadraginta legatos Priscum monet uti se Edessa subducat. hi Edessam
 ingressi militum ei voluntatem denuntiant. Priscus sui defendendi affert
 plurima, legatisque persuadet secum iniuste agi. tum illi promittunt se
 ira et furore ardentibus militum animos nonnihil sedaturos. qua spe nixus
 apud Edessenos moras trahit. legati in castra reversi responsionem Pri-
 sci exponunt, ferociores illorum spiritus temperare conantur; quod eos
 summum in discrimen adduxit: nam cum vix interitum effugissent, capite
 diminuti sunt, ad vitam privatam condemnati. huius supplicii irro-
 gandi magistra ipsis iracundia fuit. e castris igitur eiecti hunc calami-
 tatis suae exitum tulerunt. principes seditiosorum Priscum bello appe-
 tendum rati, quinque egregiorum militum millia instruunt, quos Edessam
 mittunt. quo tempore Theodorus Edessam veniens de Philippiaci adventu

ὁ Πρίσκοσ τὴν Ἐδεσσαὺν γίνεται εἰς Βυζάντιον. οἱ δὲ περὶ τὸν
 χάρακα Ῥωμαῖοι ἔτι τῇ ἀταξίᾳ τε περιεπλέκοντο, τὸν Φιλιππικὸν
 ὕσον οὕτω ἐπιβαίνειν τοῦ Μονοκάρτου αἰσθόμενοι, ὄρκους τε
 δέδωκεντο μηδὲ τῆς ἐκείνου στρατιαρχίας ἀνέχεσθαι. τὸ δὲ Περ-
 D σικὸν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς συμφοραῖς ἐντροφῶν, τῇ Ῥωμαίων πολι- 5
 τείᾳ περιεκέχυτο καὶ τῇ Κωνσταντίνῃ προσέβαλλε· καὶ διπλοῦς
 ταῖς πόλεσιν ὑπῆρχεν ὁ πόλεμος, ἕκ τε τῶν οἰκειοτάτων καὶ τῶν
 πολεμίων ἐκτρεφόμενός τε καὶ λιπαινόμενος. καὶ οὖν τὸ τῶν
 Ῥωμαίων συνάθροισμα ὑπόμαχον διετέλει, οὐδὲν μέλον αὐτῷ,
 ὡς περὶ ἄλλοτριῶν τοῦ πράγματος τῶν γινομένων τὴν φροντίδα 10
 τιθέμενον. Γερμανὸς δὲ χιλιάδα ἕκ τῆς μαχίμου καθοπλίσας
 δυνάμει, τῇ Κωνσταντίνῃ ἀθρόως ἐπιφανεῖς τῶν προσδοκίμων
 αὐτῇ κακῶν ἤλευθέρωσε. μόλις δὲ παραθήγων ὁ στρατηγὸς τὰ
 Ῥωμαίων συντάγματα καὶ παροτρύνας τοῖς ῥήμασι χιλιάδας τέτ-
 15 ταρας συναθροῖζει, καὶ τοῖς Περσικοῖς ἐνδημεῖν ἐγκелеύεται. ὁ δ' 15
 Ἀριστόβουλος (ἦν δ' ἄρα οὗτος τῆς βασιλικῆς οἰκίας προεστὼς
 τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀντιόχου προσαγορευομένης) τοῖς στρατεύμα-
 σιν ἐπίδημος ἦν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκπεμφθεῖς. οὗτος πῆ
 μὲν τοῖς δάροις πῆ δὲ τοῖς λόγοις ὑπομαλάττει τὸ τῆς τυραννί-
 P 66
 V 180
 20 δος ἀτίθασσον. (4) στρατοπεδεύεται γοῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπὶ 20
 τὴν Μαρτυρόπολιν, πρὸς τὸ εἰρηναῖον μεταβαλόμενον. ἀπό-
 μοιρα δὲ τις τῶν στρατοπέδων τῇ Περσίδι πάλιν εἰσβάλλει. ὁ
 μὲν οὖν Μαρουζᾶς ὁ τοῦ Περσικοῦ στρατηγὸς ἐπιφανεῖς κωλύ-
 μην τῆς ἐπιστασίας Ῥωμαίοις περιέχεται. ἐπανέξενσαν τοιγαροῦν

nuntium perfert. quamobrem Priscus Edessa relicta Byzantium petit. qui in castris erant Romani et Philippicum Monocartum brevi venturum intelligebant, adhuc adversus eum tumultuari, et sacramento inter se fidem astringere eius imperium minime toleraturos. Persae ex Romanorum miseriis voluptatem capientes ditionem Romanam praedando divebant et Constantinam adorjuntur; habebantque urbes bellum duplex, quod illud et maxime domestici et hostes externi alerent et (ut ita loquar) saginarent. caeterum Romanae cohortes solutae curis, et quae gerebantur, non secus atque aliena et ad se nihil pertinentia intuentes, ab armis feriabantur. Germanus mille assumptis, et apud Constantinam de improviso conspectus, malis, quorum erat in metu, eam liberat. qui cohortando et impellendo vix tandem quatuor millia collegit, et in Persidem tendere iussit. at Aristobulus, domus regiae quae Antiochi appellatur procurator, ab imperatore ad exercitum missus, qua muneribus qua verbis, duros et implacabiles animos aliquantum emollivit. (4) Romanus itaque exercitus pacem complexus Martyropolim abit. pars in Persidem iterum irrupit. Maruzas Persicarum copiarum imperator se obiciens urbis aditu eos excludit. hinc per Arzanenam regionem et

οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τῆς Ἀρζαννηῆς καὶ τοῦ Νυμφίου ποταμοῦ πρὸς τὰ οἴκοι· συνέπετο δὲ καὶ Μαρουζᾶς τοῖς Ῥωμαίοις κατόπιν. συνέρρευσεν τοιγαροῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄμοῦ καὶ τὸ ἀντίθετον βάρβαρον περὶ τὴν Μαρτύρων πόλιν, καὶ γίνεται Ῥωμαίοις καὶ Πέρ- B
5 σαις ἐπιφανέστατος πόλεμος. κληροδοτεῖται δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ νίκη μεγαλοπρεπῆς καὶ περιδοξός· ἀναιρεῖται γὰρ ὁ τῶν Περσῶν στρατηγός, ἤλωσαν δὲ τοῦ Περσικοῦ ζωρηθέντες τρισχίλιοι, καὶ οἱ ἐν τέλει δορυάλωτοι γίνονται, καὶ μέχρι χιλλῶν τὸ τῶν βαρβάρων γενόμενον σύνταγμα πρὸς τὴν Νίσιβιν γίνεται. τοῦ τοίνυν
10 φόνου γενομένου μεγάλου τε καὶ ἀξιαγᾶστου Ῥωμαίοις καὶ τῆς λαφυραγωγίας λαμπρᾶς, συναθροισθέν τὸ στρατόπεδον διαλύον- C
ται τὴν ἔχθραν πρὸς τὸν Μαυρικίον, καὶ γεραίρουσι λαφύροις πολλοῖς τὸν αὐτοκράτορα, πέμψαντες ὡς αὐτὸν καὶ τὰ σημεῖα τοῦ Περσικοῦ, ἃ τῇ πατρῷῳ φωνῇ βάνδα Ῥωμαῖοι κατονομά-
15 ζουσιν. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ἐν τῇ Ἱερᾷ λεγομένῃ πόλει ἐνηλλίξετο, τῷ φόβῳ συσταλὲς τῆς ἀταξίας, καρδαοκῶν τὴν τῆς ἀναρχίας μεταβολήν.

Χειμῶνος τοιγαροῦν ὥρας διαδεξαμένης τὸν πόλεμον τῇ ἀεικινήτῳ καὶ ἀμοιβαίᾳ τῶν τρόπων μεταβάσει ὁ χάραξ τοῦ Ῥω-
20 μαϊκοῦ διαλύεται. ἐπιγινόμενου δ' ἤρος καὶ προσηνῆ καὶ ἐπίχα- A. C. 584
ριν ὄψιν παρεχομένου τῇ γῆ, ἡ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῦ χροσσοῦ δια- D
νομιῇ τῷ μαχίμῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐξεπέμπετο. ὁ δὲ Ῥω-
μαίων τε καὶ Περσῶν πόλεμος ἐσφρίγα τε καὶ ἐσφάδαζε. τὸ δὲ
Γετικόν, ταῦτὸν δ' εἰπεῖν αἱ τῶν Σκλαβητῶν ἀγέλαι, τὸ περὶ
25 τὴν Θράκην ἐς τὸ καρτερόν ἐλυμαίνετο. οἱ δὲ Μῆδοι τοῖς Ῥω-

Nymphium flumen domum revertentes idem Maruzas insequitur; nec procul Martyropoli eos assequitur, ubi praelio in primis memorabili concursus est, et Romani magnificam atque inclitam victoriam retulerunt. nam Persarum dux occubuit, capti ter mille cum optimatibus: mille circiter Nisibin secesserunt. Romani post tantam tamque admirandam hostium stragem et superba spolia conventu celebrato, odia in Mauricium deponenda decernunt, eumque cum aliis iisque multis de praeda bellica honorant, tum Persica signa (quae patria nostra voce banda dicuntur) ad eum transmittunt. Philippicus Hierapoli, timore turbarum et exspectatione status domini carentis immutandi, interim se tenebat.

Hieme bellum excipiente, secundum morum mobilitatem vicissitudinemque castra dissolvuntur. vere autem placidum et iucundum terris vultum exhibente pro consuetudine aurum in militem pro stipendio distribuendum ab imperatore mittitur, bellumque inter Romanos et Persas recrudescit et agitur denuo. Getae seu (quod idem est) Sclavini Thraciae proxima valide devastant. Persae Romanis ducibus forte oc-

μαίων στρατηγοῖς συγκυρήσαντες παρανάλωμα φόνου ἐγίνοντο. Ῥώμη δ' ἡ πρεσβύτες ταῖς τῶν Λογγοβάρδων ἀντείχεν ἐφόδοις. τῇ δὲ Λιβύῃ αἱ τῶν Μαυροσίων δυνάμεις διετέλουν ἐξίτηλοι, καὶ τῷ πλήθει τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀνδραγαθημάτων πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ κατητονημένον ἀπέκλινον. οὕτω μὲν οὖν ἐκείναι μετὰ 5 τῶν ἀσπίδων καὶ τὰς ἡνίας κατέθεντο, τὸν αὐχένα Ῥωμαίοις ὑποχαλάσασαι, καὶ τὴν τε ἡρεμίαν ἐνηγκαλίζοντο. ὁ δὲ Φᾶσις οὐκ ἐθολοῦτο τοῖς αἵμασιν· εἰρηναῖον γὰρ ρεῖθρον τέως περιεβάλλετο, τῷ διαυγεῖ τῆς ἡσυχίας καταρδεύων τοὺς Κόλχους, P 67 μηδαμοῦ κεκτημένος Μῆδον οὐκίητορα. καὶ ᾧδὲ πως τὰ Ῥωμαίων 10 διετίθειτό τε καὶ συνετάττετο.

B 5. Ἐν τούτῳ τοιγαροῦν τῷ καιρῷ τελεσιουργοῦνται κατὰ τὴν Μηδικὴν οὐκ ἀναξιόλογα διηγήσεως πράγματα. ἀλλ' ἄγε δὴ ἐνείρωμεν καὶ τάδε τοῖς τῆς ἱστορίας μέλεσιν ἐνκοσμήματα, οἷά περ ὄρμον τινὰ λιθοκόλλητον, ὀφθαλμοῖς διανοίας ἐστίασιν, 15 ὧτων δὲ θυμηδίαν, ὡς ἐστὶν εἰπεῖν, καὶ πανήγυριν. φρούριον, Γιλιγέρδων ὄνομα αὐτῷ, ἐνδοτέρω δὲ τοῦτο τῆς Μηδικῆς ὠκοδόμηται, ἐν χώρᾳ ἐπιλεγομένῃ Βιζακοῦ, οὐ πόρρω Βενδοσαβείρων τῆς πόλεως. πρόσεσι δὲ τούτῳ καὶ τις εἰρκτή· Ἀθήτην δὲ V 181 ὀνομάζουσι ταύτην οἱ βάρβαροι. ὁ δὲ χῶρος ὡσπερ γῆ θεῶ ὄρ- 20 γὰς βασιλικῷ θυμῷ ἀνατίθεται, καὶ τέμενος δυσμενείας ἀποκα- C λῶν τις τὸ φρούριον οὐκ ἂν ἀμάρτοι τοῦ πρέποντος. ἐναποκλείονται τοίνυν ἐνθάδε ὅσοι τοῖς δικτύοις τῆς τοῦ βασιλέως λύπης ἀλίσκονται, τοῦτο μὲν ὑπήκοοι, τοῦτο δὲ καὶ δορούκνητοι.

currentes ab iis velut aliud agentibus morte multantur. Roma vetus Longobardorum impetus retundit. in Africa Maurorum copiae magis magis extenuari, quos Romanorum virtus paulatim multis egregiis facinoribus ad humilitatem redexit atque enervavit, ut cum armis etiam habenas seu imperium deposuerint, Romanisque cervicibus summittentes otium maluerint. Phasis caesorum sanguine non inquinabatur: pacificum enim flumen tum pellucida quiete Colchos irrigans circumfluebat, nullum usquam de Persis habens incolam. Romanarum rerum conditio atque ordo istiusmodi fuit.

5. Per hoc tempus res in Perside narratu haud indignae contigerunt, quas huic corpori historiae nostrae ornando ceu monile aliquod baccatum oculis animi, ceu epulas et oblectamentum, atque panegyrim auribus inseramus. arx erat in interiore Perside, Giligerdum vocabulo, in regione cui nomen Byzacus, haud procul ab urbe Bendosabiron. in eo visebatur carcer, quem barbari Lethem dixere. locus quodammodo occasionem irae regis animo subministrat; et si quis castellum malevolentiae fanum appellaret, recte appellaret. huc includuntur quotquot regis ira tanquam retibus capit, partim subditi, partim bello in pote-

Ἰουστίνου γε οὖν τοῦ νεωτέρου τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ἡγεμονεύοντος, παρεστήσατο τὴν πόλιν τὴν λεγομένην Δάρας ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς. ἔδοξε γοῦν τῷ βασιλεῖ, καὶ γίνονται Δαρηνοὶ τῶν φρουρίων τούτου οἰκῆτορες. ἔπῃσαν δὲ καὶ Καδασηνοὶ 5 ἐν αὐτῷ· βάρβαρον δὲ τὸ φύλον τῆς Μηδικῆς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἕτεροι τὸ κακοπραγεῖν κληρωσάμενοι, καὶ κοινὸν ἄθροισμα ταλαιπωρουμένων ἀνδρῶν τὸ φρούριον ἐνηγκάλιστο. γίνεται γοῦν τοῖς ἑτερογενέσιν εἰς συμφωνίαν τὰ κοινὰ δυστυχήματα, καὶ οὗς γένος καὶ νόμος καὶ γλώττια διείλετο, συνῆψεν ἢ τῶν παθημάτων D
 10 οἰκείωσις, τῷ ἀδελφῷ τῆς ἀνάγκης καταμελετήσασα τὴν ὁμόνοιαν. ἔξάρχουσι δῆτα τῆς ἀνδρείας οἱ Δαρηνοί, καὶ αὐτοβοεῖ τοῖς ἐν ποσὶν ὀργάνοις πολέμου χρησάμενοι ἀναιροῦσι τοὺς φύλακας. καὶ τοῦ φόβου ἐκκαιομένου πρὸς τὸ λαβρότερον (πλήθος γὰρ ὑπῆν στρατιᾶς φρουρούσης τὸ φρούριον) νικῶσι Ῥωμαῖοι,
 15 καὶ συνεξάρχουσι τοῦ φρουρίου καὶ τοὺς τῶν ἀτυχημάτων αὐτοῦ κοινωνοὺς, καὶ πολλὰ παθόντες καὶ δράσαντες εἰς τὴν Ῥωμαίων ἐπανεζεύξαν.

Τῶν δὲ περιφανῶν ἐκείνων θριάμβων γεγονότων Ῥωμαίοις, A. C. 590.

ἔτι πρὸς τῇ Μαρτυροπόλει ὁ πόλεμος ἐξηρτύετο, ὡς φθάσαντες 20 εἶπομεν, ὀπηρῖκα καὶ Μαρουζᾶς ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς ἐν τῇ παρατάξει ἐτύγγανεν ὦν πεπτωκώς, ἤλωσαν δ' οἱ τῶν δύο κερμάτων ταξίαρχοι, ἣ τε κεφαλὴ Μαρουζᾶ τοῦ στρατηγοῦ ἐς Βυζάντιον ἦκεν. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ἔτι ἀπεδοκιμάζετο ἐκ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως καὶ ἀποστράτηγος ἦν· οὐ προσέτετο γὰρ κηδεμόνα τὰ P 68

statem adducti. ergo Iustino iuniore Romanam procurante rem publicam rex Persarum urbem Daram subiugavit. Darenī tum captivī, quoniam ita regi placebat, arcem hanc pro captivis incolere incipiunt. tenebantur ibidem Cadaseni (quaedam Persidis barbara gens est), quin etiam alii, quibuscum fortuna durius egerat, et communis quidam miserorum afflictorumque hominum coetus illic servabatur. quid fit? mala communia genere discordantibus concordiam pariunt; quosque genus leges lingua discreverant, miseriarum coniunctio ex similitudine necessitatis conspirationem meditata copulat. strenuum itaque facinus Darenī ordiuntur, bellicisque instrumentis, quae in promptu erant, primo insultu custodes occidunt. cumque in caede ferventius omnes versarentur, a plurimis siquidem castellum undique custodiebatur, Romani superiores calamitatum socios e castello secum educunt, variisque casibus iactati ad exercitum suum revertuntur.

Postquam triumphum illum praeclarum Romani retulerunt, adhuc bellum ad Martyropolim durabat, ut ante docuimus, quando captis duobus cornu praefectis, Marusas Persarum summus imperator in acie oppetiit, et caput eius Cpolim transportatum est. Philippicum pro duce nondum admittebat exercitus; non, inquam, administrationem hanc eum

πλήθη τὸν πρὸ μικροῦ περὶ τὸν Ἀρζαμῶν ἀνδραγαθήσαντα. εὐ-
 μετάγωγον γὰρ τὸ πλήθος καὶ δυσάρεστον πέφυκε, καὶ φίλον
 αὐτῷ τὸ τῆς μεταβολῆς ἀεικίνητον. γενομένου τοίνυν Φιλιππι-
 κοῦ περὶ τῶν Κιλικίων ἐπαύεις, αὐτοκρατορικοῖς γράμμασιν αὐ-
 θις εἰς τὴν Συρίαν παλινδρομεῖ, καὶ μόλις ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ 5
 προσεδέδεκτο, Γρηγορίου τοῦ Ἀντιοχείας τὸν ἀρχιερατικὸν θρό-
 νον τὸ τηρικαῦτα διέποντος, διαλλάξαντος τῷ στρατηγῷ τὰ
 στρατεύματα. ἡ δὲ Μαρτύρων πόλις τότε δὴ ἦλω ὑπὸ Περσῶν,
 οὐ τοῖς ἐκ πολέμων νόμοις, προδοσίας δὲ δόλοισι, οἷς εἴωθε κλέ-
 B πτίσθαι τὰ μὴ δυνάμενα παρὰ τῶν ἀντιπάλων κατεργάζεσθαι 10
 μάχαις. ὁ δὲ τοῦ δόλου πατὴρ Σίττας ἐτύγγανεν ὦν. οὗτος
 αὐτομολήσας πρὸς Πέρσας ὑποπείθει σιδηροφορῆσαι τετρακο-
 σίους τοῦ βαρβαρικοῦ, ὑποκρίνεσθαι τε προσχωρήσειν Ῥωμαίοις,
 παριφανῆναι δὲ τῇ πόλει. οὗ γεγονότος τοὺς ἀστοὺς ἐπειθε Σίτ-
 τας ὡς προσκεχωρηκότας Ῥωμαίοις τοὺς βαρβάρους εἰσδέξασθαι. 15
 ἔξαπιναιῶς τοίνυν τοῦ κακοῦ γενομένου οἱ βάρβαροι τὸ πόλισμα
 ἐγκολπίζονται. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ταῦτα μεμηθηκῶς στρατοπε-
 δεύεται, καὶ χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπέβαλε. διὰ τοιοῦτο ἐπι-
 C στρατεύει καὶ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, καὶ Μεβόδην Σουρίνα 20
 τὸν υἱὸν ἀντεξώπλιζεν. ἐπὶ δ' οὐκ ἀποχρῶσα δύναμις τῷ Με-
 βόδῃ ὑπῆν, ἀποστέλλεται παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως καὶ
 Ἀφραάτης ὁ κατὰ τῆς Ἀρμενίας τὰς στρατηγίδας λαχὼν τοῦ πο-
 λέμου ἡνίας. τοίνυν συγκεκροτημένου πολέμου, πταίουσιν οἱ
 Ῥωμαῖοι καὶ ἐλάττονες γίνονται τοῦ σκοποῦ, καὶ νικᾷ τὸ τῶν

suscipere patiebatur, qui apud Arzamonem insigne virtutis suae docu-
 mentum dederat. est enim multitudo natura inconstans, cui difficile
 placeas, perpetuaeque mutationis cupida. Philippicus litteris a Mauri-
 cio acceptis e Cilicia, ubi morabatur, in Syriam redit. ibi aegre ab
 exercitu est receptus, cum Gregorius, Antiochenus id temporis archiepi-
 scopus, eum in gratiam et amicitiam militum restituisset. Martyropolis
 vero tum non quidem more et lege bellica, sed dolo et insidiis (quibus
 latenter surripi consueverunt, quae manu et armis obtineri ab adversa-
 riis nequeunt) occupata est. fraudis architectus quidam Sittas fuit. hic
 ad Persas transfugiens, suadet uti de illis quadringenti armati defectione
 ad Romanos simulata ad urbem accedant. quo facto vicissim civibus
 auctor est idem Sittas, uti transfugas illos tanquam Romanorum socios
 intromittant. hoc impetrato barbari subito oppidum pro suo vindicant.
 quod ubi Philippicus rescivit, illuc infesto agmine progressus castris
 oppidum circumdat. mittit eo copias etiam rex Persarum, quibus Mebo-
 den Surinae filium praefecit. cui cum numerus quem habebat non suffi-
 ceret, ab rege Aphraates Armenicae militiae praefectus submittitur.
 conserta igitur pugna Romani spe frustrati barbaris palmam cedere com-

βαρβάρων στρατόπεδον. τοῖς μὲν οὖν ἐν Μαρτύρων πόλει δια-
 φρουροῦσι Πέρσαις ἐπίθετος γίνεται δύναμις, καὶ εἰς τὸ καρτε-
 ρὸν ὑπὸ τῶν Περσῶν ἢ πόλις διεφυλάττετο· ὁ δὲ Φιλιππικὸς D
 ἀπεχειροτονεῖτο παρὰντικα, (6) Κομεντίολον δὲ στρατηγὸν ὁ A. C. 591.
 5 αὐτοκράτωρ ἀνίστησιν. ἀφικνεῖται τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς ἐς V 182
 τὰ προαύλια τῆς Περσίδος αὐτῆς, καὶ περὶ τὴν Νίσιβιν (Ἀντιό-
 χεια δ' αὕτη τῆς Μυγδονίας τὸ πάλαι προσηγορεύετο) συμπλέ-
 κεται Πέρσαις, περὶ τὸ Σισαρβάνων οὕτω λεγόμενον. καὶ τοῦ
 πολέμου λαβόντος τὴν πρόοδον, ὁ Κομεντίολος τὰ νῦτα τῇ πα-
 10 ρατάξει ὑπέδειξε. καὶ μεγάλῃς αὐτῷ τῆς φυγῆς γενομένης καὶ
 μέχρι τῆς Θεοδοσίου πόλεως τῆς ἀποδράσεως ἀκμαζούσης, Ἡρά-
 κλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν τῶν ἀνδραγα-
 θημάτων ὑπεροχὴν λίαν ἀνδρικῶς ἀπέφερετο, καὶ κατὰ δῆλος ἦν
 ἐνευδοκιμῶν ἐν τῷ δόρατι. ἀναιρεῖται γοῦν ὁ τῶν Περσῶν στρα- P 69
 15 τηγός, ὃν Ἀφραάτην ὁ λόγος ἀπέδειξεν, ἤδη πον καὶ Μεβόδου
 ἐν τῇ πρὸς Φιλιππικὸν μάχῃ ὑπὸ Ῥωμαϊκῆς πεφρονευμένου βολῆς.
 τῶν δὲ Ῥωμαίων διὰ τὴν φυγὴν τῶν Περσῶν ἀπενεγκαμένων τὴν
 εὐκλειαν, εἰκότως τὰ τῶν βαρβάρων ἐσκυλεύετο σώματα, καὶ
 γίνεται τοῦ νεκροκότου τὰ κτήματα. τῇ δ' ἐπιούσῃ καὶ τοῦ
 20 Περσικοῦ χάρακος ἐπιβάντες Ῥωμαῖοι, καὶ τούτου κρατήσαντες,
 τῶν τροπαίων τὸν ἔλεγχον ἐς βασιλεία παρέπεμπον, ξίφη χρύσεια
 τύρας τε Περσικὰς καὶ τὰς λιθοκολλήτους ζώνας, ἃς οἱ μαρ-
 γαρῆται τοῖς βαρβάροις λαμπρύνουσι, τὰ τε σημεῖα τῆς παρατά- B
 25 ξείως, ἅπερ Ῥωμαῖοις εἰθίσται τῇ πατρῴᾳ φωνῇ βάνδα ἀποκα-
 λεῖν. ὁ δ' αὐτοκράτωρ τὰς νικηφόρους συλλαβὰς ὑπὸ τοῦ στρα-

pulsus sunt. augetur Persicum praesidium Martyropoli, custoditurque ab
 iisdem firmissime. Philippicus illico abire praefectura cogitur, cuius lo-
 cum Comentiolus imperatoris auctoritate capessit. (6) venit ergo ad
 vestibula Persidis Comentiolus, et ad Nisibim usque, olim Antiochiam
 Mygdoniae appellatam, ubi ad Sisarbanum cum Persis praelio experitur.
 quo ingravescente terga dat. illo effuse usque Theodosiopolim fugiente,
 Heraclius Heraclii Augusti pater longe maximum praestantis animi faci-
 nus viriliter edidit, et in omnium conspectu non sine nominis sui gloria
 decertavit. cedit Persarum dux Aphraates, de quo diximus. fuerat
 prius et Mebodes a Romano in pugna adversus Philippicum interfectus.
 et quia Persis fugientibus Romani victoriae decus reportabant, merito
 etiam barbarorum cadavera, ut victores, spoliabant. luce sequenti cum
 castra quoque Persarum invasissent eaque obtinuissent, argumenta quae-
 dam tropaeorum suorum gladios inauratos, tiaras Persicas, cingula gem-
 mis insertis collucentia, quibus barbari superbiunt, signaque militaria,
 quae patrio sermone Romanis banda dicuntur, imperatori mittunt. qui
 donis triumphalibus a duce susceptis exhilaratus et laetitia perfusus,

τηγοῦ προσδέξάμενος ἰλαρύνετό τε καὶ κατησφραίνεται, καὶ ἰππικούς προσέταπτεν ἀγῶνας τελεῖσθαι, καὶ κατορχεῖσθαι τοῖς δημοτικοῖς ἐγκελεύεται, ὡς εἴθισται Ῥωμαίοις πανηγυρίζουσιν.

Ἐπεὶ δὲ τὸν πρὸς Ἀφραάτην ἀπεπερατώσαμεν λόγον τοῖς διηγήμασι, φέρε δὴ φέρε καὶ τὰ περὶ Σουανίαν τοῖς Ῥωμαίοις 5
πραχθέντα τοῖς τῆς ἱστορίας λειμῶσιν ἐπιφυτεύσωμεν· καὶ ζωγράφει γὰρ τὰ περιφανῆ καὶ μεγάλα τῶν μελῶν ἐγχαράξαντες οὐ
C πρότερον τοῦ φιλοτεχνήματος ἀποπαύονται, πρὶν ἂν καὶ τὰ σμικρότατα μέλη τοῦ σύμπαντος τοῖς πίναξιν ἐγχαράξωσιν. ἔτος ὕγδοον τῆς Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ Βαράμ ὁ τῶν 10
Περσῶν στρατηγὸς ἕμα ταῖς δυνάμεσι τοῦ βαρβαρικοῦ ὑπὸ Ὁρμίσδα τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως κατὰ Σουανίας ἐκπέμπεται. καὶ ἀδοκίητον τῆς ἐπιστασίας τῶν Περσῶν γεγονυίας, τὸ σπουδαζόμενον τῇ ῥαθυμίᾳ ἐγένετο· ληΐζεται γὰρ ἡ Σουανία κάρτα κομιδῇ. καὶ ἄσχετον ἦν τὸ κακόν· ἐχέρειε γὰρ τοῦ στρατηγῆ- 15
σαντος, τῆς Κολχικῆς ἀνηγεμονεύτου ὑπούσης κηδεμόνος τε ὄρ-
D φανῆς καθεστῶσης, ὡς οἶα περὶ τὴν ἕω τοῦ πολέμου σφριγῶν-
τος. τῶν Οὐννων τοιγαροῦν τῶν πρὸς τῷ βορορῆ τῆς ἕω, οὓς Τούρκους ἔθος Πέρσαις ἀποκαλεῖν, καταπολεμηθέντων λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐγκρατῶς ὑπὸ Ὁρμίσδα τοῦ βασιλέως τῶν Πάρθων, 20
ἐπὶ τὴν Κολχίδα ὁ Βαράμ τὸν πόλεμον μετεβίβαζεν. ἕς τοσοῦτον γὰρ οἱ τῆς Περσικῆς ἤρθησαν βασιλείας ἀχένης ὡς φορολογεῖσθαι ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων τοὺς Οὐννους, τὸ πρὶν τεσσαράκοντα χιλιάδας χρυσῶν ἡρεμίας προφάσει τοῖς Μήδους εἰσπρατ-

equestres ludos celebrare populumque saltationibus sese oblectare hortatus est, quemadmodum Romani ludos panegyricos committere consueverunt.

Nunc quoniam orationem ad Aphraatem deduximus, age, etiam quae ad Suaniam a Romanis gesta sunt, historiae campis velut plantam aut stirpem inseramus. nam et pictores, ubi conspicua et magna membrorum pinxerunt, non ante ab opere manum tollunt quam et minima membra seu partes totius in tabula penicillo expresserint. octavus Mauricii annusolvebatur, cum Varamus Persarum dux ab Hormisda rege cum copiis barbaricis contra Suaniam mittitur, repentinoque hostium adventu desidia ad sedulitatem excitatur. depraedationibus quippe maiorem in modum vexabatur, nec erat tolerabilis calamitas, quando et duce, a quo defenderetur, carebat (quia Colchis tum praetorem non habebat) et tanquam orphana, tutore quoque destituebatur, armis in Oriente ferventibus. Hunnis itaque in Oriente Boream versus incolentibus, quos Turcas vocare Persis mos est, summa vi ab Hormisda rege, ut uno verbo dicam, debellatis, Varamus bellum in Colchidem promovit. tantum enim Persarum opes excreverant, ut cum antea pacis nomine Hunnis quadraginta aureorum millia penderent, tum eadem tributii nomine

τόντων τῶν Οὐννων. πολυχρύσου τοίνυν τῆς τῶν Τούρκων ἀρχῆς ὑπὸ τῶν Περσῶν γεγονυίας, ἐς μεγάλην τοῦτο δὴ τὸ ἔθνος ἐτέτραπτο πολυτέλειαν· κλίνας τε γὰρ ἐσφυρηλυτοῦντο χρυσοῦς καὶ τραπέζας καὶ κύλικας καὶ θρόνους καὶ βήματα ἱππικούς τε 5 κόσμους καὶ πανοπλίας, καὶ ὅσα τῇ μέθῃ τοῦ πλοῦτου ἐπινενόηται. χρόνῳ δ' ὕστερον παρασπονδησάντων τῶν Τούρκων καὶ ἀξιούντων περαιτέρω τῶν εἰωθότων δίδοσθαι χρημάτων αὐτοῖς καὶ βαρυτάτην ἐπενθήκην γενέσθαι, τῶν τε Περσῶν τὸ τῆς ἐπιβολῆς τῶν φόρων οὐ φερόντων φορτίον, χειροτονεῖται ὁ πόλεμος. καὶ λαμπρᾶς τοῖς Πέρσαις γενομένης τῆς νίκης, ἀντικαταρρεῖ μετὰ τῆς τύχης τὰ πράγματα καὶ ὑπὸ τῶν Περσῶν φορολογοῦνται οἱ Τοῦρκοι, προσαφαιρεθέντες καὶ ἂ πρότερον αὐτοῖς 10 συνήθροιστο χρήματα, καὶ πάλιν κομᾷ τὰ Περσῶν, καὶ περίβλεπτα τῷ Ὀρμίσδᾳ καθιστῆκει τὰ τρόπαια· λαφυραγωγοῦνται 15 γὰρ κλίνας καὶ τραπέζαι καὶ θρόνοι χρυσοῦ κόσμος τε ἱππικὸς ἀμφορεῖς τε καὶ πάντα τὰ ἐς τυράννων συντεταγμένα τιμῆν. ἐπεὶ δὲ κατὰ νοῦν αὐτῶν τὰ περὶ τοὺς Τούρκους ἐλήλακεν, ἀνατείνει κατὰ Σουανίας τὴν μάχαιραν, τῆς Σκυθικῆς Πέρσαις ἀπομαρανθείσης ἐκτάξεως. περιδόξος τοίνυν ὁ Βυρῶμι κατὰ τὸν Τουρκικὸν γενόμενος πόλεμον τῇ Σουανίᾳ προσομιλεῖ, καὶ λείας κρατήσας περιφανοῦς καὶ ἐπὶ τὴν Βαβυλωνίαν ἐκπέμψας ἐς τὸν Ἀράξην στρατοπεδεύεται ποταμόν, ὃν Ἔρας ἀποκαλοῦσιν οἱ βάρβαροι. ὁ δ' αὐτοκράτωρ τῶν συμβεβηκότων ἀκηκοὺς Ῥωμανὸν τοῦ πολέμου κηδεμόνα καθίστησι. γενόμενος οὖν ἐν τῇ Κολχίδι

V 183
P 70

B

ab Hunnis exigent. Turcarum itaque gens auro ditata Persico in luum magnopere prodiit. nam lectos, mensas, scyphos, sedes, suggestus, ornamenta equestria et totas armaturas, et quaecunque tandem divitiarum ebrietas excogitaret, ex auro solido conficiebant. procedente tempore cum Turcae foedus sanctum esse amplius non paterentur, pensionemque pecuniarum ingenti auctario grandiozem postularent, et Persae summae tributariae adiectitium onus non ferrent, bellum utrinque paratur, Persisque illustri parta victoria res Turcarum simul cum fortuna collabatur. illorum stipendiarii fiunt, et insuper, quam prius coarcerant, pecuniam amittunt; denuoque res Persicae florent, et Hormisda insigniter triumphat, ablatis in praedam lectis, mensis, sedilibus aureis, ornamentis equestribus, amphoris, et quaecunque demum ad principum honorem magnificentiamque instituta et comparata sunt. ubi enervatis Turcarum viribus res illi ex sententia processit, et Mars Scythicus Persarum virtute emarcuit, gladium contra Suaniam sustulit, itaque Varamus bello Turcico claritatem adeptus, Suaniae infestam manum admovet, factaque praeda non contemnenda, et Babyloniam missa, ad Araxem fluvium, quem barbari Eras nominant, exercitum adducit. Mauricius haec audiens Romanum militiae ducem constituit. is ut in Colchi-

ὁ στρατηγός, ἦν Λαζικὴν ἢ συνήθης μετωνόμασε γλῶττα, καὶ τῷ ἐκείσε ἱεραρχοῦντι κοινολογησάμενος, ἀπύρας ἐντεῦθεν στρατοπεδεύεται ἐπὶ τὴν Ἀλβανίαν αὐτήν. (7) ὁ δὲ Βαρὰμ πνθόμενος τὴν Ῥωμαϊκὴν παρουσίαν ἐγεγύθει· ἦρα γὰρ Ῥωμαϊκῆς παρατάξεως, αἰεὶ πως αὐτῷ γελᾶν τὴν τύχην οἴομενος. διὰ τοῦτο διαπεραιωσάμενος τὸν γείτονα ποταμὸν ἐπὶ τὸ Κανζάκων τὴν ὑποχώρησιν ἐπεποίητο, ἐφελκόμενος ὡσπερ ἐπὶ τὰ ἐνδότερα τῆς Περσίδος Ῥωμαίους. τούτων γοῦν ὁ Ῥωμανὸς ὑπαισθανόμενος φιλυπόστροφος γίνεται, τὸ συνοῖσον τῇ προθυμίᾳ πραγματευόμενος. ὑποθορυβοῦντος δὲ τοῦ πλήθους καὶ διαγανακτοῦντος καὶ τῆς πρὸς τὸ πρόσω ἐφιεμένου φορᾶς, λόγοις ἐχέφροσι κατηύναζεν ὁ στρατηγὸς τὰ τοῦ στρατιωτικοῦ θράσους οὐδήματα. ἐπεόμφει δὲ καὶ ὀπλίτας πεντήκοντα ἀνερευνᾶσθαι τὰ τῶν πολεμίων κινήματα. οὗτοι ἐντυγχάνουσι δύο κατασκόποις τοῦ Περσικοῦ, Ῥωμαϊκὴν περιβαλλομένοις ἐσθῆτα, οἱ δὲ τοῖς 15 ἑλόντας ἀποβουκολλῶσιν, ἀποσκευάζονται τε τὸν κίνδυνον, εἰ-
P 71 ναι Ῥωμαῖοι βεβαιωσάμενοι. καὶ πίστιν τοῦ λόγου προυτίθεσαν διὰ ξίνης τινὸς ἀτραποῦ νυκτὸς παραδεικνύειν ἀφίλακτον σιβαδεδόμενον τὸ πολέμιον. οἱ μὲν οὖν τὸν ὕλεθρον ἀσμενίσαντες, καὶ παρακρουσθέντες ὑπὸ τῆς ὑποσχέσεως, ἤλωσαν ὑπὸ τοῦ 20 Περσικοῦ, ζωορηθέντες τε καὶ μετὰ στρεβλώσεων τὰς ἀποκρίσεις πρὸς τὰς πένσεις ποιούμενοι κατάδηλα πάντα τῷ Βαρὰμ ἐποίησαντο, ὅπως ὁ Ῥωμανὸς τῆς Περσικῆς ἐπιβαίνειν οὐ τεθάρρηκε

11. ἐφιέμενος IP.

16. ἑλόντας IP.

dem pervenit (Lazicen vulgaris lingua mutata voce appellat) et cum antistite regionis consilia communicavit, inde discedens in Albaniam perrexit. (7) Varamus de adventu Romanorum edoctus laetabatur, quod cum iisdem praelia miscere avebat, semper sibi fortunam arrisuram arbitratus. quapropter vicino transmissio fluvio Canzacum recedit, Romanos in interiora Persidis quasi post se trahens. quae Romanus animadvertens redire concupiscit; quodque sibi conducibile putabat, ei studiose providet. multitudine autem subtumultuante indignanteque et progredi cupiente, militaris confidentiae tumorem prudenti oratione reprimit. quinquaginta praeterea armatos mittit, qui hostium machinationem pervestigent. hi duobus Persicis exploratoribus Romana veste indutis occurrunt, captos bonis verbis affantur. illi Romanos se asseverantes periculum amoliuntur, dictisque fidem astruunt, ignota quadam via noctu se hostes nullo custode per herbam iacentes ostensuros pollicentes. Romani vitam libenter condonantes, eorum promissis circumventi a Persis capiuntur. inde post cruciamenta ad interrogata respondent, quo pacto Romanus in Persidem ingredi non sit ausus, et quam exiguos numero

γῆς, τό τε ὀλιγοστόν τῆς περὶ αὐτὸν μαχίμου δυνάμεως. τού-
 των γοῦν ἐαλωκότων, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν περισωθέντες ἀναγγέλ-
 λουσι τῷ Ῥωμαῖῳ τὸ δυστύχημα. ὁ μὲν οὖν Βαρὰμ τὸν ποτα-
 μὸν διενήξατο, καὶ αὐθις τὴν Ῥωμαίων κεραίζεται γῆν· ὁ δὲ B
 5 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προεστὼς εἰς τοῦπίσω παλινοστεῖ. τοῦτο διεγνω-
 κότις οἱ βάρβαροι ἐπετίθεντο τοῖς Ῥωμαίων συντάγμασιν. ὁ δὲ
 στρατηγὸς τῆς Κολχίδος στρατιὰν ἀθροίσας ἐσύκαζεν ὅπως ἔχει
 γνώμης τὰ τῶν Ῥωμαίων συντάγματα, καὶ εἰ ἀρρενικὰς ἔχουσι
 τὰς ψυχὰς πρὸς παράταξιν. τῆς Ῥωμαϊκῆς τοίνυν πληθύος πα-
 10 ροτρυνομένης πρὸς πόλεμον, ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς τοὺς ἀλκι-
 μωτάτους ἀπὸ τῶν ἀδρανεστέρων διέκρινε, καὶ τὸ μὲν μάχιμον
 ὡς ἑαυτὸν ἀνελάμβανε, τὸ δὲ ἀπόλεκτον περιφρουρεῖν τὸν χάρακα
 διεκόσμησεν. εἰς δέκα τοίνυν χιλιάδας τῆς μαχίμου δρώσης, δύο
 προθέειν τοῦ ὀπλιτικοῦ ὁ στρατηγὸς διετάξατο· αἱ τῇ προτρε-
 15 χοίῳ τῆς Περσικῆς στρατιᾶς συναντήσασαι φάλαγγι γενναίως C
 πᾶσαν διώλεσαν, κρημονοῦ συγκυρήσαντος καὶ τετευχότος τοῖς
 βαρβάροις τὰ τῆς διαφυγῆς ἀνεπίτευκτα. τῆς δὲ καταδιώξεως V 184
 ἐμφανοῦς γενομένης καὶ μέχρι τοῦ βαρβαρικοῦ χάρακος λαβούσης
 τὴν πρῶδον, ὡς καὶ τὸν Βαρὰμ καταπλαγῆναι ἐπὶ τῇ συντάξει
 20 τοῦ δράματος, ἐπανῆκεν ἡ προτρέχουσα δύναμις τῆς Ῥωμαίων
 πληθύος. καὶ τούτων καταφανῶν τῷ Ῥωμαίων στρατηγῷ γενο-
 μένων, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκτάξεως ὀργώσης συμπλακῆναι τοῖς
 Μήδοις, ὁ Ῥωμανὸς τὴν ἀπόμαχον ἡρεμίαν ἡσπάζετο δέει τῆς
 ἀπειροπλασίον τῶν βαρβάρων ἀθροίσεως. ἐπὶ δὲ οὐχ οἷός τε
 25 ἦν χαλιναγωγεῖν τὸ ὑπήκοον τοῖς ἔναγχος ἀνδραγαθήμασι ζωπυ- D

milites circum se habeat. ex hisce captis tres salvi evadentes Romano
 duci infortunium nuntiant. Varamus traiecto fluvio iterum Romanam
 provinciam latrociniis infestam reddit. Romanorum ductor pedem refert,
 barbari persequuntur. tum dux Colchidis, Romanus, coacto in unum
 exercitu, quid animi habeant, et num ad pedem virili animo conferen-
 dum parati sint, exquirat. militibus pugnandi desiderio ardentibus, dux
 strenuissimos ab imbelli turba secretos assumit, reiectitios et imbelles
 castris custodiendis distribuit. cumque bellatorum illorum summa ad decem
 millia ascenderet, duo millia praeire iubet; qui cum in phalangem
 Persicas copias antecedentem incidissent, forti animo totam disperdide-
 runt, quod praecipitium occurrens barbaris effugium praecludebat. pa-
 lam autem Romani fugientes persecuti etiam usque ad ipsum castrorum
 vallum pervenerunt, adeo ut et Varamus factum obstupesceret, et ita
 demum ad suos se receperunt. quos cum dux vidisset, Romanique cum
 Persis conflagere vehementer anhelarent, dux, quod innumeram barba-
 rorum multitudinem pertimesceret, quietem pugna vacantem maluit. sed
 cum eos cohibere nequiret recentis facinoris animis redaccensus, certamen

ρούμενον, πρὸς παράταξιν τὰς δυνάμεις καθώπλιζε. συνήντα δὲ καὶ τὸ βάρβαρον. στρατοπεδεύονται γοῦν ἐκάτεραι δυνάμεις ἐν πεδίῳ τῆς Ἀλβανίας, ὡς διεῖργε τῆς παρατάξεως ἀπορρώξ τις ἀγχιβαθῆς ἐκ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ προερχόμενος. τὰ μὲν οὖν πλήθη ἐπὶ ταῖς ὄχθαις ἐναυλιζόμενα τοῦ μεισιτέοντος ὕδατος 5 ἐδίδοσαν τε καὶ ἀντελάμβανον λόγους. τρίτη δ' ἡμέρα, καὶ ἄγγελος ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ πρὸς τὸν Ῥωμανὸν παραγίνεται τὸν πόλεμον ἔξαιτούμενος, χῶραν τε τῇ διαβάσει ἢ Ῥωμαίους Πέρσαις παρέχεισθαι ἢ τὸ βάρβαρον τοῖς Ῥωμαίων στρατείμασι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἐπιστασίαν περιβαλλόμενος, παν-10 στρατιᾷ συναθροισάμενος ξύλλογον, ὑπὸ τῆς πληθῆος ἡξίον διδάσκεσθαι τὸ συνοῖσον αὐτοῖς πρὸς τὸν πόλεμον. τῶν δὲ συγχωρεῖν διανήξασθαι εἰσηγησαμένων τῷ στρατηγῷ τὸ πολέμιον, τῇ ὑστεραίᾳ ὁ λόγος πρὸς πρῶξιν ἐχώρησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ πρὸς ἔκταξιν ἐκατέρα παρεσκευάστο δύναμις. τοῦ δὲ Βαρὰμ 15 ἀποπειραθέντος κλέψαι τὸν πόλεμον, ἀντεστράτευσεν ὁ Ῥωμανὸς

P 72 τοῖς σοφίσμασι τὴν ἀγχινοίαν. ἡμέρα δὲ πέμπτη, καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Μῆδοι πρὸς παράταξιν καθωπλιζοντο, καὶ τρισσοῖς συντάγμασι διεκόσμου τὸν πόλεμον. τὸ μὲν οὖν μεσαίτατον κέρασ τῆς βαρβάρου δυνάμεως ἐταπεινοῦτο ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου παρα-20 σκευῆς. δεδιὼς τοιγαροῦν ὁ Βαρὰμ τὴν ἐπιφορὰν τῆς ὀκτῆς τῶν Ῥωμαίων ἐκ τοῦ εὐωνύμου κέρατος περιεβάλλετο δύναμιν. ἐν-

B τεῦθεν ἀσθενεστέρου τοῦ λαιοῦ γεγονότος συντάγματος ἐκ τῆς ἀντιστρατηγούσης δυνάμεως, καὶ φόνον πολλοῦ τοῖς Πέρσαις περικυμαίνοντος, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τῶν πραγμάτων τῷ Βαρὰμ κευροηκότων, πανστρατιᾷ τε τῆς φηγῆς γενομένης τοῖς Πάρθοις,

parat. procedunt contra hostes. utrique exercitus in campo Albaniae tendunt; quos profundum Araxis fluminis brachium dirimit, manentesque super ripas verba commutant. tertio die a Persis ad Romanum nuntius adest, conflictus copiam petens, ita ut aut Romani Persis aut Persae Romanis transitum concederent. dux Romanus vocato in concionem exercitu quaerit quid eis e re publica videatur. milites hosti fluminis transmittendi potestatem concedendam suadent. postridie verba ad rem conferuntur, nec diu post ordines parte ab utraque instruuntur. sed cum Varamus belli furta tentaret, Romanus callide eius astui obviam ivit. die quinta ambo se praelio accingunt, ac in tres ordines aciesve digeruntur. mediam hostium Romana opposita premebat. inde Varamus metuens ne Romani quantum possent ad eam delendam incumberent, a sinistro cornu supplementum assumit. ex quo laevo cornu infirmiore propter eos qui contra dimicabant, cum et ingenti strage Persae conciderentur, et Varami res loco pessimo essent, totusque exercitus fugam ca-

τῆς δὲ διώξεως μεγάλης καὶ ἐπισημοτάτης ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προελθούσης, συναπέσθη μετὰ τοῦ τύφου τῷ Βαράμ καὶ ἡ τύχη. τοῖς μὲν οὖν τὰ τῆς ἀποδράσεως ἐκρατύνετο, τούτων δὲ τὰ τοῦ θράσους ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐμηκύνετο. οἱ δὲ τῶν Περσῶν τεθνεῶ-
 5 τες λωποδυτούμενοι καὶ ταφῆς ἀμοιροῦντες τοῖς ἐντυγχάνουσι θηρίοις ἐστίασιν ἦν αὐτοσχέδιος.

8. Ταῦτα διαγνοὺς ὁ Ὀρμισδας, καὶ τὸ τῶν ἀτυχημά- C
 των οὐ φέρων κομπῶν, ἀσχίσταις ὕβρεσι τὸν Βαράμ ἐξουθέ-
 νησε, γυναικείας ἐσθῆτας ἔπαθλα τῆς ἀδοξίας κληροδοτήσας
 10 αὐτῷ· καὶ μὴν καὶ τῆς στρατηγίας ἀπεχειροτόνησε, τοῦτο γράμ-
 μασι βασιλικοῖς ψηφισάμενος. ἄρχεται δ' ἐντεῦθεν Μήδοις καὶ
 ὁ πόλεμος. ἀντετυλίξεται γὰρ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ καὶ Ὀρμισδας,
 ὃν βασιλέα Περσῶν ἐγνώκει τὰ πράγματα. τὰ δὲ τῆς ὕβρεως
 ἀντειτυπέτο τοῖς γράμμασι, καὶ οὐ παῖς ἀλλὰ θυγάτηρ Χοσρόου
 15 ἐκεῖνος Ὀρμισδας αὐτὸς ἐπὶ ταῖς ἀντιγραφαῖς προπηλακίζόμενος
 ἐνεγέγραπτο. πρό τινος δὲ τούτων βραχέος καιροῦ οἱ γεινιω-
 ντες πρὸς τῇ Περσίδι Ἀρμένιοι, ὑποπεισθέντες ὑπὸ τινῶν Ῥω- D
 μαίων ἀνδρῶν, ἀποστασίου ξυνωμοσίαν διέθεντο καὶ πρὸς τὸ
 Μηδικὸν αὐτομολεῖν ἐνεχείρησαν, δολοφονήσαντες τὸν ὑπὸ τοῦ
 20 αὐτοκράτορος ἡγεμόνα τῆς Ἀρμενίας γενόμενον, Ἰωάννης ὄνομα
 αὐτῷ. καὶ ἐν σάλῳ τῶν πραγμάτων τῆς Ἀρμενίας ἀποκλινάν-
 των, ὁ αὐτοκράτωρ Μανρίκιος Δομεντζιολον ἄνδρα περιφανῆ,
 φιλότατόν τε καὶ εἰς συγκλήτου βουλήν ἐν τοῖς κορυφαιοτέροις V 185
 προλάμποντα, εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐπέμπει. ὁ μὲν οὖν ἐγκοπῆν

pesseret, et Romani magna atque eximia persecutione fugientibus instarent, Varami felicitas cum eius fastu et insolentia extincta est. et illorum quidem fuga invalescebat, horum autem audacia, ut ita dicam, producebatur. corpora Persarum interemptorum spoliata bestiis occurrentibus epulo extemporaneo fuerunt.

8. Haec ubi didicit Hormisdas, ignominiae ex infortunio labem non sustinens Varamum probro turpissimo deformat, vestes muliebres in pretium contracti dedecoris ad eum mittens. quin etiam praefecturam regis litteris comprehenso decreto eidem abrogat; unde inter ipsos Persas civile bellum emersit. etenim dux regem, par referens, despicit ac vilipendit. sed despiciatum illum scripta epistola remetitur, in cuius superscriptione Chosroae non filium sed filiam infami irrisione nominat. porro paulo ante quam haec acciderent, Armenii Persarum finitimi quorundam Romanorum sermonibus inducti defectionis coniurationem fecerunt, iamque Ioanne, quem Armeniae praetorem imperator dederat, per dolum trucidato, cum Persis sese coniungere instituebant. cumque illius provinciae status in mediis tempestatum fluctibus versaretur, Mauricius imperator Domenziolum, virum spectatissimum sibi que perquam carum atque inter primores consiliarios conspicuum, in Armeniam expedit; qui

τῇ ἐπιβολῇ τῆς ἀποστάσεως παρέχεται, τὸν δὲ τῆς τυραννίδος πατέρα (Συμβάτιος ὄνομα αὐτῷ) δέσμιον βασιλεῖ παρεστήσατο. τοῦ δὲ βασιλέως τεμένει διαιτητῶν τὴν βάσανον τῆς κατηγορίας
 P 73 εὐσεβέστερον ἐξαρτήσαντος, ἵνα μὴ τῷ ἀνεξετάστῳ τῶν ἐγκλημάτων ἀδίκῳ παρηρησίᾳ τὰ τῆς ποινῆς πολιτεύσῃται, καθομολογείται παρὰ τοῦ αἰτίου τὰ πλημμελήματα. καὶ δῆτα τῶν δεδικακότων προσενεγκαμένων ἀπόφασιν, τιμωρία τε θηριοβλήτων φησάντων τοὺς τὰ τοιαῦτα δράσαντας ἐκποδῶν τῶν ἀνθρωπίνων γενέσθαι πραγμάτων, τοῦ τε θεύτρου πλησθέντος, καὶ μελλόντων εἶναι θηρίων βορὰ τῶν πεπραχότων τὰ πλημμελήματα, ταῖς εὐφημίαις τῶν δήμων τὸ τοῦ βασιλέως προῆλθε φιλόανθρωπον. καὶ ὁ μὲν τῶν θηρίων διεκρίνετο καὶ τὴν παράδοξον σωτηρίαν
 B καρπίζεται, οἱ δὲ θεαταὶ μεγαλαυχῶσι τῶν ἀδοκῆτων τοῦ βασιλέως οὐκτειριμῶν τὸ φιλόανθρωπον.

Τοῦ πάντα δὲ χρόνον καινίζοντός τε καὶ παραχαράττοντος καὶ διαμορφοῦντος καὶ ἄλλοτε ἄλλως πλάττοντος, καὶ μετατρέποντος τῇ περιστροφῇ τῆς ἀεικινήτου δινήσεως, καὶ τῷ ἄξονι τῆς περιφορᾶς τῶν πραγμάτων τυραννοῦντος τὸ πάγιον, καὶ αἰεὶ πρὸς τὸ βέβαιον δυσαρεστοῦντός τε καὶ νοσηλευομένου, καὶ ὅποι στήναι τῆς πλάνης οὐκ ἔχοντος, καὶ τῇ τῆς παλιρροίας ἀνωμάλῳ κινήσει τὸ ἀνίδρυτον κεκτημένον, συμβαίνει τὸ τηρικῶτα καιροῦ τῇ τῶν Περσῶν βασιλείᾳ παράλογά πως παθήματα, ἔκθεσιν τε ἀφηγημάτων κεκτημένα οὐκ ἄκομψον. τοῦ γὰρ Βαράμ μὴ δια-

13. οἱ δὲ] οἷ τε IP.

inchoatam defectionem intercidit, auctoremque et incentorem turbarum, Symbatium vocabulo, vincitum imperatori transmittit. ille accusationem arbitris sacrae curiae examinandam pie commendat, ne de criminibus non interrogatus contra ius fasque poenas exsolveret. delicta reus confitetur. iudices sententiam ferunt, bestiarum laniatu huiusmodi scelerum compertos ex hominum vita tollendos esse. theatrum spectatoribus completur, facinorosus a belluis devorandus expectatur, cum imperatoris clementia populi acclamations antevertit. et ille quidem a bestiis liberatur, salutemque praeter suam aliorumque opinionem consequitur: spectatores imperatorem de improvisa misericordia et humanitate laudibus in coelum efferunt.

Caeterum dum tempus omnia novat et adulterat et transformat et alias aliter fingit perennique conversionis gyro circumagit, et quod fixum ac firmum est, mobilitate et fluxu rerum humanarum ceu rota crudeliter versat ac circumvolvitur, semperque constantiam et stabilitatem odit, et eius causa male se habet, et ubi errorem sistat, non invenit, et refluxus motu inaequali instabilitatem suam ostendit, dum haec, inquam, tempus facit, quidam casus tum inopinati regno evenerunt, quorum non erit inelegans narratio. nam cum Varamus odium adversus Hormisdam, quod

λυσάμενον πρὸς τὸν Ὀρμίσδαν τὴν ἄρτι πον ἔξαπιναίως ἔχθραν C
 πηγύσασαν, ἐγκλείεται ὁ τῆς Μηδικῆς μοναρχῶν, ὃν Ὀρμί-
 σδαν ἡ ἱστορία διέγραψεν, ἄρχοντί τινι τοῦ Μηδικοῦ παρὰ τὸν
 Βαρὰμ παραγενέσθαι, καὶ τῆς μὲν ἀρχῆς θᾶττον αὐτὸν παραλύ-
 5 σασθαι, χειροπέδαις δὲ τοῦτον ἐνείραι καὶ ἠτιμωμένως τοῖς ἀνα-
 κτόροις θᾶττον αὐτὸν παραστήσασθαι. ὁ μὲν οὖν Βαράμης
 (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπεσταλμένῳ) χειρω-
 θείς ὑπὸ τῶν Βαρὰμ καὶ τινι τῶν μεγίστων ἐλεφάντων παραδο-
 θείς παρανάλωμα κατεστρέψατο τὸν βίον πικροτάτῳ θανάτῳ.
 10 Ὀρμίσδου δὲ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Βαρὰμ τῆς τε βασιλείας
 καθαιρεθέντος, Χοσρόου τε τοῦ νεωτέρου τοῦ Ὀρμίσδα παιδὸς
 καταστασιασθέντος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναρρήσεως κἀντεῦθεν
 προσκεχωρηκὸτος Ῥωμαίοις, ὁ γέρον ἐκείνος καὶ Περσικὸς δια-
 λύεται πόλεμος, εἰς δύο δεκάδας διατείνας ἐνιαυτῶν.

15 9. Ἀλλὰ πρὶν τὰ τε τῷ Βαρὰμ διαπραχθέντα τὰ τε συμ- D
 βεβηκότα κατὰ τὴν Χοσρόου τοῦ νεωτέρου προσχώρησιν διεξέλ-
 θωμεν διεξοδικώτερον, ἐπαναζεύξωμεν τὴν ἀφήγησιν ἐπὶ τὴν
 Ἰουστίνου τοῦ νεωτέρου βασιλείαν, τὸν λόγον πον πρὸς τοῦπίσω
 μικρὸν ἀνακλίναντες· τὰς αἰτίας γὰρ ἐντεῦθεν λέξομεν τῆς Περ- P 74
 20 σικῆς ταύτης καὶ πρεσβύτιδος μάχης· οὕτω γὰρ τῷ ἀπαραλείπτῳ
 τῶν ἀφηγημάτων οἱ τῆς ἱστορίας ὠραιοσθήσονται πίνακες.

Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὴν ἀκήρατον λῆξιν
 μεταχωρήσαντος, ἐννέα καὶ τριάκοντα ἔτεσι τὰ Ῥωμαίων διδυ-
 ναντος σκῆπτρα, γίνεται τῆς τῶν πραγμάτων ἡγεμονίας διάδο-

se nuper repente ut ex fonte profuderat, non deponeret, rex cuidam
 viro principi de Persis negotium dat uti ad Varamum profectus magi-
 stratu illum statim depellat, iniectisque manicis cum ignominia quampri-
 mum in palatium adducat. Sarames igitur (hoc illi ab rege misso nomen
 erat) a Varamo captus, vastissimoque cuidam elephanto conculcandus
 pro ludo obiectus, tristissimo exitu vitam finivit. ex quo autem Hormis-
 das a Varamo est oppugnatus, et regnum subversum, Chosroesque iunior
 Hormisdæ filius tempore creationis suae seditione afflictus, indeque cum
 Romanis foedere hospitioque coniunctus, vetus illud bellum Persicum
 annis 20 gestum, tandem aliquando conquievit.

9. Sed priusquam Varami res, et quæ Chosroe iuniore ad Roma-
 nos se applicante acciderunt, fusius exponamus, orationem ad memoriam
 paulo hac nostra antiquiorem reflectamus, causasque huius Persici belli
 in quo tot anni consumpti sunt, disseramus. sic enim historiae tabulae
 ornabuntur, cum de narratione nihil praetermiserimus.

Postquam Iustinianus Augustus anno imperii nono supra tricesimum
 ad sortem et conditionem immortalitatis emigravit, Iustinus iunior, Iusti-
 niani ex sorore nepos, rerum habenas excipit. is dum septimum impe-

χος Ἰουστίνος ὁ νέος· ἀδελφιδοῦς δ' οὗτος ἐτύγγανεν ὢν Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἐβδόμῳ τοιγαροῦν ἐνιαυτῷ τῆς βα-
 σιλείας Ἰουστίνου τοῦ νέου παρασπονδησάντων Ῥωμαίων τῇ τοῦ
 βασιλέως κομφότητι τὰ τῆς εἰρηναίας εὐδαιμονίας διασπᾶται τε
 καὶ περιρρήγνυται, ἐπεισάγεται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Μήδοις ὁ πόλε-

Β
 186 μος, ἡ δεξαμιενή τῶν κακῶν, τὸ πάντων τῶν δυστεχημάτων ὡς
 ἔστιν εἰπεῖν καταγώγιον, τὸ ἀρχέτυπον τοῦ βίου ληϊτήριον, ὃν
 σηπεδόνα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀποκαλῶν οὐκ ἂν ἀμάρ-
 ττοι τοῦ πρέποντος. αἱ δὲ συνθῆκαι πεντηκοντούτιδες Ῥωμαίοις
 καὶ Πέρσαις διωμολόγητο, αὐταὶ τῇ μεγάλῃ τοῦ βασιλέως ἀνομίᾳ 10
 διαφθείρονται τε καὶ παρατέμνονται. κἀντεῦθεν ἡ ἀρχέκακος
 πρόσδος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀτυχημάτων ἐγένετο. καταιτιῶνται δὲ
 Ῥωμαῖοι τοὺς Πάρθους καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὺς ἀνεκίρη-
 τον, φάσκοντες τοὺς Ὀμηρίτας (Ἰνδικὸν δὲ τὸ γένος καὶ Ῥω-
 μαίοις ὑπήκοον) πρὸς ἀπόστασιν ὑπ' αὐτῶν ὑποπέθεισθαι, εἴτα 15
 μὴ νενικημένους ἐκείνους ταῖς εἰσηγήσεσι πάσχειν ὑπὸ Περσῶν δι'
 C ἐφόδων ἀνήκεστα, τῆς εἰρήνης διακεχυμένης Πέρσαις τε καὶ τῷ
 Ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι. προσέτι γε χαλεπαίνοντες ἔφασκον ὅτι γε
 πρὸς Ῥωμαίους Τούρκων πρεσβευσαμένων τότε νῦν πρῶτον ὑπο-
 φθείρειν τοὺς Ἄλανοὺς χρήμασιν ἐπειράθησαν Πέρσαι, ἐφ' ᾧ 20
 δι' αὐτῶν ἰόντας ἀναιρεθῆναι τοὺς πρέσβεις καὶ κωλύμην ἀπο-
 κληρώσασθαι τὴν διάβασιν. φιλαίτιώς Ῥωμαῖοι τὸ πολεμεῖν
 ἀσμενίζοντες, καὶ μικραῖς καὶ ἑξιτήλοις τισὶν ἀφορμαῖς μεγάλων

4. εἰρηναῖα IP.

23. μεγάλους IP.

rat annum, Romani eius imitati levitatem foedus minime sanatum et in-
 temeratum habent; unde pacifica illa felicitate distracta et disrupta bel-
 lum inter Romanos atque Persas introductum est, bellum omnium malo-
 rum receptaculum, omnium incommodorum (ut ita dicam) diversorium,
 vitae praedatoriae archetypon; quod qui rerum humanarum ulcus putri-
 dum vocaverit, me iudice non erraverit. foedus autem inter hasce duas
 gentes in annos quinquaginta susceptum et confirmatum magna impera-
 toris stultitia dirupit atque corruptit. hinc tanquam a fonte tot clades
 et miseriae in Romanam rem publicam postea dimanarunt. Romani porro
 Persas in crimen vocantes eos belli huius inventores esse palam dictita-
 bant, quod Homeritas (gens Indica est, Romanis parens) ad defectio-
 nem sollicitassent. quos cum, quo volebant, consiliis suis pellicere ne-
 quivissent, pace disturbata incredibilia damna infestis incursionibus iis-
 dem intulisse. ad haec irati obiiciebant, quod cum Turcae legationem
 ad Romanos misissent, illi primum Alanos pecunia ab officio detorque-
 re studerint, ut per eorum regionem legatos iter habentes interimere-
 rent atque ita transitum impedirent. ita Romani queruli nimium, bellum li-
 benter amplexi, parvis et futilibus occasionibus magnos sibimet malorum

προόδους κακῶν σφίσιν αὐτοῖς σοφιστεύονται· οὐ γὰρ ὄνησιν αὐτοῖς τὸ φιλοπόλεμον προσεπόρισε. Μῆδοι δὲ πατέρως τοῦ πολέμου Ῥωμαίους κηρύττοντες αἰτίας ταύτας προυτίθεισαν, τὸ ὑποδέχασθαι τοὺς Ἀρμενίους Ῥωμαίους, ἐν ὑπηκόων μοίρᾳ Πέρσαις τυγχάνοντας καὶ ἐς τυραννίδας ἑλληλακότας, ἀνελόντας τε D
 Σουρήνην κλιματύρχην ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλείως τῆς Ἀρμενίων πολιτείας γενόμενον· πρὸς ἐπὶ τούτοις τὸ μὴ ἐθέλειν Ῥωμαίους ἀν' ἔτος ἕκαστον πεντακοσίας λίτρας χρυσοῦν κατὰ τὸ εἰωθὸς κατατίθεσθαι, ἃς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ταῖς συνθήκαις διω-
 10 μολόγησεν, οἷά περ ἀπαξιούοντας φορολογεῖσθαι ὑπὸ Περσῶν βασιλείως. ὁ δ' ἦν οὐ τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ φρουρᾷ τῶν ὀχυρωμάτων ἐδίδοντο τῶν εἰς κοινὴν σύστασιν φρουρουμένων, ὅπως μὴ σχοίη τῆν εἰσροὴν τῶν ἀπείρων ἐθνῶν καὶ ὁμόρων ἢ ἀκατάσχετος δύναμις, καὶ βασιλείας ἐκατέρας ἐπιγένηται λύσις.

15 10. Διαχειθείσης οὖν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν σπονδῶν ἀνα- P 75
 τετραμμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, Ἰουστίνος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς εἰς τὴν ἔω ἐκπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγόν, ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πατρικίων ὄντα, περίβλεπτον ἄνδρα, οὐκ ἄπο τοῦ γένους τοῦ βασιλείου τυγχάνοντα. ὁ τοίνυν Μαρκιανὸς τὸν
 20 Εὐφράτην διαπεραιωθείς καὶ κατὰ τὴν Ὀσροηνὴν γεγονώς ἤδη τοῦ θέρους παρηβηκότος καὶ παρακμάσαντος, καὶ τῶν βαρβάρων οὐδὲν διανοουμένων πρὸς πόλεμον, τρισχιλίους ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ συμφραξάμενος κατὰ τὴν Ἀρζανηνὴν καλουμένην χώραν ἐξέπεμπεν. εἰσβαλοῦσα τοίνυν ἡ δύναμις, καὶ ἀδοκῆτου τῆς

cumulos machinati sunt: nam belli gerendi cupiditas nihil ipsis utilitatis peperit. contra Persae Romanos belli auctores proclamantes, causas huiuscemodi edebant, quod Romani Armenios Persarum proprios in fidem auctoritatemque suam recepissent, tyrannidemque Surena Climatarcho, quem in Armeniam rex misisset, interfecto exercuissent; praeterea quod Romani noluisent in annos singulos quinquaginta libras auri consuetas persolvere, quas Iustinianus imperator in foedere faciendo sponderat, quia videlicet tributa Persarum regi pendere alienum a dignitate sua ducerent. quod non ita erat, verum ad alenda praesidia castellorum in commune custodiendorum aurum illud erogabatur, ut plurimorum finitiorumque populorum effrenata licentia collectis copiis ne irrumperet et utrumvis imperium everteret.

10. Violata igitur pace ac foedere utrinque conculcato, Iustinus Marcianum patricium genere ac propemodum de familia imperatoria, virum excellenti fama, ad exercitum gubernandum in Orientem destinat. Marcianus transitio Euphrate cum in regionem Osrhoenam marcente ac senescente iam aestate venisset, barbarique de bello nihil cogitarent, tria millia de exercitu separata in Arzanenam, quae dicitur, regionem immittit. quorum improvisa irruptione insanisque depraedationibus, de-

ἐπιστασίας γενομένης τοῖς Μήδοις, πάσχει τέως τὰ τῆς Περσί-
 Bδος δεινά· προνομεύεται γὰρ καὶ ληΐζεται καὶ λαφυραγωγεῖται
 οὐκ ἀναξιόλογον λείαν. τοῦ δ' ἐπιόντος ἐνιαυτοῦ τῆς βασιλείας
 Ἰουστίνου τοῦ αὐτοκράτορος, Μαρκιανοῦ τὰς δυνάμεις ἀγείραν-
 τος καὶ ἐκ τοῦ Δάρας ποιησαμένου τὴν πρόοδον, καὶ τῶν βαρ- 5
 βάρων στρατοπεδευσαμένων περὶ τὴν Νίσιβιν, γίνεται συμπλοκὴ
 Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν πλησίον τοῦ Σαργαθῶν, οὕτω καλου-
 μένου χωρίου Περσῶν, καὶ πταίονσι Μῆδοι καὶ κρατοῦσι τῆς
 μάχης Ῥωμαῖοι. διὰ τοῦτο περικαθήμενον τὸ Θεβοθῶν ἐνεχεί-
 ρουν ἑλεῖν· Περσικὸν δὲ τουτὶ τὸ φρούριον. ἡμέρας τοίνυν τὸ 10
 φρούριον πεπολεμηκότιες πολλὰς, καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν συμβεβη-
 κότων τῶν πραγμάτων αὐτοῖς, ἐπὶ τὸ Δάρας ἐπανέζευξαν.
 C εἶτα εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν πολεμίαν αὐθις, καὶ τὴν Νίσιβιν τῆς
 Μυγδονίας διεγνώκασι παραστήσασθαι· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ὑπὸ
 τοῦ αὐτοκράτορος προσειάττετο. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς 15
 Χοσρόης ὁ πρεσβύτερος, ἄρας ἐκ Βαβυλῶνος ἅμα Μηδικῶ
 V 187 στρατοπέδῳ, Τίγριν διανηξάμενος, εἰσβαλὼν τε περὶ τὴν ἔρη-
 μον καὶ δι' ἐκείνης στρατοπεδευσάμενος, ἵνα μὴ Ῥωμαίοις κατό-
 δηλος ἐπιστρατευσάμενος γένηται, ἤκε πλησίον Ἀβάρων, χω-
 ρίου τινὸς Περσικοῦ· ἀπόκιστο δὲ τοῦτο Κιρκησίον τοῦ Ῥω- 20
 μαίων πολίσματος πέντε ὁδῶν ἡμερῶν. καὶ τὸν μὲν Ἀδορμαά-
 νην οὕτω καλούμενον στρατηγόν, τὸν Εὐφράτην διαπεραιωσά-
 μενον ποταμὸν ἐκπέμπει τὴν Ῥωμαίων ληϊσόμενον, ἕξ δ' αὐτῷ
 χιλιάδας ὀπλιτικοῦ συνεξέπεμψεν· αὐτὸς δ' ὁ τῶν Περσῶν βα-
 σιλεὺς παραμείβων τὸν Ἀββορὰν ποταμὸν ἐξυπιναιῶς ἐπιστῆναι 25
 τοῖς τὴν Νίσιβιν πολιορκοῦσι Ῥωμαίοις ἐπαλαμῆσατο. ὁ μὲν

populationibus et expilationibus male tunc Persidi factum est. Iustini imperatoris anno sequenti, Marciano delectus habente et ex oppido Dara prodeunte, barbarisque iuxta Nisibim tendentibus, praelium prope Sargathum (locum a Persis ita nominatum) committitur: Persae Romanis dant manus. qui deinde Thebothum castellum Persicum cingentes, cum per dies multos continuata oppugnatione nihil proficerent, Daram se retulerunt. post rursus in hostium terras invadentes Nisibi Mygdoniae urbe potiri constituunt, quemadmodum in mandatis ab imperatore acceperant. Chosroes autem senior, Persarum rex, cum copiis Babylone discedens, traiecto Tigri solitudinem ingressus, ac ne in Romanos ducere conspiceretur, per eam progrediens, ad oppidum quoddam Persicum, Abarum nomine, quinque dierum itinere a Circesio Romanorum urbe distans devenit. inde Adormaanem ducem superato Euphrate ad Romanorum provinciam cum sex millibus proficisci iubet: ipse Aborram flumen praeteriens Romanos Nisibim obsidentes repentino adventu op-

οὖν Ἀδορμαάνης πλησίον τοῦ Κιρκησίου γενόμενος καὶ τὸν Εὐφράτην διαβὰς ποταμὸν τὴν Ῥωμαίων γῆν προενομεύσατο· οὐδενὸς δὲ τῇ Περσικῇ ἐνδημίᾳ ἀντίπερισταμένου σοφίσματος, ἔπως ἐγκοπὴν προκοπῆς τὰ τῶν βαρβάρων σχολή κινήματα, ὁ Ἀδορμαάνης ἀφικνεῖται εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν πόρων ἐκτός, τὰ τε τῶν οἰκοδομημάτων πρὸ τῆς πόλεως κάλλη διαφθείρας, P 76 ὡς ὁ καιρὸς ἐχαρῖζετο, ἐπὶ τὴν κοίλην ἀφικνεῖται Συρίαν. πλησίον δ' Ἀπαμείας περιβαλλόμενος χάρακα, καὶ τῶν τῆς πόλεως πρεσβευσαμένων μετὰ δώρων λαμπρῶν λύτρα τε διωμολογηκότων, ὁ μὲν βάρβαρος τῆς ὑποσχέσεως μόνης ἐπεκάμπτετο μέχρι, οἱ δὲ φενακίζονται ἐξαπατηθέντες δόλοισ βαρβαρικοῖς. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ τὴν πόλιν ἀνδραποδίζειται. ἐς ὕστερον δὲ καὶ τῷ πύρι παραδοὺς εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐπανῆκεν.

11. Ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίοις ἀπαίσια τοῦ πολέμου ἐγεγόνει B
15 προαύλια, διηπορεῖτο ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ μοναρχῶν, καὶ διαταράττετό τε ἐπὶ τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπιτεύγμασιν, ἀσχάλλων τε ἐπὶ τοῖς ἐξ ἄβουλλίας περιστοιχίσασιν αὐτὸν ἀτυχήμασιν Ἀκάκιον τὸν Ἀρχελάου ἐς τὴν Νίσιβιν ἐστελλεν ἀποχειροτονήσοντα τῆς στρατηγίας Μαρκιανόν. ὁ μὲν οὖν Μαρκιανὸς χώραν τῷ βασιλικῷ
20 παρεχόμενος δόγματι ἀπολιμπάνει τὴν Νίσιβιν· τοῦ δὲ Ῥωμαϊκοῦ ἐπὶ τὸ Μάρδες γεγονότος, ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς λαίλαπος δίκην ἐς τὸ Δύρας γεγωνῶς καὶ μῆνας ἕξ καταπολεμήσας τὸ πόλισμα, λόφους τε καὶ χάρακα τῇ πόλει περιγραψάμενος, τὸ τε ὕδωρ μετοχετεύσας τοῦ ἄστεος, πύργους τε ἀντιθέτους ἀν- C

primere meditatur. Adormaanes cum Circesium pervenisset Euphratemque traiecisset, Romanae ditioni populando incommo- dabat. sed cum Persis irruentibus nullo ingenio occurreretur, quo minus ultra ultraque prodirent, Adormaanes citra laborem Antiochiam usque fertur, pulcherrimaque aedificia suburbana pro tempore diruens, in Coelesyriam vadit, et iuxta Apameam castris munitis, cum cives legatione missa splendidisque muneribus redemptionis pretium se daturus paciscerentur, barbarus promissis tenuis flexus barbarica eos fraude ludificatus est: nam die tertio urbem occupavit, et postridie flammis traditam relinquens in Persidem revertit.

11. Quoniam vero belli primordia et quasi praeludia Romanis infelicia contingebant, varias in partes rapere animum et barbaricis successibus conturbari coepit imperator; moerensque ob adversam fortunam, qua propter temeritatem ducis circumdaretur, Acacium Archelai filium Nisibim legat, per quem dignitate exuatur. Marcianus decreto imperatorio cedens Nisibim deserit. Romanis apud Mardes agentibus, Persarum rex haud secus quam procellosus turbo Daram urbem munitissimam invadens, ubi eam mensibus sex oppugnavit aggeribusque et vallo cinxit,

τοικοδομήσας καὶ ἐλεπόλεις περιστησόμενος χειροῦται τὴν πόλιν καὶ λίαν κομιδῇ ἐχυρὰν καθεστῶσαν. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστίνος ἀκηκόως, καταπλαγείς ἐπὶ τῇ ῥύμῃ τῆς συμφορᾶς, οὐ μετὰ πολὺν δὲ καὶ νόσῳ παραφορᾶς βεβλημένος καὶ τὴν ἐς ὕστερον τῶν κακῶν δεδιῶς ἐπικύησιν, ἀνακωχὴν μὲν τοῦ ἐνε-5 στῶτος ἔτους ἐποιεῖτο πρὸς Πέρσας, τῆς νόσου δ' αὐτῷ ἐπιτι-θιμένης λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν γεννικῶς, Τιβέριον υἱοθεσίᾳ κοσμήσας καὶ τῆς βασιλείας κοινωνὸν ποιησόμενος ἀνηγόρευσε Καίσα-
D ρα· ἡγεμῶν δ' οὗτος ἐνύγχανεν ὢν τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων καὶ ὑπασπιστῶν, ὃν κόμητα ἐξκουβιτώρων τῇ συνήθει 10 φωνῇ ἔθος Ῥωμαίοις καλεῖν. παραθήσομαι δὲ καὶ τὰς ὑποθήκας τοῦ αὐτοκράτορος, ὡς Τιβερίῳ τῷ Καίσαρι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναρρήσεως δημηγορῶν παραδέδωκεν, οὐ καλλύνων τὸ τῆς λέξεως ἀκαλλές, οὐδέ τι μεταμορφῶν τὸ μὴ κεκαλλιεπημένον τῆς φράσεως, ἀλλὰ που γυμνὴν τὴν τῶν ῥημάτων ἐκθεσιν ὑποστο- 15 ρέσω τοῖς ἀφηγήμασιν, ἵνα τῷ ἀναμφιάστῳ καὶ ἀπαραραράκτῳ
P 77 τῆς λέξεως, ὡς ἔχει φύσεως, τὸ τῶν παρηκολουθηκότων προέλθοι ἀνόθεντον. τῆς τοίνυν συγκλήτου βουλῆς ἐς ἑαυτὸν γενομένης, τοῦ τε ἱερατικοῦ καταλόγου συναθροισθέντος ἅμα τῷ ἐπιστατοῦντι καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πηδάλια διυθύνοντι, ὁ αὐτο- 20 κράτωρ ὡσπερ ἔστις ἐπὶ βήματος Τιβερίῳ τάδε παρέθετο. “ἰδέ, ὁ θεὸς ὁ ἀγαθύνων σε. τοῦτο τὸ σχῆμα ὁ θεὸς σοι δίδωσιν,

1. παραστησόμενος IP.

et aquam alio derivavit, turresque turribus oppositas construxit, et expugnatorias machinas (quae helepoles dicuntur) adhibuit, tandem sub potestatem subiecit. his nuntiatis, Iustinus imperator calamitatis vi et impetu percussus, nec multo post mente alienatus, formidansque ne alia insuper mala existerent, praesentis anni indutias cum Persis facit. vitio mentis audacius, ut ita dicam, progrediente, Tiberium honoribus ornandum suscipit, et filium sibi adoptans imperiique consortem allegens Caesarem renuntiat. hic custodum corporis satellitumve imperatoris praefectus erat, quem usitata voce excubitorum comitem Romani appellitant. hoc loco praeceptiones, quas Iustinus Tiberio, sermone ad eum, quo tempore Caesar salutabatur, habito, tradidit, inseremus. dictionis simplicitatem non expoliemus; nec quod minus eleganter prolatum est, in formam aliam commutabimus: sed nuda eius verba his narrationibus intexemus, ut quod inquirendo assecuti sumus et intelleximus, id non elocutione festiviore veluti convestitum aut signo falso adulteratum, sed ut per se et natura sua est, ad posteros sincerum germanumque prodamus. accito igitur senatu et clero una cum principe suo, qui ecclesiae clavum tenebat, imperator ceu pro concione stans Tiberium hisce verbis admonuit. “en, deus beneficium in te confert. haec insignia deus tibi do-

οὐκ ἐγώ. τμήσον αὐτό, ἵνα καὶ τμηθῆς ὑπ' αὐτοῦ. τίμα
 τὴν μητέρα σου τὴν ποτε γενομένην σου δέσποιναν· οἶδας ὅτι V 188
 πρῶτον δοῦλος αὐτῆς ἦς, νῦν δὲ υἱός. μὴ ἐπιχαρῆς αἵμασι, B
 μὴ κοινωνήσης φόνων, μὴ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδώς, μὴ εἰς
 5 ἔχθραν ὁμοιωθῆς ἐμοί. ἐγὼ γὰρ ὡς ἄνθρωπος εἰσωδιάσθην
 (καὶ γὰρ πταιστός ἐγενόμην) καὶ ἀπέλαβον κατὰ τὰς ἁμαρτίας
 μου. ἀλλὰ δικάσομαι τοῖς ποιήσασί μοι τοῦτο ἐπὶ τοῦ βήματος
 τοῦ Χριστοῦ. μὴ ἐξεπαιρέτω σε τοῦτο τὸ σχῆμα ὡς ἐμέ. οὕτω
 πρόσχες πᾶσιν ὡς σεαυτῷ. γινῶθι τί ἦς καὶ τί εἶ νῦν. μὴ
 10 ὑπερηφανήσης, καὶ οὐχ ἁμαρτάνεις. οἶδας τί ἤμην καὶ τί ἐγε-
 νόμην καὶ τί εἰμι. ὅλοι οὗτοι τέκνα σου εἰσι καὶ δοῦλοι. οἶδας
 ὅτι τῶν σπλάγχχνων μου προετίμησά σε. τούτους βλέπων ὅλους
 τοὺς τῆς πολιτείας βλέπεις. πρόσχετε τῷ στρατιώτῃ σου. μὴ
 σύκοφάντας προσδέξῃ. μὴ εἰπωσί σοι τινες ὅτι ὁ πρὸ σοῦ οὕτως C
 15 διεγένητο· ταῦτα γὰρ λέγω ἀφ' οὗ ἔπαθον. οἱ ἔχοντες ἀπολαύ-
 τωσαν αὐτῶν· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι δώρησαι.” καὶ μετὰ τὸ γενέ-
 σθαι τὴν εὐχὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ λεχθῆναι παρὰ πάν-
 των τὸ ἀμὴν, καὶ πεσεῖν τὸν Καίσαρα εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασι-
 λέως, λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεὺς “ἐὰν θέλῃς, εἰμί· ἐὰν μὴ θέλῃς,
 20 οὐκ εἰμί. ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, πάντα
 ὅσα ἐπελαθόμην εἰπεῖν σοι, αὐτὸς ἐμβάλη εἰς τὴν καρδίαν σου.”
 ταῦτα ἐλέγχθησαν μηνὶ Δεκεμβρίῳ, ἑβδόμῃς ἡμέρᾳ ἕκτη, ἰν-

4. φόνος IP.

nat; quae honora, ut illa vicissim te honorent. matrem tuam (Sophiam Augustam) aliquando dominam tuam venerare. scis te tunc eius esse filium, cuius antea servus fuisti. noli gaudere sanguine, nec caedibus communica. ne malum malo compensa. ne te imitatione mei odiosum redde. ego enim ut homo ingressus sum ad peccandum proclivis, et secundum peccata mea recepi. veruntamen apud tribunal Christi iudicio cum his contendam, qui hoc mihi fecerunt. ne te habitus iste, ut me, extollat. omnibus perinde ut tibi metipsi attende. nosce qui nuper fueris, et qui in praesentiarum sis. ne superbus esto, et non peccabis. quid fuerim et quid factus sim, vides. universi isti et servi et filii tui sunt. nosti quomodo te plus visceribus meis dilexerim. hos cum vides, rem publicam totam vides. studiosè prospice militi tuo. obtrectatores aversare. ne eo tibi quidam persuadeant, quia decessor tuus his moribus fuerit: haec enim edoctus malo meo te hortor. quibus suppeditant facultates, iis fruuntor: quibus desunt, tute largitor.” deinde cum patriarcha precatationis carmen finisset, omnesque subiecissent amen, Tiberiusque ad pedes imperatoris sese prostravisset, ait ei imperator “si volueris, sum, si nolueris, non sum. deus qui creavit coelum et terram, quaecumque tibi oblitus sum dicere, cordi tuo infundat.” atque haec mense Decembri, sexta die hebdomadis, indictione nona prolocutus

D δικτιῶνος ἐννάτης. (12) ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς διαλαλιῦς ἀπεπερα-
 τοῦτο τῷ αὐτοκράτορι, ὁ μὲν κρότος παρὰ τῶν ὑπηκόων ἐπή-
 γαγε, καὶ τὰ τῆς εὐφημίας ὡσπερ ἐπομβρίας τινὸς λαβροτέρας
 χύσει ἐλάμβανε· τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἀναξιόλογος ἡ χειροτονία τῷ
 Καίσαρι ἐξηρτύετο. ὁ μὲν οὖν Καίσαρ αὐτοκρατορικῆς νόμον 5
 πληρῶν ἀναγορεύσεως ἐνεχάραττε γράμματα, καὶ ταῦτα τῷ
 Περσῶν βασιλεῖ παρεπέμπετο. ἦρος δ' ἀρχομένου πρέσβεις
 ἀπέστειλεν, ἀπεκηρυκεύετό τε τὸν πόλεμον, παγκύλιον τινὸς ὀρε-
 γόμενος πράγματος· ἐκεχειρία γὰρ ἡ ἀξίωσις ἦν· οὐδὲν γὰρ τῆς
 P 78 εἰρήνης καθέστηκε τιμαλφέστερον τοῖς γε νοῦν ἔχουσι καὶ με- 10
 μνημένοις τῆς θνητῆς τε λήξεως τῆς τε πρὸς τὸν βίον βραχυτά-
 τῆς παρόδου. ἔστρατολόγει δὲ καὶ πλήθη μαχίμων, καὶ τῆ
 ῥύσει τῆς χρυσῆς διαδόσεως φιλοκινδύνους τὰς τῶν στρατολογου-
 μένων ψυχὰς ἐτεκταίνετο, αἰδοῖ τοῦ μισθώματος τὸ θανατῶν
 παρ' αὐτῶν ἔξωνούμενος. ἔσβεσε τοίνυν τῶν βαρβάρων τὴν λύ- 15
 μην τὸ τῆς τοῦ Καίσαρος μεγαλονοίας φιλότιμον, καὶ χαλινοῦν-
 ται μὲν οἱ κίνδυνοι, ἀποφλεγμαίνουσι δὲ τὰ δυσχερῆ, ἀνακό-
 πτονται δὲ αἱ κατὰ τὸν πόλεμον συρρεῦσασαι συμφοραί, καὶ τὸ
 κακὸν ἀθρόα προμηθεῖα τινὶ ἀπόδημον ἐγνωρίζετο. κατὰ τοῦ-
 B τον δῆτα τὸν ἐνιαυτὸν στρατηγὸς προχειρίζεται Ἰουστινιανὸς ὁ 20
 τοῦ Γερμανοῦ υἱός, τοῖς κορυφαιοτάτοις τῶν ἐν τέλει συναρι-
 θμούμενος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τὴν πάλαι τῶν στρατευμάτων
 ἀνάσκητον ἔκταξιν δι' ἐπιμελείας ἡρόρθου, διατυπῶν τὸ ἀτίπω-
 τον καὶ μεταπλάττων πρὸς εὐσχημοσύνην τὸ ἄτακτον. ὁ δ' αὖ-

est. (12) ubi imperator conticuit, subditi plausum dederunt, faustae-
 que acclamationes tanquam irriguus de coelo imber valide diffusae sunt.
 vere enim honorem illum Caesar Tiberius merebatur; qui creationis au-
 gustalis morem tenens, litteras ad regem Persarum mittit. sed veris
 initio missis legatis petitisque indutiis bellum deprecatur. id erat desi-
 derare rem honestissimam: nihil est enim pace honorabilius apud homi-
 nes quidem prudentes et conditionis humanae, brevissimorumque spatio-
 rum huius vitae non immemores delectus interim agebat strenuorum
 militum, auroque liberaliter distribuendo in eorum animis qui nomina
 dedissent periculorum despicientiam excitabat, mercedisque reverentia
 alacritatem moriendi ab ipsis redimebat. Caesaris itaque gloriae studio
 incensa magnanimitas barbaros iniuriis tam foede inferendis prohibebat,
 pericula coercebat, odiosa quaeque et gravia imminuebat, calamitates
 belli tempore confluere solitas retundebat; et omne demum genus in-
 commodorum solida illius providentia exulare cernebatur. eo anno Iusti-
 nianus Germani filius, unus de optimatum primoribus, dux deligitur,
 qui diligentia sua inveteratam exercitus inertiam correxit; quod informe
 erat, de integro conformavit, quod perturbatum, et confusum, ad de-

τοκράτωρ ἔτι δυνάμεις συνήθροιζε καὶ τὸ συμμαχικὸν ἀπὸ τῶν
 ἔθνῶν ἤρανίζετο, μεγάλας χρημάτων ἀποβολαῖς τὰς ἐπιβολὰς
 τῆς παρατάξεως ἀναντιγωνίστους ἐμπορευόμενος· οἶδε γὰρ χρη-
 μάτων ὀλκὴ οἰκονομουμένη μετὰ φρονήσεως καὶ τοῖς προσφαλεῖσι
 5 τὴν πρὸς τὸ κριῖτον ἀνάζευεν πραγματεύεσθαι. ἐπεὶ δ' ὁ και-
 ρὸς τῆς ἐκεχειρίας ἀνάλωτο καὶ ὁ τῆς ἀνακωχῆς ὄρος Ῥωμαίοις C
 τε καὶ Πέρσαις διέσβεστο, ἀφικνεῖται τὸ Περσικὸν πρὸς ἐχόμενα
 τοῦ Δάρας, εἰς τοῦτο ἰδόντος τοῦ τὰς στρατηγίδας ἡνίας ἰθύ-
 νοντος Ταμχοσρώ, ἀνδρὸς παρὰ Πέρσαις μεγατιμίον. στρα-
 10 ποπεδεύονται δὲ κατ' αὐτὸν καὶ Ῥωμαῖοι πλησίον. τῆς δὲ συμ- V 189
 πλοκῆς οὐδετέρα δύναμις γέγονεν ἕξαρχος. ἐπὶ πολὺ δὲ βλεπού-
 σης τε καὶ ἀντιβλεπομένης ἑκατέρας ἰσχύος, εἰς λόγους συμβά-
 σιως ὀρῶσι τὰ μάχισμα. γίνονται τοίνυν σπονδαὶ ἐφ' ᾧ πρὸς
 15 τὸ ἔω ἐπὶ χρόνους τρεῖς γαλήνην ἄγειν τὸν πόλεμον καὶ φιλοσο-
 σθαι. οὐκοῦν ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς Ἀμιδὰν παραμείψας τὴν D
 πόλιν ἐν τοῖς τῆς Ἀρμενίας στρατοπεδεύεται κλίμασι. συνεί-
 πετο δὲ καὶ ὁ Περσῶν βασιλεὺς, καὶ σὺν πλήθει πολλῶ τὸν Εὐ-
 φράτην διαπορθμεύεται. ὀπηρῖκα δ' ἑξάκουστος γέγονε τῷ Ῥω-
 20 μαϊκῷ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς αὐτουργήσων τὸν πόλεμον, ἔκλυ-
 τοι γίνονται τὰς ψυχὰς οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ οὐκ ἄπο τοῦ δέοντος·
 ἢ γὰρ βασιλικὴ ἐνδημία τὴν τῶν προὔπαρξάντων κληρωσαμένη
 Πέρσαις ἐπίτευξιν πολλὴν τὴν τῆς ἀδρυνηκῆς ῥοπὴν τοῖς Ῥω-
 μαίοις παρείχετο. διὰ τοι τοῦτο ἐπὶ τινος λόφου ὁ τοῦ Ῥωμαϊ-

centem speciem composuit. imperator porro Tiberius adhuc militem et
 a populis auxilia conquirebat, magnisque pecuniarum impensis efficere
 conabatur ut suis in hostem incumbentibus nulla vi resisti posset. novit
 enim grandis pecunia prudenter posita, in quo prius peccatum est, id
 ad statum meliorem corrigere. postquam ab armis pacta vacatio cessa-
 vit et indutiarum tempus exivit, Persae finitima Darae oppidi infestant,
 ducente eo Tamchosro, viro inter Persas honoratissimo, penes quem
 exercitus moderamen erat. eodem versus illum Romani castra movent.
 cumque neutri pugnam ordirentur alterique alteros diu intuerentur, ad
 extremum ad verba de foedere ineundo ventum est. inquit foedus, ita
 ut Oriens triennium a bello quiete et otio perfruatur, in Armeniam ar-
 ma effuse transferantur. ergo dux Romanus Amidam urbem praetergres-
 sus Armeniae campos ingreditur, quem Persarum rex cum frequentibus
 copiis secutus, Euphratem eas transducit. ubi Romani regem per se
 bello praefuturum compererunt, animis ceciderunt, non sane aliter quam
 decuit. nam cum praesentia illius ad ea quae vellent facile obtinenda
 Persis multum prodesset, Romanis facultatem quae ipsi optarent effi-
 ciendi auferebat. quocirca dux Romanus tumulto conscenso ad circum-

κοῦ στρατηγὸς ἐπιβάς, τό τε ὀπλιτικὸν ἔξ ἐπιπέδου περιστησά-
μενος, τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

- P 79 13. “Ἡ παροῦσα νῦν ἡμέρα, Ῥωμαῖοι, μεγάλων ἡμῖν
ἀγαθῶν ἄρξει, τοῖς ἐμοῖς εἰ πεισθίητε ῥήμωσιν. ὀπλίσατέ μοι
τὰς ψυχὰς πρὸ τοῦ σώματος· αἱ καρδίαι πρὸ τῶν χειρῶν πολε- 5
μείτωσαν. ἕτερος ἑτέρου προκινδυνεύτω, καὶ σώσεσθε. ἄν-
δρες φιλόσοφοι (φιλοσόφους γὰρ ὑμῶς ἢ στρατιώτας ἀποκαλῶ·
μόνοις γὰρ ὑμῖν ὁ θάνατος ἄσκησις), ἀθάνατον τοῖς βαρβάροις
τὴν προθυμίαν ἐνδείξασθε. ἀκατάπληκτοι γίνεσθε τὰς ψυχὰς.
δοκεῖτε βάλλειν ἢ βάλλεσθαι, ὡς ἐν ἀλλοτριῷ τῷ σώματι τὰς 10
B τῶν ἀντιπάλων βολὰς προσιέμενοι. ἔστωσαν μάρτυρες τῆς
ὑμῶν ἀρετῆς οἱ πολέμιοι πίπτοντες· διηγέσθωσαν καὶ τεθνηκό-
τες τὰ τρόπαια. ἄνδρες κοινωνοί, καὶ πόνων ἡμῖν κοινωνοί
καὶ κρότων διὰ τὸν πόλεμον, ἀρετῆς καὶ κακίας ἢ συμπλοκῆ κα-
θέσθηκε βάσανος, καὶ διαιτητῆς ἐστὶ ψυχῶν· ἢ γὰρ τὸ θηλυ- 15
πρεπὲς τῆς δειλίας ἐξελέγξει, ἢ τῆς εὐτολμίας τὸ ἀρρενωπὸν μετὰ
στεφάνων καὶ θριάμβων λαμπρῶν ἀναγορεύσει τὸ τήμερον. μὴ
πάθῃτε τι φιλοσωμάτου ψυχῆς, τὰ νῦτα τοῖς βαρβάροις παρέ-
C χοντες. ὕπνος τίς ἐστὶν ὁ γλυκὺς οὗτος καὶ μεμελετημένος ὑμῖν
ὁσημέραι θάνατος· ὕπνος τοῦ μὲν συνήθους τούτου μακρότερος, 20
πρὸς δὲ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν βραχύτατος. ἀδοξίαν μετὰ σω-
τηρίας, ἄνδρες, ἀσχύνεσθε. τοῦτο θάνατός ἐστὶν ἀθάνατος,
καὶ τάφος κακίας μηδέποτε περικαλύπτων τῆς ἀσχημοσύνης τὸν

fusam in plano suorum multitudinem huiuscemodi verbis concionari ag-
gressus est.

13. “Hodierna lux, Romani, eximiorum bonorum principium nobis
fatura est, si dictis meis obtemperare volueritis. armatote mihi pectora
prius quam corpora; animi ante quam manus in hostem pugnent. alter
pro altero discrimen ne metuat. quodsi faxitis, vitam incolumitatemque
retinebitis. viri philosophi (tales enim vos libentius quam milites ap-
pellabo: soli quippe vos mortem meditamini), alacritatem barbaris im-
mortalem ostendite. animos imperterritos gerite. existimate vos dare
vulnera, non accipere, velut in corporibus alienis plagas hostium exci-
pientes. illorum strages virtutis vestrae testimonium esto. etiam mor-
tui vestros triumphos praedicent. O socii, laborum, inquam, bellicorum
et plausuum socii, virtutis et ignaviae explorator animorumque censor
conflictus est. aut enim timiditatem femineam hodiernus dies coarguet,
aut viris decoram audaciam cum praemiis ac triumphis illustribus palam
demonstrabit. ne de corpore servando laborantes hostibus terga vertite.
somnia quidam dulcis haec vobis assiduo meditata mors est. somnus
hoc quidem consueto, et quotidiano diuturnior: si ad diem quam ex-
pectamus comparetur, brevissimus. cum incolumi corpore ignominiam
erubescite. haec enim mors immortalis est, et sepulcrum quoddam igna-
viae, nunquam cooperiens eum qui se dedecore contaminavit. cavete

κληροσάμενον. μὴ ταρπιτέτω τοὺς ἀριστείας ὑμᾶς ὁ Περσῶν
 βασιλεὺς ἀναλκέστατα πλήθη περιποιούμενος, καὶ μεγαλαυχῶν
 καὶ τὰς ὄφρῶς ἀνασπῶν ὑψαυχενίζόμενός τε, καὶ μέχρι τῶν λό-
 γων κεκτημένος τὸ φύσημα, ὅλον γαῦρον τὸ ἔθνος καὶ σοβαρὸν D
 5 καὶ τῷ κόμπῳ τῆς μεγαληγορίας τὸ κράτος ἐμπορευόμενον. ἀμνη-
 μονεῖτε τῶν πρόσθεν ἀτυχημάτων, τῆς ἐπιβολῆς τῶν συμμαχι-
 κῶν δυνάμεων λαβόντες ἀνάμνησιν. ἀμνημονεῖτε τῆς πρὶν ἀπο-
 τεύξεως, ἣν ὤδινεν ἄνοια στρατηγοῦ, καὶ τῶν ἰθυνομένων ἀτα-
 ξία κακῶς ἐμαιεύσατο. οὐδὲν ἀριστεῦσι πέφυκε φοβερόν. τού-
 10 τοις οἷα μὲν χόρτος ἐστὶν ὁ σίδηρος, αἱ δὲ τῶν βελῶν ἀλγηδόνες
 ὄρεξις ὑπεκκαίουσα μειζόνων κινδύνων ἐφάπτεσθαι. οὐκοῦν
 ἀνιστόρητα τὰ νῶτα τοῖς πολεμίοις φρουρήσατε· ἀμνήτους αὐ-
 τοὺς τῶν μεταφρένων ἐνδείξασθε. πηγὰς θριάμβων οἶδε τὰ P 80
 τραίματα. δουλαγωγοῦσιν αἱ διαφυγαί, καὶ οὐ σώζουσιν· οὐκ
 15 οἶδε γὰρ κακίας ὑπόθεσις σωτηρίας σώζειν ὑπόσχεσιν. ἀποδύ- V 190
 σασθε πρὸ τῶν θωράκων τὰ σώματα, πρὸ τῶν ἀσπίδων τὸ ζῆν.
 τοῖς ὄλοις μάχεσθε μέλεσι· μηδὲν ἔστω μέλος τῶν κινδύνων ἀμέ-
 τοχον. τῇ συννεύσει τῶν ὄπλων τειχίσατε τὴν παρόταξιν, τῇ
 συμμίξει τῶν ἵππων τὰς φάλαγγας χαρακώσατε, τῷ συμφώνῳ
 20 τῆς στάσεως στεγανῶν λίθων δίκην οἰκοδομίας ἑαυτοὺς περιφρά-
 ξατε. μὴ ἐξαλλέσθω τῆς παλάμης τὰ δόρυτα· βάλλετε τῶν βε-
 λῶν μὴ στερούμενοι. οὐκ ἔστι Πέρσαις φύσις ἀθάνατος· οὐκ
 ἔστι τύχη Μήδοις ἀκίνητος. οὐκ εἰσὶ βαρβάροις χεῖρες ἀκάμα- B
 τοι. οὐ πλεονεκτοῦσι Πάρθοι τοῖς μέλεσιν· οὐ διδύμους ἔχουσι

strenuitatem vestram rex Persarum labefactet, qui quas conscripsit co-
 piis imbellissimis sese iactat, supercilium tollit, cervicem erigit, ac ver-
 bis tenuis insolescit, ut gentis superbia fastuque turgentis inanique ma-
 gnificorum verborum crepitu potentiam suam venditantis mos est. prae-
 teritos casus obliviscimini; impressiones auxiliatorum recordamini. pri-
 stinae infelicitatis memoriam deponite, quam ducis temeritas parturivit,
 tumultuatio militum quasi quaedam obstetrix eduxit. nihil viris fortibus
 perhorrescendum accidit, quibus ferrum pro cibo est, et a telis inflictis
 dolores maiorum discriminum subeundorum desideria incendunt. qua-
 propter curate uti terga vestra hostes ne aspiciant: dorsa vestra iisdem
 ut mysteria profanis occultate. vulnera sanguine manantia, mihi credite,
 triumphorum fontes sunt. fuga servitatem, non salutem parit: nescit
 enim timiditatis argumentum salutis praestare promissum. pro loricis
 corpora, pro scutis vitam exuite. universis artubus dimiccate; membro-
 rum nullum periculo vacet. densatis armis aciem ceu muro communi-
 te. equorum constipatione phalangas tanquam vallo cingite. concordii
 statione ut aedificio e duro lapide vos circumsepit. ne hasta manum
 fugiat. ne tela non incidentia proiicitote. non est Persarum natura in-
 dissolubilis, non fortuna immutabilis, non manus indefessae. non illis

τὰς ψυχάς· οὐκ ἀδαμάντινα τούτοις τὰ σώματα. μυοῦνται καὶ Πέρσαι θανάτου μυστήρια. ἐν τούτῳ δίκαιός ἐστιν ὁ πόλεμος· οὐ γὰρ ἀθανάτους κατὰ θνητῶν ἐπεστράτευσεν. οἱ Ῥωμαῖοι τὴν δίκην ἐμισθώσαντο σύμμαχον, τὴν εἰρήνην καὶ αὐθις ἐπιζητήσαντες. τὸ Μηδικὸν ἀντίθετον ἑαυτῷ τὸ δίκαιον ἐπεστράτευσεν· αἰεὶ γὰρ πού τὸ εἰρηναῖον βδελύσσεται, καὶ οἷα θεὸν ἐπιδέξιον γεραίρει τὸ φιλοπόλεμον. οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐψευσμένη θρησκεία· οὐ νόθους θεοὺς ἡγεμόνας προεστησάμεθα. οὐκ ἔστιν ἡμῖν θεὸς μαστιζόμενος· οὐ γὰρ ἵππον χειροτονοῦμεν

C εἰς λάτρευμα. οὐ προσκυνοῦμεν θεὸν πρὸς τέφραν μετατιθέμενον, σήμερον φλεγόμενον καὶ μετ' ὀλίγον μηδὲ φαινόμενον. οὐ καπνὸς καὶ ὕλη τὴν θεολογίαν συνίστησιν, ὁ δὲ μαρasmus τὴν ψευδωνυμίαν διήλεγξεν. κομᾷ ταῖς εὐθυμίαις ὁ βάρβαρος· ἀλλ' οὐκ οἶδεν εὐπραγία μένειν ἐφ' ἑαυτῆς, ἀδίκων βωμῶν ἐπιβαίνουσα. καὶ τὸ μὴ δίκαιον πολλάκις κρατύνεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς φθορὰν μετατίθεται. χωρεῖτε τοιγαροῦν ἀξίως τῆς ὑμετέρας προσηγορίας πρὸς πόλεμον, ἵνα μὴ μετὰ τῶν πραγμάτων ζημιωθῶμεν καὶ τὰ ὀνόματα. μὴ προδῶμεν τὰς συμμάχους

D ἀσπίδας, ἀλλ' ὥσπερ ἐρωμένους τινὰς ὠρικὰς ταύτας περιπτυσώμεθα, καὶ οἷα πατρίδων συνέκδημων τινῶν τούτων ὑπερμαχήσωμεν. λακωνίσατε συμπλεκόμενοι· ἅπας ἔστω Κυνέγειρος, εἰ καὶ μὴ νηὸς ἐπιβέβηκεν. οὐδὲν τοῦ διαδρᾶναι καθέστηκεν θη-

plura membra quam nobis, non duae animae, non corpora adamantina, et ipsi mortis initiati sunt sacris. in hoc certe iustitiam servat bellum, quod non immortales adversum mortales pugnatum mittit. Romani ius fasque pro praesidio asciverunt, rursus pacem desiderantes: Persae ius fasque ipsis contrarium armis oppugnandum susceperunt. semper enim pacificationem exosi, belli studium velut numen sibi propitium venerantur. non commentitiis sacris imbuti sumus, non deos adulterinos praesides nobis delegimus. non adoramus deum qui scutica caeditur: nec enim equum divinis honoribus colendum suffragiis constituimus. non concipimus preces deo qui in cineres redigitur, et modo ardet, paulo post nusquam apparet, haud sane fumo et lignis theologia nostra continetur. ipsa huiusmodi rerum tabefactio atque corruptio, quam falso divinitatis nomine honorentur, declarat. securissimus animi est barbarus: atqui aras impias scandens felicitas consistere nequit. iniustitia robur saepe validum nanciscitur, sed ad extremum languescit atque interit. quamobrem ita ut vestrae appellationi consentaneum est, ad certamen aggredimini, ne et res et nomen ipsum a fortitudine deductum perdamus. ne adiutrices peltas aliquando prodamus, sed ut amicas, aetate et forma florentes amplexemur, ac pro iis non secus quam pro peregrinationis nostrae a solo patrio comitibus dimicemus. Lacedaemoniorum exemplum vobis in acie proponite. unusquisque vestrum Cynegirus fiat,

λυκώτερον, οὐδὲ τοῦ ἄλῶναι πέφυκεν ἀπενκτότερον. οὐκοῦν ἢ
 τεθνάναι προσήκει ἢ νικηφόρους τὰς ἐλπίδας τεκταίνεσθαι. ἐνο-
 πριάσασθε τὰς νεοφύτους ἐπιστρατείας τοῦ Καίσαρος. οὐδὲν
 ἀπόλεκτον τοῖς ἀθροίσμασιν ἐγκατέσπαρται, ἀκηλιδωτός ἐστιν
 5 ἢ ἔκταξις· οὕτω γὰρ ἠυδόκησε τὸ τοῦ βασιλέως φιλότιμον.
 χειρουργήσω τοίνυν ὁ δημηγόρος ἐγὼ πρῶτος τὸν πόλεμον. τὰς
 πάντων χεῖρας τῇ προθυμίᾳ μισθώσομαι, παθεῖν τὸ μὴ παθεῖν P 81
 ἀσχυρόμενος. προκόπτει δέ μοι τῶν ῥημάτων ἢ ἔφεσις, καὶ ἢ
 πρᾶξις τῆς θεωρίας γίνεται πρόδρομος· οἷδε γὰρ ζέσις ψυχῆς
 10 καὶ τοῖς τῆς φύσεως θερμοῖς ἀντιπύτεσθαι. σήμερον ὑμᾶς
 στρατολογοῦσιν ἄγγελοι, καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς ἀναγρά-
 φονται, οὐ μισθὸν ἰσοστάσιον αὐταῖς παρεχόμενοι, ἀλλ' εἰς τὸ
 ἀπειροπλάσιον ὑπεραίροντες τῇ ὀλκῇ τοῦ δωρήματος. μηδεὶς
 φιλήδονος τρυφῆς ὀργῶν μετεχέτω πολέμου· μηδεὶς μέγα φρο-
 15 νῶν ἐπὶ κτήμασι κοινωνεῖτω τοῦ ἐγχειρήματος. ἐραστὺς κινδύ-
 νων ζητεῖ τὸ μεταίχιμον. ἕγε δὴ, πέρας τοῖς λόγοις ἐπιθήσω-
 μεν ἔργοις, καὶ πρὸς παράταξιν τὴν θεωρίαν μετοχετεύσωμεν."

14. Τῶν τοιούτων τοίνυν κατηχηθέντων ταῖς δυνάμεσι B
 λόγων, ὀργῶσιν αἱ φάλαγγες πρὸς παράταξιν, καὶ πάντα πα- V 191
 20 θεῖν ἀσμενίζουσι, καὶ προκινδυνεύειν τῆς ἀρετῆς παροτρύνον-
 ται· συνδιετίθεντο γὰρ τὰς ψυχὰς ταῖς τοῦ στρατηγοῦ παραινέ-

quamvis, ut ille, navim non invadat. fuga nihil est effeminatius, ne-
 que servitute quidquam aversandum magis. ergo restat ut aut morti
 occumbere aut spem victoria solari oporteat. novas hasce Caesaris Tiberii
 expeditiones ut in speculo contemplamini: nihil in iis non selectum
 reperitur; sine labe est exercitus. sic etenim complacitum est novo im-
 peratori, qui id sibi decori futurum existimavit. itaque ego orator ve-
 ster, princeps praelium ciens, alacritate mea omnium manus quasi merce-
 dē pacta ad pugnandum obligabo; et hoc ipsum pudori mihi ducam,
 si patiar me non pati. plura dicendi desiderio provehor: sed me plura
 cogitantem dicere actio ipsa antevertens vetat. fervor quippe animi
 etiam ipsis naturae legibus imperare consuevit. hodie nos angeli in
 suam militiam conscribunt, oppetentiumque animas in tabulas referunt,
 non quidem ita praemium par ipsis rependentes, sed magnitudine doni ad
 innumeros labores perferendos eas exsuscitantes. nemo cui voluptas
 foeda cordi est, hastam quatiat; nemo deliciarum appetens belli sacris
 intersit; nemo opibus superbus simul cum caeteris Martem capessat.
 periculorum contemptores pugna quaerit. verum age, finem orationi fa-
 ctis imponamus, et theoriam ad congressum dimicationemque transfe-
 ramus."

14. Oratione hac in aures militum illapsa omnium animi ad certa-
 men exardescunt, seseque ad quaevis exhaurienda cupidos atque ad
 ostentandam in discrimine virtutem concitatos demonstrant, eo scilicet,
 quo ducis cohortatio vocat, cogitationes et consilia sua accommodantes.

σει. τοῦ δὲ Μηδικοῦ ἀκηκόοτος τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀλκῆς τὴν προαίρεσιν, εὐθειίῃται πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ κοσμεῖται μὲν ἵππος καπφαλάρους τε καὶ τοῖς θώραξι, σιδηροφορεῖται δὲ καὶ τὸ μάχιμον. ἐπιβάντες τε τῶν ἵππων συμπεφραγμένη τάξει τινὲ

- C ἐπήεσαν ἡρέμα Ῥωμαίοις μετὰ σοβαροῦ τοῦ βαδίσματος. τοῖνυν 5 καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ φραξαμένου ἤρθη τὰ σημεῖα. ἀτὰρ περιλαλοῦσιν αἱ σάλπιγγες, ἐς ἕψος ἢ κόνις ἐχόρευεν. ὁ δὲ θρούλλος διεχέιτο πελαγίζων τὸν χῶρον, καὶ τῷ ψόφῳ κυμαίνων τοῦ χρεμετίσματος τῇ τε δονήσει τῶν ὄπλων περιρροόμενος ἕπασαν εἰκότως φωνὴν μετέβαλλε πρὸς τὸ ἄναρθρον. τὸ μὲν οὖν βάρβαρον 10 ἐπὶ μήκους διατείνει τὴν τάξιν, φαντασίαν ἀπέρου πλήθους ἐν-
- D τεῦθεν οἰόμενον ταῖς ἀντιπαλαμωμέναις ποιεῖσθαι δυνάμεσιν· τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν βαθεῖαν τὴν σύνταξιν ποιησάμενον, πυκνότητι βρῖθουσαν, ὡς μόνον οὐχὶ δοκεῖν στερεμνίαν καὶ ἀντίτυπον σιδήρῳ πατταλευθεῖσαν καὶ ἀντικεχαλκευμένην ἐστάναι παράταξιν, 15 δίκην ἀνδριάντων ἀκινήτως ἐχόντων καὶ μόνον τοῖς σχήμασι δοκούντων πολέμων ὀρέγεσθαι, κατέπληττέ τε τῇ θεῇ τὸ βάρβαρον, ὡς ὑποσάινεσθαι διὰ τὴν ὄψιν ἐντεῦθεν τὰς τῶν Μήδων ψυχὰς πρὸς τὰ μαλθακώτερα τῆς ἀνανδρίας κινήματα. οἱ μὲν
- P 82 οὖν Βαβυλώνιοι κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀθροισμάτων ἐπετοξάζοντο, 20 ὡς τὰς ἡλιακὰς ἀποκρούπτειν ἀκτῖνας τῇ ἐκπομπῇ τῶν βελῶν, καὶ τῇ ῥαγδαίᾳ τῶν δονάκων ἐκχύσει τέγος ὑπόπτερον ἐν τῷ ὑπὲρ κεφαλῆς ἀέρι κατεστορέσθαι δοκεῖν, τῇ πτήσει τῶν ἀκοντίων σχεδιαζόμενον. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς τὴν κατασυστάδην συμπλοκὴν ἐνεχείρησαν, δόρασί τε καὶ ξίφεσι τὸ βάρβαρον ἀμυνόμενοι, τῆς 25

Persae Romanorum fortiter concurrenti ardorem intelligentes certamini se aptant. et equites quidem galeis ac thoracibus, pedites ferro instruuntur. equestris acies undique communita sensim in Romanos insolentius graditur. Romani contra obarmati signa sustollunt. clangunt tubae, stat pulvere coelum; ingeminat tota regione diffusus clamor immensus, strepituque hinnientium equorum et armorum concussorum sonitu tanquam fluctibus intermistus atque confusus merito auribus articulate percipi nil sinit. barbari suos in longum disponunt, rati hoc modo adversariis multitudinem infinitam visum iri. Romani aciem latam ipsaque densitate firmam struunt, ut tantum non solida ad vim omnem constanter repellendam ferreis fixa clavis et aenea plane acies ex adverso stare crederetur, instar statuarum immobilium soloque habitu et figura Martem spirantium. stupere spectaculo barbari, sic ut hinc motus parum viriles eorum corda sentiscerent. crebras igitur sagittas in Romanos iaciunt, adeo ut coelum umbra obtegeretur, et arundinum effusarum volatu rapidissimo, cristae de galeis subito excussae per aërem ferri cernerentur. Romani cominus pugnare instituentes, hastisque et gladiis

ἐπιφορᾶς τῶν βελῶν τὴν ἐπιβολὴν διατέμνοντες. ἐντεῦθεν τε ἐκλύτους τῶν σοφισμάτων τοὺς ἀντικαθεστῶτας διατιθέμενοι προτερεύουσιν εἰς τὸν πόλεμον. τοιγαροῦν ἀξιολογωτάτης Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις γενομένης τῆς μάχης, τῆς τε Περσικῆς B
5 παραλυθείσης ἐκτάξεως διὰ τὸ μὴ πρὸς βάρθους συνεστάναι τὸ στίφος, οὐραγοῦσης τε δυνάμειος διηπορημένης τῆς Βαβυλωνίας παρασκευῆς, τοῦ ἀντρείδοντος μὴ ὑπόντος, εἶτα ἐπιβριθούσης τῆς ἀντιθέτου δυνάμειος, πρὸς ὄλεθρον εἶδε τὸ βάρβαρον, ἀποκλίνει τε πρὸς φυγὴν. καὶ μειοῦνται μὲν Πέρσαι τὰ τῶν ἐναν-
10 τίων ἐλπίδων, παιδεύονται δὲ τῷ παραδείγματι μὴ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν. οἱ μὲν οὖν Βαβυλώνιοι ἢ ποδῶν εἶχον ἀπεδίδρασκον ἠττηθέντες, Ῥωμαῖοι δ' ἐχόμενοι τῆς ἐπιθέσεως C
τῶν κακῶν τοῖς Πάρθοις πείρων ἐδίδουσαν. οὐ μὴν ἀλλὰ πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ τὸν Περσικὸν λήζονται χάρακα, τὰ τε σκηνοπή-
15 για τοῦ βασιλέως προεινομεύσαντο, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν λαφυραγωγοῦνται λαμπρῶς. τῶν τε ἐλεφάντιων κρατήσαντες ἅμα τοῖς σκύλοις τοῖς Περσικοῖς παραπέμπονσι πρὸς τὸν Καίσαρα. ἐπεὶ δ' ἠτήθη ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς καὶ τὴν ἀνάξου-
ξιν οἴκαδε ἐπονείδιστον ἐπεποίητο, ἐπὶ τὴν Μελιτηνὴν γεγονῶς
20 ἐνεπίμπρα τὴν ὥραν τοῦ ἕστεος, ἄφρακτον οὔσαν εὐρῶν ἡρεμίας τε πάσης κατάκομον. Εὐφράτην τε διαβὰς διὰ τῆς Ἀρζανηῆς τὴν ἀναχώρησιν ἐποίησατο, νόμῳ τὴν ἀσχύνην στηλιτεύσας τοῦ ἀτυχήματος: θεισμοθετεῖ γὰρ μὴ τὰς ἐπὶ πόλεμον ἐξόδους προσήκειν ἐς τὸ λοιπὸν βασιλείᾳ Περσῶν ἐμπορεύεσθαι.

rem gerentes, violentos telorum iactus ab se prohibent: itaque hostium vafricie dissipata priores in pugna partes obtinent. praelio igitur inprimis memorabili inter hasce duas gentes edito, Persicoque agmine, quia quadratum ac densum non erat, disiecto, et extremis non instructis, nec habentibus quo reniterentur atque obsisterent, cum et hostis a fronte vehementius urgeret, videntes iam actum esse, ad fugam efferuntur; ac spe melioris eventus delusa, praesenti exemplo de maleficiis et iniuriis ante illatis non sibi placere discunt. Persae victi superatique, quantum pedibus valent, in fugam se conferunt; quos per vestigia inhaerentes Romani malo mactant. quin etiam castra eorum exinaniant, et tentorium regis diripientes, omniaque impedimenta libere ac palam auferentes, elephantum ibi repertum cum ornamentis Persicis ad Caesarem mittunt. victus Persarum rex et cum turpitudine abscedens, Melitenen urbem pulcherrimam, custodibus vacantem et quiete securissimam, in itinere incendit, traiectoque Euphrate per Arzanenam regionem reversus, lege lata velut in columna inscriptam cladis suae ignominiam omnibus prodit. tulit autem ut ne quis de caetero Persarum rex Romanis arma inferro vellet.

D 15. Οὕτω μὲν οὖν τῷ νόμῳ θριαμβεύσας ὁ τῶν Περσῶν
V 192 βασιλεὺς τὸ ἀπαίσιον, διηπορεῖτο ὃ τι καὶ πράξειεν. τὸ δὲ Ῥω-
 μαϊκὸν ταῖς Περσικαῖς συνεπιτίθετο συμφοραῖς, καὶ πρὸς τὰ
 ἐνδόμυχα τῆς Βαβυλωνίας ἐχώρησε, κεραίζεται τε καὶ περιτέμνε-
 ται πάντα τὰ ἐν ποσὶ, καὶ τὰ ἐντυγχάνοντα τῆς διαφθορᾶς ἐγι-
 νετο παρανάλωμα. τῆς τοίνυν Ὑκρανικῆς θαλάττης ἐπιβάται
 γενόμενοι, πλεῖστά τε δρούσαντες καὶ χειρουργήσαντες τοῖς Πάρ-
 θοις ἀπαίσια, εἰς τὴν ἑαυτῶν οὐκ ἀνέξενον· χειμῶνος γὰρ ὦρα
P 83 τοῖς πράγμασι συνεκύρησε, καὶ τὰ τῶν ἀντρυχημάτων τῇ Περσίδι
 κατελιπαίνεται. ἦρος δ' ἐνδημήσαντος ἐπανῆκον Ῥωμαῖοι, ἐπι-
 φερόμενοι καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν συνέκδημον. οἱ μὲν οὖν Μῆδοι
 τὰ συμβεβηκότα φέρειν οὐκ ἔχοντες εἰς τὸν βασιλεῖα τὸν σφῶν αὐ-
 τῶν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐβλασφήμον ἄσχάλλοντες· παρελῖπει
 γὰρ αὐτοὺς ἐς τὰ μάλιστα ἢ τοῦ πολέμου τριβῆ καὶ τὰ εἰς ὕστε-
 ρον ἐλπιδόμενα δυσχερῆ. οὐ γὰρ ἔχουσι Πέρσαι ἐκ πρυτανείου
 σιτήσεις, καθάπερ Ῥωμαῖοι ἰόντες εἰς πόλεμον· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ
 κόμας τε καὶ ἀγροὺς συναγείρονται· ἀλλ' ἐστὶ νόμος αὐταρχίας
 αὐτοῖς τὰ παρὰ τοῦ βασιλείως κατὰ τὸ εἰωθὸς διανεμόμενα, καὶ
 εἰς ὅσα ἀποζῆν οἰκονομοῦσι τὰ παρεχόμενα, καὶ διατρέφεσθαι
B ἐντεῦθεν καταναγκάζονται ἅμα τοῖς κτήρεσι, μέχρις ἂν ὅτου ἐς
 τὴν ἄλλοτρίαν ἐμβάλωσι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς
 τὰς στάσεις τοῦ ὀπλιτικοῦ δεδιὼς διενόηθη ἐς λόγους περὶ τῆς
 εἰρήνης κοινολογήσασθαι Τεβερῖῳ τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Καῖσαρ
 ταῦτα πνθόμενος ἐς διαλλαγὰς προίεναι διέγνω. ἐκπέμπει γοῦν
 τοῖς περὶ συμβάσεως λόγους δυνατοὺς καθιδρῦσασθαι κειροτο-

15. Hac lege infeliciter triumphans Persarum rex, quid consilii caperet nesciebat, cum Romani Persicas calamitates adaugentes ad interiora penetrant, et proxima quaeque devastant ac disperdunt, occurrentiaque disperditionis additamentum faciunt. consensu porro Hyrcano mari, ubi damna Persis quam plurima dederunt, hieme oppressi in sua non redierunt. Persidis ergo clades cumulabantur. vere ipso Romani comite fortitudine in ditionem suam se recipiunt. Persae eventorum impatientes aperto capite regi suo indignabundi convitiantur, mirifice siquidem eos cruciabat tantum tempus in armis consumptum, et quas adhuc metuebant miseriae cruciabant. nec enim Persae Romanorum instituto e prytaneo annonam capiunt, quoties militatum eunt; neque ex agris et vicis conscribuntur: verum quadam frugalitatis lege apud eos rex illam distribuere solitus est, qua ad vitam quomocumque sustentandam utuntur. hinc ipsi et iumenta vivere coguntur, donec aliena forte populabundi invaserint. quapropter seditionem a militibus timens Persarum rex cum Tiberio de pace agere decrevit. quo audito Tiberius et ipse ad rerum compositionem descendens legat paci faciendae

νηκῶς πρεσβευτὰς Ἰωάννην καὶ Πέτρον, ἐν τῇ κορυφαίᾳ τῆς συγ-
κλήτου βουλῆς τελοῦντας ἀξία (πατρίκιοι δ' ἄρα ὄντες ἐτύχα-
νον), Θεόδωρόν τε τῇ μαγιστερίᾳ ἀρχῇ παρὰ Ῥωμαίοις τιμώμε-
νόν τε καὶ γεαιρούμενον. καὶ μὴν καὶ Χοσρόης Σαρναχοργάνην, C
5 ἄνδρα τῇ Περσικῇ πολιτείᾳ διὰ τὴν ἀξίαν ἀπόβλεπτον, πρὸς ἐτέ-
ροις ἀξιολογωτάτοις ἀνδράσι, τῷ πολέμῳ δι' αὐτῶν παραδοὺς
τὴν ἀνάπαιλαν. συστάσης τοίνυν περὶ τὴν Ἀρμενίαν κατ' ἐκείνο
καιροῦ καρτερῶς μάχης Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις Ταμχοσρῶ
ἐξεσθηκότος τῆς Βαβυλωνίας δυνάμεως Ἰουστινιανοῦ τε τῆς Ῥω-
10 μαικῆς ἐξηγουμένου πληθύος, γίνεται κατόπιν τὸ Ῥωμαϊκὸν τῆς
προτέρας ἐγκλείας. διὰ τοι τοῦτο ἀπειρήκασι Μῆδοι τῶν εἰρη-
ναίων σπονδῶν, καὶ πάλιν αὐτοῖς ἀναζωπυροῦται τὸ φιλοπόλε-
μον, μετριοπαθεῖν ἐπὶ τοῖς ἔναγχος οὐ χωρήσαντες ἐπιτεύγμασιν.
οἱ μὲν οὖν πρέσβεις μέχρι λόγων τὰ τοῦ σκοποῦ διανύσαντες χω- D
15 ροῦσι πρὸς τὰ οἴκοι, ὀρφανὰς τὰς πρεσβείας τῆς εἰρήνης κατα-
λείψαντες. Τιβέριος δ' ὁ Καῖσαρ τῶν οὕτω συντετυχηκότων
αὐτῷ Μαυρίκιον στρατηγὸν προστησάμενος, τότε δὴ τῶν σωμα-
τοφυλάκων τοῦ βασιλέως ἡγούμενον, ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀρμε-
νίας ἐξέπεμπεν. ὁ δὲ τοῦ βαρβαρικοῦ Σαρναχοργάνης στρατάρ-
20 χος, ἔτι τοῦ χρόνου τῶν σπονδῶν ἐνδαψιλευόμενος τῶν περὶ τὴν
ἔω προελθουσῶν Ῥωμαίοις τε καὶ Μήδοις, παρασπονδήσας κατὰ
Κωνσταντίνης καὶ τῆς Θεοδοσίου πόλεως τὸ τάχος ἀπέστειλεν.
ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τῶν Χαλδαίων τὴν δύναμιν ἀναλαβόμενος
τὰ περὶ τὴν Κωνσταντῖναν καὶ τὴν Θεοδοσίου πόλιν ἐλκυαίμετο.
25 Ταμχοσρῶ τῶν μὲν ἐν Ἀρμενίᾳ Περσικῶν στρατευμάτων τὴν
ἡγεμονίαν ἤφριετο, ὅτε πού νῦν τὰς συνελθούσας δυνάμεις Ῥω-

idoneos, viros patricios et senatus principes, Ioannem et Petrum, praeterea Theodorum, qui ob dignitatem magistri, quam gerebat, apud Romanos in honore ac veneratione erat. Chosroes item praeter alios amplissimos viros Sarnachorganen inter Persas clarissimum, qui bello pausam darent. per id tempus atroci praelio inter Persas Romanosque, illic Tamchosro, hic Iustiniano duce, in Armenia perpetrato, Romanorumque gloria priore obscurata, Persae recenti fortuna ebrisii resuscitata bellandi aviditate foedus recusant. quare legati verborum tenuis voti compotes, unde venerant redierunt, legationemque a pace desertam et orbam reliquerunt. Tiberius Caesar in hisce eventibus Mauricium, tum praetorianorum praefectum, praetorem ab se creatum in Armeniam transmittit. Sarnachorganes autem barbarorum ductor foedus super Oriente inter Persas et Romanos in triennium percussum perfidiose rumpit, festinatoque ad Constantinam et Theodosiopolim copias mittit, quae effusa in circuitu populatione omnia miscent. Tamchosro ubi se Romanis multitudine longe inferiorem cognovit, praefectura Persici in

μαίων πολλῶ πλείους τῶν οικείων οὔσας διέγνωκε· καὶ τὴν Ἀρ-
 μενίαν ἀπολιπὼν τό τε Κιθαρίζων τὸ Ῥωμαίων φρούριον παρα-
 μείψας, ἐπιπίπτει χωρίοις τε καὶ κόμαις πλησίον Ἀμιδῆς γενό-
 V 193
 P 84
 μένος. εἶτα διὰ τῆς Ἀρζανηνῆς εἰσβαλὼν ἐχώρει εἰς τὰ οἴκοι.
 ὁ δὲ Μανρίκιος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατηγὸς τοὺς βαρβάρους κα-
 5
 ταλιπόντας τὴν Ἀρμενίαν θεώμενος τὰ τε εἰς τὴν ἐξίαν κείρειν
 διαχειρήσοντας, ἄρας πανστρατιῆ τῇ Περσῶν ἐνεδήμησε χώρα,
 Θέρμης τε τῷ σώματι ἐπιγενομένης αὐτῷ καρτερῶς εἶχετο τῶν
 πόνων νοσηλευόμενος. ἐμβαλόντες οὖν τῇ Ἀρζανηνῇ οἱ Ῥω-
 μαῖοι, καὶ οὐκ ὄντος τοῦ ἀπαμύνοντος, τὸ Ἀφούμων, οὗτω 10
 καλούμενον φρούριον, ἐρμυνότατον ὃν παρεστήσαντο, φρούριά
 τε ἕτερα κατεσκάψαντο ἅττα, φόνον τε πολὺν τῇ Περσῶν πολι-
 τείᾳ ἐνεπορεύσαντο. ζωγρήσαντές τε τοῦ Περσικοῦ ἐνεθήκοντα
 πρὸς ταῖς δέκα χιλιάσι, τούτων τὴν τρίτην ἀπόμοιραν Μανρι-
 κίῳ τῷ Ῥωμαίων στρατηγῷ οἱ τοῦ ὀπλιτικοῦ δωρησάμενοι, οὐκ 15
 ἀνήκεστα τοῦ πολέμου τὰ ἐπίχειρα ἐπεποίητο. ὁ μὲν οὖν στρα-
 τηγὸς τῶν ζωγρηθέντων τὴν ἐνδημίαν παρεδήλον τῷ Καῖσαρι,
 ὁ δὲ Καῖσαρ ἀνὰ τὴν Κύπρον τὴν λείαν διέχεεν.

B 16. Οὕτω τοιγαροῦν τῆς Ἀρζανηνῆς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 δόρατος παθούσης κακῶς μεταβαίνει ὁ στρατηγός, καὶ τοῖς τῆς 20
 Ἀραβίας χωρίοις ἐνέβαλεν οὐ πόρρω τῆς Νίσιβι ἰδρυνμένοις ἐπι-
 τομώτατα. εἶτα μέχρι τοῦ Τίγριδος καταστρεφάμενος ποταμοῦ,
 εἰς τὸ ἀντιπέρας τὸν Κούρς καὶ τὸν Ῥωμανὸν ἐξεπέμπετο τὴν πο-
 λεμίαν λήζοντας ἅπασαν· αὐτὸς δὲ τὸ Σιγγαρόν φρούριον κα-

6. θείρειν IP.

Armenia exercitus dimissa ipsaque Armenia relicta, Citharizum Romanorum arcem praetergressus, locis et vicis iuxta Amidam direptionem infert. deinde per Arzanenam praedabundus domum discedit. Mauricio dux barbaros Armenia egressos et Orientem pervastare aggressos cognoscens, totis copiis in Persidem ruit, et ex calore immodico morbum ac dolorem nactus est. irruptione igitur in Arzanenam facta, Romani, quia deerat qui vim arceret ac propulsaret, Aphumos castellum natura et operibus firmissimum occupant, aliaque insuper castella evertunt, multaque strage in Persas debacchantur, et captis decem millibus ac nonaginta, tertiam partem Mauricio, honesta belli praemia offerunt. de captivis imperatorem Mauricio certiore facit, a quo per Cyprum distribuuntur.

16. Sic itaque Arzanena Romanorum armis male mulcata, dux inde excedens Arabiae loca, non procul a Nisibi, summo velut compendio incursat. deinde usque ad Tigrim vastitate illata, Cursium et Romanum trans flumen mittit, qui hostium regionem depraedentur, ipse Singaro castello subacto, quoniam hiems appetebat, cum copiis in hiberna

ταστρεψάμενος, ἐπεὶ χειμῶνος ὥρα παρέκλυτε, τὰς δυνάμεις ἀναλυβόμενος τοῖς Ῥωμαίκοις ἐνεδήμησε. κατὰ τοῦτον δῆτα C τὸν χρόνον ἀπέσκηλ' ὑπὸ τῆς νόσου Ἰουστίνος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατηγός, μεγάλαις τῶν βεβιωμένων αὐτῷ ἐντετυχηκῶς ἀντι- 5 δόσεσιν. ἀπόφοιτος γοῦν τῶν ἐντεῦθεν ὅσον οὐπω γενόμενος, κίριον τῆς μοναρχίας συνίστησι Τιβέριον τὸν αὐτοκράτορα, ἄνδρα πρῶτον ὁμοῦ καὶ φιλόανθρωπον, κρείττονά τε λήμματος καὶ χρημάτων ἀφρόντιδα, τοῦτο μόνον εὐδαιμονίαν ἡγούμενον, τὸ τεθῆλ' ἐναι τε καὶ ἐς μέγα πλούτου κομῆν τὸ ὑπήκοον, τὴν κοινὴν 10 τῶν ἀνθρώπων μακαριότητα πάγκυλον καὶ ἀσυλότατον θησαυ- ρὸν λογιζόμενον· ὅς τὸν ὄγκον τῆς τυραννίδος μισήσας, εἴλετο συμβασιλεύειν αὐτῷ τὸ ὑπήκοον ἢ τοὺς ἰθνηνόμενους τυραννικώ- τερον ἀνδραποδίξασθαι, πατῆρ' ἐθέλων ἢ δεσπότης ὑπὸ τῶν ὑπηκόων ἀναγορεύεσθαι. ἐπεὶ δ' ἀκαπηλεύτως αὐτῷ τὸ τῆς ἔξου- 15 σίας οὐκίχ' ἐτο σκάφος, εἰκότως καὶ ὁ πόλεμος μετὰ τῶν πραγμά- των τὴν πρὸς τὸ κρείττον μεταβολὴν ἐκληρώσατο.

Ἦρος δ' ἀρχομένου νόσῳ σαγηνευθεὶς Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς τὸν τῆδε κατεστρέψατο βλον, διάδοχον προστη- σάμενος Ὀρμισδαν τὸν υἱόν, ἄνδρα τῆ χαλεπότητι τὴν πατρῶαν 20 ὑπερηκοντικῶτα τῶν τρόπων ἀνοσιότητα· ἦν γὰρ βλαίος τε καὶ P 85 τοῦ πλείονος ἐραστῆς ἀκόρεστος, ὅς ἐν οὐδεμιᾷ τὸ δίκαιον μοίρα τιθέμενος, ἀπάτη τε ἡδόμενος καὶ τῷ ψεύδει περιοριόμενος, τῶν πολέμων, οὐ τῆς εἰρήνης ἐγλίχ' ἐτο. δυσμενέστατός τε πρὸς τὸ ὑπήκοον γεγονώς, οὗς μὲν τῶν δυνατωτάτων ποδοκᾶχη 25 καὶ δεσμοῖς ἐς τὸ αἰὲ καθυπέβαλλεν, οὗς δὲ ἕξιφει διέτεμνεν,

21. ἀκορέστατος ἐν IP.

concedit. hoc tempore Iustinus Romanorum imperator tabe confectus, moriens, magnam rerum in vita gestarum mercedem est adeptus. iam iam igitur hinc demigraturus, Tiberium Augustum et monarcham declaravit, virum mitem et humanum, a muneribus accipiendis alienum, et vacuitatem a pecuniaria sollicitudine solam felicitatem interpretantem, florereque et crescere opibus subditos, communem hominum beatitudinem honestissimumque et indepraedabilem thesaurum reputantem. qui regni fastum exosus, maluit secum regnare subiectos, quam quibus ipse praecisset, per tyrannicam importunitatem servitute multari, et pater magis a suis civibus quam dominus audire. et quoniam navigium rei publicae animo sincero gubernabat, non iniuria belli melior evasit conditio.

Veris autem principio Chosroes Persarum rex morbo irretitus vitae modum imposuit, Hormisda filio successore appellato, qui morum saevitia paternam impietatem superavit, homo violentus ac furens et inexplibilis avaritiae. qui nullam iusti rationem ducens gaudebat fallaciis et scatebat mendaciis, nec ex pace sed bello voluptatem capiebat. ac

ἐνίους παρέπεμπε ταῖς λαγύσι τοῦ Τίγριδος, καὶ τάφος ἦν ὁ ποταμὸς ἀναμείραστος· οὐ γὰρ ἀδημοσίετος ἐτίγγανεν ὦν τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως παραπεμπομένων ἐς θάνατον. χρηματισθῆναι γὰρ τὸν Ὁρμισδαν διὰ τῶν μάγων φασὶν ὑπὸ τῶν ὑπηκόων

B καταστιασθέντα ἀποβολὴν τοῦ κράτους ποιήσασθαι, ἐπονεί-5
δίστως τε καταθέσθαι τῆς ἐξουσίας ὁμοῦ καὶ τῆς βασιλείας τοὺς οἰάκας. δελταιοὶ τῆς ἀσεβείας οἱ τούτοις πειθήνιοι· ἃ γὰρ οὐκ ἤμελλε συμβαίνειν ἴσως τοῖς πράγμασι, πολλάκις τερατολογοῦσι δαιμόνια, ἵνα δέει τῆς τούτων προαγορεύσεως σχολῆ που πάντως συμπέρασμα τῶν χρησμολογουσῶν ἀνοσίων δυνάμεων τὰ βουλή-10

V 194 ματα τῷ τῆς πονηρίας πανουργικωτάτῳ σοφίσματι. ἐντεῦθεν γὰρ ἐπιτίθησι καὶ πρὸς τὸ πλῆθος αὐτὸ Ὁρμισδαν τὴν μάχαιραν, καὶ διαφθεῖρας δέει τοῦ μέλλοντος ἐκ τοῦ πλήθους χιλιάδας πολλὰς ἀπεδησαύριζεν ἑαυτῷ παρὰ τῶν ὑπηκόων δυσμένειαν ἀδιάλ-
λακτον. ἀπεδεκάτον δὲ καὶ τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδόσεις, καὶ 15
πρὸς κινδύνους μεγάλους χωρεῖν τὸ ὄπλιτικὸν κατηνάγκαζεν, ὅπως τῇ διαφθορᾷ τῆς Βαβυλωνίας δυνάμεως ἀστασίαστον αὐτῷ ὁ

C βασιλεῖος θρόνος σχολῆ τὴν ἴδρυσιν. (17) περιβαλλόμενος γοῦν ὁ Ὁρμισδαν τὸ τῶν τυράννων διάδημα περιαντίζεται τε καὶ ἀ-
θαδίζεται, καὶ περικίρει τὸ εἰωθός, τὰ τῆς ἀναρρήσεως σή-20
μαντρα ἀποστέλλειν ὥσπερ οὐκ ἀξιῶν Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἀποκηρυκεύεται πρὸς Ὁρμισδαν τὸν πόλε-
μον, τὴν εἰρήνην ἐν ἴσῃ μοῖρᾳ ἑκατέροις γενέσθαι ἕξαιτούμενος·

malevolentissimus in subditos, potentissimorum quosdam aeternis vinculis ac cippo mandabat, quosdam gladio trucidabat, nonnullos in Tigri demergebat, eratque sepulcrum fluvius quod non indueretur aut cooperiret: neque enim ab rege iniectos non publicabat. fertur autem Hormisdas responsum ab ariolis, ipsum seditione subiectorum adversus se excitata oppressum imperium amissurum, et cum probro potestatem atque gubernacula regni positurum. miseri et impii mortales, qui his auscultant. quae namque re ipsa forsitan non evenient, saepe ut monstra daemones praedicunt, ut propter huiuscemodi vaticiniorum formidinem consilia improbissimorum spirituum vaferrima calliditate meditata effectum sortiantur. hinc adeo factum ut in vulgus ferro saeviret Hormisdas, et futurorum metu percussus multisque millibus de populo iugulatis inexpiabile omnium in se odium accenderet. praeterea comaeatum restringens, militem ingentia adire pericula compellebat, ut militia Persica attrita et imminuta, thronus sibi regius nulla seditione concussam stabilitatem retineret. (17) suscepto igitur diademate regio Hormisdas superbia et contumacia elatus consuetudinem significandae inaugurationis negligit, ut qui Tiberium honore hoc non dignaretur. Tiberius illi bellum renuntiat, orans uti pax aequae ab utraque parte coleretur. Hormisdas legationem insolenti fastigio aspernatus, aperte Ro-

ὁ δ' ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ καταγανρούμενός ἤξιον φόρολογεῖσθαι ἐς
 τὸ φανερὸν τοὺς Ῥωμαίους, Ἀρμενίους τε καὶ Ἰσηρας ἐν ὑπηκόοις
 τελεῖν, Ῥωμαίων τοῦτο παρεχομένων αὐτῷ, τό τε Δάρας μὴ
 ἐπιζητεῖσθαι λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, καίτοι Χοσρόου τοῦ
 5 πατρὸς ἐπὶ τοῖς ἴσοις βουληθέντος τὰς διαλλαγὰς ἀντιδοῦναι τῷ
 Καίσαρι, τό τε Δάρας οὐκ ἀπαξιώσαντος ἀποκαταστῆσαι τῇ
 τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἀλαζονείας Ὀρμίσδου κατα-
 φανῆ Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι γέγονε, Θέρους ἐπιγενομένου πά-
 λιν Μανρίκιος τὰς δυνάμεις ἀθροίσας ἐνδημεῖ τῇ Περσίδι, ἐς P 86
 10 τὸ ἀντιέρας τοῦ Τίγριδος Ῥωμανόν τε καὶ Θεοδώρικον, καὶ μὴν
 καὶ Μαρτίνον πεπομφώς, τὰ ἐνδόμυχα τῆς Μηδικῆς κατασκά-
 ψοντας. οἱ μὲν οὖν εἰσβαλόντες ἅμα τῇ τοῦ στρατοπέδου πλη-
 θύει, καὶ τῶν Περσῶν ληϊσάμενοι τὸ γόνιμόν τε καὶ εὐθαλέστα-
 τον, καὶ πῦσαν τὴν τοῦ Θέρους ὥραν τοῖς Περσικοῖς ἐνδιατρί-
 15 ψαντες φόνοις, τὰ τῶν Μήδων ἔκειρόν τε καὶ διωλόθρευον λίαν
 ἐγκρατῶς. ὁ δὲ Ῥωμαίων ἡγούμενος χεμιῶνος ἐπελθόντος εἰς
 τὴν Καππαδοκῶν Καισάρειαν γίνεται. Θέρους δὲ περιόντος αὐ- B
 θις κατὰ τὴν ἑῴαν ἀφίκετο εἰς τε Κιρκήσιον πόλισμα Ῥωμαίων
 πανστρατιῆ. εἶτα διὰ τῆς ἐρήμου τὸ λοιπὸν τῆς Ἀραβίας εἰς
 20 τὴν Βαβυλωνίαν ἠπέιγετο γῆν ἀφικέσθαι, εἶτα τὸν πόλεμον
 παρακλέψαι τῇ ἀγχινοίᾳ τοῦ ἐγχειρήματος. συνείπετο δὲ τούτῳ
 ὁ τῶν νομάδων βαρβάρων ἡγούμενος, Ἀλαμούνδαρος ὄνομα
 αὐτῷ· ὃν φασὶ κατὰ δῆλον τῷ Περσῶν βασιλεῖ τὴν τῶν Ῥωμαίων
 ἐπιστάσιαν ποιήσασθαι· ἀπιστότατον γὰρ καὶ ἀλλοπρόσαλλον τὸ
 25 Σαρακηνικὸν φῦλον καθέστηκε, πάγιόν τε τὸν νοῦν καὶ τὴν γνώ-
 μην πρὸς τὸ σῶφρον ἰδρυμένην οὐκ ἔχον. καὶ οὖν ἐκ τούτου ὁ C

manos tributa poscit, Armenios et Iberas Romanis annuentibus sibi sub-
 iectos cupit; Daram a Tiberio non repeti amplius, tametsi Chosroes
 pater aequis conditionibus cum Caesare in gratiam redire et Daram im-
 perio Romano restituere non detrectaverit. ubi de arrogantia regis Ti-
 berius comperit, aestate proxima Mauricius contractis iterum copiis Per-
 sidem ingressus ex adverso Tigridis castra locat, Romanumque Theodo-
 ricum et Martinum ad interiora regni divexanda dimittit. illi florentis-
 simam agrorum copiam et universam aestatis amoenitatem depopulantes,
 ac caedibus grassantes, Persarum rebus vastitudinem pestiferamque cla-
 dem invexerunt. Mauricius sub adventum hiemis Caesaream Cappado-
 ciae discedit: aestate sequenti in Orientem rursus et ad Circesium Ro-
 manorum oppidum toto cum exercitu advenit. inde per Arabiae solitudi-
 nem in Persidem proficisci maturavit, ut sollerti ausu hostes falleret.
 eum Alamundarus Nomadum barbarorum dux comitatur, quem regi Per-
 sarum de Romanorum adventu indicasse perhibent: Saracena quippe na-
 tio infidissima iam huic iam illi solet adhaerescere, animumque stabilem

τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐπὶ Καλλίνικον πόλιν τὸν πόλεμον μετε-
 γύτευεν, Ἀδορμαάνην χειροτονήσας τῆς ἐκτάξεως κηδεμόνα
 οὐκ ἀφύεστατον. ἐπεὶ τοίνυν ὁ Ἀλαμουνδαρος κηγῆνος δίκην
 τῆς μελίττης τοὺς σίμβλους ἠφάνισεν, εἰπεῖν δὲ ταῦτόν τὰ Μαν-
 ρικίου ἐπὶ χεῖρα ἀνετρέψατο, ἀνόνητα γίνεται Ῥωμαίοις τὰ τῆς 5
 κατὰ Μήδων ἐπιστρατείας κινήματα· παλινδρομοῦσι γὰρ τὰς
 οἴκοι συμφορὰς ἀποσβέσοντες. καὶ δῆτα ὁ στρατηγὸς τὰς μὲν
 σιταγωγὰς ὀλκάδας, αἱ κατὰ τὸν Εὐφράτην συνείποντο αὐτῷ
 ποταμόν, φλοξὶ πυρὸς ἀνατέθεικεν· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἐκκρί-
 τοις τοῦ στρατοπέδου ὡς τάχιστα γίνεται πρὸς τὴν πόλιν Καλλί- 10
 νικον. εἰς χεῖράς τε τῶν συνταγμάτων γεγονότων τῶν Πάρθων,
 ὑπεροχὴν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπεφέρετο δόρυ. φυγῆς τοίνυν τῶν
 Περσῶν γενομένης ἀνακωχὴν τὰ τῆς ἐπηρείας ἐλάμβανεν.

D
 v 195

18. Τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ Ταμχοσρῷ ὁ τοῦ Μηδικοῦ
 στρατηγὸς μεγάλας τοῦ Περσικοῦ δυνάμεις περιηγόμενος πρὸς 15
 τῇ Κωνσταντίνῃ χωρεῖ. κατῴεται δῆτα ἐν τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ
 μέγας καὶ ἑξακοστώτατος πόλεμος Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις.
 ὁ μὲν οὖν τοῦ Μηδικοῦ στρατηγὸς ἐν τοῖς πρώτοις τῆς ἀγωνίας
 γενόμενος τὸν βίον κατέστρεψε δόρυτι, πλημμυλεῖ δὲ τὸ βάρβα-
 ρον καὶ νικῶσι Ῥωμαῖοι. οἱ δὲ βάρβαροι πείθονται ἐς τὴν ἐαν- 20
 τῶν ἀποκλίνειν, ἅμα τῷ παθεῖν καὶ τὰ τῆς αἰσχύνης οἰκειωσά-
 μενοι. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς τὰ καιρῖα τῶν ὀχυρωμάτων περι-
 P 87 φραξάμενος ἐς Βυζάντιον ἄνεισι. τοῦ κοινοῦ δὲ τέλους συντε-
 τυχηκότος Τιβερίῳ τῷ ἀντοκράτορι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς, ὥσπερ

12. ὑπερφέρετο IP.

et voluntatem probitate firmam constantemque minime gerit. tum rex
 ad urbem Callinicum molem belli transtulerat, et Adormaanem, natura
 ad id munus aptissimum, ducem creaverat. posteaquam igitur Alamun-
 darus perinde ut fucus aliquis apud cellas depastus est et hoc ipsum
 nuntiando Mauricii consilia evertit, in nihilum recidit adversus Persas
 Romanorum expeditio, domestica siquidem calamitates depulsuri recur-
 rerunt. itaque naves frumentarias se per Euphratem sequentes exussit:
 ipse cum delectis cohortibus ad oppidum Callinicum properavit, ubi col-
 latis signis res Romana longe superior fuit. quocirca Persis fugientibus
 hostium impetus conquievit.

18. Anno sequenti Tamchosro Persarum dux ingentes copias Con-
 stantinam admovit, quo maximo et fama admodum celebri praelio con-
 cursum est. ipse dux in prima acie pugnans occubuit, infeliciterque
 praeliati barbari Romanis victoriam concesserunt ac domos refugerunt.
 sic ad acceptam cladem etiam dedecus adiunxerunt. Mauricius, castel-
 lis quae munitione egebant communitis, Byzantium revertitur. cumque
 Tiberio Romanorum imperatori communis omnium huius lucis terminus

ἄθλον ἀριστείας ἐγένῃ καὶ περιδοξὸν τὸ βασιλείον κράτος ὁ στρατηγὸς ἔννομίον τε περιβάλλεται, καὶ τὴν δευτέραν ἀπημφίαστο τύχην. τὰ μὲν οὖν μετὰ τοῦτο πραχθέντα Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις ἀναγράφουσα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. οὐκοῦν ἴτεον ἐπὶ 5 τὰ συνεχῆ τῆς διηγήσεως, τὴν ἱστορίαν ἔξω πον μικρὸν διαθένσαν εἰσκυκλήσαντες ἐπὶ τὴν ἀκόλουθον καὶ εὐσύνοπτον νύσσαν, ὅθεν καὶ πρὸς βραχὺ ἀπεκλίναμεν, τὰ περὶ τὸν Βαράμ κατ' ἐκεῖνο παρηκολουθηκότα καιροῦ προτιθέντες ἐν μέσῳ. ἀλλ' εἰρήσθω μὲν πρότερον ἢ τε πατρὶς καὶ τὸ γένος Βαράμ οἳ τε τῆς Β
10 τύχης βαθμοὶ αἱ τε κατ' ὀλίγον πράξεις διὰ βραχέων, ἵνα πάντοθεν ἑναρμόνιον εἴη καὶ ἐντελὲς τὸ περὶ τὴν ἱστορίαν ἀκρόαμα.

Ἦκουσά του λέγοντος ἀνδρὸς Βαβυλωνίου ἱερομνήμονος, μεγίστην ἐμπειρίαν ἀπειληφότος τῆς περὶ τὰς βασιλικὰς διφθέρας ἀναγραφῆς, ὑπὸ μὲν τῆς Ἀρζανητῆς οὕτω καλουμένης ὁρμᾶ- 15 σθαι μοίρας τὸν Βαράμ, οἰκαρχίας δὲ τῆς τοῦ Μιρράμου γεγενῆαι τὸν Πέρσην ἐκεῖνον τὸν τύραννον, ὃς ἀφορμὴ τῆς καταλύσεως Ὀρμίσδα τῷ τυράννῳ γεγένηται. δήμοις γὰρ παρὰ τοῖς C Μήδοις ἐπὶ τῶν πράξεων τὰ ἀγχνιόα τε καὶ τιμιώτατα διανομόνοις, νόμῳ πρεσβύτη κληροδοτουμένοις, μὴ ἄλλους ἔχειν τὰ 20 πράγματα ἔφασκε, καὶ τὸν μὲν Ἀρταβίδην ἐπιλεγόμενον δῆμον τὴν βασιλείαν κατέχειν, καὶ τοῦτον ἐπιτίθεσθαι τῷ βασιλεῖ τὸ διάδημα, ἕτερον τῆς πολεμικῆς προϊστάναι συντάξεως, ἄλλον δὲ τὰς πολιτικὰς περικεῖσθαι φροντίδας, τὸν δὲ ἕτερον τὰς διαφο-

6. nonne εἰσκυκλήσαντας?

23. ἕτερον] immo τέταρτον.

adesset, Mauricius dux nobile inclitum et legitimum virtutis suae praemium, Romanum imperium, adipiscens inferiorem conditionem exiit. iam vero quae post haec inter Romanos Persasque acciderunt, supra a nobis litterarum memoriae commendata sunt. quamobrem ad ea quae a superiore narratione apta videntur regrediendum est, et historia ex medio digressionem ad consequentem perspectuque facilem scopum reducenda; quaeque illo tempore circa Varamum amplius contigerunt, in medium proferenda. sed ante de patria illius, de genere, de felicitatis gradibus, de his quae paulatim patravit, quo historia undique connexa et absoluta sit, paucis explicemus.

Persam ego quendam a sacrarum memoriarum commentariis et in libris acta regia continentibus exercitatissimum memorantem audivi, Varamum tyrannum illum Persicum, cuius opera Hormisdas tyrannus interiiit, in regione Arzanena principe domo Mirrhami oriundum fuisse. rerum enim graviorum et illustrissimarum administrationem apud Persas antiqua lege septem tribubus seu familiis sortito distributam esse, caeteras nihil negotii habere aiebat. familiam Artabidae cognominatam habere ius regni et regi imponere diadema, aliam praeesse conficiendis exercitibus, aliam rebus urbanis, aliam seditiones et controversias diu-

ρὰς διαλύειν τῶν περὶ τι καταστασιαζόντων καὶ διαιτητοῦ δεομέ-
 νων, τὸν δὲ πέμπτον ἡγεῖσθαι τῆς ἵππου, τὸν δὲ μετὰ τοῦτον
 φορολογεῖν τὸ ὑπήκοον καὶ τῶν βασιλικῶν ταμείων ἔφορον πεφ-
 D κέναι, τὸν δ' ἔβδομον κηδεμόνα τῶν ὀπλων καὶ τῆς πολεμικῆς
 ἐσθῆτος ἐπιστατεῖν, Δαρείου τοῦ Ὑσιάσπου τουτονὶ τὸν νόμον 5
 ἐν τοῖς βασιλείοις ἐκτεμενίσαντος. τὸν δὲ Βαρὰμ τῆς τοῦ Μιρ-
 ράμου οὐκαρχίας γενόμενον, δῆμον δ' Ἀρσακίδου, καταλεγῆναι
 φασιν ἐς τὸ πρότερον τοῖς τοῦ βασιλέως σωματοφύλαξι, μικροῦ
 δ' ὕστερον στρατιωτικῆς ἱλῆς ἡγησάμενον συστρατεῦσαι Χοσρόῃ
 τῷ Καβάδου παιδί, ὅποτε οἱ Βαβυλώνιοι τὸ Δάρας παρεστή- 10
 σαντο, Ἰουστίνου τοῦ νεωτέρου τὴν Ῥωμαίων σκηπτουχίαν ἐπέ-
 χοντος. ὁ μὲν οὖν Βαρὰμ ἐσβαλὼν ἅμα Χοσρόῃ τῷ Περσῶν
 βασιλεῖ τῷ πρεσβύτῃ, καὶ εἰς τὰς ἁρμονίας αὐτὰς καὶ κατὰ τοὺς
 πολέμους ἐπιφανέστατος γεγονώς, στρατηγὸς μετ' οὐ πολὺ καὶ
 τοῦ Περσικοῦ χειροτονεῖται ἀθροίσματος. οὕτω δὲ κατ' ὀλίγον 15
 ἔξαιρούσης τῆς τύχης αὐτὸν ὡς καὶ δαριγμεδοῦμ τῆς βασιλικῆς
 ἀναδείξαι (ἔστι δὲ ὃν δὴ κουροπαλάτην Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν),
 ἐς μέγα ἀπονοίας ἐλήλακε, καὶ ἐπὶ ταῖς κατὰ Τούρκων νίκαις
 P 88
 V 196 μεγάλα καὶ ἀκάθεκτα πνέων τὰ τῆς τυραννίδος ὠδίνει κνήματα.
 ὁ μὲν οὖν ὥσπερ σπινθῆρα ἐν σποδιᾷ τὴν τοῦ βασιλέως Ὀρμί- 20
 σδου ἀποκρύντει τῆς λύπης ὑπόθεσιν, τὸ δὲ πλῆθος ἐξέμηνε φε-
 νάκῃ συσκευασάμενος ὡς οἶα δὴ κατὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ τοῦ Περσῶν
 χαλεπαίνοντος βασιλέως, καὶ προσαπειλοῦντος καὶ φόνον τοῖς
 Βαβυλωνίοις στρατεύμασι διὰ τὰ περὶ τὴν Σουανίας τῆς συμ-
 πλοκῆς ἀτυχήματα. προσεφέρετο δὲ καὶ ἐπίπλαστα τοῦ Ὀρμίσδα 25

dicare atque componere, quintam praesidere equitatu, sextam tributa
 colligere et aerarium regium curare, septimam arma et vestitum milita-
 rem providere; et hanc legem inter alias leges regias Darium Hystaspis
 filium sacrosanctam condidisse. Varam vero in principe domo Mir-
 rhami, familia autem Arsacidarum procreatum, principio e custodibus
 sive satellitibus regis unum fuisse praedicant. paulo post cohortis du-
 cem lectum Chosroae Cabadis filio militasse, cum Persae Darium Iu-
 tino iunioris Romani imperii sceptrum tenente subigerent. is igitur cum Chos-
 roe seniore in militia versatus, eiusque familiaritate intima et bello cla-
 rissimus, non multo post Persici exercitus imperator summus renuntiatur.
 cumque fortunae favor gradatim ita hominem evexisset ut etiam Darigme-
 dum regiae faceret (quem Romani Curopalatum, hoc est palatii curato-
 rem et praefectum appellant), in magnam prolapsus est vecordiam, ac
 propter reportatas de Turcis victorias incredibilem in modum sese amans
 dominandi inuasit. velut scintillam igitur sub cinere Hormisdæ exagi-
 tandi voluntatem occultans, milites veteratorie circumducit atque efferat,
 quasi rex illis succenseat et mortem minuetur, quia in Suania fusi su-

προστάγματα, ἀποκολοβοῦντα τὰ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῖς συντάγμασι [τῶν] ὑπὸ τῶν βασιλικῶν πρυτανείων διατεμόμενα. κἀντεῦθεν παραδομιύττεται ἢ πᾶσα πληθύς, καὶ ἐς ἀνάστατον ἀπροσεξίαν ἐχώρησεν.

gatique sint. profert item commentitia Hormisdæ mandata, quibus de annona e regio prytaneo praeberi consueta demi iubebatur. hinc totus exercitus exacerbatus omnia sursum ac deorsum miscuit atque confudit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν
Λ Ο Γ Ο Σ Δ'.

T H E O P H Y L A C T I
H I S T O R I A R U M
L I B E R I V .

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *V*aramus contra Hormisdam exercitum colligit. eius promissa illecebrosa. in Chubriadanem inspectorem regium Persarum immanitas. Nisibis diripitur. ibidem de Hormisda regno exuendo coniuratur. legati militum ad Varamum. Zaba fluvius. Varami in legatos benignitas. Hormisdae ex adverso casu ira et insania. (2) *V*aramus per hiemem castella oppugnat. Zadespras peculator carcere solutus ad hostes transfugit. Pherochanes regis dux Varamo cum precibus dona incassum offert. Varami inventum, quo copias adversarias ad se traducit, dum Hormisdam in summum apud eas odium inducit. (3) Pherochanes a suis occiditur; eius tentorium diripitur. e militum reliquiis Hormisdas custodes sibi facit. civium per urbes regias super gestis admiratio. Bindoem, virum illustrem, frater e carcere eripit. Hormisdas in regia invaditur. eius ornamenta sumptuosissima. Bindois in illum maledicta. de throno abstractus in vincula datur. Chosroes filius periculi metu fugit: accepta fide in regnum redit. Hormisdas ad principes Persarum de republica dicendi facultatem exorat. (4) concio Hormisdae. de iniuria sibi facta expostulat. conditionem pristinam cum praesenti, illius delicias cum huius miseriis et squalore comparat. ingratos et impios in se illorum animos increpat. a tyrannis cavendum monet. Chosroen propter mores sceleratissimos regno excludendum, fratrem creandum statuit. acta sua commendat. (5) Bindoes orationem Hormisdae irridet, et in eum ut multimodis sceleratum dirius invehitur. refutat etiam ex quibus sese commendaverat. tandem capite puniendum pronuntiat. (6) conventus ira percitus in Hormisdam, ante oculos eius filium necat,

reginam uxorem in frustra dissecat, ipsum pupillis adustis caecitate multat. per digressionem res Cabadae interseruntur, quemadmodum scilicet erepto sibi regno in carcerem missus, inde uxoris beneficio evaserit regnumque recuperaverit. (7) Chosroes in solio cum acclamationibus locatur. eius in patre captivo alendo liberalitas; qui tamen omnia, addita verborum asperitate, reiicit. iussu filii usque ad necem fustibus contunditur. Hypocrisis Chosroae. Varamum donis et pollicitationibus frustra tentat, a quo per epistolam cum fastu scriptam de seditiosis in carcerem revocandis monetur. (8) rex ad procerum consessum de litteris Varami refert. ad iram ab iisdem extimulatur. eiusdem cautio. litterae Chosroae ad Varamum, quibus fastum eius excusat, culpam in scribam facete transfert, negat se facturum quae postulet, spiritus regios ostendit. (9) Chosroes contra Varamum delectus agit, duces praepunit. copiae fluvio separantur. frustra collocuti ad velitationes veniunt. Chosroae timiditas, Varami fidentia. Chosroes suspectos interficit. noctu invaditur. multa caedes editura. multi ad Varamum deficiunt. etiam ipse Chosroes fugam init. (10) consultat Chosroes quo se vertat. christianorum deum invocat. fraeno dimisso equi gressum sequitur. Circesii a Probo humaniter accipitur. Comentiolo duci eius adventus, et quid ab imperatore petat, significatur. mittitur cum epistola nuntius ad Mauricium, quem ingens inde laetitia occupat. (11) litterae Chosroae ad Mauricium. duo esse imperia omnium maxima, Romanum et Persicum. accusatio Varami, contra quem concitatur imperator et auxilium rogatur. (12) Persis proceribus blanditur Varamus: Chosroen quaeri ac vinctum sisti iubet. Bindoes vinculis adducitur. Varami in regno occupando astus. semet regem instituit. ad praesidiarios Martyropoli eius mandatum. a Mauricio per ducem Comentionium Chosroes honoratur. eiusdem impostura. (13) Chosroes ut vaser et malae fidei reprehenditur: eum ad se venire Mauricius non vult. legati Chosroae ad imperatorem. principis legati oratio, qua interesse Romanorum, Persicum stare imperium, praeclara disputatione probat. multa de Alexandri Magni ambitione disserit, et imperatorem ad succurrendum regi vehementer incitat. (14) dicta placent, auxilium discernitur. Mauricii ingenuitas. captivos Chosroae remittit, eumque per Melitenensem et Antiochenum episcopos donis et solatio prosequitur. Chosroae ad Nisibenos de officio legati. Varami legati ad imperatorem cum promissis reiecti. Satrapae Varamo, eius moribus importunissimis irritati, necem struunt, et in palatium irruentes cepto frustrantur, misereque occiduntur. (15) Bindoes evadit; copias Andrabigano educit; Mystaconem de statu Chosroae docet, quem armis iuvandum imperator Mystaconi commendat. Varami casus cum laetitia narrantur et audiuntur. Bindoes regiam pecuniam in militem erogat. Nisibim obsidentes ad Chosroae partes accedunt. Arabia et urbes usque ad Tigrim Chosroae traduntur. Martyropolis Romanis opera Domitiani episcopi deditur. Chosroes ut ingratus castigatur. Sittas proditor ignibus crematur. perfidi Romani puniuntur. Domitianus festum diem indicit, concionem gratulatoriam habet. (16) festivissima Domitiani concio ob receptam Martyropolim, qua populus ad laetitiam invitatur, clementia imperatoris eximie commendatur, exemplum humanitatis Iesu Christi servatoris nostri inducitur, Persisque hostibus insultatur. applausus populi, et prae gaudio lacrimae erumpentes.

D 1. **E**πεὶ δ' ὄρκους τὰ τῆς τυραννίδος ἀπειχιζέτο καὶ σπον-
V 198 **δαῖς** ἢ στάσις ἐπιφοδόμετο, ἐπαθροῖζει συμμαχικὸν ὁ Βαράμ,
καὶ ὁ ἐπιχώριος Πέρσαις ἐκρατύνετο πόλεμος. ἐπεστρατολόγει
δὲ καὶ ἡ περὶ τὸν Ὀρμισδαν δυσμένειά τῷ Βαράμ πρόσθετον καὶ
ἐπίκουρον δύναμιν· Πέρσαι γὰρ οἱ πρὸς τῇ Νίσιβι στρατοπε- 5
δεύοντες ἄρτι πον ὑπὸ Ῥωμαίων καταπολεμηθέντες δημοσίᾳ ἐκτά-
ξει, τὰ περὶ τὸν Βαράμην ἀκηκοότες πυράδοξα, ἀποκλίνουσι
πρὸς ἀπόστασιν, ἀδελφὰ τῶν ἐκείνῳ διεγχειρηθέντων ὑποζηλώ-
P 91 **σαντες**. τούτων δὴ ἀγγελθέντων τῷ Βαράμ, πρέσβεις ἀπὸ τῆς
περὶ αὐτὸν πληθῦος ἐκπέμπεται πρὸς τὴν Νίσιβιν, καὶ τῷ ἐπα- 10
γωγῷ τῶν ὑποσχέσεων καρτερώτερος Μήδοις ὁ ἐμφύλιος κατατυ-
ρεύεται πόλεμος. οἱ μὲν οὖν τοὺς πρέσβεις δεξάμενοι πρὸς τὴν
πόλιν χωροῦσι τὴν Νίσιβιν. περὶ τὴν πύλιν δὲ γεγονότες τοῦ
ἄστεος συνεκύρησαν Χουβριυδάνη, ὅς τῶν ἐν ἀξίαις τελούντων
παρὰ Πέρσαις ἐδόκει, ἐπόπιθς τε τῶν δρωμένων κατὰ τὸν πόλε- 15
μον ὑπὸ Ὀρμισδα προεκεχειριστο. τοῦτον καταβαλόντες τοῦ ἴπ-
B **που** ἀκροτομήσαντές τε τὸν δελταῖον, τὴν κεφαλὴν τῶν ἐν τῷ
τραχήλῳ σφονδύλων ἀποκοψάμενοι σύμβολα ταῦτα Ὀρμισδα
ἀδιαλλάκτου τινὸς παρήπεμπον στάσεως. κατεργασάμενοι δὲ τὸν
ἄνδρα δεινῶς, καὶ κατὰ τὴν πόλιν εἰσφρήσαντες, πρὸς διαρπα- 20
γὴν τῶν ἐκείνου χρημάτων ἐτρέποντο. γίνεται τοίνυν κατὰ τὴν
Νίσιβιν διωμοσία καρτερὰ ἐφ' ᾧ τὸν Ὀρμισδαν ἀποχειροτόνητον

1. Tyrannide sacramentis constabilita defectioneque foederis interpositi religione confirmata, Varamus auxilia conquirat, civileque bellum inter Persas ingravescit, cum ipsa quoque communis omnium adversus Hormisdan invidia ad eas copias accessionem subsidiumque afferret. etenim Persae prope Nisibim castra metantes et nuper aperto Marte a Romanis devicti, inopinatis super Varamo nuntiis excitati, deserta fide eius ausus imitandi studio concitabantur. id postquam ille rescivit, de exercitu suo legatos cum promissionum illecebris Nisibin mittit, quibus delinisti cives contra cives atrocius miscere et agitare arma coeperunt. admissis itaque legatis Nisibin procedunt. ad portam urbis ut venerunt, in Chubriadanem, unum de Persicis magistratibus, ut apparebat, incidunt, qui ab rege ad rem castrensem inspiciendam veniebat. huic ab equo deturbato summas corporis partes miserabiliter detruncant, caput resecant, et haec implacabilis odii sui argumenta Hormisdas transmittunt. cum hominem tam crudelem in modum confecissent oppidoque recepti essent, facultatibus eius diripiendis involant, coniurantque acer-

εἶναι καὶ ἰδιώτην ἀντὶ βασιλέως τεκταίνεσθαι. καὶ γοῦν τούτων
 οὔτως προκεχωρηκότων τοῖς πράγμασι, πρεσβεύονται Πέρσαι.
 πρὸς Πέρσας καὶ ἡγεμόνας πρὸς τὸν Βαρὰμ ἀποστέλλουσι κατὰ
 τὴν τοῦ Ζαβῦ διάβασιν διατρίβοντα. ποταμὸς δ' οὗτος, ὃς ἐκ
 5 τῶν ὑπερανεστηκότων ὄρων ἐκχεόμενος καὶ ἀπὸ τῶν βορείων ἀρ-
 χόμενος οὐ πολὺς ἔστι τὴν πρόοδον, εἴτα πρὸς νότον φερόμενος
 καὶ ὑπὸ πολλῶν χειμάρρων καταρδευόμενος ναυσίπορος γίνεται
 καὶ κοινωνοῦται τῷ Τίγριδι. ὁ δὲ Βαρὰμ τοὺς ἀγγέλους εἰσω-
 κίλζετο, καὶ λαμπρῶ τῇ φιλοφροσύνῃ τούτους περιαντίζετο. προσ-
 10 τάττει δὲ καὶ δεξιολάβοις δυνάμεισιν ἰχνηλατεῖν καὶ τὰς ἀτρα-
 ποὺς πάσας κατασφαιλίσασθαι, ὅπως μηδ' ἄγγελος Ὀρμίσδα τῶν
 ἀτυχημάτων γενήσεται. ὁ δὲ βασιλεὺς χαλεπαίνων τε καὶ τετρι-
 γῶς τοὺς ὀδόντας, καὶ οὐκ ἔχων ὅπῃ αὐτοῦ τὰ τοῦ σκοποῦ σχολῆ
 15 εἰκάζετο. (2) Κομεντιύλου δὲ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ ἐν ταύ-
 ταις δὴ ταῖς ἡμέραις τὸ Ἀκβάς φρούριον ἤρηκότος καὶ ὥρα χει-
 μῶνος διαλελυκότος τὸν χάρακα, ὁ Βαράμης τὸ κατὰ μικρὸν τοῖς
 τῆς Μηδίας χωρίοις προσέβαλλεν. ὁ δὲ Ὀρμίσδας ἐκ τῶν πε-
 20 ριοίκων δυνάμεις συναθροισάμενος αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου
 προεστήσατο Φεροχάνην τὸν Πέρσῃ· τὸ δ' ὄνομα τὴν τοῦ μα-
 γίστρου ἀξίαν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐνσημαίνεται γλώττῃ. ὁ μὲν οὖν Φε-
 ροχάνης ἤξιόν τὸν βασιλέα Ζαδέσπραν, ὃν ἐν εἰρκτῇ δεδεμένον
 Ὀρμίσδας ἀπέθετο, τῶν δεσμῶν ἀφαιρεθῆναι καὶ συστρατεῦειν
 αὐτῷ. τούτου δὲ καταδιαιτήσας ἐτύγγυεν ὡν ὁ Περσῶν βασι-

D
A. C. 592.

rime, Hormisdam regia dignitate spoliatum in ordinem redacturos. se-
 cundum haec Persae ad Persas, et quidem duces ipsos ad Varamum le-
 gant, qui tum ad Zabae fluminis transitum forte consederat. hic in se-
 ptentrione ab excelsis montibus erumpens alveo labitur exiguo; deinde
 versus austrum procurrrens multisque torrentibus auctus fit navigabilis,
 et Tigridi undas suas intermiscet. Varamus legatos in tabernaculum in-
 troducos omni benevolentia et humanitate complectitur, iubetque post-
 modum eos a stipatoribus suis deduci, et obsideri vias omnes, ut ne
 quem calamitatis suae nuntium Hormisdas possit accipere. qui furore
 et stomacho exardescens et dentibus stridens, nec reperiens qua tandem
 ratione consilia sua perficeret, prae angore animi de potestate mentis
 decedit, eorumque qui a daemonibus exagitantur similis evadit. (2) cum
 per illos dies Comentiolus dux Romanus arcem Acbas cepisset militem-
 que in hiberna dimisisset, Varamus castella Persidis paulatim adoritur.
 Hormisdas e locis circumicctis manum conflat, cui Persam nomine Phe-
 rochanem (quo magistri apud Romanos dignitas exprimitur) praeposit.
 orat regem Pherochanes uti Zadespram, qui Martyropoli publicam pecu-
 niam eamque grandem averterat, et ea de causa in custodiam et catenas

- P 92 λέως τὴν φρουράν· κατάφωρος γὰρ οὗτος ἐγγύονει χρήματα ἱκανὰ
 ἐκ τῆς Μαρτύρων ἐγκολπωσάμενος πόλεως. Ὁρμίσδου δὲ δυσσα-
 νασχετοῦντος ἐπὶ τοῖς ῥήμασι, καὶ τοῦ Φεροχάνου καταλιπαί-
 νοντος τὴν ἀξίωσιν, νικᾷται ὁ τοῦ βασιλέως σκοπὸς καὶ διαζεύ-
 γνυται τῶν χειροπεδῶν ὁ Ζαδέσπρας. συνεκστρατεύσας οὖν τῷ 5
 Φεροχάνῃ, καὶ τοῦ τυραννικοῦ πλησίον γενόμενος οὐ πόρρω τοῦ
 Ζαβᾶ ποταμοῦ, αὐτομολῶν παραντίκα ὡς τὸν Βαράμην ἐχώ-
 V 199 ρησεν, τὴν ἀντίδοσιν τῆς ἐν εἰρκτῇ κακώσεως ἀντιταλαντεύσας
 Ὁρμίσδα. τούτου τοίνυν συντετυχηκότος ἤρθη ἐπὶ μέγα ὁ Βα-
 ράμ, καρδοκαῶν καὶ ἄπισαν αὐτῷ τὴν ἀντίθετον προσχωρῆσαι 10
 στρατείαν. ὁ μὲν Φεροχάνης πρέσβεις πρὸς τὸν Βαράμην ἀπέ-
 B στελλε, καὶ ἐξήτει τὴν γνώμην μεταβαλλόμενον ἀνάπυλναν τῇ
 τυραννίδι παρέχεσθαι, κατελιπάρει δὲ τοῦτον καὶ δώροις βασι-
 λικοῖς· οὕτω γὰρ προσετέτακτο ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως. ὁ
 μὲν οὖν οὐκ ἐπρίετο τὴν ἐχθραν, ὁ δὲ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἐξωνεῖτο 15
 τὸν τύραννον. τὴν τοίνυν διάβασιν προκατειληφότος Φεροχάνου
 τοῦ Πέρσου, καὶ τοῦ τυραννικοῦ ἐπὶ πολὺ τοῖς τόποις ἐνδιατρέ-
 βοντος, τὰ σιτία ἐξέλιπεν. ὁ μὲν οὖν Βαράμ παλαμώμενος τὰ
 τῆς ἐπηρείας κρατύνεσθαι οὐκ ἀναξιολόγῳ σοφίσματι τοὺς ἀντι-
 τεταγμένους ὑπέκλεπεν. ἐξέπεμπε γὰρ τῇ ἀντιθέτῳ δυνάμει 20
 ἀγγέλους διαγορεύοντας ὡς οὐ κατὰ σκοπὸν δρᾶ τὸ ἀντίθετον,
 C ὅπλα κατὰ τῶν ἡδικημένων περιβαλλόμενον, ὑπομιμνήσκων τὸ
 Περσικὸν τῆς Ὁρμίσδου τραχύτητος, τό τε τῶν ἐγχειρημάτων
 αὐτοῦ χαλεπώτατον, τά τε τῆς δυσσεβείας ἀθέμιτα, παρεδήλου

ab rege datus erat, absolutum expeditionis socium et collegam sibi permittat. Hormisdas quanquam petitionem inique ferens, Pherochane magis magis urgente expugnatur, et Zadespras vinculis levatus cumque illo in expeditionem profectus Varami exercitu haud procul a Zaba flumine conspecto, ad eum, Hormisdæ pretium par pro vexatione carceris rependens, fuga transit. ea transitione Varamus elatus animo vehementer etiam totum adversariorum exercitum ad se transitorium confidebat. Pherochanes rogatum obtestatumque mittit ut istam mentem exuens tyrannidi finem imponat, et regia dona, quemadmodum a rege mandatum fuerat, insuper proponit. verum ille inimicum atque hostem placatum efficere nequibat; et hic ista occasione in tyrannide magis obdurabat. quoniam igitur Pherochanes fluminis transitum interceperat et hostes diu in locis illis sedentes annona deficiebat, Varamus maiora semper detrimenta bellica meditans, non incallida et memoratu digna ratione hostium animos subiit. misit quippe monitum, non recte eos facere qui arma contra se iniuria laesum capesserent, et Hormisdæ morum saevitiam ipsis in memoriam revocabat. de facinoribus item eius immanissimis, de impietate nefaria, de summa perfidia admonebat, et omnino sce-

τε τούτου τὸ ἀπιστότατον, καὶ ἄπλῶς τῶν ἡμαρτημένων Ὀρ-
 μίσδα μέγαν τινὰ καὶ πιθανώτατον κατάλογον συνετάττετο· ἔσαι
 γὰρ τὸ δυσμενές ἐστὶ φιλαίτιον, καὶ μικραῖς τισὶν ἀφορμαῖς με-
 γάλας οἶδε κορυφὰς ἐγκλημάτων τεκταίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ τούτων
 5 τὰ περὶ τὸν Φεροχάνην ἠκηκόει στρατεύματα, τὴν γνώμην με-
 τέθετο καὶ νεωτερίζειν ἐγλίχετο. καὶ ἀθετεῖ τὸ τιμώμενον, καὶ
 γεραίρει τὸ κακιζόμενον. καὶ ἦν αὐτοῖς οὐκέτι λοιπὸν τὰ τῆς
 τυραννίδος ἐγκλήματα, ἀλλ' ὥσπερ ἔννομός τις ἢ ἐγχελοισις,
 ἀφορμὴν τῶν δρωμένων ἀπολαβοῦσα τὸ δίκαιον. (3) καὶ γοῦν D
 10 ὁ Ζοανὰβ (εἷς δ' οὗτος τοῦ Διλιμνιτικοῦ ἔθνους ἡγούμενος), οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ Σαράμης ὁ νέος, τὸ τηρικαῦτα μὲν καιροῦ τοῖς δο-
 ρυφόροις τοῦ στρατηγοῦ καταλεγόμενος, ὕστερον δὲ τῶν τοῦ
 βασιλέως Χοσρόου σωματοφυλάκων ἐπιστατῶν, ἐτέρας ὀρεγόμε- P 93
 νοι λήξεως τῆς τε μεταβολῆς τῶν πραγμάτων λίαν ἐκτόπως γλι-
 15 χόμενοι συνωμοσίαν διέθετο, ἕξαπινάως τε ἐπελθόντες ἀναι-
 ροῦσι τὸν Φεροχάνην νυκτός, ἀμύνοντος παντελῶς οὐδενός. οὗ
 δὴ γεγονότος ἐς ἀρπαγὴν τῶν τοῦ στρατηγοῦ χρημάτων πάντες
 ἐτρέποντο. ἦκε γοῦν πέμπτη ἡμέρα ἀγγελία τῷ Περσῶν βασιλεῖ
 τούτων δὴ τῶν ἔναγχος συμβεβηκότων τῷ στρατηγῷ. καταπλα-
 20 γεῖς τοιγαροῦν ἐπὶ τῇ τῶν κακῶν ἐπιδόσει Ὀρμίσδας ἀπῆρε τῆς
 Μηδίας, ἐν ἣ τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο, καὶ τῇ Κτησιφῶντι
 προσομιλεῖ. τὰς τε περιλοιπούς δυνάμεις ἀναλεξάμενος τῆς ἐς
 αὐτὸν περιφρουρῆς διετίθετο, ὡς ἐνῆν, τὴν φροντίδα. οἱ δὲ B
 τῶν βασιλείων οἰκήτορες ἀστέων τούτων δὴ τῶν πεπραγμένων ἐν

3. τὸ deest IP.

Ierum ipsius longum veroque maxime consentaneum catalogum contexe-
 bat. malevolentia enim semper querula est, et ex occasionibus parvis
 magnas accusationum moles construere consuevit. haec ubi Pherochanis
 exercitus audivit, mutato consilio res novas incipit; quodque honorem
 meretur, id reicit et vilipendit, quod vituperationem, id amplectitur et
 veneratur; nec iam tyrannidem in crimen vocat, sed pro molimine legiti-
 mo ducit, quae iustitiam pro rerum vocandarum occasione arripiat.
 (3) igitur Zoanab e ducibus Dilimnitarum, itemque Sarames iunior, qui
 tum in satellitibus Pherochanis numerabatur et postea Chosroae satellitum
 praefecturam obtinuit, alius sortis appetentes novique rerum status
 percupidi, conspiracy inieunt, ac de nocte Pherochanem omni defensione
 nudatum repente adorti obtruncant; moxque ad eius suppellestem
 agenda ferendamque omnes convertuntur. caedis huius nuntius die
 quinto ad regem perfertur, qui hoc malo ad caetera nuper addito consternatus e
 Perside, ubi habitabat, Ctesiphontem petit, collectoque
 quidquid militum supererat, custodiam sui, ut dabatur, instituit. indi-

γνώσει γενόμενοι τὰς ψυχὰς ἕξεπλήττοντο, καὶ τῶν νεωτερισμῶν τῶν πραγμάτων εἰς τὰ μάλιστα τεθηπότες οὐκ εἶχον ὅ τι καὶ δράσωσιν· οἶδε γὰρ παράδοξον ἄκουσμα θολὸν ταῖς ψυχαῖς ἕξεργάζεσθαι, καὶ τῇ ἀθρόᾳ ἐνδημία ταῖς ἀκοαῖς ἐνίμενον ἅπασαν ἀνατροπὴν λογισμῶν ἐμπορεύεσθαι. ἡμέρα δὲ τρίτη, καὶ Βιν-5
 δόην τὸν δέσιμον, τὸν Ἀσπαβέδον μὲν υἱόν, πρὸς γένος δὲ συν-
 ημιμένον Χοσρόῃ τῶ Περσῶν βασιλεῖ, ἐν χειροπέδαις τὴν εἰρ-
 κτὴν ἐνοικοῦντα καὶ ὑπὸ Ὁρμίσδου εἰκῆ πωνηλατούμενον ὁ Βε-
 στάμι, ὃς ἀδελφὸς τούτου ἐτύγχανεν ὢν, τῆς φρουρᾶς ὑπέστηγεν,
 C ὑπόντος οὐδενὸς τοῦ κωλύοντος. ἐπεὶ δὲ γαλήνη τῶν ἀνυχημά-10
 των γέγονε τῶ Βινδόῃ, πλήθος ἐκ τῶν περὶ τῶν Φεροχάνην εἰσ-
 βάλλει πρὸς τὰ βασίλεια τρίτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας, καὶ ἐντυγχάνει
 V 200 Ὁρμίσδα. οὗτος δὲ τὸν βασιλείον θρόνον περιεκάθητο, ἐσθῆς
 δ' αὐτῶ τυράννος ὁμοῦ καὶ βαρύντιμος, ἣ τε τιάρᾳ χρυσοῦ τε καὶ
 λιθοκόλλητος, ἐνέρσει ἀνθρώκων ἀπολάμπουσα τῇ λαμπρότητι. 15
 περιερρεῖτο δ' αὐτῇ καὶ ὁ μαργαρίτης εἰς τὸ δαυιλῆς τό τε κρά-
 νος καταυγαζόμενος, τὴν τε σμαραγδόχλοον ὥραν ἐκύμαιεν,
 ὡς μικροῦ δεῖν συναπολιθοῦσθαι τὸν θεατὴν ὀφθαλμὸν τῶ ἀκο-
 D ρέστῳ τῆς καταπλήξεως. ἀναξυρίδες δ' αὐτῶ χρυσοποιίκοι,
 ἔργον ὑφάντου χειρὸς μέγα τιμίαις. καὶ τοσαύτην εἶχεν ἡ στολὴ 20
 τὴν τροφὴν ὀπόσῃν ἐβούλετο ἢ τῆς σοβαρότητος ἔφεσις. ἤρειτο
 οὖν ὁ βασιλεὺς Βινδόῃν ὅπως τε αὐτῶ ἢ τῆς φρουρᾶς ἀπήντησεν
 ἀναχώρησις, τὰ τε τῆς τόλμης κινήματα, τῆς τε περιπόλου δυ-

20. μεγάλῃ IP.

genae porro urbium regiarum his intellectis percelli, et novitate rerum attonitis animis quid sperent non habere. solet enim inexpectata auditio commovere mentem, et tota simul auribus infusa cogitationes omnes disturbare atque evertere. tertia luce Bindoem Aspabedi filium, Chosroae Persarum regi propinquitate iunctum, quem Hormisdas inconsulto poenae subdiderat et in carcerem compacto brachia vinculis astrinxerat, Bestamius frater eius nemine prohibente subducit. ubi ex rebus turbidis Bindoi serena tempestas est reddita, Pherochanis agmen hora diei tertia in regiam impetu facto in Hormisdam irruit. sedebat is in solio regali, veste regia et pretiosa coopertus. caput velabat tiara ex auro, gemmis distincta et insertorum splendore carbunculorum rutilans et unio-nibus florens largiter, qui et ipsam illustrabant et smaragdini viroris pulcritudinem candore suo perfundebant, ut propemodum ipsi quoque spectantium oculi prae insaturabili pretiosissimorum lapidum stupore col-lapidescerent. femoralia sumptuosa auri subtemine picturata cerneban-tur. tunica tam luxuriose delicata erat quam fastui ac superbiae colli-buerat. percunctabatur itaque Bindoem rex, quinam e carcere evasis-set; unde illi tanta audacia tamque subiti stipatorum greges. ille pro-bris et maledictis regem coram liberrime et uberrime conscindere, quod

νάμειος τί ἂν εἴη τὸ αὐτοσχέδιον. ὁ δ' εἰς εὐήκοον τοῦ βασιλέως
 ἐλοιδορεῖ τε καὶ ἐβλασφήμει ἐς τὸν Ὀρμισδαν, οὐκ ἐχούσης τὸ
 λοιπὸν πύλην τῆς γλώττης διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀκοσμίας παρρησίαν
 ἀκίνδυνον. μηδενὸς τοίνυν κατασφύριττοντος Βινδούου, ἢ ὑπόν-
 5 τος τοῦ ἐπιπλήττοντος φειδοῖ τῆς βασιλικῆς τιμότητος, ἤρετο
 τοὺς ἐν ἀξίᾳ τελοῦντας Ὀρμισδας εἰ τούτοις ἴδεται τὸ περιστη-
 κός. πάντων δὲ καταβοώντων Ὀρμισδου, ὁ Βινδόης ἐλόμενος
 τῆς χειρὸς τὸν Ὀρμισδαν ἐξανιστᾷ τοῦ θρόνου, ἀπεγύμνον τε
 τὴν κεφαλὴν τοῦ διαδήματος, καὶ τοῖς σωματοφύλαξιν ἐς φρου-
 10 ρὰν παρείδου. καὶ οὕτως τῆς τύχης τῆς περὶ τὸν Βινδόην ἀν-
 τιμεταβαινούσης ὁ Ὀρμισδας ἐξ ὧν ἔδρασεν ἔπασχε, μαθὼν ὡς P 94
 οὐ δεῖ λυμαινέσθαι τοὺς οὐδὲν ἀδικήσαντας. ὁ δὲ τούτου παῖς
 ὁ Χοσρόης καθαιρεθέντα τῆς βασιλείας τὸν Ὀρμισδαν ἀκηκώς,
 τοὺς ἡθάδας χώρους ἀπολιπὼν ἐπὶ τὸ Ἀδραβιγάνον τὴν ἀπόδρα-
 15 σιν ἐπεποίητο δέει τῶν συμβεβηκότων Ὀρμισδα κινδύνων, ὑποτο-
 πύσας μὴ πού γε καὶ ἐς αὐτὸν τὰ τῆς συμφορᾶς σχολή διάβασιν.
 ὁ μὲν οὖν Βινδόης ἰχνηλατεῖ τὰ τοῦ Χοσρόου κινήματα· ἐπεὶ δ'
 ἀνερευνωμένῳ κατὰ νοῦν ἐχώρει τούτῳ τὰ πράγματα τοῦ τε Χοσ-
 ρόου γέγονε ἀτοχος, ἡξίου ἐπαναζεῦξαι τὸν βασιλεῖον θρόνον B
 20 ληψόμενον. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἐνέχυρον ὄρκου λαβὼν τῆς πι-
 στώσεως ἐπανῆκεν ἐς τὰ βασιλεια. τῇ δ' ὕστερα τῷ Ὀρμισδας ἄγ-
 γελον ἐκ τῆς φρουρᾶς ἀποστειλάμενος παρεδήλου ὡς ἐθέλοι τὰ
 συνοίσοντα λέξειν τῇ Περσῶν πολιτείᾳ, τοὺς τε σατράπας ἡξίου
 ὡς αὐτὸν παραγενέσθαι καὶ τοὺς ἐν ἀξίαις τελοῦντας καὶ ὑπερο-
 25 χῆς, τοὺς τε τοῦ βασιλέως σωματοφύλακας ἅπαντας· μηδὲ γὰρ

20. an ὄρκους?

perturbatus rerum status tutam ei licentiam largiebatur. quem quia nemo
 interpellabat aut verbis castigabat pro tuenda regali excellentia, Hor-
 misdas magistratus interrogat num qui astant haec libenter audirent.
 illico omnium clamore coorto Bindoes eum a throno abstrahit, et abiata
 a capite tiara satellitibus in custodiam abducendum committit, sic affli-
 cta Bindois fortuna vicissim ad alium migrante, Hormisdas facta sua
 luit, discitque non esse lacessendos, qui iniuriarum ipsi nihil fecerint.
 Chosroes filius, parentem regno motum accipiens, cum timeret, ne se
 quoque paterna calamitas involveret, e locis ubi habitare consueverat,
 Adrabiganum fugit: fugientem Bindoes sequitur. sed ubi secum de re-
 publica diligentius cogitavit, eumque est adeptus, ut in paterno solio
 collocando revertendum illi censuit. qui fide cum sacramento data pi-
 gnori accepta, in regnum se recepit. postridie Hormisdas e carcere
 mittit, cupere se Persarum communi suadere salutaria, oratque uti sa-
 trapae, et qui fungantur honoribus, quique in altiore gradu sint, cu-

περὶ μικρὰν τῶν λόγων ὑπεῖναι αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν. τούτων τοι-
γαροῦν διαγγελθέντων τοῖς ἔξέχουσι τῶν βαρβάρων, ἐκκλησία
πρὸς τὰ βασίλεια γίνεται. ὑπέξάγεται δὲ τῆς φρουρᾶς καὶ ὁ Ὀρ-
μίσδας, ὅπως τοῖς ἐπηγγελμένοις αὐτῷ πέρας προθήσοιτο. τοῦ
τοίνυν ἑυλλόγου συγκεροτημένον πρὸς τὰ ἀνάκτορα, Ὀρμίσδας 5
ἐς μέσον ἐστῶς τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

- C 4. “Ἄνδρες θεαταί, ἀλλ’ εἶθε μὴ βασιλικῶν ἀτυχημά-
των δημιουργοὶ μοι γέγονατε· οὕτω γὰρ οὐκ ἂν ἐκκληρώσασθε
βασίλεια δημηγόρον ἅμα καὶ δέσμιον. ἄνδρες νυνὶ μὲν γαῦροι
πολέμιοι, τὸ δὲ πρότερον ὑπήκοοι καὶ μετὰ δέους πειθήνιοι. ἄν- 10
δρες θεαταί, ἀλλ’ εἶθε μὴ τηλικούτων κακῶν προήλθετε σήμερον
ὑπηρεταί καὶ μάρτυρες. εἰ συγχωρήσοι τὸ δάκρυον, φωνὴν
ἀφήσω προξενούσαν αὐθις τὸ δάκρυον· ὄρω γὰρ ὑμᾶς ἐπεντυ-
φῶντας τοῖς ἀδικήμασι καὶ κροτοῦντας τὰ χεῖρε, τοῖς ὁδοῦσι δὲ
D τετριγύτας, τοῖς δὲ προσώποις μυκτηριζομένους ὁμοῦ καὶ φενα- 15
κίζοντας, ἐκχύτους τῷ γέλωτι, ἀσκέτους τοῖς ὀνειδίσμασι, καὶ
εἰ μὴ σφάλλομαι, παιγνίων ὑπόθεσιν ἔχοντας βασιλείας νόμον
αἰδέσιμον. πάρεστιν γὰρ ὑμῖν ἐν μέσῳ προκείμενος ὁ πρὸ μι-
κροῦ καθάπερ θεὸς προσκυνούμενος αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν πολλῶν
ῥαπιζόμενος, ὁ ταῖς ἀλουργίαι περιρρεόμενος νῦν σισηπότα ῥάκη 20
V 201 περιβαλλόμενος, ὁ θρύψει χρυσοῦ καὶ μαργαρίτου κατακοσμού-
μενος νῦν σχολίῳ σιδηροτένκῳ τάλαιπωρούμενός τε καὶ κακου-
P 95 χούμενος, ὁ τὰς τρίχας εὐθετιζόμενος καὶ τοῖς μύροις καταπνεό-

stodes etiam regii universi ad se conveniant: non enim de re parvi mo-
menti verba facturum. haec ubi barbarorum principibus nuntiata sunt,
conventus fit in regiam, educitur e custodia Hormisdas, promissa prae-
stiturus. coetu igitur in palatium coacto, stans in medio, sic est pro-
fatus.

4. “Viri spectatores (utinam vero mihi regi vestro harum calamita-
tum non etiam architecti fuissetis, sic enim regem concionatorem, et
eundem vinctum non habuissetis.) viri, nunc superbi hostes, paulo ante
subditi, et non sine timore obedientes. viri spectatores (utinam vero
tantorum malorum etiam auctores mihi, atque testes hodie non essetis)
nisi vocem lacrimae intercludant, vocem mittam, quae rursus provocet
lacrimas. video enim vobis nihil esse iucundius, quam iniuste laedere,
et plaudere manibus, et frendere dentibus, et subsannare simul ac ludifi-
cari, et effuse irridere, et impotenter maledicere: ac, nisi fallor, pro
lusu puerili veneranda regni legitima ducere. adest enim nunc in medio
vestrum captivus, et ab infimis fuste mactatus, qui paulo ante tanquam
deus adorabatur. qui purpura induebatur, nunc pannis putrescentibus
tegitur. qui auro et margaritis in deliciis collucebat, modo in catena
ferrea aerumnam exigit. qui capillum scite eleganterque componebat, et

μενος νῦν αἰσχρίστως σκληραγωγούμενος καὶ τῷ ῥύπῳ καὶ τῇ κόνει
 τῇ τε λήμῃ τῶν ὀμμάτων καὶ τῇ συμπλοκῇ τῶν βοστρύχων κατη-
 γριώμενος τὴν πρόσοψιν, ὃ τοῖς μυρίοις γένεσι τῶν ἔδεσμάτων
 κολακεύμενος νῦν ἀπόσιτος καὶ μικροῦ δεῖν καὶ τῶν τυχόντων
 5 σπανιζόμενος ἄρτων, ὃ τοῖς χρυσοφόροις θαλάμοις ἐνδιατώμε-
 νος κλίταις τε χρυσαῖς ἐμβλακεύμενος καὶ σισύραις λαμπραῖς ἐν-
 τρουφῶν καὶ ἔφαστρισι μεγαλοπρεπέσιν ἐγκαλινδούμενος νῦν ἐν
 εἰρκτῇ στενοχωρούμενος καὶ πρὸς τοῦδ' αὖτος κατερομιμμένος, μήτε
 λείψανα εὐτελῶν ἀμφιασμάτων περιφερόμενος. ὄρω δὲ καὶ τῶν
 10 προπατόρων τὸ κλέος προπηλακίζόμενον σήμερον ἐξ ὧν εἰς ἡμᾶς B
 ἀνοσιουργοῦντες ἐδράσατε, οὓς ἐχρῆν ἀθανάτων τιμαῖς θιρα-
 πεύεσθαι ἐκ τῆς περὶ τοὺς ἀπογόνους ἰσοθέου δορυφορίας προσα-
 γομένης ὁσημέριαι. ἐπεὶ δὲ καὶ φύσεως παρ' ὑμῖν θεσμὸς ἀνα-
 τέτραπται καὶ νόμοι κράτους ἠθέτηνται καὶ τάξις μοναρχίας κα-
 15 ταπεπύτηται καὶ δίκης ἠφάνισται πρυτανεύματα καὶ ἀντίδοσις
 τῶν βεβιωμένων φροῦδος καθέστηκεν, οὐκ ἐπιλήσομαι τῆς βα-
 σιλικῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ἐννοία τῆς τοῦ γένους συστάσεως τὰ συνοί-
 σοντα τῇ Περσῶν πολιτείᾳ διέξιμι. ἄνδρες σατράπαι, καὶ ὅσοι
 περὶ τὸν βασιλείον τουτονὶ συνηθροίσθητε χῶρον, κοινὰ κατὰ C
 20 τῆς τυραννίδος στρατολογήσατε δόγματα, μὴ περιορῶντες ἐς τὸ
 λοιπὸν ἐπηρεάζεσθαι βασιλείαν ὑπερφυᾶ τε καὶ δυνατωτάτην,
 πρεσβυτιδά τε καὶ φροβρωτάτην τοῖς τὴν οἰκουμένην οἰκοῦσιν ἀν-

unguenta spirabat, nunc tractatur foedissime et durissime, sordibusque
 ac pulvere, et oculis lacrimarum ac pituitae profluentia pene concretis,
 et implicatione crinium totus horridus et esferatus redditur. qui mille
 ferculorum generibus fovebatur, nunc victu caret et tantum non cibario
 pane eget. qui in thalamis versabatur inauratis et in lectis iacebat au-
 reis molliter, gaudebatque stragulis fulgentibus, et enervabatur in sum-
 ptuosius amictis, nunc in carcere coartatur, humi cubat, nec illi saltem
 vilium vestimentorum frusta ad velandum corpus suppeditant. quia etiam
 maiorum meorum decus et gloria hodie per ea, quae in nos impie de-
 signastis, contumeliose despici video, quos honoribus colere sempiternis
 oportebat, ut eorum nepotibus quotidiana et augusta satellitum atque
 custodum praesidia constitueretis. sed quanquam apud vos et naturae
 ius eversum est, et potestas legum nihil valet, et status monarchiae
 sub pedes subiectus et iustitiae profligata administratio et rerum in vita
 bene gestarum relegata remuneratio, non obliviscar tamen virtutis re-
 giae, sed benevolentia et amore erga Persici generis universitatem im-
 pulsus, quae communiter in rem fore intelligo, iam nunc explicabo. viri
 principes, et quotquot in hanc domum regiam pedem attulistis, commu-
 nia adversus tyrannidem decreta sancite, nec regnum longe nobilissi-
 mum, potentissimum, vetustissimum, totique terrarum orbi in primis for-
 midabile ullis de caetero damnis et incommodis vexari sustinete. alioqui
 principatum eximum destructis, multorum triumphorum monumenta con-

θρώποις. εἰ δὲ μή, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσῃτε, καὶ πολλῶν
 τροπαίων ὑπόθεσιν ἀνατρέψῃτε, καὶ μεγίστης δόξης ἀκρόρειαν
 καταβάλλῃτε, μοναρχίαν τε δυσκαταγώνιστον διαρρήξῃτε, κἀν-
 τεῦθεν τῆς εὐδαιμονίας στερηθήσεσθε Πέρσαι, τῆς ἔξουσίας
 ἀναιρεθείσης ὑμῖν, τῶν περὶ τῆς βασιλείας νόμων ἀθετηθέντων 5
 διὰ τὸ τύραννον. ἀταξίας γὰρ στάσις πέφυκε πρόοδος, τὸ δ'
 D ἄτακτον ἀναρχον, ἀναρχία δὲ λύσεως ἀφορμή, ἐκ τυραννίδος
 λαχοῦσα τὴν γένεσιν. αὕτη τὴν πολυαρχίαν ὠδίνουσα τὰ προῦ-
 πηρογμένα καλῶς κακῶς διατίθῃσι, καὶ τῷ ἀνωμάλῳ τοῦ κράτους
 τῷ τε ἀσυμφώνῳ τῆς στάσεως τὸ ἐνιαῖον καὶ σύντονον τῆς ἀρχῆς 10
 διαλύσασα πάντα πάσχειν ἢ δρᾶν τοὺς φιλοτυράννους ἠνάγκασι.
 βασιλείας γὰρ σκάφος πολλοῖς τοῖς πηδαλίοις οὐκ ἐπιζόμενον μικρὰ
 τις σπιλάδος ἐπιδρομὴ κατεβάπτισε, περισχιζομένης τῆς κυβερ-
 νήσεως πρὸς τὰς τῶν πολλῶν ἀντιθέτους ἐπιβολάς, ἄλλοτε ἄλλον
 P 96 πρὸς τὸν οἰκτεῖον σκοπὸν ἐπειγομένου κυβερνᾶν τὸ ἀκάτιον. οὐκ- 15
 οὔν εἰ μὴ τοὺς τυράννους ἀπολικμήσετε, τὴν βασιλείαν δουλα-
 γωγήσετε καὶ παίγιον τοῖς ἔθνεσιν ἔσεσθε, τῷ ἀσυμφώνῳ τῆς
 τοῦ βίου διαγωγῆς κατακληρωσάμενοι τὸ εὐάλωτον. ἔτι Βαρὰμ
 ἐν ποσίν, ἔτι τοῖς ὄπλοις ἀκκίζεται, ἔτι τῆς ὑβρεως ἔχεται,
 στρατεύσας κατὰ τῆς Περσίδος τὴν μάχαιραν. τεθνάτω παρα- 20
 νάλωμα Θηρίων γενόμενος. μὴ τιμάσθω ὁ τούτου νεκρὸς τῆ
 ταρῆ, ἵνα μὴ ταῖς λαοσί τῆς γῆς σηπεδόνα ψυχῆς βδελυρῆς

9. τῷ deest IP.

velletis, et amplissimae gloriae altissimum fastigium deiicietis, monar-
 chiamque pene invictam dissipabitis. hinc adeo felicitatem vestram amit-
 tetis, cum per tyrannum legibus de regno abrogatis potestatem in po-
 sterum nullam obtinebitis. seditio enim est ad confusionem et tumultum
 via. ubi confusio, ibi contumacia et imperii detrectatio. detrectare au-
 tem imperium, et nolle agnoscere dominum, rerum labefactionem pro-
 ducit, a tyrannide sumpto principio, quae ipsa multorum dominationem
 pariens bene habentia corrumpit, et imperii inaequabilitate seditionisque
 discordia unitatem et continuum perpetuumque tenorem principatus dis-
 solvens tyrannidem arripientes omnia facere aut pati compellit. navim
 quippe regni multis gubernaculis gubernatam saxum aliquod non magnum
 e mari prominens occursu suo fractam demergit, divisa gubernatione ac
 propter multorum oppositos inter se flexus alio aliter, pro suo scopo,
 in eius rectionem animum intendente. quocirca nisi tyrannos contriveri-
 tis, servitute regnum mutabitis et gentibus ludibrio eritis, cum vos pro-
 pter dissimilia vitae instituta subactu faciles praebebitis. adhuc Varanus
 ante pedes est; adhuc armis lascivit; adhuc districto in Persidem
 gladio male facere perseverat. moriatur ac bellus devorandus obiciatur.
 ne sepulcro honestetur, ne in viscera terrae detestabilis animae

κατασπείρητε. ἀπογυμνούσθω τὴν κεφαλὴν καὶ Χοσρόης τοῦ
 διαδήματος. οὐκ ἔστι βασιλικὸς τὴν ψυχὴν, οὐκ ἀρχικὴ διανοία B
 κεκόσμηται, οὐκ ἐξουσιαστικὸν τοῦτον τὸ φρόνημα. ἀκάθεκτός
 ἔστι ταῖς ὀρμαῖς, λυσσιῶδης πέφυκε τὸν θυμόν, ἀφιλότιμον
 5 αὐτῷ περιέχεται βλέμμα, οὐκ οἶδε νόμοις προνοίας σεμνύνεσθαι,
 τὸν τρόπον ἔστιν ἀγέρωχος, τὴν ὕβριν φιλίδονος πέφυκε, πάντα
 δεύτερα τίθεται τοῦ βουλήματος, οὐ καρδοκεῖ τὸ συνοῖσον,
 τὴν εὐβουλίαν οὐκ ἐναγκαλιζέται, τὸ φιλότιμον ἀποπέμπεται, τῇ
 φιλοχρηματίᾳ προσπλέκεται, φίλερις ὢν καὶ φιλοπόλεμος καὶ τῆς
 10 εἰρήνης ἀνόρεκτος. χειροτονήσω δὲ τῷ λόγῳ βασιλεία σήμερον
 ὑμῖν τὸ μειράκιον, ὃς παῖς ἐμὸς πέφυκεν ἀγαθός, ἀδελφὸς Χοσ- C
 ρόου τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐκ ἀδελφὸς τὴν προαίρεσιν. ἢ οὐκ εἰς V 202
 μέγα τὰ Περσῶν περιήγαγον τάξεως, τῷ τῆς μεγαλοφροσύνης
 οἶακι τὸ Βαβυλώνιον διδύνων πολίτευμα; βάσανος δὲ τῶν λό-
 15 γων Τοῦρκοι φορολογούμενοι, οἱ Διλιμνῖται καταθέντες κατὰ
 τῶν ὄπλων τοὺς ἀγένας ἡμῖν, Ῥωμαῖοι πόλεις ἐπιφανεῖς ἀποβαλ-
 λόμενοι καὶ τὰς δευτέρας τύχας τῇ ἐκπτώσει τῶν πρώτων δα-
 κρύνοντες. ταῦτα μὲν ἐγὼ ὁ πάντα δράσας καὶ πεπονθὼς διὰ τὸ
 τῆς τύχης εὐμετάβολόν τε καὶ ἄστατον. ὑμῖν δὲ ἐν ἐξουσίᾳ τὸ
 20 ἔχεσθαι τὴν τοῦ συνοῖσοντος ἔφισιν, ἢ καταμελήσαντας τοῦ κα-
 λοῦ τὰς δευτέρας φροντίδας ἀποδοκιμάζειν, καὶ τῷ μεταμῆλῳ D

15. μετὰ interpretes.

20. καταμελετήσαντας IP.

putidum cadaver condatur, et Chosroae caput ne cingatur diademate.
 non est in eo regius animus, non ingenium principe dignum, non impe-
 ratorii spiritus. cupiditatum est incontinens, ira et rabie furit; trucu-
 lento est aspectu, ad providentiae praescriptum graviter se gerere ne-
 scit, moribus superbus, in voluptates praeceps, voluntatem suam rebus
 omnibus anteponeit; quod profuturum videatur, non expectat; consilia
 bona non amplectitur, laudis et honoris studium aversatur. avaritiae
 est implicitus, litigiosus, belli cupidus, pacis inimicus. decernam autem
 verbo vobis regem hodie adolescentem, eundem filium meum, praesta-
 bili probitate praeditum, qui cum sit natura Chosroae frater, non est
 frater etiam studiis ac voluntate. an vero ego cum magnitudine animi
 regnum Persicum administrans bello magna non gessi? vera me loqui
 testes sunt Turcae, qui nunc tributa nobis pendunt. testes Dilimnitae,
 qui cum armis cervices quoque nobis submiserunt. testes Romani, qui
 praeclaris urbibus amissis felicem sortem in adversam sibi conversam la-
 mentantur. haec ego sentio, qui propter fortunae mutabilitatem incon-
 stantiamque feci et passus sum omnia. in vestro situm est arbitrio id
 expetere quod cum rei publicae emolumento coniunctum existimabitis,
 aut neglecta utilitate secundas curas meas reicere, et peccati poeniten-

τῶν ἡμαρτημένων πρὸς τὰ ἐν ποσὶν ὅ τι καὶ πράξετε διηπορηκό-
τας ὀδύρεσθαι.”

5. “Ὅτε τοίνυν ὑπέρρει Ὁρμισδα τὰ τῆς διαλέξεως νουθε-
τήματα, Βινδόης ὁ Πέρσης βρασματώδη συστησάμενος γέλωτα
ἀπεσκοράκιζεν Ὁρμισδον τοῦ διαλόγου τὴν ἐκθεσιν, ἐς μέσον δὲ 5
ἀνιστάμενος τάδε πού τῷ ξυλλόγῳ παρέθετο.

P 97

“Ἄνδρες ὁμόφυλοι καὶ σύμμαχοι καὶ μισοτύραννοι, ἀλλ’
εἰ μὴ νομοθετούντων ἔτι τυράννων ἀνέχεσθε. ἀδικεῖ καὶ νῦν
ἰδιωτεύων ὁ τύραννος. ἔτι τῶν λόγων τὸ κράτος ἀμπέχεται, καὶ
προστάτειν διεγχειρεῖ, καὶ βασιλεύει δημηγορῶν, καὶ θεσμοθε- 10
τεῖ ἐπὶ βήματος, καὶ κατηγορεῖ στρατηγῶν, ἀποδοκιμάζει τε βα-
σιλείαν, καὶ χειροτονεῖ τὸν μοναρχήσαντα, καὶ πάντα πάρεστιν
αὐτῷ ἐν ποσὶν ὅποσα οὐδὲ τὸ τῶν ἐνυπνίων φιλότιμον δωρεῖσθαι
τοῖς ἀπατωμένοις δεδύνηται, μήτε τοσοῦτον ἐννοηθῆναι δυνά-
μενος, ὡς οὐ πέφυκεν ἐν συμβούλων μοίρᾳ γνωρίζεσθαι τοὺς μὴ 15
τὰ περὶ ἑαυτῶν διαθεμένους ἐπιδειξίως τοῖς πράγμασι. πόθεν
B οὖν ἡμῖν ἐνέχυρον τῆς εἰσηγήσεως καταθήσει λίαν ἐδραῖον καὶ
ἀξιοχρεῶν; ἢ τὴν ἑαυτοῦ τύχην κατεγγυᾶν ἡμῖν ἐσοφίστευσεν,
ἐθέλων ἡμᾶς συνδεσμίους θεάσασθαι καὶ τῶν αὐτῶν παθημάτων
κοινωνοὺς ἀνευθύνους; οὐ γὰρ τῶν ἐκείνῳ πεπλημμελημένων με- 20
τέσχομεν τυραννούμενοι. πῶς δὲ κατὰ τυραννίδος γλῶτταν κε-
κίνηκεν ὁ μηδένα νόμον Περσῶν καταλιπὼν ἀτυράννητον, ὃ λη-

12. μοναρχήσαντα IP.

tia ductos, quia quid faciendum esset in rebus manifestissimis dubitave-
ritis, in luctum vos dare.”

5. Ubi Hormisdæ admonitio finem habuit, Bindoes immodico risu
diffluens Hormisdam cum sua concione in malam crucem abire iussit.
ipse in medium surgens concilium sic est affatus.

“Viri cives atque socii et tyrannidis osiores (si tamen tyrannos
etiam nunc vobis leges imponere conantes non toleratis), etiam privatus
nobiscum iniuste agit tyrannus iste. adhuc imperiose loquitur, et iubere
audet, et concionando regnat, et quasi e tribunali leges præscribit,
duces accusat, statum regni improbat, monarchiam creat, et omnia ei
prompta ac parata sunt quæ nec somniator ullus unquam per quietem
sibi falso donata videre potuit. nec istuc saltem apud se cogitare pot-
est, non solere pro consiliariis agnoscî qui res suas ipsi male procura-
verunt. quod igitur suasionis suæ pignus adeo firmum et idoneum da-
turus est? fortunamne suam sponsione obstringere nobis veteratorie me-
ditatus est, volens nos una secum vinculis oneratos eorundemque casuum
socios quanquam innocentes aspicere? nec enim cum eius tyrannidi sub-
essemus, paria cum illo delicta conscivimus. quomodo autem adversus
tyrannos linguam movere non dubitat, qui nullam Persarum legem tyran-

στρικώτερον ἄρξας, καὶ τὴν ἐξουσίαν κιβδηλεύσας τῇ βίᾳ, ἐπομ-
 βρήσας δὲ τοῖς φόνοις πῦρὰ πάντα τὸν τῆς ἡγεμονίας καιρὸν, καὶ
 μικροῦ δεῖν τὸν Τίγριν ἀποχερσώσας τοῖς σώμασιν, ὃ τοῖς τά-
 φοις εὐθηλίαν πραγματευσάμενος, καὶ τοῖς αἵμασι καταπαίνων
 5 τὴν μάχαιραν, καὶ σπάνιν ἀνθρώπων ἐκπορευόμενος, ἵνα τὴν C
 κακίαν ἐξ ὀλιγανδρίας ὠχυρωμένος ἀθάνατα τὰ τῆς τυραννίδος
 ἀποκληρώσῃται. παίδων γνώμης ἐκδικαιτητῆς ὃ μὴ ταῖς ἑαυτοῦ
 πράξεσι δεδिकाκῶς τὰ συμφέροντα. ἄπαγε τῆς ἀτοπίας, Ὀρ-
 μίσδα. οὐ σοφιστεύουσι μετὰ καθαίρεσιν τύραννοι· οὐ νομο-
 10 θετοῦσι γεγονότες ὑπήκοοι· οὐ συμβουλεύουσι κατακριθέντες τὸν
 θάνατον. ἐπεὶ τοίνυν τῶν ὑπηκόων οὐ πρόσεστί σοι τὸ λοιπὸν
 τυραννεῖν, ἐπήρειαν κατὰ τῶν παίδων ὃ δέλιαιος ἐμμελετήσας
 ἀδικεῖν τῷ νεωτέρῳ τὸν πρεσβύτερον εἶλον, ἵνα μὴ σχολίῃ ποτὲ D
 τὰ τῆς σῆς ἀδικίας ἀνάπαυαν. τὸ Τουρκικὸν ὑποφόρους τελεῖ.
 15 ἄλλ' οὐ τῆς σῆς ἀγχινοίας ταῦτα πέφυκε μελετήματα· ταῦτα
 προνοίας ἔργα καὶ θανατῶντες Πέρσαι ἀρεταί τε στρατηγῶν κα-
 λῶς ἐτεκτήναντο. πόλεις καὶ ἄστεα τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπεδύσατο.
 ἄλλ' οὐ πεισθήσονται Πέρσαι· οὐ γὰρ τὰ πράγματα τοῖς λόγοις
 συνδιατίθενται. ἢ οὐχὶ θυραυλοῦσιν ἡμῶν τὸν πόλεμον παίζον-
 20 τες, καὶ φιλεπίδημον φόνον κατασπιλάζοντες περὶ τὴν Περσικὴν
 ἀναχέονται φάραγμα, καὶ τὸ κωλύσον οὐκ ἔστι διὰ τὸ σὸν φιλο- V 203
 πόλεμον; πλήρεις οἱ σοὶ θησαυροὶ τοῦ χρυσοῦ. ἀλλὰ καὶ τῶν

nidis suae expertem reliquit? qui regnavit ut latro, potestatemque vio-
 lencia corrupit ac depravavit. qui per omne regni sui spatium caedibus
 multo creberrimis debacchatus; Tigrin iniectis a se iugulorum corpori-
 bus propemodum innavigabilem effecit. qui sepulcris omnia replere con-
 tendit, gladium sanguine pinguefaciens et raritatem hominum importans,
 ut ex paucitate vivorum quaesito improbitati suae tutamento tyrannidem
 exercere immortaliter posset. filiorum indolem mentesque diiudicat, qui
 quid ipse utiliter agere deberet iudicare omisit. apage, Hormisda, cum
 ista tam insolenti novitate. non philosophantur post abdicationem ty-
 ranni; non dant leges ipsi redacti sub leges; non dant consilium damnati
 capitis. et quia posthac cives iniquo imperio discruciare non potes, ad-
 versum filios tuos, miser, contumelias comminisceris. in seniore per
 iuniorem iniurius esse voluisti, ne unquam a scelere vacares. Turcas
 tributa pensitare fateor, verum non hic industriae solertiaeque tuae la-
 bor est. haec providentiae opera et Persae ferro corpora sternentes et
 duces virtute sua moliti sunt. urbes et oppida Romani perdiderunt. at-
 qui ut istud credant Persae, sero adducuntur: nec enim cum verbis res
 ipsa consentit. an non foris in stativis permanent, arma nostra irriden-
 tes, atque a stragibus hostium in sua provincia edendis refugientes ca-
 stra Persica circumfundunt, quique eos propter divinum tuum bellandi
 studium prohibeat, nemo est? thesauri auro pleni sunt tibi: sed et ple-

P 98 ὀδυρμῶν αἱ πόλεις τε καὶ οἱ θάλαμοι ἀγροί τε καὶ ἀλλῶνες καὶ
 χεστᾶτης αὐτὸς εὐδαιμονίας ἐμφορηθείης, ὑπὸ τῶν χρημάτων
 καταρδενόμενος. ἄπιθι λοιπὸν ἐκποδῶν, τῶν σῶν ἀδικημάτων
 παρασχόμενος δίκην. ἐνὸς ἀνθρώπου φθορὰ σωφροσύνης ἔστω
 διδάσκαλος, καὶ τοῦτο νόμος ἔστω λίαν ἐπιεικῆς τοῖς μετὰ ταῦτα
 καὶ σωτήριος· οὐ γὰρ ἀλαζονείας τρυφήν, ἀλλ' ἀνεπονείδιστον
 οἰκονομίαν ὑπεροχὴν ἢ τῆς βασιλείας ἀναγόρευσις ἐπαγγέλλεται.”

B 6. Ὁ μὲν οὖν ξύλλογος κατεκελεύει Ὁρμισδον, ὑβρίζον-
 τες ἐς αὐτόν, καὶ τῶν λόγων τὴν παρρησίαν ἀπεφαιδίζοντο,¹⁰
 ἐτράποντο δ' ἐς τὰ μάλιστα ἐς θυμὸν, κνυοφθαλιμιζόμενοι τε
 παρεδριμύττοντο, τοῦ θράσους ἀγόμενοι τὰ φνυσήματα, καὶ
 πολλῇ τῇ ἐκχύσει τοῦ ξερεθίσματος ἄγονσιν εἰς μέσον τὸν παῖδα
 Ὁρμισδον, τὸ μειράκιον ἐκεῖνο τὸ δύστηνον, εἶτα ἀποσφάττουσι
 τε ὀρῶντος Ὁρμισδον, πάντα τῇ ὀργῇ χαρίζομενοι. ἀτὰρ μὴ¹⁵
 μέχρι τούτου τοῖς κακοῖς ὑπόθεσιν παρεχόμενοι, καὶ τοῦ Ὁρμι-
 σδον τὸ γύναιον ἐς μέσον παραστησάμενοι ἀπὸ τῆς κύστεως τεμα-
 χίζουσι, κακῶς δικαζούσης τῆς μαχαίρας τοῖς μέλεσι. τὸ μὲν
 C οὖν γύναιον ἅμα τῷ κατηθλιωμένῳ παιδί οὕτω τὸν βίον ἐν ἐπι-
 σήμῳ θεάτρῳ καταστρεψάμενον τραγωδίας ὑπῆρχεν ὑπόθεσις·²⁰
 ἐπεὶ δὲ τῆς δυστυχοῦς ἱστορίας γέγονεν Ὁρμισδας ἀπαράγραφος
 μάρτυς, κληροδοτεῖται τὴν τύφλωσιν, καὶ τοῦτό πως ἦν αὐτῷ
 τῶν συμφορῶν ἐπιμίθιον. περόνας γὰρ σιδηρᾶς ἀνθρακεύσαν-

nae lamentorum urbes, thalami, rura, convalles, agelli. et ut tu pecu-
 niis coacervatis infelicissima felicitate ingurgitare, fortuna et status
 omnis unam et communem calamitatem accipere debuit. quamobrem te
 hinc aufer, tuorumque scelerum poenas persolve. unius hominis interit-
 us caeteros sapere doceat; et hoc in legem posteris aequam valde et
 salutarem esto, siquidem non delicatam arrogantiam et ostentationem,
 sed administrationis omni probro vacantis excellentiam regum declaratio
 pollicetur.”

6. Concilium igitur contra Hormisdam tumultuari, voces ignominio-
 sas iacere, eius sermonis libertatem flocci pendere ac pro nihilo ducere.
 succenduntur ira incredibili, et irreverenter plane virum intuentes exa-
 cerbantur, tam inflatos confidentiae spiritus admirantes. deinde filium
 ipsius adolescentulum illum miserum, certatim capto illudentes, in me-
 dium adducunt, et omnimode furori suo gratificantes in conspectu patris
 morte afficiunt, utraque saevitia progressi coniugem producant et ab
 imo ventre in partes haud aequas dissecant. ita mulier cum miserando
 filio in celebri theatro vita cum sanguine finita tragoediae argumentum
 praebuit. Hormisdas postquam calamitosi spectaculi testis omni excep-
 tione maior factus est, utroque lumine orbatus hoc suorum casuum au-
 ctarium habuit. nam acus ferreas in mediam prunam coniectas et igni-

5 τες καὶ μάλιστα καρτερῶς ταύτας συνουσιάζαντες τῷ πυρὶ ἐπὶ τὰς
 κόρας τῶν ὀμμάτων ἐπέβαλλον, οὕτω τε τῷ μύθῳ τὸν Ὀρμί-
 σταν μετὰ βασιάνων τιβίζοντες, νύκτα κατ' αὐτοῦ τὸ λοιπὸν διὰ
 παντὸς ἐψηφίζοντο, ὑποτιπάζαντες μὴ πως διαδράσειε καὶ πρά-
 5 γματα παράσχοιτο τῇ Περσῶν πολιτείᾳ, ἕναυλον τὴν μνήμην κα-
 τέχοντες τῶν ὑπὸ Καβάδου τελεσιουργηθέντων, ὀπηνίκα τὰ Περ- D
 σικὰ σκῆπτρα κατέθετο. ὁ Καβάδης γὰρ οὗτος πατὴρ μὲν ἐγε-
 γόνηι Χοσρόου τοῦ πάλαι Περσῶν βασιλεύσαντος, ἐπεὶ δὲ παλα-
 μναϊὸς τις ἦν τὴν τε ἔξουσίαν πρὸς βίαν περιεβάλετο καὶ ἐς τυ-
 10 ραννίδα τὰ τῆς βασιλείας μετέβαλε, τῆς ἀρχῆς αὐτὸν παραλύουσι
 Πέρσαι, ἐν εἰρκτῇ τε ἑναποθέμενοι τοῖς τῆς τάλαιπωρίας τιθη-
 νεῖσθαι κόλποις παρέδωσαν. τούτου τὸ γύναιον τὰς εἰσόδους
 παρ' αὐτὸν θαμὰ τε καὶ συχνῶς ἐπεποιήτο ὀσημέραι, ἐθεράπειέ
 15 φέρειν τῆς ἀπαισίου τύχης τὰ δράματα. ὁ μὲν οὖν ἐφεστῆκώς P 99
 τοῦ φρουρίου, ὃς ταγματάρχης τε ἦν καὶ στίφους στρατιωτικῶ
 ἐπιστασίαν ἐκέκτητο, τοῦ γυναιίου καταπίπτει ἐς ἔρωτα. ὁ οὖν
 Καβάδης τοῦτο ἀκηκῶς παρενεγγία τῇ γυναικὶ ἐς ταῦτὸν ἐνῆς
 τῷ φρουρᾷ γενέσθαι καὶ φέρειν τῆς τύχης ἅπασαν σπιλάδα
 20 προσπίπτουσαν. οὗ δὲ γεγονότος ἔκλυτος ἦν ἡ φρουρά, τὸ τε
 σύντονον τῆς διαφυλακῆς ἐκεχάυνωτο, καὶ δουλαγωγεῖται τῇ
 ῥαθυμίᾳ τὸ ἄγρυπνον. ἐντεῦθεν ὁ Καβάδης μεταβολὴν τῶν
 ἐνοχλούντων ἐμπορευσάμενος, καὶ τὴν ἐσθῆτα τοῦ γυναιίου ἀμ-
 φιασάμενος, τῆς εἰρκτῆς ἐξεχώρησε, καταλείψας τὸ γύναιον τὴν
 25 στολὴν αὐτοῦ ἀμπεχόμενον. Σέωσῃν τοίνυν δοκιμώτατον φίλον B

tas pupillis cum cruciamento intruserunt, nocteque perpetua illum damna-
 verunt. timebant enim ne forte aufugiens Persarum rei publicae ne-
 gotium facesseret, cum adhuc alta mente repostum maceret, quid Caba-
 des sceptrum Persicum deponere coactus perpetrasset. Cabades namque
 hic Chosroae olim Persarum regis pater fuit. quoniam autem homo san-
 guinarius erat et potestatem vi occuparat tyrannicisq; moribus regnum
 deformabat, principatu deiectum Persae custodia claudunt et aerumnae
 alumnum donant. ad quem uxor saepius quotidie ventitans officiose ma-
 rito inserviebat, et ad tristis fortunae ludum sapienter perferendum ad-
 monitionibus suis permovebat. hinc castelli idemque turmae militaris
 praefectus mulieris amore captus, eam ut sibi obsequeretur rogavit.
 quod ubi Cabades ex ea cognovit, hortatur uti quamcumque a fortuna
 labem ne recuset et hominis complexum admittat. re perfecta et custo-
 dia fit solutior, languescunt excubiae, et insomniae vigiliarum socordia
 dominatur. itaque Cabades incommodis suis mutationem inveniens, ve-
 stem uxoris indutus, illamque sua vicissim veste indutam relinquens, e
 custodia egreditur, et ascito Seose amico probatissimo ad Hunnos acce-

παραλαβὼν τοῖς ἔθνεσι τῶν Οὐννων προσομιλεῖ, οἷς Τούρκους
 πολλαχοῦ πον ἡ ἱστορία ἐγνώρισεν. εἶτα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν
 Ἐφθαλιτῶν φιλοφρονώτατα ξενισθεῖς, δυνάμεις τε ἀξιόλογωτά-
 V 204 τος περιβαλόμενος, μάχη τῶν ἀντιπάλων κεκρατηκῶς ἀπολαμ-
 βάνει τὸ κράτος, ἀναζεύξας πρὸς τὰ βασίλεια. ὁ μὲν οὖν Κα-5
 βάδης ἀντιταλαντεύων Σειώσῃ τῷ τῆς φιλίας Θεσμῶ τὴν ἀντίδο-
 σιν ταῖς ὑπεροχαῖς τῶν ἀρχῶν τοῦτον ἐλάμπρυνε, δίκας ὑπὸ τῶν
 ἡδικηκότων ὠμότατα εἰσπραξάμενος. ταῦτα γοῦν, ταῦτα οἱ
 τῶν Περσῶν σατράπαι διανοοῦμενοι ἐκκορακίζουσι τὸν Ὁρμί-
 C σδαν. (7) ὅτε γοῦν τῷ ξυλλόγῳ ἅπαντα τὰ πρὸς ὄργην ἐπεπέ- 10
 ραστο, ἀνάγεται Χοσρόης ἐπὶ τὸν βασιλεῖον θρόνον, τῇ τε ἀψίδι
 τῇ χρυσῇ παρεστῶς, ὡς ἔθος Πέρσαις ἀναγορεύεσθαι, προσε-
 κνεῖτο βασιλικώτατα καὶ ταῖς ἐθνημαῖς τὰ ὅτι περιεκλύζετο.
 ὁ μὲν οὖν ἄχρι τινὸς τὸν πατέρα περὶ τὴν φρουρὰν ἐφιλοφρονεῖτο
 παρηγορούμενος, τῆς τε βασιλικῆς ἐστιύσεως μέτοχον ἐπεποίητο, 15
 πέμπων ὡς αὐτὸν ἐν λεκανίσι χρυσαῖς μωττωτοὺς καὶ κῶλα θή-
 D ρας βασιλικῆς, βουβαλίδων τε καὶ δορκάδων καὶ ὄνων ἀγρίων
 τῶν μελῶν τὰ ἐπίσημα, ἀνθοσμίας τε οἶνους καὶ ποικίλων προ-
 πομάτων κατασκευάς, ἄρτους τε εὖ πεπεμμένους καὶ γάλα καὶ
 λάχανα, καὶ ὅποσα ἄλλα γαστριζομένοις τυράννοις δορυφορεῖται 20
 ἐς τραπέζης πανήγυριν. ὁ δ' Ὁρμισδαν ἀπεδοκίμασε τὸ τοῦ βα-
 σιλέως φιλότιμον, καὶ λίαν κενταυρικῶς ἐλοιδορεῖτο τοῖς διακο-
 νουμένοις αὐτῷ· ὠβελίζε γὰρ εἰκότως οἰκτειρμὸν ἐπονείδιστον,

3. νεφθαλιτῶν IP.

dit, quos esse Turcas multis locis monuimus. ab Ephthalitarum rege
 benevolentissime acceptus copiisque instructissimis adiutus victis certa-
 mine inimicis regnum postliminio recepit, et in regiam reversus ex ami-
 citiae legibus pares gratias retulit, cum eum summis honoribus illustra-
 vit: de persecutoribus poenas crudelissime sumpsit. hoc igitur, hoc,
 inquam, Persarum satrapae formidantes Hormisdan oculis privandum
 censuerunt. (7) postquam conventus per omnia iram suam explevit,
 Chosroes in thronum regium extollitur, stansque sub fornice aureo, ut
 apud Persas more receptum est cum reges proclamantur, adoratur rega-
 lissime, et omnium aures fausta acclamantium vocibus circumsonant. hic
 aliquandiu patrem in carcere solatiis mulcet amanter et regio victu
 sustentat, mittens ad eum intrita in patinis aureis, ac de venatione regia
 bubulorumque caprearum et agrestium asinorum partes praecipuas, vina
 item odorata et propinamenta variorum generum, panes praeterea exqui-
 site coctos, lac, olera, et quaecunque alia regibus ventri et abdomini
 deditis ad mensam panegyricam subserviunt, caeterum Hormisdas stu-
 dium regis erga se contemnens, ut Centaurus aliquis (id est, ferum et
 agrestem in modum), quae sibi ministrabantur vituperabat. non imme-

ἄποπομπούμενος ὕβριν ὑποκριναμένην εὐσέβειαν. τοῦτό τοι καὶ
 ἄποτεματίζει τῷ Ὁρμίσδῃ τὸν θάνατον· τυμπάνοις γὰρ κατὰ P 100
 τῶν λαγόνων παίόμενος καὶ ῥοπάλοις τοὺς ἐν τῷ τραχήλῳ σφον-
 δύλους συνθλάμενος καταλύει τὸν βίον πικρότατα. ὁ δὲ Χοσ-
 5 ρόης τηλικούτῳ μίσει τὰ τῆς βασιλείας βεβηλώσας προαύλια ἐπι-
 βατήρια τοῦ κράτους ἐπανηγύρισε, χρυσῶ τε πολλῶ ἐφιλοτιμεῖτο
 τοὺς ἐπιφανεστάτους τῆς Περσῶν βασιλείας, τῆς τε φρουρᾶς
 ἐπέξῃγε τὰ πλήθη, κατειρωνευόμενος ἐντεῦθεν οὐκ ἔσσεσθαι τῆς
 πατρώας ἀπανθρωπίας διάδοχος. ἔκτη δ' ἡμέρα, καὶ δι' ἐπι-
 10 στολέως μετεπέμπετο Βαράμ γενέσθαι ὡς αὐτόν, καὶ δώροισ βα- B
 σιλικοῖς μεγατιμίοις ἐπιθάσσευε τοῦτον καταθέσθαι τὸ τύραννον.
 ἐπισχνεῖτο δὲ καὶ τὴν δευτέραν τοῦ κράτους ἀπονεῖμαι ἀξίαν αὐ-
 τῷ, τοῖς τε προσημαρτημένοις διαλύσασθαι, ἐνέχυρόν τε τῆς ὁμο-
 λογίας ὄρκον μεσίτην παρέχεσθαι. ὁ δὲ Βαράμ ταῖς βασιλικαῖς
 15 ἐντειυχικῶς συλλαβαῖς τοῖσδε τὸν Χοσρόην ἠμείψατο γράμμα-
 σιν. ἦδη γὰρ παραθήσομαι καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ Βαράμου ἐπὶ
 λέξεωσ σύμφρασιν.

“Βαράμ φίλος τοῖς θεοῖς, νικητής, ἐπιφανής, τυράννων C
 ἐχθρός, σατράπης μεγιστάνων, τῆς Περσικῆς ἄρχων δυνάμεωσ,
 20 ἔμφρων, ἡγεμονικός, δεισιδαίμων, ἀνεπονεδιστος, εὐγενής, εὐ-
 τυχής, εὐεπήβολος, αἰδέσιμος, οἰκονομικός, προνοητικός, πρᾶος,
 φιλόανθρωπος Χοσρόη τῷ παιδὶ Ὁρμίσδου. τὰ γραφέντα παρὰ
 τῆς ἑλλειποῦσ ὑμῶν καὶ μικροτάτης συνέσεωσ ἐδεξάμην, καὶ τὰ
 σιαλέντα παρὰ τῆς σῆς τολμηρῶσ ἐγχειρήσεωσ οὐκ ἀπεδέξάμην·

rito autem misericordiam illaudabilem aversabatur, et simulatam piete-
 tem ut apertam iniuriam excludebat; id quod exitium ei peperit: fustibus
 enim in ilia impactis et collo ictibus clavarum confracto acerbissime vi-
 tam exiuit. Chosroes cum tam inexpiabili scelere primordia regni sui
 contaminasset, pro adepto imperio laetitiam publicam instituebat, et in
 Persarum nobilissimos quosque largitiones auri prodige faciebat: cater-
 vas e carcere dimittebat, quo a paterna crudelitate longius abfuturus
 crederetur. die sexto per epistolam accitur Varamus, donisque pro ma-
 gnificientia regia ad tyrannidem abiiciendam invitatur. proximi item ab
 rege honores in regno, admissorum condonatio, pactique huius pignus
 iusiurandum intercessurum, promittuntur. Varamus lecta regis epistola
 hunc in modum rescribit ad verbum.

“Varamus deorum amicus, victor insignis, tyrannorum inimicus,
 satrapa megistanum sive procerum, Persicarum copiarum imperator, sa-
 piens princeps, religiosus, inculpabilis, nobilis, beatus, voti compos,
 venerandus, oeconomicus, providus, mitis, humanus, Chosroae Hormis-
 dae filio. quae ab imperfectione parvissimaque prudentia tua mihi scri-
 pta sunt, recepi, munera confidenter abs te missa repudiavi: nam ne-

ἴδει γὰρ μήτε γράμμασι μήτε δωρήμασι βασιλικοῖς χρῆσθαι ἡμᾶς πρὸς ἡμᾶς, καὶ μάλιστα οὕτως ἀτάκτου τῆς σῆς χειροτο-
D νίας προελθούσης κατὰ τὴν Περσικὴν πολιτείαν, καὶ μήτε τῶν
 εὐγενῶν καὶ ἀξιολόγων συμψηφῶν γενομένων τοῖς ἀτακτοτέροις
 καὶ δυσγενεστέροις ἀνθρώποις. ἵνα μὴ οὖν τοῖς πατρίοις ἐπι-
V 205 πέσης κινδύνοις, τὸ μὲν διάδημα ἐν ἱεροῖς ἀποθέμενος τόποις
 τῶν βασιλικῶν τόπων ὑπέξελθε, τοὺς δ' ἐπὶ πταίσμασιν ἑαλω-
 κότας ἐν εἰρκτῇ αὐθις ἀποθέσθαι τοὺς τὰ ὁμοίᾳ σοι τετολημκό-
 τας ἀναγκαῖον· οὐδὲ γὰρ μετὰ τῆς σῆς δυνάμεως ἴδιον ἀνεξετά-
 στως τοὺς κακούργους ἀνθρώπους παραλύσαι τῆς πρεπούσης αὐ-
 τοῖς πρὸ τῶν νόμων ἐπέξελεύσεως. ταῦτα δὲ ποιήσας ἐλθέ
 πρὸς ἡμᾶς, καὶ κλιματάρχης τῆς Περσικῆς πολιτείας παραντίκα
 γενήσῃ. ἔρρωσο, φρονῶν τὰ συμφέροντα. εἰ δὲ μή, προγο-
 νικῶς διαφθάρηθι.”

P 101 8. Τοῦ δὲ γραμματοφόρου συντόνω κινήσει τινὶ θᾶττον 15
 παραγεγονότος εἰς τὰ βασίλεια καὶ τὸ πνκτίον τῶν ὑπὸ Βαράμιου
 συγγεγραμμένων τῷ βασιλεῖ παρακομισαμένου, τῇ ἐπαύριον
 ἄπαντας εἰσκαλεσάμενος ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς εἰς ὑπήκοον
 τῶν συνεληλυθότων παρεγύμνου τὰ ὑπὸ Βαράμιο σοβαρῶς γεγραμ-
 μένα. οἱ δὲ σατράπαι καὶ οἱ ἄλλοι ταῖς τῶν ἀξιωματῶν τύχαις 20
 καταλαμπόμενοι ἐδεινοπάθουν ἐπὶ τοῖς ἐκτόπως τετολημμένοις
 τῷ Βαράμῳ, τὸν δὲ βασιλέα πρὸς ὀργὴν ἐξεβάχκενον, κοινὸν τῆς
 Περσίδος τύραννον ἐς τὸ φανερόν ἐκείνον αὐτὸν τὸν Βαράμιον γρά-
B φροντες. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ Βαβυλώνιος δεδιὼς μὴ ταῖς ἀπειλαῖς
 τῶν λόγων ἐκτραχύνῃ τὸν τύραννον πρὸς τὸ ὑπειθέστερον, κρύ- 25

que litteras neque dona regalia ad nos mittere conveniebat, cum prae-
 sertim te rege creando tanta sit in rem publicam Persarum invecta per-
 turbatio, et neque nobiles neque alicuius pretii homines cum turbulentis
 illis ac plebeis societatem coiverint. ne igitur paterna te calamitas exci-
 pias, deposito in sacris locis diademate regia excede. qui porro deli-
 quissee convicti sunt, qui, inquam, paria tuis sceleribus ausi sunt, eos
 de integro in carcerem trudi oportet. non enim potestatis tuae est ho-
 mines maleficos citra discrimen legum poenis eximere. haec ubi feceris,
 te ad nos confer, et statim climatarcha Persidis (hoc est, tractus ali-
 cuius terrarum seu regionis praefectus) creabere. vale, et conducibili-
 lia fac cogites. sin minus, cum patre tuo male peri.”

8. Cum tabellarius magnis itineribus celeriter in regia affuisset ta-
 bellasque a Varamo conscriptas regi tradidisset, die postero convocatis
 ad unum optimatibus magistratuumque honore illustribus ad se Varamo
 superbe scripta commemorat. illi inusitatum viri audaciam graviter et
 iniquo animo ferunt, regique faces irarum subiiciunt, Varamum commu-
 nem Persidis tyrannum esse palam decernunt. rex metuens ne verborum

πει μὲν παρ' ἑαυτῶ τὸ δοκοῦν, καὶ ὡσπερ ὑπὸ παραπετάσματι τῷ ἐπιπλάστῳ τῆς κολακείας τὴν τοῦ Βαράμ ὑποκλέπτων δευτέραις ἀξίωσιν καθυφεῖναι τοῦ ὄγκου τὸν ἀντιπράττοντα, τάδε πως ἐν βιβλίῳ ἐγχαράξας αὐτῷ. οἶμαι δ' οὐκ ἀναξιόλογον καὶ 5 αὐτὴν τὴν συνθήκην προθεῖναι τῆς λέξεως, ἵνα τῷ ἀμεταμόρφῳ τῆς τῶν πραγμάτων ἐκθέσεως ἀθόλωτα τὰ τῆς ἀληθείας ἀρῶσιντο οἱ ξένων καὶ ἀκορέστων ἀφηγημάτων κατορευόμενοι.

“Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, δυναστευόντων δεσπότης, κύριος ἔθνων, εἰρηνάρχης, τοῖς ἀνθρώποις σωτήριος, ἐν θεοῖς C
10 μὲν ἄνθρωπος ἀγαθὸς καὶ αἰώνιος, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις θεὸς ἐπιφανέστατος, ὑπερένδοξος, νικητὴς, ἡλίῳ συνανατέλλων καὶ τῇ νυκτὶ χαριζόμενος ὕμματα, ἐκ προγόνων ἐπίσημος, βασιλεὺς μισοπόλεμος, χαριστικός, ὃ τοὺς Ἄσωνας μισθούμενος καὶ τὴν βασιλείαν Πέρσαις διαφυλάττων, Βαράμ στρατηγῷ Περσῶν,
15 ἡμετέρῳ δὲ φίλῳ. ὑπομνηστικὸν τῆς πολυθρολλήτου ἑμῶν ἀνδρείας ἐδεξάμεθα, καὶ γνόντες ὅτι ὑγαίνετε, ἐχαροποιήθημεν. τινὰ δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ ῥήματα παρετέθηκας, ἃ ἐκ τῆς σῆς οὐκ D
ἐγεννήθησαν καρδίας. ἄλλ' ἴσως ὁ τοῦ γράμματος ὑπουργὸς οἴνω πολλῷ μεθυσθεὶς καὶ ὑπνω ἀμέτρῳ περιβληθεὶς μάταια καὶ
20 ἀλλόκοτα ἐνόησα συνεγράψατο. ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ δένδρα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τὰ ἱμάτια ἀπεδύσαντο καὶ οὐκ ἰσχύουσι τὰ ἐνόησα, διὰ τοῦτο οὐκ ἐταράχθημεν. ἡμεῖς δὲ καὶ τὸν βασιλεῖον θρόνον καλῶς ἀπελάβομεν, καὶ τὰ νόμιμα Πέρσαις οὐκ ἀνετρέ-

17. an παρετέθηκας?

minis tyrannum exasperatum ad officium praefraciorem redderet, sententiam suam occultam habet, et ficto velatoque blandimento eum captans, ut ad secundam saltem petitionem de arrogantia remitteret, hunc ei libellum scribit; quem ad verbum apponere, non alienum fore opinor; quo expositione rerum nihil variata veritatem puram ac liquidam hauriant, qui novarum narrationum delectatione satiari non possunt.

“Chosroes rex regum, dominantium dominus, gentium dominus, princeps pacis, hominum salus; inter deos quidem homo bonus et aeternus, inter homines autem deus illustrissimus; victor longe gloriosissimus, cum sole exoriens, nocti oculos (stellas) largiens, a maioribus nobilis, rex belli osor, bene merens de omnibus, Asonas mercede conducens et regnum Persis custodiens, Varamo Persarum duci, amico nostro. schedam multorum sermonibus praedicatae fortitudinis vestrae suscepimus, intellectoque vos bene valere gavisus sumus. reperiebantur autem verba quaedam intexta epistolae, quae ab animo tuo haud profluxerunt: sed fortasse amanuensis probe appotus altoque somno demersus vana et monstrosa somnia sua litteris exaravit. quoniam vero diebus istis arbores suas vestes (frondes) deposuerunt et somnia non valent, ideo res nihil nos perturbavit, qui in sedem regiam honeste successimus, et Persarum

ψαμεν, τοὺς δ' ἐκ φυλακῆς διασωθέντας πάλιν φυλακῇ οὐκ ἐπι-
 θῶμεν· οὐ γὰρ πρέπει βασιλέως δωρεὰν χηρεῖν δυνάμει. τὸ
 μὲν οὖν διάδημα ἐπὶ τοσοῦτον τεθαρορήκαμεν μὴ ἀποτίθεσθαι,
 P 102 ὡς ἐλπίζειν ἡμᾶς, καὶ εἴπερ ἄλλοι εἰσὶ κόσμοι, κἀκείνων βασι-
 λεύειν. ἐρχόμεθα δὲ πρὸς σὲ βασιλικώτερον, ἢ λόγοις πείσον-5
 τες ἢ τοῖς ὄπλοις καθυποτάξαντες. εἰ δὲ θέλῃς εὐ' ἔχειν, φρόνει
 τὰ δέοντα. ὑγίαινε, ἐσόμενος ἡμῶν ἄριστος σύμμαχος."

B
 V 206 9. Ὅτε γοῦν ταῦτα ἐπεπόμφει ὁ βασιλεὺς τῶν Μήδων
 τῷ τυράνῳ Βαράμ, αἱ δυνάμεις πάντοθεν ἤρανίζοντο. συλλέ-
 γει τε τὸ ὀπλιτικὸν τοὺς τε περὶ τὸ Ἀδραβιγάνων, τοὺς τε ἐπι-10
 καθημένους τοῖς μέρεσι τοῦ Ζαβῦ ποταμοῦ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 τοὺς ἀνὰ τὴν Νίσιβιν στρατοπεδευομένους ἀνελέξατο ὡς τάχος.
 καὶ δῆτα ὀπηνίκα τὰς ἐπισωρευθείσας αὐτῷ δυνάμεις εἰς ἓνα ἐπε-
 στοίχισε χῶρον, χρήμασι φιλοσφρονησάμενος, ταῦτ' ἄρ' ἠγεμό-
 νας προέστησι, τὸν μὲν Σαράνην τοῦ δεξιοῦ ἐπιστατεῖν παρα-15
 κελυσάμενος στίφους, Ζαμένδην δὲ τοῦ εὐωνύμου κλίτους προ-
 τάττει ἠγήσασθαι, τὸν δὲ Βινδόην τὴν μέσην περιβάλλεσθαι
 C φάλαγγα τῶν τε ὀπισθοφυλάκων ἀντέχεσθαι παρεκελεύετο. ἀπά-
 ρας τοίνυν ἐκ τῶν βασιλείων ὁ Περσῶν βασιλεὺς προσομιλεῖ πε-
 δῶ τινί, ἐν ᾧ ποταμὸς περιεκέχνητο ἑκατέρας δυνάμει διαρρέων 20
 μεσαίτατος. ἐπὶ τῶν ὄχθων τοίνυν τοῦ ποταμοῦ ἑκατέρας στρα-
 τιᾶς ποιησαμένης τὴν σύστασιν, καὶ πολλῶν λόγων ἀπὸ τε
 Χοσρόου καὶ Βαράμ διυπορθμευομένων ἀπὸ πρώτης ἕω μέχρις

iura non evertimus, et custodia liberatos iterum non includemus: debent enim regis dona vim et robur obtinere. diadema denique nos adeo non deposituros confidimus, ut potius, si alii mundi extant, eorum nos fore reges speremus. veniemus autem ad te regaliter, ut aut verbis tibi persuadeamus aut armis te subigamus. si bene vis habere, recta sape vale, futurus socius noster optimus."

9. Hac epistola ad tyrannum delata copiae undique corrogantur, et miles ex Adrabiganis et ex accolis Zabae fluminis conscribitur. ad Nisibim quoque castrametati sine mora aggregantur. ergo postquam contractas a se copias unum in locum conduxit, distributo benigne congariario duces praeficit. Saranem cornu dextrum, Zamendem sinistrum curare iubet: Bindoi medios et triarios committit. profectusque e regia in planitiem quandam venit, quam fluvius interlabens utrumque exercitum dividebat. super ripas igitur utrisque constitutis, ac multis sermonibus ultro citroque a principio diei usque in vespere habitis, mandatisque et colloquiis in ventum effusis, et nulla ex parte ullo modo pace composita, praelium capessitur et pugna ingentia mala parturit. excursiones fiebant, et missilibus res praetentabatur; quae solent esse certaminum militarium praeludia. Varamus vallum circumdat, et alia ad suos

ἰσπέρας ἐπιστολῆς, καὶ τῆς διαλέξεως εἰς ἀέρα χειρείσης καὶ μη-
 δαμῆ μηδαμῶς εἰρηναίων λήξεως κληρωσαμένης ἀποπεράτωσιν,
 ὁ πόλεμος ἐκαττύετο ἢ τε μάχη ἐκνοφόρει μεγάλων κακῶν ἐπι-
 φοίτησιν. τοίνυν ἐκδρομαί τε ἤδη ἐγίνοντο ἀκροβολισμοί τε,
 5 καὶ ταῦτα δὴ ταῦτα τὰ τῆς παρατάξεως προπύλαια φιλοπόλεμα. D
 ὁ μὲν οὖν Βαράμης τάφρον περιεβάλετο, τὰ τε ἄλλα τὰ εἰς
 ἀσφάλειαν τῆς μαχίμου δυνάμεως ἐτεκταίνετο· ὁ δὲ Χοσρόης οὐ
 θαρρῶν χάρακα ἐν πεδίῳ περιστοιχώσασθαι, ἡμέρας μὲν διατε-
 λούσης πολεμησείων ὥσπερ πῶς ὑπεφαίνετο, νυκτὸς δ' ἐπιούσης
 0 εἶσω τῆς πόλεως τὰς δυνάμεις περιεφρούρει συγκλείσας. ἐντεῦ-
 θεν οὐκ εἰς ὀλίγην καταπεπτώκει ἀθυμίαν τὰ περὶ τὸν Χοσρόην
 στρατεύματα. ὁ δὲ Βαράμ, ὅτε κατάδηλος ἦ τῆς ἀντιθέτου
 δυνάμεως γέγονέ που δειλία, ἐθάρρησε λοιπὸν μὴ κλέψαι τὸν
 πόλεμον· οὐς γὰρ ἐνῆν βιάσασθαι ἐς τὸ φανερὸν, τούτους οὐκ
 5 ἔδοκίμαζε τὴν ἀπάτην κατατιτύσασθαι καὶ θολὸν τοῖς θριάμβοις
 διὰ τὸν δόλον παρέχεσθαι. ὁ δὲ Χοσρόης ὑπολαβὼν τινὰς συν-
 διατίθεσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ τυράννου διεγχειρουμένοις φόνῳ διε-
 χρήσατο τούτους. δευτέρα δ' ἡμέρα τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις
 καταβεβλημένας τὰς ψυχὰς ἐωράκει. διὰ τοι τοῦτο πρὸς ἀπό-
 0 δρασιν εἶδε, τὴν τε ἀποφυγὴν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν γυναίοις προκα-
 τειρογάξετο. οὕτω δὴ τῶν πραγμάτων διακειμένων, ἐβδόμη ἡ- P 103
 μέρα ὁ Βαράμ οὐκ ἐθέλοντος Χοσρόου πρὸς παράταξιν ἀπαντή-
 σαι νυκτομαχίαν ἐν σκοτομήνῃ συνίστησιν, ἐπιπίπτει τε τοῖς περὶ
 τὸν Χοσρόην στρατεύμασι. φοβερεῦς τοιγαροῦν οὐσης τῆς κα-
 5 ταπλήξεως, μέγαλον τε θορόβον ἐξαπιναιῶς φοιτήσαντος, τῆς
 τε θραύσεως πρῶτα τοῖς νωτοφόροις ζῶις ἐπιφερομένης ὑπὸ
 τῶν πολεμίων, εἶτα καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους Χοσρόου μετα-

1. an ἐπιστολαῖς?

tutandos molitur. Chosroes exercitum vallo cingere in campo non au-
 dens die quidem toto bellaturire videbatur, adventante autem nocte cop-
 ias in urbe securitatis ergo claudebat; ex quo milites ponebant animos.
 Varamus ex hostium timiditate factus animosior de caetero tectius agen-
 dum non putavit: quos enim vi aperta liceret devincere, ab iis fraudem
 sibi obiectari ac triumphis suis propter dolum adhibitum maculam aspergi,
 probare non poterat. Chosroes ratus quosdam e suis tyranno fave-
 re, eos vita privat. die sequenti copias suas desperatas animadvertens
 praemissis uxoribus ad fugam spectat. rebus sic affectis, luce septima
 Varamus, Chosroe conflictum detrectante, nocturnis tenebris impressio-
 nem facere instituit. stupore igitur horribili ac trepidatione desubito
 ingruente, primumque iumentis onerariis occisis, deinde ad milites ipsos

βεβηκότος τοῦ φόνου, πολλῶν τε ἀναιρεθέντων, μετατίθεται τὴν γνώμην τὸ μάχιμον, αὐτομολεῖ τε πρὸς τὸν Βαράμ καὶ ταῖς ἀμφ' αὐτὸν δυνάμεσιν ἀναμίγνυται. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τὴν ἀκρώρειαν τῶν δυστυχημάτων φέρειν οὐκ ἔχων, ἣ ποδῶν εἶχε δυνάμεως, διαδιδράσκει τὸν μέγαν τοῦτον καὶ παραδοξότατον ⁵ κίνδυνον μετὰ τινων εὐαριθμήτων ὑπασπιστῶν. (10) καὶ οὕτω τῆς βασιλείας ἐκπεπτωκώς, τὴν Κτησιφῶντά τε καταλιπὼν καὶ τὸν Τίγριν διανηξάμενος ποταμόν, διηπορεῖτο ὅ τι καὶ δράσειε, τῶν μὲν πρὸς τὸ Σκυθικὸν τὸ ἔθρον, οὓς Τούρκους λέγειν εἰώθαμεν, γενέσθαι εισηγουμένων αὐτῷ, τῶν δ' ἐν τοῖς Καυκασίοις ἢ Ἀτραποϊκοῖς διασώζεσθαι ὄρεσιν. οὕτω μὲν οὖν ἡμηχάνει ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ τῶν παραινέσεων. τοιγαροῦν κομιδῇ ἐπιεικῶς ἀνατίθησι τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ τὰς ἡνίας τῆς ἀποδράσεως· εἰς τε τὸν οὐρανὸν ἀποβλέψας καὶ τοῦ δημιουργοῦ εἰς ἐννοιαν γεγονώς, ἀγνωμιονῶν τε τοὺς ἐπιπλάστους θεοὺς, τῷ τε ¹⁵ Μίθρα μηδέν τι τῆς ἐλπίδος προσενεγκάμενος, εἰκότως ἡμαύρωσε τὸ τῶν κινδύνων ὀξύροπον, καὶ τὴν πίστιν μεταβαλλόμενος μεταβάλλει καὶ τὴν τύχην πρὸς δεξιότητα. τῷ μὲν οὖν χαλινῷ χαιρεῖν εἰπὼν, τὰς τε εὐθετιζομένας ἡνίας παρακρονοῦσάμενος, ἡξίου ὑπὸ τῆς ἵππου ἰθύνεσθαι τὸν τε ἐπιβάτην ὑπὸ τοῦ ²⁰ ἐποχοῦντος κυβερνᾶσθαι πρὸς τὰ συμφέροντα, Θεῷ καὶ ἵππῳ τὰς κρίσεις πεπιστευκώς τῶν ἐκβάσεων· οὕτω γὰρ εὐδόκησεν ὁ καιρὸς, μεγάλην ἀποσχεδιάσαι τῷ κόσμῳ πραγμάτων ὑπόθεσιν. ^D ἣ μὲν οὖν ἵππος ἐκείνη ἣ βασιλεῖος ἤγε τὸν ἐπιβάτην φυγάδα ἀνὰ τὴν ἔρημον. ταύτην δὲ διανύσας, καὶ τὸν Εὐφράτην ποτα- ²⁵

progressa caede, nec paucis interfectis, reliqui mutata mente cum Varamo sese coniungunt. Chosroes huic gravissimae cladi perferendae impar, summa usus celeritate cum paucis quibusdam satellitibus magnum et inexpectatissimum discrimen effugit. (10) cum sic regno excidisset, Ctesiphontem reliquisset Tigrimque traiecisset, pendebat animi quo se verteret, consulentibus aliis uti ad Scythas Orientales, quos Turcas nominare solemus, proficisceretur, aliis, ut Caucasais aut inuis montibus salutem suam mandaret. sic ille rationum momenta examinans perplexus haerebat. itaque supremo omnium deo aequissime arbitrium fugae suae permittit, sublatisque in coelum oculis et opificis universorum recordatus, deosque commentitios abominatus ac de Mithra (sole) omni spe abiecta, merito impendens capiti suo periculum amolitus est, et cum religione fortunam quoque feliciter mutavit. itaque dimissis habenis scite compositis, equi gressum ultroneum sequi, atque ab eo ipse rector, deo et animanti commisso eventus iudicio, ad utilitatem suam dirigi voluit. sic enim visum est tempori, magnum ex tempore mundo praebere admirationis argumentum. equus igitur ille regius sessorem suum fugitivum

μὸν παραμείψας, τῶν Ἀβορέων καὶ Ἀνόθων πλησιάζει φρου-
 ρίοις· ταῦτα δ' ὑπὸ τὸ Περσικὸν ἐφορολογεῖτο πολίτευμα. ἀπά-
 ρας δ' ἐντεῦθεν Χοσρόης ἀφικνεῖται ἐπὶ τὰ Κιρκησίον ἐχόμενα
 πόλεως. δέκα δὲ σημείοις ἀγροαυλιζόμενος ἀπεκπέμπει ἀγγέλους
 5 εἰς τὸ Κιρκήσιον, παραδηλῶν τὴν ἄφιξιν καὶ τὰς νεωτέρας τύ-
 χας καὶ τὴν ἐς τὸν Καίσαρα καταφυγὴν, τὴν τε ἐς τὰ οἴκοι κά-
 θοδον ἐξαιτούμενος ἡξίου συμμαχικὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ἀποίσεσθαι. P 104
 τρίτη γοῦν φυλακὴ τῆς νυκτός, καὶ οἱ ἀγγελοὶ πρὸς ταῖς πύλαις
 ἐχώρησαν. ἐπεὶ δὲ τοῖς πυλωροῦσι τὰ τοῦ τειχίου διεξοδούμενα
 10 ὑπὸ τῶν πρέσβειων διεγνωρίζετο, ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα Θάπτον τῆς
 πόλεως οἱ τὴν φρουρὰν τῶν πυλῶν ἐγχειρισθέντες προήεσαν, τῷ
 τε ἡγεμόνι μετὰ συντόνον σπουδῆς τὴν περιπέτειαν ἀνέτιθεσαν.
 τῷ δὲ φρουράρχῃ ἦν ἄρα Πρόβος ὄνομα. ὁ μὲν οὖν Πρόβος ἐξ
 ἑωθινοῦ τὸν Χοσρόην πρὸς τὸ ἕστυ εἰσάγει, δεξιότητι δὲ καὶ
 15 φιλοφροσύνῃ τοῦτον ἐξένιζε. τὰ δὲ τούτου γύναια, παῖδας
 ὑπομαζίλους περιωγόμενα, λίαν εἰς τὰ μάλιστα φιλανθρωπίας
 ἡξίου. τούς τε ὑπασπιστάς καὶ περιπόλους (τριάκοντα δ' ἄρα
 τῷ Χοσρόῃ ὑπῆρχον) εὖ ἐποίει κάρτα ἐπιεικῶς. δευτέρα δ' ἦ- B
 μέρα, καὶ Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐζήτει τὸν Πρόβον
 20 διὰ γράμματος πρεσβεῦειν παρὰ τὸν Καίσαρα, καὶ ἐγχαράξας
 βασιλείους κεραίας διὰ Πρόβον τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλλε. τῇ δ'
 ὑστεραίᾳ Κομεντιόλῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ τὴν Ἰερὰν πόλιν ἐνδια-
 τρίβοντι κατάδηλον τὴν Χοσρόον ἐνδημίαν ὁ Πρόβος πεποίηται,
 πέμπας ὡς αὐτὸν καὶ τὰ παρὰ Χοσρόου ἐν ἄξιῳσει γεγραμμένα
 25 τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Κομεντιόλος τῶν ὑπὸ τοῦ Πρόβου διαγινω-

25. an διαγορισθέντων?

per solitudinem et iuxta Euphraten ad Aboreorum et Anathorum castella
 Persis tributaria perducit. inde discedens in fines Circesiorum defer-
 tur, et adhuc ad decimum lapidem distans, nuntium in urbem super ad-
 ventu suo recentique calamitate ac deliberato ad Caesarem perfugio
 mittit, cuius adiutus auxiliis redire domum desideret. tertia noctis vi-
 gilia nuntii ad portas affuerunt; qui ut custodibus de ingressu signifi-
 carunt, illi continuo ad urbis ac praesidii praefectum accedunt, de con-
 versione rerum certiore faciunt. Probus (hoc praefecto nomen erat)
 Chosroen mane in urbem introductum urbane et humaniter tractat, eius-
 que mulieres, quae lactentes adhuc infantes gestabant, satellites quoque
 et custodes, qui triginta numerabantur, habet benignissime. die sequenti
 Probum Chosroes orat ut per eum litteras ad Caesarem mittere sibi li-
 ceat. annuit epistolamque regis transmittendam suscipit. postero die
 Comentiolo duci Hierapoli degenti Chosroen ad se venisse scribit, et
 epistolam quam ille imperatori supplicem conscripserat adiungit. his
 sibi a Probo significatis, Comentiolus uni de cursoribus Hierapolitanis

σθέντων αὐτῶ κατὰ τὴν Ἱερὰν πόλιν τοῖς ταχυδρομοῦσιν ἄγγελον
 παρεδίδου ἥξοντα ἐς βασιλέα. ὁ δ' αὐτοκράτωρ Μανρίκιος τού-
 C των ἀκηκοὺς περιγάννυται, καὶ ταῖς κρείττοσιν ἐλπῖσι κατὰκο-
 μος ἦν. τὰ τε σήμαντρα τὰ Περσικὰ περιελόμενος, ὅ τι ἂν
 καὶ ταῖς δέλτοις ἐνεκεχάρακτο, διηρουνῶτο ἀνελέσθαι τε καὶ ἀνα- 5
 γνῶναι. ἡ δὲ τῆς ἀξιώσεως τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως ἐν τού-
 τοις που συνετέτακτο· ἐπὶ λέξεως γὰρ προθήσω τὴν πρόσβευσιν,
 ἀκαλλώπιστον φράσεως, ὅπως τῇ ἀμαθίᾳ τῆς λέξεως τὸν νοῦν
 τῆς ἀξιώσεως ἀνεπίπλαστον ἐνοπτρισώμεθα.

V 208

11. “Χοσρόης Περσῶν βασιλεὺς τῶ ἔμφρονεστάτῳ βα- 10
 D σιλεῖ τῶν Ῥωμαίων, ἀγαθοποιῶ, εἰρηνικῶ, δυνάστη, φιλε-
 γενεῖ, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις σωτήρι, εὐεργετικῶ, ἀμνησικακῶ
 χαίρειν. δύο τισὶν ὀφθαλμοῖς τὸν κόσμον καταλάμπεισθαι πάντα
 ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ θεῖον ἐπραγματεύσατο, τουτέστι τῇ δυ- 15
 νατωτάτῃ τῶν Ῥωμαίων βασιλείᾳ καὶ τοῖς ἔμφρονεστάτοις σκῆ- 15
 πτροῖς τῆς Περσῶν πολιτείας· ταύταις γὰρ ταῖς μεγίσταις ἀρ-
 χαῖς τὰ ἀπειθῆ καὶ φιλοπόλεμα ἔθνη λιμιζόνται καὶ ἡ τῶν ἀν-
 θρώπων διαγωγὴ κατακοσμεῖται καὶ κυβερνᾶται διὰ παντός. καὶ
 ἔστι λαβεῖν τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν τοῖς ἡμετέροις ῥή-
 μασι συμφωνοῦσαν. ἐπεὶ τοίνυν σκαιοὶ τινες καὶ πονηροὶ ἐν τῶ 20
 κόσμῳ ἐπιπολάζοντες δαίμονες πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καλῶς
 P 105 συντεταγμένα συγχεῖν μὲν ἐπέλγονται, εἰ καὶ μὴ ἔχβασιν ἢ τού-
 των λαμβάνει ἐγχείρησις, πρέπει τοὺς θεοφιλεῖς καὶ εὐσεβεστά-

11. post φιλεγενεῖ Exc. καὶ μισοτυράνφ, ἐπεικει, δικαιοπραγεῖ.

nuntium ad imperatorem perferendum iniungit. qui ex auditione mirifica voluptate perfusus, melius de caetero res ituras vehementer confidebat, detractoque signo Persico, quid tabulae continerent, legendo scrutabatur. continebant autem petitionem regis, quam ego, ut est, inornatam et simplicem hic subiiciam, quo in imperitia dictionis sinceritatem petitionis ceu in speculo contemplemur.

11. “Chosroes Persarum rex imperatori Romanorum sapientissimo, benefico, pacifico, potenti, nobilitatis amanti, inique afflictorum liberatori, ad bene de omnibus merendum propenso, iniuriarum immemori salutem. duobus quibusdam oculis universum mundum illustrari, iam olim et ab initio deus optimus maximus curavit, hoc est, Romanorum imperio potentissimo et prudentissime temperata Persarum re publica. his namque principatibus amplissimis rebelles et Mavortiae gentes compescuntur, humanaeque instituta vitae ornantur et reguntur semper. quarum rerum consequentiam verbis nostris suffragantem videre licet. quoniam ergo infausti quidam perversique daemones, inter homines vagantes, omnia a deo recte constituta confundere ac perturbare connituntur, tametsi eorum conatus nihil proficiunt, deo caros pietatique deditiosissimos

τους ἀνθρώπους τούτοις ἀντιστρατεύεσθαι, ἔχοντας ἀπὸ τοῦ
 Θεοῦ σοφίας θησαυρὸν καὶ δικαιοσύνης βραχίονα καὶ ὄπλα.
 κατὰ τοίνυν ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ βλαπτικώτατοι δαίμονες κατὰ
 τῆς Περσῶν ἐπιφοιτήσαντες πολιτείας δεινὰ κατειργάσαντο, καὶ
 5 δούλους κατὰ δεσποτῶν ἐπεστράτευσαν, κατὰ βασιλέως οἰκέτας,
 κατὰ τῆς τύξεως τὴν ἀταξίαν, κατὰ τοῦ καθήκοντος τὸ μὴ πρέ-
 πον, καὶ πῦσι τοῖς ἐναντίοις τῶν ἀγαθῶν ἐχορήγησαν ὄπλα.
 Βαρᾶμ γὰρ ὁ κατὰπτυστος δοῦλος ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων
 ἀδξήθεις καὶ διαλάμπας καὶ μὴ χωρήσας τῆς δόξης τὸ μέγεθος B
 10 πρὸς ὄλεθρον ἀπεσκήρτησε, καὶ βασιλείαν ἑαυτῷ μνηστευόμενος
 πῦσαν διετάρραξε τὴν Περσῶν πολιτείαν, καὶ πάντα καὶ πρῶττει
 καὶ διεγχειρεῖ, ἵνα μέγαν ὀφθαλμὸν ἀποσβέσῃ δυνάμεως, καὶ
 λάβωσιν ἐντεῦθεν ἔθνη ἀνήμερα καὶ κακοπραγέστατα παρρησίαν
 καὶ δύνανιν κατὰ τῆς ἡμερωτάτης τῶν Περσῶν βασιλείας, εἴτα
 15 λοιπὸν ἐντεῦθεν τῷ χρόνῳ καὶ κατὰ τῶν παρ' ἑμῶν φορολογου-
 μένων ἔθνων κράτος ἄσχετον καὶ πολλῆς λύμης οὐκ ἄμοιρον.
 πρέπει τοίνυν τῷ εἰρηρικῷ τῆς προνοίας ἡμῶν στηλιτενομένη βα-
 σιλεία καὶ ὑπὸ τυράννων βιαζομένη παρασχεῖν χεῖρα σωτήριον,
 συστήσασθαι τε μέλλουσαν ἀρχὴν καταλύεσθαι, καὶ τῆς σωτη- C
 20 ρίας τὰς αἰτίας ὡσπερ τρόπαια οἰκουμενικὰ ἐν τῇ Ῥωμαίων πολι-
 τείᾳ ἰδούσασθαι, ἀναγορευθῆναί τε ἡμᾶς κτιστὰς καὶ σωτῆρας
 καὶ ἰατροὺς τῆς Περσῶν πολιτείας. πάντα γὰρ τὰ τῷ δικαίῳ

5. βασιλέας IP, βασιλείας Exc.
 8. στενομένη Exc.

15. ἡμῖν Exc.

17. λη-

mortales, a deo sapientiae thesaurum iustitiaeque brachium et arma habentes, iis obviam ire et contra pugnare decet. his itaque diebus perniciosissimi daemones in regnum Persicum sese inferentes atrociam designarunt, et servos adversum dominos, famulos adversum reges, confusionem adversum ordinem, indecorum contra decorum, et omnia demum bonitati contraria et inimica suppeditatis armis instruxerunt. Varamus etenim, servus ille detestandus, a maioribus nostris evectus et honoribus illustratus, cum magnitudinem gloriae non caperet, ad pestem et perniciem nobis machinandam prosiluit; et regni habenas sibi despondens, universam Persarum rem publicam conturbavit; agitque et tentat omnia, ut magnum potentiae oculum extinguat, indeque nationes agrestes et ad malefaciendum promptissimae imperium Persarum mansuetissimum lace-
 randi licentiam potestatemque, ac tempore procedente contra vestras quoque gentes stipendiarias robur inexpugnabile et in primis exitiosum nanciscantur. erit igitur honestum pacificae vestrae providentiae, regno omnibus mortalibus notissimo et a tyrannis oppresso manum salutarem porrigere, ac principatum interitui proximum confirmare denuo atque constabilire, salutisque nostrae causas ut tropaea universalialia in re pu-
 blica Romana figi, vosque rei publicae Persicae conditores servatores

συμβαίνοντα πρέπει τοῖς δυνατωτάτοις βασιλεῦσι διὰ παντὸς ἀπεργάζεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν τῆς μεγαλονοίας τὰ ἐγκώμια καὶ τοῦ τῆδε κόσμου μεταναστεύουσιν ἔχειν διὰ παντὸς ἀδιάφθαρτα, παράδειγμά τε συστήσασθαι ὡς οὐ δεῖ κατὰ δεσποτῶν δραπέτας ὀπλιζέσθαι. τὸ τοίνυν ἀνώμαλον νῦν τῶν πραγμάτων τῆς Περ-
D σικῆς πολιτείας προσήκει παρ' ὑμῶν κυβερνᾶσθαι· λαμπροτέραν γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν εὐκλειαν δι' ὑμῶν ἀπολήφονται. ταῦτα Χοσρόης ἐγώ, ὡς παρών, γράφων προσφθέγγομαι, Χοσρόης ὁ σὸς υἱὸς καὶ ἱκέτης· οὐ γὰρ διὰ τὴν τύχην τῶν συμβεβηκότων ἀφειρήσεις τῆς ἀξίας ἢ τῆς προσηγορίας τὸ πρόσφορον. οἱ 10
 δοτῆρες τῶν ἀγαθῶν ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνεπονείδιστον καὶ ἀτυράννητον ὑμῖν τὴν βασιλείαν διαφυλάξωσιν.”

P 106
 V 209

12. Ἐν ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πρεσβείας κατεξητάζετο παρὰ τὸν
 Καίσαρα, ὁ Βαράμης τοὺς τε σατράπας καὶ τοὺς περιβλέπτους
 τῆς Βαβυλωνίας ἐφιλοφρονεῖτο θεραπείας τε ἡξίον, ἀναλαβὼν 15
 τε τὴν βασιλικὴν πᾶσαν ἀποσκευὴν, ὅσῳ Χοσρόης ὁ τῶν Περ-
 σῶν ἐπεσύρετο βασιλεύς, ἀφικνεῖται πρὸς τὰ ἀνάκτορα· διακρί-
 νας τε ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ ἀνδρᾶς εἰς ἕκταξιν λογάδας ἀνερευνᾶσθαι
 Χοσρόην προσέτατε δέσμιόν τε ὡς αὐτὸν παραστήσασθαι. οἱ
 μὲν οὖν διητυχηκότες τῶν ὑπὸ τοῦ Βαράμ προστεταγμένων αὐ-
 τοῖς Βινδόῃ περιτυγχάνουσιν, ὃς ἔχειρεν ἐς τὰ μάλιστα Χοσρόῃ
 τῷ Περσῶν βασιλεῖ. τοῦτον δεσμοῖς καθυβρίσαντες ἄγουσι
B παρὰ τὸν Βαράμ ἐβδομαῖον. ὁ δὲ Βαράμ τὴν Περσῶν βασι-

et medicos proclamari. omnia quippe iustitiae consentanea perpetuo praestare iustissimos imperatores convenit, atque hic quidem excelsi animi praeconia, hinc autem emigrantes immortalia bona in omne aevum adipisci, exemplumque statuere, ne posthac fugitivi in dominos arma expediant. nunc igitur perturbatum Persidis statum a vobis regi et corrigi par est, ex quo per vos Romanorum gloria splendescet magis. haec ego Chosroes, tanquam praesens praesentem alloquens, Chosroes filius et supplex tuus. non enim quia me miserum fortuna finxit, tu quoque hanc mihi conducibilem seu dignitatem seu appellationem denegabis. angeli dei, bonorum largitores, imperium vestrum probro et tyrannis liberum custodiant.”

12. Interea dum super petitione regis consultatur, Varamus satrapas et alios de Persis eminentiores comitate et beneficentia ad suas partes allectat, susceptoque comitatu et apparatu omni, quem post se Chosroes trahebat, ad palatium regale concedit; delectisque de exercitu bellatoribus egregiis, Chosroem indagari et sibi vincum sisti imperat. qui mandatis frustra parentes, in Bindo regis Persarum praecipue studiosum incidunt, eumque contumeliose vexatum cum vinculis die septimo ante Varamum statuunt. Varamus regnum Persicum sibi vendi-

λείαν σφετεριζόμενος, καὶ τῷ ταύτης καθάπερ πολούμενος ἔρω-
 τι, ἐς τὸ φανερὸν τὰς τῆς ψυχῆς ἐπιβουλὰς οὐ παρεδείκνυε, δε-
 διῶς μὴ τοῦγε ἕνεκα φωραθεῖη τέως τὴν ὅλην τῶν πεπραγμένων
 αὐτῷ ὑπόθεσιν συστησόμενος. ἤρα δὲ δόγματι συγγλήτου τὴν
 5 ἀρχὴν ἐμπορησασθαι, καὶ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ κράτους περιβα-
 λέσθαι σὺν νόμῳ, οὐ βίᾳ τινί, ἐντεῦθεν τὴν μὲν βασιλείαν ἀνε-
 πονείδιστον, τὴν δ' αὖ πάλιν ἐγγείρησιν ἀνεπιβούλευτον ἑαυτῷ
 σοφιζόμενος. ἐπεὶ δὲ πάντα ῥαδιουργῶν καὶ παλαμώμενος ἀπί- C
 θανος ἦν σοφιστὴς τοῦ βουλήματος, ἐχαλέπαινε τε τοῖς μάγοις
 10 τάναντία φρονοῦσι. τῆς τοίνυν ὀρέξεως αὐτῷ μηδαμῶς ἀπολα-
 βούσης τοῦ σκοποῦ τὴν βαλβίδα, χωρεῖ ἐς τὸ φανερόν. τῆς
 μεγάλης τοιγαροῦν καὶ ἐπιφανοῦς ἐνδημιούσης αὐτοῖς ἐορτῆς, ἣν
 ἐορτάζειν οὐρανῷ παλαιὸς καὶ πρεσβύτης νόμος Πέρσαις ἐθέσι-
 ζε, τὸ βασιλικὸν διάδημα ἀνελόμενος ἀνηγόρευεν ἑαυτὸν βασιλέα,
 15 τῇ τε χρυσῇ κατηγύζετο κλίνῃ, τοῖς τε κατὰ τὴν Μαρτύρων
 ἀναστρεφόμενοις βαρβάροις ἔχεσθαι ἐγκρατῶς τῆς φρουρᾶς ἐγκε-
 λεύεται καὶ ἥμισυ τὸν νοῦν Χοσρόῃ παρέχεσθαι. τοῖς τοίνυν D
 τὸ ἄστυ πολιορκοῦσι Ῥωμαίοις ἢ τοῦ Βαράμ διαγόρευσις δῆλος
 γίνεται· ἤλω γὰρ ὁ τὰ προστάγματα τοῦ τυράννου περιφερόμε-
 20 νος. μενοῦν γε Χοσρόης ἐπὶ τὴν λεγομένην Ἰερὰν πόλιν ἀφίκετο, A. C. 593.
 οὐδὲ μὴν Κομεντίολος ὁ στρατηγὸς ἀγέριστον καταλλοίπε τὸν
 τέως τῆς βυσιλείας χηρεύοντα· οὕτω γὰρ ἔδοξε Μανρικίῳ τῷ
 αὐτοκράτορι, καὶ τὸ δόγμα μετεχώρει πρὸς πρᾶξιν. οὐκοῦν ἐπὶ
 τὸ Βεδάμας, οὕτω χωρίον λεγόμενον, ἐς συνάντησιν γίνεται

care nitens, et eius cupiditate nimia quasi expugnatus, quas animo co-
 quebat insidias, haudquaquam prodebat, metuens ne quae egisset hacte-
 nus, omnia huius rei gratia egisse deprehenderetur. verum consilii de-
 creto sibi imponi et illigari quodammodo principatum, et legitima re-
 nuntiatione, non vi aliqua successionem in regno capessere desiderabat.
 ita et regnum sibi non probrosum et molitionem tutam fore homo versip-
 pellis ratiocinabatur. sed ubi nihil non nefarie moliens, quod volebat,
 artificio suo persuadere non potuit, dominandique libido qua fervebat
 propositum minime tenuit, et magis quoque diversum sentientibus suc-
 censuit, in apertam audaciam prorupit. quamobrem magno et illustri
 die festo, cuius celebritatem Persis vetus et veneranda lex de coelo
 sanxerat, sumpto diademate semet ultro regem declarat, lectoque aureo
 insignis praesidiariis apud Martyropolim barbaris mandatum mittit, uti
 urbem constantiter teneant et Chosroen neutiquam audiant. Romanis op-
 idum obsidentibus intercepto internuntio res patet. porro Chosroes
 Hierapolim venit; nec Comentiolus tunc regno viduatum non honoravit,
 quando id Mauricius fieri iusserat, iussaue opere ipso praestabantur.
 ware ad oppidulum usque Bedamas appellatum venienti prodit obviam,

Κομεντίολος Χοσρόη, τὴν τε παρασκευὴν βασιλείου αὐτῷ συ-
 στησάμενος ἔδουρφόρει μεγαλοργῶς. ἐννάτη δ' ἡμέρα, καὶ
 τοῖς ἐν Μαρτυροπόλει φρουροῦσι Πέρσαις ἄγγελον ὁ Χοσρόης
 P 107 ἐξέπεμπεν ἄνδρα σατραπὴν Μυραγδοῦν, οὕτω λεγόμενον, τὰς
 τε νεωτέρας τύχας καταδηλῶν, καὶ ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς τῆς πό- 5
 λεως ἔχουσθαι, τῆς τοῦ αὐτοκράτορος μεγαλονοίας ἀπομάχους καὶ
 φίλους Πέρσας μεταπλαττούσης. Βεστάμ δὲ τῶν παρὰ Πέρ-
 σαις διαφανῶν κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ἀπέστειλεν ἐς τὸ Ἀνδραβιγα-
 νὸν ἐγκελευόμενος γενέσθαι καὶ τοὺς αὐτόθι ἐνδιατρίβοντας Πέρ-
 σας ὑπηκόους αὐτῷ καταστήσασθαι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω ἐς τὸ 10
 B φανερόν διεπράττετο· (13) οἷα δὲ κέρκωψ πεφυκῶς τὴν διά-
 V 210 νοιαν καὶ πάντα τοῦ δόλου τιθέμενος δεύτερα, τὸν τῆς φιλοξε-
 νίας ἀφαιτήσας θεσμόν καὶ τοὺς ἄλλας τῆς φιλοφροσύνης ὑπὸ τὰς
 πτέρνας καταβαλόμενος, πεμπταῖον ἐξέπεμπεν ἄγγελον τοῖς τὴν
 Μαρτύρων πόλιν περικαθημένοις Χαλδαίοις, ἐγκελευόμενος ἔχε- 15
 σθαι τῆς φρουρᾶς κάρτα κομιδῇ καὶ τοῖς ἐς τὸ φανερόν προσ-
 ταττομένοις αὐτῷ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν· φαῦλον γὰρ τὸ Περ-
 σικόν, καὶ βίος αὐτῷ δόλος καὶ κόμπος ἀνέκαθεν. ἀναβολῆς
 τοίνυν τῆς περὶ τὴν βασιλείαν καθόδου τέως ἐγγινομένης αὐτῷ,
 ἐνεχείρει ἐς βασιλεία γενέσθαι Ῥωμαίων. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος 20
 C τὴν Χοσρόου ἔφεισιν διαγνοὺς γράμμασι βασιλείοις τὴν ἐς αὐτὸν
 ἐνδημίαν ἐνέκοπτε, δόξης ὑπεροῶν, τὴν τε τοῦ συνοίσοντος
 ἐπίδοσιν Χοσρόη πραγματευόμενος· διανοεῖτο γὰρ ὡς οὐ δεῖ

11. πεφυκῶς Exc. κευφῶς IP.

omnia regia illi constituit, magnificamque comitantium catervam attri-
 buit. die nona etiam Chosroes satrapam Myragdum vocabulo ad prae-
 sidium Martyropolim mittit, per quem fractas et abscissas res suas in-
 dicat, et monet uti urbem dedant, quando imperator magnanimus Persas
 bellicis viribus destitutos in amicitiam receperit. Bestamium vero, inter
 Persas virum honoratum, Andrabiganum in Armeniam ire morantesque
 illic Persas sibi subiicere iubet. et haec quidem palam acta sunt.
 (13) caeterum ut cercops, hoc est, homo fraudulentus ac veterator, et
 ingenio pravo, fallaciis agere palmarium ducens, et hospitalitatis legi-
 bus multam salutem dicens, benevolentiaeque salem pedibus conculcans,
 quinto die per certum hominem praesidiariis Martyropolim edictum mit-
 tit, uti urbem summo studio et quam diligentissime custodiant, quaeque
 palam ipsius mandaverit, ea non curent. nequam est genus Persicum,
 cui vita dolus et iactantia inde usque a prima origine. interea dum re-
 ditus in regnum differtur, ad Romanorum imperatorem proficisci aggre-
 ditur. cuius voluntate cognita, Mauricius litteris imperatoriis eum ve-
 nire prohibet, honorem suum in eo negligens et commodis Chosroae
 adaugendis prospiciens. sic enim statuebat, non oportere illum longius

πόρρω τῆς Περσῶν πολιτείας μεταχωρῆσαι Χοσρόην, ἵνα μὴ τῷ Βαρᾷ πάγιον ἐντεῦθεν τὸ τῆς τυραννίδος καθιδρουσθεῖη ἐγχείρημα. ἦρος δ' ἀρχομένου ὁ Χοσρόης πρέσβεις ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ βασιλικῶς ἐκκλησίαν τρίτην συγκροτήσας ἡμέρᾳ ἐπιφανῶς προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν πρέσβειων. σιωπῆς τοίνυν δαυφιλευομένης τῷ συνεδρίῳ, καὶ τοῦ βασιλέως ἄδειαν λόγων ἐκθέσεως ἀποδεδωκότος τοῖς Πέρσαις, ὁ τῶν πρέσβειων ἐπιφανέστερος προπαίων τῷ δακρύῳ τὸν λόγον, κἀντεῦθεν τοὺς βασιλικοὺς οἰκτειροὺς ἀποθηρώμενος, τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

“Εἰ μὲν παρὰ τῶν προσφιλεστάτων ἦν ἡ ἀξίωσις, τρισμέγιστε βασιλεῦ, εἶχεν ἔν τὸ μὲν πρόσφορον ὁ καιρὸς, ὁ δὲ τρόπος τὸ εὐλογον, ὁ δὲ λόγος τὸ πείθειν, τὸ πάθος τὸν ἔλεον, τὴν πρόφασιν ἢ ὑπόθεσις, ἢ ἀνάγκη τὸ τῆς ἐπικουρίας ὀξύρροπον, τὸ δ' αἰδέσιμον ἢ πρεσβεία, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, τοσοῦτους εἶχον τοὺς οἰκτειροὺς τὰ παθήματα ὀπόσας καὶ τὰς συμφορὰς φικεῖσάτο. ἐπεὶ δὲ καὶ τούτων πάντων μετὰ τῶν ἄλλων ἡ Περσὶς διητύχησε, λείπεται ἢ φιλανθρωπίαν ἐκ τῆς σῆς ἀρετῆς περιχεῖσθαι Χοσρόην, ἢ Μήδους ὑπὸ τυράννων μεγάλην ἀρχὴν καταστρέψασθαι. φαίη δ' ἂν τις, εὖ οἶδα, τῶν μὴ συνέσεως μεμνημένων μυστήρια, λυσιτελεῖν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ τὸ Βαβυλώνιον καὶ ἡμέτερον φῦλον μακρὰν οἰμώζειν ἐς κόρακας, βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ῥώμην μεγάλην ἀποβαλλόμενον, καὶ ἀνταγωνίστω ἡσυχίᾳ τινὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος καταλιπαίνεσθαι, κα-

a Perside discedere, ne hinc tyrannici conatus Varami robustiores evaderent. vere ineunte, Chosroae oratores ad imperatorem adveniunt; qui more imperatorio tertio die conventu coacto, a legatis publice adoratur. silente igitur consessu dataque fandi copia princeps legationis, lacrimis orationem praecondiens indeque imperatoris misericordiam captans, sic disserere occoepit.

“Siquidem, ter maxime imperator, homines tibi gratissimi et carissimi petitum advenirent, haberet commoditatem tempus, rationem mos, misericordiae commovendae vim oratio, occasionem argumentum, auxilium celerrimum necessitas, reverentiam legatio; atque ut summatim dicam, tot haberet fortuna nostra miserationes quot habet calamitates. quoniam vero cum aliis etiam his omnibus Persia fraudata est, restat ut vel tua virtus et humanitas Chosroen complectatur, vel adeo latum et magnum Persarum imperium a tyrannis evertatur. dixerit quispiam, sat scio, ex imprudentibus, expedire Romanorum imperio Persicam adeoque nostram nationem diu plorare et ad corvos ire, amisso regno cum potentia et viribus ingentibus, illos autem quiete, nullo obturbante, quomodo pinguescere ac saginari, nesciens utique quid Romanae poten-

- κῶς εἰδὼς τὸ μὴ συνοῖσον τῇ Ῥωμαίων δυνάμει. οὐ γὰρ τὰς ἀπείρους φροντίδας τῆς περὶ τὸν κόσμον συντάξιως μίαν πον
- B** μοναρχίαν δυνατὸν ἐγκολπώσασθαι, καὶ ἐνὶ πηδάλῳ καρδίας, ὅσην ἡλῖος ἐφορᾷ, διυθύνεσθαι κτίσιν. οὐ γὰρ καθ' ἕνα τὸ ἐνιαῖον τῆς θείας καὶ πρώτης ἡγεμονίας ἔνεστι πώποτε καὶ τὴν 5 γῆν ἀπενέγκασθαι, ἀντιθέτως ἔχουσιν τῆς ἄνω ταξιαρχίας κατὰστασιν, ὑπ' ἀνθρώπων τὴν μὲν φύσιν ῥευστῶν, τὴν δὲ γνώμην ἀδοκιμωτάτων διὰ τὴν πρὸς τὰ χεῖρονα σύννευσιν, ἄλλοτε ἄλλως κυβερνωμένην πρὸς τὸ ἐπίσαλον. οὐκοῦν εἰ καὶ Πέρσαι τοῦ κράτους καθαιρεθείησαν, μεταβήσεται παραντίκα πρὸς ἐτέ- 10 ρους τὸ κράτος· οὐ γὰρ ἀνέξεται χηρεῦναι ἡγεμόνος τὰ πράγματα, ἢ ἡ τηλικαύτη τέχνη τοῦ ἐπιβαίνοντος. ὥς γὰρ λογισμῶν οὐκ
- C** ἔσονται φροντίδες ἀπόκοιτοι, οὔτως οὐδ' αἱ μέγισται τῶν περὶ τὸν κόσμον ἡγεμονίαι ὄργαναί πον ἔσονται τοῦ κυβερνήσοντος. ἢ οὐκ ἐκ Βαβυλωνίων Μῆδοι, ἐκ δὲ Μήδων οἱ Πέρσαι, μετὰ 15 δὲ τοῦτους οἱ Πάρθοι ὡσπερ τινὶ ἀκολουθίᾳ διαδοχῆς τὴν Χαλ-
- V** 211 δαίων εὐδαιμονίαν ἐκτήσαντο; ὅτι γε οὐ μῦθ' οὐδ' αὖτις τινὶ σύριγγι νόμιον μέλος πνεοῦση οὐχ ἄπαν ποιεῖ τὸ ποίμνιον, ποιμέσιν ὁμοῦ καὶ αἰπόλοις προὔπτον τοῦτο καθέστηκε. τοιοῦτό τι καὶ τοῖς ἀνθρώπιναις πράγμασι συμβαίνειν φιλεῖ. ἱκανὴ δὲ τεκμηριῶσαι 20 Μακεδονικοῦ παιδαρίου τινὸς ἢ μαινοῖς καὶ παρὰ λόγος ἔφεσις.
- D** τύχης γὰρ Ἀλέξανδρος ἄωρον γενόμενος παίγιον, καὶ μικρὸς παρ' αὐτῆς κατ' εἰρωνείαν ἰλαρυνόμενος, Εὐρώπης κρατεῖν

tiae conducere videatur. haud enim fieri potest ut una monarchia innumerabiles orbis terrarum rite atque ordine administrandi curas in se recipiat, unoque velut temone mentis, quantum hominum sol aspicit, gubernetur. non enim licebit unquam terrae quoque supernis ordinum principatibus similitudine quadam respondentem statum et unitatem divini primique principatus, qualis in coelo est, consequi, cum ab hominibus natura fluxis et ob propensionem ad deteriora sequenda mente corruptissimis aliter alias, propter rerum mobilitatem inconstantiamque procuretur. quocirca etiamsi Persae imperio depulsi fuerint, ad alios mox devolvetur: duce enim ac rectore tanta rerum fortunarumque moles carere nequibit. nam sicut cogitationes nunquam seiungi a ratiocinatione poterunt, ita nec amplissima mundi imperia, a quo administrentur, unquam desiderabunt. an non e Babyloniis seu Assyriis Medi, ex Medis Persae, ex his Parthi quasi quadam consequenti successione Chaldaeorum opes acquisierunt? et pastoritium melos una cantatum fistula gregem totum non facere, opiliones et caprarios haud latet. tale quiddam et in rebus humanis solere contingere, Macedonici cuiusdam adolescentis furiosa et insipiens cupiditas satis superque probaverit, fortunae siquidem immaturum factus ludibrium Alexander, paulumque ab ea simulate exhilaratus, de Europae ditione superbiebat, maris imperium ad se tra-

ἐβρενθύετο, θαλαττοκρατεῖν ἐγχειρῶν, καὶ Βαβυλωνίων ἤρα
 σκήπτρων ἀντέχεσθαι, τοῦ τε Ἰνδικοῦ κράτους ἐγλίχετο, Λι-
 βύην δ' ὑπακούειν ἠπέλει, καὶ ἐς τοσοῦτον αἴξειν τὰ τῆς ἀρ-
 χῆς ἐβιάζετο, ἐς ὅσον μὲν χεῖται ἀήρ, ἡλίου δ' ὕψεις ταῖς βο-
 5 λαῖς τῆς μαρμαρυγῆς καταναγάζουσιν. εἰς ἐνιαῖον τὸ κράτος καὶ
 μοναδικὸν τὸν ὑπὸ σελήνην κόσμον δουλαγωγεῖν κατωρέετο.
 ἀλλὰ τούτου θᾶττον ἀπέσβη μετὰ τῆς ἑξουσίας ἢ ὄρεξις, καὶ
 πρὸς τὴν πολυτύραννον ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡγεμονίαν διαιρούμενα
 πάλιν προσεχώρει τὰ πράγματα· οὐ πέφυκε γὰρ συμφύεσθαι
 10 τοῖς ἀσυμφώνοις ποτὲ τὸ ὁμόλογον. εἰς τί τοιγαροῦν εὐδαιμο-
 νίας Ῥωμαίων περισταίη τὰ πράγματα, Περσῶν μὲν καθαιρου- P 109
 μένων δυνάμεις, ἐτέρῳ δὲ παραπεμπόντων φῦλα τῷ τυράνῳ;
 εὐδοξίας δὲ τίνα χαρακτηῖρα τὸ Ῥωμαϊκὸν περιβάλλοιτο γένος,
 ἰκέτην ἀπαναινόμενον βασιλέα τῶν ἀπάντων γῆς ἐπιφανέστατόν
 15 τε καὶ ἀλκιμώτατον; ἢ ποῖαν εὐσεβείας ἀκρόπολιν ἔξετε, τοὺς
 ἠτυχηκότας ἔξουθενήσαντες; πότε δέ, βασιλεῦ, τοὺς ὑπὲρ δι-
 καιοσύνης ἀγῶνας ἀράμενος ὄπλα κινήσεις πρὸς πόλεμον, ταύ-
 τῆς που χηρεύων τῆς ὑποθέσεως; πότε δέ σοι τὸ τῆς θρησκείας
 κάλλος ὠραῖσθήσεται, εἰ μὴ γε ἐν τῷ παρόντι καιρῷ; νῦν ἢ
 20 τοῖς πράγμασι τὴν προσηγορίαν κυρώσατε, ἢ τοῖς ἀδικήμασι
 τῆς κλήσεως τὴν ψευδωνυμίαν κληρώσησθε. τί δὲ δεῖξεις τούτου
 βασιλικώτερον παρὰ πάντα τὸν τῆς σῆς ἡγεμονίας καιρόν; τοιάδε B
 τίς ἄλλη τοῖς Ῥωμαίοις μεγαλανχημῶτων ἀφορμὴ κατασταίη; τί

hebat, sceptrā Persicā sibi asserebat, Indiae regna appetebat, Africae
 iugī sui minas intentabat, et imperium eo usque proferre nitebatur,
 quousque spirabilis haec natura diffunditur et solis oculi coruscā ra-
 diorum lucem proiciunt. ad unicum et singularem dominum totum infra
 lunam imperium redigere concupiscebat. verum cito evanuit eius cum
 potestate desideratio, et in multos dominatus, ut uno verbo dicam, res
 divisae rursus concesserunt: nam quod consentaneum est, cum dissen-
 taneis coalescere et coagmentari nunquam solet. Persis igitur potentia
 sua spoliatis et alteri tyranno nationes suas permittentibus, quam, quae-
 so, felicitatem consequetur Romana res publica? quam autem gloriae
 celebritatem Romanum genus inveniet, si regem omnium orbis regum et
 clarissimum et fortissimum sibi supplicātem reiecerit? aut ad quam ar-
 cem pietatis confugietis, si infortunatos ac miseros despexeritis? quando
 tandem, imperator, susceptis pro iustitia certaminibus arma ad pugnam
 movebis, si occasione modo non uteris? quando religionis decus novo
 decore cumulabis, si hoc tempus praetermiseris? nunc aut inclitum no-
 men vestrum re ipsa ratum facietis et confirmabitis, aut iniuste factis
 falsum vos nomen praeferre ostendetis. iam vero quod hoc tempore ma-
 gis imperatorium tempus per omne imperii tui spatium habere poteris?
 quoniam huic par gloriandi materia Romanis unquam dabitur? tibi au-

δέ σοι, βασιλεῦ, τῆς σῆς ἐπιεικείας ἐνέχυρον ἔσται τοῖς ἔθνεσι
τούτου σεμιότερον; νῦν ἀρύση διὰ μικρᾶς συμμαχίας τὴν εἰρή-
νην ἀθάνατον, καὶ ἂ τοῖς μυρίοις ἀγῶσι τῷ τε τῶν φροντῖδων
ἄπειρω καὶ τῷ ἐκχύτῳ τῆς τῶν χρημάτων καταβολῆς Ῥωμαίοις
μήπου κατείργασται, νῦν διὰ ψυχῆς ἀρετῆν, ὑπὸ μὲν τοῦ και- 5
ροῦ ζητουμένην, οἰκονομουμένην δὲ βασιλικῶς, ἀπραγματεύτως
ἀποίση, καὶ καρπώση τὴν ἀλύπην ἡρεμίαν πόνων ἐκτός· οὗ τί
ἂν γένοιτο Ῥωμαίοις λυσιτελέστερον; μηδέν τι τῆς Ὀρμισδοῦ
κακίας τὴν σὴν κατοικεῖτω καρδίαν. ἔμαθεν, ἔξ ὧν ἔπαθε,
C μὴ τὴν εἰρήνην βδελύττεσθαι. οὐκ ἔστι Χοσρόης τῶν πατρῶων 10
ἀδικημάτων διάδοχος· οὐ κληρονομοῦσι μετὰ τῆς οὐσίας οἱ παῖ-
δες καὶ τῆς πατρῶας πάντως πον προαιρέσεως. ἐκείνος δυσμε-
νῆς, οὗτος νῦν εὐμενῆς, οὐσιωμένην αὐτῷ τὴν σὴν εὐεργεσίαν
περιαγόμενος, ἧς ἀμνημονεῖν αἰσχυρῆσεται, πολλοὺς τῆς εὐ-
σειβείας κεκτημένος τοὺς μάρτυρας. μὴ κρατεῖτωσαν τύραννοι, 15
ἵνα μὴ καθέξῃς τὸ παράδειγμα. ἢ οὐκὶ τὸ κακὸν τοῖς πολλοῖς
ἔστι περίζηλον, καὶ πρὸς τὰς τῶν χειρόνων ἐφέσεις ἢ τῶν ἀνθρώ-
πων καθέστηκε φύσις, δυσανάγωγον πρὸς τὸ κρεῖττον τὴν ὀρμὴν
D κεκτημένη; ἀκηκόαμεν καὶ τὸν τύραννον πρέσβεις ὡς ἑμᾶς δια- 20
πέμψασθαι, ἕξιν κοινωνὸν ἀξιῶντα τὸν οὐδὲν ἡδικηκότα τοῦ
πλημμελήματος, νεωτερίσαι τε δεσπότην μετὰ δραπετίου μονο-
νουκὶ σοφίζομενον. οὗ τί ἂν γένοιτο Ῥωμαίοις ἀδοξότερόν τε καὶ
ἀπενκτότερον; ποίαν δέ σοι πίστειως κρηπίδα ὑποστηρίσει ταῖς

tem quodnam pignus aequitatis ac bonitatis tuae apud omnes gentes hoc uno esse queat augustius? nunc si opem modicam tuleris, aeternam pacem redimes; quaeque mille praелиis, curis infinitis, profusa innumerabili pecunia nondum a Romanis effecta sunt, ea nunc per animi tui virtutem ab alienis temporibus requisitam et abs te pro dignitate imperatoria impensam ac dispensatam nullo negotio assequere, quieteque omni moerore soluta citra laborem perfruere. quo quid Romanis utilius accidere possit? ne quid mens tua Hormisdæ improbitatem in filio reformidet? docuerunt eum mala sua pacem non aversari. non est scelerum patris sui successor Chosroes: neutiquam enim cum facultatibus etiam institutorum paternorum hereditas ad filios pervenit. ille malevolus, hic benevolus, tuam beneficentiam pro divitiis ac fortunis suis circumferens; cuius memoriam deponere, cum pietatis erga se tuae testes adeo multos habeat, erubescet. ne dominantur tyranni; ne quo modo exemplum proponas, multi siquidem malum facile aemulantur, et propter deteriorum appetitiones natura humana ad meliora difficile impellitur. audivimus et tyrannum legatos ad vos misisse, et innocentem delicti sui socium facere voluisse, dominumque cum fugitivo pariter res novas molitum nequiter docere conatum quodammodo; qua auditione nihil Romanis indignius aut fugiendum magis. quale porro fidei suae apud te funda-

ὑποσχέσασιν ὁ μείστος ἀγνωμοσύνης ἔχων ὑπόθεσιν καὶ κατὰ τῶν εὐεργετησάντων συστησάμενος φάλαγγα, ὁ πᾶσαν ἰδέαν κακίας περιβαλόμενος, ἵνα δεσπότην μηδὲν ἡδίκηκότα βασιλείας καθέλη; οὐ πέφυκε κακίας ὑπόθεσις φιλίας διασώζειν ὑπόσχεσιν. 5 ἀφιλόσοφος ἔναρξις καὶ τὸ πέρας ἔξει πάντως ἀσύμφορον· τοῖς P 110 σπέρμασι γὰρ ἢ βλάστησις οὐκ ἔναντίαν ἔχει τὴν πρόοδον. δώροις ἀγκιστρῆναι τὸ μὴ δίκαιον ἴσως ὁ Βαράμ ἐγχειρήσειεν· ἀλλὰ κακῶν ἄδωρα δῶρα κοῦν ὀνήσιμα ἤκουσά του λέγοντος τῶν παρ' V 212 ὑμῖν ἐπὶ κομψείᾳ σοφῶν. οὐκ οἶδε παροινίας μισθὸς καρπίζεσθαι τὴν ἀπόλαυσιν, οὐκ οἶδε κέρδος ἀδικίας φνόμενον ἀλλάξιν ἀμεταμέλητον ἔχειν γεώρημα. πρὶν γὰρ ἡδῦναι, λυπεῖ, καὶ πρὶν περιθῆλξαι, πρὸς ἀνίαν ἐκκλίνει· ἐξεχώρησε γὰρ τῶν ἐραστῶν προσαφαιρούμενα καὶ ἂ μὴ κακῶς τις ἐκτήσατο. ἡμεῖς δὲ B τὴν Μαρτύρων πόλιν ἀνταποδώσομεν, τὸ τε Δάρας προῖκα 15 παρέξομεν, τὸν τε πόλεμον ταφῇ καθιδρῶσομεν, ἀπόμισθοι τὴν εἰρήνην οἰκοδομήσαντες, τῇ τε Ἀρμενίᾳ χαίρειν εἰπόντες, δι' ἣν ὁ πόλεμος τὴν παρρησίαν δυστυχῶς τοῖς ἀνθρώποις ἠτύχησε. καὶ εἰ μὴ τῆς ἀνάγκης ἐπάξια τὰ δωρήματα πεφυκεν, ἀλλ' οὖν τοῦτο κάλλιστόν ἐστιν ἡμῖν, τὸ μέτρῳ φιλοσοφεῖν τὴν ὑπόσχεσιν, ἢ μεγάλας ἐπαγγελίας τὴν ἀκοὴν ἐκλιπάναντας τῶ ἀτελεσιουργῆτῳ τοῦ συμπεράσματος ἀθάνατον τὴν διαβολὴν ἐπιφέρεσθαι, μεγάλας κακῶν ἀφορμὰς τῇ τῆς εἰρήνης ἐσύστερον εὐε- C ξία κακῶς θησαυρίσαντας. ἰκανῶς ὑπὲρ τοῦ συνοίσοντος Ρω-

mentum promissis substruxerit, qui extremae iniquitatis convincitur et adversus bene meritos comparavit exercitum, qui omne malum facinus est ausus, ut immerentem dominum regno spoliaret? non consueverunt improbi, ut amici, servare promissa. principium fatuum finem quoque penitus inutilem sortietur: quale enim semen, tale germen. donis fortasse Varamus iniusta impetrare contendit. atqui improborum dona non esse dona nec utilia, audivi quendam dixisse de vestris scriptoribus, quos elegantia et festivitas orationis commendat. non sentit fructum voluptatis amentiae merces, nec lucrum sulco iniquitatis enascens absque poenitentia colonem dimittit. nam priusquam delectet, contristat, et priusquam demulceat, moerore afficit. abeunt enim a cupidis, simul ablata, etiam quae non malis rationibus quaesiverant. nos autem Martyropolim restituemus, et Daram gratuito reddemus, bellum nulla mercede composita pace sepeliemus, Armeniaque cedemus, cuius causa bellum tanta licentia grassatum est. quodsi maior est necessitas nostra quam ut ei haec dona respondeant, tamen hoc vobis summae laudi erit, moderatas potius promissiones sapienter amplecti, quam magnis pollicitis definitis fini imperfecto labem perennem aspergere, et non leves incommodorum perferendorum occasiones bona in posterum pacis habitudine

μαίσις τε καὶ Πέρσαις ἀπολελόγηται. εἰ δέ τι τῶν ἐντελεστέρων παρεῖται, σύνες, ὧ βασιλεῦ, τὸ λειπόμενον. πολλὰ γὰρ ἀπὸ τῆς ἀγωνίας τὸν λογισμὸν ἀποδιδράσκειν φιλεῖ· οὐκ οἶδε γὰρ ἀνάγκη μελέτης ἀνέχεσθαι ἢ φροντίδος ἐπιβολαῖς πειθαρχεῖν αἰεὶ, διαφορθμενοῦσής τὸν νοῦν τῷ ταράχῳ τῆς συγκυρήσεως.” 5

D 14. Τούτων οὕτω διαλαληθέντων ὑπὸ τῶν πρέσβειων, καὶ τῆς ἀξιώσεως τὸ πιθανὸν καὶ ἐπίχαρι κληρωσαμένης τῇ εὐροῖα τοῦ λόγου, ὑπὸ τε τῆς βουλῆς καὶ τοῦ αὐτοκράτορος δογματίζεται ἐπικουρήσειν τῷ Χοσρόῳ Ῥωμαίους, τῷ δὲ Βαράμ κάρτα κομιδῇ παρασκευάζεσθαι πόλεμον, ἀνάξιον Λατινίδος ἀρχῆς 10 τοῦ αὐτοκράτορος κρίναντος ὅπλα τοῖς ἀδικοῦσι παρέχεσθαι καὶ προκινδυνεύειν τοῦ μὴ καλοῦ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ὑποσχέσεως, καὶ Ῥωμαίους αἰσχίστην ἀναδεξαμένους ὑπόθεσιν ἀθανάτοις ὀνειδέσει διὰ παντὸς στηλιτεύεσθαι. τὰ μὲν οὖν τοῦ δόγματος ἐπ’ ἐκείνη P 111 τῇ ἡμέρᾳ περὶ τὸ βασιλείον ἔστν ἐξηχεῖτό τε καὶ ἐπεπόλαξε· πεμ-15 πταῖοι δ’ οἱ πρέσβεις εἰσρήσαντες πρὸς τὸν Καίσαρα καὶ δώροις διακοσμηθέντες βασιλικαῖς ἐν γράμμασι τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποφέρονται ψήφισμα. ἐπὶ τούτοις δὲ τὸν τε Σαμὲν καὶ Χοσροπερόζην, τοὺς τε ἄλλους οὓς ἤδη πρότερον κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν ἤρῃκει τὸ Ῥωμαϊκόν, ὁ αὐτοκράτωρ ἐς Χοσρόην ἔμαρ20 τοῖς πρέσβεισιν ἐξαπέστειλεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Καίσαρος διαναγνοῦς, τὴν τε τῶν Ῥωμαίων ἀγασθεῖς

7. εὐροῖα Exc. εὐνοῖα IP.
δὲ IP.

8. καὶ add. Exc.

19. τοὺς

quasi in thesaurum collectas habere. quid Romanis iuxta atque Persis profuturum arbitraret, satis a me demonstratum est. si quid alicuius momenti praetermisi, tu id per te, imperator, intelliges. multa enim anxii cogitationes fugiunt, cum necessitudo meditationis impatiens sit, neque incursanti curae semper obtemperet, ubi accidens quippiam mentem perturbatam alio avocarit.”

14. His ita dictis a legato, cum orationis gravitas fidem et gratiam petitioni conciliasset, benevole a senatu imperatoris Chosroae auxilium et in Varamum maximum gravissimumque bellum decreto sancitur, quod Latino imperio foedum iudicaret imperator arma sceleratis sumministrare, et propter magnitudinem promissorum pro turpitudine propugnare, Romanosque ignominiosissimo suscepto negotio sempiterna apud omnes infamia flagrare. decretum igitur illius diei per urbem imperatoriam omnium ora pervagabatur. ad Caesarem die quinto introducti et muneribus ornati diploma auferunt. posthaec Samen, Chosroperozen, alios item a Romanis belli tempore captos ad Chosroem cum legatis remittit. Chosroes libello perlecto virtutem Romanorum suspiciens, Hie-

ἀρετήν, τὴν μὲν Ἱερὰν πόλιν καταλιπὼν ἄμα Κομεντιόλω ἐς
 Κωνσταντῖναν τὸ ἄστυ ἀφίκετο. μικροῦ τε ὕστερον καὶ ὁ τῆς
 Μελιτηνῆς προεστὼς (Δομετιανὸς δ' ἄρα οὗτος) βασιλικαῖς ὑπο- B
 θήκαις γίνεται πρὸς Χοσρόην, ὃς πρὸς γένος συνῆπται τῷ βασι-
 5 λεῖ Μαυρικίῳ, τὴν τιμὴν ἱερεῦς, τὴν δὲ περὶ τὸν βίον κατα-
 σκευὴν ἱερώτερος, τὸν λόγον ἡδύς, τὴν πρᾶξιν ταχύς, τὴν
 συμβουλὴν ἐμφρονέσιαιος. συνέλεπετο δ' αὐτῷ ὁ τε Γρηγόριος
 ὁ τῆς Ἀντιοχείων τοῦ ἱερατικοῦ ἐξηγούμενος· ἔδοξε γὰρ καὶ τοῦτο
 τῷ βασιλεῖ, καὶ κατεφοίτα πρὸς τὴν πρᾶξιν ὁ λόγος. παραγε-
 10 νηθέντες γοῦν οἱ ἱερεῖς ἐς Κωνσταντῖναν αὐτὴν λόγοις καὶ δώ-
 ροις παρηγόρουν Χοσρόην, ἐπιτεύξεις ἐλπίδων ἀθνημονμένῳ δια-
 τιθέμενοι. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἀνὰ τὴν Νίσιβιν πρέσβεις ἀπέ-
 στελλεν, ἀναμνηστικῶν Πέρσας τῆς εὐνοίας τῆς ἐς τὸ βασίλειον C
 γένος, παρακαλῶν τῷ ἡπίῳ τῆς παραινέσεως ὡς οὐ δεῖ τυράν-
 15 νων ἔξουσίας ἀνέχεσθαι καὶ καθυβρίζειν νόμον ἀρχαῖον καὶ πά-
 τριον, καλῶς γεγηρακότα τῇ Περσῶν βασιλείᾳ καὶ μηδέ ποτε V 213
 τῷ νεωτέρῳ τῆς καθαιρέσεως ἀπενεγκάμενον τὸ ἀδόκιμον. τῷ
 δὲ Βαρᾶμ ἐπεὶ κατάδηλον γέγονεν ὡς διεσώθη μὲν ὁ Χοσρόης,
 ὅπως τε Ῥωμαῖοι φιλοφρόνως αὐτὸν ἀνεδέξαντο, τὸ δ' αὐτὸ καὶ
 20 παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τῶν πρέσβεων ὠμολόγητο, πρέσβεις
 ἐξέπεμψεν, ἀξιῶν τὸν αὐτοκράτορα μηδαμῶς ταῖς Χοσρόου τύ-
 χαις ἐπικουρεῖν, δυσχρηζόμενος Νίσιβιν τε πόλιν παραδίδοναι
 Ῥωμαίοις καὶ τὰ ἄχρι Τίγριδος ποταμοῦ. ὁ μὲν οὖν Βαρᾶμ
 τηνάλλως ἐπλανᾶτο· οὐ γὰρ οἷός τ' ἦν διαφθεῖρειν τὴν τοῦ βα- D
 25 σιλέως ὁσιότητα. οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις καὶ τὸ σοβαρὸν ἔξογ-

rapoli relicta una cum Comentiolo Constantinam petit. paulo post et
 Melitenes praesul Domitianus, genere Mauricium attingens, et cum ho-
 nore sanctus (sacerdos) tum vitae instituto sanctior, sermone suavis,
 actione solers, consilio prudentissimus, auctoritate imperatoria ad Chos-
 roen contendit; quem Gregorius Antiochenus antistes comitatur: nam et
 hoc imperatori placuerat, et voluntati eius re satisfiebat. hi Constanti-
 nam ingressi alloquio et donis Chosroen consolantur, afflictumque ad
 bene sperandum exsuscitant. is legatos Nisibim mittens, Persis memo-
 riam veteris benevolentiae in genus regum redintegrat, leniter eos ad-
 monens ne tyrannicam potestatem patiantur, neve antiquam et patriam
 legem, quae probe in regno Persico senuerit et nunquam iuniori regem
 veterem loco movendi ius permiserit, cum insentia abrogent. Varamus
 ut Chosroen servatum et a Romanis benigne exceptum didicit, idque
 ipsum ei imperator missis legatis confessus est, missis et ipse legatis
 rogat ne inclinatum atque iacentem Chosroae fortunam ullo modo respi-
 ciat, paciscens se Nisibim, et quantum esset inde locorum ad Tigrim,
 Romanis daturum. sed fallelatur multum: nec enim poterat imperatoris

κωσάμενος, τοὺς μὲν συμμάχους ἀθετούμενος κατάφωρος ἦν, τῷ δὲ Περσικῷ φορτικός τε ὑπῆν και τιῖς ἐπιβολαῖς ἀκατάσχετος, πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἐξαγριαίνων τὸ τύραννον. και οὖν οἱ ἀξιολογώτατοι σατράπαι τῆς τούτου δυνάμειωσ ἱποσυρρέουσι συσκευῆν, ὅπωσ δολοφονηθεῖη Βαράμ. οἱ μὲν οὖν ἕξαρχοι τῆς 5 περὶ τὸν Βαράμ συσκευῆσ ὁ τε Ζαμένδησ και Ζοάμβρησ ὁ Πέρσησ προσεταιρισάμενοι γοῦν οὔτοι και ἐτέρουσ τῆσ Βαβυλωνίασ πληθύοσ λογάδασ, ὡσ ἐνῆν, τὰ τῆσ ἐπιβολῆσ ἐξέλπαινον. ὑποτοπάσαντεσ δὲ και Βινδόην πρὸσ κοινοπραξίαν αὐτοῖσ εἶναι λυσιτελέστερον (οὔτοσ δὲ ὑπὸ τοῦ Βαράμ κατώκει εἰρκτήν) ἀνα- 1 πληροῦσιν ἔργω τὸ βούλημα, και ἀθρόον εἰσ τὴν φρουράν εἰσπηδήσαντεσ, τῶν δεσμῶν τὸν Βινδόην διαλυσάμενοι ταγματάροχην P 112 τε λόχου χειροτονήσαντεσ, οὔσησ νυκτὸσ εἰσ τὰ βασιλεία τῷ Βαρόμ ἐπιτίθενται. ὁ μὲν οὖν Βαράμ δευτέρω φυλακῆ τῆσ νυκτὸσ τῆσ συσκευῆσ ἐν γνώσει γενόμενοσ, ἐξοπλίσασ τοὺσ φύ- 1 λακασ σιδηροφορεῖν ἐγκλεύεται, τοὺσ τε ἔναγχοσ ἐκ τῶν ἔθνων προσεχωρηκότασ αὐτῷ πυρασκευασάμενοσ τοῖσ ἐμπεσοῦσιν εἰσ τὸ καρτερόν ἀντετίθετο. και τῆσ νυκτομαχίασ ἰσχυρῶσ γενομένησ ὑπέρεσχε Βαράμ, και ζωργήσασ τοὺσ πατέρασ τοῦ ἐγχειρήματοσ ἡμέρασ ἤδη λαμπράσ ἀρθροτομεῖ τῶν μελῶν τούτων τὰ πρακτι- 20 κώτερα, εἶτα ὑποστορέσασ τὰ λοιπὰ σώματα τοῖσ ἐλέφασιν εἰα πατεῖσθαι και τὸν πανώλεθρον τοῦτον ἐκείνοισ ἀποφέρεισθαι θάνατον.

22. ἐκείνοισ praestat.

sanctimoniam corrumpere. non multi effluerunt dies, cum superbia turgidus socios manifeste aspernari coepit, molestusque et odiosus esse Persis, nec impetus cohibere, et ad tyrannidem crudeliorem efferari. quare principes satrapae de eius exercitu occulte coeunt, et insidias ei occidendo instruunt. harum antesignani Zamendes et Zoambres, ascitis insuper ad communionem facinoris quibusdam aliis de Persarum numero, eas ut poterant confirmabant; ratiq̄ue Bindoem, quem Varamus in carcerem dederat, coepto communi fore idoneum, deliberata opere complent, confertimque in custodiam irrupentes solutum vinculis cohortis suae ducem creant, eademque nocte Varamum in regia occupant adoriri. qui secunda iam vigilia insidiis sibi apertis, custodibus arma imperat. praeterea qui nuper ex gentibus ad eum accesserant, eos quoque obarmat, et ita irruentibus summa ope resistit. totis viribus de nocte configitur: Varamus vincit, captisque coepti huius auctoribus lucente iam sole membra actuosiora frustatim praecidit, reliquum corpus elephantis ad mortem crudelissimam inferendam substernit.

15. Ὁ μὲν οὖν Βινδός ἄμα τοῖς σὺν αὐτῷ διαδιδράσκει B
 τῆς συμφορᾶς παραδόξως τὸν κίνδυνον, καὶ ἐπὶ τὸ Ἀδραβίγανον
 ὡς τόχιστα γίνεται. ἐκεῖσε γοῦν στρατοπεδευσάμενος πλείστους
 τοῦ Περσικοῦ ἐπηγάγετο, καὶ τὰ Χοσρόου φροεῖν τοὺς ἀφεστη-
 5 κότας πῶς ἐτιθάσσει. δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ὡς τὸν Ἰωάννην,
 ὃν Μυστάκωνα Ῥωμαίοις ἔθος ἦν κατονομάζειν, ἀπέστειλεν ἄγ-
 γελον, τὰ νεώτερα δράματα γνωρίζων αὐτῷ, ἕξιων τε μαθεῖν
 ὅπως τῷ Χοσρόῳ ἀπήντησε τῆς εἰς Ῥωμαίους προσχωρήσεως ἢ
 ἐγχείρησις. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης γράμμασι τὸ ἄκουσμα παραπέμ- C
 10 ψας τῷ αὐτοκράτορι τοὺς ὑπὸ Βινδούου πρόσβεις παρακατέιχε,
 καρδοκῶν τί ἂν παρασταίῃ παρὰ τῶν ἐγνωρισμένων τῷ αὐτο-
 κράτορι. ὁ δὲ βασιλεὺς Μαυρίκιος τῷ Ἰωάννῃ προσέειπτε τοῖς
 ταῦτα τῷ Χοσρόῳ φρονοῦσι συμμαχεῖν τε ἐκθύμως καὶ πᾶσαν
 αὐτοῖς καλοκαγαθίας πίστιν παρέχεσθαι, ἕως πρὸς τὸ ἀσθενέ-
 15 στερον ἴδιοι τοῦ Βαράμιον τὸ τύραννον. τῇ δὲ προτεροῖα ὁ Βε-
 στάμ ὁ παρὰ τοῦ Χοσρόου ἕς τὰς Ἀρμενίας σταλεῖς ἀφικνεῖται
 παρὰ τὸν Ἰωάννην. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης τὴν τε Βινδούου παρου- D
 σίαν τῷ Βεστάμ παρεδήλου, τὰ τε τῷ Βαράμ συντετυχηκότα ὡς V 214
 ἀξιαφήγητα λίαν περιχαρῶς παρτίθεται. καὶ οὖν ὁ Βεστάμ πε-
 20 ριγάννυται τοῖς ἀκροάμασι, καὶ ἕς Χοσρόην ἐξέπεμπεν ἄγγελον
 ταῦτα δὴ γνωρισόμενον. ὁ δὲ Βινδός πάλιν ἐγγελῶντα τὰ πρά-
 γματα τῷ Χοσρόῳ θεώμενος μέγα περιβάλλεται θάρσος, καὶ χρή-
 μασι βασιλικοῖς ἐντυχὼν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν διανέμει, ὡς εἶχεν ἐκά-
 25 στῶ εὐνοίας ἀλκῆ. ἐπεὶ δ' οἱ τὴν Νίσιβιν περικαθήμενοι φίλον
 τὸν αὐτοκράτορα Χοσρόῳ διέγνωσαν, συμμάχους τε αὐτῷ δυνά-

15. Bindoes cum suis discrimine calamitatis praeter opinionem liberatus Andrabiganum properato venit; unde magnam Persarum manum in expeditionem educens, desertores Chosroae ad officium praestandum bonis verbis reducit. die decimo ad Ioannem cognomento Mystaconem mittit, qui nuper acta eidem exponat, et vicissim discat quo pacto Chosroae conatus sese cum Romanis coniungendi processerit. Ioannes per litteras imperatori audita perscribit, legatum apud se retinet, imperatoris de iis rescriptum exspectat. Mauricius Ioanni praecipit uti a Chosroae stantes prompte alacriterque iuvet, et ad enervandam ac debilitandam Varani tyrannidem integerrimam eis fidem praestet. pridie porro Bestamius, quem Chosroes in Armeniam legarat, ad Ioannem venit; cui Ioannes tum adventum ad se Bindois, tum quae Varano evenerint, ut dignissima narratu, mira cum voluptate explanat. Bestamius et ipse maiorem in modum recreatus ad Chosroem super iis litteras facit. cernens Bindoes fortunam Chosroem iterum fulcire, ingenti impletur fiducia, pecuniamque regiam suis pro benevolentia in unumquemque dilargitur. ad Nisibim sedentes, ut imperatorem Chosroae amicum esse eique magnas
Theophylactus.

- P 113 μεις μεγάλας κατεπομβρίσαντα, γίνονται εἰς Κωνσταντῖναν τὴν γνώμην μετακοσμήσαντες. ὁ δὲ πολιοῦχος ὑπὸ Χοσρόου λιπανθεὶς ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ ταῖς ἐλπίσι χαριζόμενος πάντα, ἤπασαν Ἀραβίαν τὰς τε μέχρι Τίγριδος ποταμοῦ πρὸς τὸν Χοσρόην, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, μετατίθησιν. οἱ δὲ τῆς Μαρτύρων ἐχόμενοι πόλεως, καίτοι τῆς πολιορκίας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπιστατούσης, τοῖς ἐν παραβύστῳ τοῦ Χοσρόου προστάγμασι πειθήνιοι πως γινόμενοι οὐκ ἐδίδουσαν τὴν πόλιν Ῥωμαίοις, ἀλλὰ καὶ μάλα καρτερωῶς ἀντετάττοντο. τοιγαροῦν ὅτε κατάφωρος πανουργῶν γέγονεν ὁ Χοσρόης, Δομετιανὸς λογισμοῦ ἄγχινοῖα δυσκαταμάχῃτον ἀντι-
- B στρατεύσας βουλὴν τοῦ Περσικοῦ δόλου δίκην πομφολύγων ἐκφύσεως διαλύει τὸ ὑπόυλον. μεταπεμφόμενος γὰρ ὡς ἑαυτὸν τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν περιφρουρούντων τὸ πόλισμα, οὓς μὲν ὑπήγετο λόγοις, οὓς δ' ἐξωνεῖτο τοῖς δώροισι, ἀναμνησκῶν τὴν τε τῶν Ῥωμαίων ἐπιστασίαν ἐσκειμένην τῇ πόλει, τὸν τε Χοσρόην τῆς τοῦ βασιλέως ἐπικουρίας δεόμενον, τὸν τε Βαράμ ἀμφίβολον περιεκείμενον τύχην. καὶ τσαούτην εἶχεν ὁ λόγος τὴν δύναμιν ὡς διαιρεθῆναι ταῖς γνώμαις τοὺς τὴν Μαρτύρων πόλιν κατέχοντας ἐκὼν ἀέκοντι θυμῷ· ἔστω γὰρ μοι νῦν τῆς ἐκείνου γνώμης ζωγράφος ὁμηρίζουσα γλῶττα. καὶ δῆτα εὐνοῦχον τῶν εἰς
- C τὴν βασιλικὴν δορυφορίαν συντεταγμένων αὐτῷ τὸν κορυφαϊότατον, ὃν πραιπόσιτον εἶθισται Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν, ἀνὰ τὴν Μαρτύρων πόλιν ἐξέπεμψε, παρακελευόμενος Πέρσας τὸ ἄστυ

20. τῶν deest. IP.

submisisse copias intellexerunt, immutati animis Constantinam procedunt. praefectus autem Nisibenus pollicitationibus Chosroae inescatus, et spei per omnia gratificans, universam Arabiam omnesque urbes ad Tigrim usque (prope dixerim) Chosroae transcribit. caeterum qui Martyropolim adversus Romanos tuebantur, clandestinis Chosroae mandatis morem gerentes ac dedicationem minime facientes, viriliter admodum vim propulsabant. proinde ubi astute agere Chosroes deprehensus est, Domitianus solerter excogitatum et labefactatu difficile consilium nequitiae Persicae opponens, tectam fraudem bullae instar exsufflando dissolvit. accersitis enim ad se praecipuis de praesidio, quosdam verbis inducit, quosdam donis pellicit, eos et Romanorum urbi capiendae insistentium et Chosroae imperatoris subsidio indigentis et ambiguae incertaeque fortunae Varami commonefaciens. ac tantum valuit Domitiani oratio, ut sententiis discordarent praesidiarii volentes nolentesque: liceat enim nunc mihi eorum sensum Homericis verbis depingere. quocirca eunuchum, satellitum regionum principem, quem Romanis praepositum vocare mos est, Martyropolim mittit Chosroes, hortaturque Persas uti urbem tradant et

καταλιπεῖν καὶ περὶ τὴν Νίσιβιν ἀγρῶν ἀλλέσθαι. οἱ μὲν οὖν Πέρ-
 σαι τοῦ βασιλέως Χοσρόου μεταβαλόντος τὴν γνώμην σπονδὰς
 μετὰ τῶν πολιορκούντων συνθέμενοι τῆς πόλεως ἔξεχώρησαν.
 τῶν τοίνυν ἡγεμόνων ἐς Κωνσταντῖναν ἤκόντων, ὤφθη καὶ Σίτ-
 5 τας ἐκεῖνος ἀναμειγμένος αὐτοῖς ὁ τὴν Μαρτύρων πόλιν Ὁρ-
 μίσδα τῷ Περσῶν βασιλεῖ παρασχόμενος δόλω. ὁ μὲν οὖν Δο-
 μετιανὸς διεστείλατο Χοσρόῳ ὡς οὐχ ὅσια εἰς ἐδεργέτας καὶ Ῥω-
 μαίους διεγχεῖ ἀνεχόμενος ἀνδρὸς προδότου πολλὰ εἰς Ῥω-
 μαίους κακὰ διανύσαντος, ἀναμνηστικῶν ὡς καὶ τῷ Βαρᾶμ φί-
 10 λος Σίττας γεγένηται, καὶ ἤκιστα συνοίσειν αὐτῷ περὶ πολλοῦ D
 ποιουμένῳ ἄνδρα παλαμναῖον καὶ ἀπιστότατον, μὴ πού γε τὰ
 Ῥωμαίων πλήθη συστραφέντα αὐτὸν Χοσρόῳ καὶ τὸν Σίτταν
 διαχρήσονται, καὶ τὰ τῆς ἀγωνίας τῷ Βαρᾶμ λάβοι ἀνάπυλιν.
 ἐπὶ τούτοις συνιδὼν ὁ Χοσρόης, καὶ τὸν παρόντα καιρὸν κολα-
 15 κείαις ἀποπριάμενος, ἔκδοτον Κομεντιόλῳ Σίτταν καθίστησι.
 δευτέρα δ' ἡμέρα ὁ στρατηγὸς ἐπ' ὄψει τοῦ ὀπλιτικοῦ αἰκισάμε-
 νος τοῦτον τῷ πυρὶ παρεδίδου, κατανθρακεύσας τε ταῖς φλοξὶ
 δίκην τῶν ἡμαρτημένων τὸν Σίτταν εἰσέπραττεν. ὁ μὲν οὖν Δο-
 μετιανὸς ἱεροπρεπῶς ἐς τὰ περὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ ἄστεος διεπο-
 20 νέιτο, ὡς ἐπὶ τὰ μάλιστα, τοὺς τε συνομοσαμένους τοῖς
 βαρβάροις Ῥωμαίους ἐς τὴν τοῦ ἄστεος ἄλωσιν Κομεντιόλῳ πα-
 ρεδίδου τῷ στρατηγῷ. τούτων τοίνυν ἀξίας ὑποσχομένων δίκας P 114
 τῶν κατὰ τῆς πατριδος διαπεπραγμένων αὐτοῖς, ὁ ἱερεὺς τῆς
 σωτηρίας τὴν ἐορτὴν ἐγκαινίζων τῆς πόλεως πανήγυριν τε τοῖς
 25 καλλινίκους συστήσας μάρτυσιν, ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὑψη-

Nisibin concedant. Persae Chosroe immutato, pacta conventa cum ob-
 sidentibus ineuntes oppido excedunt. ducibus ipsis Constantinam intran-
 tibus, inter eos etiam Sittas, qui Hormisdæ Martyropolim dolo prodid-
 erat, apparuit. Domitianus Chosroae denuntiat illum adversus Roma-
 nos de se bene meritos iniustum videri, cum proditorem, deque Roma-
 nis ita meritum ut qui pessime, toleret, admonens eum Varamo quoque
 amicum fuisse, et hominem pestilentissimum perfidissimumque benefactis
 suis male gratiam relaturum, ne forte coeuntes Romani ipsum et una
 Sittam e medio tollant, bellumque cum Varamo terminetur. ob hanc cau-
 sam prudens Chosroes, et opportunitatem temporis praesentem obsequio
 emendam censens, Comentiolo Sittam addidit; quem ille postera luce in
 omnium conspectu flagris caesum rogo tradit, et flammis delictorum poe-
 nas ab eo reposcit. Domitianus igitur, ut sacerdotem decebat, et quan-
 tum maxime poterat, pro urbe recipienda laborabat. at Romanos, qui
 ad urbem occupandam cum barbaris male conspiraverant, duci tradidit;
 quibus pro scelerate contra patriam perpetratis commerito supplicio mul-
 tatis, episcopus festum diem partae salutis civitati instaurans, martyri-

λῶν τῆς ἐκκλησίας γενόμενος, παιωνίζων ἄσμα καινὸν τῷ Χρισ-
τῷ ἐπινίκιον, τοῖς ὡσὶ τοῦ κατεκκλησιασθέντος λιοῦ τάδε ποῦ
διηγόρευεν.

B
V 215 16. “Ὁὐκ ἐν πολέμοις μόνον καὶ συμπλοκαῖς καὶ ἐκτά-
ξοι ταῖς σάλπιγξιν ὁ Δαβὶδ ἀλαλάζει, ἀλλὰ καὶ ἐν εὐσήμερῳ ἡμέρῃ 5
ἐορτῆς τῷ ἐπὶ πάντων σαλπίζει Θεῷ. πρέπει γὰρ καὶ πολεμικοῖς
ὄργανοις ὑμνεῖσθαι Θεόν· ἀρχιστράτηγος γὰρ οὗτος ἐκτάξιος
κραταιός τε καὶ δυνατός ἐν πολέμοις πρεσβύεται. καὶ ἔξ ὧν ἡ
εὐδόκησις πέφυκεν, ἴδει που πάντως προελθεῖν καὶ τὴν αἴνεσιν.
δεῦτε, καὶ ἡμεῖς ταῖς νοηταῖς ἀλαλάξωμεν σάλπιγξι, ταῖς δια- 10
νοιαῖς φημί, οὐ κερατίναις, ὡς Ἰουδαίοις νενομοθέτῃται· οὐ
C γὰρ ἀλόγων μέλεσι διὰ τὸ παχὺ τῆς διανοίας γεραίρειν ἡμεῖς Θεὸν
προσετάχθημεν. συστησώμεθα γοῦν ἐορτὴν μὴ ἕως τῶν κερά-
των τοῦ θυσιαστηρίου καὶ μόνον διήκουσαν, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἄνω
ἱεραρχίας αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἧς ἀρχιερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν 15
τάξιν Μελχισεδέκ ὁ ἐκ δεξιῶν τῆς μεγαλωσύνης καθήμενος καὶ
ἔστι καὶ ὀνομάζεται. τῷ ὄντι γὰρ ἐν βραχίονι κράτος ἐποίησεν,
ὄρη ταπεινώσας φρονήματος, καθελὼν ἀπὸ θρόνων δυνάστας,
καὶ πάλιν στηλιτεύων ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας τὰ μεγαλεῖα τοῦ πνεύ-
ματος. δουλαγωγοῦνται γὰρ λέοντες, καὶ δράκοντες ἀποπνίγον- 20
ται, καὶ Βῆλ καὶ Μίθρας ἀνδραποδίζονται, καὶ μαλακεύεται
D πῦρ, μήτε μαρτύρων ἕσθῆτος τυραννῆσαι δυνάμενον, ὑπὸ νά-
φθας καὶ πίττης ἀφθόνως καταρδευόμενον. πάλιν δεξιὰ κυρίου

busque praeclaris victoribus panegyrim sive celebritatem instituens, e
sublimi ecclesiae suggestu, ad gratulandam Christo victoriam canticum
novum cantans, ad populum congregatum ita disseruit.

16. “Non in bellis tantummodo atque in praeliis et congressibus,
sed etiam in insigni die solennitatis David deo altissimo tuba canit: de-
cet enim bellicis quoque instrumentis collaudare deum, qui primarius in
pugna dux fortisque et potens in praelio colitur; et unde natum est de-
cus, inde laudem quoque procedere plane oportet. agitedum, nos quo-
que tubis, quae intelligentia percipiuntur, clangamus, animis, inquam,
non corneis tubis, quemadmodum lex Iudaeis praescripta requirebat: nec
enim nos, ut illi, propter mentium hebetudinem animantium brutorum
membris venerari deum iussi sumus. constituamus itaque diem solennem,
non usque ad cornua altaris duntaxat, sed usque ad coelestem hierar-
chiam pertinentem, cuius pontifex in aeternum, secundum ordinem Mel-
chisedech, sedens ad dextram maiestatis dei et est et nominatur. pro-
fecto potentiam fecit in brachio suo, montium fastum humiliavit, et de-
positis de sede potentibus rursus magnalia spiritus super Babylone omni-
bus prodidit. subiguntur enim leones, et dracones suffocantur, et Bel
atque Mithras captivi abducuntur. flaccescit ignis, et quanquam naphtha
ac pice largiter imbutus, ne vestem quidem martyrum adurere potest.

ἐποίησε δύναμιν, ἐπάροστιως καταδιαιτῶσα Χαλδαϊκῆς, οὐκ ἐ-
 τοίχῳ ἀλλ' ἐν οὐρανῷ τὴν προαγόρευσιν γράφουσα. καὶ διαιρεῖ-
 ται Βαβυλώνια σκῆπτρα, καὶ ὕβριστις καταβάλλεται θρόνος,
 καὶ πάρονος βασιλεία συστέλλεται, καὶ τιμᾶται πάλιν τὸ ταπει-
 5 νοίμενον καὶ κρατύνεται τὸ νικώμενον. πάλιν τὴν στεῖραν πόλιν
 διὰ τὸν πόλεμον ὡς μητέρα δι' εὐτεκνίαν εὐφροαινομένην ἔστι
 θεάσασθαι. μηδεὶς ἀμπεχέσθω τῆς βασιλικῆς ταύτης πανηγύ-
 ρεως ἀνάξιαν ἐσθῆτα. πάντες τῇ καθαρότητι τοῦ βίου λευχει- P 115
 μονήσωμεν, ἵνα μὴ ἀνάξιον τῆς εὐωχίας τῇ ψυχῇ περιβαλόντες
 10 στούλισμα ἀνάξιοι φανῶμεν τῆς μεταλήψεως καὶ τὰ ἀκόλουθα
 κατακριθῶμεν τῆς ἀποτεύξεως. ἔγκαινίζον, πόλις ἀγαλλιᾷσεως·
 ἦκει γάρ σου τὸ φῶς, καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σε ἀνατέταλκε. τᾶδε
 μοι λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἀσπάζομαι,
 καὶ ἡ νῦν ὑπὲρ τὴν προτέραν φαιδρότητα δόξα καθέστηκεν. οὐ
 15 γὰρ δῆμους μαρτύρων ἐν τοῖς ἐμπροσθεν καὶ πρεσβυτέροις χρό-
 νοῖς ἐκέκτησο, πῦσαν ἀτραπὸν καὶ λεωφόρον τῶν σῶν λαγόνων
 ἐπικυμαίνοντας. ἐπιφανεστέρα σοι τῆς ἀλώσεως ἢ ἀνάξενξις· Γ
 ἦν γὰρ ἔκλεψε δόλος, νῦν φόβος ἀπέδοτο, καὶ ἦν βασιλέως βαρ-
 βάρου πανουργία κακῶς ἀπεσύλησε, νῦν ἐπιφανεστάτη δουλα-
 20 γωγία καλῶς ἀντιδίδωσι. ταύτην οἰκέτης ἐσταλμένος ὑμῖν, ὃ
 μάρτυρες, προσηγάγετο, συμμάχους ἐλέσθαι θηρώμενος, οὐς
 ἀντίθεος τὸ πρότερον οὐκ ἐπρέσβευεν, ἐξ ἀποτεύξεως διδαχθεὶς
 τὴν εὐσέβειαν, ἐπεὶ καὶ Φαραὼ ὁ πάλαι μαστιζόμενος ἢ νουθε-

iterum dextra domini fecit virtutem, compressitque spiritus Chaldaicos,
 non in pariete, sed in coelo praedictionem scribens; et dividuntur sce-
 ptra Babylo-nica, et thronus insolens deiicitur, et regnum temulentum
 contrahitur; et quod humiliatum erat, denuo honoratur, et quod victum
 erat, corroboratur. rursus sterilem urbem propter bellum, ut matrem
 ob filiorum multitudinem laetantem aspicimus. nemo vestem hoc pane-
 gyrico festo indecoram induat: omnes vitae morumque candore ac puri-
 tate candidum gestemus habitum, ne si animam secus quam regale con-
 vivium deceat convestiverimus, qui ad id admittamur indigni iudicemur,
 et his damnemur quae ab eodem eiectos consequuntur. renovare, urbs
 exultationis: venit enim lumen tuum, et gloria domini super te orta est.
 haec enim dicit spiritus sanctus, et promissa amplector, et quae nunc
 est gloria, priorem claritatem superat. haud enim populos martyrum
 superiore memoria possidebas, omnem semitam et compita tuorum visce-
 rum inundantes. plus tibi ad gloriam proficit ita liberatam quam ita
 captam esse. quam enim dolus subiogavit, nunc metus restituit; et
 quam regis barbari calliditas improbe pro spolio abstulit, nunc illustris-
 sima receptio probe reppendit. hanc famulus vester missus vobis recon-
 ciliavit, o martyres, socios sibi conatus adiungere, quos dei adversarius
 antea non rogabat, ex infelici successu pietatem doctus, quoniam et

τούμενος θεὸν σέβειν ἤρνεύετο. ταύτην ὑμῖν ἀνατίθῃσι, μάρ-
 τυρες, Βαβυλώνιος τύραννός τε καὶ ἑπῆλυς, ὁ τῆς ἑαυτοῦ βα-
 σιλείας δραπέτης, ὁ νῦν Ῥωμαίοις ἀντὶ πολεμίου πειθήνιος·
 τοσαῦτα γὰρ ὑμεῖς τοῖς ἀνθεστηκόσιν ἐπαλαμήσασθε. ἐξέστη ὁ
 C τύραννος ἐπὶ τούτοις, ἕμπορος καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ. ἐπε- 5
 τμήσε γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὁ ὢν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ
 ἡ ἀλλοίωσις αὕτη. ἀπ' ἕκρον τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἕξοδος αὐτῆς, καὶ
 τὸ κατάντημα μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ ἔθεασάμεθα τὴν
 V 216 δόξαν αὐτῆς πλήρη χάριτος καὶ δυνάμεως. οἱ γέιτονες ποταμοὶ
 προφητικῶς χειρὰς κροτείτωσαν. φερωνύμως νῦν ὁ Εὐφράτης 10
 ἐπὶ τοῖς μεγαλείοις εὐφραίνεται τοῦ κτίσαντος. ὁ Τίγρις μετα-
 βαλέτω τὸ θηριῶδες πρὸς τὸ φιλόανθρωπον· ἡ κραιπάλη γὰρ τῶν
 φόνων αὐτῷ καταλέλυται. ἕσωμεν ᾧδὴν τῷ κυρίῳ σωτήριον,
 ἕσωμεν αὐτῷ μετὰ τῶν μαρτύρων ἐπινίκιον ἕμνον. ἀναγγελλω-
 μεν ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος τὴν δόξαν αὐτοῦ, σκιρτῶντες 15
 D τῷ πνεύματι· οὐ γὰρ θρήνον Ἰουδαϊκὸν κατεκρίθημεν, ἢ αἰ-
 σχύνῃν αἰχμαλωσίας ὑπὸ τῶν λαφυραγωγῆσάντων ὀνειδιζόμεθα.
 προτάξωμεν ἡγεμόνα τῆς εὐφροσύνης τὸν κύριον, ἵνα μὴ τῆς ἡνιω
 Ἱεροουσαλήμ ἐπιλαθόμεθα καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν κολληθῇ τῷ λά-
 ρυγγι ὡς κακῶς μὴ μεγαληγοροῦσα τοῦ θεοῦ τὰ παράδοξα. νῦν 20
 ἡ θυγάτηρ Βαβυλῶνος κατὰ τὸ γεγραμμένον ὄντως ταλαίπωρος,
 ἡ τῶν ἀγερώχων ἐπιβαίνουσα σκήπτρον, καὶ μακαρίζεται βασι-
 λέως εὐσέβεια οὐκ ἐπίγουσα ταύτη τὸν ἰσοστάσιον ὄλεθρον, ἢ

Pharao quondam flagellatus demum, non admonitus deum coli passus est. hanc vobis consecrat Babylonius tyrannus et advena, e suo ipsius regno profugus, qui pro hoste nunc Romanis est subditus. talia quippe vos contra inimicos effecistis. tyrannus super his obstupuit, terra timuit et contremuit. increpavit enim gentes, qui est ab initio; et dextrae eius mutatio haec est. a summo coelo egressio eius, et occursus eius usque ad fines terrae. et vidimus gloriam eius plenam gratiae et potentiae. vicina flumina secundum prophetam plaudant manibus. nunc Euphrates nomini suo congruenter laetetur super magnalibus conditoris. Tigris feritatem in humanitatem mutet: iam enim caesorum cadaveribus se amplius non ingurgitabit. cantemus domino canticum salutis, cantemus ei cum martyribus hymnum de parta victoria. annuntiemus super flumina Babylonis gloriam eius, in spiritu exilientes: non enim Iudaicis fletibus damnati sumus; nec a praedatoribus captivitatis dedecus nobis exprobratur. ducem laetitiae nostrae dominum praeponamus, ne supernae Hierusalem obliviscamur, et lingua nostra adhaereat faucibus, utpote quae male dei admirabilia non magnificet. nunc filia Babylonis, sicut scriptum legimus, vere misera est, superborum sceptrum ascendens, laudaturque imperatoris pietas, perniciem illi non remetiens, nec retribuens

ἀντεπιφέρουσα τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἀνταπέδωκεν ἡμῖν, τελειοῦται
 γὰρ αὕτη διαθήκη δευτέρα τῷ νοητῷ Ἰσραήλ, καὶ βασιλεὺς οὐκ
 ἀποδοκιμάζεται σήμερον οἰκτείρων πολέμων, οὔτε Σαμουὴλ ἐπὶ P 116
 τούτῳ διαπληκτίζεται, παντοκράτορι κυρίῳ ζηλῶν. ὁ γὰρ Ἰη-
 5 σοὺς ὁ Χριστός, ὁ παλαιὸς ἡμερῶν καὶ πρεσβύτερος, εὐσεβέ-
 στερον θυσίας οἶδε τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν κατα-
 κληροδοτεῖ τοῖς οἰκτείρομοσι, καὶ φιλανθρωπίας ἔχων ὑπόθεσιν
 καὶ δούλον λαμβάνει μορφήν, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανυστρέ-
 φεται, καὶ τὴν φάτιν γινώσκει, καὶ προσίεται σπύρανα, καὶ
 10 φεύγει τυραννοῦσαν τὴν μάχαιραν, καὶ τῇ Αἰγύπτῳ προσομιλεῖ,
 εἶτα τὴν Ναζαρεθ κατοικεῖ, καὶ Γαλιλαῖος κηρύττεται, καὶ σο-
 φία προκόπτει, καὶ φθόνῳ κακίζεται, καὶ ὑπὸ Σαδδουκαίων πει-
 ράζεται, καὶ μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν συναλλίζεται, καὶ πρὸς πύ- B
 θος ἐκδίδεται, καὶ σταυρὸν καταδέχεται, καὶ μετὰ τῶν ἀνόμων
 15 λογιζεται, καὶ τάφον ἀσπάζεται, καὶ μεταφοιτᾷ πρὸς ἀνάστασιν,
 καὶ πάντα παθῶν κατησμένισεν, ἐν μόνον ἡμῶν ἀπολαύων, ὃ
 καὶ σωζόμεθα. ἕσωμεν τῷ κυρίῳ, οὐκ ἐξόδιον ἕσμα· ἐπιβα-
 τήριος γὰρ ἢ πανήγυρις, καὶ πόλις καὶ ναὸς ἐγκαινίζεται, καὶ
 νόμος ἀνακαινίζεται πάτριος, καὶ ῥώννυται πίστις ἀκίβδηλος,
 20 καὶ τὸν ἐγκαινίζοντι βλέπω Χριστὸν ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας τῶν
 τροπαίων τὰ σύμβολα ἐπὶ τῶν ὤμων περιφερόμενον. ὁ δὲ θρίαμ-
 βος ὁ σταυρός, δι' οὗ ξηνηλατεῖται τὸ βάρβαρον, τὸ δὲ Ῥωμαῖ- C
 κὸν εἰσοικίζεται. ἕσωμεν τῷ κυρίῳ καὶ ἕμνον ἐξόδιον· ἐξοικί-

retributionem quam retribuit nobis, alterum siquidem testamentum ob-
 servatur, Israeli intellectuali praecipiens ne malum pro malo reddat. et
 hodie rex hostem miserans non reprobatur; nec Samuel omnipotenti do-
 mino zelans propter hoc altercabitur. dominus enim Iesus Christus an-
 tiqus dierum, et omni aevo antiquior, misericordiam sacrificio religio-
 siorem ducit, et paternum regnum misericordibus impertit, et humani-
 tate victus etiam servi formam accipit, et cum hominibus conversatur,
 et praesepe noscit, et fasciis involvitur, et tyrannicum gladium fugit,
 et in Aegyptum emigrat, deinde Nazareth habitat, et Galilaeus proclama-
 tur, et sapientia proficit, et ex invidia vituperatur, et a Sadducaeis
 tentatur, et cum peccatoribus commoratur, et tormentis deditur, et cru-
 cem suscipit, et cum iniquis reputatur, et sepulcrum non refugit, et
 ad resurrectionem transit, et omnia libens patitur, unum hunc fructum
 ex nobis percipiens, quod salvamur. cantemus domino, non egressus
 canticum: est enim scansoria panegyris, et urbs et templum renovantur,
 et lex patria instauratur, et fides sincera confirmatur, cernoque Chri-
 stum in media ecclesia tropaeorum symbola humeris sustinentem. trium-
 phus autem crux, per quam barbari et peregrini et exteri abiguntur,
 Romani ut domestici introducuntur. cantemus domino etiam hymnum
 ἐξόδιον, id est, egressionis: nam perinde ut sus e silva glandifera, ex

ζεται γὰρ τοῦ ἄστεος ὡσπερ ὅς ἐκ δρυμοῦ τὸ Βαβυλώνιον φῦλον, τὸ καταπατεῖν τὰ ἄγια τοῖς ποσὶν ἐγχειροῦν, καὶ τοὺς μαργαρίτας τῆς πίστεως τοῖς ὄνυσιν ὑποθραύειν καταμαινόμενον. μιμησώμεθα τοὺς ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας δοξολογήσαντας, καὶ τῆς ἐκείνων χοροστασίας θιασῶται γενώμεθα· ἀνερέγητον γὰρ καὶ νῦν 5 τῶν Χαλδαίων τὸ πῦρ καταφλέξει τῶν μαρτύρων τὸ πόλισμα. εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, καὶ τὰ πεδία χαιρέτωσαν· κατεβλήθη γὰρ ἔθνη τὰ φιλοπόλεμη. διέγνωσαν

D προφητικῶς ὅτι ἄνθρωποι καθεστήκασι, καὶ τῆς ἑαυτῶν συντάξεως νῦν τὴν φύσιν οὐκ ἠγνοήκασι, καὶ ἂ μαθεῖν οὐκ ἐνῆν ἐν-10 πραγῆσαντας, τεταλαιπωρημένους διδαχθέντας ἔστι θεάσασθαι. ταῦτα ὑπὸ τῆς χαρᾶς ὑμῖν σχεδιάσαντες ἕμνον ὑμῖν ἀπαρασκεύαστον προστεθείκαμεν, τράπεζαν ἀγγέλων, συμπόσιον ἀπλοϊκὸν καὶ ἀποϊκίλον· φιλεῖ γὰρ τὸ θεῖον καὶ τοῖς ἀσυντάκτοις γεραίρεσθαι, καὶ τὰ μὴ μεγαλοπρεπῆ τῆς δορυφορίας προσέειπαι ἐν 15 καινίσαι καρδίας, οὐκ ἐν ὄγκῳ δωρήματος ἐξετάζον τῆς εὐχαριστίας τὴν πρῶδον. τὸν πατέρα νῦν δοξολογεῖν οὐ πανσώμεθα, τὸν υἱὸν προσκυνεῖν ὡς φύσει θεὸν οὐ καταλήξωμεν, τὸ πνεῦμα γεραίροντες ὡς ἐν πεφυκὸς τῶν τριῶν ὑποστάσεων οὐκ ἀποσχώμεθα· θεὸς γὰρ τὰ τρία, ᾧ ἡ δόξα καὶ πρό γε τῶν ἀπείρων 20 αἰῶνων καὶ μετὰ τοὺς αἰῶνας ἀπέραντος.”

P 117 Ἐπεὶ δὲ οὕτω πον τὰ τῆς διαλαλίας τῷ ἱερεὶ ἐπεφιλοσό-
V 217 φητο, λίαν ἐπαινετῶς ἐκρότει τὸ ἄθροισμα τὸ μεγαλόνουν τῆς

21. ἀπεράντους IP.

urbe natio Persica expellitur, quae sancta pedibus conculcare audebat et margaritas fidei unguis furiose conterebat. imitemur eos qui Babylone glorificarunt deum, illorumque choreae sodales fiamus: nam et hodie Chaldaeorum ignis martyrum urbem exurendi vim nullam habet. laetentur coeli, et exultet terra, et campi gaudeant. prostratae sunt gentes belli cupidae. cognoverunt, iuxta prophetam, quoniam homines sunt, et naturam coagmentationis suae nunc senserunt; quaeque rebus secundis utentes discere nequiverunt, adversis eruditi iam possunt intueri. haec prae gaudio ad vos ex tempore prolocuti sumus, et hymnum vobis imparati proposuimus, mensam angelorum, convivium simplex et varietatis expers: amat enim divinitas etiam non compositis donari, et admittere cultus quamvis non magnificos, ex renovatione cordis, non ex pondere et amplitudine doni gratiarum actionem aestimans. nunc patrem glorificare ne cessemus, filium adorare ut natura deum ne desinamus, spiritum ut unam de tribus hypostasis venerari ne desistamus: deus enim haec tria sunt, cui et ante omnia saecula et post omnia saecula gloria infinita.”

Postquam episcopus haec sapienter disseruit, audientium multitudine orationem magnificam miris plausibus prosecuta est, magnamque lacri-

διαλέξεως, καὶ πολὺ τὸ δάκρυον τῇ χειρὶ κεκραμένον ὑπὸ τῆς
κατανύξεως τοῦ λόγου τῇ ἐκκλησίᾳ περιεκέχυτο, καὶ φιλόδακρος
ἦν ἡ πανήγυρις, οὐκ ἔχουσα πάθους ὑπόθεσιν· οὕτω γὰρ ὁ και-
ρὸς παρεκάλει τὰ δάκρυα, χηρεύων ἀληθόνων καὶ τοῦ λυπήσον-
5 τος. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς σφαιγιάσας τὸν ἄρτον τὸν τε οἶνον ἱερουργή-
σας τοῖς θεανδρικοῖς μυστηρίοις τὸ συνελθὼν τῇ μεταλήψει
ἡγίαζε. καὶ οὕτω πού ἡ πόλις ἡμέραις ἑπτὰ ταῖς θιμηδίαις κα-
θηροτάζετο.

marum vim gaudio permistam prae compunctione ex eius verbis enata
effudit, eratque panegyris omnino lacrimosa, cum dolendi causa nulla
subesset. sic enim tempus ad collacrimandum hortabatur, quamvis quod
ob molestiam doloremve ad id eos commoveret, nihil esset. antistes igitur
pane et vino solenni ritu consecratis, mysteriis dei hominisque con-
ventum per communionem sanctificabat. et hunc in modum civitas dies
septem cum oblectamento in feriis consumpsit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Ε'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ

Λ Ι Β Ε Ρ Ο Υ.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *V*aramus re cum suis deliberata copias adversus Chosroen in diversa loca destinat. Nisibi conviciis incessitur. Zadespratae nuntii pessime ibidem accepti ad Chosroen transmittuntur, qui in adversa fortuna Sergii martyris opem, cum promissione crucis aureae, lapillis distinctae, implorat. Zadespraten Rosas a Salchone impulsus strategemate quodam interfecit. (2) Zadespratae caput et spolia ad Chosroen portantur. Anathonum missi ducem occidunt, caput eiusdem Chosroae transmittunt; qui religionem Christianam praedicans, Mauricioque de secundis rebus suis significans, auxilium et pecuniam mutuam petit. Comentiolus rogatu Chosroae abdicatur, cui Narses ipsius stipator substituitur. (3) Narses cum Romano milite et Chosroae Persidem ingreditur. Chosroes rex acclamatur, a Darenis honorifice excipitur. Domitiani antistitis ob ingressum illius in templum minae. veniam petit rex. templo eiicitur. muneribus regiis a Mauricio ornatur. Persae Varamo deserto ad eum desciscunt. Daram oppidum imperatori donat. legatum eius muneratur imperator, ipsumque filii appellatione cohonestat. (4) per Singarum Chosroae adversus Varamum delecta manus. re conspecta Varamus ad pugnam exit. procedit ultra cum auxiliis Chosroes. Domitianus milites ad fortiter praecilianum atque ad mortem contemnendam egregia concione inflammat. (5) militum pugnandi ardor. Chosroae custodia Romana attribuitur. ex Armenia copiae expectantur. Chosroes manipulos vires hostium exploratum dimittit. Bryzacius dux Persa a Romanis captus auribus et naso mutilatur. Chosroes prosperitate sua laetus ducem Romanum acuit, duces Romanos atque Persas

convivio excipit. adductus inter epulas Bryzaciis illuditur et interficitur. hilaritas epulantium. (6) Mebodis nuntius ad praefectum prytaneae de comœatu et pecuniis sufficiens. Thesaurorum custodis fuga. Seleucia conditor. Euphratis descriptio. Mebodes Seleuciam noctu irumpens caedibus promiscue grassatur. Ctesiphontei fama conterriti deditionem decernunt. Antiochiam Persarum condidit Chosroes. Iustinianus eidem regiam extruxit. Mebodis Antiochiam litterae. (7) epistola nomine Romanorum ad cives Antiochiae Persidis. fugitivos et Varami factionem poscunt. in ducem et dedititios animadvertunt. Iudaeos quoque tyranni administros trucidant. qua occasione in Persidem commigrarint Iudaei, eorumque aculeator vituperatio. Alexandria locus unde dictus. (8) transitum fluminis Romani praecoccupant. unde audacia Varamo. eius speculatores capti rem produnt. in Amiseno irruptio. ad lacum Varamus Romanis occurrit. sine pugna abitur. Narses Ioannem monet ne separatim cum Persis in aciem descendat. (9) Chosroes nuntiis laetissimis afficitur. exercitus tres in unum coniunguntur. Chosroes et Varamus quantum exercitibus valuerint. Varami insidiae patent. barbarorum clamores et tumultus, Romanorum quies. ad praelium acies dispositae. barbari in montem confugiunt. Persarum temeritas. (10) Varami fuga ad loca varia, quem Romani persequuntur. certamen in campo paratur. Tessera Romanorum AVE MARIA. pugna describitur. sex millia Persarum fugientium. in captos Chosroae saevitia. Turcae donantur Mauricio. in frontibus eorum unde crucis signum. (11) tabernaculum Varami diripitur. barbari ex elephantis tela spargentes Romanis succumbunt. bestiae Chosroae donantur. spolia leguntur. disceditur. Chosroae ob partam victoriam laetitia. Romanos parum gratus domum remittit: ab iis de officio admonetur. mille custodes corporis Mauricium rogat. (12) de sancta femina Golinducha apud Hierapolim. genus, connubium, ecstasis. quid a marito propter Christianismum perpessa sit. altera eiusdem divinitus illustratio, et de morte mariti vaticinium. Nisibim migrat. a sacerdotibus Christianis mysteriis imbuitur. a magis quaeritur; in carcerem diuturnum traditur: inde per angelum liberatur. Hierosolymis sancta adorat. Chosroae futura praedicit. Hierapoli vita innocentissime exacta, in coelum abit. (13) Chosroes Sergio martyri crucem auream et gemmatam dono fert. epistola eiusdem de voto suo. posthabita lege Persica, Siram feminam Christianam ducit reginamque renuntiat. (14) Chosroes prolem a Sergio martyre contendit. cum donis epistolam mittit, qua se voti compotem evasisse narrat, cum singulari erga sanctum reverentia, et Christiane prorsus. (15) tyrannidis Varamo conscii morte plectuntur; Bindoes in Tigridem proicitur. foedus et pax inter Persas et Romanos ex aequo servatur. Vaticinia Chosroae de Romanorum Persarumque imperiis. quae item Probo episcopo Chalcidensium praenuntiavit. ad res Europaeas regressio. (16) Mauricius ex Oriente copias in Occidentem reducit. contra Abares se instruit. rogatur a proceribus et patriarcha et ipsa Augusta atque liberis, ne ipse ductet exercitum. nihil impetratur. solis defectio. ventorum rabies. ad legatum audiendum in urbem redit. ad expeditionem revertitur. pie sacra obit. pauperibus benigne facit. iter eius a Rompho. a spectro forma suis incuratur.

P 120
V 219

1. Ὁ δὲ Βαράμ τῆς Ῥωμαϊκῆς διητυχηκῶς εὐμενείας, ἐκ-
κλησίας ἀγείρας καὶ περὶ τῶν ἐν ποσὶ κοινολογησάμενος ἐκ τῶν
ἐπιφανιστέρων τοὺς ἐς ἀνδρείαν τὴν ὑπεροχὴν κεκτημένους χει-
ροτονεῖ στρατηγούς, ὅπως τῇ ἀντιθέτῳ προνοίᾳ τοῖς Χοσρόου
πράγμασιν ἀντιταλαντεύσῃ πως τὸ ἀπρόσκοπον. καὶ οὖν τὸν 5
Μιραδουρὸν ἐς τὸ Ἀνάθων φρούριον τὸ πρὸς τῷ Κιρκησίῳ παρὰ
τὸν Εὐφράτην ὠκοδομημένον ἐξέταπτεν μετὰ πλήθους δυνάμεως.
ἐξεπέμπετο δὲ καὶ ἐς τὴν Νίσιβιν τὴν τε σύγχωρον Ἀραβίαν τὸν
Ζαδεσπράτην τὸν ἄρτι που συστρατεύσαντα τῷ Φεροχάνῃ. ὁ
B μὲν οὖν Ζαδεσπράτης τὴν Βαβυλῶνα ἀπολιπὼν ἀγγέλους ἐς τὸν 10
Σολχάνην ἐξέπεμπε, προαγορεύοντας αὐτοῦ τὴν ἐς Νίσιβιν ἄφι-
ξιν. μενοῦν γὰρ ὁ Σολχάνης, ὅτε που ὑπὸ τῶν ἀγγέλων τὸ τῶν
μεγαλαυχημάτων ὑπέρογκον τοῦ Ζαδεσπράτου διέγνωκε, τῇ ὑστε-
ραίᾳ καθίσας συνέδριον ἐς ὑπήκοον τῶν συνελλυθόντων προσέ-
ταπτε τοὺς ἀγγέλους, ὅ τι ἂν εἴη αὐτοῖς ἢ ἀξίωσις, μηδὲν τι 15
τῷ δέει συσταλέντας ἐκτίθεσθαι. οἱ μὲν οὖν ἐξυπηρετούμενοι
τῷ προστάγματι διεξῆσαν ἄπερ ὁ πεπομφῶς αὐτοὺς διηγόρευσε.
C θολοῦ τοίνυν γεγονότος τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάντων τῷ Βαράμ λοι-
δορουμένων, ὁ Σολχάνης αἰκίσας τοὺς ἀγγέλους ἠτίμωσε, καὶ
δεμοῖς ἀφύκτοις τισὶ καταταλαιπωρήσας ἐς Χοσρόην ἐξέπεμπεν. 20
ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σολχάνην ἐξελιπάρου ταῖς ὑποσχέσει πα-
ροτρύνων εὖ διατίθεσθαι τὰς τῶν ἐντυχανόντων φοιτήσεις, αὐ-
τὸς δὲ Χοσρόης ἀπορία τὴν ψυχὴν κατεβάλλετο, τὰς ἐπιστρα-

1. Varamus Romanorum gratiae benevolentiaeque repulsam passus, coactis primoribus communicatoque de praesenti rerum statu consilio, duces e nobilioribus animi fortitudine excellentes legit, ut cura et providentia rebus suis integris Chosroae occurreret. ad castellum igitur Anathan prope Circesium iuxta Euphratem situm Miradurinum cum agmine expedito, Zadespraten, qui nuper adeo Pherochanis signa secutus fuerat, Nisibim et in Arabiam finitimam mittit. Zadesprates itaque Babyloniam digressus Solchani super adventu suo Nisibim significat. Solchanes ubi Zadespratae insolentiam et iactantiam cognovit, postridie concilio convocato, ut in consessu, quid petitum advenissent, omni timore deposito eloquerentur, nuntiis imperat. illi dicto audientes mandata exponunt. turbatur conventus, universisque Varamum maledictis lacerantibus, Solchanes nuntios foede pulsatos et opprobriis affectos, insuper artissimis vinculis misere constrictos, ad Chosroem mittit; a quo etiam atque etiam rogatur, promissisque allicitur, uti de internuntiis bene pro-

τείας τοῦ τυράννου μορμολυττόμενος. εἰσῆλθε τοίνυν αὐτὸν δει-
 σιδαιμονία ὄσας θρησκείας τινός, καὶ πάλιν πρὸς τὸν ἐπὶ πάν-
 των θεὸν τὸν νοῦν μετεκόμισε, καὶ ἠντιβόλει τὸν αἰοδιμον ἐν
 μάρτυσι Σέργιον, ὃν καὶ τὰ νομαδικὰ πρεσβεύειν ἔθνη εἰώθυσι,
 5 συλλαμβάνειν τῶν πόρων αὐτῶ. ἀπαρχάς τε τροπαιῶν καθυπι- D
 σχνεῖτο προσφέρεισθαι, τοῦ κυριακοῦ πάθους τὸ ἐπίσημον σή-
 μαντρον (σταυρὸς δὲ τοῦτο ἀναγορεύεται), τεκτονεύεσθαι τε
 τοῦτον χρυσήλατον, μαργαρίτην τε περιβαλεῖν αὐτῶ καὶ τῶν Ἰν-
 δικῶν λίθων τοὺς διαναγεῖς· εὐσεβέστερον γὰρ ποτινώμενον ὑπὸ
 10 τῆς ἀνάγκης ὁ καιρὸς αὐτὸν ἐξαιργάζετο. ἀτὰρ ὁ Σολχάνης ἀξια-
 φηγητικώτατος καὶ παράδοξον ἔδρασεν ἐγχειρήματα, βουλήs τε
 ἀλκῆ τὸν ἀντιστράτηγον διεχρήσατο. Ῥοσῶν γὰρ τὸν καὶ Ὀρμι-
 σδαν παρὰ τῶ Περσικῶ οὕτω καλούμενον ἵππικῆ περιφράξας ἰσχύϊ P 121
 κατὰ τῆς ἀντιστρατευσαμένηs πληθύνος ἐξέπεμπε. μάλιστα δὲ
 5 τῶ Ῥοσῶ ἐπιτίθετο δόλω τὰς ἐκβάσεις ἐπιτρέψαι τῆς ἐγχειρή-
 σεως. ὁ μὲν οὖν Ῥοσῶs ταῖs ὑποθήκαιs τοῦ Σολχάνου μετ' ἐπι-
 μελείας ἐπόμενος ἐχώρει πρὸς τὸ πολέμιον. δευτέρα δ' ἡμέρα ὁ
 Ζαδεσπράτης ἐν τοῖs μέρεσι τοῦ Χαρχᾶs παραινέται (κώμη δ'
 αὐτῆ παμφορωτάτῃ ὁμοῦ καὶ πολύανδρος), καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 0 μένης ἐχόμενα ταύτης ἠγρᾶύλιζεν. ὑποτοπῶσας δ' οὗτος πολε-
 μίαν ὄψιν, μή που ἐξαπιναίως αὐτῶ συγκυρήσειε, τῆs περὶ τῶ
 σῶμα φρουρᾶs προμηθεῖαν ἐτίθετο. οὐκοῦν ἐν τῶ πύργῳ τῶ ἀνα-
 τὸν χῶρον ἰδρῦμένῳ καὶ ἐκ λογάδων λίθων κεκτημένῳ τὴν σύνθε-
 σιν τῆ δοκίσει κατεπαννυχίζετο τῆs δειλίας ἀπόκοιτος. ὁ τοίνυν B

videat. ipse angore et tyranni metu plenus, animum deiicitur, tandem-
 que religiose in cuiusdam pietatis cogitationem ingreditur, iterumque ad
 deum principem rerum omnium sese convertit, ac venerandum Sergium
 martyrem, quem colere etiam barbarae nationes consueverant, suppliciter
 rogat uti laboribus ac miseriis suis ne desit: se illi dominicae pas-
 sionis illustre monumentum, crucem, inquam, ex auro puro confectam
 et margaritis pellucidisque ex India lapillis variatam, victoriae suae pri-
 mitias oblaturum. ita illum necessitas pie orare obtestarique docuerat.
 caeterum Solchanes admiratione, et memoria dignissimum facinus effecit,
 valentique consilio ducem adversarium e medio sustulit. Rosam quippe,
 alio nomine Hormisdam Persis, cum equestri robore contra infestam ad-
 ventantium manum emittens, auctor Rosae fuit ut dolo et insidiis rem
 transigeret. Rosas Solchanis auctoritati studiose parens in hostem ten-
 dit. die sequenti Zadesprates Charchas, vicum omne genus fructuum
 esserentem et incolis frequentissimum, venit, et nocte proxima in eius
 agro manet, constitutis circum se diligenter custodibus, ne forte impro-
 viso, quod formidabat, ab hostibus appeteretur. erat ibidem munitio
 electo constructa lapide, in qua citra timorem totam noctem cubare se

Ῥοσᾶς οὐ πόρρω στρατηγοῦ ἀφικόμενος, ἐπεὶ διεγίνωσκε τὸν χώ-
 ρον ὅπου δὴ οὗτος πάννηχος κατηνύαζετο, ποδηγὸν δεξάμενος ἐς
 τὸ πρόσω ἐβράδιζεν. ἐπεὶ δὲ τῷ ἐχθρῷ προσιπέλασε, προ-
 θέειν προσέταττε τινα τῆς δυνάμεως, λέξοντα τῷ στρατηγῷ ὑπὸ
 Βαρὰμ ἔσεσθαι ἄγγελον, καὶ ἐπίθετον αὐτῷ ἐπιφέρεισθαι δύνα-
 μιν. ὁ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ ὠσανεὶ φρούριον γενοῦς μεσοῦσης νυ-
 κτός, τῇ πατριῶ φωνῇ τοὺς περιφρουροῦντας φευκισάμενος,
 ἤξιον τῷ στρατηγῷ δι' αὐτῶν περιηρηθῆναι τὸ ἄκουσμα. ἐπί-
 C
 V 220 χαρι τοίνυν οἱ δειλαῖοι τὴν ἐπαγγελίαν δεξάμενοι μεταπορθμεύου-
 σιν ἐπὶ τὸν Ζαδεσπράτην τὸν λόγον, ὡς οἶα δὴ περὶ δεξιῶ τινὸς
 καὶ συντονίας ἄξιον κατεπειγόμενοι. ὁ μὲν οὖν Ζαδεσπράτης
 ἔτι ἔξινος ὢν καὶ ἡμικραίπαλος, ὑπὸ τοῦ ἕπνον διακοπτόμενος
 θαρρεῖν ἔλεξε Πέρσαις, ἀταλαιπωρητῶς τὸν λόγον εἰσοικισάμε-
 νος, καὶ τὴν πυλίδα τοῦ φρουρίου διανοῖξαι προστάττει. τοῦτό
 τοι καὶ γέγονεν αὐτῷ αὐτοσχέδιός τε καὶ ἀφαιρέτος θάνατος, ἡ
 ἀφορμὴν τοῦ κινδύνου τὴν ἀφροσύνην κρατησάμενος. οἱ μὲν
 οὖν περὶ τὸν Ῥοσᾶν εἰσρέυσαντες περὶ τὸ φρούριον τῇ μαχαίρᾳ
 τὴν παρρησίαν ἐδίδουσαν· ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ ἀδόκητον θεασάμε-
 νος βάρσθρον, ἐπὶ τέγουσ οἰκίσκου γενόμενος ἤξιον παρὰ τῶν
 ἡρηκῶτων σωτηρίαν ἀρῦσασθαι. ἐπεὶ δὲ διηπειλεῖτο νυκτὶ τὸ
 δωμάτιον ἀφανίζεσθαι, ἀφικνεῖται πρὸς τὸ πολέμιον. τοίνυν
 τοῦτον καρπομήσαντες οἱ ἀντίπαλοι, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ φρου-
 ρίῳ λαφυραγωγησάμενοι, ἔχον παρὰ τὸν Σολχάνην τὴν τεῖχεφα-

14. διανοίξας IP.

posse arbitratur. Rosas haud procul a Zadesprate distans, ut de
 loco, ubi ille per noctem consopitus iaceret, cognovit, duce accepto
 procedit. propior munitioni factus militem quendam praecurrere ac Za-
 despratē monere iubet, a Varamo supplementum affuturum et huius rei
 nuntium se advolare. miles media circiter nocte castellum attingens, pa-
 triaque lingua (Persica) custodes ludificans, rogat duci, quod a se au-
 dissent, indicari. infelices illi promissa cum voluptate accipientes, ad
 Zadespratē festinato, ut faustum aliquid et contentione dignum, audita
 perferunt. quin etiamtum madidus, et crapula nondum exhalata, som-
 no excussus bonum habere animum Persas iubet, nuntiata laetus com-
 plectitur, castellique portulam reserari mandat. quod illi extemporalem
 et voluntariam quodammodo mortem, eius stultitia occasionem suppedi-
 tante, attulit. Rosae milites certatim irruentes gladiatorum licentia sae-
 viunt. Zadesprates inopinatum ante oculos cernens exitium, sub tectum
 domunculae confugiens, incolumitatem victores orabat. quibus aediculam
 incendio se consumpturos minantibus, descendit, capite truncatur: diri-

λὴν τοῦ Ζαδεσπράτου ἐπιφερόμενοι καὶ ὅσα ἡ τύχη τῷ δούλῳ δέδωκεν ἐγκολπώσασθαι.

2. Ὁ μὲν οὖν Σολχάνης τοῖς προαυλίοις τῶν φροντίδων P 122 καταγαυρούμενος εἰς τὴν Κωνσταντῖναν Χοσρόη ἐξέπεμπε τὴν τε 5 κεφαλὴν τοῦ ἀντιμάχου στρατηγοῦ τὸν τε πλοῦτον ὃν ἀπράγμα- τεύτως τὰ τῆς εὐβουλίας ἐσκύλευσεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τῶν ἀπαισιῶν ἐλπίδων μετανάστης γενόμενος τῇ ἀθυμίᾳ διαζύγιον δι- δωσι, καὶ πρὸς τὸ δεξιότερον τὰς ἐβάσεις τῶν ἐσομένων ἀντιμε- τέβαλλεν. ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις καὶ οἱ κατὰ τὸ Ἀνάθω 10 ὑπὸ τοῦ Βαράμ ἐκπεμφθέντες ἐπανίστανται καὶ ἀναιροῦσι τὸν Β ἡγεμόνα, τὴν τε τούτου κεφαλὴν παρὰ τὸν Χοσρόην ἐξέπεμπον. ὅτε γοῦν ὁ Χοσρόης τούτων δῆτα τῶν ἀνδραγαθημάτων τὴν συμ- φωνίαν στέφουσαν αὐτὸν ἐθεάσατο, ἐκ τῶν ἤδη φθασάντων ἐνέ- χυρον τῶν ἐσομένων λαβών, ὡμολόγει μέγιστον εἶναι ὑπάντων 15 θεὸν τὸν παρὰ Ῥωμαίοις Χριστὸν θρησκευόμενον καὶ τιμώμενον, καὶ ἀπκλώτῳ τῷ στόματι τὴν πάλαι θρησκείαν ὠβέλιξε. δεκάτῃ C δὲ ἡμέρα, καὶ ἐς βασιλέα Μανρίκιον τῶν ἐπομένων ἀρχόντων τι- νὺς μετεπέμπετο, καὶ τὴν τῶν παρηκολουθηκότων περιπέτειαν ἐνημαίνεται, ἥξιόν τε μελλήσεως ἐγκοπὴν ταῖς συμμαχικαῖς αὐ- 20 τὸν ἐπιθεῖναι δυνάμεσι καὶ ὡς τάχιστα βοηθεῖν, τὴν τε τῶν χρη- μάτων αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως γενέσθαι περιβολὴν, ἰσχυριζόμε- νος τὴν οἰκίαν ἀπολαβόντα ἀρχὴν ἀντικαταβάλλειν Ῥωμαίοις τὸ δάνειον. ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς μετὰ τῆς συμμαχίας τῶν D ὀπλων καὶ τὴν τῶν χρημάτων αὐτοῦ μεγίστην ῥοπὴν ἐχαρίζετο. 25 ὁ τοίνυν Χοσρόης χειρογραφῆσας τὸ δάνεισμα καὶ ἐς Μανρίκιον

piuntur omnia, et ad Solchanem reditur, simulque Zadespratae caput, et quaecunque fortuna servo in sinum dederat, apportantur.

2. Hisce curarum suarum prooemiis Solchanes se circumspicens, et caput adversarii ducis et praedam nullo negotio, felici consilio acquisitam, Chosroae Constantinam mittit; qui a male ominato timore tristitiaque recedens, ad secundiora in posterum speranda incumbit. per eosdem dies Anathonum a Varamo missi similiter insurgunt, interfectoque duce caput eius Chosroae mittunt, qui ut horum facinorum consensione et convenientia sibi honorem parari animadvertit, ex praeteritis futurorum pignus capiens, deum qui a Romanis coleretur honorareturque, omnium esse potentissimum confitetur, atque ore libero veterem superstitionem condemnat. die decimo quosdam qui secum erant de proceribus ad Mauricium legat, fortunae suae mutatam faciem indicat, primo quoque tempore sibi opem ferri et pecuniam dari mutuam rogat, recuperato regno se id nomen Romanis soluturum confirmat. imperator Romanus praeterquam quod armis ei succurrit, etiam pecuniae numerum maximum largitur. ita Chosroes se argentum accepisse mutuam chiro-

ἀποστειλάμενος, τὸν πολυτάλαντον τῶν χρημάτων ἐκομίζετο πλοῦτον, καὶ τοῦτον κατακερματίσας ταῖς περὶ αὐτὸν Περσικαῖς κατέσπειρεν δυνάμεσιν. ὁ μὲν οὖν Γρηγόριος ὁ τῆς ἐφ᾽ ἡμᾶς ἱεροσύνης προεσθηκῶς, τὴν Κωνσταντίναν ἀπολιπὼν, πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν μετεχώρησε. μετ' οὐ πολὺ δὲ τῷ Σαράμῃ ἐς βασιλείαν γενέσθαι Χοσρόης προσέτατε, καθικετεύων τὸν Καίσαρα Κομεντιόλον τῆς στρατηγικῆς ἐπιστασίας ἀποβαλεῖν, ὡς οἶα δὴ ὑπὸ τοῦ Κομεντιόλου προπηλακίζομενον, καὶ ταῖς ἀναβολαῖς τὰς ἐπικουρίας ὑποφθίροντος. ὁ τοίνυν Σαράμης κατὰ τὸ προστεταγμένον αὐτῷ ἐς Βυζάντιον ἀφικνεῖται, τὴν τε πρεσβείαν διεξῆλθε 10 τῷ αὐτοκράτορι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς ἀποστράτηγον τῆς ἐπὶ τὴν Περσίδα καθόδου Κομεντιόλον ποιησάμενος, Ναρσῆ, ὃς τοῦ στρατηγοῦ ὑπασπιστὴς ἐτύγχανεν ὢν, τὴν ἡγεμονίαν ἐντίθησιν.

P 123
V 221

3. Ἦρος τοίνυν ἀρχομένου ὁ νεώτερος στρατηγὸς Χοσρόην 15 παραλαβὼν (συνείπετο δ' αὐτῷ ὁ ἐν Μελιτηνῇ ἱερατεύων κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, ὃν Δομετιανὸν ὁ λόγος ἐδήλωσεν) ἐπὶ τὸ Μάρδες μετεφοίτησε· πόλεως δὲ Δάρας ἀφεστήκει τὸ φρούριον παρασάγγας τρεῖς. οἱ μὲν οὖν περὶ τὴν Νίσιβιν τῆς Ἀραβίας, οἱ τε ἄλλοι δυνατώτατοι πάντες καὶ οἱ τῶν ταγμάτων ἡγούμενοι, ἀνα- 20 γορεύουσι Χοσρόην βασιλέα, καὶ τῆς δημοσίας ἐνέχυρα συγγενεῖς παρασχόμενοι προκατήρτιζον τὴν ἐς τὰ βασίλεια τῷ Χοσρόῃ ἐπάνοδον. ὁ μὲν οὖν τῶν Περσῶν βασιλεὺς τούτους ὑπὸ Ῥωμαίων περιφρουρεῖσθαι συνέταξε. ἀπάρας τοίνυν ἐντεῦθεν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὸ Δάρας ἐστρατοπέδευσεν. ὁ δὲ Χοσρόης τὰς 25

grapho testificatus, scripturam ad Mauricium misit, talentorumque multorum reportatas ab se divitias, minoribus permutatas numismatis, inter milites suos dispertivit. Gregorius patriarcha Antiochennus Constantina Antiochiam discessit. non diu post Chosroes Saramen ad imperatorem legavit oratum ut Comentiolo ducis munus abrogaret: quippe se illi esse ludibrio, ab eoque cunctando et differendo auxillii opportunitates corrumpi. Sarames iussa facessens Byzantium ivit, munus suum fungitur. imperator Comentiolum amplius in Persidem copias ducere vetat, Narsi eius satelliti eas partes imponit.

3. Primo itaque vere novus dux cum Chosroe, sequente Domitiano per id tempus Melitenes episcopo, ut ante diximus, Marden accedit, quod castellum ab urbe Dara tribus parasangis abest, qui igitur cum in Arabia prope Nisibim, tum alibi opibus plurimum pollebant, ad unum omnes, simulque ordinum ductores, Chosroem regem consalutant, ac pro re publica consanguineos obsidum loco opposcentes ei ad regnum recipiendum viam muniunt. obsides rex custodiri a Romanis iussit. inde Narses ad oppidum Daram exercitum adducit. Chosroes Romanas copias

συμμαχικὰς δυνάμεις τῶν Ῥωμαίων θιγόμενος κομώσας ἀλκῇ τοῖς
 τε ὄπλοις κατακοσμουμένας, ἐκθάμβων παρασκευῇ, πρὸς τὰς
 νεωτέρας μετεχώρει ἐλπίδας, μηδέν τι τοῦ πρεσβυτέρου πάθους
 τῷ λογισμῷ νοσφιζόμενος. εἰσήρρησε τοιγαροῦν πρὸς τὸ ἔστιν C
 5 ὁ βασιλεὺς ὁ βάρβαρος, καὶ ἐντεμενίζεται ἅμα τοῖς τειχοῖς παρὰ
 τῷ περιφανεῖ τεμένει τῆς πόλεως, ἐν ᾧ Ῥωμαῖοι τὰ τῆς θρη-
 σκείας ἐτέλουν μυστήρια, λίαν κενταυρικῶς τε, καὶ ἐν ἐπισύλω
 τύχῃ τῶν πραγμάτων διακειμένων αὐτῷ. οἱ μὲν οὖν Δαρηνοὶ
 διηγανόκτου ἐπὶ τῷ ἐγχειρήματι, Χοσρόου τοῦ πρεσβυτέρου
 10 ἤρηκότος τὴν πόλιν καὶ μηδέν τι πρὸς ὕβριν τοῦ σεβασμатов ἐγ-
 χειρήσαντος. οὐκοῦν ὁ Δομετιανὸς τὴν βάρβαρον ὕβριν φέρειν D
 οὐκ ἔχων, τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν παλινδρομεῖν ἐπὶ Κωνσταντι-
 ναν ἤπειλε. ἠτιμωμένος τοίνυν Χοσρόης ἐντιτθεῖν, καὶ τῇ προ-
 πετεία μὴ χάριν ὁμολογῶν, ὡς τὸν Δομετιανὸν ἐκ τῶν παρ' αὐ-
 15 τοῦ ἐπιφανεστύτων ἐξέπεμπεν, ἔλεον αὐτὸν ἐξαιτούμενος τῷ με-
 ταμέλῳ παρέχεσθαι. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὅποσον ἔδει προπηλακί-
 σασ τὸν βάρβαρον, ἐπανῆκεν εἰς τὸ Δάρας ἐξοικίσας τοῦ τεμέ-
 νους Χοσρόην. ἔκτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ λιθοκόλλη-
 τον ζώνην καὶ τιάραν βασιλικὴν κλίνας τε καὶ τραπέζας χρυσαῖς
 20 ἐς τὸ Δάρας τῷ Χοσρόῃ ἀπέστελλεν, πομπὴν τε βασιλείου αὐτῷ
 συγκροτῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ δορυφόρων μεγαλοπρεπῶς μετεδί-
 δου, ὅπως μὴ βασιλικῆς γηρεύων συνιάξῃως εὐκαταφρόνητος
 εἶη Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις. περιστοιχίζετο γοῦν πάντοθεν
 βασιλικῇ δορυφορίᾳ Χοσρόης, ὅποση νόμος Ῥωμαίοις αὐτοκρα-

2. an ἐκθάμβω?

viribus florentes et armis conspicuas cum apparatu stupendo cernens, in
 spes novas ingreditur, nec tamen prioris infortunii memoriam deponit.
 urbem itaque rex barbarus iniens, in templum magnificum, in quo Ro-
 mani religionis mysteria obibant, admodum ferociter et contumeliose,
 adhuc necessitati subiectus, et rebus eius a fluctibus fortunae iactatis,
 armatus se infert. Darenī factum indignari, praesertim cum Chosroes
 senior capto oppido nihil ad iniuriam divini cultus molitus esset. quam-
 obrem Domitianus barbaram insolentiam non sustinens, acceptis copiis
 Constantinam sese rediturum comminatur. Chosroes despectum se videns,
 mutationemque istam parum gratam habens, ad Domitianum quosdam de
 nobilissimis suis mittit, qui nomini suo illi satisfacerent. episcopus bar-
 baro quantum decuit ignominia multato, Daram revertitur ipsumque e
 templo eiicit. die sexto imperator balteum insertis gemmis, tiamam re-
 giam, lectulos et mensas aureas Daram illi transmittit, comitatumque
 regium ei conficit, et de suis doryphoris nonnullos honoris causa adiu-
 git, ne regio desitutus satellitio Romanis iuxta Persisque vilesceret.
 stipabant igitur eum undique regii satellites, quo pacto Romanis impera-

τορικὰ σκῆπτρα γεραίρεσθαι. ὄρωντες γοῦν οἱ Μῆδοι ὑπόσῃ
 P 124 τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ῥώμῃ περιεκέχυτο, τὴν γνώ-
 μην μεταναστευσάμενοι, χαίρειν φράσαντες τῇ τυραννίδι προσε-
 χώρουν Χοσρόῃ. καὶ τοῦ μὲν Βαράμ ὁσημέραι τὸ συμμαχικὸν
 κατησθένει, τῷ δὲ Χοσρόῃ κατὰ νοῦν ἐχώρει τὰ πράγματα, κα-5
 ταλιπαινομένης αὐτῷ τῆς δυνάμεως. διανοεῖται γοῦν παραν-
 τικά Χοσρόης βασιλεῖ Μαυρικίῳ εὐνοοστάτην πρᾶξιν ἐνδείξα-
 σθαι. διὸ ἐν βασιλικῇ διαφθέρῃ τὴν πόλιν Δάρας ὑπήκοον ἐγ-
 γράφεται προῖκα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι, τὸν τε Δολαβζάν
 τὸν σατράπην, ἄνδρα ἀπόβλεπτον, ἐς Βυζάντιον στέλλει τὰς 10
 κλεῖς οἰσόμενον τοῦ πολισματος τὴν τε ἐν γραμμασι δωρεάν. ὁ
 μὲν οὖν πρέσβυς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἄστῃ γενόμενος παρεδίδου
 Ῥωμαίοις τὸ πόλισμα, καὶ ἐς λόγους πρὸς τὸν αὐτοκράτορα
 ἤκεν· ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δώροις βασιλικοῖς μεγαλύνας
 τὸν Δολαβζάν, τὴν τῶν προαπαγγελθέντων ὠχρόσῃ καὶ αὔθις 15
 ὑπόσχεσιν, παῖδα Χοσρόῃν ἀποκαλῶν.

B
 V 222 4. Ὁ δὲ Χοσρόης εἰς τὸ Σιγγάρων (Μηδικὸν δὲ τὸ ἄστῃ)
 τὰ τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας κατησφαλίζετο· ἐχρῶτατον γὰρ
 τὸ ἄστῃ καὶ ὑπὸ τῆς ἔριδος περιφρουρούμενον καὶ ἥκιστα τοῖς
 πολεμίοις ἀλωτόν, τῷ καταύχμῳ τῆς ὑδρεύσεως πεφυκὸς πρὸς 20
 πολιορκίαν ἀπρόσιτον. μετὰ τοῦτο Μεβόδη προστάττει, καὶ
 δισχιλίοις ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ περιφράξας αὐτὸν διὰ τοῦ Σιγγάρων
 νομοθετεῖ ἐς τὰ βασίλεια εἰσβαλεῖν, τὸν τε ὑπὸ τοῦ Βαράμ γε-
 C γόμενον φύλακα τῶν ἀνακτόρων διαχρήσασθαι. ὁ δὲ τύραννος
 σὺν τοῖς Ῥωμαίων τάγμασιν ἐπιόντα Μεβόδην μεμαθηκώς, συν-25

tothem suum honorare mos est. intuentes Persae quam potentem imperator Chosroen reddidisset, a tyranno ad eius partes commutatis voluntatibus accedunt, et Varami exercitu quotidianis defectionibus imminuto, Chosroae adauctis copiis res ex sententia procedebat. mox quantam posset adversus Mauricium benevolentiam sibi declarandam statuens, in membrana regia Daram ei gratis transcribit, et Dolabzanum satrapam, virum illustrem, Byzantium cum clavibus oppidi instrumentoque donationis mittit. legatus in urbem imperantem profectus Romanis oppidum addidit; cum imperatore collocutus, ab eo pro imperatoria magnificentia muneribus cohonestatur. pactorum praeterea fidem imperator denuo confirmat, et Chosroen filium appellat.

4. Chosroes Singarum (Mediae seu Persidis urbs est) mulieres ac liberos suos securitatis causa transfert. est enim munitissima, et quia simul controversa, custodia nunquam vacat, minime hostibus expugnabilis, ac propter paludes informes obsessores inaccessa. post haec Mebodi dat negotium ut sumptis duobus armatorum millibus, per Singarum in regiam facto impetu, custodes Varami trucidet. tyrannus ut Mebodem cum Romanis cohortibus adventare comperit, coacto milite sui

αθροίσας τὸ μάχιμον ἐξεδίδου πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Με-
βόδης δέει τῷ τοῦ βασιλέως προστάγματος πρὸς τὸ ἔργον ἐχώρει.
Φέρονος δὲ ἄρχομένου καὶ τῆς πύας παχνομένης ἀκμῆ, τὸ Δά-
ρας καταλειποῦς ἅμα τῷ συμμαχικῷ ὁ Χοσρόης ἐς τὸ πρόσω
5 ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῷ Ἀμμοδίῳ ἐγένοντο, τέταρσι καὶ δέκα
διεστηκότι Δάρας, Δομετιανὸς ἅμα τοῖς ἡγεμόσι τὸ Ῥωμαϊκὸν D
συναθροίσας καὶ πρὸς τι βουνίον ἀνείς, τοῖσδε τοῖς λόγοις τὰς
δυνάμεις κατήχει.

“Ὁ μὲν καιρὸς ὑμῖν μεγαλογυῶν ἀφορμὴν, ἄνδρες, τε-
10 κταίνεται, ὁ δὲ τρόπος δικαίαν ὑπόθεσιν. ὁ δὲ τόπος τὸ φιλο-
κίνδυνον ἐκζητεῖ· ἡ αἰτία τὴν εἰσέβειαν ἀπαγγέλλεται καὶ λύμην
φιλοτύραννον ἀπαναίνεται. γίνεσθε γοῦν ἀξιόμαχοι· ἐς πολε-
μίαν γὰρ γῆν ἀναστρέφεσθε, ἐν ἧ τὸ νικᾶν ὑπερένδοξον καὶ τὸ
τῆς δευτέρας τύχης βαρὺ καὶ λεγόμενον. τοίνυν ἡ παρὰ ταξίς
15 εὐδοξίας ἔχει τὴν πρόφασιν μεγάλης καὶ ἐπιφανοῦς ἀπάρχεσθαι
πράξεως. ἅπαντα γὰρ τὰ τῆς οἰκουμένης ἔθνη τὴν ὑμετέραν P 125
ἱστορίαν ταῖς διανοαῖς ἐγγράφεται. ἐξάκουστον πέφυκε τὸ ἐγ-
χείρημα. ὁ πόλεμος ἀξιόλογος, οἱ ἀγῶνες ἀθάνατοι. τὰ τρό-
πια ταφῆς οὐ παραπέμπονται λήθης. οὐκοῦν πάντα παθεῖν
20 λυσιτελὲς ἀγωνίσασθαι, ἢ προέσθαι μετὰ τῆς εὐκλείας τὰ σώμα-
τα. τοῦτο πέρας τῶν πόνων ἀριστεύοντες ἔξετε, αὐτῆ τῆς εἰρή-
νης ἢ πρόοδος. μὴ στερηθῆτε τοῦ βάλλεσθαι, ἵνα μὴ ζημιω-
θῆτε τοῦ σώζεσθαι. ἐνστερνίσασθε τὰς βολάς, ἵνα καὶ τοὺς

9. μεγαλογυῶν malim. . . . 19. an ταφῆ?

defendendi prodit. Mebodes mandati quod ab rege acceperat respectu,
rem aggreditur. aestate autem ineunte et pratis etiamtum herbescenti-
bus, relicta Dara Chosroes cum auxiliis ultra progreditur. postquam
Ammodium stadiis quatuordecim Dara dissitum advenerunt, Domitianus
conscenso colle, ad duces et milites huiuscemodi verba habuit.

“Tempus, milites, mirificam vobis occasionem conciliat. mores vestri
idoneam pugnandi materiam, locus periculi despicientiam requirit; causa
pietatem denuntiat exitiosamque tyrannidem respuit. dignos igitur cer-
tamine vos praebetote: nam in hostili regione versamini, in qua vincere
sane quam gloriosum, vinci autem etiam dictu grave et odiosum est.
habet ergo hic conflictus eximium quiddam et illustre incipiendo decus
propositum, universae siquidem per orbem terrarum gentes, quae vos
agitis, mentibus inscribunt. exauditum est quod facitis, bellum est
magnum, certamina immortalia, tropaea nulla oblivione sepelientur.
quare non cedere malis, sed contra audentiosem ire, aut cum nominis
sui gloria proicere corpus expedit. hunc strenue dimicantes finem la-
borum nanciscemini. hac via pax procedit. nolite plagas subterfugere,
ne simul salutem fugiatis. adverso pectore iaculorum ictus excipite, ut

θριάμβους ἐναγκαλίσησθε. μηδεὶς προσδέξεται νώτειον μάλω-
 πα· οὐκ οἶδε τὰ μετάφρανα νίκην θεύσασθαι. ἐνοῦσθε ταῖς
 ψυχαῖς ἢ τοῖς σώμασι συμπλεκόμενοι, κοινωνοὶ τῶν πόνων ἀλλ'
 Β οὐ τῆς δειλίας γινόμενοι. ἀποκήρυκτος ἔστω ὁ μὴ τὰ πρεσβεῖα
 τῶν κινδύνων ἀράμενος. τῆς νίκης θανατῶντες ὀρέγεσθε. τραύ- 5
 μασι καὶ βολαῖς ἐξωνοῦνται τὰ τρόπαια. οὐδὲν ἐπίδοξον ἢ ῥα-
 θυμία πορίζεται. οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐνναλίον θανάτου γλυκώ-
 τερον. εἰ γὰρ γηράσκειν ἀσύμφορον καὶ νόσων μαρασμοῖς κα-
 ταβάλλεσθαι, πάντως που μετὰ τῆς ἔβης τεθνάναι παραταττό-
 μενον, ἐπιτάφιον δόξαν καρπούμενον, ὑμῖν τοῖς ἀριστεύσι κα- 10
 ταλληλότερον. οὐ γὰρ ἀπαθανατίζειν οἶδεν ἢ φύσις τοὺς ἀπο-
 δράσαντας. ἀναμορμολύττεται τὸ τῆς ψυχῆς γυμνοῦσθαι τὰ
 σώματα. οὐχ ἔφρεν ὁ βίος τόπον ἀνώλεθρον. οὐδὲν τῶν τῆδε
 C τῆς ἀνίας ἀλλότριον. ἅπαντα τῇ λήπῃ συμμέμικται. ἀνάγκη
 τις πολυτύραννος τὸν βίον οἰκονομεῖ τὸν ἀνθρώπινον. μὴ θαν- 15
 μάσης προθεσμίαν μικρὰν ὄρον ζωῆς ἐκλιπαίνουσαν, καὶ μεγά-
 λην ἀπ' αὐτῆς παρεχομένην ὑπόθεσιν, ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥαθυ-
 μίᾳ παρασκευάζουσαν, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τὰς πλανωμένας. ἀν-
 δρεῖοι γίνεσθε τὰς ψυχὰς, τὴν μεταβολὴν πραγμάτων ἀγάμενοι.
 ἦκει γὰρ παρ' ἡμῖν βασιλεὺς Βαβυλώνιος μετὰ τῆς Περσικῆς τύ- 20
 χης δουλαγωγούμενος, καὶ μονονουχὶ μετὰ τοῦ σώματος ἡμῖν
 καὶ τὸ κράτος ἀπέδοτο, εὐσέβειαν θρησκείας τὰ κορυφαῖα τῶν
 V 223 ἐλλίδων τιθέμενος. οὐκ ἀσμενίζουσι Πέρσαι τὸ τύραννον. ἀπί-

triumphos quoque amplectamini. nullus vestrum sibi tergum concidi pa-
 tiatur: ignota enim dorso est victoria. consociamini animis magis quam
 corporibus coniungimini, et laborum, non timiditatis tenete consortium.
 qui non summo sese discrimini obiectaverit, exauctoratus esto. victoriam
 moriendo concupiscite. ictibus et vulneribus tropaea comparantur. haud
 quidquam laude dignum desidia parit. nihil dulcius quam in acie mor-
 tem oppetere. si enim senectute premi et morborum tabe consumi est
 inutile, viris fortibus vobis adhuc aetate vivida in certamine occumbere
 et post funera celebrari omnino magis est consentaneum. nec enim fu-
 gitoribus immortalitatem dare natura potest, quae animis nudari corpora
 metuit. non est in hac vita locus quem mors aequo pede non pulset.
 nihil rerum humanarum moestitia et dolore vacat, quibus permista sunt
 omnia. vita nostra magna et crudeli necessitate regitur. ne diem ulti-
 mum aliquantum proferri et amplas inde rerum gerendarum occasiones
 offerri magnopere desiderate, cum et otio inertiaeque et vagis volupta-
 tibus perfruendis inde facultas pateat. viriles praestate animos, et mu-
 tationem istam rerum admiremini. confugit enim ad vos rex Babylonius,
 cum potentia sua Persica in servitutem redactus, et cum corpore suo
 tantum non etiam regnum suum arbitrio potestatique vestrae commisit,
 in pietate sacrorum quae profitemur spe maxima sibi constituta. aver-

στων ἐπιβαίνει βωμῶν ὁ Βαράμ· οὐ γὰρ βασιλεῖον ἐπιφέρειται
 γένος. νόμοις τοιγαροῦν ἔβρεως τὴν κρηπίδα τοῦ κράτους περι- **D**
 βαλλόμενος καταστασιασθήσεται θῦπτον· οὐ γὰρ οἶδε τὸ βίαιον
 ἀφιλόνεικον ἔχειν τὴν ὑπαρξίν. ταῦτα τοῖς τῆς καρδίας ταμείοις
 5 ἐναποτίθεσθε, γραφαῖς ἀτυπώτοις ἀπογραφάμενοι, καὶ μὴ διη-
 χεῖσθε τοῦ λόγου τὸ καίριον εἰς ἄερα διαλυόμενον, ἵνα μὴ τὴν
 αἰσχύνην τῆς ἀποτεύξεως λυπηροτέρην κληρώσησθε. ἔστω προ-
 πομπὸς ὑμῖν τῆς ἐκτάξεως ἀρχιστράτηγος κυρίου δυνάμεως, ὁ
 μονογενὴς παῖς τοῦ Θεοῦ, ὁ πρὸ τῶν αἰώνων Θεός, τὸς ἀποπε-
 10 ρατώσεις αἰσιωτέρας τῶν ἐλπίδων ὑμῖν παρεχόμενος.”

5. Ὀπηγίκα οὖν ταῦτα τοῖς ὡσὶ τῶν δυνάμεων ἐνεβάλ- **P 126**
 λετο, θείας ἐπιπνοίας τινὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπεπλήρωτο ἄθροισμα,
 τὴν τε προθυμίαν ἀνανταγωνίστη σθένει φραζάμενοι ἐπ’ αὐτὴν
 που λοιπὸν τὴν τελεσιουργὸν κατεβακχεύοντο προῦξιν χωρεῖν, σά-
 15 φρονι μανίᾳ τινὶ ἐς συμπλοκὴν ἐξοιστρούμενοι· οἶδε γὰρ καὶ λό-
 γων ἀλκὴ θανάτου καταφρονεῖν. τοίνυν ἀπάραντες ἐντεῦθεν
 εἰς τὸ πρόσω ἐχώρουν. ἡ δὲ φρουρὰ τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ Ῥω-
 μαϊκοῦ συνετέτακτο· οὐ γὰρ ἡ ἐπιχώριος τούτῳ ἀσφάλεια τὸ
 πιστὸν ἀνελάμβανεν. ὁ μὲν οὖν Δομετιανὸς ἐς τὴν Ῥωμαίων
 20 πολιτείαν ἐπάνεισι, κυρώσας Ναρσῆν στρατηγὸν τοῦ πολεμικοῦ· **B**
 τὸ δὲ στρατόπεδον πλησίον Μύγδονος ποταμοῦ χάρακα διεγρά-
 ψατο. ὁ δὲ Σαράμης προηγεῖτο τῆς στρατείας, τοὺς τε ἐπισι-
 τισμοὺς ἐρανίζόμενος εἰς ὅσον ἀποχρῆν τράπεζαν τῷ συμμαχικῷ
 παρεσκεύαζεν. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐς τὸν Τίγριν αὐτὸν τὸ Ῥωμαϊ-

santur tyrannidem Persae. infido Varamus praesidio nititur, stirpe re-
 gia minime procreatus. quapropter ab insolentiae et iniuriae legibus im-
 perium auspicatus, brevi seditionibus exagitabitur: nam ubi violentia,
 ibi res in tranquillo possideri non solet. haec in mentium vestrarum
 penetralibus litteris inaspectabilibus inscripta recondite; et quae oppor-
 tune a me dicta sunt, ea in ventos diffundi ac dissipari ne permittite,
 ne dedecus et ignominiam ipsa frustratione tristiore reportetis. unigen-
 nitus dei filius, ante saecula deus, princeps copiarum domini imperator,
 vos ad praelium deducat, exitumque spe ipsa faustiore vobis largiatur.”

5. Posteaquam haec milites Romani auribus hauserunt, divino pleni
 afflatu, alacritateque et animi robore invicto communiti, de caetero ad
 opus ipsum peragendum furebant, et sobria quadam insania quasi oestro
 perciti ad arma fervebant. potest enim contemptum huius lucis ingene-
 rare etiam virilis et robusta oratio. ergo discedentes ultra pergunt.
 Hosroae indigenarum fidem suspectam habenti custodes de corpore Ro-
 manorum constituuntur. Domitianus Narse duce confirmato in Romanam
 ditionem regreditur. exercitus prope Mygdonum fluvium castrametatur.
 praecedit Sarames, conquisitoque commeatu mensam militi pro necessi-
 tudine parat. tertio die Romani Tigrim attingunt, expectationeque Ro-

κὸν παραγίγνεται, καὶ τέως ἐς τὸ πρόσω φορᾶς ἀνεκόπτετο, τὰς
 ἐκ τῆς Ἀρμενίας Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἀπεκδεχόμενον. ὁ δὲ
 Χοσρόης χιλίους ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν φρουρᾶς κοσμίως ἐκτάξας
 διαπεραιούσθαι αὐτοῖς τὸν ποταμὸν ἐγκελεύεται, καὶ ὅπως ἔχει
 C δυνάμει ἢ ἀντικαθεστῶσα ἀνιχνεύσθαι δύναιμις. οἱ μὲν οὖν 5
 τὸν ποταμὸν διανηξάμενοι πρὸς τῷ Ζαβᾷ γίνονται ποταμῷ· ἀκη-
 κούτες τε Βρυζάκιον οὐ πόρρω στρατοπεδεύεσθαι, ὃν ἐπὶ δια-
 σκοπῇ ὁ Βαράμ ἀπεστέλλετο τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπιφοιτήσεως σὺν
 δυνάμει πολλῇ, χωροῦσιν ἐς αὐτόν, καὶ ἀθρόως περὶ πρώτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐπιστάντες, τοῦ πολέμου κράτησαντες ἐξώ- 10
 γρησαν τὸν Βρυζάκιον, ὧτά τε καὶ ῥίνα τῇ κοιλίᾳ κατατεμόμε-
 D νοι ἐς βασιλέα Χοσρόην ἐξέπεμπον. ὁ δὲ Χοσρόης ἐπιδειξίου
 τῆς ἐπιβολῆς αὐτῷ γενομένης εἰς μέγα ἤρθη χαρᾶς· διεγνικῶς
 τε τὴν τῶν ἐναντίων διάνοιαν, παραθήγει τὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς
 δυνάμειος ἔξαρχον μὴ διαχεῖν τὸν καιρὸν παρεχόμενον αὐτοῖς 15
 δυσμαχωτάτην ἐπίτευξιν. διὰ τοι τοῦτο διαπορθμεύονται τὸν
 ῥοῦν αἱ δυνάμεις, καὶ τῷ Διναβαδῶν, οὕτω καλουμένῳ χώρῳ,
 τάφρῳ περιστοιχιζονται. ἔνθα δὲ Χοσρόης Ῥωμαίων τε καὶ
 Μήδων τοὺς ἡγεμόνας εἰστία. ἤδη δὲ τοῦ δείπνου μεσοῦντος
 ὁ Βρυζάκιος δέσμιος ἐς μέσον παράγεται, ῥίνα καὶ ὧτα ἀνάπη- 20
 ρος. ὅτε δὲ παιγνίων τοῖς δαιτυμόσι παρανάλωμα γέγονε, ἐπι-
 δείπνιον ὁ βασιλεὺς θέαν τοῖς δαιταλεῦσιν ὡσπερ ἀξιόλογον χαρι-
 ζόμενος, τοῖς ὑπασπισταῖς τοῖς περὶ αὐτὸν ἀσήμῳ προστάξας
 Θεσπίσματι, τῷ σχήματι τῆς χειρὸς, θανάτῳ τοῦτον ἐκδίδωσιν·
 P 127 οὐ γὰρ εὐωχουμένοις θέμις τοῖς Πέρσαις διαλαλεῖν. οἱ μὲν οὖν 25

23. πράξας IP.

manarum ex Armenia copiarum itinere tantisper desistunt. Chosroes de
 suis mille ad fluvium traiciendum hostiumque consilia indaganda deligit.
 transmittunt, ad Zabam flumen veniunt, Bryzacium, quem Varamus ad
 Romanorum adventum speculatum miserat, non procul tendere compe-
 riunt. valida vi in eum vadunt, confertimque circa primam noctis vigi-
 liam adorti certamine vincunt, vivum capiunt, auribus et naso amputatis
 ad Chosroen regem mittunt. qui de impressionis successu gaudio ingenti
 effertur; perspectoque quid hostes cogitarent, ducem Romanum hortatur
 ne difficillimam victoriam, quam in manibus habeant, elabi sinat. itaque
 fluvium transeunt, loco Dinobodum dicto castra vallo fossaque commu-
 niunt. illic Chosroes Romanorum Persarumque tribunos epulo excipit.
 quo procedente Bryzaciis vinctus auribusque et naribus abscissis intro-
 ducitur, in quem ut convivae satis illuserunt, rex iis quasi quoddam
 postcoenium et insigne spectaculum exhibens, obscuriore mandato (gestu
 manus) stipatoribus interficiendum praecipit: Persis enim convivantibus

ἐκκεντήσαντες τὸν Βρυζάκιον ἀνεῖλον, ὡς προσετάχθησαν. ἀνα-
 μεμιγμένον τοίνυν τοῦ δείπνου καὶ αἵμασιν, ἀκροτελεύτιον ἡδο-
 νήν τοῖς ἐγκλίτοις ὁ Χοσρόης παρέχειτο· μύροις γὰρ αὐτοὺς κα-
 τομβρῖσας, ἀναδήσας τε στεφάνους τοῖς ἄνθεσιν, ἐπινίκιον πί-
 5 νειν ἐκέλευεν. οἱ μὲν οὖν τότε ἰλαρυνθέντες ἐπὶ τῇ πανδαισίᾳ V 224
 εἰς τὰς ἑαυτῶν σκηνὰς ἀπήεσαν, ταῦτα δὲ διηγούμενοι ὅσαπερ
 αὐτοῖς ἐστιωμένοις ἀπήντησε, καὶ ἦν Βρυζάκιος τῶν τοῦ λόγον
 μελῶν τὸ ἐπίσημον.

6. Τῇ δὲ ἑσαύριον βασιλεὺς Χοσρόης τὸ τε συμμαχικὸν B
 10 τὸν Ζαβᾶν ποταμὸν διεπεραιώσατο. Μεβόδης δὲ ὁ Πέρσης ὁ
 ἐς τὸ Συγγάρων σταλαῖς τῇ Βαβυλωνίᾳ προσέβαλλεν, καὶ ἄγ-
 χιστα τῶν βουσιλείων γενόμενος τῷ ἐφεστηκότῳ τοῦ βασιλικοῦ
 πρυτανείου ἐξέπεμπεν ἄγγελον, μεγάλην ἐπισιτισμοῦ παρασκευὴν
 αὐτὸν ἀπεργάσασθαι, χρημάτων τε ἐπιδόσεις ἱκανὰς καταθεῖναι,
 15 πλήθη πολλὰ συμμαχικῶν αὐτῷ συρρυσάντων δυνάμεων, εἶναι
 τε θάνατον τῆς ῥαθυμίας ζημίαν. ὁ μὲν οὖν τοῦ πρυτανείου C
 τὴν φροντίδα περιβαλλόμενος ἐπιδεικνύει τοῦ Μεβόδου τὰ γράμ-
 ματα τῷ ἐπιστατεῖν τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ἐς τὰ βουσίλεια
 ὑπὸ τοῦ Βαράμ καταλειφθέντι. ὁ δὲ καταπλαγεὶς τὴν ψυχὴν,
 20 μεσοῦσης νυκτὸς τὸ περὶ αὐτὸν στρατιωτικὸν συναγείρας, εἰς
 τὴν Κιρσιφῶντα χωρεῖ, καταλιπὼν τὴν Σελεύκειαν. λέγεται δὲ
 τὴν Σελεύκειαν τὸν ἐπὶ κλην Νικάνορα Σέλευκον μέσον τοῖν δυοῖν
 ποταμοῖν οἰκοδομήσασθαι, ὧν ὁ μὲν Τίγρις ἐπὶ τὴν Περσικὴν D
 θάλατταν ἔγχυτός ἐστιν ὄλω τῷ ρέματι, ὁ δὲ Εὐφράτης περὶ
 25 τουτοῖν τὸν χῶρον γινόμενος διατέμεται τρίχα, τὸ τε οἰκίον

loqui nefas est. illi, ut iussi, Bryzaciū confodiendo perimunt. ita
 coena etiam sanguine commista, summam accumbentibus iucunditatem
 Chosroes praeiuit. unguentis namque perfusos et floribus coronatos,
 victoriam gratulantes iubebat bibere. qui tam lautis epulis hilarati in
 tabernacula sua digrediuntur, quae inter epulandum accidissent memo-
 rantes; eratque Bryzaciū narrationis caput.

6. Luce altera Chosroes auxilia Zabam fluvium transducit, Mebo-
 des Persa Singarum missus Babyloniam invadit, iuxtaque regiam consi-
 stens praefecto regalis prytanei per certum hominem mandat, uti sibi
 commeatum largiter ministret nec modicam insuper pecuniam numeret,
 cum magna ad se auxilia confluerint: tarditatem morte luiturum. cura-
 tor prytanei litteras Mebodis ei demonstrat, quem Varamus thesauris
 custodiendis in regia reliquerat. is percussus animo nocte intempesta,
 coactis quos habebat militibus, dimissa Seleucia (quae et Babylonia)
 Ctesiphontem transfugit. fertur Seleuciam Seleucum cognomento Nica-
 norem aedificasse, inter duo flumina, quorum alterum Tigris in mare
 Persicum pleno alveo exoneratur, alterum Euphrates, qui in eam regio-

ὄνομα ἀποβάλλει καὶ διαφόροις προσηγοραῖς ὀνομάζεται. τοῦ-
του ἢ μὲν μία ἀπόρροια διώρῃξει μεγάλαις καὶ τάφροις κατακερ-
ματιζομένη πως ἀφανίζεται· τοῦτό τοι καὶ πάμπορον αὐτὴν
ἐκείνην τὴν γῆν ἀπεργάζεται. ὁ δὲ ἕτερος ἀπορρῶξ εἰς τὴν Βα-
βυλωνίαν προχέεται, καὶ τὰ τῆς Ἀσσυρίας ἔλη περιλιμνάζει δια-5
πειρόμενος. ἢ δὲ τρίτη διαρρεῖ τῆς Σελευκείας ἐχόμενα, καὶ
εἰς τὸν Τίγριν εἰσβάλλει, καὶ δίδωσι τῷ πολισίματι δυσμαχωτά-
την ἀσφάλειαν, ταῖς λαγόσι τῶν ὑδάτων ὡσπερ στεφάνῃ ἐρκους
τινὸς τὸ ἄστν κατοχυρώσασα. ἡμέρα δὲ δευτέρα, καὶ ὁ Μεβό-
δης ἄφρακτον ἀκηκῶς τὴν Σελεύκειαν προσβάλλει ταύτῃ νυκτός, 10
προστάξας τοῖς Ῥωμαίοις τῇ πατρίῳ φωνῇ ἀλαλάζειν τε καὶ δια-
λέγεσθαι, παλεῖν τε τῷ ξίφει εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε τὸν ἐντυγχάνοντα.
οἱ μὲν οὖν περὶ τὴν Σελεύκειαν καταπεπτωκότες τῷ φόβῳ ἀναν-
ταγωνίστῳ ἐνόησεν τῷ Μεβόδῃ τὴν πόλιν παρέδοσαν. ἐντεῦθεν
Θορόβου ἕξαισιον ἐπιδημήσαντος ὡς καὶ τῇ Κτησιφῶντι μετα-15
δοῦναι τῆς καταπλήξεως, λόγος εἰσήρρησε τοῖς τὴν γείτονα πό-
λιν οἰκοῦσι βαρβάροις ὡς Σελεύκεια ἦλθ ὑπὸ πληθύος Ῥωμαϊκῆς.
πάντων τοίνυν ὑπὸ δέους εἰς ἓν ἐκκλησιασθέντων, ἐδογματίζετο
Β αὐτοβοεῖ παραδώσειν Ῥωμαίοις. ὁ μὲν οὖν καὶ τὴν αὐτόθι ἀπο-
λιπὼν καταφυγὴν εἰς τὴν πέλας Ἀντιόχειαν ἀφινεῖται, ἣν Χοσ-20
ρόης ὁ Καβάδου ὀπηνίκα τὴν Ἀντιόχειαν τὴν πρὸς τῇ Συρίᾳ ἦρει
ᾤκοδομήσατο, καὶ τὸν ἐκεῖσε λαὸν ἐν ταύτῃ που μετεφύτευσεν.
ὁ δὲ Μεβόδης τὴν Κτησιφῶντα καταλαβὼν τῶν βασιλείων θη-
σανρῶν ἐτίθειτο πρόοιαν, τὸν τε Χοσρόην, ὡς ἐνήν, βασιλεία

nem delatus trifariam dividitur, amissoque proprio nomine diversis ap-
pellatur. huius brachium unum magnis fossis et scrobibus intercisum
quodammodo evanescit; atque idem regionem illam omni genere fructuum
fecundat. brachium alterum Babyloniam currit, et Assyriae paludes
stagnis dispertitum alluit. tertium continentes Seleuciae campos influit,
et Tigridi commiscetur, facitque urbem expugnatu difficillimam, aquarum
suarum altitudine ceu septo quodam coronatam muniens. postridie
Mebodes Seleuciam non custodiri animadvertens noctu irrui, iussis Ro-
manis patria lingua clamores et voces laetabundas edere, et obvios quos-
que indiscriminatim gladio ferire. Seleucienses pavore consternati summa
benevolentia urbem Mebodi dedunt. inde trepidatione ac tumultu im-
menso pervagante, quo et Ctesiphon urbs vicina barbarorum concussa
est, sermo ibidem percubuit Seleuciam a Romanis cohortibus occupa-
tam esse. omnibus itaque prae timore in unum coeuntibus, urbem Ro-
manis illico tradendam placuit. Mebodes eo discedere supersedens in
fines Antiochiae venit, quam urbem Chosroes Cabadae filius capta An-
tiochia in Syria aedificavit, et ex illa in hanc coloniam deduxit. ac
Ctesiphonte recepta thesaurorum regionum curam gerebat, Chosroenque,

ἀνηγόρευέ τε καὶ διεκήρυττεν. ἡ δὲ Κτησιφῶν μέγιστα βασι-
 λεια τῇ Περσίδι καθέστηκε. λέγεται δὲ Ἰουστινιανὸν τὸν αὐτο- C
 κράτορα λίθον Ἑλληνικὴν Χοσρόη τῷ Καβάδου παρέχεσθαι,
 τοὺς τε περὶ τὴν οἰκοδομίαν δεινὸς τέκτονας τε ὀρόφων ἀγχίνους,
 5 καὶ βασιλεία δειμασθαι τῷ Χοσρόη τέχνῃ Ῥωμαϊκῇ, οὐ πόρρω
 τῆς Κτησιφῶντος τὴν ἴδρυσιν ἔχοντα. οἱ μὲν οὖν τὴν Βαβυλω-
 νίαν κατοικοῦντες βάρβαροι τῆς μεταβολῆς ὀρεγόμενοι τὰ Χοσ-
 ρόου φρονεῖν προετίμησαν· ὁ δὲ Μεβόδης ἐς Ἀντιόχειαν τὴν
 Περσῶν πυκτίον ἐξέπεμπε γραμμῶν Ῥωμαϊκῶν. ἡ δὲ δέλτος
 10 εἶχεν ἐπὶ λέξεως τάδε· καλὸν γὰρ οἶμαι καὶ αὐτῆς τῆς συνθή-
 κης τῶν ῥημάτων τὴν ἔκθεσιν, ὡς ἔχει φύσεως, προσενέγκασθαι.
 (7) “Ῥωμαῖοι πιστοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν τοῖς D
 τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Περσίδος χαίρειν. οὔτε βασιλέως κελεύσει 225
 πειθόμενοι τὸν τοιοῦτον κάματον κατεδεξάμεθα· ἀλλ’ ἵνα ἐν
 15 ταλαιπωρίᾳ γηράσαντας ὑμᾶς καὶ τῆς κοιλίας τῆς Περσίδος δια-
 σώσωμεν, ἤλθομεν εἰς ταύτην τὴν γῆν. ἵνα οὖν καὶ ὁ σκοπὸς
 ὁ ἡμέτερος πέρας ἀπολάβῃ καὶ ἡ ὑμετέρα ἀδελφὴ ἐπιθυμία εἰς
 χαρὰν καταντήσῃ, τοὺς προσφυγόντας εἰς Ἀντιόχειαν τὴν πόλιν
 τὴν αὐτόθι ἐκδοτε ἡμῖν, καὶ τοὺς φρουροῦντας τὰ Βαράμ. Θέ-
 20 λουμεν γὰρ ὑμᾶς ἐπίστασθαι ὅτι ἐὰν τούτου τοῦ κεφαλαίου παρα-
 μελήσητε, οὐκ ἔχετε τῷ ἀποτελέσματι εὐχαριστῆσαι.” ταύτης
 γοῦν τῆς ἐπιστολῆς τοῖς τὴν Ἀντιόχειαν οἰκοῦσιν ἀποδοθείσης
 καὶ ἐς κοινὸν γενομένης γνωρίμων, εἰς ἔν ἧλθε τὸ πλῆθος τοῦ
 ἄστεος, καὶ τὸν ἄνδρα ξυλλαβόντες τοῖς παρὰ τοῦ Μεβόδου στα-

uti licebat, regem publice appellabat ac promulgabat. Ctesiphon porro
 sedes regum Persicorum maxima est. aiunt Iustinianum Augustum Chos-
 roae Cabadae filio lapidem Graecum et peritos architectos ac fabros ca-
 merarum industrios sollertesque curavisse, et Romanorum in morem reg-
 iam illi non procul Ctesiphonte construxisse. ergo Babylonii, novarum
 rerum cupidi, a Chosroe stare maluerunt. Mebodes Antiochiam Persarum
 tabellam litteris Romanis conscriptam mittit, in qua ad verbum haec
 inerant. recte enim facturum opinor, si eum ipsum verborum contextum,
 ut per se habet, inseruero. (7) “Romani fideles in Christo Iesu do-
 mino nostro, civibus Antiochiae Persidis salutem. non ut imperatori
 praecipienti obediremus, hunc laborem suscepimus, sed ut vos in ae-
 rumna consenescentes a Persidis sentina liberaremus, in hanc regionem
 venimus. quare ut proposito nostro eventus respondeat et vos eadem
 cupientes gaudere possitis, in urbem vestram perfugas et fautores Va-
 rami nobis dedite. hoc si neglexeritis, scitote vos non habituros cur
 propter eventum gratias agatis.” hac epistola Antiochensibus reddita
 publiceque recitata, populus concursu facto ducem et Varami studiosos
 comprehendit et a Mebode missis tradit. Mebodes ad unguem consilii

λείσι παραδεδώκασιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἡδονῇ τὰ Βαράμ
 ἄσμενίζοντας. ὁ δὲ Μεβόδης ἐξ ἐπιλέπτου τὰ τῶν ἀντιπάλων
 P 129 ὑπὸ τῶν δημίων μεμαθηκώς, αἰκισάμενος τούτων τὸν ἔξαρχον
 τὴν τε ῥίνα καὶ τὰ ὦτα ἀποτομῇ λωβησάμενος ἐς τὸν Χοσρόην
 παρέπεμπε, τοὺς δὲ λοιποὺς ῥομφαίας παρέδωκε στόματι. ἔκτη 5
 δὲ ἡμέρα, καὶ πολλοὺς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἱκανῶς μετεσχηκότας τῶν
 ὑπὸ τοῦ Βαράμ νεωτερισθέντων τῷ ἀκινάκῃ διώλεσε, θάνατον
 ἐπιθεὶς ζημίαν αὐτοῖς. οὐκ ἀναξιόλογος γὰρ ἦ ὑπὸ τῶν Ἰου-
 δαίων τῷ Βαράμ γεγονυῖα πρὸς τὴν τυραννίδα ῥοπή. πλῆθος
 γὰρ τοῦ τοιούτου ἔθνος πλούτῳ κατὰκομον τὸ τηρικαῦτα καιροῦ 10
 τὴν Περσίδα κατώκει. τῶν γὰρ Ἱεροσολύμων ὑπὸ Οὐεσπασια-
 B νοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀλόντων τοῦ τε ναοῦ ἐμπεπραμένου, ὀρ-
 ρωδοῦντες πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων τὴν Ῥωμαίων ἀλκὴν ἐκ τῆς Πα-
 λαιστίνης ὡς τοὺς Μήδους καὶ πρὸς τὴν ἀρχέγονον τιθήνην με-
 ταναστεύουσιν, ἐξ ἧς ὁ προπάτωρ ἐτύγχανεν ὢν Ἀβραάμ. τὰ 15
 τιμιώτατα τοίνυν οὗτοι ἐμπορευσάμενοι, καὶ τὴν ἐρυθρὰν δια-
 περαιούμενοι θάλατταν, περιοουσίας χρηματισθέντες μεγάλας
 περιεβάλλοντο. ἐντεῦθεν καὶ πρὸς τὰς στάσεις καὶ τὰς Βαβυ-
 λωνίας τῶν δῆμων ἐκκαύσεις ἐτοιμώτατα διωλίσθαινον· ἔστι γὰρ
 πονηρὸν τὸ ἔθνος καὶ ἀπιστότατον, φιλοθύρονβόν τε καὶ τύραν- 20
 C νον, καὶ φιλίας ἥκιστα μνημονικόν, ζηλότυπόν τε καὶ ὑποβά-
 σκανον, καὶ ἐξ ἔχθραν ἀμετάδοτόν τε καὶ ἀδιάλλακτον. τού-
 τους οὖν ὁ Μεβόδης καταπολεμήσας ποικίλοις ὀλέθροις ἀπέδοτο.
 ὅτε οὖν τῶν βασιλείων ἐκράτησεν, ἐκ τῶν τιμιωτέρων κόσμων

3. τὸν deest IP.

adversariorum ex ipso eorum duce per carnifices, quibus eum flagellan-
 dum subiecerat, exquisitis, naso et auribus praecisis deformatum ad
 Chosroen mittit, reliquos gladiis mactandos obiectat. die sexto multos
 item Iudaeos, novarum Varami molitionum magnopere participes, morte
 poenas reposcens ferro necat. nam quod Iudaei Varamo ad tyrannidem
 invadendam adiumentum praestabant, non erat contemnendum, cum ea
 gens per id tempus Persidem incolens divitiis afflueret, occupatis siqui-
 dem a Vespasiano imperatore Hierosolymis et templo concremato, plu-
 rimi de Iudaeis Romanorum potentiam metuentes, e Palaestina ad Medos
 Persasve transmigrantes ad primaevam nutricem suam solo mutato redi-
 erunt, ex qua antiquissimus eorum parens Abrahamus originem duxit.
 pretiosissima igitur quaeque secum auferentes, enavigato mari Erythraeo
 et magnis opibus acquisitis, inde etiam ad seditiones faciendas et Per-
 sicos populos novitatis amore incendendos facillime dilapsi sunt. est
 enim natio perversa, fidem minime colens, tumultus cupida, et tyran-
 nica, amicitiae prorsus immemor, zelotypa et invida, et ob odium nihil
 condonans, et irreconciliabilis. hos igitur subactos Mebodes variis sup-

ἀναλεξάμενος τὰ κυριώτατα ἐς Χοσρόην ἐξέπεμπεν. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Χοσρόην Ῥωμαῖοί τε καὶ Πέρσαι ἐν Ἀλεξανδριανοῖς, οὕτω καλουμένῳ χωρίῳ, τέσσαρσιν ἡμέραις ἀφίκοντο. τὴν δὲ προσηγορίαν ὁ χῶρος ἀπὸ τῶν πράξεων τοῦ Μακεδόνο^ς Ἀλεξάνδρου κατεκληρώσατο· ὁ τοῦ Φιλίππου γὰρ ἐκεῖσε γενόμενος ἄμα τῇ Μακεδονικῇ δυνάμει τῇ τε Ἑλληνικῇ ἔρμυνότατον κατεσκάψατο φρούριον, τοὺς τε ἐν αὐτῷ βαρβάρους διώλεσιν. (8) ἐκεῖθεν τοίνυν μεταφοιτήσαντες δευτέρῃ ἡμέρῃ Ῥωμαῖοί τε καὶ Πέρσαι προσβάλλουσι κλίματι Χναιθᾶς λεγομένῳ. τῇ δὲ ὑστεραία ἐπὶ πρώτην ἑὼ Ἰωάννης ὁ τῶν ἐφῶν ταγμάτων ἡγούμενος Κομεντίολον ταγματάρχην τοῦ δεξιοῦ κέρατος τοῦ μαχίμου σὺν ἵππεῦσι χιλίοις προκαταληψόμενον ἐξέπεμπε τὴν διάβασιν τοῦ Ζαβῦ ποταμοῦ. τούτου δὴ γεγονότος καὶ οἱ ἐπὶ κατασκοπῇ ὑπὸ τοῦ Βαράμ ἀποσταλέντες τὸ πραχθὲν διαγνόντες ἐπανῆκον εἰς τὸν Βαράμ, ταῦτα δὴπον αὐτῷ διαγγέλλοντες. ἀτὰρ ὁ Βαράμ τὴν μετ' ἐκείνην γέφυραν προκατασχεῖν ἐνεχείρει. ὑπέτρεφε δὲ τὰς ἐλπίδας τῷ Θάρσει ὡς δὴ τῆς περὶ τὴν Ἀρμενίαν Ῥωμαϊκῆς στρατοπεδεύσεως διὰ τὴν δυσχωρίαν τῶν τόπων οὐχ οἷας τε οὔσης συνάπτεσθαι ταῖς ἐφῶις τῶν Ῥωμαίων δυνάμεσι. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Ναρσῆς ἄνδρας ἑλὼν ἐπὶ κατασκοπῇ ἐπὶ τοῦ Βαράμ ἐκπεμφθέντας, καὶ μᾶστιξιν ὡς ἐνῆν ἀνετάσας, διέγνω ὅπως ἔχει τὸ πολέμιον γνώμης. καὶ δῆτα ἀποχωρῶσαν παρέχεται δύναμιν Ῥουφίνῳ τῷ συστρατιηγῷ, εἶτα προστάττει τὰς ἐτέρας οικειώσασθαι διαβάσεις. τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὸς ἐπιγενομένης πρώτη παραφυλακῇ ἀπύρου ὁ στρατηγὸς γίνεται τῶν

plicis consumpsit, potitusque regia ex ornamentis sumptuosioribus praecipua delegit, quae Chosroae transmisit. itaque Chosroen sequentes Romani atque Persae Alexandriana (loci nomen est) quadriduo pervenerunt, quod ei nominis Alexandri Macedonis Philippi filii factum indidit, qui illic cum Macedonicis copiis et auxiliis Graecis castellum firmissimum evertit et incolas barbaros peremit. (8) inde transgressi die altero in regionem Chnaethas nuncupatam feruntur. postridie sub primam lucem Ioannes Orientalium legionum dux Comentiolum dextri cornu praefectum cum mille equitibus ad antecapiendum Zabae fluminis transitum mittit. quod ubi speculatores a Varamo missi conspexerunt, istunc nuntium ad eum perferunt. qui die sequenti pontem infra praeoccupare contendit. spem illi audacia ex eo suggerebat, quod Romanorum exercitus in Armenia propter viarum difficultatem cum Orientalibus eorundem copiis sese coniungere nondum poterat. luce quarta Narses Varami speculatoribus captis, et flagris qua licuit examinatis, quid hostes meditarentur cognovit. itaque sufficienti manu Rufino collegae commissa transitus reliquos servare iubet. postridie prima vigilia noctis movens

- B** διαβάσειον κάτοχος, καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν τῶν Ἀνισηνῶν χώραν ἑξαπινάϊως. ἡλίου δὲ μεσοῦντος οἱ τοῦ Βαράμ ταῦτα δὴ θεασάμενοι τῷ τυράννῳ ἐξεῖπον. ὁ δὲ διαμαρτῶν τοῦ σκοποῦ, πρὸς βορρᾶν τε καὶ ἔω τὰς δυνάμεις διέσχισεν, ὅπως ὑποτέμῃ τὴν σύμμειξιν τῆς προσδοκῆς τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας 5 δυνάμεως. ἤδη δὲ τοῦ Βαράμ συντονία τιτὴ τὴν ὁδὸν διανύοντος καὶ εἰς τινα παρακειμένην λίμνην ἀφικόμενον, συνέβη τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἄγχιστα παραγενέσθαι. ἐπεὶ δὲ προεῖδον οἱ τῶν Ῥωμαίων σκοποὶ τὸν Βαράμ στρατόν, Ἰωάννη τῷ στρατηγῷ ἀπήγγελλον ἰπέων Περσικὰ στίφη ἵνα πῶς κατ' αὐτῶν. 10
- C** ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης πρὸς ἕκταξιν τὰς δυνάμεις ἐκόσμησεν, ὁ δὲ Βινδόης τὴν Περσικὴν ἀνελάμβανε φύλαγγα· τῆς δὲ Ῥωμαϊκῆς συντάξεως ὁ στρατηγὸς Ἰωάννης ἤγεῖτο. ποταμοῦ δὲ διελομένου τὸν τε Βαράμ καὶ τὰς περὶ τὸν Ἰωάννην δυνάμεις Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, τὰ τῆς συμπλοκῆς αὐτοῖς ἀνεκόπτετο. δευτέρα 15 δὲ ἡμέρα, καὶ πρὸς νότον ἐκκλίνει ἅμα τῷ Βινδόῃ τὰ Ῥωμαίων στρατεύματα. ὁ μὲν οὖν Ναρσῆς καὶ Χοσρόης ἐκ τῆς Ἀνισηνῶν χώρας ἀπύραντες εἰς τὸ πρόσω ἐχώρουν, καὶ γίνονται πλησίον κόμης τινὸς ἦν Σιραγανῶν οἱ ἐγγώριοι κατονομάζουσι. πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Ναρσῆς τὰς ἐπιθέτους δυνάμεις τὰς 20 ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας Ῥωμαϊκὰς πλησιάζειν ἐγίνωσκε. διὰ τοι τοῦτο ἐπιστολεῖς πρὸς Ἰωάννην ἐξέπεμπε, καὶ παρεγγυᾷ τῷ στρατηγῷ ὡς οὐ δεῖ Πέρσαις συμπλέεσθαι, πρὶν ἂν ἐς κοινὸν ἐκάτεραι δυνάμεις συναπτόμεναι τὴν ἀλκὴν ἀνανταγώνιστον σχοίησαν.

2. nonne mesouranoûntos?

dux Narses, transituumque potens, in Anisenorum agrum nec opinato impressionem facit. ad meridiem Varamaei visa tyranno exponunt. qui frustra copias versus septentrionem et orientem dispertitur, quo exspectati Romanorum ex Armenia exercitus coniunctionem impediret. cumque itineri continenter instaret et ad lacum quendam deveniret, factum est ut qui ex Armenia veniebant, quam proxime accederent. Romanorum exploratores ut Varami copias praeviderunt, Ioannem ducem movent Persicorum equitum turmam ex adverso tendere. Ioannes ad conflictum militem instruit. Bindoes phalangem Persicam accipit: Romanos ordines Ioannes ducit. sed cum lacus in medio utrumque agmen divideret, ad manus conserendas veniri non potuit. luce proxime sequenti, duce Bindoe Romani ad meridiem declinant, Narses et Chosroes a regione Anisenorum ulterius progressi vicum quendam incolis Saraganum nominatum attingunt. die quinta etiam Narses addititias ex Armenia copias appropinquare cognoscit. quocirca ad Ioannem missis tabellariis hortatur ne certamen cum Persis ante misceat, quam utraeque copiae

(9) κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χῶρον ἀλιζομένῳ Χοσρόῳ οἱ παρὰ ^D
τοῦ Μεβόδου σταλέντες ἦκον παρὰ τὸν βασιλέα, αἰσίων ἀφηγη- ^V 227
μάτων ἔχοντες διαγόρευσιν. ὁ μὲν οὖν τὰ ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας
πραχθέντα διαγνοὺς τῷ Μεβόδῳ, τὴν τε σκευὴν τὴν βασιλείου ^P 131
5 τὴν ἀπὸ τῆς Κτησιφῶντος δεδεγμένον σταλεῖσαν αὐτῷ, ἐπὶ τοῖς
κατωρθωμένοις ἀναβρυνόμενος μεθ' ἰλαρίας Ναρσῆ τε καὶ ταῖς
Ῥωμαίων δυνάμεσιν ἐστηλίτενε τὴν ἐπίτευξιν. ἡμέρα δὲ πέμπτη,
καὶ τρισὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν χρησάμενον χάραξιν τοῖς περὶ τὸν Ἰωάν-
νην κοινούται συντάγμασιν. αἱ μὲν οὖν δυνάμεις ἐς κοινὸν συν-
10 ἐλθοῦσαι μεγίστην τινὰ εὐρωστίαν ἀμοιβαίως σφίσιν αὐταῖς ἐδί-
δοσάν τε καὶ ἀντελάμβανον. λέγεται δὲ τὸν μὲν Χοσρόην ἅμα
τῷ συμμαχικῷ τῶν ἑξήκοντα περαιτέρω ἐπιφέρεσθαι χιλιάδας
μαχίμων, τὸν δὲ Βαρᾶμ τεσσαράκοντα χιλιάσιν ὀπλιτικοῦ κατ-
15 τύνειν τὸν πόλεμον. καὶ δὴ ὁ Βαρᾶμ κλέψαι διανοεῖτο τὸν πόλε- ^B
μον, ἐνάλλεσθαι τε νυκτὸς κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων δυνάμεως.
τῆς τοίνυν δυσφορίας τῶν τόπων κωλύμην τῇ ἐπιβουλῇ παρασχο-
μένης, ἡλίον ἀνίσχοντος κατὰδηλος Ῥωμαίοις ἐγίνετο ὃ τε δό-
λος ἐς τὸ φανερὸν ὑπέξήγετο. τρίτῃ δὲ ἔω, καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν
Βαρᾶμ πολεμησείοντες μετὰ βοῆς τε καὶ θυροῦβου ἐπήεσαν, τὸ δὲ
20 Ῥωμαϊκὸν ἡσυχίας εὐκοσμία καὶ τοῦ θυροῦλλον ἀμέτοχον διθύνετο
πρὸς παράταξιν. τῷ δὲ Βινδόῃ καὶ Σαρᾶμῃ τοῖς στρατηγοῖς ὁ
Ναρσῆς ἐχαλέπαινε οὐχ οἷοις τε οὔσι τὰς περὶ αὐτοὺς δυνάμεις
τῶν βαρβάρων κατεννάζειν πρὸς τὸ τῆς ἡρεμίας ἀθόλωτον. τοί-
25 νυν μετεδίδοσαν καὶ τῆς ξαντῶν εὐκοσμίας ταῖς συμμαχοῦσαις ^C
τῶν βαρβάρων οἱ Ῥωμαῖοι δυνάμεσι, καὶ πείθουσι διακοσμηῖσαι

16. immo δυσφορίας.

18. τρίτῃ δὲ ἔως usitatus.

consociatae robur inexpugnabile adipiscantur. (9) hoc in loco regi
commeranti faustarum rerum nuntii a Mebode afferuntur. qui cognitis
Babyloniae transactis, susceptoque apparatu regio a Ctesiphonte trans-
misso, bene gestis glorians, Narsi et Romanis militibus, quemadmodum
sibi vota feliciter processerint, edisserit. quinta porro die Romani tri-
bus dispertiti castris Ioannis agmini aggregantur, et iam in unum reda-
cti exercitum animos dant et accipiunt invicem maximos. fama est
Chosroen cum auxiliariis amplius sexaginta millia duxisse, Varamum
quadraginta millia. caeterum Varamus dolo bellico per noctem Romanos
cogitabat opprimere: sed locorum difficultate impeditum sol ortus cum
insidiis prodidit, et fraus in aperto fuit. tertio die Varamaei praelia-
bundi cum clamore ac strepitu procedunt: Romani qua par erat quiete,
et absque strepitu, ad praelium accinguntur. succensebat autem Bindoi
et Saramae ducibus Narses, quod barbarorum, quas regebant, copias
compscere et ad placidam quietem adigere non possent. quare de sua
modestia cum sociis barbaris Romani communicant, et ut ordine in aciem

τάξει τὴν ἔκταξιν τῆς τε ἀλόγου ἀποσχέσθαι κλαγγῆς. τριττοῖς τοιγαροῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν στίφεισι συνετέτακτο, καὶ τὸ μὲν μέσον ὁ Χοσρόης ὁ τε Ναρσῆς περιεβάλλοντο κέρας, τὸ δεξιὸν δὲ Μεβόδης καὶ Σαράμης οἱ Πέρσαι, τῆς Μηδικῆς ἐξηγούμενοι φάλαγγος, τὸ δὲ ἕτερον Ἰωάννης ὁ στρατηγός, τῆς τῶν Ἀρμενιῶν 5 πληθύος ἐπιστατῶν. οὕτω δῆπου καὶ τὸ ἀντίπαλον ἀνετέτακτο, καὶ τρισὶ συντάγμασι ταύτῃ διεκόσμησε. τὸ μὲν οὖν Ῥωμαϊκὸν σφραδάζον τῇ γνώμῃ ἀκατάσχετον ἦν ταῖς ὁρμαῖς, τὸ δὲ ἀντίπα-
D λον τῷ σθένει καὶ τῷ πλήθει καὶ τῇ τάξει τῶν Ῥωμαίων καταπληττόμενον ἐπ' ὄρους ἀνάβασιν ἀνετέτραπτο. διὰ τοι τοῦτο 10 πεντακόσιοι τῆς περὶ τὸν Βαρὰμ συμμορίας τὰ ὄπλα καταθέντες προσχωροῦσι Ῥωμαίοις. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἄκων πεφυκῶς τῷ ἐγχειρήματι πρὸς τὸ ἄναντες παροτρύνει Ῥωμαίους χωρεῖν. Ῥωμαῖοι δὲ τοῦτο τοῖς τῆς ἀβουλίας κόλποις ἐναποθέμενοι, ὡς εἶχον συνέσεως, τῆς τακτικῆς ἁρμονίας ἔξω που μὴ διαθέντες, 15 δι' ἑτέρων ἀνεβάλλοντο πρὸς τὰ ὑψηλὰ τοῦ ὄρους χωρεῖν. οἱ δὲ βάρβαροι καταναγκασθέντες ὑπὸ τοῦ σφῶν αὐτῶν βασιλέως τῶν ἀλόγων κινδύνων ἐφήπτοντο, καὶ τοῦ ὄρους ἐπιβαίνειν θαρρήσαντες ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων καρτερῶς ἔξωθούντο. καὶ ἦν ἂν θάνατος μεγίστη ζημία τῷ ἐγχειρήματι, εἰ μὴ Ῥωμαῖοι τῆς διώ-
 20 ξεως τοὺς βαρβάρους ἀπέπασαν, ἀντιμέτωπον αὐτοῖς ἐκταξάμενοι. ἡλίου δὲ δὴ πρὸς δυσμὰς κεκλικότος ὁ μὲν Βαράμης ἕμα τῇ συμμάχῳ δυνάμει ὡς τὸν χάρακα ἐπανερόχεται, ἐπὶ τοῖς οὕτω πραχθεῖσι ψυχαγωγούμενος, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν ἐπὶ τὴν τάφρον γενόμενον τῆς ἀβουλίας κατηγορεῖ Χοσρόου. 25

digerantur absurdisque clamoribus temperent, persuadent. Romani itaque tripartito disponuntur. ac medium quidem Chosroes et Narses obtinent, dextrum Mebodes et Sarames Persae, qui Persicae phalangi praeerant, sinistrum Ioannes, Armeniae multitudini praepositus. ad eundem modum hostium agmen, triplici videlicet acie compositum est. Romani ira frementes cohibere impetum non poterant: at vero hostes viribus numero et ordine Romanorum obstupesci in montem confugiunt. qua de causa quingenti de Varamaeis arma deponentes ad Romanorum partes transeunt. Chosroes facto stomachatus Romanos in arduum contendere hortatur. qui ut erant intelligentes, inconsultum id esse rati militari ordine conservato differebant, dum alii sublimia montis ascenderent. tum barbari (Persae) a suo ipsorum rege compulsi periculum rationis expers aggrediuntur, montemque ascendere ausi ab adversariis valide repelluntur; fuissetque ausui pretium maximum interitus, ni Romani a fronte oppositi barbaros insecutione prohibuissent. sub occasum solis Varamus re ita gesta delectatus cum suis in castra redit. Romani item intra vallum reversi Chosroem temeritatis accusant.

10. Ἐπεὶ δὲ ὁ Βαρὰμ διεγνώκει τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔχον λίαν P 132
 ὄξυπαθῶς ἐπὶ τοῖς ἔναγχοσ ὑπὸ Χοσρόου παρεστρατηγημένοις V 223
 αὐτοῖς, τῆς τε συμπλοκῆς ἐφιέμενον ἀκρότατα, ὄρθριος γενόμενος λύει τὸν χάρακα, καὶ ἐκκλίνει πρὸς τὰ δύσχωρά τε καὶ
 5 ἀνάντη καὶ ἄφιππα. γίνονται γοῦν μετὰ τοῦτο ἐς τὸ πλησίον
 πεδίον καθήμενον, ἔνθα καὶ τὸ Κάνζακὸν καθίδρυνται πόλισμα.
 μεταστρατοπεδευσάμενος δὲ καὶ ὁ Βαρὰμ ἐντεῦθεν ἐφ' ἕτερα τὰς
 δυνάμεις μετέβαλλεν, ἐκλύτους ἐντεῦθεν τῶν Ῥωμαίων τὰς ὁρ-
 μὰς τεκταινόμενος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν μεταχώρησιν τοῦ Βαρὰμ B
 10 ἐγνωκότες συντόνω πορείᾳ ἄγχιστά που τῶν πολεμίων στρατοπε-
 δεύονται. εἶτα προσβάλλουσι ποταμῷ τῷ Βαλαράθῳ, ἔνθα
 τὴν νύκτα ἐναυλισάμενοι ἡμέρας ἀφικομένης πεδίῳ εὐρεῖ προσω-
 μίλησαν. οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ τῶν Ῥωμαίων διακεκοσμηκότες
 τὰ μάχια, πολλῶν καὶ ἀγαθῶν εἰσηγήσεων τὸ ὀπλιτικὸν ἐμφο-
 15 ρήσαντες, τῇ τριπλῇ φάλαγγι τὸν πόλεμον διεσκεύασαν. σύμβο- C
 λον δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τοῖς συμμαχοῦσι βαρβάροις παρείχοντο
 τὴν τῆς θεομήτορος καὶ παρθένου προσηγορίαν διδάξαντες, ἵνα
 μὴ τῷ διακεκριμένῳ τοῦ γένους ὡς ἀντίπαλον τὸ συμμαχικὸν
 διαφθαρῶσι, τοῦ συγκεχυμένου τῆς συμπλοκῆς ἀδιάρθρωτον
 20 αὐτοῖς τῶν οικειοτάτων παρεχομένου τὴν δήλωσιν. καὶ παράδο-
 ξόν τι χρῆμα συνέβαιεν· ἐγένετο γὰρ καὶ Χαλδαίοις τὸ τῆς
 Μαρίας σωτήριον ὄνομα. κατεκόσμη μὲν καὶ ὁ Βαρὰμ τρισὶ
 λόχοις τὴν οικίαν ἀλκῆν, καὶ τὸ μὲν μεσαίτατον τῆς ἐκτάξεως
 ἐπεῖχεν ὁ τύραννος, οἱ δὲ ἡγεμόνες τοῦ συμμαχικοῦ τὴν ἐφ' ἐκά-

6. an καθεμίμενον?

19. διαφθεῖρωσι aptius.

23. λόγοις IP.

10. Varamus ubi rescivit Romanis nimiopere dolere, quae paulo ante Chosroes ut collega summi ducis egisset, et pugnam eos ardentere expetere, primo diluculo solutis castris ad invia et acclivia et ad equitandum haud idonea loca declinat. posthaec in campum prope iacentem, ubi Canzacum oppidum situm est, procedunt. castris motis Varamus etiam alio exercitum, ea ratione Romanorum impetus languefaciens, traducit. qui eius secessione cognita, continenti itinere insecuri, quam proxime hostes castra ponunt. deinde ad fluvium Balarathum movent, ubi exacta nocte luce altera patentem campum ingrediuntur. illic duces Romani acie trifariam ad praelium conserendum instructa, multis et praeclearis hortatibus militum animos exsuscitant. pro symbolo autem Romani socios etiam barbaros salutationem dei matris ac virginis docent (ave Maria), ne propter generis discretionem socios pro hostibus cederent, quandoquidem pugna confusa maxime proprios distincte internoscere nequirent. contigitque admirabile quippiam: nam et Persis Mariae nomen salutare fuit. Varamus perinde suos digerit. medium ipse regit, a dextris et sinistris reliqui duces curant, elephantos insuper,

D τερα δύναμιν. καὶ μὴν καὶ ἔλεψαι τοῖς Ἰνδικοῖς Θηρίοις καθάπερ προβόλους τινὰς τῶν ἰππέων ἡγεῖσθαι κατέταττεν, τοὺς τε ἀνδρειοτέρους τῆς συμμάχου δυνάμεως ἐπὶ τῶν Θηρίων ἀναβιβάσας παρεσκευάζε μάχεσθαι. οὐκ ἠμολοεῖ δὲ καὶ τὸ ἐκάτερον τούτων δὴ τῶν συμμάχων Θηρίων. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης πεντα-5
 κοσίοις ἐς φρουρὰν ἀνδράσι περιφραζάμενος περιεπόλει τὰς τάξεις. ἀλλ' ὅποτε ἔβλεψάν τε καὶ ἀντεβλέφθησαν ἐκάτεροι δυνάμεις ἀλλήλας, τὰ τε σημεῖα μετεωρίζετο ἡρέμα τε ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐκρατόνετο, αἶ τε σάλπιγγες περιεδόνουν καὶ τὴν συμπλοκὴν ἐξεβάκχεον, ταῦτα δὴ περιβομβοῦσαι τὰ τοῦ πολέμου μυστήρια, ἐκαινοτομεῖτο λοιπὸν τὸ μεταίχμιον καὶ τῶν οἰκείων ὄρων ἐχῆρουν. ἀγχιμάχου τοίνυν συμπλοκῆς γενομένης, ὁ Βαρὰμ τὸ μεσαίτατον τῆς περὶ αὐτὸν καταλιμπάνει δυνάμεως, καὶ πρὸς τὸ εὐώνυμον μετεχώρησεν. πλείστης τοίνυν μεταδοὺς τῆς ἀλκῆς τοῖς ἀναδεγμένοις αὐτὸν εἰκότως τὴν ἀντιμέτωπον κεραΐξε-15
P 133 ται φάλαγγα, τῇ συντάξει τοῦ πλήθους ἐξαπιναιῶς ἐγκείμενος. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι κατὰ τοῦτο τὸ κλίτος διαιρεθέντες ἐτράποντο πρὸς φυγὴν, φέρειν οὐκ ἔχοντες τὴν ἀντιβριθουσαν δύναμιν. καὶ οὖν ὁ Ναρσῆς τοῦτο δὴ θεασάμενος, ἡρέμα πλήθος συρρεῖν τοῖς ἀδυνατοῦσιν ἐγκελευσάμενος, ἔστησε τῆς γυνῆς τὴν κατασθενοῦσαν δύναμιν. ὁ μὲν οὖν Βαρὰμ κατὰ τῆς μέσης τῶν Ῥωμαίων χωρήσας ἀλκῆς ἐπειρᾶτο τρέψαι τὸν Ναρσῆν εἰς ἀπόδρασιν. ὁ τοίνυν Ναρσῆς οὐδὲν μέλον αὐτῷ περὶ τῶν ἐλεφάντων καρτερώς τῷ Βαρὰμ ἀντετίθετο, καὶ ἐπιπίπτει τῇ μέσῃ καὶ ἀντιθέτῳ δυνάμει, καὶ συντεταγμένους τοὺς Μήδους παραλύει 25

belluas Indicas, veluti praesidiarios quosdam ac propugnatores, ante equitatum constituit, et in iis omnium de exercitu fortissimos ad dimicandum collocat. nec vero pars adversaria huiusmodi bestiarum auxilio carebat. Chosroes quingentis cinctus custodibus ordines circuibat. ut vero ambae acies mutuum conspexerunt et conspectae sunt, sensim spiritus roborantur, signa extolluntur, tubae circumsonant cantuque furorem Martium induunt et undique belli sacra circumstrepunt; spatium inter acies confunditur, suosque terminos amittit. cominus igitur conflictu perpetrato, Varamus relicto medio ad laevum cornu transit, quo maximam accessione virium restituto, merito oppositam phalangem hostium ordinata multitudine subita impressione disturbat ac dissiicit. Romani cornu dextro dissipato cum vim instantem prementemque sustinere non valerent, fuga salutem petunt. quo animadverso, Narses pluribus paulatim summissis infirmam ac debilitatam partem exercitus a fuga retinuit. Varamus in medium Romanorum robur sese inferens, Narsem vi fugare nitebatur. Narses elephantos parvipendens acriter obnititur, et in medios vicissim ruens nimium quantum Persarum eodem simul inclinantium

γέ πως αὐτοὺς λίαν κομιδῇ τῆς συννεύσεως. τούτου δὴ γεγονό- B
 τος αἱ λοιπαὶ τοῦ Βαράμ δυνάμεις ἐσφάλησαν, καὶ ῥώμη κε-
 κρατηκῶς ὁ Ναρσῆς τοὺς μὲν ἰππέας τῶν ἵπποχούντων ἀπέβαλ-
 λεν, τοὺς δὲ πεζοὺς τῷ δόρατι κατεβάλλετο. τῆς τοίνυν διώ-
 5 ξεως κραταιᾶς γενομένης καὶ τοῦ φόρου τεθηλότος ἀνὰ τὸν γῶ-
 ρον, ἕξ Βαβυλωνίων ἀποδράσασαι χιλιάδες, ἐπὶ τινα λόφον γε-
 νόμεναι, τῆς σωτηρίας ὠρέγοντο. τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν περιστοιχι- V 229
 σαν τὸν λόφον τῆς δραπετίδος κρατοῦσι δυνάμειως. πολλοὺς τοί-
 νυν ζωγρήσαντες ἤγον ἐς Χοσρόην δεσμίους. ὁ μὲν οὖν τῶν C
 10 Περσῶν βασιλεὺς τοὺς μὲν μαχαίρας ἀπέδοτο στόματι, ἐνίους δὲ
 τοῖς ποσὶ τῶν θηρίων παρίχετο παίγνιον. ἐπεὶ δὲ διεγνώκει εἶ-
 ναι τινὰς τῶν ἐυλωκότων ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Τούρκων, ἐς βα-
 σιλίαν ἐκπέμπει Μαυρίκιον, τὴν Ῥωμαϊκὴν στηλιτεύων ἀλήκην,
 ἀπαρχὴς τε τῆς νίκης προσφέρων τῷ αὐτοκράτορι. ἐκεχάρακτο
 15 δὲ τοῖς μετώποις ἐκείνων τὸ τοῦ κυριακοῦ ἐπίσημον· σταυρὸς δὲ
 τοῦτο τοῖς πρεσβεύουσι τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν κατονομά-
 ζεται. ἐπύθετο γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ τί ἂν εἴη τοῦτο τοῖς βαρβά-
 ροις τὸ σήμαντρον. οἱ μὲν οὖν ἐκ τῶν μητέρων τοῦτο ἀποκλη-
 ρώσασθαι ἔφασκον· λοιμοῦ γὰρ τοῖς πρὸς τῇ ἕω Σκύθαις καρ-
 20 τεροῦ ἐνδημήσαντός τινὰς τῶν Χριστιανῶν εἰσηγήσασθαι τούτῳ
 δῆτα τῷ τύπῳ τῶν μειρακίων ἐγκεντῆσαι τὰ μέτωπα. τῶν δὲ
 βαρβάρων μηδαμῶς τὴν εἰσῆγησιν παρωσαμένων, σωτηρίαν ἐκ
 τῆς συμβουλίας ἀντελάμβανον. (11) τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν (πρὸς D
 γὰρ τὴν νύσσαν τὸν λόγον ἀντεπενέγκοιμι) λαφυραγωγεῖ τοῦ τυ-

10. δὲ deest IP.

ordinem coniunctionemque dirimit. quo facto reliquum copiarum Varami
 labefactatum est, et Narses manu superior ab equis deficiebat equites,
 et hastis pedites prosternebat. Romanis itaque vehementer incumbenti-
 bus, et ingenti per campum strage edita, sex millia Babyloniorum in
 collem quandam fuga elabentes saluti consulunt. Romani colle circum-
 dato fugitivis potiuntur, et complures ad Chosroen victos adducunt,
 qui eorum partim ensibus mactandos, partim elephantorum pedibus per
 ludibrium conculcandos exponit. at ubi quosdam de captis Turcas esse
 cognovit, eos ad Mauricium missos tanquam victoriae prinitias offert,
 Romanamque virtutem commendat. horum frontibus dominicum signum,
 quod Christianae religionis cultores crucem appellant, impressum osten-
 tabatur. itaque imperator barbaros percunctari quid hac nota sibi vel-
 lent. illi se a matribus eam sortitos referre: nam cum Scythas Orienta-
 les dira ac pestifera lues corripuisset, quosdam Christianos suasisse uti
 in puerorum frontes huiuscemodi figuram imprimerent. quae monita quia
 barbari nequaquam sprevisent, ex eo sospitatos esse. (11) Romani
 porro (ad carceres enim orationem revocabo) tabernaculum tyrauni di-

ράννον τὰ σκηνοπήγια, γυναικὰ τε καὶ παῖδας τὸν τε κόσμον τὸν
 χρύσειον τὴν τε βασιλείον παρισκευήν. τὰ μὲν οὖν τιμωτέρῃ
 τῷ Χοσρόῃ παρέιχοντο, ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς σκύλοις μεγαλοφρονῶν
 P 134 πρὸς τὸ σοβαρώτατον προσεχώρησε. ἡλίου δὲ κλίνας ὄρωσι
 Ῥωμαῖοι τοὺς ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων ἰδρυσμένους βαρβάρους ἀκροβο- 5
 λιζομένους καὶ τῷ τόξῳ χρωμένους. καὶ διὰ τοῦτο τούτους περι-
 στοιχίσαντες δευτέρας μάχης κρατοῦσι, τὰ τε θηρία ζωγρήσαν-
 τες τῷ Χοσρόῃ παρέιχοντο. τοῦ πολέμου τοίνυν τοιοῦτο τιπέ-
 ρας ἐπενεγκαμένον, ἕς τὸν ἐναντῶν χάρακα Ῥωμαῖοι ἐπανέζευξαν,
 ἤδη πού τῆς νυκτὸς ἀνισχύουσης αὐτοῖς. τῇ δὲ ὑστεραία ἐξ ἑω- 10
 θινοῦ ἢ Ῥωμαϊκῇ πληθὺς συναθροίζεται, καὶ τῶν τεθνηκότων
 B σκυλεύει τὰ σώματα. μεγάλων τοίνυν αὐτοῖς γεγονότων κτη-
 μάτων, εἰς τὴν βασιλείον τοῦ Χοσρόου χωροῦσι σκηνήν. ὁ δὲ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ κατ' ἴχνους τοῦ Βαράμου χιλιάδας ἐπε-
 στρατεύσαν δέκα, κειροτονηκότες ταξίάρχας αὐτοῖς τὸν τῶν 15
 Χαλκιδίων ταγμάτων ἡγούμενον· Βεσταμῖον δὲ τὴν βάρβαρον
 ξυμμαχίαν ἐδίδοσαν. τριταῖοι τοίνυν ἐναυλιόθεν Χοσρόης τε
 καὶ Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὸν πολέμιον χώρον, ἀπαλλάσσονται τῇ τετάρ-
 τη ὀδωδότην τῶν τεθνεώτων αὐτοῖς, καὶ τὸ πνῆγος τῆς κακο-
 σμίας φέρειν οὐκ ἔχοντες. παραγίνονται γοῦν ἄγχιστα πόλεως 20
 τοῦ Κανζάκου. βασιλεὺς δὲ Χοσρόης ἐπὶ τοῖς συννεχθεῖσιν
 C αὐτῷ καταγαυριώμενος ἐπινίκια εἰστία Ῥωμαίους. αὐτὸς δὲ διέ-
 τριβεν ἀνὰ τὴν σιβάδα, καταπαλλόμενός τε καὶ καταυλούμε-
 νος, ὡς ἔθος Πέρσαις καθέστηκε παιανίζουσι. δεκάτην δὲ τῷ
 χώρῳ ἐνδιατρίψας ἡμέραν, ἐπείπερ συνεῖδε Μαρινόν τε καὶ Βε- 25

13. ὁ — στρατοῦ] an οἱ — στρατηγοί?

ripiunt, uxores, inquam, et filios et ornamenta aurea et apparatus reg-
 gium; potioraque Chosroae donant. qui e spoliis tantis superbia et fa-
 stu praeceps abiit. sub vesperam Romani barbaros elephantis insiden-
 tes ex arcubus iaculari conspiciuntur. quamobrem eos circumfundentes
 secunda pugna vincunt, bestiasque vivas Chosroae transdunt. praelio
 hunc in modum finito, Romani in castra nocte iam ingruente se resti-
 tuunt. mane postridie congregantur et ad spolia cadaveribus detrahenda
 discurrunt, atque in regium Chosroae tentorium optimam praedam im-
 portant. Romanus exercitus Varami decem millia, Chalcidensium legio-
 num praefecto sibi pro duce electo, et Bestamio sociorum barbarorum
 ducatu commisso, per vestigia insequitur. Romani et Chosroes cum in
 hostili solo triduum contrivissent, die quarto cadaverum graveolentiam
 non ferentes alio viam invadunt et ad urbem Canzacum adveniunt.
 Chosroes rex eventis adeo felicibus tumidus Romanos triumphali convi-
 vio excipit: ipse in throno recumbens fidibus et tibiis victoriam canen-
 tium, ut Persis mos est, oblectatur. decimum autem diem in loco illo

στάμιον ὡς αὐτὸν παλινδρομήσαντας ἐκ τῆς τοῦ Βαράμ διώξεως, τὴν τε τῶν ἐχθρῶν ἀποφοίτησιν ἐπισημοτάτην ἐγνώρισε, τοὺς μὲν Ῥωμαίους ἐπέλκει πρὸς τὰ οἴκοι, αὐτοὺς δὲ τὴν Περσικὴν φάλαγγα συναθροίσας τῇ Βαβυλῶνι προσομιλεῖ, ἄξιον οὐδὲν περὶ 5 τοὺς συμμάχηκότες Ῥωμαίους ἐπιδειξάμενός. οἱ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἐπιμύθιον τοῖς λόγοις τῷ βαρβάρῳ ἐξήρσαν, μὴ ἀμνημονεῖν τῆς γεγονυίας αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων φιλοφροσύνης τε καὶ σωτηρίας. τοίνυν τοὺτους πού αὐτῷ τοὺς λόγους ἐναποθέμενοι ἐπανήρσαν οἴκαδε οἱ Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ Χοσρόης δε- 10 δοικῶς μὴ πού δολοφονία τις ὑποστατῆ αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων, εἶδετο Μαυρικίον τοῦ αὐτεκράτορος ἐς τὴν τοῦ σώματος φρουρὰν χιλίους ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ παραπέμπισθαι.

12. Λόγος δὲ ὡς ἡμῶς ἐξεφοίτησε πρὸς τῇ Ἱερῶ πόλει τὸ D
V 23.
τηνικαῦτα καιροῦ Γολινδοῦχ γενομένην, κατὰ τὴν Χοσρόου πρὸς 15 τὰ βασίλεια κάθοδον. ἀλλὰ τίς καὶ πόθεν, κατὰ τὴνποίησιν, λελέχθω τὸ γύναιον· μὴ γὰρ οὖν ἀφελώμεθα τὴν περὶ ταύτης διήγησιν, μεγίστοις σεμνολογήμασιν οὔσαν κατάκοσμον. τίτε- P 135
ται μὲν οὖν αὕτη ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας, μάγοι δὲ τὸ γένος αὐτῆς· πατὴρ δὲ τῶν ἐπιφανῶν σατραπενόντων ἐφορολογεῖτο τὸ Περσι- 20 κόν. ἐπεὶ δὲ ἀκμὴ ἐπέστη αὐτῇ, ὦρα λάμπουσα ἐς γάμον, ἀνδρὶ τῶν ἐπισήμων ἐκδίδωσι. συνεισιτωμένη δὲ ποτε τῷ ἀνδρὶ ἔδοξεν ἑξαπιναιῶς γεγονέναι πάρετος, εἴτα ἀκίνητος διαμένειν τῷ σώματι, καὶ τὰς αἰσθήσεις πολλῷ ὕστερον ἐπανήκειν πῶς ἐς αὐτῇ. ἐπεὶ δὲ οἱ θεαταὶ τοῦ πάθους, εἶγε καὶ πάθος δεῖ τήνδε

moratus, ut Marinum et Bestamium ab insectatione Varami ad se reversos conspexit, discessumque hostium apertissime intellexit, Romanos uti domum redeant blande monet. ipse coacta phalange Persica Babylonem abit, nihil dignum pro auxilio iis remensus. caeterum duces Romani, tanquam ἐπιμύθιον sermonum suorum illi relinquentes, monuerunt ne unquam Romanorum benevolentiae, per quam salutem esset adeptus, oblivione caperetur. his verbis apud eum repositis domum remigrarunt. metuens tamen Chosroës ne ab indigenis per fraudem occideretur, a Mauricio petiit uti ad custodiam corporis mille sibi gravis armaturae mitteret.

12. Refert autem fama, quo tempore Chosroes in regiam redierit, feminam vixisse apud Hierapolim Golinducham nomine. sed quae et undenam fuerit, secundum poetam, dicatur sane, ut magnificentissima narratione perfruamur. nata est Babyloniae e magorum familia. pater eius de illustribus praefectis vectigalibus Persicis exigendis praeerat. postquam vero aetate florecentis viro tempestiva esse coepit, homini nobili desponsa est. forte epulis cum marito accumbebat, cum visa est repente viribus defici manereque immoto corpore et longo intervallo sensibus convallescere. qui casum intuebantur, si modo divinam hanc ecsta-

τὴν θείαν ἀποφαινέσθαι ἔκστασιν, διεπνυθάνοντο τί ἂν εἴη τὸ συμβεβηκὸς τῇ νεάνιδι, ἔλεξε τάδε. “μεγάλας πού ἐν οὐδεὶ τε-
 θέαμαι ἐναποκειμένας ποινάς, μεγάλων τε ἀγαθῶν πρεσβευομέ-
 B νην τρυφὴν τοῖς τὸν μέγιστον προσκυνούσι θεόν, ὃν δὴ Χριστιανοὶ
 θρησκεύοντες καθιστήκασι Πέρσαις ὑπόθεσις γέλωτος.” ὁ 5
 μὲν οὖν ἐκείνης γαμέτης ἔξιμυκτῆριζε τοῦ γυναιῶν τὰ ῥήματα,
 ὅτε δέ πού ἐδραῖαν αὐτῆς τὴν διάνοιαν πρὸς τὴν τῆς θρησκείας
 μετάθεσιν κατενόησε, σωφρονίζειν ἐδόκει ῥαπίζων· ἠπεῖλει δὲ
 καὶ θάνατον εἶναι ζημίαν αὐτῇ, ὡς θέμις Πέρσαις ποιεῖν τοῖς
 τὰ μάγων ἀθετήσασι δόγματα. ἡ μὲν οὖν τῷ θείῳ ἔρωτι πτερω- 10
 θείσα τὸν νοῦν, τὰ ὄντα πού καταβύουσα, ταῖς αὔραις διαχεῖ-
 σθαι τοὺς λόγους παρείχετο. γίνεται τοίνυν τῷ γυναιῶ καὶ ἐτέ-
 ρας θείας κρείττονος ἐπιφοιτήσεως ἔλλαμψις· ἄγγελος γὰρ ἐφε-
 C στήκει αὐτῇ, τὴν τε μορφήν καὶ τὴν ἐσθῆτα λαμπηδόνης φαι-
 δρότερος, καὶ πάλιν αὐτῇ τὴν τῶν φθασάντων θεῶν ἐδείκνυε, 15
 προηγόρευέ τε καὶ τὸν ὅσον οὐπω τοῦ συνεννέτου θάνατον. ὁ
 μὲν οὖν τοῦ γυναιῶν γαμέτης καταλύει τὸν βίον κατὰ τὴν τοῦ ἀγ-
 γέλου προαναγόρευσιν, τὸ δὲ γύναιον τὴν Βαβυλωνίαν καταλιπὼν
 πρὸς τὴν Νίσιβιν γίνεται, τοῖς τε τῶν Χριστιανῶν ἱερεῦσι περι-
 τυχὸν ἀνομολογεῖται τὰ μεγαλεῖα τοῦ πνεύματος. μυεῖται γοῦν 20
 παρ’ αὐτῶν ταῦτα δὴ τὰ τῶν Χριστιανῶν θεῶν ἄντως καὶ ἀπόρ-
 ρητα δόγματα. ἐπεὶ δὲ τοῖς μάγοις τοῦτο κατάδηλον γέγονεν,
 ἐς ἀναζήτησιν γίνονται τοῦ γυναιῶν. ἤκου γοῦν εἰς τὴν Νίσιβιν,
 καὶ τὰ μὲν πρεσβύτερα τῆς ἀξιώσεως ἐν κολακείαις αὐτοῖς παρε-
 σκεύαστο, ἐντεῦθεν ὑποβουκολῆσαι πειρωμένοις τὴν ἄνθρωπον· 25

sin casum nominare licet, adolescentulam interrogant quid ei acciderit. respondet acerbis se alicubi sub terra poenas constitutas, magnorum contra bonorum delicias deum maximum colentibus decretas vidisse, quem Christiani religiose venerantes a Persis irrideantur. tum vir eius verba subsannare, perspectoque constanti illius Christianismi completendi proposito, fustibus impingendis ad sanitatem reducturum arbitrari; necem insuper minitari, quam Persae more maiorum illis inferunt qui magorum dogmata aspernantur. sed illa divino amore mentem erecta aures claudere, dicta in vento et aqua scribere. eidem alia quaedam divina praestantiorque illustratio contigit. astitit enim angelus, forma et veste fulgentissimus, iterum priora ei spectacula exhibens, et mox futurum mariti obitum praenuntians. praedicta eveniunt, maritus diem suum obit. mulier relicta Babylonia Nisibin proficiscitur, ibique Christianorum sacerdotes nacta vicissim confitetur magnalia spiritus, atque ab iis sacerdotibus vere coelesti et arcana Christianorum disciplina initiatur. hoc ut magi compererunt, eam requisitum se in viam dant; Nisibi adsunt, et blanditiis potissimum agunt, indeque abducere secum

ἐπεὶ δὲ νικῶνται καὶ ὁ λόγος αὐτοῖς ἀδρανῆς, ἐν εἰρκτῇ σκληρῶ **D**
 τὸ γύναιον χρόνῳ πολλῶ κατακλείουσι. τοῦ τοίνυν πάντα θεοῦ
 περισκοποῦντος καὶ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἐν οὐδενὶ χρόνῳ καταλιμ-
 πάνοντος ἐπικουρία τοῦ ἐπιστατοῦντος ἀγγέλου αὐτῆ τῆς φυλα-
 5 κῆς ἐξεχώρησε καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων ἀφίκετο γῆν. ἡ μὲν οὖν ἄχρη
 τῶν Ἱεροσολύμων ἐπελθοῦσα διεκήρυττε τὴν ἐπιφανῆ τοῦ θεοῦ
 καὶ ἀδιήγητον μεγαλειότητα, εὐχάς τε ἀποδομένη ἐν τῷ παναγιῇ
 μνημεῖῳ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 τὸν τε σταυρὸν τῶν παθημάτων κατασεβασθεῖσα τῷ προσκυνή-
 10 ματι ἐς τὴν Ἱερὰν ἐπανέδραμε πόλιν. πολλά τε περὶ τῶν ἰσομέ-
 νων τῷ Χοσρόῃ προαναγορεύσασα, τὴν τε προσχώρησιν αὐτοῦ
 Ῥωμαίοις πρὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἄρξεως καταμῆρσασα, βίον
 τε ἰσάγγελον πολιτευσάμενη, καὶ ὡς πρέπει τοῖς ἀγίοις τὰ εἰς **P** 136
 ψυχὴν καὶ σῶμα ὄρωντα, ἀπέστη τῶν τῆδε, τὸν τῆς καρτερίας
 15 στέφανον ἀκηράτοις ἀναδησαμένη τροπαίοις.

13. Ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς σωματοφύλακας ἐς **B**
 Χοσρόην ἐξέπεμπε. ἐς νοῦν τοίνυν βαλόμενος ὁ τῶν Περσῶν **V** 231
 βασιλεὺς τὴν ἄνωθεν αὐτῷ τῆς ἐπικουρίας γεγονυῖαν ῥοπήν, τῷ
 ἐν μάρτυσιν ἐπιφανεστάτῳ Σεργίῳ σταυρὸν ἐκ χρυσοῦ πεποιημέ-
 20 νον, λιθοκόλλητον, δῶρον ἐξέπεμπε, ὃν δῆτα Χοσρόης ὁ Κα-
 βάδου τὸ ἄστνυ παραστησάμενος, λαφυραγωγῆσας, ἐν τοῖς τῶν
 Περσῶν ἀνακτόροις ἀπέθετο, ἔτι τὸ Ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιβαίνοντος. ἐν τούτῳ γοῦν τῷ σταυ-
 ρῷ ἕτερον Χοσρόης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐξ ἀπέφθου χρυσοῦ σταυρὸν

feminam conantur. cum verbis actum agerent, tetro carceri eam longo tempore includunt. sed auxilio dei omnia circumspicientis, eamque nullo tempore absque testimonio sibi relinquentis, angelo apparente e custodia exit, atque Romanorum provinciae succedens apud Hierosolymam insignem et inenarrabilem dei magnificentiam divulgat, sacrisque precationibus ad sepulcrum magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi effusis, et crucem passi monumentum similiter venerata, Hierapolim regressa est, multaue eventura Chosroae vaticinata, cum etiam Romanis de eius ad ipsos perfugio ac transitione, antequam fieret, praedixisset, et vita exemplo angelico, atque ut decet sanctos, tum animo tum corpore traducta ab his rebus mortalibus discessit, tolerantiaeque corona cum triumpho sempiterno redimita est.

13. Romanorum imperator custodes corporis ad Chosroem mittit, qui animum ad memoriam opis de coelo sibi praestitae revocans, Sergio martyri clarissimo crucem ex auro fabrefactam lapillisque insertis variatam pro munere offert; quam crucem Chosroes Cabadae filius urbe recepta in praeda repertam in Persarum regia reposuerat, Iustiniano adhuc rerum Romanarum potente. in aplice crucis huius Chosroes ex auro

ἐτεκτῆναι, τὴν αἰτίαν ἐντυπώσας ἐν αὐτῷ τοῦ ἀναθήματος.
 C ἐπιστολὴν δὲ δὴ Ἑλληνικοῖς γράμμασιν ἅμα τῷ κειμηλίῳ εἰς τὸ
 λεγόμενον βαρβαρικὸν παρεπέμπετο. ὑπεγέγραπτο δὲ τῇ ἐπιστο-
 λῇ καὶ βασιλικὴ ὑποτύπωσις. τὰ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐν τούτοις
 δῆτα ἐτύγγανεν ὄντα· οὐκ ἀμείψω γὰρ τῆς λέξεως τὸ ἀρχέτυπον. 5

“Τοῦτον τὸν σταυρὸν ἐγὼ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων,
 υἱὸς Ὁρμίσδου, ὅτε ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας καὶ κακουργίας τοῦ
 δυστυχεστάτου Βαράμ υἱοῦ Βαργουσανᾶς καὶ τῶν σὺν αὐτῷ κα-
 βαλλαρίων εἰς Ῥωμανίαν ἀπήλθομεν, καὶ διὰ τὸ ἔρχεσθαι τὸν
 D δυστυχεῖ Ζαδεσπράτην ἐκ τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Νισίβιος ἐπὶ τῷ 10
 ὑποσῦραι τοὺς καβαλλάρους τοῦ μέρους τοῦ Νισίβιος εἰς τὸ ἀν-
 τῆραι καὶ συνταράξαι, ἐπέμψαμεν καὶ ἡμεῖς καβαλλάρους μετ’
 ἄρχοντος εἰς τὸ Χαρχάς, καὶ διὰ τῆς τύχης τοῦ ἁγίου Σεργίου
 τοῦ πανσέπτου καὶ ὀνομαστοῦ, ἐπειδὴ ἠκούσαμεν δοτῆρα εἶναι
 αὐτὸν τῶν αἰτήσεων, ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἡμῶν, 15
 μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἐβδόμῃ, ἤτησάμεθα, ὡς ἐὰν οἱ καβαλλάριοι
 ἡμῶν σφάξωσι τὸν Ζαδεσπράτην ἢ χειρώσονται, σταυρὸν χρυ-
 σοῦν διάλιθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ πέμπομεν διὰ τὸ πάνσεπτον
 αὐτοῦ ὄνομα. καὶ τῇ ἑνάτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τὴν κεφα-
 λὴν τοῦ Ζαδεσπράτου ἤνεγκαν ἐπὶ ἡμῶν. ἐπιτυχόντες οὖν τῆς 20
 αἰτήσεως ἡμῶν, διὰ τὸ ἐκάστῳ ἀναμφίβολον εἶναι, εἰς τὸ πάν-
 σεπτον αὐτοῦ ὄνομα τὸν σταυρὸν τὸν παρ’ ἡμῶν γενόμενον, μετὰ

2. δὴ] δι’ IP.

obryzo crucem aliam conficiendam, in eaque caussam dedicationis huius incidendam curaverat. epistolam porro Graece conscriptam cum subscriptione sua, simul cum pretioso illo donario, in barbaricum, quod dicitur, mittit. epistola ad verbum haec continebat: nihil enim de primis eius vocibus immutabo.

“Hanc crucem ego Chosroes, rex regum, filius Hormisdæ, quando ob instinctum diabolicum sceleratamque molitionem perditissimi Varami, filii Bargusnae, et quos secum habuit caballariorum, in Romaniam profugere coacti sumus. et quia veniebat nefandus Zadesprates ab exercitu Nisibim, ut partis Nisibenaë caballarios abduceret, qui nos oppugnarent et conturbarent, nos quoque caballarios cum duce Charchas missimus. et confisi ope auxilioque sancti maximeque venerandi et celebris Sergii, quem petitionibus ac votis annuere solere audiveramus, anno primo regni nostri, mensis Ianuarii die septimo, votivimus, si caballarii nostri Zadespratē occidissent aut vivum cepissent, crucem auream gemmis ornatam in eius templum, propter nomen ipsius imprimis venerabile, missuros. ac die nono mensis Februarii caput Zadespratae ad nos allatum est. quapropter voto nostro damnati, ut id cuilibet certo constet, in venerando eius nomine crucem a nobis factam, cum ea quam Iustinia-

τοῦ πεμψθέντος σταυροῦ παρὰ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως Ῥωμαίων εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τῷ καιρῷ τῆς ἀμιξίας τῶν δύο πολι- P 137
τειῶν ἐνεχθέντος ἐνταῦθα παρὰ Χοσρόου βασιλέως, υἱοῦ Κα-
βάδου, τοῦ ἡμετέρου πατρός, καὶ εὐρεθέντος ἐν τοῖς ἡμετέροις
5 θησαυροῖς, ἐπέμψαμεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πανσέπτου Σεργίου.”

Ὁ μὲν οὖν σατράπης κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτῷ ἀπέδοτο τὸν σταυρὸν τὰ τε γράμματα τοῦ βασιλέως. τῷ δὲ ἐπιόντι ἐνιαυ-
τῷ ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς ἀναγορεύει βασιλείαν Σιρῆν, γένους
Ῥωμαϊκοῦ (ἦν δὲ θρησκείας Χριστιανῶν), εἰς ὧρον ἀνθοῦσαν
10 γάμῳ ταύτῃ κατευνασθεῖς, κἀντεῦθεν παραχαράπτων τῶν Βα-
βυλωνίων τὰ νόμιμα. (14) τρίτῳ δὲ ἔτει καὶ ἠντιβόλει τὸν B
V 232
δραστικώτατον ἐν Περσίδι Σέργιον παῖδα ἐκ τῆς Σιρῆς δοθῆναι
αὐτῷ. μετ’ οὐ πολὺ δὲ τούτου γεγονότος αὐτῷ, δώροις καὶ
αὐθις γεραίρει τὸν εὐεργέτην εἰκότως. ἐπιστολὴν δὲ ἐξέπεμψεν
15 Ἑλληνικῇ συμφράσει χρησάμενος. εἶχε δὲ ἡ ἐπιστολὴ ἐπὶ λέξεως
οὕτως.

“Τῷ μεγαλομάρτυρι Σεργίῳ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων.
ἐγὼ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, υἱὸς Ὀρμίσδου, τὰ δῶρα τὰ
μετὰ τοῦ δίσκου ἐξέπεμψα οὐκ εἰς θεῖον ἀνθρώπων, οὐδὲ ἵνα ἐκ C
20 τῶν λόγων μου τὸ μέγεθος τοῦ πανσέμνου σου ὀνόματος γνωσθῆ,
ἀλλὰ διὰ τὸ γνωσθῆναι τὴν ἀλήθειαν τῶν γενομένων καὶ τὰς
πολλὰς χάριτας καὶ εὐεργεσίας ἃς ἔσχον παρὰ σοῦ· εὐτυχία γάρ
μοί ἐστιν, ἵνα τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐμφέρηται τοῖς ἱεροῖς σου σκεύεσιν.
ἐν τῷ εἶναί με ἐν τῷ Βεραμαῖς ἡτησάμην παρὰ σοῦ, ἄγιε, ἐλ-

nus Romanorum imperator in aedem eius miserat, discordiis belloque quod inter se duo regna gesserant, a Chosroae, regum rege, Cabadae filio, avo nostro, huc asportata atque in thesauris nostris inventa, in templum Sergii summe venerandi misimus.”

Satrapa iussibus obsecutus, crucem cum litteris regiis reddit. anno dehinc proximo Persarum rex Siram, genere Romanam, et religione Christianam, quam aetate florentem connubio sibi copularat, reginam publicitus appellat, et in eo Persarum leges atque instituta negligit. (14) tertio autem anno Sergio Persidis martyri efficientissimo pro filio ex Sira suscipiendo supplicat. nec ita diu post rursus benemerentem suum donis, et quidem iure honorat, adiuncta epistola Graece composita, quae ad verbum sic sonat.

“Magno martyri Sergio Chosroes rex regum. ego Chosroes, rex regum, filius Hormisdæ, haec dona cum disco misi, non sane ut ab hominibus spectentur, neque ut ex verbis meis perquam venerandi nominis tui amplitudo cognoscatur, sed ad prodendam gestorum veritatem multasque gratias et beneficia, quae in me contulisti. etonim felicitatem meam interpretor, nomen meum in sacris vasis tuis conspici. cum versarer Berranis, oravi te, vir sancte, ut me auxilio tuo adiuveres et

θεῖν εἰς τὴν βοήθειάν μου καὶ ἐν γαστρὶ συλλαβεῖν Σιρῆν. καὶ
 ἐπειδὴ ἡ Σιρὴ Χριστιανὴ ἐστὶν καὶ γὰρ Ἑλλην, ὃ ἡμέτερος νόμος
 ἄδειαν ἡμῖν οὐ παρέχει Χριστιανὴν ἔχειν γαμετήν. διὰ οὖν τὴν
 D ἐμὴν πρὸς σέ ἐγγνωμοσύνην εἰς ταύτην τὸν νόμον παρείδον, καὶ
 ταύτην ἐν γυναιξίν ἡμέραν ἕξ ἡμέρας ἐν γνησιότητι ἔσχον καὶ 5
 ἔχω, καὶ οὕτως συνείδον νῦν δεηθῆναι τῆς σῆς ἀγαθότητος ἐν
 γαστρὶ συλλαβεῖν αὐτήν. καὶ ἡτησάμην, καὶ συνεταξάμην ἵνα,
 εἰ ἐν γαστρὶ συλλάβῃ Σιρὴ, τὸν σταυρὸν τὸν φορούμενον παρ'
 αὐτῆς πέμψω τῷ πανσέπτῳ σου οἴκῳ. καὶ τούτου ἕνεκεν καὶ γὰρ
 καὶ ἡ Σιρὴ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔχομεν, ἵνα εἰς μνημόσυνον τοῦ 10
 ὀνόματός σου, ἄγιε, τοῦτον τὸν σταυρὸν κρατῶμεν. καὶ συνεί-
 δομεν ἀντ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν, μὴ συντείνουσαν περαιτέρω τῶν
 P 138 τετρακισχιλίων τριακοσίων στατήρων μιλιαρησίων, πεντακισχι-
 λίους στατήρας πέμψαι. καὶ ἕξ οὗ τὴν τοιαύτην ἐν ζευαντῷ
 ἔσχον αἰτήσιν καὶ ταῦτα διελογισάμην, ἕως οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ 15
 Ῥοσωχοσρών, δέκα ἡμερῶν πλέον οὐ διήλθον, καὶ σύ, ἄγιε, οὐ
 διὰ τὸ εἶναι με ἄξιον ἀλλὰ διὰ τὴν σὴν ἀγαθότητα, ἐφάνης μοι
 ἐν ὄραματι τῆς νυκτός, καὶ τρίτον εἶπές μοι ὅτι ἡ Σιρὴ ἐν γα-
 στρὶ ἔχει. καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ ὄραματι τρίτον ἀνταπεκρίθην σοι
 λέγων, καλῶς, καλῶς, καλῶς. καὶ διὰ τὴν σὴν ἀγισσύνην καὶ 20
 ἐλεημοσύνην, καὶ διὰ τὸ πάνσεπτόν σου ὄνομα, καὶ διὰ τὸ εἶναι
 B σε δοτῆρα τῶν αἰτήσεων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ Σιρὴ τὸ εἰ-
 θισμένον ταῖς γυναιξίν οὐκ εἶδεν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐδίστασα εἰς τοῦτο,
 ἀλλὰ τοῖς λόγοις σου ἐπίστευσα, καὶ ὅτι ἄγιος εἶ καὶ ἀληθινός

Sira conciperet. et quanquam illa Christiana esset, ego vero Graeco-
 rum sacra colerem, ut per leges nostras habere illam in matrimonio non
 possem, tamen propter meam erga te pietatem legum securus hanc duxi,
 eamque prae caeteris uxoribus in dies sincero affectu et amo et amavi.
 atque ita constitui, bonitatem tuam rogare uti Sira foetu gravida fieret.
 et rogavi, et decrevi plane, si concepisset, crucem quam in collo ge-
 staret, ad venerabilem aedem tuam mittere. et huius rei causa ego et
 Sira istuc consilii cepimus, uti ad monumentum nominis tui, vir sancte,
 hanc crucem apud nos retineamus, placuitque nobis pro ea pretium qua-
 tuor millium trecentorum staterum miliaresiorum non excedente, quin-
 quies mille stateres mittere. ex quo autem huiuscemodi postulationem
 apud animum concepi et haec mecum cogitavi, donec Rhosochosrum per-
 venimus, non plus decem dies abierunt, cum tu, sancte, non quod ego
 sic meritis essem, sed quia bonus es, mihi te per quietem obtulisti,
 tertiumque dixisti Siram esse gravidam. in eodem viso tibi respondi,
 bene est, bene est, bene est. ac propter sanctitatem et misericordiam,
 propterque summe colendum nomen tuum, et quia preces ac vota exau-
 dis, ex illo die Sira, quod feminis solet, accidere desiit. ego porro
 de hoc non dubitavi, sed verbis tuis fidem habui, ac te sanctum vere-

δοτῆρ τῶν αἰτήσεων. μετὰ τὸ ταύτην τὰ γυναικεῖα μὴ ὑπομεῖ-
 ναι, ἐκ τούτου ἔγνων τὴν δύναμιν τοῦ δράματος καὶ τὴν τῶν
 παρὰ σοῦ ῥηθέντων ἀλήθειαν. παρ' αὐτὰ οὖν ἔπεμψα τὸν αὐ-
 τὸν σταυρὸν καὶ τὴν τούτου τιμὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ σου οἴκῳ,
 5 κελεύσας ἐκ τῆς τούτου τιμῆς δίσκον ἓνα καὶ ποτήριον ἐν γενέ-
 σθαι εἰς λόγον τῶν θείων μυστηρίων, ἀλλὰ μὴν καὶ σταυρὸν
 γενέσθαι καταπηχθῆναι ὀφείλοντα ἐπὶ τῆς τιμίας τραπέζης, καὶ C
 θυματήριον, τὰ πάντα χρυσᾶ, καὶ ἀμφίθυρον Οὐννικὸν κεκο-
 σμημένον χρυσίῳ. τὰ δὲ λοιπὰ μιλιαρήσια εἶναι τοῦ ἁγίου οἴκου,
 10 ἵνα διὰ τῆς τύχης σου, ἄγιε, εἰς πάντα, ἔξαιρέτως δὲ εἰς τὴν
 αἴτησιν ταύτην εἰσέλθῃς εἰς βοήθειάν μου καὶ Σιρῆς. καὶ ὁ διὰ
 τῆς πρεσβείας γέγονεν ἡμῖν τῷ ἔλεει τῆς σῆς ἀγαθότητος, καὶ
 τῷ θελήματί μου καὶ Σιρῆς εἰς τέλειον προέλθοι, ἵνα καὶ γὰρ καὶ
 ἡ Σιρῆ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τὴν σὴν δύναμιν ἐλπίζωμεν
 15 καὶ εἰς σὲ ἔτι πιστεύωμεν."

15. Εἰς τάχος τοιγαροῦν ὡς τὸ τέμενος ὃ ἀποσταλεῖς ^D
 ἀφικνεῖται, τὰ δὲ δῶρα τὰ τοῦ βασιλέως ἅμα τοῖς γράμμασιν ^V 233
 ἐν τῇ ἱερῷ περιέθετο τραπέζῃ.

Ὁ δὲ Βαράμ μὴ χειρωθεὶς ὑπὸ Χοσρόου ἐξαίσιον ὑπεκρού-
 20 σατο κίνδυνον. τοιγάρτοι τῶν Περσῶν βασιλεὺς πάντας τοὺς
 κεικωνηκότας τῇ τυραννίδι ὀλέθρῳ παρέδοτο, αὐτὸν τε Βιν-
 δόην τοῖς τοῦ Τίγριδος ἐγκάτοις κατέθετο ὡς οἷα δὴ κατὰ βασι-
 λέως χεῖρας ἐκτείναντα. αἱ δὲ σπονδαὶ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν P 139

7. γενέσθαι καὶ πηχθῆναι IP.

que petitorum datorem credidi. et cum illa menses suos non pateretur,
 vim ac potestatem visi illius dictorumque abs te veritatem perspexi. ob
 id igitur ipsam crucem et pretium eius in venerandam aedem tuam misi,
 iussique et ex eo discum unum poculumque unum ad usum divinatorum
 mysteriorum fieri; quin etiam crucem in sacrosancta mensa figendam et
 turibulum, omnia aurea, et Hunnicum quod utrinque aperiretur, auro
 ornatum fieri mandavi. reliqua miliaresia sancto templo tuo relinqui, ut
 praesidio tuo, sancte, in rebus omnibus, potissimum vero in hac peti-
 tione me Siramque respicias, quodque tuis precibus misericordiaeque bo-
 nitatis tuae nobis concessum est, pro utriusque nostrum desiderio opere
 ipso perficiatur, ut ego et Sira adeoque mortales universi in potentia
 tua spem collocemus, atque in te credamus."

15. Qui missus erat, celeriter ad templum perveniens dona regis
 cum epistola in sacra mensa exponit.

Varamus a Chosroe non captus periculum magnum effugit. proinde
 rex, quotquot cum eo in tyrannide communicaverant, spiritu privavit,
 ipsumque Bindoem, ut qui manus contra regem extendisset, in medium
 Tigridem demersit. foedera inter Romanos et Persas pari aequitate coli

ἐν ἴσῃ μοίρᾳ προέρχονται. καὶ οὕτω δῆτα ἐνδύξως ὁ μέγας τε καὶ Περσικὸς ἐκεῖνος Ῥωμαίοις κατεπέπαντο πόλεμος.

Οὐκ ἂν δὲ περιόψομαι καὶ ὅσα λέγεται Χοσρόην τὴν περὶ τοὺς ἀστέρας τῶν Χαλδαίων ἐξησηχημένον πολυάσχολον ματαιότητα προαναγορεύσαι κατὰ τὴν τοῦ πολέμου ἀκμὴν. τοῦ γὰρ 5 στρατηγοῦ Ἰωάννου τῆς τῶν Ἀρμενίων δυνάμεως εὐδοκίμου αὐτῷ ἐπιτιμοῦντος ἀκοσμίας ἕνεκα, καὶ ὡς οὐ δεῖ βασιλεῦ σκαιὸν πεφυκέναι τοὺς τρόπους τὰς τε τῆς ψυχῆς ὁρμὰς ὑπεῖναι ἀλλόκοτον, φασὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν λέξαι τὸν βάρβαρον “εἰμὴ περ
B ὑπὸ τοῦ καιροῦ ἐτυραννοῦμεθα, οὐκ ἂν ἐθάρρησας, στρατηγέ, 10 τὸν μέγαν ἐν ἀνθρώποις βασιλεῦ βάλλειν τοῖς σκώμμασιν. ἐπεὶ δὲ τοῖς παροῦσι μέγα φρονεῖς, ἄκουσον δὴ ἅ τοῖς θεοῖς ἐς ὕστερον μεμελέτηται. ἀντικαταρρέουσι, εὔῃσι, ἐς τοὺς Ῥωμαίους ἡμᾶς δεινά. ἔσεται δὲ τὸ Βαβυλωνίον φῦλον τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας κρατοῦν τρίτην κύκλοφορικὴν ἑβδομάδα ἐτῶν. μετὰ δὲ 15 τοῦτο πεμπταίαν ἑβδομάδα ἐνιαυτῶν Ῥωμαῖοι Πέρσας δουλαγωγήσετε. τούτων δὴ διηνησμένων, τὴν ἀνέσπερον ἡμέραν ἐνδημῶν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὴν προσδοκωμένην λῆξιν ἐπιβαίνειν τοῦ κράτους, ὅτε τὰ τῆς φθορᾶς παραδίδοται λύσει καὶ τὰ τῆς κρείττονος διαγωγῆς πολιτεύεται.” οὐ μετὰ πολὺ δὲ καὶ ὁ Πρόβος 20
C τῆς Χαλκηδονέων πόλεως τὴν ἀρχιερατικὴν φροντίδα περιεβάλετο, καὶ ἤκουσέ που παρὰ Χοσρόου παράδοξα. τοῦ γὰρ αὐτοκράτορος Μαυρικίου τοῦτον ἐς Κιτησιφῶντα πρὸς Χοσρόην ἐπαποστελλαντος, ἐν σταθροῦ μεσημβρίᾳ τινὶ μετάκλητον εἰς τὰ

3. τὴν deest IP.

coepta. hoc tandem modo acre illud et Persicum bellum a Romanis non sine gloria finitum atque compositum est.

Non praeteribo autem quae Chosroes, in operosa inanitate astronomiae Chaldaeorum exercitatus, flagrante adhuc bello praedixisse fertur. etenim cum Ioannes Armeniarum copiarum dux clarissimus de soluta disciplina, de moribus regiae personae indecoris et absurdis cupiditatibus eum obiurgaret, aiunt ita respondisse. “nunquam tu auderes, ni dux, in magnum inter homines regem scommata iacere, nisi iniqua nobis tempora dominarentur. quia vero praesentia tibi spiritus faciunt, audias licet quid dii immortales in futurum constituerint. scias velim calamitates in vos Romanos redundaturas. gens Babylonica, tribus in orbem actis annorum hebdomadibus, Romanorum tenebit imperium. post per quinque annorum hebdomadas Romani Persas servitio prement, secundum quae dies sine vespera hominibus illucescet, expectatusque imperii finis aderit, et abolita corruptione melior vivendi ratio inducetur.” non multo post etiam Probus, Chalcedensium creatus episcopus et a Mauricio Ctesiphontem legatus, ab eodem admiranda audivit. meridie enim qua-

ἀνάκτορα τοῦτον εἰσποιησάμενός, ἰδρῶτι περιρρεόμενος τῆς θεο-
μήτορος εἰκόνα ἤξιον παρὰ τοῦ ἱερέως θεάσασθαι. ἐπιφερόμε-
νος οὖν ὁ ἱερεὺς τὸ ταύτης ἴνδαλμα ἐν πυκτῶ ἐδίδου ἐς θείαν
ἐλθεῖν τῷ Περσῶν βασιλεῖ. ὁ δὲ προσκυνήσας τὸν πίνακα, ἔφα-
5 σκε παρεστάναι αὐτῷ τὸ τούτου ἀρχέυπον, φῆσαι τε πρὸς αὐ-
τὸν τὰς Ἀλεξάνδρου νίκας αὐτῷ τοῦ Μακεδόνα χαρίσασθαι.
καὶ τὰ ἤδη που γεγονέναι, ἀπολαβόντος Χοσροόου τὴν ἐς τὰ βα- D
σίλεια κάθοδον τῶν τε τυράννων ἐπικεκρατηκότος ῥώμῃ τε καὶ
δυνάμει τοῦ αὐτοκράτορος, διεξῆει ὁ Πρόβος. καὶ περὶ τὴν
10 Νινεὺς ἦκε πολυλείψανα τῆς ἐπὶ τῆς Βαβυλῶνος ἐγχειρηθείσης
τοῖς ἀνθρώποις πυργοποιίας ὑπεῖναι, τὴν τε πλίνθεισιν, καθὰ
τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῆι διηγόρευται, εἶναι λίαν ἐπιμελῶς ἐξοπη-
θεῖσαν πυρῆ.

Ἄλλ' ἐπεὶ τοῦ Περσικοῦ πολέμου τῇ συνθήκῃ τῆς ἀφηγή-
15 σεις ὡς οἷόν τε ἦν ἀπετερματίσαμεν τὴν ὑπόθεσιν, πρὸς τὰ τῆ
Εὐρώπῃ πραχθέντα χωρεῖτω αὐθις ὁ κάλαμος, τὰς βίβλους ναυ-
τιλλόμενος μέλανι, ὅπως ἐπὶ τὸν λιμένα τοῦ σκοποῦ καθορμιζό-
μενος, καὶ τὰς ἐπιφανεῖς τῶν πράξεων φόρτον φερόμενος, τὰ
τῶν ἀξιοφηγητῶν ἀκουσμάτων πληρώσειεν.

20 16. Ἄρτι γε ἄρα που τοῦ περὶ τὴν ἕω γελώσης ἡμέρας P 140
τοῖς πράγμασι, καὶ τὴν πρόοδον οὐκ ἐκ κλίνης βαρβαρικῆς μυ- V 234
θικῶς ποιουμένης Ὀμηρικώτερον, ῥοδοδάκτυλός τε ἀπανηναμέ-
νης ἀκούειν, ἐπεὶ τὸ ξίφος τοῖς αἵμασιν αὐτοῖς οὐ φοινίσσεται,
τὰς δυνάμεις ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τὴν Εὐρώπην ὡς τάχιστα μετεβί-

dam ferventissima, cum in regiam illum accivisset sudoreque manaret, dei matris imaginem sibi ab eo ostendi postulavit. quam ille in tabella depictam secum ferens regi spectandam obtulit. rex tabellam veneratus noctu ipsam virginem sibi apparuisse retulit, dixisseque se ipsi Alexandri Macedonis victorias largitam esse. quod dudum esse factum Probus confirmavit, cum iam in regnum rediisset, tyrannosque viribus et virtute imperatoris adiutus perdonuisset. allatae sunt item a Ninive reliquiae turris Babel, quam fictis lateribus, ut sacrorum doctor Moses explicavit, et igni diligenter excoctis homines exaedificare tentaverunt.

Sed quoniam quae de bello Persico scribenda fuerunt, cum eius belli fine absolvimus, ad res in Europa gestas stilus redeat, et in atramento libros pernaviget, ut ad portum propositi appulsus et insignibus rebus gestis onustus, quod superest auditionum memoratu dignarum repraesentet.

16. Cum igitur iam in Oriente rediret rebus dies, nec fabulose secundum Homerum e lecto barbarico Aurora prodiret, nolletque audire ῥοδοδάκτυλος (i. e. roseos habens digitos seu purpurea), quandoquidem gladiatorum sanguine purpurandorum materia non restabat, copias imperator quamprimum in Europam transfert, et Anchialum advenire

βαζεν, ἐπί τε τὴν Ἀγγλίαον τὴν ἐκδημίαν παρασκευάζεται· δι-
 γνώκει γὰρ τὸ Ἀβαρικὸν αὐθις ἐθέλειν φοιτᾶν. προσδοκίμου τοι-
B γαρῶν τοῦ βαρβαρικοῦ τυγχάνοντος ἐς παρασκευὴν συνετέτακτο.
 οἱ μὲν οὖν ἐντιμότεροι τῶν ἐς συγκλήτου βουλὴν κατελιπάρουν
 τὸν Καίσαρα χειροτονῆσαι στρατηγὸν τῷ πολέμῳ καὶ ἀναβολὴν 5
 τὰ τῆς βασιλικῆς ἐπιβολῆς ἀποφέρεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθον,
 ὃ τῶν ἱερατικῶν ταγμάτων ἡγούμενος εἶδετο τὸν βασιλέα ἀπο-
 στρατήγον εἶναι, ἐτέρῳ δὲ τὰ τῆς ἀγωνίας περιβαλεῖν. ἐπεὶ δὲ
 οὗτος οὐκ αἰδέσιμος ἦν ἔξαιτούμενος, ἡ βασιλεία ἅμα τοῖς παισὶ
 ποτινωμένη ἠντιβόλει τὸν γαμέτην τὸν Καίσαρα δευτέρας γενέ- 10
 σθαι φροντίδας. ὡς δὲ καὶ ταύτης ἡ ἀξίωσις πρόσωπον οὐκ
C ἔσχεν ἀσχυνητλὸν ἢ μέλος πειθήριον, ἐξεχώρει τῶν βασιλείων ὁ
 αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος παρυσάγγην ἓνα καὶ ἡμιόλιον· Ἐβδομον
 δὲ ἄρα τοῦτο τοῖς Βυζαντιοῖς ὠνόμασται. κατ' ἐκείνην γοῦν
 τὴν ἡμέραν ἡλίον μεγίστη γέγονεν ἔκλειψις. ἔννατον δὲ ἄρα τοῦτο 15
 ἔτος ἐτύγχανεν ὃν Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ἐπεγένοντο δὲ
 καὶ ἔξαισιῶν πνευμάτων φροσήματα, νότος τε βλαῖος, ὡς μονο-
 νουχὶ καὶ τὴν ἐπιβύθιον ψηφίδα ἀναρρίπτειν τῷ θύλῳ τοῦ σά-
 λου. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἀκηκῶς Ζαλαβζὰν τὸν Πέρσην
D ἤκοντα ὡς αὐτόν, παλινδρομεῖ πρὸς τὸ βασιλεῖον ἄστυ. διαθείς 20
 τε ὡς ἐνῆν ἐπιδειξίως τὴν τῆς πρεσβείας ἀξίωσιν, τοῦ σκοποῦ
 αὐθις τῆς ἐκδημίας ἀπῆρχετο. τυχεῖν δὲ γλιχόμενος καὶ θείας
 τινὸς ἐποπτίας συστρατευσαμένης αὐτῷ, ἐπὶ τὸ μέγα τῆς θρη-
 σκείας κατεπαννυχιζέτο τέμενος, τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ ὠκοδομη-
 μένον τοῦ αὐτοκράτορος· ἐς προσηγορίαν δὲ τῆς τοῦ Θεοῦ σο- 25

parat, quo Abares irruptionem denuo cogitare acceperat. dum ergo
 barbari exspectantur, apparatus bellicum adornat. caeterum honoratio-
 res de consilio magnopere orant uti expeditionem duci committat, ipse
 per se in hostem ne eat. cum non flecterent, sacrorum ordinum prin-
 ceptis (patriarcha) eundem obsecrat ne ducis officio fungi sed eas partes
 alteri mandare velit. sed cum nec huius preces velut cantu quodam iis
 delinitus revereretur, Augusta una cum liberis suppliciter instat uti sen-
 tentiam mutet. verum nec horum obtestatione quidquam commotus e
 regia egreditur, et parasangam unam et semis usque in Septimum, ut
 a Byzantiis nominatur, procedit. eo die sol paene totus est obscuratus.
 annus imperii eius nonus tum agebatur. coorti sunt item venti validis-
 simi, ut tantum non mare ab imis sedibus everterent. porro Zalabza-
 num Persam legatum ad se venire audiens in urbem imperatoriam re-
 meat. cuius postulatis quam dextre potuit expeditis, ductandi agnibus
 voluntatem denuo est persecutus. quia vero visum aliquod divinum ex-
 petebat, quod tanquam socium haberet militiae, in amplo religionis no-
 strae templo, a Iustiniano imperatore aedificato et sapientiae dei nomine

φίας τὸ ἱερὸν ἀνατέθειται. μηδεμιᾶς τοιγαροῦν ὄψεως ἐνυπνίων ἐπιφανείσης αὐτῷ, λιταζόμενος ἅμα τῷ λαῷ, εἰς τὴν πρὸ τοῦ ἄστεος τῆς Θεομήτορος οἰκίαν διημέρευε μυσταγωγούμενος, καὶ τῆς Θεανδρικῆς μετελάγγανε πανδαισίας· ὃ δὲ νεὸς πρὸς τῇ πηγῇ καταλέγεται. τῇ δ' ὕστερα αὖ ὁ βασιλεὺς ἀπάρας ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ λεγόμενον Ἑβδομον γίνεται. ἑκταῖος δὲ τῷ Ῥηγίῳ προσέβαλλε. ἐνταῦθα πληθὸς ἕπειρον τῶν μεταιτούντων συνήθροιστο, καὶ ἤξιόν τι παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλεῖσθαι. ὃ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τὰ συρρεύσαντα πλήθη τοῖς ἐκεῖσε βασιλείοις ἐναποκλείσας φιλο-
 10 θρωπίας ἤξιόν, ἱκανά τε κατακερματίσας ἀργύρια ἐψυχαγῶγε τῆς ἀθροισθείσης πληθύνος τὸ τῆς πενίας κατώδυνον. ὄρθριός τε γενόμενος, ἐγκλεῦσας τε τὰς σάλπιγγας, τῆς πορείας ἀπήρ-
 χετο. ἐπὶ τε τοίνυν Ῥόμφος γενόμενος ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων προεπομπεύετο. ἡ δὲ ἑκταξίς εἰς μῆκος διέτεινεν. ὃ δὲ αὐτο-
 15 κράτωρ περιεγάννυτο τῷ σχήματι τῆς ἐκτάξεως τῆς προπομπού-
 σης δυνάμεως. τὸ δὲ μάχιμον κατόπιν ἐβάδιζε, τό τε ξύλον τοῦ
 σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἐς ὕψος ἐπὶ δόρατος χρυσοῦ ἀπηώρητο καὶ προηγέτο τοῦ τε βασιλέως καὶ τῆς περιπόλου δυνάμεως. ὑπὸ δὲ δευτέραν ὥραν θηρίον παμμέγεθες (ὅς δὲ τοῦτο ἐτύγγανεν ὄν)
 20 ἐχώρει κατὰ τοῦ Καίσαρος. τοῦ τοίνυν βασιλείου ἵππου ὑποτα-
 ραχθέντος τῇ ἀθρόῃ τοῦ θηρίου ἀφίξει, τῆς καθέδρας ἀποβα-
 λείν τὸν βασιλέα τὸν ἐπιβάτην κατεστασίαζε. τοῦ δὲ βασιλέως
 λίαν ἐπόχως ἐχομένου τοῦ χαλινοῦ γίνεται ἄκων ὁ ἵππος πειθή-
 25 μετέβαλλεν, αὐθις ταῖς ἡνίας οἰκονομούμενος. τὸ μὲν οὖν θη-

4. πανδαισίῳ IP.

consecrato, noctem agit. nulla ei per quietem specie divinitus oblata, cum populo preces fundens, in aede dei matris ante urbem diem totum rebus sacris consumit, epuloque coelesti pascitur, aedes illa ad Pegen, i. e. ad fontem vocatur. postridie inde abiens ad Septimum venit. die sexto Rhegium attingit. ubi innumera multitudo mendicorum congregata stipem ab eo flagitat. quos in regiam quae illic est inductos humaniter tractat, argenteosque nummos affatim distribuendo dolorem egestatis illorum consolatur. appetente luce iubens classicum cani iter prosequitur. Romphos ubi accessit, stipatores antecedunt, acies in longum explicatur, imperator velut in pompa praecedentis agminis aspectu mirifice oblectatur. robur militum posterius incedit. lignum crucis Christi super hastili aureo sublime portatur, imperatoremque, et circumfusum militem antecedit. diei hora altera inusitatae vastitatis sus in imperatorem incurrit, unde equus eius tam incitato bestiae impetu conterritus sessorem excutere luctatur. quo frena mordicus retinente, quanquam invitus obedit, et terriculamento ab oculis ablato fit quietior, iterumque habenis

ριον ὑπὸ μηδενὸς πολεμούμενον ἀνανταγωνίστω ἀλλῆ τὴν παράδο-
 δον εἶχεν ἀζήμιον. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοῦ θηρίου ἀφανοῦς γενο-
 μένου ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ σταυροῦ διατυπώσας τὰ σήμαντρα,
 ὡς ἔθος ἐπὶ τῶν παραδόξων Χριστιανοῖς ἀπεργάζεσθαι, εἶχετο
 τῆς βασιλείας, ταῦτά που θαυμάζων τὰ τῶν ἐπηκολουθηκότων
 παράλογα.

paret. sus nemine adversante impune et genereose progreditur. impe-
 rator, ubi bellua evanuit, pro consuetudine Christiana in rebus inopinatis
 et horribilibus signum crucis in fronte exprimit: iter continuat, tam-
 que inexpectatos eventus secum admiratur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ 5'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R V I.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *In* turbulenta tempestate Perinthum sive Heracleam navigare contendens Mauricius Daonium appellitur. inde Heracleam equo vectus Glyceriae martyris templo reficiendo pecuniam elargitur. monstrum pueri in Thracia prognatum eo mandante interimitur. (2) equus imperatoris repente disruptus moritur. ex eventis futura mala moestus auguratur. grex cervorum occurrit: a satellitibus insequentibus plurimi funduntur. Gepidae hominis in quodam stipatore propter ornatum vestitus trucidando scelus nefarium. tres Sclavi cum citharis capiuntur et examinantur. quare Sclavorum gens auxilia Chagano negaverit. eorum studium in musicis. (3) senatus imperatorem per legatos ad redeundum frustra invitat. per loca paludosa ad pontem angustum exercitus incedens, eius cura et sollicitudine adiuvatur. ad Anchialum castra facit. propter oratores Persicos Constantinopolim repetit. Francorum rex pro societate tributum postulans nihil agit. Chaganus pactam pensionem augeri poscens, nec impetrans, bellum movet. Sclavis naves imperat. (4) Singidonenses Sclavos incurstant. Chagani voluntate Singidon obsidione liberatur. navigia a Sclavis transmittendo flumini compinguntur. Prisco Europaei belli administratio permittitur, qui Salvianum legatum sive subducem legit, et ad claustrum praeoccupandum mittit. Salvianus conspecta barbarorum multitudine perterritus refugit. conflictu ad castellum Romani hostem superant: superveniente Chagano aufugiunt. (5) iter Chagani. Alexandri martyris templum incendit. a Romanis speculatoribus nec flagris extorquere veritatem potest. Drizipera adoritur: inde divino quodam viso exterritus abit. Priscus e conflictu ad Heracleam inito Didymotichum fugit, Zuruli a Cha-

gano obsidetur. fictis a Mauricio ad Priscum litteris in terrorem datus parva accepta mercede recedit. (6) Priscus missione data militi Byzantium revertitur. ad Istrum Sclavos transitu prohibiturus mittitur. eius iter. Chaganus de pace rupta conqueritur: se enim bello peti suspicabatur. Priscus licentiae oratoris in imperatore ut foedifrago insectando ac proscindendo ignoscit: adversum Sclavos arma illa suscepta esse testificatur. (7) Priscus superato flumine Ardagastum praedonem noctu invadit. fugit Ardagastus, pugnat, rursus fugit, fluvium tranat. Sclavi populatores iugulantur: capti Byzantium mittuntur. Priscus nova praedarum partitione milites in se irritat: factum callide tuetur. eius oratio, qua de tumultu propter praedam excitato exercitum obiurgat. (8) exercitus duci mirabiliter reconciliatur. locus communis de potestate et efficentia linguae. praedae Byzantium abducendae Tatimer praeficitur. quid eo factum, et quomodo a Sclavis obviis praeda servata sit. ob eam ablatam imperator in templo deo gratias agit, supplicationem decernit. Alexandri centurionis Romani adversum Sclavos viriliter administrata. (9) Gepida hostium mysteria enunciat, regemque subita irruptione capiendum suadet. barbari captivi iussu Prisci mactantur. Gepida ad regem deludendum operam spondet; donis et promissis a Prisco honoratur. qua ratione rex barbarus circumscriptus oppressusque fuerit. Romani genium placantes veniunt in summum periculum. de praefectis vigilum et quibusdam militibus supplicium sumitur. (10) Priscus trans Istrum hiemare iubetur. milites tumultuantes duabus de causis nolunt. Priscus mollit animos et temperat iras. quonam modo Gepida satellitis imperatorii intersector deprehensus fuerit, et ut se mendaciis defenderit. eius ultimum supplicium. (11) monstra in suburbanis Byzantii. Petrus imperatoris germanus in locum Prisci Europaeae militiae dux declaratur. Priscus cum copiis flumen transgit. Chaganus causam seiscitatur; quem sui a bello dehortantur. eius arrogantiam Priscus per Theodorum medicum sapienter castigat, veteri quadam de Sesostri Aegypti rege inducta historia. mutat mentem Chaganus, partemque praedae a Prisco postulat. captivi redduntur. ob id a Mauricio Priscus reprehenditur.

P 144
V 237

1. Προσπελάσας τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ τῇ Σηλυβρία, ἐπὶ τὴν Πείρινθον, ἣν Ἡράκλειαν εἴθισται τοῖς νεωτέροις ἀποκαλεῖν, διὰ ναυτιλίας τὰς ὁρμὰς ἐποιεῖτο. τοίνυν ταχύνουσαι νῆες παρήσαν, τῆς περὶ αὐτὰς ἀρτίας κατασκευῆς μηδὲν πρὸς βασιλεῖον ἐκπομπὴν ὑποδέουσαι. τοῦ ἀπόπλου τοιγαροῦν ἀπαρχομένου τοῦ αὐτοκράτορος κατηνέχθη ὕδωρ ἕξαισιον, ἀνέμων τε ἀκαθέκτων ἐπηκολούθει κινήματα, ὡς τοὺς ἐρέτας τοὺς τε προσκώπους χαιρειν φράσαντας τῇ κώπῃ ἐρέττειν παύεσθαι, τύχῃ δὲ ἐπιτρέψαι

1. Posteaquam imperator Selybriam advenit, Perinthum, quam recentiores Heracleam nominare consueverunt, navigare concupivit. expediuntur itaque perfecteque armis omnibus instruuntur naves, quae cum celeritate illum eo perveherent. ut altum tenuerunt, immensum aquarum agmen coelo ruit, ventisque immane furentibus fluctus attollantur, ut qui ad remos sedebant, iis valere iussis labore desisterent, navigia fortunae

τὰ σκάφη, τὸν δὲ αὐτοκράτορα ἅμα τῇ περὶ αὐτὸν πεντηκοντέῳ
 παραδόξῳ σωτηρίᾳ ἐν τῷ Δαονίῳ διασωθῆναι, τὴν ναυαγίαν B
 ἐκκλίναντα. ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χωρίῳ καταπαννυχίζομενος ὁ
 αὐτοκράτωρ, ἐξ ἑωθινοῦ αἰθρίας γενομένης, ἀναβάς ἐπὶ τὸν
 5 βασιλείον ἵππον ἐς Ἡράκλειαν γίνεται. ἐπὶ τὸν τοίνυν Γλυκερίας
 τῆς μάρτυρος νεὼν ἐντεμενίζεται, ὡς οἶόν τε ἦν τιμήσας τὸ τέμε-
 νος χρήματά τε ἐπιδοὺς ἐφ' ᾧ τὰ πρὸς καταπεπτωκότα τοῦ ναοῦ
 ὑπὸ τῶν Ἀβάρων πρὸς νεώτερον κάλλος μεταχωρεῖν, καὶ τὰς δυ-
 νόμεις ἐκτάξας ἀπεφοίτα τοῦ ἕστεος. ποιήσας τοίνυν παρυσάγ-
 10 γας τέσσαρας, ἡλίου κεκλικότος στρατοπεδεύεται ἐπὶ τι ὑπτιον
 χωρίον τὴν Θέσιν, πολυάνδρον τε καὶ ἀφθονία τῶν εἰς ἐπισιτι- C
 σμὸν περιορρούμενον. κατὰ τοῦτον δὴ τὸν χρόνον τάφρον ὁ βασι-
 λεὺς διεγράψατο. τῶν δὲ περιπόλων τοῦ αὐτοκράτορος τὰς αὐ-
 λαίας τῇ βασιλικῇ περιβαλλομένων δορυφορίας πρὸς κοσμιότητα,
 15 ἐκεκράγει γυναίον, ἣ δὲ βοῇ διήχει καὶ ἐς τὸ πυκνότερον κατεφέ-
 ρετο· ὠδίνες γὰρ παρελύπουν τὸ γυναίον. τῶν μὲν οὖν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορά τις ὑπασπιστῆς ἐξεχώρει, κωλύσων τῆς δυσφωνίας
 τὴν ἄνθρωπον. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ οἰκίσκῳ ἐγύγνετο τὴν τε τῆς βοῆς
 αἰτίαν διεπνυθάνετο, τίκει τὸ γυναίον. ὁ δὲ τόκος πλημμέλημα D
 20 φύσεως ἐτύγχανεν ὄν. παιδίον γὰρ ἦν ὀφθαλμῶν τε καὶ βλεφα-
 ρίδων καὶ ὀφρῶν ἀμέτοχον, χειρῶν τε καὶ βραχιόνων ἀλλότριόν
 τε καὶ ἀδιατύπωτον· πρὸς δὲ τῷ ἰσχύῳ ἰχθύος αὐτῷ οὖραιον ἦν
 προσφυές. ἄταρ τούτου δῆτα τοῦ θεάματος ὁ ὑπασπιστῆς ἰστο-
 ρήσας τὸν τρόπον ὡς τὸν βασιλέα τὸν τε πατέρα καὶ τὴν μητέρα
 25 καὶ τὸ παιδίον καθέλλκυσεν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἐς Θέαν τοῦ

permitterent, imperator autem cum sua quinquaginta remorum navi nau-
 fragio elapsus Daoniumque proiectus praeter opinionem evaderet. ibidem
 transacta nocte, quia sudum erat, in equo imperiali Heracleam inivit,
 Glyceriaeque martyris templum ingressus et quam maxime veneratus, pec-
 uniam ad partes eius illato per Abaros incendio vastatas ac prolapsas
 iterum excitandas exornandasque erogavit. deinde agmine ordinato dis-
 cedens, confectis quatuor parasangis, sole iam sub terras lapso ad oppi-
 dum in clivo situm, frequens et rerum ad victum requisitarum copiis
 abundans, pervenit, ibidemque castra locat. satellitibus porro ad eius
 tabernaculum, ut decebat, excubias ducentibus, una muliercula partus
 cruciata doloribus, clarisonas voces iterum ac saepius effundit. egredi-
 tur de excubitoribus, qui feminam tam absono clamore prohibeat. ubi
 domunculam intravit causamque vociferationis exquisivit, illa partu sol-
 vitur. is naturae piaculum erat, puer sine oculis, sine palpebris, sine
 superciliis, sine manibus, sine brachiis, peregrinum quiddam et informe.
 ad coxendices praeterea cauda piscis agnata visebatur. spectaculi huius
 forma et modo lustrato, satelles parentes ipsos cum puero ad imperato-

τέρατος γεγινώς, καὶ ὅπως τοῦτο ἐπηκολουθήκει τοὺς γονεῖς τοῦ τέρατος ἔξετάσας, μηδέν τι διαγνοὺς ὑπὸ τῶν τεκόντων καταλύει τὸ θάνατον, τὸ δὲ τέρας ἀναιρεῖσθαι κελεύει. ἡ μὲν οὖν τερατοτόκος ἀφέθη, τὸ δὲ παιδίον τὸ ξίφος ἠσπάζετο.

P 145

2. Δευτέρα δὲ ἡμέρα μετεφοίτησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πρὸς 5

τὸ λεγόμενον Ἐνατον στρατοπεδεύεται, ὁδοιορήσας τε παρασάγγας δύο τάφρον ἐδείματο. κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χῶρον ἐκ τῶν βασιλείων ἵππων ὁ ἐπισημότερος, τῷ χρυσίῳ κόσμῳ κατα-

V 238

λαμπόμενος, πεσὼν ἀπέσκλη ἀθρόον διαρραγείς. ὁ δὲ βασιλεὺς οἰωνοσάμενος ἐπὶ τούτοις πᾶσι τοῖς συμβόλοις ἀπαισίων καὶ λίαν 1 δεινῶν ἰσομένων πραγμάτων αὐτῷ περίλυπος ἦν, δέει τοῦ μέλλοντος ἐπὶ τοῖς παροῦσι προταραττόμενος. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ παρο-

B

δευομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐντυγχάνει αὐτῷ ἐλάφῳ πληθύς. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν αὐτοκράτορα τόξοις καὶ βέλεσι τῶν ζώων ἐπιτοξάζοντο. πλήττεται γοῦν τὸ μέγιστον τῶν ἀγελαζομένων ἐλάφῳ, 1 καὶ εἰκότως ἐπιδιώξις καρτερὰ ὑπὸ τῶν κυνηγετούντων ἐγένετο. ἡλίου τε δομένου, καὶ τῆς ἐλάφου ἐξαλλομένης καὶ τῷ τάχει τῶν ποδῶν ἀποκλινοῦσῃς τὴν θήραν, οἱ μὲν ἄλλοι ἐπαύοντο, τῶν δὲ τῷ βασιλεῖ δορυφόρων καὶ Γήπαις τὸ γένος ἀνὴρ εἶχοντο τῆς διώξεως. ἐπὶ τινὰ τοῖνον δρυμὸν χωρησάσης ἐκεῖνης αὐτῆς τῆς ἐλάφου τῇ τοῦ δρόμου ὠκύτητι, ἐγκυπτομένης τε τῷ κατα-

C

κόμῳ τῆς λόχμης, καὶ οἱ ἄνδρες ἐς τὸ πρόσω ἐχώρουν, τῷ φιλο-
νείῳ τῆς θήρας παροτρυνόμενοι μᾶλλον πρὸς τὴν ἐπίτευξιν. ὁ μὲν οὖν Γήπαις τὸν νεανίαν ὄρων ἐσθῆτα περιβεβλημένον λαμ-

rem deducit. qui portento conspecto, parentibus interrogatis unde id haberent, ubi causam nullam attulerunt, spectare desinit, quod natum erat interfici iubet. ita monstri mater absolvitur, et infans gladio conciditur.

2. Die altero imperator Enatum (loci nomen est) cum exercitu transit, emensusque duos parasangas castra vallo communit. tum de eius equis nobilissimus et aureis ornamentis decorus collabitur, ruptoque ventre confestim extinguitur. ex omnibus hisce praesagiis imperator infausta et peratrocia sibi in posterum praesentiens, et praesentibus terrefactus, ob metum futurorum in moestitudine haud mediocri versabatur. postridie in itinere procedenti cervorum grex occurrit. stipitatores imperatoris sagittis et iaculis eos appetunt, meritoque venatu acriter insequentes partem maximam sternunt. sole autem occumbente, cum forte cerva prosiliens celeri cursu venatores fugeret, aliis insequi supersedentibus unus quidam de imperatoris satellitio et alius homo Gepida fugientem insectantur. cumque in silvam se penetraret arborumque densitatem peteret, duo illi studio quodam venandi ad praedam assequendam incitati etiam ultra pergunt. at enim Gepida adolescentem splendida veste

πρὰν ζώην τε χρυσοῦν ἐμπομπευσόμενον οὐκ ἄκομψον, τὸν τε ἵππον αὐτοῦ χρυσοχάλινον, ἀνείλε τὸν δέλλαιον, δολοφονήσας αὐτὸν ὑπὸ τινι φάραγγα. ὁ μὲν οὖν δορυφόρος ἀντὶ τῆς ἐλάφου κακὸν κακίστης ἐφέσεως γέγονε θήραμα, οἴκοθεν καὶ ἀφ' 5 ἑαυτοῦ τὴν ἐπιβουλήν ἐνεγκάμενος· λῖνα γὰρ αὐτῷ καὶ ἄρκυς καὶ δίκτυα ὁ χρύσειος κόσμος ἐγίνετο, συνέκδημος κατάκοσμος καὶ D συνοδοιπóρος ἐπίβουλος. πρώτης δὲ φυλακῆς τῆς νυκτὸς γενομένης ὁ μὲν ἐργάτης τοῦ φόνου ἐς τὸν χάρακα ἐπανῆκεν, ὁ δὲ βασιλεὺς οἱ τε ἀμφ' αὐτὸν τὸν δορυφόρον μηδαμῆ που θεώμενοι 10 ἐπὶ τῆς ἀθλητῆς τὰς ψυχὰς κατεπλήττιοντο. τοῦ ἵππου τοίνυν τῆράλλως πλανωμένον, γηπόνος ἀνὴρ τούτου περιτυγχάνει, καὶ ἐς τὴν τάφρον αὐτὸν ἀπεκόμευεν. ὑποτοπιάσας γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦτον αὐτὸν κύριον καθεστάναι τοῦ φόνου, ἐς βάσανον ἕξειδιδου κολάσεων.

15 Τῇ δ' ὕστεραία ἄνδρες τρεῖς Σκλαβηνοὶ τὸ γένος μηδέν τι σιδήρου περιβαλλόμενοι ἢ ὀργάνων πολεμικῶν ἐάλωσαν ὑπὸ τῶν τοῦ βασιλέως ὑπασπιστῶν· κηδῆραι δὲ αὐτοῖς τὰ φορτία, καὶ ἄλλο τι οὐδὲν ἐπεφέροντο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς διηρώτα τὸ ἔθνος P 146 αὐτῶν, καὶ ποῖ τὰς διατριβὰς ἐκκληρώσαντο, τὴν τε αἰτίαν τῆς 20 περὶ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς τόπους ἀναστροφῆς. οἱ δὲ τὸ μὲν ἔθνος ἔφασαν πεφυκέναι Σκλαβηνοί, πρὸς τῷ τέρματι τε τοῦ δυτικῶ ἀκτικέναι Ὠκεανοῦ, τὸν δὲ Χαγᾶνον μέχρι τῶν αὐτόθι πρέσβεις ἐκπέμψασθαι ἐπὶ συλλογῇ μαχίμων δυνάμεως, δῶρά τε πολλὰ τοῖς ἐθνάρχαις φιλοτιμήσασθαι. τοὺς μὲν οὖν δεξαμένους τὰ 25 δῶρα τὴν συμμαχίαν αὐτῷ ἀπανήρασθαι, ἀποκναίειν τε αὐτοὺς

indutum et balteo ex auro scite fabrefacto cinctum, et equum eius insignem habentis aureis intuens, in valle quadam dolo infelicem obruncat. ita satelles ille loco cervae mala mali desiderii praeda factus est, sponte et in corpore suo insidiarum materiam circumferens. nam lina retia et plagrae aureus ipsi ornatus fuit, comes indecens, et insidiosus viae socius. prima noctis vigilia operarius iniquitatis in castra gressum recipit. imperator cum suis satellitem nusquam cernentes re incerta animis percellebantur. equum sessore vacuum et errantem agricola quidam forte nactus in castra reducit. hunc ipsum agricolam caedem fecisse imperator suspicatus quaestioni subiicit.

Postridie viri tres nec gladiis accincti nec ullo genere armorum praediti, tantummodo citharas gestantes a satellitibus imperatoris capiuntur. quaerit ex iis imperator qua gente oriundi, qua regione, quibus de causis Romana loca obeant. respondent se Sclavos esse, ad Oceanum Occidentalem habere sedes, Chaganum eo legatos ad colligenda auxilia cum muneribus multis ad principes gentis misisse; principes muneribus susceptis auxilia recusasse, affirmantes itinerum longitudinem

τὰ μήκη τῆς ὁδοιπορίας δυσχυριζομένων· ὡς δὲ τὸν Χαγᾶνον ἐπαποστείλασθαι αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς ἐυλωκώτας, ἀπολογία
B ὑπόθεσιν ἔχοντας. πεντεκαίδεκά τε μῆσὶ τὴν ὁδὸν διανύσαι. τὸν δὲ Χαγᾶνον ἐπιλαθόμενον τοῦ νόμου τῶν πρέσβειων, δογματίσαι καλύμην αὐτοῦ τῆς ἀναζεύξεως. αὐτοὺς τε τῶν Ῥωμαίων 5 ἔθνος ἀκηκότας ἐπὶ τε πλούτῳ καὶ φιλανθρωπία λίαν, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, εὐκλεέστατον, ἐμπορευσαμένους τὴν εὐκαιρίαν πρὸς τῇ Θράκῃ ἀναχωρῆσαι. κιδάρας τε ἐπιστρέφεισθαι διὰ τὸ μὴ ἔξησκῆσθαι ὄπλα τοῖς σώμασι περιβάλλεσθαι, τῆς χώρης αὐτοῖς ἀγροοῦσης τὸν σίδηρον κἀντεῦθεν τὸν εἰρηναῖον καὶ ἀστασίαστον 10 παρεχομένης τὸν βίον αὐτοῖς, λύραις τε καταψάλλεσθαι περιλαλεῖν οὐκ εἰδότας ταῖς σάλπιγξιν· οἷς γὰρ ὁ πόλεμος ἦν ἀνιστόρητος, εἰκότως ἂν ἔφρασκον αἰρετιώτερά πως ὑπεῖναι τὰ τῆς μουσικῆς μελετήματα. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι τὸ
C φῦλον ἀγάμενος, φιλοξενίας ἡξίου ἐκείνους αὐτοὺς τοὺς ἀπὸ τῶν 15 βαρβάρων ἐντετυχηκότας αὐτῷ, θαυμάσας τε τούτων τῶν σωματίων τὸ μέγεθος τὸ τε μεγαλοφυῆς τῶν μελῶν ἐς τὴν Ἡράκλειαν τούτους παρεπέμπετο.

D
V 239 3. Τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ πρέσβεις ἀπὸ τοῦ βασιλείου ἐξέ-
 πέμποντο ἄστεος, ἣ τε ἀξίωσις ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐς τὸν βασι- 20
 λέα ἐγίνετο· ἣ δὲ ὑπόθεσις τὴν ἐπαναζεύξιν τῆς βασιλέως ἐκδη-
 μίας ἐθῆρα λαβεῖν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ μηδὲν τι προσηκά-
 μενος τῆς πρεσβείας παλινοστεῖν προστάττει τοῖς πρέσβεσι. τε-
 τάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἐς τὸ πρόσω ὁ αὐτοκράτωρ μετωχετεῖτο.
 στενῆς δὲ γεφύρας ἱκανοῖς στρατεύμασιν ὁμιλούσης, τεναγώδους 25

8. an ἐπιφέρεσθαι?

sibi onerosam ac molestam esse; et se, qui modo capti sint, ad Chaganum missos, uti re ipsa illi respondeant. menses quindecim in itinere peragendo consumpsisse. Chaganum, legis legatorum immemorem, eorum reditum consulto impedire. audisse Romanos potentia, et humanitate summam adeptos claritudinem. opportunitatem proinde arripuisse, et in Thraciam revertisse. citharam porro curare, quod arma tractare nesciant, quandoquidem ipsorum regio ferro careat, unde extra seditiones ac tumultus in pace ac tranquillitate aevum degant. lyris canere, cum tubis circumstrepere non didicerint. bellum enim ignorantibus optabilitorem autumabant esse exercitationem musicam. imperator hinc gentem laudans, et illos ipsos ad se adductos hospitalem in modum habens, eorumque magna corpora et magnos artus membrorum admirans, Heracleam misit.

3. Tertio die legati ex urbe imperatoria ad imperatorem a senatu mittuntur, qui eum ad redeundum a peregrinatione sollicitent; quos ille legationem adversatus domum regredi iubet. quarto die porro iter tendit, cum per angusto ponte paludibusque occurrentibus transitus militibus

τε δυσχωρίας συγκυρησάσης αὐτοῖς, δυσδιέξοδος ἦν ἡ διάβασις.
 ἰπῆσαν δὲ πλησίον πηγαῖ ποταμοῦ ὃν Ξηρόγυψον προσκαλοῦσιν
 οἱ πλησιόχωροι. ἀκοσμούσης τε τῆς δυνάμειος περὶ τὴν διάβα-
 σιν, Θρύλλον τε περὶ τὴν γέφυραν ἀναθορήσαντος, ἀνυπονή- P 147
 σθέντων ὑπὸ τῆς περὶ τὸν ὄχλον ἐκθλίψεως, τοῦ ἵππου ἀποβάς
 ὁ βασιλεὺς καὶ βακτηρίαν ἐλόμενος αὐτουργὸς ἐγίνετο κοσμιότη-
 τος, καὶ τῆς ἐπιθέσειος ἀπέχεσθαι τὰ πλήθη προστάξας ἐδίδου
 τῇ βαδίσει τὴν εὐροίαν, τῇ ἀνάβολῇ τῆς συγχύσειος τὸ κατὰ
 10 μικρὸν δεικνὺς ἀσφαλὲς τοῖς στρατεύμασιν. οὕτω μὲν οὖν ὁ βα-
 σιλεὺς ἄσιτος διημερεύσας περὶ τὴν γέφυραν παρεῖχε τῇ δυσχω-
 ρίᾳ διέξοδον. ἡλίου δὲ πρὸς δυσμὰς ἀποκλίναντος ἀπὸ σημείων
 δύο τῆς γεφύρας ἐστρατοπέδενε. τῇ δὲ ὑστεραία πρὸς τῇ Ἀγ-
 χιάλῳ διαγράφει τὸν χάρακα. ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα B
 15 ἐνθαδὶ τὴν διατριβὴν ποιησάμενος ἐς τὸ βασιλείον ἄστν ἐπάνει-
 σιν, ἦκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐς Βυζάντιον
 πρέσβεις. τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ οἱ τῆς Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέ-
 σβεις ἐς τὸ βασιλείον παραγίγνονται ἄστν· Φράγγοι δὲ ἄρα οὗ-
 τοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζονται, αἱ δὲ προσηγοραὶ τοῖς
 20 πρέσβεσι Βόσος καὶ Βέττος. τούτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης
 (ὄνομα Θεοδώριχος αὐτῶ) ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν, ἡξίου τε συν- C
 θῆκαις φορολογίας τῶ Ῥωμαϊκῷ συμμαχῆσαι καὶ δώροις ἀνελέ-
 σθαι πρὸς τὸν Χαγᾶνον τὸν πόλεμον. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ
 τοὺς πρέσβεις φιλοφρονησάμενος δώροις, ἀπόμισθον τὴν ξυμμα-

perdifficilis efficitur. prope aberant fontes fluminis quem accolae illius
 loci Xerogypsum indigitant. turbatis igitur et confusis ordinibus circa
 transitum, tumultuque ad pontem excitato, et clamore improvise per
 multitudinem exorto, et nonnullis ex collisione incedentium praecipitatis,
 imperator ex equo descendens sumpto in manus baculo transeuntes per
 semet in ordinem redigit, turbamque mutuum comprimere vetans inter-
 valla praescribit, ac transitum remota confusione paulatim tutum secu-
 rumque exercitui reddit. sic imperator circa pontem die per inedium
 exacto, iniqua loca transgrediendi facultatem comparabat. sole ad occa-
 sum deurgente a ponte altero lapide tentoria figit, et die sequenti apud
 Anchialum similiter. illic dies quindecim commoratus, cum de legatorum
 regis Persarum adventu Byzantium accepisset, domum rediit. die tertio
 etiam legati Celtiberorum, qui hodie Franci dicuntur, Bosus et Bettus
 in urbe adsunt. huius gentis princeps Theodoricus tributum pro socie-
 tate cum Romanis coeunda et pretium pro bello adversus Chaganum ge-
 rendo ab imperatore paciscebatur. qui legatos muneratus humaniter, et
 barbaros a Romanis exigere pecuniam inique patiens, hortatur Francos

χίαν ἐκέλευσε Φράγγοις παρέχουσαι, ἀργυρολογεῖσθαι τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος.

Ὁ δὲ Χαγᾶνος ἐπενθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐζητεῖ τὸν Καίσαρα· ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγοις τοῦ βαρβάρου ὧτων οὐκ ἐδίδου βαλβίδα, ἀντελάμβανε παραντικά τὸν πόλεμον. καὶ οὖν ὁ Χαγᾶνος τοῖς Σκλαβηνοῖς προστάττει ἀκατίων πλήθη τεκταίνεσθαι, ὅπως πρὸς διάβασιν σκολή τὸν Ἰστρον περὶ θήνιον. (4) οἱ μὲν τῆς Σιγγηδόνας οὐκίτορες ἀθρόοις ἐφόδοις τισὶν τῶν Σκλαβηνῶν τοὺς πόνοους λήϊζονται, καὶ πρὸς παραδιδούσι τὰ πρὸς ναυτιλίαν τούτων ἐπίχειρα. διὰ τοῦτο πολιορκουσι τὴν Σιγγηδόνα οἱ βάρβαροι, ἣ δὲ πόλις ἐς τοῦσχατον ἀφικομένη κακοῦ ἰσχνὰς ἐπιφέρειτο σωτηρίας ἐλπίδας. ἐβδόμη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Χαγᾶνος τοῖς βαρβάροις προσέτατε τῆς πολιορκίας ἀπέχεσθαι γενέσθαι τε ὡς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ τὸ βάρβαρον τούτων αὐτήκοον γέγονεν, ἀπολιμπάνει τὸ πόλισμα χρυσῶν δαρεικῶν χιλιάδας ἀπενεγκάμενος δύο τράπεζάν τε χρυσόπαστον καὶ στολήν. καὶ οὖν ὁ Χαγᾶνος παρασύγγας ποιησάμενος πέντε στρατοπεδεύεται ἀνὰ τὸ Μίρσιον, πλήθη τε Σκλαβηνῶν ξυλοργεῖν παρεσκευάζει, ὅπως τὸν ποταμὸν τὸν λεγόμενον Σάον ναυτιλλόμενος διανήξεται. ὁ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἐπιστρατεῖαν ἤπειροτο, οἱ δὲ σύνδρομον τῷ προστάγματι τὴν ναυτιλίαν παρῆχοντο· τοιαῦτα γὰρ οἶδε τῶν ταττομένων ὁ φόβος ταξιαρχῶν ἀπερογάζεσθαι. ἐπακτριδῶν γοῦν ἄρτι τῷ βαρβάρῳ γενομένων τε καὶ προκειμένων, τὸν ἀγγίθυρον ποταμὸν διαπεραιουῦται τὸ βάρβαρον. ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος δυνάμειος συντάξας ἀποδασμὸν προ-

ut citra stipendium seu vectigal, quod postulabant, armorum societate secum devinciri vellent.

Chaganus item pacta tributa augeri a Caesare contendebat; cui cum aures non darentur, continuo bellum moliri et Sclavis bonum numerum parandorum actuariorum ad Istrum traiciendum indicere. (4) cives Singidonii Sclavorum labores crebris impressionibus depopulantur, eorumque in fabricandis navibus opera ignibus exurunt. quocirca barbari urbem obsidione circumdant. quae ad extremam devoluta miseriam spe salutis exigua alebatur, cum luce septima Chaganus barbaris edicit uti obsidione relicta ad se veniant. quibus dicto audientibus, ab obsessis duobus daricorum millibus mensaque auro illusa ac veste acceptis ab oppido recedit, confectisque parasangis quinque ad Mirsium castrametatur, ac multitudini Sclavorum componendarum navicularum ad amnem Saum transeundum negotium iungit. et ille quidem expeditionem urget: hi iussa illico complexi, et constitutos decuriones ad opera exigenda metuentes, curandae navigationi operam dant. fabricatis igitur iam navigioliis et in medio propositis, vicinum flumen barbari transmit-

θείν ἐκέλευε καὶ φοβερὰν τὴν ἐντυχίαν τῆς ἐπιστασίας Ῥωμαίοις παρέχεσθαι. πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῇ Βονωνία προσωμίλει. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ στρατηγὸν χειροτονεῖ τῆς Εὐρώπης τὸν Πρόσκον, αὐτοσχεδίῳ δυνάμει συμφράζας αὐτὸν. ὁ μὲν οὖν Πρόσκος ὑποστράτηγον Σαλβιανὸν ποιησάμενος, χιλίοις τε καθοπλί-
 5 σαις ἰππεῦσιν, ἐκέλευεν προκατασχεῖν τῶν ἐχθρωμάτων τὸ ὕσολον. ὁ μὲν οὖν τῆς Προκλιανῆς τὰς διαβάσεις ἀγκυλισάμενος, χάρακα θέμενος ἐναυλιζέται, πεμπταῖός τε περαιτέρω τῶν ὀχ- C
 ρωμάτων γενόμενος συντυγχάνει τοῖς προθέουσι τῶν βαρβάρων.
 10 διαγνοὺς τοιγαροῦν οὐκ ἀξιόμαχον ἐπιφέρεσθαι δύναμιν πρὸς παράταξιν, πρὸς τὴν τῶν ἐχθρωμάτων αὐθις ἀσφάλειαν τὴν καταφυγὴν ἐποίησατο. οἱ δὲ βάρβαροι προσβαλόντες ταῖς διαβάσεσιν ἐς τὸ πρόσω χωρεῖν τὴν ἐγκοπὴν ἀπελάμβανον, τῆς ἀντιθέτου θυραυλούσης τῶν Ῥωμαίων δυνάμεως κωλύμην παρεχο-
 15 μένης τοῖς τῶν βαρβάρων κινήμασι. καὶ γοῦν ἐντεῦθεν περιῦσταται Ῥωμαίοις τε καὶ βαρβάροις ἐς τὸ καρτερόν συμπλοκή. διημερεύσας τοίνυν ὁ πόλεμος καὶ πολλῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀναιρεθέντων, τὴν κρείττονα ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὑποστράτηγος ῥοπὴν ἀπελάμβανε. πρώτη τε φυλακὴ τῆς νυκτὸς καὶ ὡς τὸν
 20 Χαγᾶνον τὸ βάρβαρον γίνεται, ἀφηγεῖται τε τῶν συγκυρησάντων τὴν ἔκβασιν. ἕξ ἑωθινοῦ τοιγαροῦν χιλιάσιν ὀκτώ τὸν Σαμοῦρ ὁ Χαγᾶνος συμφράζας ἀπέστειλεν. Ῥωμαῖοι δὲ τὴν ἐπιγεγονυῖαν πληθὺν μὴ θανατάσαντες ἀπρὶς τῆς πυραυάξεως εἶχοντο. ἡττηθέντων δὲ τῶν βαρβάρων, ἀναλαβὼν ὁ Χαγᾶνος τὰς δυνάμεις
 25 ἐχώρει πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Σαλβιανὸς καταπλαγείς τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν ἀπείρων δυνάμεων, δευτέρᾳ φυλακῇ τῆς

tunt. Chaganus partem copiarum segregat, quae praecurrat Romanisque adventus sui terrorem iniiciat. quinto die Bononiam accedit. imperator Priscum praetorem Europae declarans, extemporalem ei manum adiungit. is legatum sibi Salvianum creat, cui praecipit uti cum mille equitibus claustra praecooccupet. Salvianus Proclianes transitum cingens aggere excitato insidet. die quinto egressus barbaris praecedentibus occurrit, ac se ad pugnam viribus imparem cognoscens intra claustrum securitatis causa regreditur. barbari cum ad fauces pervenissent, ultra procedere vetabantur propterea quod Romani in stativis manentes iis sese opponerent. hic inter utrosque pugna atrox per diem totum commissa est, multisque barbarorum interfectis Romanus legatus praevaluit; prima noctis vigilia barbari ad Chaganum revenientes acta exponunt; qui mane Samurium cum octo millibus mittit. Romani copia tanta superveniente nihil territi praelio mordicus instant. victis barbaris Chaganus cum reliquiis occurrit. Salvianus innumerabili multitudine percul-

P 149
V 241

νυκτὸς τὰς διαβάσεις ἀπολιπὼν ὡς τὸν Πρίσκον ἐπάνεισιν.
(5) ὁ δὲ Χαγᾶνος ἡμέρας τρεῖς ἀνὰ τὸν χώρον τὸν πρὸ τῶν
ἐχυρωμάτων ἐνδιατρέψας, τεταρταῖος διέγνω τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπο-
δρῶσαν. πέμπτη δὲ ἡμέρα ὑπὸ πρῶτην ἔω τῆς πορείας ἀπήρ-
χето, καὶ διαπεριοῦται τὰς δυσχωρίας τῶν διαβάσεων. γίνε-5
ται γοῦν ἡμέρα τρίτη εἰς τὸ λεγόμενον Σαβουλέντι Κανάλιν. εἶτα
τῇ Ἀγχιάλῳ προσέμιξεν. ἀπάρας τε ἐντεῦθεν καὶ πρὸς τῷ νεῷ
Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος γεγωνὸς ἐδίδον τοῦτον τῷ παμφάγῳ
πυρὶ παρανάλωμα. τρία τε σημεῖα μεταβὰς τοῖς ἐπὶ κατασκο-
πῇ παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ παραπεμφθεῖσι συνεντύγγανεν. 10

B ὁ μὲν οὖν βάρβαρος αἰκισμοῖς διηρηνῶτο τίς ἂν εἴη ὁ τῶν ἐα-
λωκότων σκοπός, τὴν τε αἰτίαν τῆς πορείας αὐτοῖς ἐρεβοδιφού-
μενος ἤσχαλλεν, οὐκ ἔχων μαθεῖν τὸ τῆς ἀληθείας ἀκίβδηλον·
νόθοις γὰρ αὐτὸν ἐξεκρούσαντο λόγοις. πέμπτης δὲ παρωχη-
κίας ἡμέρας πρὸς τὰ Δριζίπερα μετοχετεύει τὸν χάρακα, τὴν τε 15
πόλιν ἐνεχείρει πως παραστήσασθαι. ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ ἄστεος ἐς
τὸ καρτερόν παρετάττοντο, τὰς ἐλεπόλεις ἐβδόμη ἡμέρῃ ὁ βάρ-

C βαρος ἐτεκταίνεται. Θρούλλον γοῦν ἔξαισίου προσπεσόντος τῇ
πόλει, ἐπιστάλων τε τῶν τῆς σωτηρίας ἐλπίδων γινομένων αὐτοῖς,
εἰς ἐπίπλαστον θράσος ἐφοίτησαν· τὰς γὰρ πύλας ἀναπετάσαν-20
τες τοῦ πόλιματος ἠπέλουν τοῦ ἔρκους καταφρονεῖν, ἰσοστά-
σιόν τε πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀναλαμβάνειν τὸν πόλεμον. οἱ μὲν
οὖν μέχρι φωνῆς καὶ τοῦ σχήματος τὴν παράταξιν ποιησάμενοι,
ὑπὸ τῆς δειλίας καταπληττόμενοι οὐκ ἐξεχώρουν τοῦ ἄστεος·

D θεῖα δὲ φροντίδι τινὶ ἀπειρογετο τὸ βάρβαρον ἐπιτίθεσθαι. ἔδοξε 25

sus, transitu relicto secunda noctis vigilia ad Priscum est reversus.
(5) Chaganus triduum in loco ante claustrum moratus, quarto die Ro-
manos fugisse cognovit. quinto die sub primam auroram iter inceptat,
difficilemque locum illum pertransit. tertio die Sabulentum Canalin dic-
tum locum, inde Anchialium pervenit. Anchialo discedens, martyris
Alexandri aedem edacibus flammis pro ludo exurit. inde tribus millibus
distans in speculatores Romanos incidit; quos interceptos flagris quid
vellent curiose interrogat. sed quanquam causam itineris indagaret sol-
licitissime, tamen, quoniam fictis eum responsis morabantur, liquidam
veritatem, quod ei stomachum movit, elicere non potuit. post diem
quintum Drizipera profectus urbem subigere aggreditur. oppidanis for-
titer se defensantibus, die septimo machinas expugnatorias fieri curat.
cum igitur civitatem ingens perturbatio incesseret et spes salutis fluctua-
ret, incolae audaces sese atque imperterritos fingunt. nam portis rese-
ratis oppidum circumsidentes sese contemnere et aequo Marte cum illis
dimituratos iactitant. caeterum voce tantum et specie quadam tenus
congreddentes, prae timore magno intra moenia haerent. divina autem
providentia quaedam barbaros ab urbe opprimenda cohibuit. visus est

γὰρ ἡμέρας μεσοῦσης ὄρᾶν Ῥωμαϊκὰς ἀπείρους συμφράττεσθαι
 φάλαγγας, ἀποχωρεῖν τε τοῦ ἄστεος καὶ ἀνὰ τὸ πεδίον ἐπείγε-
 σθαι ὀργώσας πολεμεῖν καὶ θανατῶν πρὸς παρτάξι. ἀσπάζε-
 ται τοίνυν αὐτοσχέδιον ὁ Χαγᾶνος ἀπόδρασιν. καὶ δόκησις ἦν
 5 τὸ ἀντίμαχον, μορμολυκεῖον ὕψεως καὶ διανοίας κατάπληξις.
 πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Χαγᾶνος ἐπὶ τὴν Πείρινον γίγνεται.
 Ἡράκλειαν δὲ ταύτην Ῥωμαῖοι προσαγορεύουσιν. ἐπεὶ δὲ Πρί-
 σκος ἑξαπινάλως εἶδε τὸ βάρβαρον, τῇ ἐπιβολῇ ἀναβολὴν οὐ
 πρείχετο. συμπλακίς τοιγαροῦν τοῖς ἀνὰ τὸν Χαγᾶνον πρὸς
 10 πόλεμόν αὐθωρὸν τοῖς πολεμίοις τὰ νῦτα ὑπέδειξε, τῇ ἀφθονίᾳ
 τῆς ἀντιθέτου δυνάμεως φέρειν οὐκ ἔχων τῆς μάχης τὴν ἔνστασιν.
 ἀτὰρ εἰς Διδυμότοιχον ἅμα τῷ πεζικῷ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατη- P 150
 γὸς ὑπεχώρησε. μετὰ τοῦτο εἰς Τζουρουλὸν ἀφικόμενος ἀσυλίαν
 ταῖς δυνάμεσι τὴν πόλιν περιεβάλετο. τὸ δὲ βάρβαρον τὸ ἔστυ
 15 περικαθήμενον γεννικῶς ἐπολιόρκει τὸν Πρίσκον. τούτων γοῦν
 ὁ αὐτοκράτωρ ἀκηκῶς ἠδημόνει τε καὶ ἔδεδίει τὴν ἔκβασιν, καὶ
 μέγιστον τάραχον ἔσπασε τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ συγκυρήσαντος. τε-
 τάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἀγχινοίας ἀκόλουθον βουλήν προηρέκατο.
 τῶν γὰρ σωματοφυλάκων τινὰ μετέκλητον ποιησάμενος ἐκοντὶ
 20 ἀλῶναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐκέλευε, φάσκεν τε αὐτοκρα-
 τορικὰς ὡς τὸν Πρίσκον ἐπιστολὰς ἐπιφέρεισθαι, ὅπως οἱ βάρβα- B
 ροὶ καθά πού τι ἔρμαιον ταύτας ἀναλεξάμενοι τῆς τῶν ἐγγεγραμ-
 μένων δυνάμεως αὐτήκοοι γένοιτο, κἀντεῦθεν ἐκδειματούμενοι
 τὴν πρὸς τὰ οἴκοι ἀνάξενξιν φενακισθέντες ποιήσαιτο. τοιαῦτα
 25 δὲ ἄρα ἐνεκεχάρακτο γράμματα.

enim Chaganus medio diei videre innumeras Romanorum phalngas una
 frementes ex oppido procedere, et in campum ad animas in acie pro-
 fundendas cupidissime properare. hinc se in fugam subito coniecit,
 tametsi quos viderat adversarii nihil essent nisi vana opinio, terricula-
 mentum oculorum et consternatio animi. die quinto Chaganus Perinthum
 (Romanis Heracleam) venit. quem Priscus ut inopinato conspexit, rei
 inceptandae moras interponendas non censuit. conserta igitur cum ho-
 stibus manu, eadem hora terga vertit, cum vim et impetum tam fre-
 quentis exercitus sustinere nullo modo posset. Didymotichum autem cum
 peditatu se contulit. post Zurulum petens muros pro tutamine habuit.
 barbari urbem circumdantes Priscum magna mole oppugnant, quibus
 intellectis imperator mirifice angebatur, timebatque exitum, et tanti ca-
 sus nuntio perturbabatur vehementissime. quarto die solers consilium
 reperit. accito quippe uno de corporis custodibus, iussit ut se barbaris
 capiendum ultro offerret, diceretque se imperatorias ad Priscum litteras
 apportare; quo barbari velut insperatum adepti lucrum eas recitantes,
 auribus ipsi suis quae scripta essent perciperent, ex eoque perterriti, et
 delusi copias domum reducerent. earum litterarum exemplum infra sequitur.

V 242

“Πρίσκῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ στρατηγῷ τῆς περὶ τὴν Θράκην ἐκατέρας δυνάμεως. ἢ τῶν ἀλιτηρίων βαρβάρων ἐγχείρησις θρύλλον τὸ παράπαν οὐκ ἐνεποίησε τῇ ἡμῶν εὐσεβείᾳ· τούναντιον μὲν οὖν καὶ ἐπιμελειστέρους πρὸς τὴν τούτων ἀπώλειαν ἀπειργάσατο. καὶ τοῦτο γινωσκέτω ἢ σὴ ἐνδοξότης, ὅτι ἀπαισιῶς μετ’ αἰσχύνῃς καὶ πολλοὺς ἀποβυλούμενος ἔχει ὁ Χαγᾶνος ἀποχωρῆσαι εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων αὐτῷ ἀφιερωθεῖσαν χώραν. διὰ τοῦτο ἅμα τῷ εὐτχεσιτάτῳ στρατῷ καρτερήσει ἢ σὴ ἐνδοξότης ἐν Τζουρουλιῷ τῇ πόλει, καὶ δεῖξει περιρρημεβεῖν τοὺς ἐπικατάρατους Ἀβάρους. ἐπέμψαμεν γὰρ διὰ θαλάσσης πλοῖα καὶ στρατόν, ἵνα ἀνέλθωσιν εἰς τὰς φαρμιλίας αὐτῶν καὶ πάσας αἰχμαλωτεύσωσι, καὶ ἐντεῦθεν ἀναγκασθῇ μετὰ αἰσχύνῃς καὶ μεγάλης D ζημίας ὁ ἐπικατάρατος τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος εἰς τὴν ἑαυτοῦ γῆν ὑποστρέψαι ἀπὸ τῆς καθ’ ἡμᾶς πολιτείας.”

‘Ο μὲν οὖν ἐπίπλαστος ἄγγελος τὸ προστεταγμένον πέρυτι παρεδίδου ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄλους τὰς βασιλείας δέλτους παρεδίδου ἐκῶν· ὁ δὲ Χαγᾶνος τὰ ἐμφερόμενα ἐν αὐταῖς ὑφ’ ἐρημνέως τῇ πατρίῳ φωνῇ διαγνοὺς ὑπὸ τῶν λόγων ἀλωπεκίζεται, καὶ περιδεὴς γενόμενος καὶ συνθήκας πρὸς τὸν Πρίσκον διαθέμενος ἐπ’ ὀλιγίστῳ χρυσίῳ ἐς τὴν ἑαυτοῦ ὡς τάχιστα ἐπανεξέυξεν. ἢ γὰρ τῆς φενάκης ἰσχύς λίαν ἐγκρατῶς ἀπεβουκόλι τὸν βάρβαρον.

P 151

6. ‘Ο μὲν οὖν στρατηγὸς μετοπώρου ἀρχομένου διαλύσας τὸν χάρακα ἐς Βυζάντιον ἦκε, Ῥωμαῖοι δ’ ἀπόμαχοι εἰς τὴν Θράκην ἐχέοντο, ἀνὰ τὰς κόμας διατρεφόμενοι. ἦρος δὲ ἀρ-

“Prisco utrarumque Thraciae copiarum duci illustrissimo S. nefandorum barbarorum conatus nihil penitus pietatem nostram conturbavit: quin contra potius ad eos disperdendos diligentiores reddidit. sciat hoc tua gloria, Chaganum infeliciter, cum dedecore, multis suorum desideratis in provinciam sibi a Romanis definitam velit reversurum. quocirca Zuruli cum fortunatissimo exercitu tua gloria perseverabit, et execrabiles Abaros circumvagari faciet. classem enim et classarios per mare misimus, qui familias eorum invadant et captivos abducant, ut sic detestandus Abarum dux e solo nostro in terras suas recedere compellatur.”

Personatus ille tabellarius die septimo iussa exsecutus intercipitur: litteras imperatorias libens tradit. Chaganus patria lingua per interpretem cognitis quae illic exarata extabant, astu deluditur; magnopereque rebus suis diffusus paucillum auri in conditione a Prisco accipiens, in ditionem suam redire maturat. vis enim deceptionis barbarum mirabiliter domum dispellebat.

6. Dux instante iam hieme exercitum dimittit Byzantiumque redit. Romani bello soluti per Thraciam diffunduntur, ac per vicos alimoniam

χομένου ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τοῦ βασιλέως παρὰ τὸν Ἴστρον ἐπέμ-
 πετο, ὅπως τὰ τῶν Σκλαβηγῶν γένη διανήξασθαι τὸν ποταμὸν
 κωλύμενα ἀφοβίαν ἄκοντα τῇ Θράκῃ παρ᾽ ἄσχοιντο· ἔφασκε γὰρ
 ὁ αὐτοκράτωρ τῷ Πρίσκῳ, οὐκ ἂν ἡρεμοίῃ τὸ βάρβαρον, εἰ μὴ
 5 τὸν Ἴστρον ἐς τὰ μάλιστα τὸ Ῥωμαϊκὸν περιφρουρήσοιτο. ὁ μὲν
 οὖν Πρίσκος τῆς ἰππικῆς δυνάμεως τὰς ἡγίας ἐλάμβανε, Γέντζων
 δὲ τῆς πεζικῆς πληθῆος ἐπιστατεῖν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προστάτ-
 τεται. τῇ δὲ περὶ τὴν Ἡράκλειαν ἤρος μεσοῦντος τὸ Ῥωμαϊκὸν **B**
 συναγείρεται. ἑβδομαῖος δὲ ὁ στρατηγὸς τὴν τάφρον μεταφοι-
 10 τῶν ἐγκελεύεται, βάσανόν τε τοῦ συμμαχικοῦ ποιησάμενος, καὶ
 τὰς δυνάμεις διαριθμησάμενος, τὰς ἐγκυκλίους τῶν χρημάτων
 αὐτοῖς διανομὰς ἐποιήσατο. ἀπάρας ἐντεῦθεν, καὶ τέσσαρας
 ποιησάμενος χάρακας, ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνεται. πέντε δὲ πρὸς
 ταῖς δέκα ἐνδιατρίψας ἡμέραις τῷ χώρῳ, εἴκοσι χάραξι πρὸς
 15 τὴν Δορόστολον παραγίνεται. ὁ μὲν οὖν Χαγῆνος ἀκοῇ τὴν Ῥω-
 μαϊκὴν ἐπιστρατείαν διέγνωκε, κἀντεῦθεν πρέσβεις ὡς τὸν Πρίσκον
 ἐξέπεμπεν. ἀφικομένων γοῦν τῶν πρέσβειων ὡς τὸν Πρίσκον ὁ **C**
 Κόχ (βάρβαρος δὲ οὗτος) τῶνδε τῆς πρεσβείας ῥημάτων ἀπῆρ-
 ξατο. “τί τοῦτο, θεοί; οἷς τὸ δευσιδαιμονεῖν ἐστὶν ἀρμόδιον,
 20 ἄρτι που τὸ δυσσεβεῖν καθέστηκε πρόχειρον. εἰρήνην τὸ Ῥω-
 μαϊκὸν παρελύσατο, συνθήκης θεσμὸς κιβδηλεύεται, ἅλες ὁμο-
 λογίας ἠθέτηνται, πίστειως αἰδῶς κατηνάλωται, ὁ μεσίτης ὄρ-
 κος ἀπόλωλεν. Ἴστρος ὄρῃ πολεμίαν ὄψιν καὶ χάρακα καὶ σιδη-
 ροφοροῦντα τὸν Πρίσκον τὸν πρὸ μικροῦ τὴν εἰρήνην Ἀβάροισ
 25 τε καὶ Ῥωμαίοις νυμφαγωγῆσαντα. ἀδικεῖς, ὦ Καῖσαρ, **D**

sibi quaeritant. vere ineunte Priscus auctoritate imperatoris ad Istrum movet, ut ab eo Sclavorum gens flumen traicere prohibita vel nolens securitatem et otium Thraciae praestaret, aiebat siquidem Prisco imperator barbaros nunquam quieturos, ni Romani Istrum quam acerrime custodirent. Priscus itaque copias equestres ducit, pedestribus Genzonem praeponit. adulto vere ad Heracleam Romani congregantur. die septimo dux castra movere iubet, lustratisque auxiliariis et copiis recensitis stipendia in orbem redeuntia constituit. abiens inde quartis castris Driziperis adest; quo in loco diebus quindecim consumptis, vicissimis castris Dorostolum advenit. Chaganus de infesto Romanorum adventu certior factus legationem ad Priscum mittit. ex qua Cochus quidam barbarus hunc in modum disseruit. “quid hoc rei est? o dii immortales. quibus proprium erat religiones colere, iis nunc facile ac promptum est impie agere. pacem Romani violarunt, foederis lex vitiatam est, sal pactionis infatuatus, fidei reverentia evanuit, sequestre iusurandum periit. Ister hostile spectaculum, et Priscum, qui paulo ante pacem Romanis et Abaris desponderat, ferro armatum videt. iniquus es,

- V 243 ἀνοσίως κλέπτων τὸν πόλεμον. οὐκ ἔστι βασιλικὸν τὸ ἐγγεῖρημα, οὐκ ἔξουσίας ἔτι τὸ φρόνημα, τὸ βούλευμα ληστρικόν, τὸ δρᾶμα δημοκατάρατον. ἢ τῆς στεφάνης κατάθου τὸ κόσμιον, ἢ μὴ τῆς ἔξουσίας τὴν εὐσχημοσύνην διάφθειρε. ὑμεῖς τοῖς βαρβάροις ἐπολιτεύσατε τὴν φανλότητα. τὸ παρασπονδεῖν οὐκ ἐγνώκαμεν, εἰ μὴ διδασκάλους ὑμῶς τοῦ ψεύδους εὐρήκαμεν. οὓς ὁ πόλεμος ἤρεμοῦντας οὐκ ἐγνώκεν, οὐδὲ τὸ τῆς εἰρήνης ἀπομάχους τεθέαται ὄμμα. πολεμῶν ἀδικεῖς, σπενδόμενος ἀνιᾶς. καὶ πότε σοι πίστις ὑπολιμπάνεται τοῦ στέργειν τὴν ἡσυχίαν ἀπό-
- P 152 λημον; τὴν χθές, στρατηγέ, φιλανθρωπίαν αἰδέσθητι. φίλους ἔσομένους ὑμᾶς, οὐ πολεμίους ἔσώσαμεν. ὦ φιλανθρωπίαι ὠδινούσης λύπην καὶ κίνδυνον! οἱ σωτηρίας παρ' ἡμῶν ἀρρυσάμενοι νῦν τὴν ἀντίθετον ἀμοιβὴν ταλαντεύονται. καὶ πολεμούμεθα σὺν θεοῖς· πολιορκεῖται γὰρ ὄρκων ἀκρόπολις, καὶ τυραννεῖται τὸ κρεῖττον ὑπὸ τοῦ χειρόνος, καὶ δόλος παρρησιάζεται, καὶ τὸ ψεῦδος ἡγεμονίαν πιστεύεται, καὶ τὰ τῆς ἐπηρείας ἀναφανδὸν ἐστρατεύσατο. εἰ μὲν οὖν, στρατηγέ, γνωσιμαχήσεις αἰδοῦμενος, μέχρι τῆς αἰσχύνης τὴν ζημίαν ἀποίση· εἰ δὲ μὴ, τὴν ἀντίδοσιν ἕξεις διδάσκαλον, μετὰ τῶν ἀτυχημάτων τὸν μετὰμελον ἀντεπάγουσαν." τούτων διαπεραιωθέντων τῶν λόγων, 20
- B καὶ τῆς δυνάμεως βαρυνομένης ὑπὸ τῆς διαλέξεως, ἐδίδου τῷ θράσει τὴν συγγνώμην ὁ Πρίσκος καὶ βαρβάροις λόγοις συγχώρησιν. οὐκοῦν ἀνθυποφορὰν τῇ προπετεῖα μὴ παρασχόμενος

Caesar, dum fraude mala bellum nefarie struis, non est imperatorium quod moliris; non sunt ab auctoritate isti spiritus: consilium istud est praedatorium; palam execrabile est factum tuum. aut coronae ornamentum depone, aut potestatis decus ne corrumpe. vos barbaros ad nequitiam instituistis. foedus dissolvere nescissemus, nisi vos mendacii magistros invenissemus, qui a bello nunquam feriamini et pacem nunquam complectimini. dum bellum geris, iniustus es: dum foedus percutis, moerorem ac dolorem affers. et quando tandem credi poterit te quietem ab armis diligere? quam nuper vobis humanitatem exhibuimus, Prisce dux, reverere. tanquam amicos, non hostes futuros vos servavimus. pro humanitas! quae nobis aegritudinem periculumque parturis. qui nobis salutem suam debent, nunc longe aliud remetiuntur, et nos iuxtaque deos ipsos oppugnant. obsidetur enim arx sacramenti, et quod praestantius est, a deteriore vexatur, et dolus libere grassatur, et mendacium principatus committitur, et iniuria palam exercitum ducit. si igitur tu, dux, vires tuas infirmas, nostras contra validas agnoscens, nos reverebere, damnum tuum praeter pudorem nullum erit. sin autem, ultio tibi magistra fiet, quae cum cladibus poenitentia adducet." hac oratione finita, cum milites gravem ex ea molestiam doloremque traxisent, Priscus audaciae et loquentiae barbarae veniam impertivit; nec

κατὰ τῶν Σκλαβηνῶν ἔφησεν ἄρασθαι πόλεμον· μὴ γὰρ οὖν ταῖς
 Ἀβαρικαῖς συνθήκαις τε καὶ σπονδαῖς καὶ τὸν Γετικὸν καταλύ-
 σασθαι πόλεμον. (7) δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρα, καὶ ναῦς ὁ στρα- C
 τηγὸς συμπηξάμενος τὸν ποταμὸν διενήξατο. ἀκηκῶς τε τὸν
 5 Ἀρδάγαστον ποιησάμενον τὰ τῶν Σκλαβηνῶν πλήθη ἀπόδημα,
 ὅπως λείαν ἐπικυρήσειε, μεσοῦσης νυκτὸς τὴν ἔφοδον ἐμπορεύε-
 ται. ὁ μὲν οὖν Ἀρδάγαστος ταῖς ὕψεσι τῶν ὄνειράτων χαίρειν
 εἰπῶν, τῇ τε τοῦ θρύλλου ἐπιτάσει διανήψας, τῆς ἵππου γυ-
 μνῆς ἐπιβὰς τὴν φυγὴν ἐπεποίητο. περιπίπτει γοῦν Ῥωμαίοις ὁ
 10 βάρβαρος, καὶ ἀποβὰς τῆς ἵππου κατασυστάδην τὴν μάχην
 ἀσπάζεται. ἐπεὶ δὲ φέρειν οὐκ εἶχε τὴν ἀντίθετον ῥύμην, διὰ
 δυσχωρίας τινὸς τὴν φυγὴν περιβάλλεται. ὁ οὖν Ἀρδάγαστος D
 ἐπροτέρεινε τοῖς κινήμασιν, ἐθάδα πρὸς τοῦτο κεκτημένος τὴν
 φύσιν. σκαιότερας δὲ τύχης συμπεσοῦσης αὐτῷ πρῖν μὲν μεγί-
 15 στον δένδρον τινὸς περιπίπτει. ἐντεῦθεν τοῖς διώκουσιν ἦν ἄν
 θήραμα καὶ μάλα εὐκτόν, εἰ μὴ ποταμὸς αὐτῷ σωτήριος γέγονε·
 διανήξας γὰρ ἀποδιδράσκει τὸν κίνδυνον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι
 πλήθη Σκλαβηνῶν μαχαίρας ποιησάμενοι δεῖπνον τὴν ἀμφὶ τὸν
 Ἀρδάγαστον διατέμνονται χώραν, ἐν ἔρσει τε ξύλων τοὺς ζω-
 20 γρηθέντας ποιήσαντες ἐς Βυζάντιον ἐπεμπον· ὁ δὲ Πρίσκοις
 ἐγγίνετο τοῖς στρατεύμασιν ἀκοσμίαις ὑπόθεσις. ἐνεχείρει γὰρ P 153
 τὴν πρώτην τῆς λείας ἀπόμοιραν τὸν βασιλέα κομίζεσθαι, τὴν
 δὲ δευτέραν τὸν τοῦ αυτοκράτορος παῖδα τὸν μεῖζονα, εἶτα καὶ
 τὴν λοιπὴν τοῦ βασιλέως ἐπιγονὴν μερίδας ἀποκληρώσασθαι, τῷ

tam protervae linguae quidquam opponens, bellum hoc adversus Scylos susceptum esse confirmavit: non enim pactis et foederibus cum Abarum gente initis etiam in Getas expeditionem impediri. (7) die duodecimo navibus constructis dux fluvium transnavigat, auditoque Ardagastum Scylorum manum sedibus suis ad praedas agundas eduxisse, ubi plerumque noctis processit, hostiliter in eum tendit. Ardagastus strepitus magnitudine expergefactus, visa somniorum valere iubens et equum nudum conscendens, fuga saluti consulit. porro in Romanos incidens, equo relicto, pugna stataria se defendit. sed quia contra certantibus haud quaquam par erat, per loca impedita fugam capessit. caeterum Ardagastus pedibus evasit, quod natura illum huic rei assuefecerat. fortuna porro quadam sinistra inter fugiendum in magnae arboris truncum offendit, unde insequentibus perquam optata praeda fuisset, nisi fluvius ei salutem dedisset; quo tranato discrimen effugit. Romani ingentem Scylorum numerum gladiis perimunt; Ardagasti regiunculam arboribus segetibusque corruptis devastant; captos bovis in cervicibus inductis Byzantium ablegant. sed penes Priscum perturbati exercitus causa fuit. studebat enim uti primam partem de praeda imperator auferret, alteram

ἀφθόνῳ τῆς βασιλικῆς εὐτεκνίας τὴν πλεονεξίαν ἐμπορευόμενος. ἐπεὶ γοῦν ἐξιτήλοις σκύλοις τὸ Ῥωμαϊκὸν καθυβρίζετο, τυραννὶς ἐπεφοίτα καὶ τάραχος ἠγεμόνευεν. ὀρρωδῆσας γοῦν ὁ στρατηγὸς τὸ πρᾶχθέν, καὶ μεταμέλω τῶν προὔπηργμένων τὴν ἐπιβολὴν ὀβελίας, ταῖς δευτέραις φροντίσιν ἐδίδου τὰ νικητήρια. τοίνυν

V 244 ἐπὶ λυκόφως τοὺς ἠγεμόνας τῶν δυνάμεων μετεπέμπετο, καὶ πεί-
B θει τῇ τῶν ῥημάτων περιστροφῇ ὡς οὐδὲν τῶν μὴ καθηκόντων κατὰ τὴν προτεραίαν εἰργάσατο. ὃ τε τοίνυν τὸ ἀραρὲν ὑπὸ τῆς τῶν λόγων πειθοῦς οἱ τῶν ταγμάτων ἐξάρχοντες συμφώνως ἀπεδογμάτισαν, ὡς τὸν στρατηγὸν τὰ πλήθη συρρέουσι. καὶ γοῦν ὁ στρατηγὸς τῇ πατρίῳ φωνῇ τοῖς Ῥωμαίοις τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξαστο.

Ἄνδρες καὶ φίλοι καὶ στρατιῶται καὶ σύμμαχοι, οἱ πρὸς πόλεμον ἀριστεύοντες, ἐν δὲ ταῖς ἀκοσμίαις ἰδιωτεύοντες, εἰ τὴν ἀκοὴν εὐθετήσητε καὶ τὴν καρδίαν εὐθύνητε, καὶ γὰρ τῶν
C 244 νουθετημάτων ἀπάροξομαι. ἴσως δὲ τι τοῖς λόγοις καὶ λυπήσω μικρὸν, τὸ διάστροφον τῶν τρόπων ἐπανορθούμενος· κἀντεῦθεν γὰρ τῷ ταξιάρχῃ καλὸν μηδὲν τι δεδοικέναι τῆς διαλέξεως διὰ τὸν τῆς φιλίας κίνδυνον. τί καθ' ἡμῶν συστρατεύοντες ἐχθές
τε καὶ τρίτην εἰκῆν τε καὶ λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐφρονάξασθε; πυρε-
2 λύπουν τὰ ὑμέτερα λαφυραγωγῶν βασιλεῖ. ἠνῆσθε τοὺς θροῦμβους ἐπιδεικνυμένοις. ἐνεκότει πᾶς τῷ στρατηγῷ τῇ πόλει καὶ βασιλεῦσι καὶ δήμοις κατακληροδοτοῦντι ἀριστεῖα καὶ τρόπαια.

eius filius natu maior, reliquas reliqua soboles; quo pacto multitudini liberorum imperatoris providebat. postquam igitur negatis spoliis Romani iniuria sunt multati, violentia ingruit et turbatio dominari coepit. ea re dux metu perstrictus, ac prius tentata resipiscendo improbens, posterioribus cogitationibus ut sapientioribus concedit. quare ante ortum solis copiarum praefectos convocat, verborum ambagibus persuadere nititur se hesterno die nihil indecorum fecisse. ubi duces eius verbis inducti eum recta dicere concorditer decreverunt, gregarii certatim incurrunt, ad quos patria lingua sic est concionatus.

“Viri et amici et milites et socii, ad certamen strenui, turbis autem et seditionibus excitandis rudes atque imperiti, si aures atque animos probe accommodetis, ego vos admonere institui. quanquam verbis meis quippiam molestiae vobis fortasse aspergam, dum nonnihil detortos a linea mores vestros correxero. nam et hic pulcrum est duci, nihil amicitiae amittendae metu subactum reticere. quid est quod heri et nudius tertius conspiratione quadam adversum nos temere, ut ita dicam, fremuistis? tristitia vos afficiebam, cum spolia vestra imperatori adiudicabam. dolebatis vestros ostentari triumphos. quilibet ira in duces urbi, imperatoribus et populo praemia ac tropaea vestra distribuentem

καὶ τίνας ἔξετε τῶν ἀνδραγαθημάτων ἀποφήνασθαι μάρτυρας; τίς ὑμῖν θεατῆς τῶν πόνων γενήσεται; ποῦ τῆς εὐκλείας τοὺς πίνακας καθυβρίσωμεν; ὅπως τε καὶ ποῖ καὶ πότε καὶ τίσι τὴν ἀνδρείαν κηρύξωμεν; εἰ γὰρ τῶν κατατιθεμένων ἡμεῖς ἔσεσθε μάρτυρες, ἄπιστος ὁ πόνος, ἀναπόδεκτον τὸ εὐτύχημα, μῦθος τὰ τρόπαια, ἀβέβαια τὰ τῶν διηγημάτων ἐπίκομψα ἐνέχυρα, D τοῦ λόγου χηρεύοντος καὶ τοῦ πιθανοῦ τὴν ἀπορίαν ἐπέχοντος. οἱ φιλοσοφοῦντες τὸν θάνατον καὶ πάντα καὶ πάσχειν καὶ πρῶ-
 10 τειν ἐλόμενοι οὐ καταφρονήσητε λαφύρων διὰ τὴν εὐνοίαν; οὐ φορολογήσητε τὰ λάφυρα, ἵνα τὸν κρότον μακρολογήσητε; τί τὰς ψυχὰς ὑπὸ φιλοχρηματίας ἀνδραποδιζέσθε οἱ δουλαγωγεῖν τὸ πολέμιον ὀρεγόμενοι καὶ κινδύνοις ψυχῆς τὰς νίκας ὠνούμενοι; οὐκ ἴσασι τῶν κτημάτων οἱ ἔρωτες ἐδοξίας ὑπόθεσις γίνεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν χρημάτων ἢ ὕρεξις διασώζειν τῶν ἐπαίων τὴν
 15 ἔφεσιν. ἢ θάτερον οὖν ἀπολείπετε, ἢ τοὺς τῆς στρατείας νό-
 μους μὴ κιβδηλεύετε.”

8. Ἐπι γοῦν τοῦ στρατηγοῦ τοῖς λόγοις ἐπικυμαίνοντος P 154
 καὶ τὰ Θεμιστοκλέους Ῥωμαϊκῶς ἀπτικίζοντος κρότος ὑπὸ τοῦ
 20 πλήθους ἀνέθορε, καὶ πρὸς εὐνοίαν τὰ τῆς δυσμενείας μετήρ-
 χετο, ὁ δὲ ψόγος πρὸς ἔπαινον, πρὸς ἀποδοχὴν τὰ τοῦ σκώμ-
 ματος, καὶ πάντα μετεγίνετό τε καὶ μετετίθετο· οἶδε γὰρ γλώτ-
 τῆς ἀλκὴ καὶ φύσεως ἄρχειν καὶ κατὰ τῆς ἀνάγκης νομοθετεῖν,
 καὶ μετοχτετεῦεν γνώμης κινήματα ἀμείβειν τε τύχας, καὶ πάντα

ardebat. et quosnam alios facinorum vestrorum testes mihi demonstra-
 bitis? quis laborum vestrorum praeterea spectator erit? in quas alias
 tabulas gloria vestra referetur? quomodo et ubi et quando et apud quos
 demum fortitudinem vestram praedicabimus? nam si vos ipsi eorum quae
 comparata sunt testes esse volueritis, incredibilis erit vester labor, non
 apprebabitur felicitas; fabulae erunt tropaea, incertae narrationes, et
 scita magis quam vera pignora, cum oratio probabilitate destituta sit.
 vos qui mortem philosophamini, omniaque et facere et pati elegistis, non-
 ne propter adipiscendam benevolentiam spolia ista contemnetis? non ideo
 spolia exigetis, ut longa fama plausuque celebremini? quid animos ve-
 stros propter avaritiam servituti subiicitis, qui hostes facere servos de-
 sideratis, vitaeque discriminibus victorias emitis? amor facultatum nomi-
 nis claritatem non capit; nec pecuniarum cupiditas nutrire laudis deside-
 rium potest. aut alterum igitur horum relinquite, aut mores militares
 ne adulterate.”

8. Duce adhuc orationis flumen fundente et Themistoclem Athenien-
 sem Romana lingua exprimente, plausum concio sustulit, malevolentiaque
 in benevolentiam, reprehensio in laudem, dicteria in approbationem
 transierunt, omnia demum conversa et commutata sunt. possunt enim
 linguae vires etiam naturae imperare, necessitati leges imponere, animi

- B** μεταμορφοῦν καὶ πλάττειν καὶ δημιουργῆσαι πειθήνιον. τοίνυν ὁ Πρίσκος κρατήσας τοῖς λόγοις ἐς βασιλέα ἀπέπεμπε τὰ τῶν πόνων ἐπίχειρα, τριακοσίοις συμφράξας τὴν λείαν, πρόταγόν τε τούτων τὸν Τατίμερ προεστήσατο. ὁ μὲν οὖν Τατίμερ τῆς ἐς Βυζάντιον πορείας ἀπήρχετο, ἕκτη δὲ ἡμέρα, καὶ Σκλαβη-5 νοῖς περιτυχῶν ἐς ἀδόκητον καταγίνεται κίνδυνον· μεσοῦσης γὰρ ἡμέρας ἐκλύτως καὶ φροντίδος ἐκτὸς στρατοπεδεύοντι, καὶ τὴν χλόην νεμομένης τῆς ἵππου, τὸ βύρβαρον ἐπιτίθεται. βοῆς
- C** τοιγαροῦν γενομένης, τῶν τε Ῥωμαίων καθεστῶτων ἀφίππων, προθῆει μετ' ὀλίγων ὁ Τατίμερ, ἀγχίθυρός τε τῶν βαρβάρων 10 γενόμενος ἐς μέγα ὀλέθρου κατέπιπτε· φέρειν γὰρ οὐκ ἔχων τὴν ἀντιμέτωπον μάχην ἐτέτραπτο πρὸς φυγὴν, βαλλόμενός τε οὐ καιρίαις βολαῖς μύλις ἀπέδρα τὸν κίνδυνον. τῶν οὖν Ῥωμαίων ἐπιγενομένων πεζῶν καὶ διασωσάντων τὸν Τατίμερ, πρὸς τοὺς
- V** 245 Σκλαβηνοὺς λοιπὸν ἐχειροῦργουν τὸν πόλεμον. τῆς τοίνυν μά- 15 χης ἐς τὸ καρτερὸν γενομένης κρατοῦσι τῶν Σκλαβηνῶν Ῥωμαῖοι,
- D** φρόνον τε πολὺν ἀπεργασάμενοι, πενήκοντα βαρβάρους ζωογήσαντες ἐπανήσαν πρὸς τὸν χάρακα, λείαν Ῥωμαϊκὴν ὑπὸ τῶν Σκλαβηνῶν διασωσάμενοι. ὁ μὲν οὖν Τατίμερ τὸ σῶμά πως ἀκεσάμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν, ἀξιολογωτάτην προνομίην ἐπιφε- 20 ρόμενος. ἦσθεις τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τοῖς συγκυρήσασιν, ἐπὶ τὸ τοῦ Θεοῦ μέγιστον ἀνὰ τὴν πόλιν ἐπαννύχιζε τέμενος, εἶτα μετὰ τοῦ λεῶ τὰς ἰκετηρίας εὐχὰς ποιησάμενος ἡξίου τὸ θεῖον ἐπισημότερα δοῦναι τὰ τρόπαια.

motiones alio derivare, alternare fortunas, et ad obsequium suum transformare fingere fabricare omnia, simulatque igitur Priscus verbis obtinuit quod voluit, praedam laborum praemia ad imperatorem cum trecentis custodibus, Tatimere praeposito, misit. Tatimer Byzantium pergebat, cum die sexto Sclavis occurrentibus periculo improviso est implicitus. nam cum meridie animo vacuus curarumque liber subsisteret, et equi gramina tonderent, barbari imminent. clamore exorto, Romanisque ab equis haud paratis, Tatimer aliquantum praecurrens et hostibus appropinquans summum discrimen adiit, et cum a fronte prementes sustinere nequiret, fugam arripuit. quanquam vero letalibus plagis non est ictus, exitium tamen aegre vitavit. superveniunt Romani pedites, ac Tatimere conservato arma in Sclavos convertunt, et pugna summa contentione pugnata victoriam adipiscuntur, multisque interemptis et quinquaginta captis ac praeda a Sclavis defensa in castra se referunt. Tatimer plagis consanescentibus Byzantium cum manubiis minime vulgaribus intrat. quibus rebus recreatus imperator in amplissimo urbis templo pervigilium agit. deinde supplicationem cum populo obiens, deum precatur uti illustriora tropaea largiatur.

Ὁ δὲ πολέμαρχος Πρίσκος ἐπὶ κατασκοπῇ προθέειν ἀνδρά-
 σιν ἐκέλευεν ἡμέρᾳ δευτέρᾳ, καὶ οὐ διέγνω ἀνὰ τοὺς χώρους πο-
 λέμιον. οὐκοῦν εἰς τὰ πρόσω τοῦ Ἡλιβακία ποταμοῦ ἐξ ἑωθι-
 νοῦ ποιῆσθαι τὴν βάδιον τῷ Ἀλεξάνδρῳ προστέταχεν. ὁ μὲν
 5 οὖν Ἀλέξανδρος τὸν γείτονα διανηξάμενος ποταμὸν ἐντυγχάνει
 Σκλαβηνοῖς. οἱ δὲ βάρβαροι πολεμίαν θεασάμενοι ὄψιν πρὸς P 155
 τὰ πλησίον τεναγῆ ἐπὶ τε τὴν ὕλην τὴν ὑποφυγὴν ἐποιούντο. οἱ
 δὲ Ῥωμαῖοι τούτους ἐνεχείρουν ἐλεῖν. ἐπεὶ δὲ τῇ ἰλῦϊ συγγίνον-
 ται, περιπλήττουσι δυσκαταγωνίστῳ κακῷ· καὶ ἂν διόλωλεν ἅπαν
 10 τὸ σύνταγμα, εἰ μὴ θᾶπτον ὁ Ἀλέξανδρος ὑπεξήγαγε τοὺς Ῥω-
 μαίους τοῦ τέλματος. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος ὁ ταξίαρχος περι-
 στοιχίσας τὸν χώρον παραδιδόναι τούτους ἐπειρᾶτο πρῶτ· ἡ δὲ
 φλόξ νοσηλευομένη ὑπὸ τῆς ὑγρᾶς κατεμαλθακεύετο φύσει, καὶ B
 ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὰ τῆς ἐπιβολῆς οὐκ εὐδόκιμα. τοίνυν Γή-
 15 παις ἀνὴρ, ἐκ τῶν Χριστιανῶν Θρησκείας πύλαι ποτὲ πεφυκώς,
 μετὰ τῶν βαρβάρων ὑπῆν. οὗτος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους αὐτο-
 μολῶν δακτυλοδεικτεῖ καὶ τὴν εἴσοδον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τῶν
 εἰσόδων γενόμενοι κύριοι κρατοῦσι τῶν βαρβάρων. ὁ δὲ Ἀλέ-
 ξανδρος ἀνετάζων κατεπνυθάνετο πόθεν τοῖς ἐυλωκόσι τὸ γένος.
 20 οἱ δὲ βάρβαροι εἰς ἀπόνοιαν καταπεπτωκότες θανάτου χάριν
 ἔγραζον ταῖς κολάσεσιν, ὡς περὶ ἄλλοτρίου τοῦ σώματος τὰς ἐκ
 τῶν μαστίγων ἀλγηδόνας διατιθέμενοι. (9) ὁ δὲ Γήπαις διεξ- C
 ἦμι τε ἅπαντα καὶ διήλεγχεν ἐκ λεπτοῦ τὰ πράγματα, φάσκων
 ὑπὸ Μουσώκιον τὸν λεγόμενον ῥῆγα τῶν βαρβάρων φωνῇ τοὺς

20. an χαίρειν?

Die postero Priscus speculatoribus praemissis hoste vacare locum cognovit. itaque trans fluvium Helibaciam mane ut progrediatur, Alexander mandat. Alexander amne vicino trajecto Sclavos offendit. qui visis hostibus in proximas paludes silvamque trepide aufugiunt. iis capiendis Romani insistunt. sed in limum incurrentes malo vix eluctabili se induunt; perissetque agmen universum, nisi Alexander tribunus celeriter e palustribus et coenosis illis locis eos eduxisset, qui cum igne undique circumiecto Sclavum perdere conaretur, flamma humore praepedita convalescere non potuit. et omnino aggressio illa parum honorifica Alexandro cecidit. Gepida porro quidam, olim Christianus, a barbaris ad Romanos transfugiens, qua via intrarent, intenta manu demonstravit. Romani aditu potiti simul barbarorum potiuntur. captos Alexander flagris subiiciens percunctatur unde illis genus, qui vesana subnixa confidentia, cruciatus et mortem nihili faciebant, doloresque flagellorum velut in alienis corporibus patiebantur. (9) at enim Gepida enarrabat omnia, et minima quaeque rerum indicabat, dicebatque captivos illos subesso Musocio cuidam nomine, quem barbari regem appellarent. eum triginta

ἔωγρημένους ἱπεῖναι, τοῦτον δὲ τὸν Μουσώκιον ἐναυλλῆσθαι
 μετὰ παρασάγγας τριάκοντα, τοὺς δὲ ἀλόγους ἐκπέμψαι ἐπὶ
 κατασκοπῇ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, ἀκηκοῖναι τε καὶ τὰ περὶ
 τὸν Ἀρδάγαστον γεγονότα πρὸ μικροῦ δυστηχῆματα. παρήγει τε
 Ῥωμαίους ἀθροῖαν τὴν ἐπιστασίαν ποιήσασθαι, τὸν τε βάρβαρον
 ἐλεῖν τῷ ἀδοκῆτῳ τῆς ἐπιθέσεως. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος παρὰ
 D τὸν Πρίσκον γινόμενος τοὺς βαρβάρους ἠνέγκατο, ὁ δὲ πολέ-
 μαρχος ἀναιρέσει τούτους παρέδοτο. γίνεται γοῦν πρὸς τὸν στρα-
 τηγὸν ὁ Γήπαις ἐκεῖνος ὁ βάρβαρος, καὶ διέξεισι Πρίσκῳ τὰ τῶν
 βαρβάρων διανοήματα, εἰσηγεῖτό τε ἐπιστῆναι τῷ βαρβάρῳ τὸν
 Πρίσκον. καὶ πίστιν τῆς ἐπιτεύξεως ἐδίδου φενακίζειν ὁ Γήπαις
 τὸν βάρβαρον. ἐπιχαρῶς τοίνυν ὁ Πρίσκος τοὺς λόγους ἀράμε-
 νος, δώροις τε λαμπροῖς τὸν ἠντομοληκότα λιπάνας ἐπαγγελίας
 τε περιδόξοις ἔχρωσάμενος, ἔξαπατήσῃ τοῦτον ἐπεπόμφει τὸν
 βάρβαρον. καὶ οὖν ὁ Γήπαις πρὸς Μουσώκιον γίνεται, αἰτεῖ τε
 μονοξύλων πλήθη ἀπὸ τούτου ἐλεῖν, ὅπως τοὺς ἠτυχηκότας περὶ
 P 156 τὸν Ἀρδάγαστον περαιώσῃται. ὁ μὲν οὖν Μουσώκιος ἔρμαιόν τι
 δοκῶν τὰ ὑπὸ τῆς ἀπάτης αὐτῷ καττνόμενα ἐδίδου μονόξυλα,
 V 246 ὅπως ὁ Γήπαις τοὺς περὶ τὸν Ἀρδάγαστον διασώσῃται. ἑκατὸν
 τοίνυν πρὸς τοῖς πενήκοντα ἀκατίοις λαβὼν, καὶ προσκώπους
 τριάκοντα, εἰς τὸ ἀντιπέραν τοῦ ποταμοῦ παραγίνεται, ὃν οἱ
 ἔγχωριοὶ Πασπίριον ὀνομάζουσιν. ὁ δὲ Πρίσκος κατὰ τὸ σύν-
 θημα ἕξ ἐωθινοῦ ἀπῆρχετο τῆς βαδίσεως. ἀτὰρ ὁ Γήπαις ἀνῆρ
 τῶν συνεληλυθότων κλέψας τὴν αἴσθησιν μεσοῦσης τῆς νυκτὸς

21. nonne triacosius?

parasangis ab eo loco habitare; captos illos ad Romanorum copias ex-
 plorandas misisse: audiisse enim quam cladem paulo ante Ardagastus
 acceperit, hortabaturque Romanos ut repente eo copias promoverent, ac
 barbarum inexpectato aggressi captivum facerent. Alexander itaque bar-
 baros secum trahens ad Priscum proficiscitur; quos ille e medio tollit.
 ad eum Gepida veniens cogitata barbarorum memorat, et regis oppri-
 mendī consilium imperit, ac promissione doli, quo barbarum irretiret,
 rem bene eventuram fidem sibi conciliat. his Priscus non sine voluptate
 auditis, transfugam muneribus eximiis et promissis magnificis prosecutus,
 ad barbarum fraude circumveniendum mittit. Gepida Musocium adit,
 lintrium copiam ad calamitosos Ardagasti subditos transvehendos petit.
 Musocius pro emolumento non sperato amplectens, quam Gepida frau-
 dem consuebat, monoxyla ad Ardagasti populum transvectione conser-
 vandum attribuit. actuariolis igitur centum quinquaginta cum remigibus
 triginta acceptis, in ulteriorem fluminis, quem accolae Paspirium vo-
 cant, ripam traiecit. Priscus ex constituto mane iter ingreditur. Ge-
 pida multitudinem fallens, nocte media ad ducem Romanorum vadens,

πρὸς τὸν τῶν Ῥωμαίων πολέμαρχον γίνεται, καὶ ἡξίου ἑκατὸν B
 ὀπλίτας ἀποίσεσθαι, ὅπως στόματι μαχαίρας τοὺς πρὸς τῇ ὄχθῃ
 βαρβάρους ὀλέσει. τοίνυν ὁ στρατηγὸς ἄνδρας διακοσίους συμ-
 φράξας τῷ ταξιάρχῳ δίδωσιν Ἀλεξάνδρῳ. ἐπεὶ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν
 5 τῷ Πασπιρίῳ ἐπλησίαζε ποταμῷ, εἰς ἐνέδραν τὸν Ἀλέξανδρον
 ὁ Γήπαις ἐκάθισε. νυκτὸς τοιγαροῦν γεγοννίας οἱ μὲν βάρβαροι
 κατωφερεῖς περὶ τὸν ὕπνον ὄντες ἐτύχανον, ἕξοινοί τε γεγονότες
 λίαν τῶν ἐνυπνίων ἀντείχοντο. ὁ δὲ Γήπαις τοὺς βαρβάρους δια-
 φθεῖρειν κατειρωνεύετο, τρίτῃ δὲ φυλακῇ καὶ τι μικρὸν μεταστὰς C
 10 καὶ πρὸς τὴν ἐνέδραν γενόμενος ὑπέξαιγε τοῦ λόγου Ἀλεξάνδρον.
 καὶ οὖν διθύνας Ῥωμαίους ἐπὶ τὸν Πασπίριον ποταμὸν, καὶ σύν-
 θημα λαβῶν τε καὶ δούς, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἐχώρησεν. ἔτι
 τοίνυν τῶν βαρβάρων προσομιλοῦντων τῷ ὕπνῳ δι' Ἀβαρικῶν
 ἰσμιάτων ἐδίδου ὁ Γήπαις τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σύνθημα. ὁ δὲ
 15 Ἀλέξανδρος ἐπιστάς τοῖς βαρβάροις ὕπνον καὶ ζωῆς τὴν ζῆλιαν
 παρείχετο. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀκατίων γέγονεν ἐγκρατής, πρὸς τὸν
 στρατηγὸν ἀγγέλους ἐξέπεμπεν, τῆς ἐπιβολῆς τὰς ὁρμὰς ἐπιτεί- D
 νων. ὁ δὲ Πρίσκος τρισχιλλίους ἀράμενος καὶ διανείμας εἰς τὰ
 ἀκάτια τὸν Πασπίριον ποταμὸν διενήξατο. καὶ δῆτα καὶ μεσού-
 20 σης νυκτὸς τῇ ἐγρόδῳ παρείχον τὴν ἔναρξιν. ὁ μὲν οὖν βάρβα-
 ρος κάτοικος ὢν τῇ μέθῃ διέφθαρτο· ἦν γὰρ αὐτῷ κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκεῖν ἠν ἐπιτάγιος ἑορτὴ ἐπὶ ἀδελφῷ κατοικομένῳ, ὡς
 ἔθος αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν φόβος μέγας ἐγένετο. ζωορηθεῖς τοί-
 νυν ἦλῶ ὁ βάρβαρος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι κατεπαννυχίζοντο ἐν τοῖς
 25 αἵμασιν. ἡμέρας δὲ λαμπούσης ἐλόμβανεν ὁ φόβος ἀπὸ τοῦ στρα-
 τηγοῦ τὴν ἀνάπαυλαν. ὑπὸ δὲ τρίτην ὥραν τὴν ἀποσκευὴν τὰς

26. τὰς δὲ IP.

centum armatos ab eo poscit, quorum opera barbaros ad ripam interficiat. dux ducentos instructos Alexandro tribuno committit. postquam flumini Paspirio appropinquarunt, Gepida eos in insidiis locat. noctu barbari somno vinoque sepulti somniis suis detinentur. Gepida eos occisurum dissimulans, tertia vigilia paululum abscedens Alexandrum subducit, eumque ad fluvium dirigens, composita tessera ad barbaros gressum recipit. quibus etiamtum ex Abaricis cantilenis consopitis, Alexandro signum dat. is in eos irruens somno et vita pariter multat. postquam naviculas obtinuit, nuntios ad ducem pro numero ad impressionem corroborandam mittit. Priscus cum tribus millibus in acatia distributis Paspirium transit, mediaque nocte infesti accessus initium facit. barbarus prae ebrietate mentem amiserat: illo quippe die funeralia festa fratri, ut mos est barbaris, celebrarat. itaque singulari timore percussis omnibus, rex vivus in potestatem adducitur. Romani reliquum noctis totum in sanguine fundendo consumunt. lucis exortu dux receptui canit.

τε δυνάμεις ὁ στρατηγὸς διεπορθμεύσατο. τοίνυν οἱ Ῥωμαῖοι φρονηματισθέντες ἐπὶ τοῖς συγκυρήσασιν πρὸς τροφήν κατεκλί-
νοντο. εἴτα τῇ μέθῃ συρράπτονται, καὶ τῇ παροινίᾳ τὰς εὐ-
πραξίας νοθεύσαντες τῆς διαφρουρᾶς κατημέλησαν, ἣν σκούλ-
καν συνηθὲς τῇ πατρίῳ φωνῇ Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν. τὸ μὲν νε-
νικημένον συναθροισθὲν ἀντιταλαντεύει Ῥωμαίοις τὴν ἔφοδον·
καὶ ἦν ἂν ἡ ἀντίδοσις χαλεπωτέρα τῆς ἐπιτεύξεως, εἰ μὴ ὁ Γέν-
ζων τὰς δυνάμεις τὰς πεζικὰς περιστησάμενος τῆς μάχης ἐκρά-
τησεν. ἐξ ἑωθινοῦ δὲ ὁ Πρίσκος τοὺς φρουράρχους ἀνεσκολό-
πιζε, νυκτὶ δὲ καὶ τινὰς τοῦ ὀπλιτικοῦ πικρῶς ἐμαστίγωσεν.

P 157

10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Τατίμερα ἀντιπέμπει πρὸς τὸν
πολέμαρχον, βασιλείους δέλτους ἐπιφερόμενον· ἦν δὲ ἡ τῶν
δέλτων ἀξίωσις τὴν χειμέριον ὥραν αὐτόθι τοὺς Ῥωμαίους ποιή-
σασθαι. παραγεγονότος τοίνυν τοῦ Τατίμερ καὶ τῶν βασιλικῶν
γνωρισθέντων λόγιων, θρύλλος ὑφάπτεται τῷ στρατεύματι.
καταστασιάζει τοίνυν ἡ Ῥωμαίων πληθὺς, παρωσαμένη τοὺς
λόγους τοῦ αὐτοκράτορος, οἴκοι τε τὴν τοῦ ψύχους ὥραν ἐνε-
χειρεῖ ποιήσασθαι· οὐ γὰρ ἐπὶ βαρβάρου γῆς ἐναυλίεσθαι· ἔφα-
B σκον γὰρ ψύχη ὑπεῖναι δυσυπομόνητα, τὰ τε τῶν βαρβάρων
πλήθη ἀκαταγώνιστα. ὁ δὲ στρατηγὸς πειθοῖ τινὶ τακτικῇ τῆς
στρατιᾶς τὸ δυσήνιον ὑπεμάλαττεν. ἐπεὶ δὲ γίνονται αἱ δυνά-
μεις πειθῆνιοι, ἐπὶ βαρβάρου γῆς ὁ τῶν Ῥωμαίων πολέμαρχος
διαλύει τὸν χάρακα.

Ἐν ταύταις τοιγαροῦν ταῖς ἡμέραις θεῖα φροντίδι τινὶ ὁ τὸν
φόνον ἐπὶ τὴν Ἀγχιάλον ποιησάμενος, ὅτε τῆς ἐλάφου πολλῶν

diei hora tertia praedam et exercitum per fluvium reducit. Romani his rebus gestis confidentia elati, ad delicias et comotationem convertuntur, felicitatemque suam helluatione corrumpentes custodiae, quam Sculcam patrio sermone nominant, obliviscuntur, victi siquidem densata catterva Romanis irruptionem rependunt; superassetque acceptam calamitatem vicissim illata saevitia, nisi Genzo peditatu circumfusos pugnando fregisset. mane Priscus custodiae praefectos palis suffixit, et quosdam de exercitu dirum in modum flagellavit.

10. Imperator Tatimerem ad summum ducem cum litteris mittit, quibus mandatur ut illic exercitum in hibernis habeat. quod ut milites compererunt, tumultuose ac seditiose mandata repellentes domi hiberna agitare contendunt, in regione barbara permanere detrectantes, tum quod illic frigora intoleranda saeviant, tum quod barbari ob multitudinem sint inexpugnabiles. dux suadela quadam officio suo conveniente refractarios illorum spiritus moderatur; ac postquam eos in solo barbaro obedientes habuit, concionem dimittit.

Diebus illis divina providentia deprehensus est qui ad Anchialum caedem patrarat, quando cervos multi de imperatoris stipatoribus inse-

περὶ τὸν αὐτοκράτορα δίωξις ἐγεγόνει. οὐκ ἀπὸ δὲ τρόπου καὶ τὴν αἰτίαν διεξελθεῖν τῆς δραστηκῆς προνοίας, τῆς περὶ τὴν οἰκουμένην διατρεχούσης ὕσμῆραι, ἀκαμάτω τε ὀφθαλμῷ ἐπισκοπούσης τὰ τῆδε, τὰς τε ἀντιδόσεις τῶν βεβιωμένων πρὸς τοῖς ἀνθρώποις προτανευοῖσης ἀεί. ἤλω τῷ δακτύλῳ τῆς δίκης ὁ τοῦ φόνον πατήρ. μετὰ χρόνον γὰρ ἐπὶ τὸ βασίλειον ἔστν γενόμενος τὰ τῆς χρυσῆς ζώνης ἐπίσημα χρυσορυγῶ τεχνίτη τιὶ διαχωνεῦσαι παρείχτο. ὁ μὲν οὖν τεχνίτης τὰ μέλη τῆς ζώνης κατανοήσας λίαν ἐπίδοξα τό τε σχῆμα τῆς ἐφηλώσεως βίαιον τὴν 10 τε τοῦ προσώπου ποιότητα βάρβαρον, κλοπὴν δραστηναί τινα ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ὑπειλήφει. παραπεμψάμενος τοῖνον ἐκ τοῦ λεγομένου πραιτορος τῶν δῆμων ἄνδρας ἐπτὰ παρεδίδον τῷ δικαστηρίῳ τὸν βάρβαρον. οἱ μὲν οὖν ὑψανχενίζόμενον καὶ λίαν καταστασιάζοντα ἐν τῷ οἴκῳ τῶν ἐγκλημάτων τὸν βάρβαρον διεκόμιζον, ἐρμηγέα τε προστησάμενοι κατεπνθάνοντο πόθεν αὐτῷ ζώνης περιβλέπτον καὶ λίαν μεγαλοπρεποῦς ὑπέστη λείψανα. ὁ μὲν οὖν φονευτῆς (Γήπαις δὲ οὗτος ἄρα ἐτύγγανεν ὢν) λίαν σοφιστικῶς τὴν ἀπολογίαν παρείχτο. αἱ δὲ εἶπε, ταῦτα ἐκείνῃ ἐστι. τοῦ Λογγοβάρδου ἔθνος Ἀλβοῦις τὴν ἡγεμονίαν ἐκέκτητο. 20 οὗτος εἰς ἔρωτα καταπίπτει νεάνιδός τινος. ἡ δὲ νεᾶνις θυγάτριον ἐτύγγανεν ὃν Κοιμοῦνδου τοῦ τῶν Γηπαίδων ἡγεμονεύοντος. ἐπεὶ δὲ τοῖς λόγοις πείθειν οὐχ οἶός τε ἦν, βία πρὸς τὴν πρῶξιν ἐχώρησεν. ἐνέδραν τοιγαροῦν συστησάμενος ἀδοκῆτως τε ἐπιθέμενος ἀφαρπάξει τὴν παρθένον ὁ ἔραστῆς. ἐντεῦθεν ὁ πόλεμος λαμβάνει τὰ σπέρματα. οἱ μὲν οὖν Λογγοβαρδοὶ κατὰ P 158

quebantur. non erit autem abs re rationem quoque commemorare agentis providentiae, mundum percurrentis assidue, et res nostras indefesso lumine aspicientis, semperque mortalibus factorum praemia remetientis. digito iustitiae captus est homicida. nam cum post intervallum temporis in urbem imperatoriam venisset, aureum balteum ob insignes in eo bullas conflandas dedit. aurifex bullas opere pulcerrimo et solido zonae allaboratas, ac faciem praeterea hominis barbaram attentius considerans, furtum ab eo factum suspicatus est. accersitis igitur a praetore populi, qui dicitur, apparitoribus septem, barbarum tribunali tradit. qui erecta cervice ambulans et contumacem in praetorium deducunt, adhibitoque interprete quaerunt unde illi baltei tam conspicui tamque magnifici spolia. ibi interfecto Gepida admodum astute se tueri in hanc sententiam. Longobardicae gentis principem fuisse Alboinum. hunc adolescentulam Conimundi Gepidarum regis filiam deperisse. cui cum verbis quod volebat persuadere nequivisset, ad vim processisse, compositisque insidiis improvise virginem invasisse ac rapuisse. inde bellum extitisse, in quo

τὸν πόλεμον ἐπροτέρησαν. διὰ τοῦτο ὁ Κοιμοῦνδος πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τὸν νεώτερον Ἰουστίνον τὸν αὐτοκράτορα, συμμαχεῖν αὐτῷ ποτινῳόμενος. ὅπως δὲ τῷ αὐτοκράτορι αἰδέσιμα τὰ περὶ τὴν πρεσβείαν προσγένοιτο, δῶρα ὁ ἡδίκημένος μεγαλοπρεπῶς ἐπεπόμφει παρὰ τὸν Καίσαρα. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ φιλότιμον θανμάσας τοῦ ἱκετεύσαντος πρὸς ἔλεον ἐπικλίνεται,

B ἐπιστολὴν τε συντάξας προστάττει Βαδουαρίῳ στρατηγῷ τὰς περὶ τὴν Σκυθίαν καὶ Μυσίαν δυνάμεις ἀθροίσαντα βοηθεῖν Κοιμοῦνδῳ. ἠγγέλθη τοίνυν ταῦτα τῷ Ἀλβοῦϊ, καὶ τὰς Ῥωμαίων ὀρωδῆσας δυνάμεις συνθήκαις ἤξιον καὶ δώροις λαμπροῖς πρὸς τὸν ἡδίκημένον ὡς ἔπος εἰπεῖν διαλύσασθαι, ἐζήτηε τε καὶ τὴν ἐπιγαμβρίαν γαμηλίοις νόμοις ποιήσασθαι. ὁ δὲ Κοιμοῦνδος τὸ δομῆν μὴ φέρων τῆς ὑβρεως πολέμοις ἤξιον τὰς ὑβρεις τῶν ἐκβάσεων γίνεσθαι. γεγονυίας τοίνυν τῆς παρατάξεως νικῶσι Ῥωμαῖοι, καὶ κύριοι τῶν σκύλων οἱ νενικηκότες καθίστανται.

C “ἐντεῦθεν” φησὶν “ἡ τῆς λαμπρῆς ταύτης ζώνης ἐπίκτησις.” εἶτα ἀνακρίνεται ὑπὸ τῆς περιπόλου τάξεως τοῦ δικαστηρίου, καὶ τίς οὗτος ὃς τὴν ἐπιφανῆ ταύτην περιέκειτο ζώνην. ὁ μὲν οὖν ἐπισυνάπτει πλάσματα πλάσματι, καὶ φησὶν “υἱὸς ἐκ παλλακῆς τοῦ λεγομένου τῶν Λογγοβάρδων ῥηγὸς ἐτύγχανεν ὢν, ὃς τὴν ἐπιφανῆ ζώνην περιεβάλλετο. τοῦτον ἀνελὼν καὶ λαφυραγωγῆσας τὸν τεθνεῶτα μισθὸν τῶν κινδύνων ἀνελόμεν τὴν ζώνην.” οὕτω μὲν οὖν ὁ βάρβαρος λίαν σοφιστικεῦει δεινῶς, καὶ γίνεται

D πιθανὸς τῷ διηγήματι, καὶ τέως μικρὸν ἀποκρύπτει τὸν φόνον.

Longobardos priores tulissē. quocirca Conimundum legatos ad Iustinum iuniorem misisse et auxilium obsecrasset. quo autem legatio plus apud imperatorem valeret, dona quoque augusta adiunxisset. imperatorem in supplice munificentiam admiratum, et ad miserationem inflexum, per epistolam Baduario duci praecepisse ut e Scythia et Mysia collectis copiis Conimundo succurreret. iis Alboino nuntiatis, eum Romanos timentem exercitus, foedere et donis sumptuosus, ut paucis absolvam, cum eo cui iniuriam intulerat pacem facere voluisse, atque etiam affinitatem nuptiarum legibus contrahere studuisse. Conimundum acerbiter contumeliam non ferentem, bello acceptas iniurias ulcisci postulasse. collatis igitur signis Romanos victoriam et spolia obtinuisse. inde se huncce tam insignem balteum acquisisse, postea a cohorte tribunal circumstante interrogatur quisnam fuisset hoc tam eximio cinctus balteo. ille mendacium mendacio assuens, Longobardorum regis ex pellice filium fuisse; eum se interfecisse, exanimem spoliasset, balteumque periculorum suorum praemium abstulisse. hoc modo barbarus, cum perquam veteratorie pro se responderet et caedem ad exigui temporis momentum occultaret non in-

ἀνέθη τοιγαροῦν τοῦ ἐγκλήματος. ἐπεὶ δὲ ἀφέθη, εἷς τις ἀνὴρ τῶν παρεστηκότων τῷ πραιτωρι συνεστῶς ἀνακρίνει τοὺς λόγους, καὶ πυθέσθαι διεγχειρεῖ τὸν χρόνον τῶν ἱστορηθέντων ὑπὸ τοῦ Γήπαιδος. διὰ τοι τοῦτο οἱ τοῦ δικαστηρίου ἐπιφθάνουσι δρόμῳ 5 τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπανήκειν αὐθις εἰς τὸ δικαστήριον ἀναγκάζουσιν. εἰσεληλυθὸτος γοῦν τοῦ βαρβάρου ἠρώτα ὁ ἡγεμῶν τὸν χρόνον τῶν ἀφηγηθέντων αὐτῷ. ἐπεὶ τοίνυν πρεσβυτέρων πραγμάτων ἐκθεσις ἦν, τριάκοντά τε ἔτεσι προτερεῦν τὴν ἱστορίαν διέγνωστο, τούτων δὲ τῶν διηγηθέντων πεφυκέναι νεώτερον, 10 πρὸς στρεβλώσεις ὁ προεστὼς τοῦ δικαστηρίου τὸν βάρβαρον ἔφερε. τῆς τοίνυν γλώττης ἀντιθέτους ποιούσης τοὺς λόγους, τῶν τε κολάσεων κατεπειγουσῶν πρὸς τὰ εἰκότα τὸν βάρβαρον, ὁ φονευτῆς αὐτοκατάφετος γίνεται καὶ παραγυμνοῦνται τὰ σφάλματα ἔξαγορευθέντος τοῦ ἐγκλημάτων. ὁ μὲν οὖν παλαμναῖος 15 ἐκείνος καὶ βάρβαρος δίκας τῆς ὀμότητος εἰσπρατιτόμενος ὁδοῦσι θηρίων παρεδίδοτο ψήφοις, εἴτα τῷ παμφάγῳ πυρὶ παρείχετο παρανάλωμα.

11. Ἐν τούτῳ δὴ τῷ ἔνιαυτῷ εἰς τὰ πρὸ τοῦ ἄστεος τίκτονται παράδοξα τέρατα, παιδίον τετράπουν, ἄλλο δὲ δικόρου- 20 φον. λέγουσι δὲ οἱ τὰς ἱστορίας μετ' ἐπιμελείας σύγγροφῶντες μὴ εἶναι εἰς ἀγαθὸν τὴν τῶν τεράτων ταῖς πόλεσιν ἐπιφάνειαν. τὰ μὲν οὖν τέρατα ἐπιδεδειγμένα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι παρεδόθη τῷ φόνῳ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποχειροτονεῖ τὸν πολέμαρχον, καὶ τὸν ἀδελφὸν (Πέτρος δὲ ὄνομα αὐτῷ) ἡγεμόνα τῶν Ῥω-

P 159
V 248

1. ἀνέθη] immo ἀφέθη.

credibilia narrare visus crimine absolvitur. tum quidam praetori astantium eius verba inter se componens discutit, et eorum quae narraverat tempus nosse gestit. quamobrem apparitores cursu eum insecuti in iudicium retrahunt. ingressum praetor de tempore eorum quae narrasset percunctatur. quoniam igitur certum erat quiddam antiquius fuisse expositum et ante annos triginta factum, quot annos aetatis ipse nondum haberet, praetor eum tormentis addicit. ubi lingua aliam cantilenam edente, et cruciatibus ad vero consentanea fatenda barbarum urgentibus, confessus ipsemet quod res erat, delictum suum aperit. ita cruentus ille crudelitatis suae poenas exigitur, bestiisque dilaniandus iudicum sententiis obiicitur, deinde pro auctario flammis rapidis iniicitur.

11. Hoc ipso anno mirabilia portenta in suburbanis generata sunt, puer quadrupes, alius biceps. affirmant qui diligenter historias explicarunt, nihil faustum civitatibus portendi, quoties monstra conspiciantur. haec igitur monstra Mauricio ostensa neci data sunt. porro imperator Priscum exauctorans, Petrum fratrem Romanarum copiarum praefectum

μαίων ποιείται δυνάμεων. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τούτων οὕτω
 B ἐπέπυστο. καὶ οὖν τὰς δυνάμεις ἀράμενος διαπεραιοῦται τὸν
 ποταμόν. δυσανασχετεῖ γὰρ τὰ πλήθη τὴν τριβὴν πρὸς βάρβα-
 ρον χώραν ποιήσασθαι· ἐδεδίει γὰρ μὴ πως ἑξαπιναιῶς ἐφειστη-
 κότες οἱ βάρβαροι τὴν λείαν ἀποίσονται. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἀκη-5
 κοῶς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἀπόβασιν λίαν ἐθαύμαζεν· εἶτα ἀγγέλους
 πρὸς τὸν Πρίσκον ἐξέπεμψε, τῆς ἀναζεύξεως τὴν αἰτίαν πυθέ-
 σθαι γλιχόμενος. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἀπεβουκόλησεν ὡς οἶόν τε
 τοῖς λόγοις πιθανῶς. ἡμέραι δὲ τρεῖς, καὶ ἠγγέλθη τῷ Πρίσκῳ
 C μέλλειν διεγχειρεῖν τὸν Χαγᾶνον ταῖς Ῥωμαϊκαῖς δυνάμεσιν ἐπι-10
 τίθεσθαι, τὰ δὲ τῶν Σκλαβηνῶν πλήθη προστάττειν διαπεραιοῦ-
 σθαι τὸν Ἰστρον· τῷ ὄντι γὰρ ἐχαλεπαινεν ἐνεκότει τε λίαν ἐνευ-
 δοκιμηθείσαις ταῖς Ῥωμαίων δυνάμεσιν. ὁ μὲν οὖν Ταργήτιος
 οἶ τε τῶν βαρβάρων λογάδες τῷ Χαγᾶνῳ παρήνουν παραλύειν
 τὸν πόλεμον· ἔφασκον γὰρ μὴ ἐνδίκως αὐτὸν χαλεπαίνειν Ῥω-15
 μαίοις. μεγαλοφρόνως τοίνυν ὁ Πρίσκος πρέσβυν ὡς τὸν Χα-
 γᾶνον ἐξέπεμψε (Θεόδωρος ὄνομα αὐτῷ), τὴν φύσιν ἄνδρα δε-
 ξιόν τε καὶ εὐεπίβολον, τὴν τέχνην ἰατρον, τὴν γλῶτταν ἐλεύθε-
 D ρον. οὗτος δὲ κραταῖος πρὸς τὸν Χαγᾶνον ἐγένετο. ὁ μὲν οὖν
 βάρβαρος φρονηματισθεὶς ἐπὶ τοῖς αὐτῷ συγκυρῆσσι λίαν 20
 ὑψαυχενίζετο, καὶ κύριον ἑαυτὸν ἔθνος ἔφασκεν ἅπαντος, μὴ
 προσεῖναι τε, ὅσον περ ἥλιος ἀνατείνει τὸ βλέμμα, τὸν ἀντιτά-
 ξασθαι δυνήσόμενον. διὰ τοι τοῦτο ὁ πρέσβυς ἱστορίας πολλῆς
 γενόμενος κάτοχος βαρβαρικὰ παραδείγμασιν ἐταπεινοῦ φρυά-
 γματα. εἰπεῖν δὲ καὶ τὰ τῆς ἱστορίας οὐκ ἀνακόλουθον ἕπιστιν. 25

22. προσεῖναι Exc.

instituit. cuius rei Priscus adhuc nescius cum copiis, quas in regione
 barbara haerere moleste ferret, amnem transit. timebat enim ne a bar-
 baris de subito irruentibus diriperentur. Chaganus Romanorum descensu
 audito, etiam atque etiam admiratus, per internuntium reditionis huius
 causam studiose exquirat. Priscus qua potest verborum probabilitate
 Chaganum ludit. post triduum nuntiator Prisco Chaganum in Romanos
 invasurum, et iam Sclavos Istrum iussisse traicere: vere enim eorum
 felicitate dolens, ira inflammabatur. caeterum Targitius et nobilitas
 arma dissuadentes, ipsum Romanis immerito irasci affirmabant. magno
 igitur animo Priscus oratorem ad Chaganum mittit, Theodorum nomine,
 hominem ingenio dextrum et sagacem, professione medicum, lingua liberum,
 qui velut firmo cinctus praesidio ad Chaganum veniebat. barbarus
 propter res secundas conceptis spiritibus non parum superbiebat, seque
 omnium gentium dominum gloriabatur, nec reperiri sub sole qui sibi
 posset resistere. quocirca legatus antiquitatis bene peritus hominis in-
 olentiam atque fastidium exemplo quodam compescit; quod apponere

ἔφησε γάρ “ἄκουε, Χαγαῖνε, παλαιοῦ τινός καὶ λίαν σοφοῦ διηγήματος.” ἐπεὶ δὲ ἡ ἔναρξις προσεχῆ πρὸς ἀκρόασιν ἐνεποίει τὸν βάρβαρον, οὐκ ἐλάμβανεν ἐγκοπὴν ἢ τῆς ἱστορίας ἀφήγησις. “Σέσωστριν φασὶ γεγενῆσθαι ποτε ἄνδρα λίαν εὐδαίμονα καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς βασιλείας ἐπιφανέστατον. τοῦτον κομᾶν ἐπὶ τῷ P 160 πλούτῳ λόγος πρεσβύτης ἐρεῖ, ταῖς δὲ δυνάμεσι πεφυκέναι λίαν ἀκαταμάχητον. τὸν δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ὡς ἔπος εἰπεῖν κραιπαλᾶν, ὥστε ἀρμάμαξαν συμπήξασθαι χρυσοκόλλητον, λίθους τε τιμίους ταύτῃ περιβαλεῖν, ἐφιζάνειν τε ἐπὶ ταύτης τὸν βάρβαρον, 10 καὶ ταῖς μὲν ἵπποις καὶ ταῖς ἡμιόνοις χαίρειν εἰπεῖν, τοὺς δὲ τῶν ἠττημένων βασιλέων τῷ ταύτης ζυγῷ τοὺς ἀσθένους περιβαλεῖν, ἔλκειν τε ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τοὺς ἠτυχηκότας τῶν βασιλέων τὸ τοῦ Σεσώστριδος ὄχημα. τοῦ τοίνυν Αἰγυπτίων βασιλέως μὴ μετριοπαθοῦντος ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, ἀλλὰ περιφανῶς πολλάκις B 15 κατονειδίζοντος τοῖς ἠττημένοις τὴν συμφορὰν, ἕνα τινὰ τῶν βασιλέων φασὶ τῶν ὑποβεβλημένων τῷ ζυγῷ τοῦ ὀχήματος ἐν μεγάλῃ τινὶ καὶ περιφανεῖ ἑορτῇ, τῶν Αἰγυπτίων συρρηυσάντων ὄχλων, μὴ ἐθέλειν ἔλκειν τὸ ὄχημα, πυκνά τε εἰς τοῦπίσω στρέφασθαι καὶ τὴν ἐπὶ τῶν τροχῶν κίνησιν διορᾶσθαι. ἀσυμφώνου 20 τοίνυν τῆς ὀκκῆς γινομένης διὰ τὸ μὴ μίαν σύννευσιν τοὺς ἐπὶ τούτῳ συντεταγμένους ποιήσασθαι, ὃ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς V 249 ἔφησε πρὸς τὸν τὰς πυκνάς ποιούμενον συστροφᾶς “ἄνθρωπε, τί πρὸς τοῦπίσω τὸ βλέμμα κινεῖς; τί τοὺς τροχοὺς ἱστορεῖς; ποῖ

6. an αἰρεῖ?

16. ὑποβεβλημένων Exc. ἐπιβεβλημένων IP.

18. στρέφασθαι Exc. συστρέφασθαι IP.

non erit instituto alienum. dicebat ergo “audi, Chagane, priscam quandam et sapientiae plenam historiam.” hoc exordium ubi barbarum attentum fecit, sic Theodorus continuavit. “fuisse aiunt aliquando Sesostrin, hominem nimis quam felicem et Aegypti regem illustrissimum. hunc divitiis circumfluxisse, potentiaque et viribus invictum exstitisse, vetus est narratio. eo autem dementiae velut per crapulam processisse, ut currum inauratum insertis gemmis pretiosis conscenderet, cui relictis equis et mulis victos ab se reges subiungeret, qui illum miseri in forum protraherent. hic igitur rex Aegyptius cum in prosperitate sua moderationem animi non adhiberet, sed palam et saepius victis regibus de calamitate insultaret, ferunt quendam ex currum trahentibus, cum forte magno et insigni die festo frequens populus convenisset, noluisse trahere, crebroque retro conversis oculis rotae volubilitatem contemplatum esse. cum ita currus inaequaliter traheretur, propterea quod trahentes non paribus simul momentis traherent, rex toties respicientem compellans, quid est, inquit, bone vir, quod oculos in tergum toties retorques? quid ita rotas

C διεξείναι κέληνας;” τὸν δὲ φῆσαι μετὰ φιλοσοφίας πολλῆς πρὸς τὸν Σέσωστριν “τεθαύμακα τῶν τροχῶν τὰ κινήματα. ἀνώμαλον ἔχει τὴν κίνησιν· τὰ τοίνυν τούτων μέρη μετεωροτόμενα αὐθις καταχθόνια γίνεται, καὶ ἔμπυλιν τὰ περιπέζια μετὰ τοῦτο ἀπεωρρίζεται.” τούτων τοιγαροῦν λέγουσιν ἀκηκότα τὸν Σέσωστριν παιδευθῆναι μὴ μεγαλοφρονεῖν, νομοθετῆσαί τε τοὺς βασιλικούς ἀγένας τῶν ζυγῶν ἀφεθῆναι, εἶτα ἡμίονοις τὴν ὀκλήν ἐπιτρέψαι. ταῦτά σε παιδευέτω, Χαγᾶνε. οὐδὲν ἀπιστότερον εὐπραγίας.” ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος ἀποθανυμάσας τὴν ἐπιεικίαν

D τοῦ ἀνδρὸς κολάζει τὸν τύπον, καταπαύει τὸ θράσος, μεταβάλλει πρὸς εἰρηναίαν σχέσιν τὰ πράγματα. τοιγαροῦν ὥρας ἀποσιωπήσας πολλὰς ἔφηκε πρὸς Θεόδωρον “οἶδα καὶ τυραννεῖν θυμὸν ἐξοιδαινοντα, οἶδα καὶ στρατεύειν ὀργήν, ἀλλ’ ὅτε καιρός. χαλεπότητος διαλέλνυμαι τῷ Πρίσκῳ, Θεόδωρε. ἔστω δέ μοι καὶ αὐτὸς φίλος ἐπιεικῆς. ἀγέραστος τῆς λείας μὴ μενέτω Χαγᾶνος. ἐπὶ τῆς ἐμῆς γῆς ἐπιβέβηκε, περὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπηκόους ἐξήμαρτεν. ἔστω τὰ τῆς εὐπραγίας κοινά.” ἐπὶ τούτοις φιλοφρονησάμενος πρὸς τὸν Πρίσκον τὸν Θεόδωρον πέπομφεν. ὁ μὲν οὖν Θεόδωρος γεγονὼς πρὸς τὸν Πρίσκον διεξῆλθεν αὐτῷ τοῦ βαρβάρου τοὺς λόγους, ὁ δὲ Πρίσκος τῇ ὑστεραία ἐκκλησίᾳ 20 ἐκάθισε, παρήγει τε Ῥωμαίοις κοινωνὸν τῶν λαφύρων ποιήσασθαι καὶ τὸν βάρβαρον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τέως πρὸς τὸ συνοίσειν μὴ ἐνδημήσαντες κατεστασίαζον τοῦ στρατηγοῦ. ὁ δὲ στρατηγὸς πολλοῖς καὶ ποικίλοις καὶ λίαν ἐντελέσι λόγοις χρησάμενος τὰς

4. περιπέζια Exc. περιπέτεια IP. 10. κολάζει Exc. βαλάζει IP.

aspectas? quonam abire inhias? tum ille cordate, miror, ait, tam varios rotarum motus. earum quippe partes in altum sublatae rursus in humum descendunt, iterumque ascendunt quae descenderant. his auditis narrant Sesostrin ad modestiam correctum esse, mandasseque denuo iunctis mulis a collo regum iuga demi. haec tibi documento sint, Chagane, felicitate nihil esse inconstantius.” Chaganus hominis in admonendo lenitate commotus, fastum abiicit, confidentiam comprimit, ad pacem se dat; et postquam horis pluribus conticuit, tandem Theodorum his affatur. “novi imperare animo meo, cum limites egreditur: novi iram debellare, sed in tempore. desino Prisco irasci, Theodore: ille vicissim ex aequo et bono mihi amicus esto. partem praedarum Chaganus consequatur. in ditionem meam invasit; subditos meos afflixit. bona inde parta communia sunt.” posthaec mira humanitate tractatum ad Priscum remittit; cui Theodorus barbari verba renuntiavit. die altero Priscus acto conventu Romanos hortatur uti barbarum praedae socium fieri patiantur. Romani tunc, quid expediret, non considerantes, duci

δυναμεις ὑπέπεισε δοῦναι τι τῷ βαρβάρῳ τῆς λείας. ἀπέδοντο
 τοῖνν Ῥωμαῖοι τοὺς ἐαλωκότας τῷ Χαγάνῳ βαρβάρους, τῶν δὲ P 161
 λοιπῶν λαφύρων ἀμέτοχον αὐτὸν ποιησάμενοι διαλύουσι τὸ ἀμ-
 φιβολον. ἀσμενίσας τοῖνν ὁ Χαγάνος τὴν τῶν βαρβάρων ἀπό-
 5 δοσιν χώραν ἐδίδου ταῖς διαβάσεσιν. οὕτω μὲν οἷν οἱ Ῥωμαῖοι
 πέντε χιλιάδας βαρβάρων τῷ Χαγάνῳ προῖκα καταβαλλόμενοι
 ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνονται. ὁ δὲ στρατηγὸς ἀφίκετο ἐς Βυζάν-
 τιον. τοιγαροῦν ὁ Μαυρίκιος τῷ Πρίσκῳ ἐμίμμετο, σφάλμασι
 τε εὐηθείας αὐτὸν περιέβαλλεν ἀσυνέτως ἀποδεδωκότα τῷ βαρ-
 10 βάρῳ τὴν λείαν.

adversantur, qui multis variis prudentissimisque sermonibus eo illos ad-
 egit ut aliquid de spoliis barbaro donandum putarent. dant igitur Cha-
 gano barbaros captivos, et reliqua praeda sibi retenta controversiam
 omnem dirimunt. Chaganus libenter illis receptis, per regionem suam
 transitum Romanis permittit. ita illi quinque millibus captivorum reddi-
 tis Drizipera veniunt. dux Byzantium proficiscitur, quem Mauricius de
 stultitia facti reprehendit, ut qui barbaro partem praedae sine iudicio
 restituerit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Ζ'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ

Λ Ι Β Ε Ρ Ο Σ Ζ'.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *P*etrus dux Prisco substitutus ad exercitum cum mandatis ab imperatore discedit. ob annonam partim in vestibus, partim in armis, partim in auro signato accipiendam miles tumultuatur. Mauricius in concione probis appetitur. iratos dux lenit, edictumque imperatoris gratiosum de praemiis bene meritorum proferens benevolentiam exercitus reconciliat. omissis maledictis imperator collaudatur. (2) seditio imperatori nuntiatur. exercitum mille anteambulant, qui cum Sclavis praedam optimam ducentibus pugna congregiuntur. cuiusdam Romani virtus. barbari occiduntur. Petrus in venatu crus allisu frangit. imperator morarum impatiens probrose ad eum scribit; audiensque Sclavos Byzantium iter infestum moliri, in Thracia illi remansionem imperat. eius e loco in locum projectio. a Nobensibus exoratur uti cum ipsis solemne sancti Lupi martyris agat. Theodoropolim postmodum abit. (3) ab Asimitis tum civibus tum praesidiariis honestissime Petrus excipitur. eximiorum militum aspectu delectatus ab oppidanis eos impetrare frustra laborat. saeva lis cum sacrorum etiam locorum et episcopi contemptu enascitur. denique desiderio frustratus et probis oneratus urbem deserit. (4) mille exploratores a Petro missi in mille Bulgaros incidunt, quos telis appetunt. barbari pacem incassum petunt. Romani e praelio fugiunt. quamobrem barbari fugientes non sint persecuti. de violato fodere Chaganus querimoniam habet et muneribus placatur. hostium consilia Petrus explorat; exploratores capiuntur; modus explicatur. (5) Romani e flumine exeuntes a barbaris obruncantur: caeteri ex ipso flumine cum iisdem depugnant. Piragastus occumbit. barbari caeduntur fuganturque. Romanorum ex aquae penuria

calamitas. indicio barbari cuiusdam fluvio reperto vires instaurant: ab adversa ripa hostium iaculis conficiuntur, et e flumine egressi ab iisdemque devicti fugiunt. Priscus Petro succedit. (6) elogium Ioannis patriarchae Cpolitani, a voluptatum contemptu, a domitis animi perturbationibus, a ieiuniis, a misericordia in egentes, a studio paupertatis. eius lecto ligneo, stragulo, penulae quantum honorem pius imperator habuerit. Maurorum in Africa rebellio. Carthaginensium metus. Gennadii adversum barbaros victoria. ostentum cometae, et de cometis eruditorum sententiae. (7) Priscus exercitum diminutum offendens a Petri accusatione suorum consiliis avocatur. ut Istrum transiit, Chaganus eum super adventu interrogat. inter ambos de finibus litigium. de Scythis Caucasibus et Borealibus digressio, et ibi de victoriis Chagani cuiusdam. non esse Germanos Abares ad Istrum, et unde illis hoc nominis. Taugast urbs nobilissima, et eius incolae: vicini item Mucritae laudantur. (8) unde Abares in Europa, et qua occasione hoc nomen assumpserint. Ogor gentis 30 myriades a Chagano interfectae. de Thurum tyranno ab eodem caeso. legatio Chagani ad Mauricium de suis victoriis. mons aureus cur ita vocetur. apud Turcas pestilentia nunquam visa, terrae motus rari. eorum sacra. (9) Chagani foedus cum Taugastensibus. eorum mores. fluvius per medios labens. conditor urbis huius et alterius Alexander M. Chubdanensium principis mors quemadmodum ab ipsius concubinis lugeatur. plura super Chubdan urbe. albi Aethiopes ad Septentrionem. (10) Chaganus Singidonis moenia diruit, populum ad hostes demigrare cogit. Priscus in insulam Istri, deinde Constantiolum venit. Chagani de iure finium regundorum violato expostulatoria oratio; in qua officii in pace conservanda tuendoque foedere Priscus serio monetur. (11) in vexanda Singidone Chagani iniquitatem Priscus redarguit, eumque ab avaritia dehortatur, et a victoriae inconstantia ac mutabilitate rerum terret, et sententias loquitur. barbarus ira inflammatus graviora comminatur. ad Singidonem liberandam Gudois mittitur. obiectu plaustrorum barbari se tumentur. tandem fugam faciunt. muri deiecti instaurantur. Chaganus aperte foedus solvit. (12) in Dalmatia Chaganus urbem et quadraginta castra expugnat. Gudois cum delecta manu ad rem inspiciendam mittitur. quamobrem per impedita et invia loca iter fecerit. praedam barbaris interceptis recipit. Chaganus moeret. Mauricio et liberis eius caedes a monacho strictum portante gladium, a quodam insuper Herodiano praenuntiatur. (13) Chaganus Tomeam obsidet, cui Priscus succurrit. in castris hiberna aguntur utrinque. Chagani singularis et insperata in comiteatu Romanis ad dies sacros sufficiens liberalitas. petenti Priscus vicissim donat aromata. sub iisdem tentoriis pacifice degunt ambo exercitus. festis transactis separantur. Comentiolum Chaganum contra se venientem timens retrocedit. milites ad latrum urbem, velut proditi, probris eum conscindunt. (14) Romani diligentius sese obarmant. Comentiolum de permutatis ordinibus reprehenditur. eius astus. Romanorum fuga. barbari claustra transitu prohibendo circumdident: a Romanis repelluntur. Comentiolum ut ignavus fugitor Driziperis ingressu contumeliose arcetur. eam urbem barbari occupant. in templum Alexandri martyris eiusque cineres eorum impietas. (15) supplicium barbaris propter Alexandrum martyrem divinitus irrogatum saeva pestilentia. Chagani item filii septem uno die moriuntur; cui calamitoso historicus insultat. Comentioli in urbem Cpolim reditu formido immodica malorum cives incessit. imperator copias ad longum murum defendendum mittit. suadente senatu legatio ad Chaganum placandam instituitur. eius luctus acerbissimus. Romanorum de pace turbata reprehensio. condiciones in quas facta pax. (16) duo portenta, unum virili, alterum muliebri specie in Nilo conspecta. utrumque accurate describitur, et prius a praefecto adiuratur. reprehensa obiter curio-

sitate Herodoti, et mentione facta aliorum qui de Nili portentis scripserunt, de eius incremento scripturum pollicetur. (17) Nilus fluviorum maximus incertis oritur fontibus. media aestate ascendit. huius rei causae ex variis auctoribus; quorum omnium sententiis improbatis, unum Anarchidem Gnidium historicus sequitur.

- P 166 1. **Οὕτω μὲν οὖν Πρίσκος ἀπεχειρονεῖτο, πολέμαρχος δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὁ Πέτρος ἀναγορεύεται, ὃς καὶ αὐτάδελφος**
 V 252 **Μαυρικίου ἐτύγγανεν ὦν. ἐγχαράττει τοίνυν βασιλικὰς ἐπιστολάς ὁ Μαυρίκιος, ταύτας τε τῷ στρατηγῷ ἐπιδόσας τοῦτον ἀπεκδημεῖν τοῦ ἄστεος παρεσκευάζει καὶ πρὸς τὸ στρατόπεδον ἀφικέσθαι παρεκελεύετο. ἢ μία τοιγαροῦν τῶν βασιλικῶν ἐπιστολῶν στρατιωτικῆς ἐπιδόσεως τύπος ἐτύγγανεν· ὁ δὲ τύπος ἐβούλετο τριταῖς μοίραις συντάττεσθαι τὴν ἐπίδοσιν, δι' ἐσθῆτος καὶ ὄπλων καὶ χαράγματος χρυσίου. ἀποφοιτήσας τοίνυν τῆς Περὶνθου ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνεται, καὶ καταλιπὼν τὰ Δριζίπερα τῇ Ὀδησοῦ προσομιλεῖ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον ἐπιβεβηκότα τῆς Ὀδησοῦ τὸν πολέμαρχον ἐπισήμως ὑπεδέχετο Μαν. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ πολέμαρχος στηλιτεύσει τῷ πληθεὶ τὰς βασιλικὰς συλλαβὰς ἐνεχειρεῖ. ἢ μὲν οὖν πληθὺς ἑώρα πρὸς τάραχον· προηκῆκόει γὰρ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα. τοῦ τοίνυν στρατηγοῦ εἰς συνάθροισιν μίαν ἐπειγομένου τὰς δυνάμεις ποιήσασθαι, εἰς ὑπήκοον δὲ τῶν συνελθούτων τὰ τοῦ βασιλέως ποιήσασθαι λόγια, ἀποσκιρτῆ τὸ στρατόπεδον, καὶ τὸν στρατηγὸν καταλιμπάνον ἀγέραστον ἀπὸ σημείων τετάρτων μετὰ τάραχου στρατοπέδευεται. ὁ δὲ Πέτρος καταστασιαζόμενος ἀποκρύπτει τῶν βασιλικῶν προσταγμάτων τὰ λυπηρότερα. ἔχων δὲ ἀνὰ**

1. **H**unc in modum Priscus gradu motus et Petrus ab imperatore, cuius frater germanus erat, belli dux appellatus est. imperatoria mandata Mauricius conscribit, cum iis Petrum ab urbe dimissum ad exercitum proficisci monet. horum unum reddendae militaris annonae formam continebat, ut tripartito, in veste, in armis, in nummis aureis erogaretur. Perinthis igitur discedens Drizipera, iisque relictis Odessum accedit, ubi eum exercitus exquisito cum honore accepit. die quarto ab imperatore scripta militibus evulgare instituit. milites, quod mandatum imperatoris auditione praecipissent, turbas facere. cumque dux in unum eos cogere et ad edicta amplectenda inducere conaretur, resiliens ac repugnantibus illis frustra fuit: quin etiam eo contempto ad quartam leucam fremebundi secedere coeperunt. Petrus seditione circumventus de edictis tristiora tacet; et cum haberet in manu quaedam infestae mul-

χαῖρα καὶ τινα βασιλικῶν θεσπισμάτων τοῖς πολέμοις ὄχλοις
 συνοίσοντα, ἤξιόν ταῦτα ἐμφανῆ τῇ Ῥωμαϊκῇ δημοσιεῦσαι πλη-
 θύ. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες ἐς Μαυρίκιον
 ἐβλασφήμουν, ὃ δὲ πολέμαρχος συνέσει καὶ πειθοῖ τὴν τῶν στρα- **D**
 5 τοπέδων κατενύσας ὄργην τὰς ἰλαρωτέρας τῶν τοῦ βασιλείως
 ἐπιστολῶν τοῖς ἐνόμοις ἐστηλίτενε δήμοις. ἦν δὲ τὰ φιλοτίμως
 ἐν αὐταῖς περιεχόμενα τάδε, τοὺς ἀριστεύοντας τῶν Ῥωμαίων
 καὶ ἐκ τῆς τῶν κινδύνων μεγαλοψυχίας περιπεπτωκότας τισὶ συμ-
 φοραῖς ἔχειν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ τὴν ἀνάπαυλαν, τούτους δὲ ἐν
 10 ταῖς πόλεσιν ἀπομάχους πεφυκότας σιτίζεσθαι δαπάναις βασιλι-
 καῖς, τοὺς δὲ παῖδας τῶν στρατευσαμένων καὶ ἐν πολέμοις ὑπο-
 βαλόντας τοὺς φύσαντας ἀντὶ τῶν τεκόντων ἐγγράφεσθαι πρὸς
 τὸν πόλεμον. ταῦτα τοιγαροῦν ἐπὶ βημάτων τινῶν ὑψηλῶν τὸ
 ὀπλιτικὸν ἐκκλησιάσας ἐπέστρεφε πιθανῶς τε κατεδούλου. ἔνθεν
 15 καὶ μεταβολὴν τὰ τῆς ἀνίας ἐλάμβανε, καὶ πρὸς τὴν ἐς Μαυρί-
 κιον εὐνοίαν τὸν αὐτοκράτορα ἅπας ἐτέτραπτο. τοιγαροῦν κα-
 τευφημεῖτο ὁ Καῖσαρ, τῶν πρὸ μικροῦ ἀπολελυμένος διαβολῶν·
 τὸ γὰρ πλῆθος ἀβέβαιον ὃν σταθμῶν οὐδαμῶς ἐπιβέβηκε, ταῖς **P 167**
 ἐκ τοῦ παρήκοντος ἐκφοραῖς μεταμορφούμενον εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυ-
 20 χεν. οὕτω μὲν οὖν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τοῖς λυπηροῖς πρὸς τὸ στρα-
 τόπεδον διελύσατο· (2) τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῷ αὐτοκρά- **B**
 τορι τὰ περὶ τῆς στάσεως τῶν δυνάμεων κατεμήνυεν. ἀπολι-
 πῶν τε τὴν Ὀδησοῦν ἐπὶ τὰ εὐώνυμα τῶν χώρων μεταφοιτῆ, τῇ
 τε Μαρκιανοῦ συγγενόμενος πόλει χιλίους προθέειν τοῦ στρατο-
 25 πέδου προσέταξε. καὶ οὖν ἐντυγχάνουσιν οὗτοι ἐξακοσίους Σκλα-

titudini profutura, ea demum publicanda censet. Romani in concionem
 convenientes Mauricium verborum contumeliis lacerant, quorum iracun-
 diam prudentia et vi quadam persuadendi mitigans dux, laetiora in aper-
 tum profert, quae quidem haec magnifice complectebantur. placet Ro-
 manos fortiter dimicantes et ex magnitudine animi ad pericula subeunda
 in calamitatem delapsos de caetero vacationem habere, eosque expedi-
 tionum immunes per civitates sumptibus imperatoris sustentari, filios
 autem eorum qui militarunt et in pugna interierunt, pro ipsis parentibus
 in album referri. his e sublimi suggestu recitatis milites in viam revo-
 cavit et persuadendo fregit, moeroreque fugato unusquisque imperatori
 Mauricio animum reddidit. proinde calumniis paulo ante iactatis libera-
 tum omnes laudibus evehere, multitudo siquidem instabilis est, et a quo-
 libet impetu se auferri patitur, temereque et fortuito alias cogitationes
 induit. ita dux mandatum odiosum comprimens ab exercitu gratiam ini-
 vit. (2) quarto die imperatorem de seditione certiore facit, ex-
 cedensque Odesso in laevam regionis viam flectit, et Marcianopolim ve-
 niens mille de suis exercitum praecurrere iubet. qui in sexcentos Scla-

βηνοῖς λίαν ἐπαγομένοις Ῥωμαίων πολλήν· τὰ γὰρ Ζαλδαπά
καὶ Ἄκυς καὶ Σκόπις καταπρονομήσαντες αὐτοῖς ἐλαφραγώγουν
τοὺς ἀτυχήσαντας, ἦν δὲ αὐτοῖς ἐπὶ πλήθους πολλοῦ ἀμαξῶν ἢ
ἀποσκευῆ τῶν λαφύρων. ὡς δὲ ἐπιόντων ἔβλεψαν τοὺς Ῥω-
C
μαίους οἱ βάρβαροι, εἶτα καὶ ἀντεβλέφθησαν, ἐπὶ τὸν φόνον 5
τῶν αἰχμαλώτων ἐτρόποντο. ἀναιρεῖται τοίνυν ἢ τῶν ἀρρένων
αἰχμαλώτων ἡβηδὸν ἡλικία. ἐπεὶ δὲ δύσφρευκτος τοῖς βαρβάροις
ὑπῆν ἢ συνάντησις, τὰς ἀμάξας συνθέντες περιεβάλοντο χάρακα,
V 253 ἅμα τοῖς μειρακίοις τὰ γυναῖκα εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς τάφρου ἐνα-
ποθέμενοι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πεπλησιακότες τοῖς Γέταις (τοῦτο 10
γὰρ τοῖς βαρβάροις τὸ πρεσβύτερον ὄνομα) οὐκ ἐθάρρουν εἰς
χεῖρας ἔλθειν· ἐδεδίεσαν γὰρ τὰ ἐκ τοῦ χάρακος κατὰ τῶν ἵππων
ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀκόντια προερχόμενα. ὁ τοίνυν τούτων ἐπι-
στατῶν (Ἀλέξανδρος ὄνομα αὐτῶ) τῇ πατρίῳ τῶν Ῥωμαίων
φωνῇ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεκελεύετο καὶ κατασυστάδην τῶν πολεμι- 15
D
κῶν κινδύνων ἐφάπτεσθαι. ἀτὰρ οἱ Ῥωμαῖοι ἀποβάντες τῶν
ἵππων προσομιλοῦσι τῷ χάρακι, ἐδίδοσαν τε καὶ ἀντελάμβανον
τὰς ἐκπομπὰς τῶν βελῶν. τῆς μάχης τοιγαροῦν διαρκούσης ἑκα-
τέρῃ δυνάμει Ῥωμαῖός τις εἰσεπήδησε, καὶ ἀνείς ἐπὶ μᾶς ἐπι-
βαίνει ἀμάξης συνηνωμένης τῷ χάρακι καὶ περιφρουρούσης τὸ 20
βάρβαρον, εἶτα στὰς ἐπὶ ταύτης τῷ ξίφει τοὺς πλησιάζοντας
ἔπαιε. γίνεται τοίνυν τοῖς βαρβάροις ἀμεθόδετον τὸ κακόν·
λύουσι γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τῶν βαρβάρων τὸν χάρακα. οἱ
δὲ βάρβαροι ἀπειρηκότες τοῦ σώζεσθαι τὴν ἐπίλοιπον τῆς αἰχμα-
λωσίας μοῖραν ἀπέσφαττον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐγκρατῶς ἐπιθέμε- 25

18. διαρκούσης IP.

vos praeda Romana onustos incidunt. Zaldapa namque Acys et Scopos depopulati de integro miseros expilaverant, plaustra complura spoliis impleverant, barbari ut Romanos imminentes viderunt et ab iis visi sunt, ad captivos iugulandos prorumpunt, pubemque totam e medio tollunt. quoniam vero occursum Romanorum vitare se vix posse cernebant, vehiculis iunctis pro vallo se circumsepiunt, pueros et mulieres in medium recipiunt. Romani Getis (hoc enim illis nomen vetus est) propiores facti manum conserere cominus non audebant, e vallo accidentia in ipsorum equos tela metuentes, cum Alexander praefectus eos ad discrimen stataria pugna subeundum patria lingua cohortatur. ergo Romani de equis descendentes ad vallum procedunt. tela utrinque iaciuntur. et ex parte utraque Marte continuato, Romanus quidam insilit, enitensque plaustrum vallo coniunctum et pro defensione obiectum conscendit, illique insistens accedentes gladio ferit. barbaris deest cladis effugiendae consilium. perrumpunt quippe vallum Romani; ex quo barbari salutis spe orbati reliquum captivorum necant. Romani magna mole irruentes,

νοι ὀψέ που καὶ μόλις τοὺς περὶ τὸν χάρακα βαρβάρους ἀπέκτι-
 ναν. δευτέρα δὲ ἡμέρα, καὶ οἱ νενικηκότες τῷ στρατηγῷ τὰ
 συγκυρήσαντα διεξήρισαν. πεμπταῖος δὲ ὁ στρατηγὸς κατὰ τοῦ-
 τον τὸν χῶρον γενόμενος, καὶ δὴ τὰ ἐλίχερα τῶν προθεόντων
 5 ἰδῶν, ἠμείψατο τοὺς ἀνδραγαθήσαντας δώροις. τῇ δὲ ἕστε- P 163
 ραία κνηγετεῖν ὁ Πέτρος πειρώμενος γίνεται πρὸς ἄλσος βαθύ-
 συδὸς τοίνυν μεγίστου ἐν τούτῳ τῷ τέμπει κατεμφωλεύοντος, καὶ
 τῆς ὑλακῆς τῶν κινῶν γενομένης μεγάλῃς, τὸ θηρίον τοῦ ἐδρά-
 σματος ἐξανίσταται καὶ κατὰ τοῦ Πέτρου χωρεῖ. ὁ δὲ στρατη-
 10 γὸς πρὸς φυγὴν ἀναστρέψας τὸν ἵππον τὸν εὐάνυμον πόδα ἐξε-
 θλιψεν δένδρῳ ὑψιτενεῖ προσραγείς. ὀδύνας τοιγαροῦν ὁ Πέτρος
 ἀφορήτοις σφακελιζόμενος ἐνδιατρίβει τῷ χώρῳ, ἐπὶ τῷ σφάλ- B
 ματι κραταιῶς λιλανῶσηλευόμενος. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀσχάλλων ἐπὶ
 τῇ τριβῇ τοῦ στρατηγοῦ, τὴν τε περὶ τὸν πόλεμον ἀπραξίαν θαν-
 15 μάσας, τὸν στρατηγὸν ἐλογογράφει ταῖς ὕβρεσιν. ὁ τοίνυν Πέ-
 τρος τὴν ἐν γράμμασι δυσφημίαν μὴ φέρων τοῦ αὐτοκράτορος,
 ἔτι πικρῶς ὑπὸ τῆς νόσου κατατροχόμενος μεταποιεῖται τὸν χά-
 ρακα, καὶ τάρφους τέτταρας ἐναλλάξας ἐπὶ τὰς τῶν Σκλαβηνῶν
 ἐνεφοῖτα διατριβάς. δεκάτῃ δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Μαν- C
 0 ρίκιος βασιλεῖον ἐπιστολὴν τῷ αὐταδελφῷ ἐξέπεμπεν ἐνδημῆσαι
 τῇ Θράκῃ· ἠκηκόει γὰρ ὁ Μαυρίκιος τῶν Σκλαβηνῶν τὰ πλήθη
 ἐς Βυζάντιον τὰς ὁρμὰς ἐπιφέρειν. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐκ τούτου
 ἐπὶ τὸ Πίστου γίνεται φρούριον, μετὰ τοῦτο πρὸς τὰ Ζαλδαπὰ
 ἀφικνεῖται. δευτέρα δὲ ἡμέρα, καὶ πρὸς τὴν Ἰατρὸν τὴν πόλιν
 25 φοιτᾷ, καὶ δῆτα τὸ Λαταρκίου φρούριον παραμείψας εἰς Νοβάς
 στρατοπεδεύεται. οἱ τοίνυν ἐγχώριοι ἀκηκόετε τὸν στρατηγὸν

sero licet et vix, barbaros intra vallum trucidant. altero die victores
 Petro duci eventa exponunt. qui die quinto in eodem loco versans,
 praemiaque a praecurrentibus parta conspiciens, donis eos ob virtutem
 est prosecutus. postridie venationem exorsus in densum quendam saltum
 venit, in quo aper immanis delitebat, qui resonis canum latratibus e la-
 tibus suo excitus ducem petit. is equo ad fugam converso sinistrum
 pedem excelsae arbori illisum comminuit. doloribus ob id intolerandis
 tabescens, et ex illo infortunio laborans gravissime, in locis illis sese
 tenet. imperator moras indignans tantamque belli cessationem admirans,
 stomachosiores litteras ad eum scribit. Petrus convicia non ferens, quan-
 quam adhuc acerbis oppressus cruciatibus, itineri se dat, et quartis ca-
 stris loca ubi Sclavi morabantur attingit. decimo die Mauricius fratri
 epistolam transmittit, qua praecipit ut, quoniam audierit Sclavorum co-
 pias infestas Byzantium adventare, ipse Thracia ne excedat. ob hoc
 Pistum castellum, deinde Zaldapa contendit. postero die Iatrum urbem
 venit, Latarcloque castello praeterito Nobas appropinquat. eius adventu

ἐλευσόμενον τοῦ ἄστεος ἔξεχώρησαν, καὶ συνάντησιν αὐτῷ λίαν ἐπίδοξον ἐποίησαντο, καὶ τὸν Πέτρον καθικετεύουσι συνδιασώτην τῆς Λούπου γενέσθαι τοῦ μάρτυρος πανηγύρεως· κατ' ἐκείνην γὰρ τὴν ἡμέραν ἦν ἡ προεόρτιος ἑορτὴ Λούπου τοῦ μάρτυρος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς διημερεῦσαι περὶ τὸν χῶρον διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀνάγκης ὁδοιπορίαν μὴ δύνασθαι ἔφασκεν· οἱ δὲ τοῦ ἄστεος παχύναντες τὴν ἀξίωσιν τῇ ὑπεροχῇ τῶν δεήσεων τὸν στρατηγὸν ἐβιάσαντο μέτοχον γενέσθαι τῆς πανηγύρεως. ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἡμέρας δύο ἀνὰ τὸ πόλισμα γεγωνῶς ἀπαίρει ἐντεῦθεν, καὶ ἐπὶ τὴν Θεοδώρου πόλιν τάφρον ἐχάραξεν, ὑπὸ πρῶ-

D ^{V 254} τὴν δὲ ἔω ἐν τῇ λεγομένῃ Κουρίσκα φοιτᾷ. (3) τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἐν Ἀσίμῳ τῇ πόλει τὰς ἐπαύλεις ποιεῖται. ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ ἄστεος ἐμεμαθήκεσαν προσδόκιμον ὄντα τὸν στρατηγόν, ἔξω γεγονότες τοῦ ἄστεος συναντῶσι τῷ Πέτρῳ, καὶ περιφανῆ τὴν περὶ τὸ ἄστυ τοῦτο ἐπεποίητο εἰσοδόν. ἐν τῷ πόλισματι τούτῳ ἀπὸ 1

P 169 τῶν τῆς πόλεως· πυκνότερον γὰρ περὶ ταύτην τὴν πόλιν οἶα διάττοντες οἱ βάρβαροι κατεσπίλαζον. πυθόμενοι τοιγαροῦν τὸ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὀπλιτικὸν καθεστὸς μέλλειν ἤκειν τὸν στρατηγόν, τὰ σημεῖα ἀράμενον, ἃ βάνδα Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν, ἀποχωροῦσι τῆς πόλεως, εἶτα τοῖς ὀπλοῖς περιφραζάμενοι λίαν εὐκλειῶς τὸν στρατηγόν ὑπεδέχοντο. ὁ μὲν οὖν Πέτρος τὸ μεγαλοπρεπὲς τῶν περὶ τὴν πόλιν στρατιωτῶν θεασάμενος ἐνεχειρεῖ τούτους ἀπὸ τῆς πόλεως ἀφαιρεῖν καὶ ταῖς περὶ αὐτὸν συναναμιῶσαι δυνάμεσιν. οἱ μὲν οὖν ἄστοι τό τε περὶ τὴν πόλιν ὀπλιτικὸν 25

Π Ἰουστίνου τοῦ αὐτοκράτορος ὑπεδείκνυον νόμον, χαριζομένου τῇ

23. τῶν] τὸ IP.

in urbem perlato incolae perhonorifice obviam prodeunt, enixius rogantes uti festum diem Lupi martyris, cuius eo die praefestum erat, cum ipsis agere ne gravaretur. respondet propter necessariam profectioem illic se nec unum diem posse commorari. tum cives magis atque magis instantes summis precibus quod volunt extorquent. biduo ibidem peracto discedit, et ad Theodoropolim castrametatur, primoque diluculo Curiscam venit. (3) tertio die in oppido Asimo subsistit. oppidani ubi eum affore didicerunt, obviam se effundunt et insigni pompa introducunt. huic oppido praesidium militare iam pridem impositum erat, quod barbari crebrius id incursantes lacerarent. itaque et praesidarii postquam appropinquare ducem intellexerunt, sublatis vexillis, quae Romanis banda dicuntur, moenibus armati procedunt, eumque magna cum dignitate excipiunt. Petrus tam praestantes oppidi milites contemplatus, eos inde abducere et suis adiungere copiis machinatur. cives, atque adeo praesidarii ipsi, praesidium illud Iustini imperatoris auctoritate urbi attribu-

πόλει τὴν ἔνοπλον ταύτην διάδοχον πρόνοιαν. τῇ δὲ ἐπαύριον
 ὁ πολέμαρχος ἔνστασιν ποιησάμενος ἀφαιρεῖσθαι τῆς πολίχνης
 τοὺς συντεταγμένους ἐπὶ τῇ ταύτης φρουρᾷ κατηπείγεται. διὰ
 τοῦτο ἐπὶ τὸ τῆς πόλεως ἱερὸν οἱ περὶ τὴν πόλιν στρατιῶται τὴν
 5 καταφυγὴν ἐποιοῦντο. τούτων ὁ στρατηγὸς ἀκηκοὼς τῷ ἐπισκο-
 ποῦντι ἐδήλον τῶν ἱερῶν ὑπεξαγαγεῖν αὐτούς. δυσανασχετοῦν-
 τος δὲ τοῦ ἱερέως, ἀποστέλλει ὁ στρατηγὸς Γέντζωνα τὸν ταξιαρ-
 χον μετὰ πλήθους στρατιωτῶν ἔξωθῆσαι πρὸς βίαν τοὺς ἐπὶ τῷ **C**
 νεῷ τὴν καταφυγὴν ποιουμένους. τούτων δὴ ἀκηκοότες οἱ ἐν
 10 τοῖς ἱεροῖς ἐδράσματοι καταφεύγοντες, ὄπλοις φραζόμενοι τὰς
 θύρας τοῦ ἱεροῦ ἐναποκλείουσι πάντοθεν. ὁ μὲν οὖν Γέντζων
 τὴν ἔνστασιν τὴν ἐν τῷ ἱερῷ περιβόλῳ θεασάμενος τὴν τε ἀτο-
 πίαν τοῦ πράγματος διαγνοὺς, ἅμα δὲ καὶ τὴν αἰδῶ τοῦ ναοῦ
 σεβασθεῖς, ἀπρακτὸς ἀπεφοίτα. ὁ δὲ στρατηγὸς καταθυμω-
 15 θεὶς ἐπὶ τούτοις ἀποχειροτονεῖ τῆς στρατηγίας τὸν Γέντζωνα·
 ἦν δὲ ὁ Γέντζων τῆς πεζικῆς δυνάμεως ἡγεμῶν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ **D**
 ἕνα τινὰ τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων, ὃν σκρίβωνα Ῥω-
 μαῖοι κατονομάζουσιν, εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν μετὰ κλητὸν ποιη-
 σάμενος ἀναιδῆ τινὰ διεγχείρησιν τούτῳ προσέταττεν· ἡ δὲ ἀξίω-
 20 σις ἦν τὸν ἐπισκοποῦντα τὴν πόλιν ἠτιμωμένως ἔλκειν ἐπὶ τὸν
 χάρακα. τούτων οἱ τῆς πόλεως μάρτυρες γεγονότες ἅπαντες συν-
 αθροίζονται, καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀποσταλέντα κατὰ
 τοῦ ἱερέως ἔξωθοῦσι βίᾳ τῆς πόλεως, τὰς τε πύλας τοῦ τείχους
 συγκλείσαντες καθύμνον τὰς εὐφημίαις τὸν αὐτοκράτορα, τὸν
 25 δὲ στρατηγὸν ὕβρεσι περιέβαλλον. ὁ δὲ Πέτρος περιστοιχίσας

tum, et hanc quasi vicariam ipsius et armatam providentiam ab eo sibi
 donatam esse docent. die sequenti dux vehementius rem urgens, oppi-
 dulum constitutis defensoribus nudare annititur. qua de causa milites in
 aedem sacram tanquam in asylum confugiunt. eo comperto dux episcopo
 mandat uti eos inde educat. quod cum ille facere detrectaret, Gentonem
 taxiarchum cum cohorte ad perfugas illos per vim templo expellendos
 destinat. hoc simulatque illi resciverunt, arreptis armis templi ianuas
 occludunt. Gento hominum in sacro illo septo pertinaciam videns, et im-
 probum ducens quod imperatum erat, nec non templi sanctitatem reve-
 ritus, irrito incepto recedit. ea re dux furore impulsus, officio Gento-
 nem (ducebat autem peditatum) exiit. postridie quendam de satelliti-
 bus imperatoris (Romani scribonem nominant) in tabernaculum suum
 advocat, cui facinus impudens iniungit. postulat enim uti urbis episco-
 pum cum dedecore in castra pertrahat. id conspicati cives, concursu
 facto satellitem adversus episcopum a duce missum urbe eiiciunt, obse-
 ratisque portis laudes in imperatorem congerunt, Petrum maledictis coo-
 periant. sic Petrus alios indagine cingens, ipse a praesidio urbis ut reti

ἀπὸ σημείου τῆς πόλεως ἐνεκλύετο. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἐγχειρήσεως ἦν αὐτῷ κατονεΐδιστα, καταλιμπάνει τὸ πόλισμα, καὶ ἐς τὸ πρόσω βαδίσειως ἔναρξιν ἐποιεῖτο, μεγάλας βλασφημίας προπεμπόμενος ἐκ τῆς πόλεως.

P 170
V 256

4. Ἐκτη δ' ἡμέρα, καὶ πρὸς τὸ σκοπῆσαι τοὺς πολέ- 5
μους ἄνδρας χιλίους συνέταξεν. οὗτοι ἑκατοντάσι δέκα Βουλ-
γάρους προσπίπτουσιν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι, ἅτε δὴ εἰρήνης
Ῥωμαίοις καὶ Χαγάνῳ ὑπόουσης, ἀπεριμερίμνως ἐποιοῦντο τὴν
βάδισιν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι γνώμη τοῦ στρατηγοῦ κατὰ τῶν βαρβά- 10
ρων τοῖς ἀκοντίοις ἐκέχρητο. οἱ δὲ Βούλγαροι πρέσβεις ἐξέπεμ-
πον τὴν τε μάχην ἀποκηρυκεύοντες, καὶ παρήκουν Ῥωμαίοις τὴν
εἰρήνην μὴ διαφθεῖρειν. ὁ δὲ τοῦ συντάγματος ἔξαρχος πρὸς
B τὸν στρατηγὸν τοὺς πρέσβεις ἐξέπεμπεν, ἀπὸ σημείων ὀκτὼ πε-
φυκότεα τοῦ χωρίου. καὶ οὖν ὁ Πέτρος τοὺς εἰρηναίους λόγους
ἀποσεισάμενος τοῖς προθέουσι ἐδήλου φόνῳ μαχαίρας τοὺς βαρ- 15
βάρους παραχρῆμα ὀλλύναι. οἱ μὲν οὖν Βούλγαροι πρὸς μάχην
χεῖρας ἐνέμιξαν, καὶ λίαν ἥρωϊκῶς συνταξάμενοι εἰς φυγὴν ἀπο-
κλῖναι Ῥωμαίους ἠνάγκασαν. τούτου δῆτα γεγονότος ὑπανα-
χωροῦσι κατὰ μικρὸν καὶ οἱ βάρβαροι ἐντροπαλιζόμενοι, ὀλίγον
C γόνυ γονὸς ἐπαμείβοντες, ἵνα καὶ τι τῆς Ὀμηρικῆς δέλτου τοῖς 20
διηγῆμασιν ἀναμίξωμεν· ἐδεδίεσαν γὰρ μὴ πως ἐπίθετος δύνα-
μις τοῖς ἡττηθεῖσι προσομιλήσασα αὐθις συσταίῃ πρὸς πόλεμον.
ὁ μὲν οὖν Πέτρος διητυχηκῶς τοῦ βουλήματος, τὸν ταξίαρχον
τῶν προθεόντων τῆς ἐοθῆτος γυμνώσας δουλοπρεπῶς ἐμαστί-

quodam involutus est. quando igitur coeptum ei in probrum et infamiam vertit, relicto oppido ultra pergere institit, diris eum oppidanorum maledictis prosequentibus.

4. Sexto die mille viros ad hostes explorandos legit, qui in mille Bulgaros praeter opinionem incurrunt. barbari tanquam pace inter Romanos et Chaganum composita securi nihilque solliciti porro gradiuntur; in quos Romani ducis sui voluntate tela coniciunt. Bulgari oratores mittunt, pugnam deprecantur, et de pace non dissuenda Romanos admonent. hos oratores dux barbaricus ad Romanum ducem ab eo loco passuum octo millibus absentem misit. Petrus verba de pace aversatus, Bulgaris exercitum praecurrentibus mox sese barbaros ferro perditurum significat. itaque Bulgari pro tempore ad conflictum instructi manus conserunt, et servatis admodum viriliter ordinibus Romanos in fugam compellunt, conversisque sensim recedunt, paulum genua alternantes, ut etiam de Homericis libris aliquid historiae nostrae admisceamus. formidabant etenim, ne forte, si fugientes premendo assequerentur, redintegrare praelium cogerentur. Petrus proposito suo lapsus, praecurrentium exploratorum suorum taxiarchum detractis vestibis servilem in modum

γωσε. παραγίνονται τοίνυν ἐπὶ τὸν Χαγαῖνον οἱ βάρβαροι, καὶ τὰ παρηκολουθηκότα παραγυμνοῦσιν αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος ὡς τὸν Πέτρον πρέσβεις ἐξέπεμπε, καὶ παρασπονδοῦντί πως αὐτῷ κατωειδίξεν. ὁ δὲ Πέτρος τοὺς πρέσβεις πιθανοῖς λόγοις D
5 ἀπεβουκόλησε, καὶ ἄγνοιαν τοῦ σφάλματος προεφέρετο. δώροισι τοίνυν λαμποῦσι καὶ λαφύρων ζημίαις μετατίθησι τὸν βάρβαρον πρὸς εὐμένειαν.

Τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ πλησίον γίνεται τοῦ γείτονος ποταμοῦ, καὶ εἴκοσι συλλεξάμενος ἄνδρας ἐπεπόμφει διαπεραιουῶ-
10 σθαι τὸν ποταμὸν καὶ διανοῆσαι τὰ τῶν πολεμίων κινήματα. οἱ μὲν οὖν τὸν ποταμὸν διαπορθμευσάμενοι ἤλωσαν ἅπαντες. ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀλώσεως οὗτος. εἴθισται τοῖς ἐπὶ κατασκοπῇ συνταττομένοις αἰεὶ τὰς νύκτας ποιῆσθαι τὴν βάδισιν, ἡμέρας δὲ λαμπουσίας ὑπνοῖς προσομιλεῖν. οὗτοι πολλὴν τῇ προτεραία
15 διαπεποιηκότες πορείαν, εἶτα κεκοπιακότες ἐπὶ τοῖς σώμασιν, ὑπὸ τὸ λυκόφως εἰς ἀνάπαυλαν τρέπονται περὶ τινα πλησίον λόχμην. περὶ δὲ τὴν τρίτην ὥραν πάντων καθευδόντων, καὶ μὴ P 171
ὑπόντος τοῦ διαφρουροῦντός τινος, γίνονται περὶ τὴν λόχμην οἱ βάρβαροι. ἀποβάντες τοίνυν οἱ Σιλαβηνοὶ τῶν ἵππων ἐνεχει-
20 ρουν ψυχάζειν τοῖς τε ἵπποις ἀνακωχῆς μεταδιδόναι τινός. τοιγαροῦν ἐκ τοῦ παρήκοντος γίνονται οἱ Ῥωμαῖοι κατάφωροι. καὶ ζωορηθέντες οἱ δελλαιὶ ἀνητάζοντο διεξελθεῖν, ὅσα τοῖς Ῥωμαίοις βεβούληται. οἱ μὲν οὖν ἀπογνόντες τὴν σωτηρίαν διεξήεσαν ἅπαντα. ὁ δὲ Πειράγαστος (φύλαρχος δὲ οὗτος τῆς πλη-

14. τὴν προτεραίαν IP.

flagris caedit. Chagano barbari, quae sibi evenerunt, coram edisserunt. ille Petro per legatos foederis violati crimen exprobrat. Petrus legatos verbis ad fidem faciendam compositis deludit, et delicti huius ignorantiam praetexit. quamobrem donis insignibus, et spoliis praeterea ultro in poenam restitutis, barbarum ad benevolentiam traducit.

Quarto die flumini vicinior Petrus viginti delectis negotium dat, ut illo traiecto hostium sensus et consilia odorari studeant. traiciunt, capiunturque omnes in hunc modum. constitutis exploratoribus noctu semper ambulare, die redeunte somnum capere mos est. hi quod nocte praeterita longa ambulatione corpora delassaverant, primo diluculo in propinqua virgultorum densitate quieti concedunt. tertiam circiter horam conspiciunt omnibus, ad virgulta illa Sclavi accedunt, ab equis descendunt, frigus in umbra captare et equis tantisper indutias dare instituunt. dum praetereunt, Romanos deprehendunt, miseros capiunt, et ab iis quid molirentur Romani expiscantur. capti salutem desperantes aperiant omnia. Piragastus, tribunus catervae barbaricae, cum suis ad transitum

θύος ἐκείνης τῶν βαρβάρων) τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐπὶ τὰς τοῦ
 ποταμοῦ διαβάσεις στρατοπεδεύεται, καὶ ταῖς ὕλαις ἐγκρύπτεται
B οἷά τις ἐπιφυλλὶς ἀθεώρητος. (5) ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ τοῦ αὐ-
 τοκράτορος ἀδελφός, ἀπενδοκιμήσας ἐντεῦθεν πολεμίους ὑπεῖ-
 ναι, κελεύει τὸν ποταμὸν διαπεριουῶσθαι τὸ στράτευμα. χιλίων 5
 τοίνυν διαναηξαμένων τὸν ποταμὸν, ἅπαντας ἀναιροῦσιν οἱ βάρ-
 βαροι. τοῦτο διεγνωκὼς ὁ στρατηγὸς κατεπέμψεν τὰ πλήθη μὴ
 ἀνακερμάτιστον ἀλλὰ σύμφωνον ποιήσασθαι τὴν διάβασιν, ἵνα
 μὴ κατ' ὀλίγον τὸν ποταμὸν περαιοῦμενοι παρανάλωμα τοῖς ἀν-
C τιπάλοις γενήσωνται. οὕτω τοίνυν τῆς Ῥωμαϊκῆς κοσμηθείσης 10
 συντάξεως, περὶ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ οἱ βάρβαροι παρατά-
 τονται. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῶν πορθμιδίων τοὺς βαρβά-
 ρους κατακοντίζονται, οἱ δὲ βάρβαροι τὰ πλήθη τῆς ἐκπομπῆς
 τῶν βελῶν φέρειν ἀδυνατήσαντες ὄρσαν τὰς ὄχθας καταλιμ-
 πάνουσιν. ἀναιρεῖται τοίνυν ὁ τούτων ταξίαρχος, ὃν Πειρά- 15
 γαστον ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε· βέλους γὰρ ἐπὶ τῆς λαγόνος
 καταβληθέντος αὐτῷ, ἐν καιρῷ τε τῆς πληγῆς γεγονυίας, θά-
D νατος αὐτῷ πραγματεύεται. καὶ οὖν πεπτωκός τοῦ Πειραγά-
 στου τρέπεται πρὸς ἀποφυγὴν τὸ πολέμιον. γίνονται τοίνυν οἱ
 Ῥωμαῖοι κύριοι τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. εἶτα τὰ πλήθη τῶν 20
 βαρβάρων περιβάλλοντες φόνῳ πολλῷ πρὸς ἀπόδρασιν χωρεῖν
 αὐτοὺς κατηνάγκαζον. τὴν δὲ δίωξιν ἐς μακρὰν μὴ οἶοί τε ὄντες
 ποιήσασθαι διὰ τὸ τῆς ἵππου χηρεύειν, πρὸς τὸν χάρακα ἐπανέ-
 ζευξαν. γίνεται τοίνυν τῇ ὑστεραίᾳ μεγάλη πλάνη τοῖς ποδη-
 γοῦσι τὸ στράτευμα, ὅθεν καὶ ἀνυδρία τῷ στρατοπέδῳ ἐνέσκηψε, 25

4. an ἐνταῦθα?

25. an forte ἐνέσκηψε. ἡμέρα δευτέρα, καὶ?

fluminis procedit, atque in proxima silva haud secus quam racemus sub
 frondibus latet. (5) porro dux, imperatoris frater, haud ratus illic
 hostes latitare, annum traicere suos iubet. mille traiciunt, quos ad
 unum barbari interficiunt. id ubi dux sensit, dat operam sedulo ut non
 palatim sed iunctim omnes simul traiciant, ne aliqui ab hostibus de-
 leantur. sic igitur Romano agmine aggregato et adornato, ad ripam
 barbari acie digesta consistunt. Romani e naviculis tela mittunt, quo-
 rum multitudinem barbari cum defendere non possent, ripam deserunt,
 caditque ipsorum dux, cui Piragasto nomen fuisse diximus: sagitta
 quippe in eius ilia contorta, letale vulnus mors est consecuta. occiso
 Piragasto hostes in fugam convertuntur. Romani ripam obtinentes et
 in barbaros multa caede grassantes, caeteros item fugere cogunt. cum
 autem fugientes longius insequi nequirent propterea quod equis care-
 bant, ad vallum sese recipiunt. postridie multum de via aberrantibus
 qui exercitui pedibus praebant, in loca inaquosa deveniunt, crescitque

καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἐπετείνετο. οὐ φέροντος τοίνυν τοῦ ὀπλι-
 τικοῦ τὴν σπάνιν τοῦ ὕδατος οὕρῳ παρεμυθοῦντο τὸ δίψος.
 ἡμέρα δὲ τρίτη, καὶ τὸ κακὸν ἐμικύνετο. καὶ ἂν ἡ στρατιὰ
 διόλωλεν ἅπανσα, εἰ μὴ βάρβαρός τις ἀλὸς τὸν Ἑλιβακίαν αὐ-
 5 τοῖς ἐξέλεξε ποταμὸν, τέτταρας παρασάγγας ἀπέχοντα. οὕτω
 μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι ἐξ ἑωθινοῦ περιτυγχάνουσι ὕδατι. τοίνυν
 οἱ μὲν προκλιναντὲς πως τὰ γόνατα τοῖς χεῖλεσι τὸ ὕδωρ λα- P 172
 φύττουσιν, οἱ δὲ ἐπικεκυφότες ταῖς χερσὶν ἠρύοντο ὕδατα, ἄλ-
 λοι ἀπῆντλουν ταῖς ὑδρῖαις τὸ νῆμα. δασίος δὲ τέμπους ὑπόν-
 10 τος εἰς τὸ ἀντιπέρας τοῦ ποταμοῦ, καὶ βαρβάρων ἐγκρηπτομέ-
 νων αὐθι, γίνεται μεγίστη τοῖς Ῥωμαίοις ἐπήρεια· ἀκοντίοις
 γὰρ ἔβαλλον τοὺς ὑδρευομένους οἱ βάρβαροι. οὐκοῦν ἐξ ἀπό-
 πτου φόνος πολὺς ἐπεγίνετο. δυοῖν τοίνυν θάτερον ἦν ἐλέσθαι B
 ἀνάγκη, τοῦ ὕδατος ἀπειπεῖν καὶ ἀπὸ τοῦ δίψους τὸν βίον ἀπο-
 15 λιπεῖν, ἢ μετὰ τοῦ ὕδατος ὑπαντλεῖν καὶ τὸν θάνατον. ἀτὰρ
 πορθμία οἱ Ῥωμαῖοι ναυπηγησάμενοι τὸν ποταμὸν διενήξαντο,
 ὅπως κατάφωρον τὸ πολέμιον γένοιτο. ἐπεὶ δὲ πρὸς τὸ ἀντι-
 πέρας τὸ ὀπλιτικὸν παρεγένετο, ἀθρόον οἱ βάρβαροι ἐπιθέμενοι
 τῶν Ῥωμαίων κρατοῦσιν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι νενικημένοι πρὸς
 20 φρυγὴν ἀποκλίνουσι. καταπολεμηθέντος τοίνυν ὑπὸ τῶν βαρβά-
 ρων τοῦ Πέτρου Πρίσκος γίνεται στρατηγός, καὶ οὖν ἀποχειρο-
 τονηθεὶς τῆς ἡγεμονίας ὁ Πέτρος εἰς Βυζάντιον ἦκεν.

6. Πρὸς τεττάρων τοίνυν τούτων ἐνιαυτῶν (πρὸς γὰρ τὰ C
 πρεσβύτερα τῆς ἱστορίας αὐθις γινόμεθα) Ἰωάννης ὁ τὴν εἰς Βυ- V 257
 25 ζάντιον ἐκκλησίαν ἰθύνων τὸν τῆδε βίον ἀπέλιπεν, ὃς διὰ τὸ κα-

semper calamitas. milites aqua se defici non sustinentes, urina sitim
 consolantur. cum in diem tertium duraret augeturque miseria, per-
 issent utique universi, ni barbarus quidam captus de Helibacia fluvio
 quatuor parasangis distante illis indicasset. ita mane Romani aquam
 inveniunt. tum alii inclinatis genibus proni ore avido hauriunt, alii se
 incurvantes manu cava potum excipiunt, alii vasculis utuntur. et quia
 ex adverso fluminis opacum nemus erat, in quo se barbari condiderant,
 iterum Romani ope maxima invaduntur, iaculisque in aquantes immissis
 non parva de improviso strages editur. e duobus igitur alterum oport-
 tebat eligere, aut aqua penitus destitutos desperare et prae sitis magni-
 tudine emori, aut una cum aqua etiam interitum haurire. veruntamen
 scaphis compactis flumen tranant, quo hostes comprehenderent, ubi in
 ulteriorem ripam venerunt, confestim barbari prosilientes Romanis supe-
 riores evadunt: victi fugae se mandant. Petro a barbaris debellato
 Priscus dux renuntiatur, et Petrus abrogata sibi functione Byzantium
 revenit.

6. Ante quatuor hosce annos (rursum enim ad antiquiora revol-
 vitur narratio) Ioannes ecclesiae Byzantinae praesul huius lucis usuram

ταφιλοσοφῆσαι λίαν τῶν ἡδονῶν τυραννῆσαι τε τῶν παθῶν αὐτοκράτορά τε τῆς κοιλίας γενέσθαι νηστευτῆς ὑπὸ τῶν Βυζαντιῶν κατωνομάζετο. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἱκανὰ δανεισάμενον τάλαντα γραμματεῖον ἐκθέσθαι, τὴν τε οἰκείαν περιουσίαν ἐν ταῖς ὁμολογίαις τοῦ δανείσματος ὑποθέσθαι. ἐπεὶ δὲ μετῆρεν ὁ ἱερεὺς τῶν τῆδε, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρικίος τὴν τοῦ ἱεράρχου οὐσίαν διερευνησάμενος εὗρίσκει τὸν ἄνδρα ἀχρηματίαν φιλοσοφῆσαντα, καὶ λίαν ἀγασθεὶς τὴν ἐς ἄκρον τοῦ ἱερέως δικαιοσύνην διέρορῆξε προῖκα τὸ πρὸ μικροῦ συνταγὴν γραμματεῖον. μηδὲν γὰρ τῷ ἱερεῖ ἕτερόν φασι τὸν βασιλέα εὐρεῖν ἢ σκίμποδα ξύλινον καὶ σισύραν ἐξ ἐρίου ἐς τὰ μάλιστα εὐτελεῖ φαιλώνην τε ἀκαλλῆ· δυσείμων γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ λιπότητι βίου καταλαμπόμενος. ταῦτα δῆπου, ταῦτα ἀντὶ πολλῶν ἀν χρημάτων καὶ λίθων Ἰνδικῶν ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρικίος τιμησάμενος εἰς τὰ βασίλεια μετηγάγετο. ταῖς ἑαριναῖς τοιγαροῦν τῶν Χριστιανῶν νηστεύειν ἐναβρονόμενος, χαίρειν φράσας ταῖς χρυσταῖς καὶ λιθοκολλήτοις κλίταις, τοῖς τε νήμασι τῶν Σηρώων, ἐπὶ τοῦ ἱερέως ξυλλήνην σιβάδα ὁ βασιλεὺς κατεπαννυχίζετο, θείας τινὸς ἐντεῦθεν ὡσπερ οἴόμενος μεταλήψεσθαι χάριτος.

Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους οἱ περὶ τὴν Λιβύην Μαυροῦσσοιο διωμοσίαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ποιοῦνται. ἐπεὶ δὲ τὰ πλήθη συνέρρευσαν, ἐς μέγα φόβον οἱ Καρχηδόνιοι γίνονται. ὁ μὲν οὖν Γεννάδιος τὸ τηρικαῦτα Δέκαρ, οὐ στρατηγὸς ἐτόγχανεν

9. τὸ δεest IP.

12. ἦν] οὖν IP.

reddidit; qui quod voluptates egregie pessundaret et vitiosas animi motiones compesceret ventrique assiduum bellum faceret, ieiunator a Byzantiis cognomentum tulit. fertur quoque a Mauricio complura talenta mutuatus syngrapham illi dedisse, et rem familiarem pignori opposuisse. postquam die suo est perfunctus, Mauricius in eius facultates inquirens paupertatem consecratum invenit, ac magnopere singularem hierarchae sanctimoniam admiratus, syngrapham paulo ante conscriptam gratuito conscidit, nihil siquidem aliud invenisse aiunt praeter lectum ligneum et laneum stragulum nullius pretii ac deformem penulam: vili enim vestitu delectabatur vir frugalitate vitae conspicuus. atque ista, ista, inquam, grandi pecuniae et Indicis lapillis Mauricius anteponens, in palatium transfert, iisque glorians, vernis-Christianorum ieiuniis (in Quadragesima) aureos gemmatusque lectulos et stragula serica valere iubens, ligneo antistitis cubili totam noctem incubat, cum se divinam quandam gratiam inde percepturum arbitraretur.

Per idem tempus Mauri in Africa communiter contra Romanos iurarent. quibus copias cogentibus Carthaginenses in timorem non mediocrem adducti sunt. Gennadius itaque tum Decar, non praetor Li-

ὡν τῆς Λιβύης, τεθραμμένος ἀμυθῆτιω πλήθει τινὶ τὸν κατ' αὐ-
 τοῦ συστάντα πόλεμον, δόλω τὸς βαρβάρους κατεπολεμήσατο.
 ὑποκρινόμενος γὰρ πεποιῆσθαι ἅπαντα ὅσα περ οἱ βάρβαροι βού-
 λονται, καὶ εἰς ἄνεσιν περιτρέψας τὸ βάρβαρον, εὐωχουμένοις
 5 αὐτοῖς ἐπιτίθεται. τοῦ φόνου τοιγαροῦν γεγονότος πολλοῦ τῆς Β
 τε λείας περιφανοῦς ὁ Καρχηδόνιος πόλεμος ἐλάμβανε τὴν διά-
 λυσιν. οὕτω μὲν οὖν κατὰ τὴν Λιβύην εὖ καὶ μάλα κελῶς διε-
 τίθετο τοῖς Ῥωμαίοις.

Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις κομήτης ἐν τῷ ὑπεκκαύματι φαί-
 10 νεται. περὶ τούτων τοιγαροῦν τῶν δοκούντων συνεστάναι ἀστέ-
 ρων οἱ μὲν φιλόσοφοι πρὸς μετεωρολογικὰς καταφεύγουσιν ἀφορ-
 μὰς, ὡς Σταγειρίται καὶ Πλάτωνες ἐν τῷ Ἑλικῶνι τῆς μνήμης
 βίβλοις ἐναπεγράψαντο· ἀστρολόγοι δὲ καὶ ἱστοριογράφοι τινὲς
 προαγόρευσιν ἔσομένων τινῶν λυπηρῶν ἀπεφήναντο. ἀλλ' ἡμεῖς
 15 τοὺς περὶ τούτων λόγους τῇ ἀναβολῇ τῆς διηγήσεως χαρισάμενοι
 πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπιτοξάζεσθαι τὴν ἱστορίαν καταναγκάσωμεν.

7. Ἦρος ἀρχομένου καὶ ὁ Πρίσκος τοῦ Βυζαντινοῦ ἀπο-
 φοιτῆ. εἶτα πρὸς τῇ Ἀστικῇ τὴς δυνάμεις συνήθροισε, τὸν τε
 ἀριθμὸν τῆς δυνάμειος ἐξετάσας εἰρίσκει ὁ στρατηγὸς πολὺ τῶν
 20 Ῥωμαίων πλήθος διαφθαρέν. πειρᾶται τοιγαροῦν ἐς Μαυρίκιον
 τὸν αὐτοκράτορα κατὰδηλα τὰ τοῦ Πέτρου ποιήσασθαι σφάλ-
 ματα. ὁμῶς ὑποπίθεται ὑπὸ συμβούλων τινῶν κρύψαι τὰ
 πλημμελήματα. δέκα τοίνυν καὶ πέντε ποιησάμενος χάρακας, D
 τὸν τε Ἴστρον διαπεραιωθεὶς ποταμὸν, τετάρτη ἡμέρα, καὶ εἰς
 25 Νόβας τὰς ἄνω ὁ στρατηγὸς παραγίνεται. ὁ δὲ Χαγᾶνος τοῦτο

byae, cum exercitu numerosissimo bellum sibi intentari videret, dolo de
 barbaris triumphum egit. simulans enim facta a se omnia quae illi vo-
 luissent, dum feriis et epulationibus indulgent, eos appetit, multisque
 occisis finem Carthaginensi bello memorabilem imponit. hunc in modum
 res Romanae in Africa secunda admodum fortuna administrata est.

Per eosdem dies cometes ardere conspectus. in huiuscemodi astris,
 ut videntur, philosophi ad causas meteorologicas confugiunt, quas Sta-
 giritae et Platonες in Helicone libris ad memoriam commendaverunt.
 astrologi autem historiarumque scriptores quidam rerum tristium habere
 praesagium asseverant. verum nos huiusmodi disputationem narrationi
 pertendendae condonantes, ad destinatum scopum historiam urgeamus.

7. Initio veris Priscus Byzantio discedit, copiisque in Astica con-
 gregatis et recensitis magnum Romanorum numerum perisse deprehendit.
 quare cum Petrum neglecti officii accusare apud imperatorem vellet, ta-
 men monitis quorundam motus eius delicta dissimulanda existimavit.
 quintis igitur et decimis castris, et Istro amne transmissis, quarto die
 Nobas superiores venit. eo rescito Chaganus per legatos ex Prisco ad-

μεμαθηκῶς ὡς τὸν Πρίσκον πρέσβεις ἐξέπεμψε, τὴν τε αἰτίαν ἐξηρευνᾶτο μαθεῖν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀγίξεως. ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς τόπους ἐφασκεν εὐφρεῖς ἐς κυνηγέσια πεφυκέναι, ἰππασίμους τε καὶ λίαν εὐύδρους. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἐδήλου ἐπ' ἄλλοτρίας γῆς ἐπιβαίνειν Ῥωμαίους, παρυσπονδῆσαι τε Πρίσκον, καὶ ἀοράτως τὴν εἰρήνην ὑπ' αὐτοῦ περισχίζεσθαι. ἐφασκε τοίνυν ὁ

P 174 Πρίσκος Ῥωμαϊκὸν ὑπεῖναι τὸ ἔδαφος, ὁ δὲ βάρβαρος ὅπλοις καὶ νόμοις πολέμων Ῥωμαίους ἀποκτήσασθαι τοῦτο. τοῦ τοίνυν Χαγᾶνου ζυγομαχοῦντος καὶ διαμφιβάλλοντος περὶ τούτων τῶν τόπων, φασὶ τὸν Πρίσκον τὴν ἐκ τῆς ἕω ἀπόδρασιν ὄνειδίσαι Χαγᾶνον.

Ἄλλ' ἐπεὶ περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν πρὸς τῷ Καυκάσῳ τῶν τε πρὸς βορρῶν τετραμμένων μνήμην ἐποιησάμεθα, φέρε δὴ φέρε τὰ παρηκολουθηκότα κατὰ τούτους τοὺς χρόνους τοῖς μεγίστοις ἔθνεσι τούτοις ὥσπερ ἐμβόλιμά τινα διηγήματα τὴν ἰστο-

B ρίαν μεσολαβήσαντες παραθῶμεθα. Θέρους ἐνεστῶτος κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν ὁ πρὸς τῇ ἕω ὑπὸ τῶν Τούρκων Χαγᾶνος ὑμνούμενος πρέσβεις ἐξέπεμψε Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι, ἐπιστολὴν τε συντεταχῶς ἐπινίκια ἐνεχάραττεν ἐν αὐτῇ. ἡ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐπιγραφή εἶχεν ἐπὶ λέξεως οὕτως "τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων ὁ Χαγᾶνος ὁ μέγας δεσπότης ἐπὶ γεινῶν καὶ κύριος κλιμάτων τῆς οἰκουμένης ἐπί." τῷ ὄντι γὰρ τὸν ἐθνάρχην τῶν Ἀβδελῶν (φημὶ δὴ τῶν λεγομένων Ἐφθαλιτῶν) καταπολεμήσας οὗτος αὐτὸς ὁ Χαγᾶνος ἐνίκησε, τὴν τε τοῦ ἔθνους ἀρχὴν

23. νεφθαλιτῶν IP.

ventus causam exquirat. respondet Priscus, quia loca illa ad venandum et equitandum natura accommodata sint et aquis abundant. Chaganus docet Romanos in regione aliena pedem ponere, et Priscum foedus transgredi occulteque pacem convellere. Priscus haec contra, Romanum esse solum. et barbarus, armis ac iure belli Romanos id amisisse. Chagano igitur rixante et super his locis disceptante, Priscum ei ex Oriente fugam obiecisse ferunt.

Sed quoniam de Scythiis ad Caucasum et Boream habitantibus mentio illata est, agendum, quae maximis hisce gentibus per haec tempora acciderunt, cursu historiae insititia quadam narratione interrupto prodamus. aestate huius anni appetente Chaganus in Oriente a Turcis celebratus legatos ad Mauricium imperatorem mittit, cum epistola, in qua de triumphis suis gloriatur. inscriptio ad verbum talis erat. "Imperatori Romanorum Chaganus magnus despota septem gentium et dominus septem mundi climatum." sane principem gentis Abdelarum, qui aliter Ephthalitae, bello hic Chaganus subegit, sibi que imperium illud

περιβάλετο. ἐπὶ τῇ νίκῃ τοίνυν εἰς μέγα ἄρθεις, καὶ τὸν Στεμ- C
 βισχάδαυ σύμμαχον ποιησάμενος, τὸ τῶν Ἀβάρων ἔθνος κατε-
 δουλώσατο. ἀλλὰ μὴ τις οἰέσθω παριστορεῖν ἡμᾶς κατὰ τού-
 τους τοὺς χρόνους, Ἀβάρους εἶναι διανοούμενος τοὺς ἀνὰ τὴν
 5 Εὐρώπην καὶ τὴν Παννονίαν προσοικοῦντας βαρβάρους, καὶ
 τούτων τὴν ἄφιξιν πρεσβυτέρων γενέσθαι τῶν χρόνων Μαυρι-
 κίου τοῦ αὐτοκράτορος. ψευδωνύμως γὰρ Ἀβάρων προσηγορίαν
 οἱ περὶ τὸν Ἴστρον περιεβάλλοντο βάρβαροι· ὅθεν δὲ τὸ γένος αὐ-
 τοῖς, ὅσον οὐπω εἰρήσεται. ἤττηθέντων γοῦν τῶν Ἀβάρων
 10 (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνομεν) οἱ μὲν πρὸς τοὺς κατέχοντας τὴν
 Ταυγᾶστ παραγίνονται. πόλις ἐπιφανής, τῶν τε λεγομένων D
 Τούρκων ἀπώκισται χιλίοις πρὸς τοῖς πεντακοσίοις σημείοις·
 αὐτὴ ὁμορος καθέστηκε τοῖς Ἰνδοῖς. οἱ δὲ περὶ τὴν Ταυγᾶστ
 ἀδλιζόμενοι βάρβαροι ἔθνος ἀλκιμώτατον καὶ πολυανθρωπότατον,
 15 καὶ τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνεσι διὰ τὸ μέγεθος ἀπαράλλη-
 λον. ἕτεροι τῶν Ἀβάρων ἐπὶ τὴν ἤτιαν πρὸς ταπεινοτέραν ἀπο-
 κλίναντες τύχην παραγίνονται πρὸς τοὺς λεγομένους Μουκρί.
 τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος πλησιέστατον πέφυκε τῶν Ταυγᾶστ, ἀλκὴ δὲ
 αὐτῷ πρὸς τὰς παρατάξεις πολλὴ διὰ τε τὰ ἐκ τῶν γυμνασίων
 20 ὄσημέραι μελετήματα διὰ τε τὴν περὶ τοὺς κινδύνους τῆς ψυχῆς
 ἐγκαρτέρησιν. ἐπιβαίνει τοίνυν καὶ ἕτερον ἐγχειρήσεως ὁ Χα-
 γᾶνος, καὶ τοὺς Ὀγῶρ ἐχειρώσατο πάντας. ἔθνος δὲ τοῦτο
 τῶν ἰσχυροτάτων καθέστηκεν διὰ τε τὴν πολυανδρίαν καὶ τὴν
 πρὸς τὸν πόλεμον ἔνοπλον ἄσκησιν. οὗτοι δὲ πρὸς ταῖς ἀνατο-
 25 λαῖς τὰς οἰκῆσεις ποιοῦνται, ἔνθα ὁ Τίλ διαρρεῖ ποταμός, ὃν

vindicavit. ea victoria inflatus, et Stembischada ad armorum societatem
 adiuncto, Abarum quoque nationem in ditionem suam redegit. nolim au-
 tem quemquam opinari me huius temporis res mala fide commemorare,
 dum sentit Abaros esse barbaros illos, qui in Europa et Pannonia se-
 des habent, eoque ante Mauricii tempora advenerunt. falso enim id
 nomen barbari Istrum accolentes usurpant. unde porro et illis genus,
 infra dicitur. ergo devictis a Chagano Abaris (sursum enim redeo) alii
 eorum ad Taugastenses confugerunt (est autem Taugast Turcarum no-
 bilis colonia, stadiis mille quingentis ab India distans, cuius indigenae
 et strenuissimi et frequentissimi et praestantia quovis populo in orbe
 terrarum superiores), alii propter amissam libertatem humiliorem sortiti
 conditionem ad Mucritas qui dicuntur, Taugastensibus vicinissimos se
 contulerunt, ad praelia ineunda tum propter quotidiana belli exercitia
 tum propter tolerantiam in periculis eximio animorum robore praedita.
 aggressus est et aliud facinus Chaganus, et Ogor gentem totam domuit.
 fuit haec gens tum numero tum armorum exercitatione validissima. haec

Μέλανα Τούρκοις ἀποκαλεῖν ἔθος. οἱ δὲ τούτου τοῦ ἔθνους παλαιότατοι ἕξαρχοι Οὐάρ καὶ Χεουννὶ ὠνομάζοντο· ἐκ τούτων καὶ τινὰ τῶν ἔθνῶν ἐκείνων τὴν ὀνομασίαν ἐκληρώσαντο, Οὐάρ καὶ Χουννὶ ὀνομαζόμενα. (8) Ἰουστινιανοῦ τοίνυν τοῦ αὐτοκράτορος τὸ βασιλεῖον κράτος ἐπέχοντος ἐκ τούτων τῶν Οὐάρ καὶ Χουννὶ ὄληγη ἀποδράσασα μοῖρα τοῦ ἀρχηγόνου φύλου ἐκείνου ἐνδημῆε τῇ Εὐρώπῃ. οὗτοι Ἀβάρους ἑαυτοὺς ὀνομάσαντες τὸν ἡγεμόνα τῇ τοῦ Χαγάνου προσηγορίᾳ φαιδρύνουσι. ὅθεν αὐτοῖς ὁ τρόπος πρὸς μετὰθῆσιν ὀνομάτων ἐχώρησε, λέξωμεν τῆς ἀληθείας κατὰ μηδὲν ἀφιστάμενοι. Σαρσῆλτ καὶ Οὐννου-γούνοι καὶ Σαβίροι, Οὐννικά τε πρὸς τούτοις ἕτερα ἔθνη, ὀπηνικά τῶν Οὐάρ καὶ Χουννὶ ἔτι ἀπόμοιραν κατὰ τοὺς τόπους αὐτῶν ἀποδιδράσκουσαν ἐθεάσαντο, εἰς μέγιστον καταπίπτουσι φόβον, ὑποτοπάσαντες Ἀβάρους ὑπεῖναι τοὺς ἐνδημήσαντας. διὰ τοῦτο δάροις λαμπροῖς τοὺς φρυγάδας τιμήσαντες ἔδοξαν ἀντιλαμβάνειν παρ' αὐτῶν τὴν ἀβλάβειαν. οἱ τοίνυν Οὐάρ καὶ Χουννὶ ὡς εἶδον τὴν τῆς ἀποφυγῆς ἐπιδέξιον ἔναρξιν, τὴν πλάνην τῶν πρεσβευσαμένων οἰκωσάμενοι Ἀβάρους ἑαυτοὺς κατονόμασαν· λέγεται γὰρ ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς Σκυθικοῖς τὸ τῶν Ἀβάρων ὑπεῖναι ἐντρεχέστατον φύλον. ἀμέλει τοι καὶ μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς οἱ Ψευδάβαροι (λέγειν γὰρ οὕτως αὐτοῖς οἰκειότερον) ταῖς γενεαρχαῖς διήγησθαι, καὶ οἱ μὲν Οὐάρ ἀρχαιοπρεπῶς ὀνομάζονται, οἱ δὲ Χουννὶ προσαγορεύονται.

12. τῶν] τὸν IP.

in Oriente ad fluvium Til accolit, quem Turcae Nigrum appellare solent. eius vetustissimi principes Var et Cheunni vocabantur, a quibus etiam nonnullae illarum gentium adeptae sunt appellationem, ut Var et Chunni nominarentur. (8) Iustiniano porro Augusto imperium obtinente, ex hisce gentibus Var et Chunni exigua pars a primaevo genere illo profugiens in Europam se intulit, qui se Abares et principem suum Chaganum honoris causa nominarunt. qua vero occasione nomina commutarint, nihil a veritate abeuntes explicabimus. Sarselt et Unnuguni et Sabiri et insuper aliae gentes Hunnicae, postquam partem Var et Chunni ad loca sua confugientem viderunt, ingenti metu percussae sunt, quod advenas illos Abaros esse suspicarentur. quocirca securitati consultum cupientes, donis amplissimis eos coluerunt. Var itaque et Chunni, ut perfugium sibi feliciter evenisse animadverterunt, errorem sese honorantium non aspernati, Abares dici voluerunt. etenim inter gentes Scythicas ingenio omnibus antecellere Abares existimantur. nimirum etiam usque ad nostram aetatem Pseudabares (sic enim magis proprie appellari debent) generis origine distincti, alii Var, alii Chunni veteri

ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῶν Ψευδαβάρων ὡς ἐν ἐπιτομῇ διεξήλθομεν, πρὸς τὰ συνεχῆ τῆς ἱστορίας τὴν ἔκθεσιν ποιησώμεθα. τοῦ τοίνυν Ὀγῶρ λίαν ἐγκρατῶς νενικημένον, τὸν τοῦ Κόλχ ἔθναρχην στόματι ῥομφαίας ὁ Χαγᾶνος παρέδωκεν. ἀναιροῦνται τοῖνυν ἐκ τούτου δῆτα τοῦ ἔθνους κατὰ τὸν πόλεμον μυριάδες τριάκοντα, ὡς ὁδὸν ἡμερῶν τεττάρων ἐπέχειν τὴν τῶν καταπεπτωκότων σωμάτων συνέχειαν. οὕτω δῆτα τῆς νίκης τῷ Χαγᾶνω μειδιώσης ἐπιφανῶς, συγκροτεῖται τοῖς Τούρκοις ἐμφύλιος πόλεμος. ἀνὴρ τις Τουρούμ ὀνομαζόμενος, πρὸς γένος καθεστῶς τῷ Χαγᾶνω, νεωτερίσας δυνάμεις μεγάλας συνήθροισεν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν μάχην τὰ τοῦ τετυρανηκότος ἦν ἐγκρατέστερα, προσβέβηται ὁ Χαγᾶνος πρὸς ἑτέρους τρεῖς μεγάλους Χαγᾶνους· ταῦτα δὲ τούτοις ὀνόματα, Σπαρζευγοῦν καὶ Κονναξολὰ καὶ Τουλδίχ. συναθροισθείσης τοίνυν τῆς ὅλης ἐκτάξεως εἰς τὸ Ἰκάρ (χῶρος δὲ οὗτος πεδίοις ἐνεληγμένους μεγάλοις), τῶν τε ἀντιθέτων κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν τόπον ἐντιταξαμένων ἡρωϊκῶς, πίπτει ὁ τύραννος καὶ εἰς φυγὴν αἱ συμμαχοῦσαι δυνάμεις ἐξέκλιναν, καὶ πολλοῦ γενομένου τοῦ φόνου πάλιν κύριος τῆς ἑαυτοῦ ὁ Χαγᾶνος χώρας ἐγένετο. τούτων τῶν ἐπινικίων τὴν μῆνυσιν διὰ τῶν πρέσβειων ὁ Χαγᾶνος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον ἐπέποιήτο. τὸ δὲ Ἰκάρ τοῦ ὄρους τοῦ λεγομένου χρυσοῦ τετρακοσίοις σημείοις ἀπόικισται. τοῦτο δῆτα τὸ ὄρος ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς ἔχει τὴν ἴδρυσιν, χρυσοῦν δὲ παρὰ τῶν ἐγχωρίων κατονομάζεται τοῦτο μὲν διὰ τὴν δαψίλειαν τῶν ἐν αὐτῷ φρυομένων καρπῶν, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸ θρημμάτων καὶ νωτοφόρων ζώων

nomine dicuntur. quoniam ergo de Pseudabaris breviter disseruimus, quae de historia sequuntur, scribere persequamur. Ogor magna ope debellatis, Colch gentis principem Chaganus gladio sustulit. ex qua gente caesa bello trecenta millia, ut cadaverum continuata series dierum quatuor viam occuparet. hunc igitur in modum victoria Chagano insigniter arridente, civile inter Turcas bellum exarsit. vir quidam vocabulo Turum cum Chagano cognatione coniunctus, res novans, copias ingentes contraxit, collatisque cum eo signis superior discessit. Chaganus alios tres Chaganos sibi per legatos adiungit, quibus nomina propria fuerunt Sparzeugun, Cunaxolan, Tuldich. universis itaque copiis ad Icar, locum latis in campis situm, constitutis et instructis, adversariisque ibidem fortissime dimicantibus, tyrannus occumbit. eius agmen fugae se dat, et Chaganus magna cum caede ditionem in potestatem reducit. harum victoriarum laetitiam Chaganus Mauricio per legatos significavit. Icar vero a monte aureo, ut appellatur, quadringentis millibus abest. hic mons Orientem spectans partim ab ubertate et copia fructuum in eo provenientium, partim a pecudibus et iumentis, quibus est frequentissimus, apud indigenas aurei nomen invenit. est autem lege receptum apud

εἶναι κατάκομον. νόμος δὲ Τούρκοις τῷ κρατεστέρῳ Χαγᾶνῳ
B τοῦ χρυσοῦ ὄρους παραχωρεῖν. δυσὶ δὲ μεγίστοις τισὶ τὸ Τούρ-
 κων ἔθνος μεγαλαυχεῖ· φασὶ γὰρ ἄνωθεν αὐτοὺς καὶ ἐξ ἀρχῆς
 μηδέποτε λοιμῶν ἐπιδημίαν θεάσασθαι, τῶν τε σεισμῶν σπάνιν
 εἶναι κατ' ἐκείνην τὴν χώραν. τὴν δὲ Βακάθ ὑπὸ τῶν Οὐννου-
 γούρων πάλαι ποτὲ πολισθεῖσαν καταπεσεῖν τοῖς σειμοῖς, τὴν
 δὲ Σογδαηνὴν καὶ λοιμῶν καὶ σεισμῶν ἔμπειρον πεφυκέναι. τι-
 μῶσι τοιγαροῦν οἱ Τοῦρκοι λίαν ἐκτόπως τὸ πῦρ, ἄερα δὲ καὶ
V 260 ὕδωρ γεραίρουσιν· ὑμνοῦσι τὴν γῆν. πρόσκνυοῦσι δὲ μόνως καὶ
C θεὸν ὀνομάζουσι τὸν πεποιηκότα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. τού-
 τῳ θύουσιν ἵππους καὶ βόας καὶ πρόβατα, ἱερεῖς κεκτημένοι, οἱ
 καὶ τὴν τῶν μελλόντων αὐτοῖς δοκοῦσιν ἐκτίθεσθαι προαγόρευ-
 σιν. κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον οἱ Ταρνιαχ καὶ οἱ Κοτζιγηροὶ (καὶ
 οὔτοι δὲ ἐκ τῶν Οὐὰρ καὶ Χουννί) ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀποδιδρά-
 σκουσι, καὶ πρὸς τὴν Εὐρώπην γενόμενοι τοῖς περὶ τὸν Χαγᾶνον
 τῶν Ἀβάρων συνάπτονται. λέγεται δὲ καὶ τοὺς Ζαβενδέρ ἐκ
 τοῦ γένους πεφυκέναι τῶν Οὐὰρ καὶ Χουννί. ἡ δὲ γεγονυῖα
 ἐπίθετος δύναμις τοῖς Ἀβάροις εἰς δέκα χιλιάδας ἠκρίβωτο.
D (9) ὁ μὲν οὖν τῶν Τούρκων Χαγᾶνος τὸν ἐμφύλιον καταλυσά-
 μενος πόλεμον εὐδαιμόνως ἐχειραγῶγει τὰ πράγματα, ποιεῖται
 δὲ καὶ συνθήκας πρὸς τοὺς Ταυγᾶστ, ὅπως βαθεῖαν πάντοθεν
 τὴν γαλήνην ἐμπορευόμενος ἀστασίαστον τὴν ἀρχὴν καταστήση-
 ται. ὁ δὲ τῆς Ταυγᾶστ κλιματάρχης Ταῖσᾶν ὀνομάζεται, ὅπερ
 υἱὸς θεοῦ ταῖς Ἑλληνικαῖς φωναῖς ἐνσημαίνεται. ἡ γὰρ ἀρχή

Turcas potentiori Chagano montem aureum cedere. caeterum duabus rebus, iisque maximis Turcarum gens gloriatur. aiunt enim iam inde a priscis temporibus et a principio nunquam pestilentiam eos invasisse, rarasque in ea regione terrae concussiones existere. Bacath ab Unnuguris olim aedificatam terra conquassata corruisse, Sogdianam vero et pestilentiam et terrae tremores experiri. Turcae admodum stolide ignem colunt, aëremque et aquam venerantur, telluri hymnos concinunt, adorant autem tantummodo et deum nuncupant, qui hanc rerum universitatem aedificavit. huic equos et boves et oves sacrificant; habentque sacerdotes, in quibus inesse vaticinandi facultatem arbitrantur. per idem tempus et Tarniach et Cotzageri (hi populi etiam ex Var et Chunni gentibus erant) a Turcis profugi Europam immigrant, et Abaribus Chagano subiectis se admiscunt. traditum est etiam Zabender ex Var et Chunni propagatos. qui ad Abaros accesserunt, eos ad decem millia fuisse plane compertum est. (9) Chaganus igitur civili bello finito rem felicibus auspiciis administrat, et cum Taugastensibus foedus percutit, ut tranquillitatem et pacem supremam undique nactus, principatum sibi omnis seditio- nis expertem efficeret. princeps autem in Taugast Taisan audit, quae vox Graeca lingua filium dei sonat. hoc regnum nullis intestinis discordiis

τῆς Ταυγάστ οὐ στασιάζεται· γένος γὰρ αὐτοῖς τὴν χειροτονίαν
 τοῦ ἡγεμόνος παρέχεται. τούτῳ δὲ τῷ ἔθνει θρησκεία ἀγάλ-
 ματα, νόμοι δὲ δίκαιοι, καὶ σωφροσύνης ἐμπλεως ὁ βίος αὐ-
 τοῖς. ἔθνος δὲ τούτοις νόμον μιμούμενον, μηδέποτε κόσμῳ χρυ-
 5 σῶ καλλωπίζεσθαι ἄρρενας, καίτοι ἀφθονίας πολλῆς ἀργύρου τε P 177
 καὶ χρυσοῦ κύριοι καθεστῶτες διὰ τὰς μεγάλας, καὶ ἐπωφελεῖς
 ἐμπορίας. ταύτην τὴν Ταυγάστ ποταμὸς διορίζει. πάλαι τοί-
 νυν ποτὲ δύο μεγίστοις ἔθνεσιν ὁ ποταμὸς ἐμεσίτευεν, ἀντιθέτοις
 ἀλλήλοις· ἐσθῆς δὲ τῷ μὲν ἐνὶ μέλαινα, τῷ δὲ ἐτέρῳ κοκκόβα-
 10 φος. ἐν τοῖς χρόνοις τοίνυν τοῖς καθ' ἡμᾶς, Μαυρικίου τὰ
 Ῥωμαίων σκῆπτρα ἐπέχοντος, καὶ τὸ ἔθνος τῶν μελινοφόρων
 τοῖς τὴν ἐρυθρὰν περιβεβλημένοις ἐσθῆτα διαπεραιωσάμενον
 τὸν ποταμὸν συνίστησι πόλεμον, εἴτα νενικηκὸς τῆς ὅλης ἡγεμο-
 νίας γίνεται κύριον. ταύτην δὴ τὴν Ταυγάστ οἱ βάρβαροι λέ-
 15 γουσι κτίσαι τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον, ὀπηνίκα τοὺς τε Βα- B
 κτριανούς καὶ τὴν Σογδοιανὴν ἐδουλώσατο, δέκα καὶ δύο κατα-
 φλέξας μυριάδας βαρβάρων. ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τὰ τοῦ βασι-
 λεύοντος γύναια ἐκ χρυσοῦ πεποιημένους ἔχουσι τὰς ἄρμαμάξας,
 ἐλκομένην ἐκάστην ὑπὸ βοῖδίου ἐνός, κεκοσμημένα πολυτελεῶς
 20 ἐκ χρυσοῦ καὶ λίθου μεγαθυμίου· εἰσὶ δὲ καὶ χαλινὸι τοῖς βοσπὶ C
 χρυσοκόλλητοι. ὁ μὲν οὖν τὴν ἡγεμονίαν ἀνειληφὼς ἑπτακοσίοις
 γυναῖξι κατεπαννυχίζετο, τὰ δὲ γύναια τῶν περιφανεστέρων τῆς
 Ταυγάστ ἀργυραῖς κέχρηται ταῖς ἄρμαμάξαις. λόγος δὲ καὶ
 ἐτέρων τὸν Ἀλέξανδρον δεῖμασθαι πόλιν, ἀπὸ σημείων ὀλίγων·
 25 Χουβδὰν ὀνομάζουσι ταύτην οἱ βάρβαροι. τεθνηκότα δὲ τὸν C

agitur, propterea quod princeps illic a successione generis creatur.
 statuas venerantur; iustus reguntur legibus; frugalitatem in omni vita
 excolunt. consuetudo est apud eos, vim legis obtinens, ut mares ornatu
 aureo in perpetuum abstineant, quanquam auro argentoque propter ma-
 gnorum mercimoniorum commoditatem abundant. hanc urbem fluvius dis-
 criminat, qui olim duos frequentissimos populos dissidentes dividebat, quo-
 rum alter nigra, alter cocco tincta veste utebatur. nostris itaque tempori-
 bus, Mauricio imperatore, nigram gestantes transmissio fluvio rubram
 indutis bellum intulerunt, victoresque toto illo imperio potiti sunt. ur-
 bem Taugast barbari memorant Alexandrum condidisse, quando Bactria-
 nos et Sogdianam centum viginti barbarorum millibus igne consumptis
 subiugavit. uxores regiae auro et lapillis pretiosissimis conspicuae cur-
 ribus vehuntur aureis, quorum singuli a singulis iuvenis, frenis auro
 et gemmis sumptuose exornatis trahuntur. princeps cum feminis septin-
 gentis noctem exigit. nobilem coniugibus pilenta sunt argentea. fama
 est Alexandrum aliam quoque urbem, non multis millibus distantem,
 quam barbari Chubdan nominant, aedificasse. eius principem demor-

ἡγεμόνα ὑπὸ τῶν γυναιῶν πενθεῖσθαι διὰ παντὸς ἕξομένων μὲν τὰς κεφαλὰς καὶ μέλαιναν περιβαλλομένων ἑσθῆτα· καὶ νόμος αὐταῖς μηδέποτε τὸν τάφον ἀπολιπεῖν. ἡ δὲ Χουβδὰν δύο μεγάλους διελληπται ποταμοῖς, αἱ δὲ τούτων ὄχθαι ταῖς κνυαρίτοις ὡς ἔπος εἰπεῖν κατανεύονται. ἐλέφαντες δὲ τῷ ἔθνει πολλοί. 5 τοῖς δὲ Ἰνδοῖς κατὰ τὰς ἐμπορείας συναναμιγνύνται· τούτους γὰρ φασὶ τοὺς περὶ τὰ βόρεια τετραμμένους Ἰνδοὺς καὶ λευκοὺς πεφυκέναι. οἱ δὲ σκώληκες, ἕξ ὧν τὰ Σηρώων καθίστηκε νήματα, πάνν παρὰ τῷ τοιούτῳ ἔθνει πολλοὶ ἐναλλάξ καὶ ποικίλην τὴν χροιάν κεκτημένοι, τὴν τε περὶ τὰ τοιαῦτα ζῶα φιλοτεχνίαν φιλοτίμως ἀσκοῦσιν οἱ βάρβαροι. ἵνα δὲ μὴ ἕξω τῆς νύσσης τὴν ἱστορίαν παροδηγήσωμεν, μέχρι τούτων περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν πρὸς τῇ Βακτριανῇ καὶ Σογδοανῇ καὶ τῷ μέλανι ποταμῷ.

D
V 261
P 178
10. Δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ (πρὸς γὰρ τὰ περὶ Πρίσκον παλινδρομήσομεν), καὶ ἄγγελοι εἰς τὸ τοῦ στρατηγοῦ σκηνοπήγιον γίνονται. ἀκηκοὶ τοίνυν ὁ Πρίσκος τὰ τεῖχη καταβαλεῖν τῆς Σιγγιδόνης τὸν βάρβαρον, καταναγκάζειν τε τοὺς λαοὺς τὰ οἴκοι καταλιπόντας εἰς τὴν πολεμίαν τὰς ἀποικίας ποιήσασθαι. καὶ οὖν ὁ Πρίσκος μηδὲν τῇ ἀναβολῇ ἀναθείς, τὸν ποταμὸν ναυτιλόμενος, εἰς Σιγγὰν τὴν νῆσον ἐλλιμενίζεται· αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ ῥεῖθρον τοῦ Ἰστροῦ ἔχει τὴν ἴδρυσιν, ἀπόκισται δὲ Σιγγιδόνης τῆς πόλεως σημεῖα τριάκοντα. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τῇ νήσῳ τὰς δυνάμεις περιβαλὼν, ταχυννατούσας ὀλκάδας παραστησάμενος, ὡς δρόμωνας εἰώθειν ὀνομάζειν τὸ πλῆθος, ἐπὶ τὰ Κωνσταντιόλα παραγίνεται. ἐν τούτοις δῆτα τοῖς χώροις ἐντετυχηκὰς τῷ

tuum uxores ipsius rasis capitibus et pullatae continenter lugent; neque per legem eius sepulcrum deserere unquam possunt. Chubdan duo latissimi amnes disterminant, quorum ripis cupressi, ut ita loquar, annuunt. multos habent elephantos, et cum Indis negotiantur. hos autem Indos in plaga Boreali habitantes albis corporibus esse praedicant. bombycum, unde fila Serica, magna et diversicolor apud eos copia; in quibus curandis barbari magnum et artificiosum studium praestare solent. verum ne historiam a meta proposita abducamus, hactenus de Scythiis ad Bactrianam, Sogdianam, et nigrum fluvium a nobis dictum esto.

10. Decimo die (nam ad Prisci res regrediemur) nuntii in eius tabernaculum afferuntur, barbarum Singidonis muros evertisse ac cives deserto lare in hostium regionem habitatum compellere. ille nihil cunctandum ratus per fluvium insulam in eo positam et a Singidone triginta milliaribus dissitam petit. ibi copiis expositis celocibus, quas vulgus dromones appellat, Constantiolum allabitur; quo in loco de Singidone

Χαγάνω εἰς λόγους γίνεται περὶ τῆς Σιγγιδόνης ὁ στρατηγὸς πρὸς B
τὸν βάρβαρον. καὶ δῆτα ὁ βάρβαρος ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποτα-
μοῦ ἐφιζάνων τὰς ἀποκρίσεις παρείχετο, ὁ δὲ Πρίσκος ἐπιβεβη-
κῶς τῆς ὀλκάδος τῆς ἐντεύξεως εἶχετο. φασὶ τοιγαροῦν τῆς δια-
5 λέξεως τὸν Χαγᾶνον ἀπάρξασθαι, εἰπεῖν δὲ τῷ Πρίσκῳ “τί
ὑμῖν, ὦ Ῥωμαῖοι, καὶ τῇ γῆ τῇ ἐμῇ; τί περαιτέρω τοῦ πρέ-
ποντος πόδας ἐκτείνετε; ξένος ὁ Ἴστρος ὑμῖν, τὸ ῥόδιον τούτου
πολέμιον. ὅπλοις ἐκτησάμεθα τοῦτον· τῷ δόρατι τοῦτον ἐδου-
λωσάμεθα. ἄπαγε τῆς ἀτοπίας, ὦ Πρίσκει. μὴ διαλύσης C
10 ἡσυχίαν δώροις ὑμῖν πραγματευθεῖσαν πολλοῖς. αἰδέσθητι τὰς
σπονδίας, δυσωπήθητι τὴν τῶν ὄρκων ἀσφάλειαν. ἡγεσθω
εὐβουλία τῆς ἐγχειρήσεως, τὸ συνοῖσον τῆς ἐπιβολῆς τῶν πραγμά-
των. μὴ μετὰ τὸ παθεῖν βουλευσώμεθα. πρὸ τῆς ἐπιβολῆς
ἢ βουλή. ἀδικεῖς τῇ προπετεῖα τὰ πράγματα. τὸν κακῶς βου-
15 λευσάμενον πρῶτον ἢ ἐγχειρήσεις ἔβλαψε. κλέπτεις τὸν πόλεμον,
στρατηγέ. εἰρήνην ἐνόθευσας καὶ παράταξιν, ὡς φίλος σπεν-
δόμενος καὶ ὡς ἐχθρὸς συμπλεκόμενος. ἢ θάτερον τοίνυν ἀπό-
λειπε, ἢ τὴν ἡρεμίαν μὴ τάραττε.” ἔφησε δὲ καὶ ταῦτα ὁ βάρ-
βαρος ἐπὶ λέξεως. “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον Χαγάνου καὶ ἀνὰ
0 μέσον Μανρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ἢ παρὰ τοῦ θεοῦ ποτὲ
ἐκζητήσοι ἀντίδοσις.” λόγος δὲ Πρίσκον ἐν ἀντιθέσεως μοίρα
ταῦτα προσειπεῖν τῷ Χαγάνῳ. (11) “ἀδικεῖς Σιγγιδόνα τὴν D
πόλιν, ὦ ἄνθρωπε. τί τὰ τεῖχη καθελὼν πρὸς ἀποικίας αὐτὴν
δυστυχεῖς; ἐπιτείνεις τυραννῶν ὡς ἀδικούμενος. ἐπηρεάζεσθαι

cum Chagano super ripa fluminis considente in colloquium venit: Priscus e navi verba faciebat. aiunt igitur Chaganum priorem his dictis Priscum compellasse. “quid vobis, Romani, cum provincia mea? quid ultra quam fas pedem profertis? Ister vobis externus, eius unda hostilis est. armis hunc acquisivimus; hastis hunc subegimus. apage cum facinore istoc tam iniquo, Prisce: ne quietem, quam vobis tot dona in nos perfecta pepererunt, disturba. reverere foedus, reverere cautionem sacramenti. bonum consilium audendi impetum et futura utilitas aggressionem negotii antecedit. ne post malum adeptum consultemus. priusquam incipias, deliberato opus est. praecipiti ista temeritate te ipse laedis. qui male consuluit, ei primo coepta nocent. insidiose et fraudulenter bellum geris, o dux. pacem et conflictum sustulisti, dum foedus facis ut amicus, et oppugnans tamen ut hostis. aut alterum igitur horum desere, foedus, inquam, et aperte arma infer: aut quietem ne turba.” insuper haec ad verbum effatus est. “iudicet deus inter Chaganum et imperatorem Mauricum, et is aliquando retribuat.” tum Priscum Chagano huiusmodi responsum reddidisse accepimus. (11) “heus tu, iniuria Singidonem laedis. quid moenibus eius destructis cives transmigratione im-

ὑπὸ Ῥωμαίων περιθρυλλεῖς. ἕασον ἡρεμεῖν λαὸν δυστυχήσαντα. ἀπόσχου πόλεως, ἧ συμφορῶν περικυμαιίνουσι κλίδωνες. ἐλέησον τὴν πολλὰκις ὑπὸ σοῦ πορθηθεῖσαν. ἐπίθες τῇ πλεονεξίᾳ καὶ ὄρους· ποιήσον αὐτῇ καὶ μεταίχμιον. δίδαξον αὐτὴν φιλο-

- P 179 σοφῆσαι τὸ μέτρον. μέχρι τινὸς σταθήσεσθαι πρόσταξον. οἶμαι πολλοὺς κόσμους αὐτῇ μὴ ἔξαρχεῖν πρὸς τὴν ἔφεσιν. ἀόριστον βούλημα οὐ λαμβάνει κράτος ἀσάλευτον. οὐδὲν ἀκόρεστον πάγιον. τὸ μὴ μέτρῳ ταλαντευόμενον οὐδὲ σφετεριζέσθαι πέφυκεν. ἀνεπίκτητόν ἐστι τὸ ἄπειρον. καταστασιάζεται τὸ ἀσύμφορον. ἐπίθου κρηπίδα τῷ ἔρωτι, μεθόδεσον τῷ κόρῳ τὸ ἄσχετον. ἄπληστος ὀφθαλμὸς αἰεὶ τι καινὸν νοσηλεύεται. ἀντιμετρεῖται τοῖς ἀνθρώποις τὰ πράγματα τὰ τῆς τύχης, ἀντηχεῖται τῶν τροπαῖς. οὐδὲν εὐδαιμονίας καθέστηκεν ἡρεστικώτερον. ἡ
- B νίκη κομῆ τῷ πτερῷ, καὶ θριάμβων ὀλισθάνουσι πόδες. οὐκ ἔστι τροπαίων φύσις ἀθάνατος. σήμερον ἐπιγελῶσαν τὴν ἡμέραν ὄρῃς ῥοδοειδῆ τε καὶ κροκινίζουσαν καὶ ὄλην ὡς ἔπος εἰπεῖν
- V 262 φωτεινὴν καὶ διαλάμπουσαν. αὐριον ὄψη ταύτην αὐτὴν σκυθρωπὸν ὁμοῦ καὶ δυσείμονα, ἀγλύϊ καταρδευομένην πολλῇ, καὶ ἀπὸ συστημάτων νεφῶν μελαινομένην συλλήβδην εἰπεῖν πρὸς ἀπρέπειαν.”

Θυμῷ τοιγαροῦν διακόψας ὁ Χαγᾶνος τὰ ῥήματα, πολλὰς καθαιρήσειν προσηπέλησε πόλεις. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος τὴν καθέδραν ἀπολιπὼν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν ἐπανέξευξεν· ὁ δὲ

peranda afflictas? quasi iniuriam acceperis, ita saevis. a Romanis te violenter invadi rumorem spargis. sine vexatum abs te populum respirare. abstine ab urbe, quam calamitatum fluctus inundant. miserere illius, quam toties ipse depopulatus es. praescribe modum avaritiae. fac in medio aliquid relinquat. doce illam mediocritatem. iube aliquoque progressam consistere. equidem plures mundos aviditati tuae non puto sufficere. voluntas infinite cupida stabile imperium non adipiscitur. nihil inexplebile fixum ac firmum est. quod ad mensuram non exigitur, nec proprium effici solet. acquiri quod immensum est non potest. non congruentia discordiis semper obnoxia sunt. adde metas cupidini; satietate insatiabilitatem persequere. oculi nunquam explentur: semper novi aliquid, ut morosus aegrotus, concupiscunt. fortuna hominibus facta remittitur, et mutationibus contra respondet. felicitate nihil fluxum magis. victoria est pennatissima, et labiles triumphorum pedes. non est sempiterna tropaeorum conditio. hunc diem ridentem, roseaque et crocea pulcritudine iucundum, totumque (ut verbo dicam) lucidum ac splendidum aspicias. cras alium, tristem simul et deformi habitu, nebula multa circumfusum et nubium multitudine, ut summatim dicam, foede atratum videbis.”

Hic Chaganus ira stimulatus dicentem interpellans, multas adhuc urbes sese eversurum minatur; relictaque ripa ubi sedebat, in taberna-

Πρίσκος τὸν Γουδοῦϊν μετάκλητον ποιησάμενος, καὶ Ῥωμαϊκῇ
 τοῦτον περιφράξας δυνάμει, τῇ Σιγγιδόνι βοηθεῖν ἐγκειλεύεται. C
 ἀτὰρ ὁ Γουδοῦϊς ἐπὶ τὴν Σιγγιδόνα ναυτίλλεται· τὴν γὰρ Σιγγιδόνα
 δύο ποταμοὶ ἀγκαλιζονται, ὃ τε Σάος καὶ Δράος. ἐπεὶ δὲ οἱ
 5 περὶ τὴν Σιγγιδόνα βάρβαροι Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ναυπηγησαμέ-
 νας κατείδον, τὰς ἀμάξας πρὸ τοῦ ἄστεος συστησάμενοι χαρα-
 κοῦσι τὴν πόλιν. τὴν τοίνυν τῶν Ῥωμαίων ὁρμὴν μὴ ὑπομεμε-
 νηκότες οἱ βάρβαροι, ἕμα δὲ καὶ τὸν λαὸν τῆς πόλεως ὀρρωδή-
 σαντες, εἰς φυγὴν ἀποκλίνουσιν. οὕτω μὲν οὖν ὁ Πρίσκος ἀτυ-
 10 χῶντα λαὸν διεσώσατο. δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ περιβάλλουσι τείχη
 τῆς πόλει. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἐπὶ τούτοις παρεδρομύττειτο, τὴν τε
 καρδίαν σφακελιζόμενος ἀγγέλους πρὸς τὸν Πρίσκον ἐξέπεμπεν,
 ἐς τὸ φανερὸν τὰς σπονδὰς διαλύων. δεκάτῃ δὲ ἡμέρῃ, καὶ
 τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις συναθροίσας ὁ βάρβαρος ἐπὶ τὸν Ἰόνιον
 15 κόλπον στρατεύει τὴν σάλπιγγα. (12) περὶ τούτους τοὺς τό- D
 πους ἡ Δαλματία χώρα καθίστηκε. τοίνυν ἱκανοὺς χάρακας ὁ
 βάρβαρος ποιησάμενος εἰς τὰς λεγομένας Βάγκεις ἐχώρησε, καὶ
 δὴ παραστησάμενος τὴν πόλιν τοῖς μηχανήμασι τεσσαράκοντα
 ἐξεπόρθησε φρούρια. ὁ δὲ στρατηγὸς τούτων διακηκοὺς τῶν P 180
 20 δεινῶν δισχιλίοις μαχίμοις ὀπλίξει τὸν Γουδοῦϊν, ἐπὶ κατασκοπῇ
 τε τῶν πραιτομένων τοῦτον ἐξέπεμπεν. ὁ μὲν οὖν Γουδοῦϊς
 ἀναλαβὼν τοῦ ὀπλιτικοῦ τοὺς λογάδας τῆς ὁδοιπορίας ἀπήρχετο.
 ἐκκλίνει τοιγαροῦν τὰς λεωφόρους ὁ Γουδοῦϊς, καὶ διὰ δυσχωρίας
 ἀγνώστων τε ἀτραπῶν τὴν βιάδιον ἐπεποίητο, ἵνα μὴ που πολε-
 25 μίας ὄψεως ἐπιφανείσης αὐτῷ ἐπισυρομένης πλήθῃ βαρβάρων

culum suum revertitur. Priscus Guduin accersitum sumptis copiis Sing-
 gidoni succurrere iubet. Guduis Singidonem, duobus fluminibus Sao et
 Drao cinctam, navigat. barbari ut Romanos navibus compactis adnavigare
 conspexerunt, currus ante oppidum pro munimento seu vallo obii-
 ciunt. verum eorum impetum non sustinentes, simul etiam incolas in-
 tuentes, in fugam se conferunt. ita Priscus populum miseriis circum-
 ventum conservavit. altero die muros circum urbem reaedificant. quod
 acerbe ferens, et tabescens animo Chaganus, missis ad Priscum nuntiis
 foedus palam renuntiat, ac luce decima coacto exercitu suo in sinum
 Ionium ducit. (12) prope hosce locos posita est Dalmatia regio. mul-
 tis igitur castris barbarus Banges, ut dicuntur, venit, oppidoque operi-
 bus admotis in potestatem accepto quadraginta insuper castella vastavit.
 quae calamitas ubi ad aures ducis accidit, Guduin cum duobus armato-
 rum millibus ad res lustrandas mittit. is cum delectis iter agit, ac viam
 regiam declinans, per loca difficilia semitasque incognitas graditur, nec
 ubi hostili facie multorum barbarorum obviam in extremum discrimen la-

- B** εἰς τοῦσχατον κακὸν παρῶγένηται. καὶ οὖν γενόμενος τῶν βαρβάρων πλησίον ὄρᾳ ἐξ ἀπόπτου τινὸς περισκοπῆς πλήθῃ λαῶν παροδεύοντα. ἀποστείλας τοίνυν πεζοὺς ἄνδρας τριάκοντα παρακελεύεται ἰγνηλατεῖν τὸ πολέμιον. καὶ γοῦν οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τινων παρεκτειραμμένων ὁδῶν ἐποιῶντο τὴν βᾶδισιν. ὑπὸ δευτέραν τοιγαροῦν φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔλλογῶσιν ὡς ἐν παραβύστῳ τινὶ τὸ βάρβαρον ἀνιχνεύοντες. ἐν ταῖς ὕλαις τοιγαροῦν ἀποκρουπτόμενοι, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰ μέσα παροδευούσης σημεῖα, ψυχῆς ἀρετῆ ἐφίστανται τοῖς βαρβάροις οἱ Ῥωμαῖοι καθέδουσι.
- C** ἀπὸ σημείων δὲ δύο περιτυχόντες ἀνδράσι τρισὶ κραιπαλῶσι καὶ λίαν πεφυκόσιν ἔξοινοῖς, τούτους ζωγρήσαντες, ὡς οἶόν τε ἦν ἀνετάσαντες τὰς τῶν πολέμιων ἐπιβουλὰς ἀπάσας διέγνωσαν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι δεσμοῖς περιβαλόντες αὐτοὺς τῷ Γουδοῦι ζῶντας ἐξέπεμψαν. Γουδοῦις δὲ ὁ ταξίαρχος μεμαθηκὸς ἀπ' αὐτῶν δισχιλίους ἀνδράσιν ὀπλίταις ἐπὶ φρουρᾷ τῆς λείας τὸν Χαγᾶνον συμφράξασθαι, ἤσθη ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ.
- D** καὶ οὖν ἀποκρούπτεται ἐν τινὶ φάραγγι. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι λαμπούσης ἡμέρας τὴν προνομὴν διεσώζοντο, ὁ δὲ Γουδοῦις ἐπὶ τὰ νῶτα τούτων γενόμενος ἀθρόως τε ἐπιθέμενος τῷ δόρατι πάντας διέφθαρεν, καὶ ἀνασωσάμενος τὴν λείαν πρὸς τὸν Πρίσκον μεγαλοψύχῳ φρονήματι διεκόμισεν. ὁ δὲ Χαγᾶνος ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀποτεύξεως μεμαθηκὸς ἀθυρία πολλῇ κατέβέβλητο.
- V 263** ἐπὶ μῆνας τοιγαροῦν ὀκτωκαίδεκα καὶ περαιτέρῳ Ῥωμαίοις τε καὶ βαρβάροις τοῖς ἀνὰ τὸν Ἰστρον ἀλιζομένοις οὐδὲν ἄξιον συγγραφῆς διαπέπρακται.
- Ἔτους δὲ ἑνεακαίδεκάτου ἐπιστάντος τῷ αὐτοκράτορι

beretur. factus igitur barbaris propior, ex alta quadam specula globum praetereuntem videt. mox triginta mittit, qui eorum vestigia observent. per devia igitur Romani iter carpunt, ac sub secundam vigiliam noctis, quasi in latebris quibusdam barbaros indagarent, in silva per insidias sese condunt; mediaque nocte, virtute duce dormientes opprimunt. duabus inde leucis in tres crapula et vino graves admodum incidentes, captos, quantum possunt, examinant, omnia hostium molimina exprimunt, manicas iniiciunt, Gundui vivos mittunt. Gunduis taxiarchus ubi Chaganum ad praedam custodiendam duo millia constituisse ab eis didicit, nuntio laetus se in valle quadam occultat. barbari mane praedam asservabant, cum Guduis a tergo confertim invadens omnes interimit, praedamque receptam ad Priscum gloriabundus transmittit. Chaganus cognito adverso casu tristitia multa obruitur. ad menses igitur decem et octo, atque etiam amplius, Romanis ac barbaris apud Istrum versantibus nihil scriptione dignum est actum.

Anno decimo nono imperatori futura praenuntiantur, et communis

ἢ τῶν μελλόντων προαγόρευσις γίνεται, τὰ τε κοινὰ τοῦ κόσμου ἔξομολογοῦνται παθήματα· ἀνὴρ γάρ τις πρὸς τὸν τῆδε κόσμον διαλυσάμενος καὶ ἐν ἀσκήσει θεωρίαν τῶν ἀπορήτων μετεληφώς ἐπὶ τε τὸν μονήρη βίον κατακλιθεὶς, σπάθην 5 γυμνώσας, ἀπὸ τοῦ λεγομένου φόρου (τῶν ἐπισήμων δὲ οὗτος τόπος τῆς πόλεως) μέχρι τῶν προαυλίων τῶν ἀνακτόρων ξιγήρης διαδραμῶν, ἅμα τὸν αὐτοκράτορα τοῖς παισὶν ἐν φόνῳ μαχαίρας τεθνήξασθαι προηγόρευεν. ὥρα δὲ θέρους καὶ λόγος Ἡρωδιανὸν τῷ Μαυρικίῳ ἐς τὸ φανερὸν προσαναγγεῖλαι τὰ ἀπο- 10 τεύγματα· ὁ δὲ ἀνὴρ ἐκ τῆς θείας ὁμηφῆς κατισχυρίζετο τὰ τῆς προρηφείας ἐπιφανῆσαι αὐτῷ.

13. Καὶ γοῦν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὁ παρὰ τοῖς Ἀβάροις P 181 Χαγᾶνος τιμώμενος, τὰ περὶ αὐτὸν συλλεξάμενος πλήθη, περὶ τὴν Θρακικὴν Μυσίαν χωρεῖ, εἶτα Τομέα τῇ πόλει ἐφίσταται. 5 τούτων ὁ Πρίσκος πωθόμενος ἐπηρεαζομένη τῇ πόλει προσομιλεῖ. Ῥωμαῖοι τοιγαροῦν καὶ οἱ βάρβαροι εἰς τὰ περὶ Τομέαν τὴν πόλιν στρατοπεδεύοντες ὥρας ἐπιγινομένης χειμῶνος οὐδαμῶς τὸν χάρακα διελύσαντο. τοῦ δὲ ἥρος ἀνίσχοντος λιμὸς τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέσκηψε. μελλούσης δὲ ἐπιβήσασθαι τῆς μεγάλης τῶν Χριστιανῶν 10 ἑορτῆς, καὶ πάθος ὁμοῦ καὶ ἀνάστασιν τοῦ σωτήρος ἑορτά- B ζειν θεοῦ, τοῦ τε λιμοῦ τοὺς Ῥωμαίους καταπιέζοντος, παραδόξῳ προνοίᾳ τινὶ ὁ Χαγᾶνος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πρεσβεύεται. ἢ δὲ ἀξιώσις ἦν λύσιν τῷ λιμῷ ἐπιθεῖναι. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἐπὶ τῷ καινοπραπεῖ τῆς ἀξιώσεως διηπόρει τε καὶ ἠπίσται· ἐπεὶ δὲ 15 πίστις Ῥωμαῖοι τε καὶ βάρβαροι ἔδυσαν καὶ ἀντελάμβανον, πεν-

mundi calamitas palam profertur. nam vir quidam, qui rebus vitae huius valedixerat, et monasticum institutum sectatus exercitatione contemplationis arcana didicerat, gladium vagina vacuum prae se ferens, et a foro quod dicitur (est autem hic urbis locus illustris) usque ad vestibulum palatii currens, Mauricium ipsum liberosque eius gladio caesum iri vaticinatur. aestate item Herodianum quendam, qui se id divinitus accepisse affirmabat, eidem Mauricio publice exitium praedixisse vulgatum est.

13. Per hoc tempus Chaganus Abaris honoratus copias suas colligit, et ad Moesiae Thraciam iter intendit, deinde Tomeam aggreditur. quod ubi Priscus rescivit, urbi afflictæ cum auxilio adest. Romani igitur barbarique ad Tomeam castra habentes, quanquam hieme interveniente, perseverant. vere appetente Romanos fames occupat. cumque Christianis solennia mortis et resurrectionis domini salvatoris in foribus essent, Romanique commeatus inopia premerentur, inexpectata quadam providentia, Chaganus legatione missa significat, si eis placeat, velle se eorum famem depellere. Priscus petitionis novitate anceps haerere ac diffidere. postquam vero inter utrosque data et accepta est fides,

Θημέρους σπονδὰς συστησάμενοι τὴν ἀφοβλίαν ἐπρουγματεύοντο. ἀμάξας τοιγαροῦν ὁ Χαγᾶνος ἐπισιτισμοῦ λιμώττουσι τοῖς Ῥωμαίοις παρείχετο. διὰ τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς τῶν παραδοξολογούμενων τὰ τῆς βαρβαρικῆς φιλανθρωπίας ταύτης καθίστηκε. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως εὐθηνούσης τοῖς πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαιοτάτοις τῷ βίῳ ὁ Χαγᾶνος πρόσβεις ἐξέπεμπε, Ἰνδικὰς ὑπὸ τοῦ Πρίσκου λαβεῖν ἀξιῶν καρκείας. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τοῦ βαρβάρου τὴν ἀξίωσιν ἐθεράπευε, πέπερί τε ἐξέπεμψε καὶ φύλλον Ἰνδῶν κασίαν τε καὶ τὸν λεγόμενον κόστον. ὁ δὲ βάρβαρος τὰς Ῥωμαϊκὰς ἀπολαβῶν δω-
 D ρεύς, καταρωματισάμενος ἤσθη λίαν περιχαρῶς. γίνεται τοίνυν ἀπόμαχος μέχρις ὅτου Ῥωμαίοις ἡ δημοτελής ἐκείνη καὶ μεγάλη πανήγυρις ἐπεπέριστο. συνηυλίζοντο τοιγαροῦν τὰ ἀντίθετα, καὶ οὐκ ἦν δέος ἐν ἑκατέραις δυνάμεσιν. οὐκοῦν ἀποτερματιζούσης τῆς ἑορτῆς ἀγγέλους ὁ Χαγᾶνος ἐξέπεμψε, διακρίνεσθαι ἀπ' ἀλλήλων ἀξιῶν τὰς δυνάμεις. οὕτω μὲν οὖν διαχωρίζεται ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων ὁ βάρβαρος.

Ἐκταῖος δὲ ὁ Χαγᾶνος ἐπεὶ ἀκηκοί Κομεντιόλου δυνάμεις ἀναλαβόμενον μέλλειν τῇ Νικοπόλει προσομιεῖν, τὸ ὀπλιτικὸν συλλεξάμενος κατὰ Κομεντιόλου στρατοπεδεύεται. Κομεντιόλος δὲ ἤκειν τὸν Χαγᾶνον ἀκούσας ἐπὶ τὴν Μυσιαν χωρεῖ, ἐπὶ τε Ζικιδίβα τὰς σκηνὰς συνεπήξατο. ἑβδομαῖος δὲ εἰς Ἰατρὸν ἀφικνεῖται τὴν πόλιν. ὁ δὲ βάρβαρος εἴκοσι παρασάγγας ἀφιστήκει Ῥωμαίων. νυκτὸς δὲ μεσοῦσης ἐν ἀπορρήτῳ πρὸς τὸν Χαγᾶνον
 P 182 ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐξέπεμπε ἀγγελον. εἶτα τὸ Ῥωμαϊ-

9. Ἰνδικὸν Εἶς. *ibid.* τὸ Εἶς.

dierum quinque compositis indutiis, Chaganus esurientibus plaustra cibariis referta submisit. quocirca usque hodie barbarica ista humanitas ut admirabilis et praeter omnium opinionem exhibita celebratur. die quarto, cum iam Romani rebus ad victum requisitis abundarent, Chaganus a Prisco Indica aromata petit; cui ille morem gerens, piper, folium Indicum, casiam et costum, ut vocatur, mittit. barbarus donis Romanorum acceptis et aromatibus delinitus incredibiliter laetatur, et ab armis temperat, quoad publica illa et praecipua celebritas praeteriit. habitabant igitur simul sub iisdem pellibus extra omnem metum adversariae copiae. festis diebus transactis Chaganus per nuntios agmina secerni postulat. ita Romani a barbaris separantur.

Die sexto, ubi comperit Comentiolum venturum cum exercitu Nicopolim, adversus eum procedit. Comentiolum id resciscens in Mysiam abit, et ad Zicidiba castra locat. die septimo ad Iatrum urbem accedit. barbarus viginti parasangis a Romanis aberat. nocte media dux Romanus secreto nuntium ad Chaganum mittit. deinde obiter, et quasi

κὸν προσέταξεν ἔξοπλισασθαι, ὡς ἐκ τοῦ παρήκοντος τὸν λόγον ποιούμενος· οὐ γὰρ ἔφησε Ῥωμαίοις ἔξ ἑωθινοῦ ποιήσασθαι παράταξιν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τοῦ πολεμάρχου χάριν ὑποτοπάζοντες ὀπλοφορεῖν προστάζει τούτοις τὸν στρατηγόν, τοῖς σιδη- V 264
 5 ροίοις χιτῶσι τὰ περιστέρνια φράττουσιν· ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς ἐξέτασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ποιήσασθαι ἐθέλειν τὸν στρατηγόν. τὰς ἀκτῖνας τοίνυν ἡλίου περιβαλόντος τῇ γῆ, ὀρῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι μετ' εὐκοσμίας συντεταγμένον τὸν βάρβαρον, τὴν τε ἔκταξιν κατ' αὐτῶν συντόνως ποιούμενον. αἱ μὲν δυνάμεις αἱ περὶ τὸν
 10 Κομεντίολον ἐβλασφήμουν εἰς τὸν πολέμαρχον, αἴτιον αὐτὸν τῆς παρασκευάστου ταύτης ἀκοσμίας κατατιπόμεναι. Θρούλλου τοιγαροῦν γεγονότος μεγίστου μένει ὁ βάρβαρος ἀπὸ σημείων δύο τῆς Ῥωμαίων πληθύος. (14) Ῥωμαῖοι τοιγαροῦν θεασάμενοι B
 ἀναβολὴν τῆς ἐπιβολῆς τοὺς βαρβάρους λαμβάνοντας σιδηροφο-
 15 ροῦσιν ἅπαντες λίαν ὀπλιτικῶς, καὶ ἦν αὐτοῖς τὸ κακῶς παροφθῆν πρὸς διόρθωσιν εὐκαιρον. ὁ γὰρ Κομεντίολος τὰς τάξεις ἐτάραττε, ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς μέσης φύλαγος τὰς δυνάμεις μετατιπόμενος ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρασ, ποτὲ δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν εὐ- C
 νύμων δυνάμεων ἐπὶ τὴν δεξιὰν μεταβάλλων. τῇ τοίνυν ἄλλο-
 20 προσάλλω μεταθέσει τῶν τάξεων πολλῆς γίνεται αἴτιος ἀκοσμίας. ἐντεῦθεν τάραχος ταῖς τάξεσι συνεκέρησε. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς τῷ δεξιῷ τῆς παρατάξεως κέρατι ἐν παραβύστω ἐδήλου τὴν ἀποσκευὴν διασώσασθαι καὶ πρὸς φυγὴν πυρραυτικά χωρῆσαι. ἀντὶ πολλοῦ τοίνυν τοῦτο ὑποτεταγμένοι περιπτυσσόμενοι ἀποκλίνουσι
 25 πρὸς φυγὴν. ἐντεῦθεν αἱ λοιπαὶ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις τοῦτο D
 θεασάμεναι πρὸς τάραχον καταπίπτουσι. δυομένου τοιγαροῦν

in transitu loquens, militem arma capere iubet: non enim dixit illos mane conflicturos. Romani coniectantes ducem sua causa iubere arma expediri, quod exercitum in armis lustrare vellet, tunicis ferreis pectora communiunt. ubi sol radios per terras diffudit, barbarorum ordines contra infestos tendere aspiciunt. tum convicia in ducem iactantes ipsum ut confusionis istius dedita opera auctorem accusant. tumultu igitur ingenti excitato, barbarus altero lapide a Romanis constitit. (14) Romani cernentes barbaros gradum sistere, omnes ferro sese quam maxime instruunt; quodque male neglectum fuerat, id eis emendandi opportunitatem porrigit. Comentiolus autem perturbare ordines, et nunc quidem e media phalange in sinistrum, nunc e sinistro in dextrum cornu transferre. qua commutatione multam in exercitum confusionem perturbationemque induxit. eos igitur qui dextrum cornu tenebant, occulte monet ut collectis vasis repente fugam ineant. quod illi pro beneficio singulari amplectentes, terga vertunt. hoc viso reliquae copiae tumul-

τοῦ ἡλίου ἀπὸ σημείων δύο Ῥωμαίων ποιησαμένων χάρακα, ἐν
τούτῳ δῆτα τῷ χώρῳ στρατοπεδεύονται. οἱ δὲ Ἄβαροι οὐ μετε-
φοίτων τὸν τόπον, ἔνθα τῇ προτεραίᾳ τὰς διατριβὰς ἐποιήσαντο.
μεσοῦσης δὲ τῆς νυκτός, ἐν προσχήματι προθέοντων τινῶν ἐπι-
λέκτους ὁ στρατηγὸς συμφραζάμενος, ἐν ἀπορρήτῳ διαφυγεῖν
αὐτοῖς ἐγκелеύεται. εἶτα ἕξ ἑωθινοῦ ὁ Κομεντιόλος τῷ σιδήρῳ
ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐνοπλισάμενος κατειρωνεύετο ὡς ἀπὸ τεττάρων ση-
μείων κνηγετεῖν. διὰ τοι τοῦτο, ἧ ποδῶν εἶχε, τὴν ἀπόδρα-
σιν ἐποιεῖτο. ἡλίου τοίνυν μεσοῦντος εἰς ἔννοιαν τῆς Κομεντιό-
λου ἀνοίας τὰ στρατόπεδα γίνεται, καὶ τοῦ στρατηγοῦ κατανε- 10
νοηκότα τὰς φροντίδας, πρὸς φυγὴν μετατεθέντα, τὸν γείτονα
διεπεραιώσαντο ποταμόν, καὶ ἀποδιδράσκουσι μετὰ τινος ἀκο-
P 183 σμίας μεγίστης τεσσαράκοντα σημεία ἀπὸ τοῦ χάρακος. ἐπεὶ δὲ
ἀνηγεμόνευτος ἡ ἀποφοίτησις ἦν, μέγιστοις περιπίπτουσι φόβοις.
οἱ δὲ βάρβαροι κατόπιν βαδίζοντες τὸν λεγόμενον Ἰατρὸν διενή- 15
ξαντο ποταμόν. ἐπιθεμένων τοίνυν τῶν πολεμίων Ῥωμαίους,
τὸ ὀπλιτικὸν ἀπορία καὶ δέος μετήσχετο. γίνεται τοίνυν ἡ φυγὴ
κραταῖα τῆς Ῥωμαίων πληθύος. ἐντεῦθεν οἱ βάρβαροι τὰ ἐχυ-
ρώματα τῶν διαβάσεων περικάθηται· κλεισοῦρας τῇ πατρίῳ
Ῥωμαῖοι φωνῇ ἀποκαλεῖν ταῦτα εἰώθασιν. ἀτὰρ ἀναιροῦνται 20
τῶν Ῥωμαίων πολλοί. ἐπεὶ δὲ ὁ φόνος τοῖς Ῥωμαίοις ἦν διαρκής,
τὸ ὀπλιτικὸν συστησάμενον φάλαγγα ἔξωθεῖται βία τὸν βάρ-
B βαρον. οἱ τοίνυν Ἄβαροι τῇ ῥύμῃ τῆς ἐπιθέσεως ἀποφοιτῶσι
τῶν διαβάσεων. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι μεγάλοις κινδύνοις
τῶν παρόδων ἀντιλαμβάνονται. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἀσχήμῳ φυγῇ 25

11. μετατιθέντα IP.

tuantur. sole terris ablato, Romani duobus ab hoste miliaribus in ca-
stra sua redeunt. Abares loco hesterno non excedunt. nocte alta, spe-
cie quorundam praecurrentium dux quibusdam delectis et armatis, clam
iubet uti fugam arripiant. mane, ut brevis sim, ferro instructus vena-
tionem institutum se post 4 miliaria simulat, atque ita summa celeritate
fugit. meridie milites Comentioli amentia perspecta cogitationibus-
que intellectis, dantes se in pedes flumen traiciunt, confusionequē ma-
xima quadraginta millia passuum a castris fugitant. quod autem duce
carebant, metu ingenti tenebantur. barbari sequentes Iatrum amnem
transeunt. hoste instante, Romani et formidine et consilii inopia conflic-
tati, fugam summo conatu persequuntur. tum barbari transitu muni-
menta, quas patria lingua clausuras Romani appellare consueverunt,
circumsident. magno Romanorum numero interfecto, milites praesidarii
in phalangem densati vi barbaros pellunt. Abares adversus vim tantam
impares transitum deserunt, quem Romani acri praelio recuperant. Co-

πρὸς τὰ Δριζίπερα παραγίνεται, καὶ ταῖς πύλαις προσομιλήσας τοῦ ἄστεος ἡξίον εἰσόδον τυχεῖν καὶ θερμοῖς ὕδασι ἀπορρῦσασθαι. οἱ δὲ ἄστοι ἔβρυσαι καὶ λίθοις τὸν ἀπόμαχον στρατηγὸν ἀπεπέμποντο. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἐπὶ τὰ τεύχη γίνεται τὰ μακρὰ. 5 οἱ δὲ βάρβαροι κατὰ μικρὸν τῶν Ῥωμαίων εἰς τοῦπίσω τραπέζων ἐπὶ τὰ Δριζίπερα παραγίνονται, τὴν τε πόλιν ἐπόρθησαν, καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου γάδον τοῦ περιφανοῦς ἐν τοῖς μάρτυσι τῷ παμφάγῳ πυρὶ κατηνάλωσαν. τὸν τε τύπον τοῦ μάρτυρος εὐρηκότες ἀργύρῳ περιρροόμενον ἀνοσίως σκυλεύουσι, καθυβρίζουσι τε τῇ ἐκβολῇ καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐπὶ τῷ τύμβῳ ἐγκείμενον, καὶ 10 λίαν ἐπὶ ταῖς νίκαις ὑφανχενιζόμενοι ταῖς εὐωχίαις καταστιβαδεύονται.

15 15. Ἐν ταύταις τοιγαροῦν ταῖς ἡμέραις τὸ κατὰ πάντων τῶν ἐθνῶν κράτος αὐτοῦ ὁ ἡμέτερος πιστούμενος Ἰησοῦς, καὶ εἰς κληρονομίαν τε παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν οἰκουμένην λαβὼν κατῴχεσθαι τε τὰ πέρατα τῆς γῆς, οὐδαμῶς τῷ Χαγάνῳ ἀμάρτυρον τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν παρῆκεν. ἀθρόα γὰρ ἐπιφοιτήσει λοιμοῦ τὰ τῶν βαρβάρων πλήθη, καὶ ἦν αὐτοῖς τὸ κακὸν ἀπαράτητον καὶ σοφίσματος οὐκ ἀνεχόμενον. εἰσπράττεται τοιγαροῦν 20 ὁ Χαγᾶνος, ἀνθ' ὧν Ἀλέξανδρον ἠτιμάκει τὸν μάρτυρα, ἀξιολόγους ποινάς· ἐπιτῶ γὰρ παῖδες αὐτῷ βουβῶσι περιτυγχάνουσι θέρμη τε ραγδαία τινὲ καὶ φλογώδει, καὶ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὸν τῆδε καταλύουσι βίον. οὕτω μὲν οὖν ὁ Χαγᾶνος δυστυχῶς ἐτύχεϊ τὰ ἐπινίκια· ἀντὶ γὰρ παιῶνων καὶ ἀσμάτων καὶ ὕμνων καὶ κρό- P 184

mentiolos foede fugiens Drizipera venit; ad moenia urbis adit, ad corpus calida abludendum introitum flagitat. cives imbellem ducem contumeliis et lapidibus abigunt. ita ad longum murum discedit. barbari, ut Romani recesserunt, paulatim Drizipera procedunt, urbem capiunt, aedem Alexandri martyris incliti incendio absumunt, eiusque monumentum argento ornatissimum nefarie spoliant. quin etiam corpus inde indignissime eiciunt, mirificeque victoria elati ad convivandum thoris discumbunt.

15. His itaque diebus Iesus dominus noster, qui a patre imperium in omnes gentes, et in hereditatem orbem terrarum et in possessionem terminos terrae accepit, regnum suum Chagano nequaquam intestatum esse voluit. passim quippe immissa pestilentia barbaros delevit, eratque malum indeprecabile, nec ulla medicina quantumvis sollerter excogitata curabile. itaque a Chagano ob Alexandrum martyrem tam ignominioso tractatum poena commerita exigitur. nam septem eius filii peste inguinarum corripiuntur, caloreque vehementi et igneo plane, et uno simul die extinguuntur. sic Chaganus in victoriis suis infeliciter felix fuit. nam pro paeanibus et canticis et hymnis et manuum plausibus et salta-

των χειρῶν καὶ συμφωνίας χορῶν καὶ γέλωτος κυματίζοντος θρή-
 νους εἶχε καὶ δάκρυα καὶ πένθη ἀπαρηγόρητα καὶ ζημίαν ἀνπο-
 μόνητον. ἐβάλλετο γὰρ ὑπὸ στρατευμάτων ἀγγέλων, καὶ φε-
 νερὰ μὲν ἦν ἡ πληγὴ, ἀόρατος δὲ ἡ παράταξις.

Κομεντιόλου τοίνυν εἰς τὸ βασιλείον ἐνδημήσαντος ἄστρῳ 5
 συνενδημοῦσιν αὐτῷ καὶ οἱ θόρυβοι, καὶ τῷ θρούλλῳ κλυδωνι-
 ζομένης τῆς πόλεως ἐξωγραφοῦντο ταῖς ἐλπίσιν οἱ κίνδυνοι, τῇ
 τε φαντασίᾳ τὰς ἀπαισίους τύχας ἅπας ἐργηθόρως ὠνειρατεύετο.
 ἐς τηλικούτου τοίνυν κακοῦ τὰ τῶν Βυζαντίων ἐχώρει, ὡς καὶ
 τὴν Εὐρώπην καταλιπεῖν ἂν δοκιμάζειν αὐτοὺς καὶ πρὸς τὴν 10
 Β' Ἀσίαν μεταφοιτᾶν πρὸς τε Χαλκηδόνα ποιήσασθαι τὴν μετύστα-
 σιν. ἡ δὲ Χαλκηδὼν πόλις καθέστηκεν εἰς τὸ ἀντιπέραν τοῦ βα-
 σιλείου πολισματος. ἐνομιζέτο γὰρ ὀρηγητήριον εὐθετον ὑπέιναι
 τοῖς Βυζαντίοις ἢ Χαλκηδῶν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοὺς σωματο-
 φύλακας ἀναλαβὼν, οὓς ἐξκουβίτωρας Ῥωμαῖοι ἀναγορεύουσι, 15
 καὶ τὸ ὀπλιτικὸν συλλεξάμενος τὰ μακρὰ διεφρούρησε τείχη.
 ὑπῆν δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν δήμων τῶν ἐς Βυζάντιον πλείστη ἀπό-
 μοιρα. ὀγδόῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἡ σύγκλητος παρήνει τῷ Καίσαρι
 πρὸς τὸν Χαγῶνον πρεσβείαν ἐκπέμψασθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς προσ-
 καλεσάμενος τὸν Ἀρμύτωνα πρέσβην χειροτονεῖ, καὶ ὡς τὸν 20
 Χαγῶνον ἐξέπεμψεν. ὁ μὲν οὖν Ἀρμύτων εἰς τὰ Δριζίπερα γίνε-
 C ται, πλήθῃ δώρων ἐπιφερόμενος. ὁ δὲ Χαγῶνος τὰς παρούσας
 τύχας κατοδυρόμενος ἐθρήνει ἀσχέτως τὴν ἀποβολὴν τῶν υἱῶν
 τὴν τε τῶν δυνάμεων λύμην. δέκα δὲ ἡμέρας ἐνδιατρέψας ὁ

17. ἐκ τῶν] ἐκ τῆς τῶν IP.

24. τῶν add. Exc.

tionum numeris et risu effusissimo lamenta et lacrimas et luctum nulla consolatione sanabilem et iacturam intolerandam adeptus est. percussus est enim ab angelorum exercitibus; et cum plaga esset aspectabilis, acies tamen illa visu contingi non potuit.

Comentiolum urbem imperatoriam ingredientem rumores comitati sunt, tumultuque eam pervadente metus futura pericula depingebat; et unusquisque adversae fortunae imagines animo repraesentans, etiam vigilans somniabat quodammodo. eo igitur malorum res Byzantina delapsa est, ut de Europa deserenda et Asia atque Chalcedone incolenda cives serio cogitarent. est autem Chalcedon e regione Byzantii, quae vitandae tempestati imminenti portus fore accommodatus videbatur. imperator cogit milites, quos cum custodibus corporis sui (Romani excubitores vocant) et maxima parte civium Byzantium ad longum murum ab hostibus tuendum mittit. octavo die senatus Caesarem de legatis ad Chaganum mittendis hortatur; qui accito Harmatoni eas partes mandat. Harmaton multis cum muneribus Drizipera venit. Chaganus praesentes fortunas lamentans, amissionem filiorum pestiferumque copiarum exitium immenso dolore prosequitur. decem diebus ibi positus, Harmaton conve-

πρέσβυς τῷ Χαγάνῳ πρὸς λόγους οὐ γίνεται· ἦν γὰρ τὸ πένθος
δοιμὸν καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἀμεθόδευτα. δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ
εἰσάγεται ὁ πρέσβυς εἰς τὴν τοῦ βαρβάρου σκηνήν. ὁ μὲν οὖν
πρέσβυς λόγοις ἡπίοις κολακεύει τὸν βάρβαρον· ὁ δὲ Χαγᾶνος
5 δυσσυνασχέτως εἶχε τὰ βασιλικὰ καταδέξασθαι δῶρα, μονοουχι
τὸ τῆς τραγωδίας ἐπιφθειγγόμενος “ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα κοῦκ
ὀνήσιμα.” καὶ γοῦν ὁ πρέσβυς πλείστοις λόγοις χρησάμενος πεί-
θει τιμηθῆναι τοῖς δώροις τὸν βάρβαρον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τὴν D
εἰρήνην ὁ βάρβαρος συστησάμενος πρὸς τὴν ἀνάξουξιν ἔβλεπεν,
10 ἔφρασκε δὲ ὁ Χαγᾶνος ἐπὶ λέξεως τάδε “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον
Μαυρικίου καὶ ἀνὰ μέσον Χαγάνου, ἀνὰ μέσον Ἀβάρων καὶ ἀνὰ
μέσον Ῥωμαίων.” κατηγιᾶτο γὰρ αὐτοκράτορα τὴν εἰρήνην σα-
λεῦσαι. οὐκ ἀπὸ δὲ τρόπου τὰ ῥήματα· τῷ ὄντι γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι
παραχαράκται τῆς εἰρήνης γενόμενοι καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὶ
15 τοῖς προηγορευμένοις περιπίπτουσιν ἀτυχήμασιν· τῶν γὰρ κακῶν
ἐνάρξιον τὰ ἀποτελεντήματα χαλεπὰς τὰς ἐπιφανείας παρέχεται. V 266
διομολογεῖται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Ἀβάροις ὁ Ἴστρος μεσίτης, κατὰ
δὲ Σκλαβητῶν ἔξουσία τὸν ποταμὸν διανήξασθαι. ἐπεντίθενται
δὲ καὶ ἄλλαι εἴκοσι χιλιάδες χρυσῶν ταῖς σπονδαῖς. ἐν τούτοις
20 δῆτα Ἀβάροις καὶ Ῥωμαίοις ὁ πόλεμος πέρας ἐλάμβανεν.

16. Κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν τὴν Αἰγυπτιακὴν P 185
ἐπαρχότητα Μηνᾶ διανύοντος πρὸς τοῖς ρείθροις τοῦ Νείλου
παρουδόξων τινῶν ἐπιφάνεια γίνεται. ἐδέξσε γὰρ τὸν ἐπιβεβη-
κότα τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀρχῆς ἀφικέσθαι ἐπὶ τὸ λεγόμενον

niundi copiam impetrare non potuit: erat quippe dolor vehemens, ut dixi, nec levandae calamitati ulla via ratiove apparebat. die duodecimo in tabernaculum introducitur, barbarumque leni ac placida oratione demulcet. Chaganus imperatoria dona suscipere gravatur, tantum non illud e tragoedia occinens, “hostium dona non dona, nec utilia sunt.” tandem multis verbis eum legatus permovet ut se donis coli patiatur. postridie pace firmata domum redit, haec ad verbum eo succinente: “iudica, deus, inter Mauricium et Chaganum, inter Abaros et Romanos.” accusabat enim imperatorem ruptae pacis, nec mentiebatur: re vera namque Romani pace male conservata et bello irritato, praedictas sibi clades accersebant. etenim principia non bona pernicioso exitu concluduntur. ex pacto autem Ister ad Romanorum Abarumque fines dirimendus constituitur, et potestas eiusdem contra Sclavos traiciendi conceditur. praeterea denuo vicena aureorum millia antea pactis adduntur. atque hoc modo bellum inter Abaros et Romanos profligatum est.

16. Hoc anno Mena Aegypti praefecturam gerente in Nilo flumine mira quaedam, et inopinata apparuerunt. nam cum praefectus hic in locum Aegypti, qui a figura elementi Delta nomen accepit, negotii causa

- Αέλιος*· τόπος δὲ οὗτος ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ χώρου τὴν ὀνομα-
 σίαν ἀπολαβὼν. τοίνυν περὶ πρώτην ἔω ἐπὶ τὰς ὄχθας τοῦ πο-
 ταμοῦ ποιούμενον τοῦ ἡγεμόνος τὴν πάροδον ἄνεισιν ἐκ τῶν λα-
 γόνων τοῦ ποταμοῦ ἀνὴρ κατάπληκτος τῷ μεγέθει, τὸ πρόσωπον
 γίγασιν ἐμφορῆς, τὸ βλέμμα δριμύς, τὴν κόμην ἐπέξανθος με- 5
B μιγμένην τινὶ πολιᾷ, τὴν παρεϊὰν τοῖς εὐσωματοῦσι καὶ πρὸς
 τὰς παλαιστρας γενομένοις παρεοικῶς, τὴν ψῆραν τοῖς ναυτικοῖς
 ἐμφορῆς, εὐστερνος, τὰ νῶτα ἡρωϊκός, τοὺς βραχίονας ἰσχυ-
 ρός. ἀλλὰ μέχρι τῆς κύστεως τὴν ἱστορίαν παρείχετο, τὰ δὲ
 λοιπὰ μέλη τοῦ σώματος ἢ τῶν ὑδάτων φύσιν ἀπέκρυπτεν· ἐψύ- 10
 κει γὰρ ἀσχυνομένῳ ἀνδρὶ τὰ παιδουργὰ τοῖς τοῦ θεάτρον ἐπι-
 δεῖξασθαι μόρια. τοῦτον ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἡγεμὼν θεασάμε-
 νος ἔβαλλε τοῖς ὄρκοις πυκνῶς. ἢ δὲ ἔλεγεν ἐκεῖνος, ταυτὰ ἐστίν,
C εἰ μὲν δαιμονίων τινῶν καθέστηκεν ἐπιφοίτησις, ἀβλαβῶς κατα-
 λῦσαι τὸ θεάτρον καὶ τὴν ἡρεμίαν ἀσπάσασθαι τὸ φαινόμενον· 15
 εἰ δὲ δημιουργικαὶ φροντίδες τοῦτον δὴ τὸν ὀρώμενον προηγέ-
 καντο, τὰ τῆς θεωρίας μὴ λῦσαι πρὶν πάντας ἐμφορηθῆναι τῆς
 παραδόξου ταύτης ὀρώσεως. λόγος δὲ ἐκεῖνον αὐτὸν πεφυκέναι
 τὸν Νεῖλον, ὃν εἰώθασι ποιητῶν ἀναπλάττεσθαι ῥήματα. τὸ
 μὲν οὖν Νειλῶν ζῶον ἐκεῖνο (εἰπεῖν γὰρ ἄνθρωπον οὐπω τεθάρ- 20
D ρηκα) τοῖς ὄρκοις κατεπαρόμενον ἐς τὸ φανερὸν διήρκει καὶ τὴν
 τοῦ σώματος ἐμφάνειαν τοῖς πᾶσι παρείχετο. τρίτη δὲ ὥρα τῆς
 ἡμέρας, καὶ ἄνεισιν εὐθὺς ἐκ τῆς τῶν ὑδάτων κοιλίας καὶ θηλύ-
 μορφον ζῶον· τὴν γὰρ φύσιν ἐδήλου ἢ πρόσουπις, οἳ τε μαζοὶ
 καὶ αἱ τοῦ προσώπου λειότῃτες ἢ τε κόμη καὶ ἅπανα ἢ τοῦ φαι- 25

venisset manequē ad littus accessisset, ab imo fluvio vir obstupescendae
 molis emersit, facie gigantem referens, truci aspectu, coma subflava,
 canis intermixta. malae, quales habitiorum et ad palaestram instituto-
 rum esse solent. lumbi nautici, pectus validum, tergum latum, quale
 heroum, brachia torosa. porro usque ad naturam sese spectandum prae-
 bebat: reliqua membra aquae cooperiebant. imitabatur enim virum pu-
 dentem, nolentemque partes illas liberorum procreationi idoneas spectan-
 tium oculis exponere. hunc contemplatus Alexandriae sive Aegypti prae-
 tor crebrius adiurat, ut si quidem e daemonibus sit, spectatores illaesos
 dimittat et quiescat, sin aliquid naturae officio productum, ne ante se
 subducat quam omnes praesentes intuendo oculos animosque satiaverint.
 rumor fuit eum ipsum fuisse Nilum, poetarum fabulis nobilitatum. hoc
 igitur Niloticum animal (hominem enim dicere vereor) adiurationibus
 obligatum diutius in aperto mansit, corpusque videndum omnibus obie-
 cit. tertia hora post etiam ex undis recta emergit mulieri simile animal,
 quod ipse vultus femineus glaber, item mammae, comae, quae partim
 in nodum collectae, partim solutae pendebant, totaque corporis apparen-

νομένου σώματος σύνταξις, αἱ τε περιπλοκαὶ καὶ τὰ ἔκλυτα. ἔλαμπε δὲ τῇ ὥρᾳ τὸ γύναιον. ἡ δὲ κόμη τῷ θήλει λίαν μελάντερος. ἦν δὲ τὸ ζῶον τὸ πρόσωπον ἔκλευκον, εἴριν, τὴν χεῖρα εὐδάκτυλον, τοῖς χεῖλεσιν εὐκοσμον. ἰσφρία δὲ τῷ μιζῶ, καὶ 5 τῇ φαντασίᾳ τὸ τιθίον ἐδόκει ἄρτι ὑπὸ τῆς ἤβης προκύναι μικρόν. τὰ δὲ ἐγκόλπια τοῦ γυναιίου ἀνιστόρητα ἢ τῶν ὑδάτων φύσις ἐφύλαττε, τῆς ἐνῆς τὰ μυστήρια ὡσπερ ἀμνήτους τινὰς τῶν ἀπορρήτων τοὺς θεατὰς ἀποκρύπτουσα. ἡ μὲν οὖν περί- 10 πολος τάξις ὅ τε ἡγεμῶν μέχρι τοῦ κλῖναι τὸν ἥλιον ἐψυχαγωγῶει P 186 τὰ ὄμματα. ἥλιον δὲ κλίναντος κατέδυσεν τὰ ὀρώμενα εἰς τοὺς ἀπ' ἀρχῆς τῶν ὑδάτων πυθμένας, ἀφωνία τὴν ἐπίδειξιν συστησάμενα· ἀφθόγγῳ γὰρ σιωπῇ τὴν ἱστορίαν τοῖς ἔρασταῖς ἐπεδείξατο.

Οὐκ ἂν δὲ περιοριόμεθα ταῦτα διὰ τὰ παράδοξα διηγήματα, 15 ἃ περὶ τούτου διὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν πεφιλοσόφηται ἄριστα· ἔλκοντες γὰρ τὸ γένος ἐντεῦθεν εἰκότως τοῖς περὶ τοῦ Νείλου διηγήμασιν οὐκ ἀπροσφόρως φιλοχωρήσωμεν. περὶ μὲν B τοῦ Ἀπίδος Ἡροδότῳ πάραχωρητίον τῷ πολυπράγμονι, περὶ δὲ τῶν ἀνθρωπομόρφων καὶ Νειλώων ζώων καὶ τοῖς πύλαι ἰστόρη- 20 ται. τίνος δὲ σημαντικὸν ἢ τούτων ἐνδημία καθέστηκεν, εἰπεῖν ἐθάρησεν ὁ Λυδός, τῶν ἄλλων λίαν νεώτερος καθεστώς, ὅς V 267 κατὰ τοὺς χρόνους ἐγνωρίζετο Ἰουστιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἡμεῖς δὲ τι μικρὸν τὴν συνέχειαν ὑποκλέψαντες περὶ τῶν θειρῶν ἀναβάσεων τοῦ Νείλου διεξιμεν, τὰ ἐπισημότερα τῶν ἱστοριῶν

tis constitutio indicabant. femina erat pulcritudine eximia: capilli nigri admodum, facies candidissima, nasus belle formatus, digiti elegantes, labia rosea. sororiabant ubera, et papillae a recenti pubertate aliquantum prospicere ac sese exertare videbantur. locos autem aqua tegens ab aspectu removebat, mysteria cubilis ab intuituum luminibus tanquam arcanis nondum initiatorum abscondens. praefectus igitur et circumfusa cohors usque ad occasum solis spectando voluptatem capiebant. imminente iam nocte visa illa in ima aquarum, unde extiterant, descendunt, cum se cupide lustrantibus vocem quodammodo eripuissent: ita altum omnes admirabundi silebant.

Verumenimvero quae de hoc flumine nec opinabilia memorantur et ab aliis ante nos prudenter disputata sunt, negligenda nobis non videntur. nam cum inde genus trahamus, iure iis quae de Nilo quidam tradiderunt, nec sine utilitate immorabimur. de Apide aliquid Herodoti curiositati largiendum est. de animalibus Nili humanam figuram referentibus veteres conscripserunt. quid ea in futurum portenderent, Lydus, caeteris multo recentior (Iustiniano enim imperante floruit) prode memoriae non dubitavit. nos historiae nonnihil interrupta serie, de

διηγήματα ἀξιολόγῳ μνήμῃ τινὶ τοῖς ἀκροάμασι προβαλλόμενοι.

- C 17. Οὗτος δὲ ὁ Νεῖλος μέγιστος ἀπάντων τῶν περὶ τὴν οἰκουμένην καθεστὼς ποταμῶν, καὶ πολλῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Αἰθιοπίας τῆς τε Ἰνδικῆς αὐτῆς γῆν παραμείβων, τοῦ τε Ἰάγου καὶ Ἰνδοῦ προτερεύων κατὰ τὸ μέγεθος, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων τὰς πηγὰς ἀποκρῦπτει. Θέρους τοίνυν ἀκμάζοντος τὰς αὐξήσεις λαμβάνει, ἐναντίον τῇ φύσει τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἄπισαν ποταμῶν. τὰς δὲ αἰτίας τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰρημένας τοῖς ἀρχαίοις προτεθειμένας ἐπὶ λέξεως τῇ παρούσῃ ὑποβάλλομεν ἱστορίᾳ. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἑλλάνικον καὶ D Κάδμον, ἔτι δὲ Ἑκαταῖον, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις κατέφυγον· Ἡρόδοτος δὲ ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ τις ἄλλος πολλῆς γεγωνῶς ἔμπειρος ἱστορίας, ἐπικεχείρηκε περὶ τούτων ἀποδοῦναι τὸν λόγον, ἠκολουθηκῶς δὲ ἀντιλεγόμεναις ὑπονοίαις εὗρίσκεται. 15 ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ Θουκυδίδης ἐπαινούμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον τῶν ἱστοριῶν τούτων ἀπέσχοντο. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐφορον καὶ Θεόπομπον μάλιστα πάντων ἐπιταθέντες εἰς αὐτὰ οὐδαμῶς τῆς ἀληθείας ἐγένοντο γνώριμοι, οὐδὲ ἁμέλειαν δὲ ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς χώρας ιδιότητα τὸν λόγον ἠγνόησαν. ἀπὸ γὰρ τῶν Ἑκα- 20 θεν χρόνων ἄχρι Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου προσαγορευθέντος ξένα ὡς ἐπίπαν τὰ περὶ τοὺς τόπους τούτους παντελῶς ἦν καὶ τοῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπικίνδυνα. τοῦ δὲ προειρημένου βασιλέως

4. an πολλήν?

aestivo Nili incremento disserentes, insigniora et memoria digna ad audiendum proponemus.

17. Nilus omnium fluviorum orbis terrae latissimus, multorumque per Libyam Aethiopiam Indiam regiones secans, ipsumque Gangem et Indum magnitudine superans, oculis humanis fontes suos, sive primam originem unde erumpit, negavit. aestate igitur fervente, secus quam caetera orbis flumina solent, excrescit. causas a multis et priscis scriptoribus allatas huic historiae fideliter inseremus. Hellanicus igitur, Cadmus et Hecataeus ad fabulas confugiunt. Herodotus, ut est curiosus et si quisquam alius historiarum, gnarus, huius rei rationem afferre conatus est. sed eum suspiciones potius inter se contrarias secutum apparet. Xenophon et Thucydides, qui a rerum explicatarum veritate magis commendantur, nihil huiusmodi habent. Ephorus et Theopompus quanquam omnium maxime in hanc cognitionem intenti, non potuerunt tamen eam liquidam adipisci. ignoracionis eorum causa non negligentia, sed regionis conditio fuit. iam inde enim ab antiquis saeculis usque ad Ptolemaeum cognomento Philadelphum, pleraque locorum istorum ignota omnino et inexplorata atque advenis etiam periculosa fue-

μεθ' Ἑλληνικῆς δυνάμεως ἐς Αἰθιοπίαν στρατεύσαντός ἐγνώσθη P 187
 τὰ κατὰ ταύτην τὴν χώραν λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀκριβέστερον. οἱ
 μὲν οὖν κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἀπὸ τοῦ περιρρέοντος τὴν οἰκουμέ-
 νην ὠκεανοῦ φασὶ τὸν Νεῖλον λαμβάνειν τὴν σύστασιν, λέγοντες
 5 μὲν οὐδὲν ἀληθές, ἀπορία δὲ λύνοντες τὴν ἀπορίαν, καὶ λόγον
 φέροντες εἰς πίστιν πολλῆς προσδεόμενον πίστειως, ὄρφαντὴν τὴν
 διήγησιν καταλιμπάνοντες βεβαιώσεως. τῶν δὲ Τρωγλοδυτῶν οἱ
 μεταναστάντες ἐκ τῶν ἄνωθεν τόπων, οἱ καὶ Βύλγιοι προσαγο-
 ρεούμενοι, λέγουσιν ἐμφάσεις εἶναι τινὰς περὶ τοὺς τόπους ἐκεί-
 10 νους, ἧς ὧν ἂν τις συλλογίσοιτο διότι πολλῶν πηγῶν εἰς ἓνα τό- B
 πον ἀθροιζομένων τὸ ῥεῦμα τοῦ Νεῖλου συνίσταται. ἀμέλει καὶ
 πολυγονώτατον αὐτοῖ ὑπὲρ ἅπαντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην
 ποταμοὺς πεφυκέναι φασίν. οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν νῆσον τὴν
 ὀνομαζομένην Μερόην (αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ Νεῖλον ἴδρται ῥεῖθρον)
 15 τὸν ποταμὸν κεκλήκασιν Ἀσταποῦν, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνεούμενον
 εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον ἐκ τοῦ σκότους ἕδωρ· ἀκαταλη-
 ψία γὰρ οὗτοι ἀνατιθέασι τοῦ ποταμοῦ τούτου τὴν φύσιν. Θα-
 λῆς μὲν οὖν εἰς τῶν ἐπὶ σοφῶν ὀνομαζόμενος φησὶ τοὺς ἐτησίας
 ἀντιπλέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ κωλύειν εἰς τὴν θάλασ-
 20 σαν προχεῖσθαι τὸ ῥεῖθρον, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν πληροῦμενον C
 ἐπικλύζειν ταπεινὴν οὔσαν καὶ πεδιάδα τὴν Αἴγυπτον. τοῦ δὲ
 λόγου τούτου καίπερ εἶναι δοκοῦντος πιθανοῦ ῥάδιον ἐξελέγξαι τὸ
 ψεῦδος· εἰ γὰρ ἦν ἀληθές τὸ λεγόμενον, ἅπαντες οἱ ποταμοὶ οἱ

14. an Νειλῶν?

20. τοῦτον αὐτὸ IP.

runt. postquam vero rex, de quo diximus, cum Graecis copiis Aethi-
 opiam est ingressus, regio haec, ut paucis dicam, multo exploratius at-
 que perfectius cognosci coepta est. sacerdotes igitur Aegyptii, ab
 Oceano orbem circumdante Nilum oriri affirmantes, nihil dicunt, et du-
 bium quod est, per dubium dissolvunt; rationemque ad fidem concilian-
 dam adducunt, quae ipsa vehementer fide indiget, quod narrat, con-
 firmatione destitutum relinquunt. Troglodytae, qui e superioribus locis
 migrarunt et Bolgi appelluntur, dicunt in locis illis cavitates esse;
 unde quispiam ratiocinetur multis fontibus in unum confluentibus Nili
 fluentum intumescere. sane omnium quoque mundi fecundissimum hunc
 esse aiunt. qui vero insulam Nili, Meroe dictam, incolunt, fluvium
 Astapum nominant, quam vocem transferas "e tenebris aqua profluens:"
 naturam enim huius fluminis incomprehensam esse isti statuunt. Thales
 unus de sapientibus docet discedenti Nilo Etesias resistere, et cursus
 eius eorum flatibus acto contra ostia mari sustineri; atque hinc illum
 exuberantem per totam Aegyptum, quae depressa et campestris sit,
 late exspatiari. sed huius rationis, quamvis probabilis videatur, non
 difficile est falsitatem ostendere. nam si quid veritatis haberet quod

τοῖς ἐτησίαις ἐναντίας κεκτημένοι τὰς ἐκβολὰς ἂν ἐποιοῦντο τὴν ὁμοίαν ἀνάβασιν. Ἀναξαγόρας δὲ ὁ προσαγορευόμενος φυσικὸς τὴν τηκομένην κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν χιόνα τῆς τοῦ ποταμοῦ πληρώσεως ὑπάρχειν αἰτίαν ἐδόξασεν· ὃ καὶ ὁ τραγωδοποιὸς Ἐυριπίδης πειθόμενος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ποιήμασι τοῦτο συντίεταχε. ταί-5
 V 268 την μὲν οὖν τὴν ἀντίθεσιν οὐ πολλῆς ἀντιθέσεως δεῖσθαι φαιμεν, φανεροῦ καθεσιῶτος τοῦ ψεύδους· διὰ γὰρ τὴν ὑπεροχὴν τῶν
 D κανυμάτων ἀδυνάτον χιόνα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν συνίστασθαι· καθόλου γὰρ περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους οὐ πάγος, οὐ ψῦχος οὔτε ὅλως χειμῶνος ἔμφασις πέφυκε, καὶ μάλιστα τροπαῖς θειριναῖς. 10
 εἰ δὲ καὶ τις εἴποι τῷ τῆς συγχωρήσεως τρόπῳ εἶναι πλήθη χιόνων κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ αὐθις ἔλέγχεται τοῦ προλεχθέντος δοκιμωτάτως τὸ ἐξίτηλον. ἅπας γὰρ ποταμὸς ἀπὸ χιόνος τὴν περιουσίαν λαχὼν ὁμολογουμένως αὔρας ψυχρὰς ἀναδίδωσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄερα παχύνειν πέφυκε· περὶ δὲ τὸν Νεῖλον τὸν πο- 15
 ταμὸν οὔτε νέφους ὑπόστασιν ἔστιν εὔρεῖν οὔτε αὔρας ψυχρὰς οὔτε παχνομένην τοῦ ἄερος τὴν φύσιν. Ἡρόδοτος δὲ τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν τηλικούτον φησιν ὁποῖός τις καὶ φαίνεται κατὰ τὴν πλήρωσιν, χειμῶνος δὲ ὥρα τὸν ἥλιον κατὰ τὴν Λιβύην φερόμε-
 P 188 νον ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτὸν ὑγρᾶς οὐσίας συστήματα ἐκ τῶν 20 Νειλώων ὑδάτων, κἀντεῦθεν χειμῶνος ὥρα ἤττονα γίνεσθαι τὸν ποταμόν· τοῦ δὲ θέρους ἐπιστάντος, καὶ πρὸς τοὺς ἄρκτους ποιουμένου τὴν βάδισην, ἀναξηραίνειν καὶ ταπεινοῦν τοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς πεφυκότας· διὰ τοῦτο μὴ πυράδοξον κα-

6. an θέσειν?

23. τὴν] τοῦ ἡλίου τὴν?

ait, omnes fluvii, qui contra flantibus Etesis a mari reperiuntur, similiter magnis auctibus excrescerent. Anaxagoras cognomento physicus solutis in Aethiopia nivibus Nilum attolli est opinatus; cui assentiens tragicus poeta Euripides id ipsum in poematis suis posuit. hanc igitur oppositionem non multa oppositione opus habere dicimus, quandoquidem vanam esse claret. nam propter fervores incredibiles in Aethiopia aquam in nivem densari non est ut possit fieri. prorsus enim in locis illis nec glacies nec frigus nec ulla hiems, et solstitio aestivo potissimum, cernitur. quodsi concedamus in Aethiopia nivem altam cadere, tamen quod ante de ea liquata asserebatur, rursus ut vanum ac frivolum probabilissime refellitur. omnis quippe fluvius aquis nivium solutarum accrescens, convenienter auras quoque frigiditas expirat, quin et coelum crassum reddit. atqui circum Nilum neque nebulae alicuius concretionem neque auras gelidas neque aërem crassum reperias. Herodotus porro Nilum tantum esse scribit quantum cum plenus est apparet, hieme autem solem supra Libyam volventem ex undis Niloticis humentis substantiae copiam attrahere, atque inde per hiberna flumen parcius ire. aestate redeunte et ad arctos sole reverso, Graeciae flumina siccari et

θιστάται τὴν περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς τοῦ Αἰγυπτίου πλήρωσιν
 ποταμοῦ. ἀλλ' αἰδοῖ τῆς φιλομαθείας τοῦ ἀνδρὸς οὐ διεξοδικῶς
 κατηγοροῦμεν τοῦ σφάλματος. εἰ γὰρ ταῦτα σύμφωνα τοῖς
 ἀληθεῖσι καθίστατο, πάντως ἂν καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν
 5 Αἰβύην ποταμῶν ὁ ἥλιος ἀνελάμβανε καὶ ἀδελφὰ τῶν παθημά-
 των τοῦ Νεῖλου. ἀλλὰ μὴν τοιοῦτον οὐδὲν περὶ τοὺς Αἰβνας
 ποταμοὺς ἔστι θεάσασθαι. οὐκοῦν ὁ συγγραφεὺς ἀποσχεδιάζει B
 τὸν λόγον. Δημόκριτος δὲ ὁ τῆς φύσεως ἀδελφὸς περὶ τὰς ἄρ-
 κτους ὥρα χειμῶνος καταφέρεσθαι πολλὴν διαβεβαιούται χιόνα,
 10 θέρους δὲ ὑπόντος ὑπὸ τῆς αἰθάλης διαλύεσθαι ταύτην, ἔνθεν
 φησὶ γίνεσθαι τηκεδὸνα πολλήν, καὶ διὰ τοῦτο τίκτεσθαι πολλὰ
 νέφη παχύτερα περὶ τοὺς μετεωροτέρους τῶν τόπων, δαψιλοῦς
 τῆς ἀναθυμιάσεως αἰρομένης πρὸς ὕψος. ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν
 ἐτησίων ἐλαύνεσθαι, μέχρις ἂν προσπέσῃ τοῖς μεγίστοις ὄρεσι
 15 τῶν περὶ τὴν οἰκουμένην· εἶναι δὲ ταῦτα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν.
 ἔπειτ' ὡς τοιούτοις οὖσιν ὑψηλοῖς βιαίως θραυόμενα παμμεγέ-
 θεις ὄγκους γεννᾶν, ἐξ ὧν πληροῦσθαι τὸν ποταμὸν κατισχυρί-
 ζεται περὶ τὰς τῶν ἐτησίων ἀνέμων πνοάς. ἀλλ' οὐ πιστευτέον C
 αὐτῷ· ὁ γὰρ Νεῖλος ἄρχεται μὲν πληροῦσθαι κατὰ τὰς τροπὰς
 20 ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς θερινὰς, οὐπω τῶν ἐτησίων πνεόντων, λήγει
 δὲ ὕστερον ἰσημερίας φθινοπωρινῆς, πάλαι προπεπauμένων τῶν
 εἰρημένων ἀνέμων. τὴν μὲν οὖν ἐπίνοιαν τοῦ Δημοκρίτου ἀπο-
 δεκτέον, τοῖς δὲ λόγοις αὐτοῦ οὐδαμῶς πιστευτέον. Ἐφορος δὲ

15. τῶν] τῆς IP.

22. μὲν συνεπίνοιαν IP.

imminui. quapropter Aegyptii fluminis accretionem aestivo solstitio ad-
 mirabilem videri non debere. verum nos amorem studiumque pervesti-
 gandi in hoc viro reveriti, errorem eius uberius non castigabimus. hoc
 tantum dicemus. si ista cum veritate consentirent, omnino sol idem
 caeteris Libyae fluminibus quod Nilo faceret. atqui nihil tale in illis
 observatur. non igitur historicus ille satis considerate locutus est. De-
 mocritus, alioqui naturae secretorum peritissimus, in septentrione per
 hiemem imbres nivales decidere asseverat, per aestatem aestu nivem
 illam ubertim colliquefieri ac dissipari. idcirco in locis sublimioribus
 multas nubes densiores generari, larga expirationum vi eo sublata.
 hasce nubes ab Etesiiis impelli, donec montibus omnium altissimis illi-
 dantur: eos autem montes esse in Aethiopia. post eorum excelsitate
 violenter disruptas largissimos imbres effundere, quibus Nilus (Etesia-
 rum puta diebus) repleatur. sed huic habenda fides non est. Nilus
 enim, ut uno verbo dicam, crescere circa solstitium aestivum incipit,
 Etesiiis nondum spirantibus: desinit aequinoctio autumnali, quando hi
 venti pridem posuerunt. laudanda, nullo autem modo credenda est haec
 Democritaeae commentatio. Ephorus incredibilem plane rationem adducit.

Theophylactus.

20

ξένην αἰτίαν τινὰ περίσθησι. φησὶ δὴ τὴν Αἴγυπτον ἕπασαν ποταμόχωστον εἶναι, ἀλλὰ μὴν καὶ ψυχρὰν, ἔτι δὲ καὶ κισσηρώδη τὴν φύσιν, ῥαγάδας τε καὶ μεγάλας καὶ διηνεκεῖς ἔχειν, καὶ διὰ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν πλῆθος ὑγρότητος, καὶ

D κατὰ μὲν τὴν χειμερινὰν ὥραν τοῦτο συνέχειν ἐν ἑαυτῇ, θερινῶν δὲ ἐπερχομένων τροπῶν ὡσπερ ἰδρωτὰς τινὰς ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν ὑπεῖναι, καὶ διὰ τοῦτο πληροῦν τὸν ποταμόν. ὁ μὲν οὖν Ἐφορός δηλὸς ἐστι μὴ μόνον οὐ τεθεσμένος τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ μηδὲ παρὰ τῶν ἰδόντων τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἐπιμελῶς πεπυσμένος. πρῶτον μὲν γάρ, εἶπερ ἐξ αὐτῆς τῆς Αἴγυπτος ὁ Νεῖλος τὴν αὔξησιν ἀπελάμβανεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ἀνωτέρω μέρεσιν ἐπληροῦτο, διὰ πετρώδους καὶ στερεῆς χώρας φερόμενος· νῦν δὲ πλείω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων διὰ τῆς Αἰθιοπίας διαρρέων ἔχει τὴν αὔξησιν πρὶν ἢ ψαύσῃ τῆς Αἴγυπτος. ἔπειτα εἰ μὲν τὸ ῥεῦμα τοῦ Νεῖλου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν ποταμόχωστον γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολαίους ἂν εἶναι τὰς ῥαγάδας συνέβαινε, καθ' ὅς ἀδύνατον ἦν διαβυῖναι τοσοῦτον πλῆθος ὑδάτων·

P 189 εἰ δὲ ὑψηλότερον τόπον ἐπεῖχεν ὁ ποταμὸς τῶν ἀραιωμάτων, ἀδύνατον ἦν ἐκ τῶν ταπεινοτέρων κοιλωμάτων εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ἐπιφάνειαν τὴν τῶν ὑδάτων σύρρευσιν γίνεσθαι. καθό-

V 269 λου δὲ τίς ἂν δυνατὸν ἠγήσοιτο τοὺς ἐκ τῶν κατὰ τὴν γῆν ἀραιωμάτων ἰδρωτὰς τοσαύτην αὔξησιν τῷ ποταμῷ εἰσποιεῖν, ὥστε ὑπ' αὐτοῦ σχεδὸν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον ἐπικλύζεσθαι; ἀφίημι

21. ἐκ τῶν] ἑαυτῶν IP.

Aegyptum totam fluminibus subterraneis refertam ac frigidam naturaque pumicosam seu fistulosam esse; rimas item magnas ac perpetuas habere, per quas in se copiam humoris recipiat, quam hiberno tempore continet, aestivo autem solstitio ineunte veluti sudores quosdam ex omni parte emittat, atque ita Nilum flumen exrescere. caeterum non modo Aegyptum nunquam oculis obiisse Ephorum, sed neque ab iis, qui eam vidissent, res eius probe cognovisse certum est. primum enim, si ex ipsa Aegypto incrementum suum Nilus acciperet, non utique in partibus superioribus aquas ampliores volveret, ubi per petrosam ac solidam regionem fertur. nunc plus sex millibus stadiorum per Aethiopiam labens augmina sumit, priusquam Aegyptum attingat. ad haec, si quidem fluenta Nili terrae fluminibus perviae raritatibus sive rimis humiliora forent, contingeret rimas illas superficialias esse, per quas tantam vim aquarum transire est impossibile. sin autem rimis ipsis altiora, rursus ex inferioribus cavitatibus in summum flumen aquae confluere minime possent. ad summam, quis fieri posse credat ut prorumpentes ex terrae hiatibus sudores tanta flumini incrementa suppeditent, ut universae pene Aegypto innatet? ut nihil dicam de mendacio, subterlabi scilicet Aegypto

γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος τῆς τε ποταμοχώστου γῆς καὶ τῶν ἐν τοῖς
 ἀραιώμασι τηκομένων ὑδάτων, ἐπιφανῶν ὄντων τῶν ἐν τούτοις
 ἐλέγχων. ὁ μὲν γὰρ Μαίανδρος ποταμὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολ-
 λὴν χώραν πεποίηκε ποταμόχωστον· καίπερ τῶν συμβαινόντων B
 5 περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Νείλου τὸ σύνολον οὐδὲν θεωρεῖς γι-
 νόμενον. ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος Ἀχελῷος
 ποταμὸς περὶ τε τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφισὸς ἐκ τῶν Φωκίων οὐκ
 ὀλίγην χώραν προσέχωσαν, ἐφ' ὧν ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φανε-
 ρῶς τοῦ Ἐφόρου τὸ ψεῦδος. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὸν Ἐφορον·
 10 τῶν δὲ ἐν Μίμφιδι φιλοσόφων τινὲς ἐπεχείρησαν αἰτίαν φέρειν
 τῆς πληρώσεως ταύτης. φασὶ διαιρεῖσθαι εἰς τρία τὴν γῆν, καὶ
 ἐν μὲν ὑπεῖναι τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην (δέον γὰρ οὕτως
 εἰπεῖν), ἕτερον δὲ τὸ τούτοις τοῖς τόποις ἀντιπεπονθὸς ταῖς
 ὥραις, τὸ δὲ τρίτον μεταξὺ κεῖσθαι τούτων, ὑπάρχειν δὲ καὶ
 15 διὰ καῦμα λίαν ἀοίκητον. εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἐποιεῖτο τὰς ἀνα- C
 βύσεις κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρὸν, δῆλον ὑπῆρχεν ὡς ἐπὶ
 τῆς καθ' ἡμᾶς ζώνης λαμβάνει τὴν σύρρυσιν, διὰ τὸ περὶ τού-
 τους τοὺς καιροὺς μάλιστα γίνεσθαι πυρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας.
 ἐπεὶ τούναντιον περὶ τὸ θέρος πληροῦται, πιθανὸν εἶναι κατὰ
 20 τοὺς ἀντικειμένους τόπους γεννᾶσθαι τοὺς χειμῶνας, καὶ τὸ
 πλειονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑδάτων εἰς τὴν καθ'
 ἡμᾶς γίνεσθαι οἰκουμένην. διὸ καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου
 μηδένα δύνασθαι παρελθεῖν, ὡς ἂν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ

4. καίπερ] καὶ περὶ IP.

flumina et in cavis terrae liquentes aquas existere, cum ipsa harum as-
 sertionum falsitas manifesta sit. nam Maeander Asiae fluvius per multa
 spatia sub terra manat, nec tamen in suscipiendis auctibus quidquam
 omnino ei tale quale Nilo evenire cernitur. quin etiam Acarnaniae flu-
 vius Achelous et Boeotiae Cephisus, e Phocide oriundus, non modicum
 terrarum subterlabuntur; qui ambo Ephorum apertae vanitatis convin-
 cunt. et haec quidem adversum Ephorum. Memphitici quidam philosophi
 incrementi huius istam causam asserre ausi sunt. tellurem in tres partes
 dividi. unam esse nostrum orbem (sic enim appellare oportet), alte-
 ram, quae his locis tempestatibus anni non respondet, tertiam inter has
 locatam et ob immensos calores prorsus inhabitabilem. quare si Nilus
 hieme augesceret, certum esset eum in nostra zona confluxum aquarum
 recipere, cum per hoc tempus maxime apud nos pluviae cadant. quon-
 iam autem contra fit et aestate ascendit, probabile apparere in locis
 nobis e regione oppositis hiemes nasci, et redundantiam illic aquarum in
 orbem nostrum deferri. atque ideo ad Nili fontes neminem posse perve-
 nire, quia a zona vestigiis nostris contraria per inhabitatam seu torri-

τῆς ἀοικήτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. μαρτυρεῖν δὲ τούτοις
D καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ὕδατος·
 διὰ γὰρ τῆς κεκαυμένης αὐτὸν ῥέοντά φρασι λίαν καθέρεσθαι καὶ
 διὰ τοῦτο γλυκύτερον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε δὴ φύσει
 τοῦ πυρώδους ἅπαν τὸ ὑγρὸν καταγλυκαίνοντος. ἡμεῖς δὲ καὶ 5
 πρὸς τοῦτο λέξομεν. ἀδύνατον γὰρ εἶναι φραμεν ποταμὸν ἐκ
 τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέραν ἀναφέρεσθαι γῆν,
 καὶ μάλιστα εἴ τις ὑπόθειτο σφαιροειδῆ τὴν γῆν πεφυκέναι. πῶς
 γὰρ μόνος ὁ Νεῖλος ἐξ ἐκείνης φέρεται τῆς οἰκουμένης πρὸς τοὺς
 τόπους τοὺς καθ' ἡμᾶς; εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ ἑτέρους ἐκεῖ ποτα- 10
 μοὺς, καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τῆς τοῦ ποτα-
 μοῦ τούτου γλυκύτητος αἰτία παντελῶς ἄλογος καὶ ἀναπόδεικτος
 πάντῃ καθέστηκεν. εἰ γὰρ καθεψόμενος ὑπὸ τῶν καυμάτων ὁ
 ποταμὸς ἐγλυκαίνεται, πολύγονος οὐκ ἂν ὑπῆρχέ ποτε, οὐδὲ ποι-
P 190 κίλας ἰχθύων καὶ θηρίων ἰδέας ἐκέκτητο· πᾶν γὰρ ὕδωρ ἀπὸ τῆς 15
 πυρώδους οὐσίας ἀλλοιωθὲν ἀλλότριόν ἐστι ζωογονίας. διόπερ
 τῇ παρεισαγομένῃ καθεψήσει τῆς φύσεως τοῦ Νεῖλου παντάπασιν
 ἐναντιουμένης, ψευδεῖς τὰς εἰρημέναις αἰτίας τῆς πληρώσεως
 ἡγητέον. Οἰνωπίδης δὲ ταυτὰ φησι, κατὰ μὲν τὴν θειρινὴν ὥραν
 τὰ ὕδατα τὰ κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ χειμῶνος ἐναν- 20
 τίως θερμά. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν βαθύων φρεάτων κα-
 τανοήσεως· κατὰ γὰρ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν θερμὰ τὰ ἐν τοῖς
 βαθυτάτοις φρεάσιν εὐρίσκειται ὕδατα, θέρους δὲ ὑπόντος τοῦ-
 ναντίον. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μι-

2. καὶ] κατὰ IP.

dam ambulet. hoc ipsum testari mirificam illius aquae dulcedinem: cum enim per loca solibus usta labatur, vehementer ipsum decoqui, et hoc de causa omnium fluviorum esse dulcissimum, quandoquidem natura ignea totam vim humoris dulcem reddat. sed nos hanc quoque sententiam confutabimus. statuimus enim nequaquam posse flumen aliquod ab Antipodibus in nostrum hunc orbem ascendere ac sursum ferri, praecipue si quis ponat terram globosam esse. cedo, quo pacto Nilus tantummodo ex illo orbe in nostras hasce regiones profluit? est enim verisimile et alia ibidem, sicut apud nos, extare flumina. iam vero causa quoque dulcedinis huius fluvii omnimodis ratione caret, nec aliqua probatione firmari potest. si namque ardoribus illis decoctus dulcesceret, nunquam adeo fecundus esset, neque varia piscium et belluarum genera haberet. omnis enim aqua per naturam igneam immutata animantibus producendis inepta est. quocirca cum natura Nili introductae decoctioni penitus adverteretur, assertas incrementi causas a vero abhorrere putandum est. Oenopides ait aestate aquas terrae frigidas, hieme tepidas esse, id quod ex profundis puteis animadvertitur: nam hieme summa ex puteis altissimis tepidae, aestate gelidae hauriuntur. hinc et Nilum merito per hie-

κρὸν εἶναι καὶ συστέλλεσθαι διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν Θερμασίαν **B**
τὸ πολὺ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἀναλίσκειν, ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν Αἴ-
γυπτον μὴ γίνεσθαι, κατὰ δὲ τὸ θέρος μηκέτι τῆς κατὰ τὴν γῆν
ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ βύθος τόποις πληροῦσθαι
5 τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ ῥύμην ἀνεμποδίστως. ἀλλὰ καὶ πρὸς
τοῦτο ῥητέον. πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Αἰβύην ὁμοίως
ἐγκείμενοι τοῖς στόμασι, παραπλησίως δὲ τὰς ῥύσεις ποιούμενοι,
οὐκ ἔχουσι τὴν ἀνάβασιν τῷ Νεῖλῳ ἀνάλογον· τούναντίον γὰρ ἐν
μὲν τῷ χειμῶνι πληροῦνται, ἐν δὲ τῷ θερίῳ λήγοντες ἐλέγχουσι
10 τοῦ Οἰνωπίδου τὸ ψεῦδος. Ἀγαθαρχίδης δὲ ὁ Γνίδιος μόνος τοῦ
κρασπέδου τῆς ἀληθείας κεκράτηκεν. ἔφησε γὰρ ἂν ἕτος ἕκα-
στον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι **C**
ὄμβρους ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς ἐν μετο- **V** 270
πῶρῳ γινομένης καθ' ἕκαστον. εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν
15 τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι κατὰ φύσιν, ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων
τῶν πηγῶν τῶν ἑαυτοῦ, κατὰ δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς ἐκχεομένους
ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. μαρτύριον δὲ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ
λεγομένοις καὶ τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τόπους τῆς Ἀσίας προφέ-
ρεται. πρὸς μὲν γὰρ τοῖς τόποις τοῖς Σκυθίας τῆς πρὸς τὸν
20 Κανύκασον παρακεχωρηκέντος χρόνον καθ' ἕκαστον ἕτος γίνεσθαι
νιφετοὺς ἔξαισίους, καὶ τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ πλείστας ἡμέρας· ἐν
δὲ τοῖς πρὸς βορρῶν ἀπεστραμμένοις μέρεσι τῆς Ἰνδικῆς ὠρισμέ- **D**
νοῖς καιροῖς καὶ χάλαζαν καταφέρεσθαι τῷ μεγέθει καὶ τῷ πλήθει
μεγάλῃ. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ποταμῶν τῶν ὑδάτων ἀρχομένου

7. ἐγκείμενοι] nonne μὲν κείμενοι?

10. Ἀναρχίδης IP.

mem decrescere et contrahi, quod calor terrae humoris copiam absumat; imbribus autem Aegyptum non irrigari: aestate cum ista absumptio in terrae visceribus nulla sit, ab imis locis naturalem eius fluxum crescentibus undis nullo impedimento augeri. nec istuc non refellendum est. complura Libyae flumina similiter currentia et undas suas per ostia in mare aequae evomentia non habent incrementa huiusmodi: quinimo cum hieme plenissimis sint alveis, aestate plurimum subsidunt, Oenopiden mentiri demonstrant. Agatharchides Gnidius prae omnibus veritatis quasi laciniam apprehendit. docet enim in annos singulos continuos imbres a solstitio aestivo usque ad aequinoctium autumnale in Aethiopia coelo copiose demitti. non sine ratione igitur Nilum per hiemem natura contractius et a fontibus suis duntaxat, per aestatem vero propter praecipitatos in ipsum imbres abundantius fluere. eius dictis fidem astruit, quod in Asiae locis quibusdam accidere fertur. nam alicubi in Scythia ad Caucasum quotannis, cum id tempus postulat, densissime, idque diebus plurimis ningere; et in regionibus Indiae ad Aquilonem certis temporibus grandinem magnitudine et copia ingentem ruere. sed et quod ad fluviorum incrementa attinet, ineunte aestate continenter pluere (in

θέρους ὄμβρους γίνεσθαι συνεχεῖς (κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὰς τοῦτο συμβαίνει) καὶ ταύτην τὴν ὑπόστασιν κυκλουμένην αἰεὶ τοὺς συνεχεῖς τόπους χειμάζειν. οὐδὲν οὖν εἶναι παράδοξον καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν οἰκουμένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνεχεῖς ἐν τοῖς ὕρεσι καταρράττοντας ὄμβρους ἐν τῷ θέρει 5 πληροῦν τὸν ποταμόν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐναργείας αὐτῆς μαρτυρούσης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούντων βαρβάρων. εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις ἐναντίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτο ἀπιστητέον· καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χειμέριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον ὑπάρχειν, καὶ τὰς 10

P 191 βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχεῖς καὶ ἀτόνους καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς, καὶ τοῦ ἡλίου πρὸς τὸν βόρειον ἀποκλινόντος πόλον συμβαίνει τοὺς ὄμβρους τῷ παρ' ἡμῖν θέρει τῇ Αἰθιοπία προσγίνεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνειν τὸν Νεῖλον τὴν αὔξησιν, καὶ ἔμπαλιν 15 πρὸς τὸν νότιον ἀναξέυξαντος πόλον πρὸς οὐστολὴν τὸν Νεῖλον ὄραν.

B Περὶ μὲν οὖν τῆς πληρώσεως τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τοσοῦτον, ἵνα μὴ τὸν σκοπὸν τῆς ἱστορίας νοθεύσωμεν· ἤδη δὲ ὑπενέγκαι ἀκόλουθα τῶν ἀφηγημάτων νύττειν τὸν λόγον. ἐπαναξέυξας τοῖ- 20 νων ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ Μηνῆς ἔγραψε Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι ὅπως ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀνθρωπομόρφων καὶ Νειλώων ἐγένετο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τούτων ἀκηκοὺς λίαν τὴν ψυχὴν κατεπέπληκτο.

6. ἐνεργείας IP.

Aethiopia autem intervallo dierum id contingit), et hanc humidam tempestatem semper in orbem actam cohaerentia loca hieme infestare. non itaque novum quiddam et inopinatum esse, etiam in Aethiopia supra Aegyptum assiduo praecipitantes aestivo tempore imbres fluvium Nilum complere, praesertim cum et barbari circum loca illa habitantes id evidenter experiantur testenturque. quodsi apud nos aliter eveniat, non ideo dictis detrahendam fidem: nam Austrum apud nos esse hibernum, apud Aethiops serenum; et spiramina borealia in Europa esse valida ac robusta, in illa regione debilia et imbecilla et languida penitus; et sole ad polum borealem recedente, contingit imbres nostra aestate in Aethiopia cadere, indeque Nilum excrescere, rursus eodem ad austrinum remeante eundem decrescere.

De incremento igitur fluvii huius hactenus, ne a proposito historiae scopo nimium deflectamus. nunc ad eorum quae sequuntur narrationem incitanda est oratio. reversus igitur Alexandriam Menas de monstris humana figura a se in Nilo visis ad Mauricium imperatorem scripsit, quibus ille auditis maiorem in modum obstupuit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Η'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R V I I I .

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Saraceni Romanorum socii. Persidem incursantes Babyloniorum fines deprædantur: ob id Chosroes de foedere solvendo cogitat. Mauricii ad eum legatus inhumaniter habetur adituque regis diu excluditur. admissus tandem Chosroem ad pacem reducit, eumque de præteritis docet. eiusdem legati impudens ambitio imperatorem graviter offendit. Comentiolus proditionis postulatus, et incisa accusatione dux denuo constitutus, ad Istrum abit, seque cum Prisco apud Singidonem consociat. (2) pax inter Romanos et Abares imperatoris iussu imminuitur. Comentiolus Viminacii aegrotat. Chaganus fines Romanorum vastat; quo mandante, Istri transitus a quatuor eius filiis custoditur. in ripa certamine edito barbari vincuntur. Comentioli absentia excusatur. barbari vallum Romanorum oppugnant. nuntius ad duces de periculo. adest Priscus. Viminacium reducuntur rates. configitur, occisisque Romanorum trecentis oppetunt barbarorum quatuor millia. (3) alteram praelium cum Abaris. prudentia Prisci delentur novem millia. tertio praelio de superiore loco pugnantes Romani adversarios in lacum seu stagnum compellunt, ubi cum Chagani filiis plerique summerguntur. periere ad quindecim millia. quarto praelio ad Tisum seu Tyrsum flumen iterum non pauci occumbunt. fluvio traiecto Romani exploratores quater mille occidunt, Gepidarum triginta millia; et cum captivis ad Priscum redeunt. quinto praelio complures barbari aquis præfocantur, multa millia capiuntur. (4) captivi Chagano petenti imperatoris auctoritate restituntur. Comentiolus e morbo recreatur. Byzantium ad hiberna profecturus ducem viæ Traiani apud Nobenses quaerit. quibus dare abnuentibus irascitur, duosque capite multat. monetur*

de sene quodam huius viae gnaro, quicum verba commutat et litigat. magnitudine frigorum Romani multi et iumenta eo itinere pereunt. Philippopoli hiemat. Petrus iterum dux declaratur. Theodosius Mauricii filius Germani filiam ducit. tumultus in imperatorem ob caritatem rei frumentariae. maledicta in eundem, et lapidatio. clavis audaces deterrentur. Theodosium generum Germanus chlamyde sua tegit. (5) de templo Virginis Mariae in Blachernis. auctores seditionis exilio damnati altero die revocantur. Petrus ad Istrum ducens Plastoli aetatem habet; deinde in angulum Dardaniae secedit. cum Apsycho hypostratego barbarorum colloquitur. utraeque copiae recedunt. Chagani astus. imperator Petro trans Istrum projectionem mandat. Petrus a Bonoso illustri satellite imperatoris naviculas flumini traiciendo petit, et Gundoin militibus praeficit. is multos hostium perimit, Romanosque in provinciam redire non patitur. Artos Romanorum socios Chaganus delere cogitat. (6) a Chagano quidam deficiunt, ad quos reducendos varios ille modos investigat. quare Romani ultra Istrum hibernare noluerint. seditio. fluvium transmeant, et irascuntur gravissime. irascitur vicissim Petrus. eidem per quietem oblata epistola. castra movent Romani. tumultus militaris. legati militum ad Petrum de reditu; cui molestus est imperator. (7) Petrus Gundoi de mandati severitate ex avaritia profecta flens conqueritur. duces convocat, litteras exhibet. miles transire Istrum abnuvit. furor militum, fuga ducum. Phocas imperator renunciat. Petrus fugit: Mauricio rem significat. Mauricius nuntium examinat: quid agat nescit; dolore dissimulato ludos equestres celebrare pergit. populum bonum habere animum iubet. Venetorum acclamationes. tribuni numerum utriusque factionis profitentur. earum factionum vituperatio. (8) legatio Mauricii ad Phocam irrita. moenibus Theodosianis custodes apponit. exercitus ad Theodosium Mauricii filium legatio, aut ipsum aut eo cedente Germanum imperatorem postulantis. Comentiolo urbis defensio creditur. Germanus imperatori invadendae tyrannidis suspectus frustra se tuctur: in aedem deiparae pro asylo confugit. eius conditor Cyrus qualis fuerit. Stephanus paedagogus filiorum imperatoris ad eum evocandum mittitur. in Sophiae templum transit. Theodosius, ut ob secretum patefactum, fustibus pulsatur. (9) Germanus denuo ad exreundum sollicitatus Andreae pii viri hortatu eodem recurrit. maledicentia populi in imperatorem muris desertis custodes se ad tumultuantem populum applicant. cuiusdam Constantini, viri clarissimi, domus incenditur. Mauricius cum coniuge et liberis in fugam se tradit. populi in eum et patriarcham convicia. locus communis de levitate et stultitia populari. podagra conflictatur. filium ad Chosroen pro ope imploranda mittit. Germanus imperium ambit. Prasinis sibi adversantibus Phocam sequitur. (10) Phocae linguis animisque favetur. populum cum patriarcha et senatu accersit. detestatio illius ut hominis improbissimi. eius simulatio in Germanum. proclamatus imperator coronatur. in urbem magnifice invehitur. spargit aurum. ludi fiunt equestres. uxori Leontiae corona imponitur. de loco stationis inter factiones contenditur. Alexander, homo nefarius, ad litem componendam mittitur. in Cosmam tribunum est contumeliosus ac violentus. eum Veneti ulciscuntur; quorum vox male evenit. (11) Mauricii necem parturit Phocas. revocatur ex itinere a patre Theodosius. Mauricii filiorumque in portu Eutropii ad Chalcedonem interfectio. eius ante mortem praeclarissima vox et Christiano dignissima. nutricem ipsius infantem pro suo ad caedem supponere non fert. eius pro poena peccatis suis in hac vita irroganda cura anxia. testamentum, quo imperium inter filios partitur. Domitianus Melitenensis episcopus, eorundem tutor, ab historico commendatur. (12) imperatorum corpora in mare abiiciuntur. quas complorationes eorum mors publice recitata effecerit. in eosdem monodia historici. capita

ad Phocam perferuntur et in campo militibus spectanda proponuntur. quibus supplicii interfectores et exercitus rebellis caediumque suffragator divinitus interierint. sub Heraclio duo tantum reliqui. imperium Romanum in diuturnis post necem Mauricii aerumnis volutatum. (13) Phocas Petrum Mauricii fratrem, Comentiolum et alios interimit. Theodosius et Lardys ab Alexandro tyranni iussu trucidantur. narratio falsa de Theodosio, quo pacto creditus sit necem effugisse et diversa loca peragrasse. statuac Alexandriae Mauricii caedem nuntiarunt. die nono super eadem nuntius in urbem allatus. egregia quaedam Mauricii praeconia. (14) de corpore S. Euphemiae martyris Chalcedone miraculum, sudor videlicet sanguineus in die anniversario eius martyrii, qui spongiis collectus in vasculis populò dispertitur. quo pacto Mauricius incredulus fidem cum multis lacrimis habuerit, et summa in posterum veneratione martyrem prosecutus sit. (15) Constantinam imperatricem cum tribus filiabus in privatas aedes contrudit Phocas; Chosroen de sua creatione, additis muneribus certiozem facit. apud Daram legatus Lilius a Germano praesidiū praefecto splendide excipitur, et quid ibi contigerit. Chosroes Mauricii ulciscendi bellum Romanis infert. Lilius in Perside retentus parum benevole tractatur. rumor de Theodosio adhuc vivo tyrannum terret; unde Alexandrum, ut imperata non exsecutum, sua manu obtruncat.

1. Κατὰ τούτους δῆτα τοὺς χρόνους Χοσρόης ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐνεχείρει τὴν εἰρήνην λυμῆνασθαι. αἰτία δὲ αὐτῆ πως τῷ βαρβάρῳ οὕσα ἐτύγχανεν. ἔθνη περὶ τὴν Ἀραβίαν πολλὰ τε καὶ διάφορα πέφυκε· τούτους Σαρακηνοὺς ἔθος τοῖς ὄχλοις ἀποκαλεῖν. ἐκ τούτων δὲ τῶν ἐθνῶν ἐνία τινα τοῖς Ῥωμαίοις σύμμαχα ἦν, καὶ τις ἐκ τούτων ἀποδασμὸς εἰς τὴν Περσίδα χωρήσας κατὰ τὸν τῆς εἰρήνης καιρὸν τῇ ἐπεκδρομῇ μέρη τινα τῆς Βαβυλωνίας προεινομεύσατο. ἐνθεν διαπονεῖσθαι ὁ Χοσρόης ἤξιον. διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος εἰς τὴν Περσίδα ἐξέπεμψε 10 πρέσβυν Γεώργιον, ὃς τῆς τῶν ἐσῶων πόλεων φορολογίας τὴν ἐπιστασίαν ἐκέκμητο· τοῦτον πραιτορίου ἑπαρχον ἀποκαλοῦσι Β Ῥωμαῖοι. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης δεινοπαθῶν ἐπὶ τοῖς γεγόνόσι παρελύπει τὸν πρέσβυν, καὶ πολλὴν τὴν τριβὴν αὐτῷ περὶ τὴν

P 197
V 274

1. Eodem tempore Chosroes Persarum rex pacem turbare aggressus est ob causam huiusmodi. in Arabia multae variaequae gentes sunt, vulgo Saraceni appellati. ex his nonnullae societatem cum Romanis pepigerant, quarum pars pace incolumi in Persidem irruens Babyloniorum agros praedabunda pervaserat, et id sibi minime tolerandum Chosroes censuerat. Mauricius idcirco legatum in Persidem mittit, Georgium Orientalium tributorum coactorem, quem Romani praefectum praetorio nominant. Chosroes indigna se passum dictitans, legatum parum amice tractavit, et in regione barbara diu retinuit, nec unquam in conspectum

βάρβαρον χώραν ἐπραγματεύετο. σκληραγωγεῖται οὖν ὁ Γεώρ-
 γιος ἡμέρας εἰς τὴν Περσίδα πολλάς, τῆς βασιλικῆς εισόδου μη-
 δαμῶς τετευχώς. ἔτι τοίνυν τῶν πραγμάτων στασιαζομένων
 Χοσρόη, εἰκότως τῷ βαρβάρῳ ὑπόνοια γίνεται μὴ ἄρασθαι τέως
 πρὸς Ῥωμαίους τὸν πόλεμον. εἰσδέχεται τοίνυν τὸν Γεώργιον 5
 ὁ Βαβυλώνιος βασιλεὺς εἰς τὰ βασίλεια. ὁ μὲν οὖν Γεώργιος
 τὴν τοῦ καιροῦ κτησάμενος σύμμαχον, πείθει τὸν βάρβαρον
 C τὰς εἰρηναίας μὴ διαλῦσαι σπονδάς. οὕτω μὲν οὖν ἔκων ἀέζον-
 τί γε θυμῷ, κατὰ τὴν ποιήσιν, ὁ Χοσρόης τὴν ἡσυχίαν ἀσπά-
 ζεται. ὁ μὲν οὖν πρέσβυς ἅπαντα τὰ συγκυρήσαντα διεξοδικῶς 10
 τῷ βασιλεῖ διηγῆσατο. ἀλλ' οὐκ ἐς ἀγαθὸν ἢ τῆς ἐντεύξεως ἔκ-
 θεσις ἀπειλήφει τὸ συμπέρασμα. ἔφασαν γὰρ Γεώργιον εἰπεῖν
 πρὸς τὸν αὐτοκράτορα “ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῶν σατραπῶν εἰς
 ὑπήκοον τάδε διείλεκται. διὰ τὴν τοῦ πρέσβεως ἀρετὴν δίδωμι
 τῷ πολέμῳ τὴν λύσιν.” τούτων ὁ βασιλεὺς ἀκροῦς χαλεπαίνει 15
 κατὰ τοῦ πρέσβεως, καὶ γίνεται τῷ Γεωργίῳ σφαλερὰ ἢ τῆς
 D πρεσβείας ἐπίτευξις· τῷ ὄντι γὰρ οἶδε λόγος μὴ μέτροις οἰκονο-
 μούμενος μεγάλας συμφορὰς τοῖς χρησαμένοις παρέχεσθαι.

Ὀπηνίκα δὲ ὁ Χαγῆνος (ἐπαναδραμώμεθα γὰρ πρὸς τὰ
 κατὰ τὴν Εὐρώπηνπραχθέντα) διεπεραιώθη τὸν Ἴστρον, οἴκιδε 20
 διὰ τὴν εἰρήνην ἀποφοιτῶν, ἀποστέλλουσι πρέσβεις αἱ περὶ τὴν
 Θράκην τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις πρὸς Μαυρίκιον τὸν αὐτοκρά-
 τορα, προδοσίαν κατατιώμεναι Κομεντιόλου τοῦ στρατηγοῦ.
 τῆς στάσεως τοίνυν εἰς τὸ βασίλειον ἄστυ ἰσχυρῶς γεγονύας, δί-
 δωσιν ὁ αὐτοκράτωρ Κομεντιόλῳ καὶ τοῖς πρέσβεσι δαιτητάς. 25

P 198 καὶ δῆτα γενομένης τῆς συγκροτήσεως τῆς δίκης, καὶ τοῦ βασι-

suum admisit. caeterum in illis rerum fluctibus non esse arma adversus
 Romanos capienda recte ratiocinans, Georgium in regiam venire sinit,
 qui oblata opportunitate usus, regi auctor est uti pacem salvam inte-
 gramque conservet. ita Chosroes animo nolente volente, ut est apud
 poetam, quietem pacemque complectitur. legatus eum omnia quae con-
 tigissent fuse docet. verum illud colloquium haud feliciter evenit. fe-
 runt enim postea Georgium apud imperatorem gloriatum, Persarum re-
 gem satrapis suis confessum esse se ob legati virtutem bello supersedere.
 qua oratione imperator succensuit, magnumque Georgius ex obita lega-
 tione periculum adivit. sic enim comparatum est, ut, nisi cum modo
 et ratione adhibitus sermo, incautis hominibus immodice noceat.

Postquam vero Chaganus (ad res enim Europaeas regrediendum est)
 pace facta domum abiens Istrum transmisit, Romanus exercitus in Thra-
 cia oratores ad Mauricium imperatorem mittit et Comentiolum ducem
 proditionis accusat. itaque gravi seditione Cpoli concitata, imperator

λέως ἐκλιπαροῦντος τοὺς πρέσβεις, λαμβάνει ἡ κατηγορία τὴν
 ἐγκοπὴν, καὶ αὐθις ὁ Κομεντιόλος γίνεται στρατηγός. Θέρους
 δὲ ἐπιόντος ἔξω τῆς πόλεως γίνεται, καὶ τῶν Ῥωμαίων περὶ τῆς
 λύπης διαλυσαμένων τῷ στρατηγῷ, τὸ ὀπλιτικὸν ὁ Κομεντιόλος
 5 ἀθροίζει, καὶ ἐπὶ τὸν Ἴστρον γίνεται ποταμὸν, καὶ ἐν τῇ Σιγ-
 γιδόνι συνανακοινοῦται τῷ Πρίσκῳ. (2) τετάρτη δὲ ἡμέρα ^B
 ἐκκλησιάζονται τὰ στρατόπεδα, καὶ δημηγορήσαντος Πρίσκου ^V 275
 περισχίζεται ἡ πρὸς Ἀβάρους καὶ Ῥωμαίους εἰρήνη· ὁ γὰρ αὐτο-
 κράτωρ Μυρρίκιος τοῖς στρατηγοῖς παρασπονδῆσαι διὰ βασιλι-
 10 κοῦ προστάγματος ἐγκελεύεται. ἐς τὸ φανερὸν τοίνυν τῆς εἰρή-
 νης διαλυθείσης, οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ Βιμινάκιον γίνονται· αὕτη
 δὲ νῆσος καθέστηκε περὶ τὰ ρεῖθρα τοῦ Ἴστρον. ἐν ταύτῃ τῇ
 νήσῳ ὁ Κομεντιόλος ἔδοξε νοσηλεύεσθαι. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἀπὸ
 τῆς νήσου διαπεραιουμένων ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ἀκηκόει ὁ Χαγᾶνος
 15 τὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοπέδου κινήματα. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος
 συναθροίσας δυνάμεις τὴν Ῥωμαίων διατέμνεται γῆν, τοῖς δὲ C
 παισὶ τέσσαρσιν ἵποῦσιν αὐτῷ παρεδίδου δυνάμεις, καὶ παρε-
 νεγγύα τὰς διαβάσεις τοῦ Ἴστρον περιφρουρεῖν. οἱ μὲν οὖν παῖ-
 δες τοῦ βαρβάρου τὰς διαβάσεις τοῦ Ἴστρον περιφρουρεῖν κατὰ
 20 τὸ προσταχθέν ἐνεγείρουσιν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰς λεγομένας σχεδίας
 συρράψαντες ὁμοθυμαδὸν τὸν ποταμὸν διενήξαντο. περὶ τὰς
 ὄχθας τοίνυν τοῦ ποταμοῦ γεγονυίας τῆς μάχης κρατοῦσι Ῥω-
 μαῖοι τῶν ἀντιθέτων δυνάμεων. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἅμα τῷ
 Πρίσκῳ εἰς τὸ Βιμινάκιον τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο. ἦν δὲ αὐτῷ D
 25 ἡ ἀναβολὴ τοῦ μὴ ἐθέλειν συμπλέεσθαι ἀπίθανος οὐδαμῶς· μα-
 χαίρα γὰρ ἰατρῶν τὰς ἐπὶ τῆς χειρὸς φλέβας ὑποτμηθεῖς, ἐπὶ

dat arbitros, constitutoque iudicio legatos impensius orat et exorat.
 ita accusatio inhibetur, et Comentiolus de integro dux deligitur. ubi
 aestas affuit, ex urbe discedit, Romanisque secum in gratiam reversis,
 et delectibus habitis, ad Istrum contendit, ac Singidone cum Prisco se
 coniungit. (2) quarto die in concionem coacto exercitu, et Prisco
 verba faciente, pax inter Romanos et Abares dissuitur; quod ut face-
 rent, Mauricius imperiali mandato ducibus praeceperat. manifeste igitur
 pace irrita Romani Viminacium (insula est in Istro flumine) deferuntur,
 ubi Comentiolus graviter se habere visus est. inde in continentem tra-
 iiciunt. quibus motibus auditis, Chaganus collecto milite satis et arbo-
 ribus Romanorum exitium infert, et quatuor filiis copias attribuit, qui-
 bus transitum Istri custodiant, quod illi ut iussi erant facere instituunt.
 Romani navibus extemporaneis sive ratibus consensu flumen transeunt,
 praelioque in ripa conserto superiores abeunt. Comentiolus cum Prisco
 Viminacii haerebat. nam cum ei e brachio sanguis esset missus, honesto
 plane timore et probabili de causa a pede cum hostibus conferendo ipse

αἵματος ἐκροῆ εὐφήμως πως διὰ τὴν δειλίαν ἀπόμαχος ἦν. δια-
 πορθμευθέντων τοίνυν τῶν Ῥωμαίων τὸν Ἴστρον καὶ συστησα-
 μένων τὸν χάρακα, οὐ κατελίμπανε τὴν νῆσον ὁ Πρίσκος· οὐκ
 ἔθελε γὰρ τοῦ Κομεντιόλου ἐκτὸς ποιήσασθαι τὴν παράταξιν.
 οἱ δὲ βάρβαροι ἀστρατήγου τῆς Ῥωμαίων ὑπαρχούσης δυνάμεως 5
 πρὸς τὸν χάρακα τούτων ἐκτρέγουσιν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀγγέλους
 εἰς τὸ Βιμινάκιον τοῖς στρατηγοῖς ἐπιπέμπουσι, τὸν τε κίνδυνον
 παρεδήλουν. δυσανασχετοῦντος δὲ τοῦ Πρίσκου τοῦ Κομεντιό-
 λου ἐκτὸς τοῦ ἔργου ἐφάσασθαι, καὶ τῶν βαρβάρων λίαν ἐγκρα-
 τῶς ἐπικειμένων, πείθεται τὸν Κομεντιόλον καταλιπεῖν καὶ τὰς 10
 P 199 φροντίδας τῶν κινδύνων αὐτὸς ἀναδέξασθαι. καὶ οὖν καταλι-
 πάνει τὸ Βιμινάκιον καὶ πρὸς τὸν Ῥωμαϊκὸν γίνεται χάρακα. δευ-
 τέρα δὲ ἡμέρα, καὶ προστάττει τὰς ναῦς τοῦ Ἴστρου καταλι-
 πούσας τὰς ὄχθας περὶ τὸ Βιμινάκιον μεθορμίσασθαι· ἐδεδίει
 γὰρ ὁ Πρίσκος μὴ πως οἱ Ῥωμαῖοι τῶν ἐπακτριδῶν διακειμένων 15
 αὐτοῖς περὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ συνεχεῖς τὰς μεταβάσεις ἐπὶ
 τὴν νῆσον ποιοῖεν, κἀντιῦθεν κατακερματιζομένης τῆς τῶν Ῥω-
 μαίων δυνάμεως ἀσθενεστέραν ἢ τάφρος τὴν φρουρὰν ἀπολάβοι.
 τοίνυν τῶν βαρβάρων κατεπειγομένων πρὸς πόλεμον, τετάρτη
 ἡμέρα καὶ ὁ Πρίσκος ἐξ ἑωθινοῦ σιδηροφορεῖν τοῖς Ῥωμαίοις 20
 B προσέταξε. καὶ ὡς ἐνῆν, τὰς ἐκτάξεις τρισὶ συστησάμενος φά-
 λαγξι τῶν πολεμικῶν ἐγχειρημάτων ἀπήρχετο. οἱ μὲν οὖν Ῥω-
 μαῖοι ἀποσχόμενοι τῶν τόξων ἀγχιμάχως τοῖς δόρασι κατεπολέ-
 μουν τὸ βάρβαρον. τῶν δὲ Ἀβάρων δέκα καὶ πέντε συστήμιυσιν
 ἔξοπλισάντων τὴν ἑκταξιν, καὶ τῶν Ῥωμαίων εἰς μίαν σύννευσιν 25
 καὶ φόβῳ τοῦ χάρακος καὶ τετραπλεύρῳ μάχῃ διακεκοσμηκῶτων

abstinebat. fluvio superato valloque a Romanis excitato, Priscus, qui sine Comentiolo pugna experiendum non putabat, in insula manebat. barbari Romanis duce destitutis vallum incursant. illi nuntios de periculo suo Viminacium mittunt. Priscus absque Comentiolo aegre se movet: sed barbaris impotenter incumbentibus tandem dat manus, et eo relicto depellendi discriminis curam laboremque capessit, ac vallo succedit. postridie navigia Viminacium reduci imperat, quod metueret ne illis ad ripam dispositis milites crebro ad insulam transmearent, et idcirco imminuto copiarum numero ad vallum tuendum infirmiores redirentur, barbaris autem pugnam urgentibus, Priscus suis edicit ut mane in armis sint, acieque, ut potuit, in tres phalanges distributa, praelium orditur. Romani arcubus carentes cominus hastis rem gerunt, digestisque barbaris per ordines quindecim, ipsis autem timore valli amittendi in unum et eodem versus quadrilatera figura dispositis, atque ita vallum tutum praestantibus, in multas horas concursum; nec ante solis oc-

τὴν ἔκταξιν, ἀσπλίαν ἐντεῦθεν παρεχομένων τῷ χάρακι, ἐπὶ ὥρας πολλὰς ὁ πόλεμος εἶχε τὴν πρόοδον. ἥλιου δὲ κλιναντος συναπέκλινε καὶ ὁ πόλεμος, καὶ ἦν ἐπιδέξιος αὐτῇ ἢ τοῦ πολέμου τοῖς Ῥωμαίοις ῥοπή, τριακοσίων τε ἀναιρεθέντων Ῥωμαίων 5 χιλιάδες τέτταρες ἐκ τῶν Ἀβάρων διώλοντο. ἐπιγενομένης οὖν νυκτὸς εἰς τὸν χάρακα οἱ Ῥωμαῖοι ἀνέζευξαν.

3. Τρίτῃ δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ βάρβαρος ἕτερον συνεστήσατο C
V 276
πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ὡς οἶόν τε ἦν συντάξας τὸ στράτευμα ἐωθινὸς ἐχώρει πρὸς τὴν παράταξιν. τρεῖς τοίνυν συντάξας δυνάμεις ἐς τὰ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις εἶτα ἐνεγγύησεν ἐς τὸ καρτερόν, τά τε κέρατα περισχίσαι αὐτίκα, οὕτω τε τοὺς Ἀβάρους εἰσδέξασθαι, ὅπως οἱ βάρβαροι περὶ τὰ κοιλότερα γινομένης τῆς δυνάμεως, καὶ κατελιημμένοι ἐν μέσῳ, περιπέσωσι συμφοραῖς ἀδοκῆτοις. τῷ τοιούτῳ τοίνυν τρόπῳ καταστρατη- D
15 γοῦνται οἱ βάρβαροι καὶ ἀναιροῦνται ἐκ τῆς πολεμίας καὶ ἀντιθέτου δυνάμεως χιλιάδες ἐννέα. ἥλιου δὲ δύνοντος ἐπὶ τὴν τάφρον τὸ νενικηκὸς ἐπανῆκε. δεκάτῃ δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ στρατηγὸς ἡκηκόει ἤκειν αὐθις τὸν βάρβαρον πρὸς παράταξιν. ἡμέρας δὲ λαμπούσης τὸ Ῥωμαϊκὸν καθοπλίσας κοσμίως τε συμφραξάμενος P 200
20 ἐχώρει πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τρισσαῖς αὐθις φάλαγξι τὰς δυνάμεις κατεστρατεύσατο, ὁ δὲ βάρβαρος μίαν συστησάμενος φάλαγγα κατὰ τοῦ Πρίσκου ἐχώρησεν. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τὴν εὐθιεον τῶν τόπων χώραν καταλαβὼν, τὴν τε ῥύμην τοῦ πνεύματος ἔχων συνέριθον, ἀφ' ὕψους τοῖς βαρβάροις

3. συναναπέκλινε IP.

cubitus finis certamini est impositus. pugnatum a Romanis Marte secundissimo: nam ex ipsis trecenti tantum, ex Abaris quatuor millia desiderata sunt. nocte interveniente victores se in castra recipiunt.

3. Die tertio barbarus de integro certamen molitur. Priscus, ut potuit, agmine disposito et instructo surgente iam die ad pugnam procedit. copiis quam potuit bene dispositis ac tripartito divisus, ad fortiter dimicandum omnes impensissime cohortatur, atque ut cornibus ductis Abaros in medium recipiant; ut sic intercepti conclusique cladem improvisam accipiant. hoc igitur modo ab hostibus circumventi perimuntur ad novem millia. exacto die victores intra vallum revertuntur. luce decima nuntiatur duci barbarum velle praelium iterare. itaque postridie ubi diluxit, Priscus Romanis instructis et decenter communitis ad tentandum conflictum progreditur, ac suos iterum in tres phalangas dispersit. barbarus in unum conflatis omnibus in Priscum vadit; qui occupato loco regionis idoneo, magno bellici spiritus impetu e superioribus in barbaros ferebatur, et duobus cornibus, seu a dextris et a si-

ἐνῆραξεν, τοῖς δὲ δύο κέρασι κατεπολέμησε τὸ πολέμιον. ἐπεὶ δὲ λίμνη ὑπέστρωτο τοῖς τύποις ἐκείνοις, ἐπὶ τὰ ὕδατα ἔξωθεῖ τὸν βάρβαρον. διὰ τοῦτο περὶ τὸ ῥόθιον ἀποκρουσθέντες οἱ βάρβαροι, καὶ τὴν λίμνην ἀντιμέτωπον δυστυχῆσαντες, λίαν σφοδρῶς ἀπεπνίγοντο. πλήθους τοίνυν πολλοῦ κατὰ ταύτην τὴν λίμνην ἀνθηρμένου, τῶν τε παίδων τοῦ Χαγᾶνου ἀποπνι-
B γέντων αὐτόθι, περιφανεστάτην ὁ Πρίσκος τὴν νίκην ἐνεπορεύσατο. καταφθείρονται τοίνυν περὶ τοῦτον τὸν πόλεμον πεντεκαίδεκα χιλιάδες βαρβάρων. ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος ἐπικινδύνως διασωθεὶς κατὰ τὸν Τισσὸν γίνεται ποταμόν. τριακοστὴ δὲ 15 ἡμέρα, καὶ ὁ βάρβαρος συνέλεξε δύναμιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς τέταρτον πόλεμον τὴν ἐπιβολὴν ἐποιεῖτο καὶ τοῦτων ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἠκηκόει, στρατοπεδεύει ὁ Πρίσκος ἐπὶ τὸν Τισσὸν ποταμόν. ὀρίζεται τοιγαροῦν ἑκατέρᾳ δυνάμει ἡμέρα πρὸς πόλεμον. ἐπεὶ δὲ τὸ διωρισμένον πέρασ ἐλάμβανεν, ὑπὸ 20
C πρώτην ἔω ὁ Πρίσκος ἐναλλάξ τὰς δυνάμεις συντάξαι, καὶ τὴν μὲν εὐώνυμον φάλαγγα δεξιὰν ἐποιήσατο, τὴν δὲ μέσσην εὐώνυμον. ὁ δὲ βάρβαρος δυοκαίδεκα συστήμασιν ἔξοπλίζει τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἠρωϊκώτερον τῆς μάχης ἀντείχοντο, τῇ τοίνυν ἐνστάσει τοὺς βαρβάρους κατεπολέμησαν. καὶ διόλ- 20
 λνται καὶ κατὰ ταύτην τὴν μάχην πλῆθος πολεμίων πολὺ. ταύτην τοίνυν τὴν νίκην εὐδοξοτέραν τὸ τῶν Ῥωμαίων ὀπλιτικὸν ἀνεδέξατο. ὁ δὲ Πρίσκος τέσσαρας χιλιάδας συντάξας, τὸν Τισσὸν διανήξασθαι ἐκέλευε καὶ ἀνερευῆσθαι τὰ τῶν πολεμίων
D κινήματα. οἱ μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἐκπεμφθέντες τὸν 25 γείτονα ποταμόν διαπεραιοῦνται. περιτνυγᾶνουσι τοιγαροῦν

nistris, eos impellebat. et quoniam stagnum locis illis suberat, in undas eos adigebat. quas cum oculis prospicerent et circum eas misere agitantur, dira in ipsis morte suffocabantur. plurimis igitur, et simul Chagani filiis tali modo summersis, illustrissimam victoriam Priscus retulit: eo enim congressu barbarorum quindecim millia vitam amisere. Chaganus non sine periculo salvus ad Tissum fluvium evasit. die tricesimo barbarus exercitum ad quartum praelium instauravit. quod simulac dux Romanus comperit, et ipse ad Tissum amnem armatus prodiit. ab utrisque communiter dies ad conflictum praestituitur. is postquam illuxit, sub auroram Priscus ordinibus permutatis suos disponit, et sinistram aciem facit dextram, mediam autem sinistram. barbarus suos in duodecim ordines digerit. Romani viriliter et animose certamini insistentes barbaros debellant, magnamque etiam tum multitudinem conficiunt gloriosamque victoriam consequuntur. Priscus quatuor millia ad Tissum vicinum flumen transeundum hostiumque motus et inclinationes exploran-

χωρίους Γηπαίδων τρισίν. οἱ δὲ βάρβαροι μηδὲν τῶν ἐν τῇ
 προτετραία διεγνωκότες συμπόσιόν τε καθίσαντες πανήγυριν ἐώρ-
 ταζον ἐπιχώριον. τὺς τοίνυν φροντίδας ἀναθέντες τῇ μέθῃ κα-
 τεπαννυχίζοντο ἐδωχόμενοι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὸ λεγόμενον
 5 λυκόφως, ἔτι λευράνων ὑπούσης νυκτός, κραυγαλῶσι τοῖς βαρ-
 βάροις ἐπίκεινται καὶ μέγιστον ἀπεργάζονται φόνον· ἀναιροῦνται
 γὰρ βαρβάρων χιλιάδες τριάκοντα. πλείστης τε αἰχμαλωσίας
 κρατήσαντες τὸν ποταμὸν ἀντενήξαντο, πρὸς τε τὸν Πρίσκον τὴν
 προνομίην διεσώσαντο. ἡμέρα δὲ ἐικοστή, καὶ πάλιν ὁ βάρβα- V 277
 10 ρος περὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν συναγείρει δυνάμεις. διὰ τοῦτο
 ὁ Πρίσκος παλινοσιεῖ περὶ τὸν Τισσὸν τὸν ποταμὸν. γίνεται
 τοιγαροῦν κατὰ τοῦτον τὸν χῶρον μέγιστη καὶ ἀξιολογωτάτη
 παράταξις. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι καταπολεμηθέντες ὡς ἔπος
 εἰπεῖν ἐγκρατῶς κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὰ ῥεῖθρα τοῦ
 15 ποταμοῦ ἀποπνίγονται, συναπόλλυνται δὲ τούτοις καὶ Σκλαβη-
 νῶν πλείστη ἀπόμοιρα. ἔζωγραεῖτο δὲ μετὰ τὴν ἤτταν τὸ βάρ-
 βαρον, καὶ ἤλωσαν Ἄβαροι μὲν τρισχίλιοι, ἄλλοι δὲ βάρβαροι
 πρὸς ταῖς τέτρασι χιλιάσι δισχιλίοι τε καὶ διακόσιοι, καὶ Σκλα- P 201
 βηνῶν χιλιάδες ὀκτώ. οὕτω μὲν οὖν ζωγραθέντες δεσμοῖς παρε-
 20 δίδοντο, ὁ δὲ στρατηγὸς ἐν Τομεῖ τῇ πόλει τοὺς λαφύραγωγῆ-
 θέντας βαρβάρους ἐξέπεμπε. (4) ὁ δὲ Χαγῆνος, πρὶν τι τὸν B
 αὐτοκράτορα τῶν γεγενημένων ἐν εἰδήσει γενέσθαι, πρέσβεις ἐς
 Μαυρίκιον ἐπέμψεν, ἀναλαβεῖν τοὺς ζωγραθέντας πειρώμενος.
 ὁ δὲ Μαυρίκιος ταῖς ἀπειλαῖς τοῦ βαρβάρου καταπλαγείς καὶ
 25 τοῖς λόγοις ἀποβουκολούμενος δι' ἐπιστολέως τῷ Πρίσκῳ προσέ-
 ταξεν ἀποδοῦναι τοὺς ζωγραθέντας τῷ Χαγῆνῳ Ἄβάρους.

das segregat. transeunt, et offendunt Gepidarum villas tres, qui rerum
 pridie gestarum ignari considentes et compotantes festum patrium magna
 frequentia celebrabant, omnibusque curis ebrietati dicatis noctem totam
 in conviviis exigebant. Romani crepusculo noctis, ante exortum solis,
 barbaros adhuc crapulantes opprimunt, et stragem edunt maximam, tri-
 cenorum millium; et cum ingenti praeda repetito fluvio, Prisco eam of-
 ferunt. vicesima luce denuo barbarus ad huncce fluvium copias congregat:
 ibi atrocissimo et in primis memorabili praelio decertatur, in quo
 barbari, ut paucis dicam, magna virtute victi et aquis summersi sunt;
 quibuscum etiam Sclavorum pars maxima interiit. servati et capti ob-
 tenta victoria Abarum tria millia, aliorum barbarorum sex millia du-
 centi, Sclavorum octo millia. omnibus iniecta vincula, et in urbem To-
 meum a duce missi. (4) Chaganus, priusquam imperator quippiam
 actorum resciret, per legatos recuperare captivos studet. Mauricius
 barbari minis territus et verbis in fraudem inductus, Prisco mandat ut

οὕτω μὲν οὖν ἀπὸ τῆς Τόμεος ἀπεδίδοντο τῷ Χαγάνῳ οἱ βάρβαροι.

Ὁ δὲ Κομεντιόλος ὥσπερ ἀπὸ τινων ἐνυπνίων μακρῶν μόλις διανήψας ἔδοξεν ἀπηλλάχθαι τῆς νόσου. παραγίνεται τοιγαροῦν εἰς τὰς Νόβας, καὶ συγκαλεσάμενος τῶν ἐγχωρίων τινὰς 5 τὸν ποδηγοῦντα παρ' αὐτῶν ἤξιον ἀναλαβεῖν, ὅπως τὴν λεγομένην Τραιανοῦ παροδεύσεται τρίβον· ἠπέιγετο γὰρ ἐς Βυζάντιον τὴν χειμέριον ὥρον ποιήσασθαι. οἱ μὲν οὖν ἐγχώριοι ἀπηγόρευον τῷ Κομεντιόλῳ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν. ἐπὶ τούτῳ μανεῖς δύο τῶν ἀπαγορευόντων ἀπέτεμεν. οἱ μὲν οὖν περὶ τὰς Νόβας ἔφα- 10 σκον τῷ Κομεντιόλῳ μὴ ἔχειν τὸν ὑποδείξοντα, ὑπεῖναι δὲ ἀπὸ σημείων δέκα καὶ δύο πυλαίτατον λίαν γερόντιον, χρόνων πεφυκὸς ἑκατὸν πρὸς τοῖς δεκαδύο· τοῦτον ἐπίστασθαι Τραιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν λεγομένην τρίβον κατισχυρίζοντο. γενόμενος τοίνυν κατὰ τὸν χῶρον ἐκεῖνον Κομεντιόλος ὁ στρατηγὸς τὸν 15 πρεσβύτην ἤξιον τῆς ὁδοιπορίας προηγῆσασθαι. ὁ δὲ γέρον διηπορεῖτο καὶ ἤσχαλλε, καὶ λίαν χαλεπὸν τὸ ἐγχείρημα τῷ στρατηγῷ προηγόρευε, τὴν τε δυσχωρίαν τὸν τε χειμῶνα καὶ τὸ τῆς τρίβου ἀνήμερον διεξήραχετο· ὑπεῖναι γὰρ τὴν τρίβον ταύτην ἀδιεξόδευτον ἀπὸ ἐτῶν ἐννεήκοντα. ἀντιτείνει τοίνυν ὁ στρα- 20 τηγὸς τοῖς τοῦ γέροντος λόγοις. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς χειρόνος ἐπιβολῆς ἐπροτέρησεν, ἀπάρχονται τῆς ὁδοιπορίας αἱ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις. κατὰ ταύτας δὴ τὰς ἡμέρας ἐπεδήμησε μέγα καὶ ἑξαισιον ψῦχος, καὶ μεγάλου γεγονότος τοῦ κρύους καὶ τῆς τῶν πνευμάτων πικρότητος ἐγκρατῶς ἐγκειμένης ὄλλονται πολλοὶ τῆς δυ- 25

captivos Abares reddat. sic barbari Tomeo educti Chagano vivi restituntur.

Comentiolus quasi diuturno somno vix tandem aliquando experrectus morbum depulisse visus est. Nobas init, convocatisque quibusdam indigenis ducem viae Traiani, quae dicitur, quaerit. festinabat enim Byzantium, ut ibidem hiberna ageret. indigenae hanc ei viam monstrare detrectant. tum ille ira furens duos ex iis obruncat. hic Nobenses non habere se qui eam viam monstrare possit. abesse autem millibus passuum duodecim silicernium quoddam, natum annos duodecim supra centum: ei notam esse quae Traiani imperatoris via nominetur. eum locum ut attigit Comentiolus, senem orat uti viam ipsis praeceat. senex tergiversari et indignari, et quam operosum negotium tentet, difficultate locorum, asperitate hiemis et incommoditate viae commemorata ostendere. abhinc enim nonaginta annis non esse tritam. dux contradicit. et quia consilium peius vincebat, via illa Romani gradiuntur. per eos dies immane et intolerandum frigus incidit, spiraruntque validissime venti, ita ut multi de exercitu et iumentorum dossuariorum pars bene

ἡμέρας, τῶν τε νωτοφόρων ζώων ἢ πλείστη ἀπόμοιρα. λίαν γοῦν καὶ ἀπενκτῶς ὁ Κομεντίολος ἐπὶ τὴν Φιλίππου ἀφίκετο. τοίνυν ἐκεῖσε τὴν ἅπασαν τοῦ χειμῶνος ὥραν ἐνδιατρήσας ἕαρος P 202 ἀρχομένου εἰς Βυζάντιον παραγίνεται. τῷ δὲ ἐπιόντι θέρει πάλιν στρατηγὸς ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἀναδείκνυται.

Ἐννεακαίδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, οὐδὲν Ῥωμαίοις καὶ βαρβάροις ἐπράχθη. ἔτει δὲ εἰκοστῷ τὸν ἀδελφὸν ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος Πέτρον στρατηγὸν προεστήσατο τῆς Εὐρώπης. πρὸ τούτου τοῦ ἐνιαυτοῦ Θεοδοσίος ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς νυμφίος πομπεύεται, καὶ πρὸς ἔννομον γάμον δίδωσιν αὐτῷ πατὴρ Γερμανοῦ τὸ θυγάτριον, ἀνδρὸς λίαν ἐνδόξου καὶ τῶν εἰς συγκλήτου βουλήν ἄγαν ἐπιφανοῦς. μετ' ὀλίγας τοίνυν ἡμέρας τοῦ γάμου, ὥρα χειμῶνος, σιτοδεία τις τοῖς Βυζαντίοις ἐπέσκηψε. τούτου δῆτα τοῦ λιμοῦ γεγονότος, καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς ἡμέρας προελθούσης τῆς γενεθλιακῆς πανηγύρεως τοῦ μεγάλου Θεοῦ Ἰησοῦ, ὃν Χριστὸν τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνη γεραίρουσι, καταστασιάζει τὰ πλήθη τοῦ αὐτοκράτορος. εἰώθει δὲ ὁ βασιλεὺς συνορτάζειν τοῖς δήμοις. τοῦ τοίνυν βασιλέως ἅμα τοῖς ὄχλοις τὰς λιτὰς ποιουμένων, νεωτερίσαντες ἀπὸ τοῦ πλήθους τινὲς εἰς Μαυρίκιον ἐβλασφήμον καὶ λίθους ἐξέπεμπον κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος. ὁ μὲν C οὖν Μαυρίκιος κελεύει τοῖς σωματοφύλαξιν ἀπειλεῖν ταῖς σιδηραῖς κατὰ τῶν ἐπιόντων κορύναις (ταῦτα δὲ ἔρα τῆ Ῥωμαίων φωνῆ δίστρια λέγεται), μέχρι δὲ τῆς ὑποκρίσεως κελεύει τούτοις τὰς ἐπιφορὰς σχηματίσασθαι· ὁ δὲ Γερμανὸς ὑποκάτω τῆς χλαμύδος καλύψας τὸν Θεοδοσίον διὰ τῶν λεγομένων Πλαρῶς (τόπος δὲ

magna interierit. quamobrem cum diris suorum execrationibus Philippopolim veniens, totam illic hiemem traduxit, et initio veris Byzantium reversus aestate mox sequente rursus dux a Mauricio designatus est.

Anno imperii Mauricii decimo nono nihil inter Romanos, et barbaros gestum est. vicesimo Petrum praetorem Europae declaravit. sed anno priore Theodosio filio imperator, singulari apparatu, legitimo conubio Germani excellentissimi viri et illustrissimi senatoris filiam coniungit. paucis diebus a nuptiis, ipsa hieme, Byzantii ob annonae gravitatem fame laborarunt. cumque iam dies quadragesimus adesset, celebritatis natalium magni dei Iesu Christi, quem gentes universae per orbem terrarum venerantur, plebs seditionem adversus imperatorem incipit. consueverat ille cum populo eum diem in templo peragere. cumque ibi iam sacris precibus distineretur, quidam plebei novarum rerum cupidum eum maledictis lacerant et lapidibus insectantur. Mauricii corporis custodibus mandat uti se invadentes clavis ferreis, quae Romanis distria dicuntur, deterreant, et impetum in eos simulent. Germanus Theodo-

οὗτος τοῦ ἄστεος) ἐκ τῶν λιτανευμάτων ὑπέξαγαγὼν διεσώσατο.
D (5) καὶ οὖν ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων διασώζεται,
 μὴ δεδωκὼς ἐγκοπὴν τῷ λιτανεύματι. εἶτα πρὸς τὸν τῆς Θεο-
 μήτορος νεῶν παρεγένοντο, ὃν Βλαχέρνας ἀποκαλοῦσι τιμῶντες
 Βυζάντιοι. τὸ δὲ τέμενος τοῦτο τῶν σεβασμίων λίαν καθέστηκε, 5
 θρησκευεῖται τε ὑπὸ τοῦ ἄστεος ἐς τὰ μάλιστα· λέγεται γὰρ περι-
 στόλια τῆς παρθένου Μαρίας, ἣν Θεοτόκον κυρίως καὶ μόνην οἱ
 Ῥωμαῖοι προσβέβουεν, ἐν σηκῷ χρυσοπάστω ἀποτεθῆναι ἐν-
 ταῦθα. ἅπασαν τοιγαροῦν τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν ἐν τούτῳ δὴ
 τῷ ναῷ κατὰ εἰωθὸς ὁ βασιλεὺς λατρεύσας πρὸς τὰ βασιλεία γί- 10
 νεται. τῇ δὲ ὑστεραία τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν καταστασιασάν-
P 203 των μικροῖς τισὶν αἰκισμοῖς σωφρονίσας ἐξορίζει τοῦ ἄστεος.
 ἡ δὲ ἐξορία ἀμακροήμερευτος ἦν· θῆτον γὰρ μεταβαλὼν ὁ βα-
 σιλεὺς τὴν λύπην δίδωσιν τοῖς ἐξοριστοῖς ἐξουσίαν ἐπιβαίνειν τοῦ
 ἄστεος.

Μενοῦνγε ὁ Πέτρος ὁ στρατηγὸς τὰς δυνάμεις ἀθροίσας
 ἐπὶ τὸν Ἴστρον χωρεῖ καὶ εἰς Παλάστολον ἀφικνεῖται, καὶ χά-
 ρακα ποιησάμενος οὕτω τὴν τοῦ Θέρους ὥραν διήνυον. μετο-
 πώρου τε ἀρχομένον ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς Δαρδανίας ὁ στρατηγὸς
 ἐνεδήμησεν· ἠκηκόει γὰρ περὶ τοὺς λεγομένους Καταρράκτας 20
 ἀθροισθῆναι τῶν βαρβάρων τὰ πλήθη, τὸν τε Ἀψίχ ἐνθαδὶ
 στρατοπεδεύεσθαι. τοίνυν τῶν Ῥωμαίων γεγονότων αὐτόθι,
B Πέτρος ὁ στρατηγὸς πρὸς τὸν Ἀψίχ τὸν ὑποστράτηγον τῆς Ἀβύ-
 ρων δυνάμειος ἐδίδου καὶ ἀντελάμβανε λόγους. ὁ δὲ Ἀψίχ τοὺς
 λεγομένους Καταρράκτας ἀπὸ Ῥωμαίων ἐνεχείρει δουλώσασθαι. 25
 δυσανασχετοῦντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ μὴ τοιαύταις συνθήκαις

sium chlamyde sua protectum per Hilaras (locus est urbis) illaesum e templo educit. (5) imperator itaque a satellitibus defensus in sacris perseverat. deinde ad dei genetricis aedem, quam Blachernas populus Byzantinus, apud quem in honore est, vocare solet, confugit. sane templum istuc admodum venerabile a civitate praecipua religione colitur: tenet enim fama quasdam vestes Mariae virginis, quam deiparam proprie et solam nos Romani veneramus, in arcula inaurata ibidem asservari. ubi in hoc templo imperator rei divinae more suo usque ad finem interfuit, regiam repetit. postridie de seditiosis insigniores parcius verberibus emendatos in exilium tradit. id non adeo longum fuit: mox enim dolore posito, eiectis potestatem in urbem redeundi concessit.

Petrus Istrum petens Blastolum venit, ibique castris excitatis aestatem transigit. ineunte autumnno in Dardaniae latus sive angulum vadit, audierat siquidem ad Catarrhactas congregari barbarorum multitudinem, et ibi Apsichum tendere. illic cum Apsicho Abarum hypostratego sermonem miscet. Apsichus Catarrhactas Romanis eripere conabatur. duce

ζωπορεῖν τὴν εἰρήνην, ἑκατέρα διαλύεται δύναμις, καὶ ὁ μὲν Χαγᾶνος ἐπὶ τὴν λεγομένην Κωνσταντιόλαν ἐχώρησεν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὰς Θρακίους διατριβὰς ἐπανέζευξαν.

Τοῦ δὲ θέρους ἐπείγοντος, ἀκοή γίνεται Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι ὡς ἐπίτηδες ὁ Χαγᾶνος ἀναβολὴν τῷ πολέμῳ παρέσχετο, ὅπως ὑπορευβομένης τῆς Ῥωμαίων πληθύος ἀθρόα κινήσει τιμὴ τοῖς περὶ τὸ Βυζάντιον ἐπισταίῃ. καὶ οὖν τὴν Ἀδριανουῦ πόλιν καταλιπεῖν τῷ στρατηγῷ ἐγκλεύεται. ὁ μὲν οὖν Πέτρος κατὰ τῆς Σκλαβηνίας πληθύος στρατοπεδεύεσθαι παρεσκεύαζεν, ἔγραφέ τε Βονώσω· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ἐπιφανής, ὃν σκρίβωνα εἶωθε τὰ πλήθη ἀποκαλεῖν· τοῦτον γὰρ ἐδέησε κατ' ἐκείνο καιροῦ διακονεῖσθαι Πέτρῳ τῷ στρατηγῷ. ἡ δὲ τοῦ γράμματος ἀξιῶσις ἦν ἐφ' ᾧ τὰς τῶν Ῥωμαίων πορθμίδας χορηγεῖν ταῖς δυνάμεισιν, ὅπως τὸν ποταμὸν διανήξονται. τοῦ δὲ μαχίμου ὁ Πέτρος τὸν Γουδοῦιν ἔποστράτηγον προεστήσατο. τοίνυν ὁ Γουδοῦις τὸν ποταμὸν διαβὰς στόματι μαχαίρας πλήθη πολεμίων ἀνεῖλεν, αἰχμηλωσίας δὲ κρατήσας πολλῆς μεγάλην περιβάλλεται εὐκλειαν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἐπανήκειν διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐπειρώητο, ὁ δὲ Γουδοῦις τοῦτο ποιεῖν αὐτοὺς διεκώλυε τέως. ἀτὰρ τὰς Ῥωμαίων ἐφόδους ὁ Χαγᾶνος μεμαθηκῶς τὸν Ἀψίχ μετὰ στρατοπέδων ἐξέπεμπεν, ὅπως τὸ τῶν Ἄρτων διολέσειεν ἔθνος, ὃ σύμμαχον Ῥωμαίοις ἐτόγχανεν ὄν. (6) τούτων δὴ γιγνομένων ἀποστατοῦσι τῶν Ἀβάρων πλήθη τινά, αὐτομολεῖν τε τῷ αὐτοκράτορι κατηπέγοντο. ταράττεται οὖν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι

6. ὑπορευβόμενος IP.

aegrius ferente huiuscemodi pactis non posse pacem reintegrari, uterque exercitus inde abscedit, et Chaganus quidem Constantiolam, Romani autem in Thraciam revertuntur.

Aestate iam proxima Mauricius certior fit Chaganum differre pugnam de industria, ut vagantibus Romanorum copiis ac negligentibus improviso Byzantium invadere queat. itaque duci in mandatis dat, Adrianopoli relicta Istrum transeat. Petrus adversus Sclavos expeditionem parat, et Bonoso ex satellitibus imperatoris illustri, quem scribonem vulgo appellitant, et qui tum Petro ministrare debebat, scribens, lembos militibus traficiendis suppeditari postulat, quibus Gundoin pro hypostratego praeponit. Gundois fluvio transmissis in ore gladii non exiguum barbarorum numerum absumit, ingenti praeda et gloria potitur non mediocri. Romanis per fluvium redire in sedes suas cupientibus Gundois obstat. Chaganus Romanorum impressione intellectæ, Apsichum ad Artos Romanorum socios delendos mittit. (6) haec dum fiunt, non pauci Abarum deficientes ad partes imperatoris se adiungere maturant. conturbatus ea

ὁ Χαγᾶνος, καὶ περιδεῆς γεγονώς πολὺς ἦν ἀντιβολῶν καὶ σοφιστεύων μεθόδους πολλὰς ἀντιμετασιῆσαι τὴν ἀποστατήσουσαν δύναμιν.

Ὁρας τοίνυν μετοπωρινῆς ἐνδημούσης, καὶ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἐνοχλοῦντος τὸν Πέτρον ἐν ταῖς τῶν Σκλαβη-5
νῶν χώραις τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις τὸν τοῦ χειμῶνος ἐνδιατροῦναι καιρὸν, τῶν τε Ῥωμαίων βαρυνομένων ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως βουλῇ διὰ τε τὴν λείαν αὐτὴν διὰ τε τὴν τῆς ἵππου ταπεινώσειν, ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τὸ πλήθη βαρβάρων περικυμαίνειν τὴν χώραν τὴν ἀντιπέραν τοῦ Ἰστροῦ, καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὸ βασιλικὸν κρα- 10
τύνοντος πρόσταγμα, στάσις μεγίστη τοῖς στρατεύμασι γίνεται.

B ὁ μὲν οὖν Μαυρικός διὰ πυκνῶν συλλαβῶν ἐπετίθετο Πέτρῳ τοῦτο τοὺς Ῥωμαίους ποιήσασθαι, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀντιπερίσταντο πρὸς συντονωτέραν ἀπόφασιν. διὸ τὸν ποταμὸν παροδικῶς διε- 15
νήξαντο. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, ἀφικνοῦνται ἐν Παλαστόλῳ, μέγιστῳ θυμῷ τὰς ψυχὰς μεθυσθέντες. ὁ δὲ Πέτρος στρατο-
πεδεύεται ὡς ἀπὸ δέκα σημείων τοῦ χάρακος. καὶ οὖν ὁ στρα-
τηγὸς διαγανακτῶν ταῖς δυνάμεσιν ἐς ἀπόνοιαν ἄλογον ἔβλεπεν, οὐκ ἤξιόν τε τῷ ὀπλιτικῷ συναυλιέσθαι. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ τῷ Γουδοῦϊ ἔφησεν· ἃ δὲ ἔφησε, ταῦτα ἐκείνά ἐστι, δόξαι κατ' 20
ἄναρ συλλαβὰς ἐπιπεμφθῆναι αὐτῷ, τὴν δὲ τῆς ἐπιστολῆς προ-
C γραφὴν ἔχειν ἐπὶ λέξεως οὕτως. “ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀληθινὸς Θεός, ἡ θεία χάρις, ὁ τῶν ἐκκλησιῶν προε-
στὼς καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληρῶν, εἰς τὸ πᾶσι συμφέρον προῦ-
στησιν ἐπὶ τοῦ παρόντος τόνδε τῆς νέας δεσπότην.” διηπορεῖτο 25

6. ἐνδιατροῦσας IP.

auditione Chaganus et in timorem haud levem coniectus, orare vehementer, et varias secum rationes meditari quibus desertores ad se reduceret.

Ergo autumnno adventante, cum Mauricius Petro molestiam exhiberet super copiis in Sclavorum regione per hiemem retinendis, copiae autem inde magnopere abhorrerent tum propter praedae spem exiguam, tum propter equorum paucitatem et barbaricam illorum locorum frequentiam, ipseque dux in imperatoris iussu omnia poneret, seditio maxima exorta est. Mauricius crebris litteris Petrum urget ut ita fiat. Romani acerrime recusant. quocirca flumen ultro traiciunt, Palastolum veniunt, ira inflammati. Petrus ab iis viginti leucis absens indignatur, atque eorum insania et insolentia irritatus manere cum iis dedignatur. tertio die Gundui narrat per quietem visam sibi epistolam mitti cum hac inscriptione ad verbum. “Dominus noster Iesus Christus, verus deus, divina gratia, qui ecclesiis praesidet et quae desunt supplet, ad omnium utilitatem in praesens hunc novae (Romae) dominum praeficit.” haere-

τοίνυν ὁ Πέτρος καὶ ἤσχαλλεν, ἠδημόνει τε καὶ ἔστροβεῖτο, περι-
 κινώμενος πάντοθεν, τίνες εἶησαν ἂν αἱ τῶν φανέντων ἐνυπνίων
 ἐκβάσεις. ὁ μὲν οὖν Γουδοῦς καταπλυγείς ἐπὶ τε τῷ ταράχῳ
 τοῦ πλήθους ἐπὶ τε ταῖς τῶν ὀνείρων ἐκφάσειν ἀφωνία κατέ-
 5 χετο. τῇ δὲ ὑστεραία μετέποιοῦσιν αἱ δυνάμεις τὸν χάρακα,
 καὶ τὰ Ἰσσημα παραμειψάντες (φρούριον δὲ τοῦτο) γίνονται ἐν D
 Καρίσκα, ὅθεν διαπορθμεύσασθαι ἔμελλον εἰς τὰς τῶν βαρβά-
 ρων σκηνώσεις· ἦσαν γάρ τι μικρὸν μεταβληκότες τὸ φρούριον.
 ἐν ταύταις γοῦν ταῖς ἡμέραις ἐναυπηγοῦντο ἀγγεῖα. καὶ τούτου
 10 δὴ γιγνομένου ὑετοὶ ἐπιπίπτουσι λάβροι, συνεπιτίθεται δὲ καὶ
 ψύχους ἐπιβουλή. ταύτῃ δῆτα ἐπιστασιάζει τὸ πλῆθος, μὴ
 βουλόμενον διανήξασθαι. πέμπουσι τοίνυν πρὸς τὸν Πέτρον εἰ-
 κοσι σημεῖα ἀπωκισμένον τοῦ χάρακος πρέσβεις οἱ Ῥωμαῖοι ὀκτώ,
 ἐξ ὧν ἐτίγγανεν ὢν καὶ Φωκᾶς ὁ χαλεπώτατος τύραννος. ἡ δὲ
 15 ἀξίωσις ἦν οἴκαδε τὴν δύναμιν ἀναξεύξασαν τῇ τοῦ χειμῶνος ὥρα
 ἐγκαρτερεῖν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπώχλει δι' ἐπιστολέως τὸν Πέ-
 τρον, τὸν ποταμὸν διαπεραιωσάμενον τὰς δυνάμεις τῆς τῶν
 βαρβάρων γῆς ἐπιβῆναι, τὰς τε στρατοπέδων ἀποτροφὰς αὐτό-
 20 ἔντεῦθεν τῷ πρυτανεῖο παρέχεσθαι. (7) ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς P 205
 τοὺς πρέσβεις εἰσκαλισάμενος κατέπῃγγελο τῇ ἐς αἴριον ὡς αὐ- V 280
 τοὺς ἀφικνεῖσθαι λύσιν τε τῆς δυσφορίας παρέχεσθαι. μετα-
 στειλάμενος τοιγαροῦν τὸν Γουδοῦν ἔφη πρὸς αὐτὸν τὰ τῶν ἠθυ-
 μηκότεων προσρήματα. “ἀμφίκορημά μοι τῶν κινδύνων καθέ-
 25 στηκε· δυσδιεξόδευτον τὸ τοῦ βασιλέως καθέστηκεν πρόσταγμα.

bat igitur incertus, et tristabatur et angebatur et cruciabatur, perturba-
 tus undique, quisnam huius visi per somnium futurus esset exitus. Gun-
 dui et tumultu exercitus et dubio somniorum eventu obstupefactus ne-
 quit vocem edere. postero die castra movet exercitus, praetereuntesque
 Asema (castelli nomen est) Cariscam veniunt, unde in barbarorum domici-
 lilia irrupturi erant: paululum quippe de ferocia remiserant. per illos
 igitur dies naves compinguntur. interea cum imbribus maximis frigus
 ingruit. tali impedimento obiecto nolentes traicere, ad Petrum leucis
 viginti, ut dictum est, distantem a castris, legatos mittunt octo, e qui-
 bus etiam erat Phocas tyrannus immitissimus. petebant autem ut lice-
 ret in hiberna domum redire. at imperator per tabellarium Petrum ex-
 timulat ut traiectis copiis barbarorum regionem incurset, quo inde ali-
 mentis in militem comparatis, ipse e prytaneo annonam praebere ne
 cogereetur. (7) dux legatis accersitis, die sequenti ad eos se venturum
 missionemque daturum pollicetur. et arcessito Gundui his cum verbis
 cum animi desperatione alloquitur. “utrinque mihi propositum est peri-
 culum. difficile est exequi quod mandat imperator; et reniti ac repu-

καὶ τὸ ἀντιτείνειν ἀδύνατον, καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν χαλεπώτερον. οὐδὲν ὠδίνει καλὸν τρόποσ φιλάργυρος· ἀκρόπολις τῶν κακῶν ἢ φιλαργυρία καθέστηκεν. ὑπὸ τοῦ τοιούτου πάθους ὁ αὐτοκράτωρ νοσηλευόμενος τάχα ἂν πότε θυμὸν ὀλέσῃ, ἵνα καὶ τινι ἔπει τῆς Ὀμηρικῆς τραγωδίας καρνεύσω τὸν λόγον. αὕτη ἡ ἡμέρα 5 πολλῶν κακῶν ἄρξει Ῥωμαίοις. οἶδα καὶ πείθομαι." ἐπίδακρος τοίνυν ὁ Πέτρος γενόμενος, ἔγκοπῆν τε τῷ λόγῳ διὰ τὸ δάκρυον ποιησάμενος, γίνεται πλησίον τοῦ χάρακος. τῇ οὖν ὑστεραία ἀθροίζει τοὺς ταξιάρχους τῆς πάσης δυνάμεως, τὸ τε τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρεδήλωσε γράμμα. οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν 10 ὀπλιτικῶν συνταγμάτων ἔφησαν τῷ στρατηγῷ μὴ ἐθέλειν τὸ μάχιμον εἰς τὸ ἀντιπέραν τὰς διαβάσεις ποιήσασθαι, τὰς αἰτίας ἐν ἐκθέσεως μορῇ ποιούμενοι. ἐπεὶ δὲ ὁ Πέτρος ἀντιπρώρους τοῖς C ὄχλοις ἐποιεῖτο τοὺς λόγους λαῖλαψ μεγίστη θυμοῦ τοῖς στρατοπέδοις ἐνέσκηψε. διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις τοῦ χάρακος ἀποκλίνας 15 σαι κατὰ μόνας ἐκκλησίαν συνήθροισαν. τοῦτο οἱ ἡγεμόνες τοῦ ὀπλιτικοῦ θεασάμενοι ἀποκλίνουσιν εἰς φυγὴν καὶ πρὸς Πέτρον τὸν στρατηγὸν παρσγίνονται. ἑτέραν δὲ καὶ τῇ εἰς ὑστερον ἐκκλησίαν πεποιηκότα τὰ πλήθη ἔξαρχον τὸν ἐκατόνταρχον Φωκῶν προσεστήσαντο, ἐπὶ ἀσπίδος τε εἰς ὕψος ἔξάραντες εὐφήμεον ἐκ- 20 τόπως τὴν ἀναγόρευσιν. τούτων ὁ Πέτρος ἀκηκῶς εἰς ἀπόδρασιν τὰς φροντίδας μετέθηκε, καὶ δῆλά τε τὰ συμβεβηκότα ἐπεποίητο Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι.

Ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος τὸν ἀπαίσιον ἄγγελον εἰσκαλεσάμενος εἰς τὰ βασίλεια, ἐν παραβύστῳ τῶν ἐπηκολουθηκότων ἐποιεῖτο 25

gnare impossibile, et obtemperare durum atque acerbum. nihil boni parit avaritia; arx malorum est avaritia. hic morbus imperatorem invasit, ob quem anima fortasse aliquando carebit, ut versiculo e tragoedia Homerica orationem condiam. hic dies Romanis multarum miseriarum affert initium. scio, constanterque credo." cum his dictis sermonem lacrimis se profundentibus abrumpit, et ad castra profectus luce altera omnibus centurionibus congregatis imperatoris ad se litteras demonstrat. illi milites nolle Istrum traicere affirmant, et causas exponunt. quoniam autem Petrus in sententia permanens nihilominus se multitudini opponebat, atrox irarum procella in exercitum incubuit. quamobrem castris excedentes seorsum in concilium coeunt. quo viso duces ad Petrum aufugiunt. postridie rursus coeuntes exarchum Phocam centurionem sibi praeficiunt, eumque supra scutum alte sublato faustis gratulationibus prosequuntur. his auditis Petrus fugae se commisit, quaeque acciderant, Mauricio imperatori renuntiavit.

Qui infaustum nuntium in regiam vocatum in abdito de iis quae everserant sigillatim percunctatur. deinde cum anxiiis curis trepidaret et

τὰς πύσεις. εἶτα ταῖς μερίμναις ἐσφάδαζεν, ἀμηχανία δὲ αὐ-
 τῷ περιέρρει πολλή. ὅμως ὑποκρίπτεται τῶν ἄκουσμάτων τὴν
 ἄξιον, ἵππικούς τε ἀγῶνας συνετέλει συγχοῦς ἀποπροσποίησει
 τινὶ ὡς ἔξουθενῶν τὰ τῶν νεωτερισάντων μελετήματα. τοῖς δὲ
 5 δῆμοις ἐδήλον διὰ κηρύκων παρὰ τὸ στάδιον ὑπὸ ἀλόγον ἀκοσμίας
 στρατιωτῶν μὴ ταράττεσθαι. οἱ μὲν οὖν τοῦ κυριανγοῦς χρώ- P 206
 ματος ἐρασταὶ μετ' ᾧδῆς ἀνεβόων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ταῦτα
 (καὶ αὐτῆς γὰρ τῆς ἐπὶ λέξειως συνθήκης ποιησώμεθα μνήμην)
 “ὁ θεός, αὐτοκράτωρ, ὁ κελεύσας σε βασιλεύειν, ὑποτάξοι σοι
 10 πάντα τὰ πολεμοῦντα τῇ βασιλείᾳ. εἰ δὲ Ῥωμαῖός ἐστιν, εὐερ-
 γέτει, ἀγνώμονά τε εἰς δουλείαν σου τοῦτον ὑποτάξεις χωρὶς αἵ-
 ματος.” τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τοὺς δημάρχους ὁ αὐτοκράτωρ
 εἰσκαλεσάμενος πρὸς τὰ βασίλεια, οὓς διοικητὰς τῶν δῆμων εἴω-
 θεν τὸ πλῆθος ἀποκαλεῖν, (ὀνόματα δὲ τούτοις Σέργιος καὶ
 15 Κοσμάς) ἐπυνθάνετο τῶν δημοτενόντων ἐπὶ λεπτοῦ τὸν ἀριθμόν.
 ὁ μὲν οὖν Σέργιος ἐν χάριτι τὴν σύνταξιν τῶν ἐραστῶν τοῦ χλοά- B
 ζοντος ἐνεχάραξε χρώματος, πεντακοσίους πρὸς τοῖς χιλίοις τυγ-
 χάνοντας, ὁ δὲ Κοσμάς τοὺς τῆς ἀντιθέτου αἰρέσεως ἑκατον-
 τάδας ἐννέα συντέταχεν· εἰς δύο γὰρ χρωμάτων ἐφέσεις τὰ τῶν
 20 Ῥωμαίων καταπέπτωκε πλήθη. ἐντεῦθεν μέγιστα κακὰ τῷ βίῳ
 εἰσήρρησε· κατὰ μικρὸν γὰρ τῆς λυσσώδους ταύτης ἀῤῥανομένης
 μανίας τὰ Ῥωμαίων διώλοντα πράγματα.

8. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἤκειν ἀκούσας τὸν τύραννον C
 πρέσβεις ἐξέπεμψεν, ὑπομαραίνειν ὡς περ τὰ τῆς συμφορᾶς ἐγ- V 281

10. τὰ δεest IP.

quid consilii caperet prorsus nesciret, nihilo secius tamen audita dissi-
 mulans, ludorum equestrium spectaculis crebro dat operam, simulatque
 se conatus istorum res novas molientium pro nihilo putare. populum
 autem voce praeconum in circo monet ne quid ipse ex temeraria mili-
 tum seditione turbetur. qui igitur Venetae factionis erant, ita ad ver-
 bum imperatori accinebant. “deus, imperator, cuius iussu imperas,
 omnes imperio tuo adversantes tibi subiiciat. quodsi Romanus est, illi
 benefac, et improbum in potestatem tuam rediges citra sanguinem.” die
 quarto tribunis, quos populi administratores vulgus nominare solet, ad
 se in palatium accitis, Sergio, inquam, et Cosma, popularium nume-
 rum subtiliter exquirat. Sergius in charta numerum Prasinorum exara-
 tum tradit mille quingentos, Cosmas contrariae factionis nongentos.
 duorum quippe colorum, caerulei et viridis, factionibus dedita erat po-
 puli multitudo, unde mala gravissima in vitam importata sunt: sensim
 enim aucta hac rabiosa insaniam res Romanae pessum iverunt.

8. Imperator appropinquare tyrannum audiens, veluti calamitatem
 allevaturus, legatos mittit. qua re tyrannus insolescit et honoribus novis

χειρῶν. ὄγε τύραννος ἐπὶ τούτοις ἔφανχενίζετο καὶ ἐπὶ τῷ
 νεωτερισμῷ καταμαίνεται, ἀπρόκτους τε τοὺς πρέσβεις ἐξέπεμ-
 πειν. ὁ δὲ Μαυρίκιος περιφρουρεῖν τοῖς δήμοις τὰ Θεοδοσίου
 τείχη προστάττει, ἃ δειμασθαι λόγος πρεσβύτης ἔρεϊ τὸν Ἀρκα-
 δίου τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίον παῖδα. πρὸ τούτων τοίνυν 5
 ἡμερῶν ὀλίγων Γερμανὸς (κηδεστὴς γὰρ οὗτος Θεοδοσίου τοῦ
 D παιδὸς τοῦ αὐτοκράτορος) ἰππάζεσθαι τε καὶ ξυνωρικέεσθαι τὸν
 Μαυρικίον τοῦ Καίσαρος υἱὸν ἀναλαμβάνει ἐς Καλλικράτειαν·
 χῶρος γὰρ πρὸ τοῦ ἄστεος οὗτος, λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὠρικός.
 ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος παρασκευὴν βασιλικὴν Θεοδοσίῳ δίδωσι τῷ 10
 παιδί. τοῦ δὲ νέου κνηγετοῦντος ἀπεριμερίμωσεν καὶ λίαν ἐπα-
 γωγότερον, παραγίνεται πρέσβυς ὡς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ῥωμαίων
 μαχίμου δυνάμειος, ἐπιστολὴν τε ἐγγεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ὀπλι-
 τικοῦ παρέχων Θεοδοσίῳ τῷ παιδί Μαυρικίον τοῦ αὐτοκράτορος.
 ἡ δὲ ἀξιῶσις ἦν ἢ αὐτὸν Θεοδοσίον τὴν ἡγεμονίαν τοῦ κράτους 15
 ἀναλαβεῖν ἢ Γερμανῷ τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐμπορησασθαι δύ-
 ναμιν· μηδὲ γὰρ ἔτι ἀνέχεσθαι ὑπὸ Μαυρικίον τοῦ αὐτοκράτο-
 P 207 ρος Ῥωμαίων δυνάμειος ἰθύνεσθαι. γίνεται τοίνυν ταῦτα κατὰ-
 δηλα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἐπεὶ ταῦτα
 ἐπέπυστο, μετὰγει διὰ γραμμάτων ὡς αὐτὸν παραντίκα τὸν 20
 παῖδα. τῇ δὲ ὑστερεῖα περιλυπὸς ὢν προστάττει ὁ αὐτοκράτωρ
 Κομεντιόλῳ ἐπιστατεῖν τοῖς περιφρουροῦσι τὰ τοῦ ἄστεος τείχη.
 τῇ τοίνυν ἐπαύριον ὑπὸ πρώτην ἔω εἰσαγώγιμον τὸν Γερμανὸν ὁ
 Μαυρίκιος ποιεῖται πρὸς τὰ βασίλεια, καὶ περιδάκρυς γεγωνὸς
 τούτων τῶν κακῶν ἔφη τὸν Γερμανὸν πεφυκέναι ὑπόθεσιν. ἦν 25

21. δὲ] γὰρ IP.

insanit, legatos sine responso dimittit. Mauricius moenia Theodosiana a populo custodiri iubet, quae quidem Theodosium Arcadii imperatoris filium construxisse vetus fama loquitur. paucis ante diebus Germanus, Theodosii filii imperatoris socer, generum suum Callicrateam (locus est ante urbem, perquam, ut verbo complectar omnia, amoenus ac speciosus) equis et vehiculis in venatione se oblectaturum educit, Mauricio apparatus suppeditante. dum iuvenis omni cura expeditus multa cum voluptate venatum exercet, adest ab exercitu legatus, atque ab eo scriptam epistolam ei porrigit, qua petebatur ut aut ipse imperii principatum susciperet aut Germano eundem cederet: militem enim Romanum Mauricii imperia de caetero neutiquam passurum. Mauricius his comperitis per literas ad se filium repente advocat. postero die incredibiliter moestus Comentiolo urbis murorum custodiam commendat. die sequenti bene mane Germanum in palatium accersit, et multis cum lacrimis ipsum horum malorum caput et causam asserit. huius suspicionis

δὲ τῆς ὑπονοίας ταύτης τεκμήριον τὸ δι' ἐπιστολέως τὰς δυνά-
 μεις τὸν Γερμανὸν ἐθέλειν βασιλέα ποιήσασθαι, εἶτα τοῦ τετυ-
 ραννηκότος πλήθους ἄπασαν τὴν ἵππον τὴν πρὸ τοῦ ἄστεος νε- **B**
 μομένην καταπρονομεύσαντος τὴν Γερμανοῦ ἵππον μόνην ἀδιά-
 5 σπαστον τηρηθῆναι. ἱκανῶς τοίνυν τοῦ Γερμανοῦ ὑπολελογη-
 μένου τῷ αὐτοκράτορι, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως λύπην μὴ κατεν-
 νάζοντος, ὡς ἐν τέλει λέγουσι τὸν Μαυρίκιον φῆσαι “φείδου,
 Γερμανέ, τοῦ μὴ κίνειν τὸν λόγον· οὐδὲν ἡδύτερον τοῦ διὰ ξί-
 φους τεθνάναι.” ἐπὶ τούτοις ὁ αὐτοκράτωρ ἐπιτείνας τὸ βιά-
 10 ρισμα μεθίσταται τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένου σεκρέτου. ἐπεὶ
 δὲ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος παῖς Θεοδόσιος παριστήκει χαλεπαίνοντι
 τῷ αὐτοκράτορι, ὥκτειρε τὸν κηδεστὴν κινδυνεύοντα, καὶ μικρὸν
 τῆς οἰκίας στάσεως διεξελθὼν ἐξιόντι τῷ Γερμανῷ ἐν ἀποκρύ-
 φοις κατεπιθύρισεν, “ἀπόδρα τοῦτον” φήσας, “ὦ ἄνθρωπε **C**
 15 θάνατος ἢ ζήμια σοι γίνεται.” ὁ μὲν οὖν Γερμανὸς διὰ τῆς
 λεωφόρου, ἣν μέσσην τὰ πλήθη κατονομάζουσιν, ἐς τὴν ἑαυτοῦ
 οἰκίαν ἐγένετο, τῷ δὲ δειλιναίῳ καιρῷ τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς
 ἑαυτοῦ συναθροισάμενος τῷ ἱερῷ τιμένει τῆς θεομήτορος προσε-
 πέλασεν, ὃ Κῦρον τὸν ἐπὶ Θεοδοσίῳ τοῦ αὐτοκράτορος γεγο-
 20 νότα δείμασθαι λόγος καθέστηκεν ἀψευδής. οὗτος δὲ ἐς ὑπά-
 των ἀξίαν τὸ τηρικαῦτα ἀναβεβήκει καιροῦ. τοῦτον ἄνδρα ἀγα-
 θὸν ἐς τὰ μάλιστα γεγονέναι φασί, καὶ περὶ τοὺς ἔρωτας τῶν
 λόγων σώφρονι μανίᾳ τινὶ πεπεφύκει. ἡλίον δὲ κλίναντος ἠκηκόει **D**
 Μαυρίκιος τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου κάτοχον τὸν Γερμα-
 25 νὸν γεγονέναι. διὰ τοῦτο Στέφανον τὸν παιδαγωγὸν τῶν ἑαυτοῦ

duo erant argumenta, quod exercitus eum per litteras ad imperium cap-
 pessendum invitaret, et quod tyranni copiae, cum, quidquid equorum
 ante urbem pasceret, abegissent, eius duntaxat equis pepercerant. cum
 pro se Germanus abunde respondisset, nec tamen imperator dolorem
 lenire potuisset, ad extremum adiecit Mauricium aiunt “parce, Ger-
 mane, plura loqui: nihil iucundius quam per gladium emori.” post haec
 secreto, ut Romani appellant, egreditur. quoniam autem Theodosius
 irato patri aderat, soceri in discrimen dati misericordia captus, paulum
 de loco secutus, exeunti in aurem insusurrat, fugeret hunc virum (im-
 peratorem), ni occidi vellet. Germanus via publica, quam plebs me-
 diam nominat, domum suam concedit. vesperi coactis satellitibus suis
 sacrum deiparae templum petit, quod a Cyro Theodosii temporibus esse
 conditum fama non falsa praedicat. hic tum in consulatus gradum
 ascenderat; feruntque fuisse virum insigni probitate, liberaliumque di-
 sciplinarum cum modesta quadam insania cupidissimum. diei crepusculo
 cognoscit Mauricium Germanum cornua altaris apprehendisse. quare
 Stephanum eunuchum, filiorum suorum paedagogum, hominem nobilem

- V 282 παιδῶν (εὐνοῦχος δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν τοῦ βασιλέως καὶ λίαν περιόδοχος τοῖς ἀνακτόροις) πρὸς τὸν Γερμανὸν ἀφικέσθαι προσέταξεν, ὅπως πειθοῖ ὑπέξαγάγοι τῶν ἱερῶν περιβόλων ἐκεῖνον. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Γερμανὸν ὡς εἶδον τὸν τοῦ βασιλέως εὐνοῦχον ὑπέξαγαγεῖν τοῦτον ἐθέλοντα τοῦ τῆς Θεομήτορος ἱεροῦ, ἀντικαταστάντες ἔξωθοῦσι τὸν Στέφανον, αἰσχίστοις αὐτὸν περιβάλλοντες ὀνειδέσει. νυκτὸς δὲ γεγονυίας ὑπέξερχεται τοῦ τεμένους ὁ Γερμανός, καὶ πρὸς τὸ μέγα τῆς πόλεως ἱερὸν μετεφοίτησε, τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος λίαν φιλοτίμως καὶ πολυτελεῶς ἰδρυμένον· τοῦτο καλοῦσιν ἐκκλησίαν μεγάλην οἱ 10 Βυζάντιοι. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος ῥάβδῳ ἑμαστίγου τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Θεοδόσιον· ἔφρασκε γὰρ τὸ ἀπόρητον εἰς Γερμανὸν ἐκεῖνον
- P 208 μεταγαγεῖν. (9) τούτων δὴ πραττομένων, οἱ Ῥωμαῖοι τῆς ὁδοιπορίας ἐχόμενοι Βυζάντιον τὰς ὁρμὰς ἐπιτείνουσιν. ὁ δὲ Γερμανὸς ὀπλίταις συμπεφραγμένος ἀπριῆξ ἔρχετο τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ 15 αὐτοκράτωρ πλήθος τῶν σωματοφυλάκων ἐξέπεμψεν, ὑπέξαγαγεῖν τοῦ ναοῦ τὸν Γερμανὸν ὀρεγόμενος. ἐντεῦθεν θυμὸς μέγας τῇ πόλει ἐνέσκηψε. πείθεται τοίνυν ὁ Γερμανὸς τοῦ τεμένους ὑπέξελθεῖν. τὸ τοίνυν πλήθος τῆς πόλεως ἀθροισθὲν περὶ τὰ προαύλια γίνεται τοῦ ἱεροῦ, καὶ τις ἀνὴρ, Ἀνδρέας ὄνομα αὐ- 20 τῷ, τῶν περὶ τὰς ἱερὰς ἀπασχολουμένων λιτάς, μεγίστη φωνῇ κέκραγε “παλινδρόμει πρὸς τὸ ἱερόν, Γερμανέ· τὴν σεαυτοῦ
- B σῶζε ψυχὴν· θάνατός σοι τὸ ἐπαγόμενον.” καὶ πείθει τὸν Γερμανὸν μεταφοιτῆσαι πάλιν πρὸς τὰ ἐνδόμυχα τοῦ ναοῦ. τὰ δὲ 25 πλήθη συρρέουσιντα ἐβλασφήμουν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ με- γίσταις ὕβρεισι τὸν Μαυρίκιον ἔβαλλον, τῷ δὲ τῶν Μαρκιανι-

et inter aulicos imprimis conspicuum, eum convenire et persuasum e sacris septis educere iubet. comites Germani videntes quid eunuchus conaretur, resistunt, ipsumque conviciis turpissimis opertum templo expellunt. noctu Germanus se subducit, et in amplissimum urbis templum, a Iustiniano imperatore admodum ambitiose ac sumptuose exaedificatum, quam Byzantii ecclesiam magnam vocitant, porro transit. Mauricius Theodosium fustibus accipit, quod ei arcana sua aperisset. (9) his ad hunc modum procedentibus, Romani iter aggressi cupiditatem Byzantium intendunt. Germanus armatis septus, templo fixus adhaeret. imperator complures de excubitoribus suis ad eum educendum mittit; unde civitatem ira pervadit. flexus tamen Germanus exire instituit. tum plebs urbana aedis vestibula concursat, et Andreas quidam, sacris precibus in ea vacare solitus, voce altissima exclamat “recurre in templum, Germane; conserva vitam tuam: exitium tibi suadetur.” quibus vocibus obsequens in abditiora aedis gradum revocat. tum vulgus coitione facta probris imperatorem lacerat, exquisitisque contumeliis in eum debaccha-

στῶν καταλόγῳ συνέταττον· αἰρέσεις δὲ αὐτῆ μετὰ τίνος μωρᾶς
 εὐλαβείας εὐήθης τε καὶ καταγέλαστος. σφριγῶντος τοιγαροῦν
 τοῦ ταράχου, οἱ τὰ τέλῃ διαφρουροῦντες δημόται τούτων ἀκη-
 κοῖτες, τῇ φρουρᾷ χαλεπὴν εἰπόντες ἀναμίννυνται τῷ λαῷ τῷ
 5 στασιάζοντι. πανταχοῦ τοιγαροῦν τῇ πόλει περικυμαίνοντος τοῦ
 κακοῦ, ἀλογίστῳ ὀρμῇ καταμανῶς τὰ πλήθη τὴν οἰκίαν Κων-
 σταντίνου τοῦ λεγομένου Λαυδοῦ τῷ παμφάγῳ πυρὶ καταφλέγου- C
 σιν. ἀνὴρ δὲ οὗτος ἐτύγγανεν ὢν τῶν ἐς συγκλήτου βουλὴν ἐπι-
 φανεστάτος, τὴν τε τῶν πατρικίων ἀξίαν περιεβέβλητο οὗτος,
 10 καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῶν φόρων τῆς ἐώς πρό τινος καιροῦ ὑπὸ
 τοῦ αὐτοκράτορος ἀπειλήφει, ὃν ἔπαρχον πραιτωρίων εἰώθασιν
 ὀνομάζειν Ῥωμαῖοι. τοῦτον ὁ Μαυρίκιος ἐν τοῖς προτερεύουσι
 τῶν ἀρχόντων ἐκέκτητο. τοιγαροῦν μεσοῦσης νυκτὸς τὴν βασι-
 λειον στολὴν ἀποδυσάμενος, τὴν τε ὑπηρετίην ὀλκάδα παραστη-
 15 σάμενος (δρόμωνα δὲ ταύτην εἰώθασιν τὰ πλήθη ἀποκαλεῖν) καὶ D
 χρήματα ἐς αὐτὴν ἐκβαλὼν ἅμα τῷ γυναιῷ καὶ τοῖς παισὶν ἐπ'
 αὐτῆς ἐπιβαίνει, τὸν τε Κωνσταντῖνον ἀναλαβὼν πρὸς ἀπόδρα-
 σιν εἶδεν. τὰ δὲ πλήθη ἐπὶ τὴν τυραννίδα κατολισθήσαντα κα-
 τεπαννυχίζοντο τοῖς κακοῖς, καὶ ἐς τὸν Μαυρίκιον ἐρραψώδου
 20 μεθ' ὕβρειως ἕσματα. ἐπέσκωπτύν τε καὶ τὸν ἐσράρχην τὸ τη-
 νικαῦτα καιροῦ, ὃν πατριάρχην σύνηθες Ῥωμαῖοι ἀποκαλεῖν·
 Κυριακὸς ὄνομα αὐτῷ. τῷ ὄντι γὰρ τὸ πλῆθος ἀπαιδεύτον καὶ
 πρὸς τὸ χεῖρον ταῖς τροπαῖς ἐμμανές, δυσνουθέτητόν τε καὶ τοῦ
 συνοίσοντος λίαν ἀμύητον. λαίλαπος τοιγαροῦν γεγονυῖς με- P 209

tur, et Marcionistis aggregat; quae est haeresis cum quadam fatua re-
 ligione stolidi et deridicula. fervente igitur tumultu, plebei, qui muros
 custodiebant, his auditis, deserta custodia tumultuantibus sese immiscet.
 itaque malis urbem undique instar fluctuum inundantibus, plebeia multi-
 tudo caeco impetu et furore incitata Constantini Lardys aedes igne in-
 iecto perdit. erat hic vir e senatu illustrissimus et patricia dignitate
 cohonestatus; et antea tributis Orientalibus recipiendis (quem praefectum
 praetorio Romani nominare solent) ab imperatore praepositus, et inter
 primos principes habitus. in hoc rerum statu Mauricius medio noctis
 vestem augustalem exuens et privatam induens, dromone, ut vocatur,
 conscenso et grandi pecunia illata, una cum uxore liberisque et Con-
 stantino fugam inivit. cui vulgus, ut tyranno, tota nocte male dicere
 non cessavit, cantilenis etiam in eum per contumeliam compositis.
 scommatis item in Cyriacum hierarcham sive patriarcham, ut Romanis
 appellare mos est, insultabant. sane multitudo popularis imperita est,
 et rebus mutatis deteriora furiose complectens admonitiones respuit; et
 quid conducibile sit, prorsus non intelligit. procella igitur notis immane

- γιστης, ἕξαισιόν τε νότον προσπνεύσαντος, μόλις ὁ Μαυρίκιος διασώζεται ἐπὶ τὸν νεῶν Ἀυτονόμου τοῦ μάρτυρος, ὡς ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν καὶ πενήκοντα τῆς πόλεως Κωνσταντίνου τοῦ αυτοκράτορος. ἐπιγίνονται δὲ αὐτῷ νόσοι ἀρθρίτιδες. ταύτης
- V 283 δὲ τῆς νόσου ἀσθένεια καθέστηκε δυστυχῆς τοῖς τὸ βασιλείον ἄστυ κατοικοῦσι διὰ παντός· τὰς δὲ αἰτίας οὐ δέοιμι, ἵνα μὴ τὴν ἱστορίαν παραμορφώσωμαι. τότε Μαυρίκιος ἔξαποστέλλει
- B τὸν Θεοδοσίον ὡς τὸν Χοσρόην γενέσθαι καὶ περὶ συμμαχίας καθικετεῦσαι τὸν βάρβαρον, ἀναμνησθεῖν τε καὶ ὅσα περ αὐτῷ δυστυχῆσαντι Μαυρίκιος διελύσατο, ἀξιοῦν τε ἀμοιβαίαν τὴν χάριν ἀντιταλαντεύεσθαι, ὅλης ὁμοῦ τῆς οἰκίας ἐν μεγίστῳ καταπεπωκνίας κινδύνῳ. ὑπεδείκνυε δὲ καὶ τὸν δακτύλιον ὃ Μαυρίκιος, παρενεγγύα τε μηδαμῶς ποιήσασθαι τὴν ἀνάξενξιν, εἰ μὴ πού γε αὐδὶς θεάσοιτο τὸν δακτύλιον. οὕτω μὲν οἶν ὁ Θεοδοσίος ἐπὶ τὴν Νίκαιαν γίνεται. ἀλλὰ καὶ συνέκδημος γίνε-
- C ται αὐτῷ Κωνσταντῖνος, ὃν τὰ πλήθη Λαυρὸν κατωνόμαζον.
- Κατὰ ταύτην τὴν νύκτα ἀνὴρ δημότης ἐπίσημος (Ἐβδομίτης δὲ ἦν αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον) καὶ ἕτεροὶ τοῦ γλοάζοντος χρώματος ἔρασταὶ τὰς πύλας τοῦ τείχους ἀναπειύσαντες πρὸς τὸν τυραννον παραγίνονται. ὁ δὲ Γερμανὸς ἐς βασιλείας καταπεπωκῶς ἔρωτα, καὶ Θεόδωρον (σιλεντιαρίου δὲ οὗτος στρατείματι
- D ἐκεκόσμητο) πρὸς τὸν Σέργιον ἔπεμπε (κατ' ἐκείνο δὲ καιροῦ οὗτος ὁ Σέργιος δήμαρχος ἐτύγχανεν ὢν τῆς Πρασίνοιων πληθύος), καὶ ἡξίου ὑπὸ τοῦ δήμου τὸν βασιλικὸν ἀναδήσασθαι στέφανον

frementibus excitata, Mauricius aegre ad aedem martyris Autonomi vivus evadit; qui locus Cpoli circiter centum et quinquaginta stadiis abest. praeterea articulorum doloribus corripitur; cuius morbi misera imbecillitas urbem imperialem incolentibus semper infesta est. causas disserere nolo, ne quid historiae facies immutetur. mittitur a Mauricio ad Chosroen Theodosius, qui et auxilium supplex roget, et regem commonefaciat quantum durissimis temporibus suis praesidium ab eo auxiliumque senserit, tantorumque beneficiorum remunerationem aliquam postulet, quandoquidem cum universa domo in extremum praecipitatus sit discrimen. ostendit porro annulum, cohortando ne ullo modo redeat, nisi eundem rursus conspexerit. sic Theodosius Nicaeam defertur, quem Constantinus Lardys comitatur.

Eadem nocte vir plebeius et egregius, cognomento Hebdomites, alique Prasiniae factionis moenibus egressi ad tyrannum se conferunt. caeterum Germanus regnandi desiderio incensus Theodorum Silentiarii honore ab exercitu donatum ad Sergium, qui per id tempus Prasinorum tribunum agebat, rogatum mittit, ut eius opera certis conditionibus et pactis, quae simul scripta mittebat, liceret sibi a populo diadema im-

ἐπὶ συνθήκαις τισὶ καὶ ὁμολογίαις ἑγγράφοις. ὁ μὲν οὖν Σέρ-
 γιος ἔξ ἑωθινοῦ πρὸς τοὺς κορυφαιοτέρους τοῦ δήμου τοὺς λό-
 γους τοῦ Γερμανοῦ μετωχέτευσεν. δυσανασχετοῦσι τοίνυν οἱ
 λεγόμενοι Πράσινοι, καὶ τὴν ἀξίωσιν ἀποπέμπονται, φάσκοντες
 5 “οὐκ ἂν μεταβολὴν τῆς αἰρέσεως ὁ Γερμανὸς ποιήσεται πώποτε,
 οὔτε μεταθήσοι τὸ δόγμα διὰ τὸ ἐς ἄγαν ἐμπαθῶς διακεῖσθαι
 περὶ τὴν τῶν λεγομένων Βενέτων προσπάθειαν.” οὕτω μὲν οὖν
 οἱ Πράσινοι τοῦ Γερμανοῦ τὰς ἐλπίδας ὠβέλισαν· ἐπεὶ δὲ ὁ Γερ-
 μανὸς διητύχησε τοῦ βουλήματος, περὶ τὴν τοῦ τυράννου μετε-
 10 χώρησεν εὐνοίαν, καὶ προσκυνεῖ πρὸς ὃν ἡ τύχη ὡς ἔπος εἰπεῖν
 μεταβέβηκεν.

10. Οἱ δὲ Πράσινοι εἰς τὸ λεγόμενον Ῥήγιον γίνονται, P 210
 καὶ ταῖς εὐφημίαις τὸν τύραννον μεγαλύνουσι, καὶ πείθουσιν ἐν
 τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ (τόπος δὲ οὗτος τοῦ Ἰστίου ἀπὸ σημείων
 15 ἐπτὰ) τὸν Φωκᾶν ἀφικέσθαι. κατ’ αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὁ τύραν-
 νος τὸν ἀσκηρήτους Θεόδωρον, τῶν βασιλικῶν ταχυγράφων ἄν-
 δρα ἐπίσημον, ἐν τῇ λεγομένῃ ἐκκλησίᾳ μεγάλη ἐκπέπομφεν,
 ὅπως οἱ Βυζάντιοι λαοὶ τὸν ἱεράρχην τὴν τε σύγκλητον ἀναλαβό-
 μνοι ὡς αὐτὸν παραγέωνται. ὁ μὲν οὖν Θεόδωρος ἀφικόμενος
 20 ἐπὶ τὸ μέγα τέμενος τῆς πόλεως τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτο-
 κράτορος ἰδρυμένον, ἀνεῖς ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὑψηλῶν (ἄμ-
 βωνα ταῦτα τὰ πλήθῃ ἀποκαλεῖ) τὸ τοῦ τυράννου πρόσταγμα B
 τῷ λαῷ μεταδίδωσι. πάντων τοιγαροῦν γενομένων πρὸς τὸν
 Καλυδώνιον τύραννον, τὸν τῆς σώφρονος ἀλουργίδος ἀσελγέστα-
 25 τον Κένταυρον (πρέπει γὰρ οὕτω τὸν Φωκᾶν ὀνομάζεσθαι), ἔδο-

peratorium consequi. Sergius prima luce ad populi primores de Ger-
 mani petitione refert. Prasini moleste ferunt, petitioneque reiecta Ger-
 manum nunquam factionem permutaturum neque a placito suo discessum.
 autumant, quia Venetae factioni modis omnibus sit deditissimus.
 sic Prasini spes Germani confoderunt. qui, postquam res secus ivit quam
 voluisset, ad tyranni amicitiam conversus, cui fortunam videbat propi-
 tiam, ut verbo dicam, eum adoravit.

10. Prasini Rhegium venientes tyrannum faustis acclamationibus
 beant, auctoresque illi sunt ut in Septimum (locus ab urbe septem mil-
 libus abest) progrediatur. eodem die tyrannus Theodorum a secretis,
 inter celeres scribas seu actuarios imperatoris virum clarissimum, in ma-
 gnam, ut dicitur, ecclesiam populum Byzantium una cum hierarcha et
 senatu ad se vocatum mittit. Theodorus templum urbis amplissimum a
 Iustiniano Augusto constructum ingressus, excelsos gradus sive ambo-
 nem vulgo dictum ascendit, tyranni mandatum palam edictat. universis
 igitur profectis ad tyrannum Calydonium, ad Centaurum in modesta
 purpura protervissimum (his quippe nominibus Phocam par est afficere),

ξεν ὁ μίσοβάρβαρος τύραννος κατειρωνεύομενος Γερμανὸν ἀναγορεύειν ἐθέλειν. τῶν τοίνυν δῆμων κατευφημούντων τὸν τύραννον, καὶ πάντων τῆς μεταβολῆς γλιχομένων, ἀναγορεύεται τὸ κακόν, καὶ κύριος τῶν σκῆπτρων ὁ τύραννος προχειρίζεται, καὶ κρατεῖ τῆς εὐδαιμονίας ἢ συμφορᾶ, καὶ λαμβάνει τὴν ἔναρ-5
 C ματα. περιβάλλεται τοίνυν τὸν βασιλειον στέφανον ὁ παλαμναῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐν τῷ νεῷ τοῦ προφήτου καὶ βαπτιστοῦ
 V 284 Ἰωάννου. τῇ δ' ὑστεραία ἐπιβαίνει τῆς πόλεως, ἐφιζάνων ἀρμαμάξης βασιλικῆς. οὕτω μὲν οὖν ἐπιφανῆ καὶ περιδοξὸν τὴν 10 εἴσοδον ἐπὶ τὰ βασιλεια τεθρίπῳ λευκῇ ὁ τύραννος ἐποίησατο, καὶ οἷα νεφέλην χρυσοῦν ὑετίζουσαν τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ἐκπομπὴν τοῖς ἐντυγχάνουσι κατομβρίσατο. πολλοὶ δὲ παρὰ τῶν δῆμων κρότοι εὐχαί τε καὶ εὐφημίαι τοῖς ὡσὶ τοῦ τυράννου περι-
 D κέχυντο. ἐπεὶ δ' εἰσῆρσεν εἰς τὰ βασιλεια, πανηγυρίζει τὰ 15 πλήθη, ἵππικοῖς ἀγῶσι τὴν δυστυχῆ ταύτην ἀναγόρευσιν ἑορτάζοντα. τῇ δ' ὑστεραία ἐπιβατήρια τῶν σκῆπτρων τοῖς στρατεύμασι δῶρα παρείχετο. ὑπῆν δὲ τῷ τυράνῳ καὶ γύναιον (Λεοντία ὄνομα αὐτῷ). ταύτη στέφανον βασιλειον περιτίθησιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πομπαῖς εἰδισται τοῖς αὐτοκράτορσι τοὺς ὁμοζύγους ἀνα-
 P 211 γορεύειν, ἐπιφανῶς τιμήσας τὸ ἔθος ὁ τύραννος τὴν Λεοντίαν βασιλίσσαν ἠξίου θριαμβεύειν. γίνεται τοίνυν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τοῖς δημοτικοῖς περὶ τῆς στάσεως ἄμιλλα. ἦν γὰρ αὐ-

13. ἐντυγχάνουσι IP.

visus est semibarbarus et simulavit se velle Germanum imperatorem declarare. sed enim populo illi applaudente omnibusque res novas exposcentibus, promulgatur pestis illa, et sceptri dominus tyrannus deligitur, obtinetque felicitatem calamitas, et ingentia atque insignia Romanorum detrimenta, ut summatim dicam, procedere incipiunt. itaque corona in aede Ioannis Baptistae et Prophetae homo consceleratus induitur; ac postridie imperatorio in curru, quadrigis albis, splendida et magnifica pompa urbem et palatium init, e thesauris imperatoriis, velut ex aurea nube passim imbrem spargens aureum. multis tum populi plausibus, multis complurium votis et gratulationibus eius aures circumsonuerunt. fit concursus ad regiam, equestria certamina instituuntur, et infelicis huius creationis dies festus agitur. postridie propter initum imperium congiarium dat militibus. habebat uxorem vocabulo Leontiam tyrannus: huius caput corona imperatoria cingit. quia vero imperatores coniuges suas publice et solenni cum apparatu Augustas pronuntiare consueverant, consuetudinem eam tyrannus insigniter colens Leontiae pompam ac triumphum parandum iudicavit; quo die populares de loco stationis liti-

τοῖς ἢ περὶ τῶν τόπων θείσι ἐπίμαχος· τῶν Πρασίνων γὰρ ἐθε-
 λόντων ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμπελίῳ (προαύλιον δὲ τοῦτο τῆς βασι-
 λέως οἰκίας) τὴν στάσιν ποιήσασθαι καὶ τὴν βασιλίδα τοῖς εἰω-
 θόσι κρότοις ὑμνεῖν, ὃ τῶν Βενέτων δῆμος ἀντέλεγεν· ἔδοξε
 5 γὰρ αὐτοῖς ἄηθες τοῦτο πεφυκέναι καὶ ξένον. μεγίστου τοι-
 γαρῶν γενομένου ταράχου, τὸν Ἀλέξανδρον εἰσπέμπει ὁ τύραν-
 νος κατευνάσαι τῶν ἀμφισβητουμένων τὴν ἔριν. ἦν δὲ οὗτος ὁ
 Ἀλέξανδρος ἀνὴρ πονηρός, τῶν καταστασιασάντων Μαυρικίου
 τοῦ αὐτοκράτορος λίαν ἐπίσημος. ὁ μὲν οὖν Κοσμῆς ὁ τὴν δη- B
 10 μαρχικὴν περικείμενος ἐπιστάσιαν Ἀλεξάνδρου τοῖς λόγοις ἀντέ-
 τεινεν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος γαῦρον καὶ τυραννικὸν κεκτημένος τόλ-
 μην ὕβρισιν ἔβαλλε τὸν Κοσμῆν, εἶτα καὶ χεῖρα ἐπὶ τὸ στέρονον
 ἐπιβαλὼν τοῦτον ἐξώθησεν· ὁ δὲ Κοσμῆς ὑπὸ τῆς ἀθρήσεως
 ἀνατρέπεται. ἐπὶ τούτοις οἱ Βένετοι χυλεπαίνοντες κατὰ τοῦ
 15 Ἀλεξάνδρου ἐξώθουν δημῶδεις βοάς· ἃ δ' εἶπον ἐκείνα ταῦτά
 γε (καλὸν γὰρ καὶ τῆς ἰδιώτιδος φωνῆς μνήμην ποιήσασθαι)
 “ἔπαγε, μάθε τὴν κατάστασιν· ὁ Μαυρικός οὐκ ἀπέθανεν.”
 (11) ὁ δὲ τύραννος τούτων ἀκηκοὼς ἀποπαύει τὰ πλήθη καθυ- C
 λακτοῦντα περὶ τῶν καιρίων, τῇ δ' ἐπαύριον πρὸς τὸν φόνον
 20 τοῦ αὐτοκράτορος ἐμβακχεύεται. τοιγαρῶν ὁ Μαυρικός τῷ
 μεταμέλῳ φιλοσοφῆσας τὸν κίνδυνον, τὸν δακτύλιον πέμπει Θεο-
 δοσίῳ τῷ παιδί ἐπιβεβηκότι Νικαίᾳς τῆς πόλεως, ἀναξεῦσαι τε
 πρὸς αὐτὸν θῦπτον προσέταξεν. οὕτω μὲν οὖν Θεοδοσίος γεγο-
 νῶς πειθῆνιος τῷ πατρὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἠντομόλησε, καὶ
 25 φιλυπόστροφος γεγωνὼς πρὸς ἀποσφαγὴν παρῳγίνεται. τοίνυν ὁ

garunt. nam cum Prasini in Ampelio, quod est regiae vestibulum, stationem habere ibique Augustam solitis plausibus excipere vellent, repugnabat Venetorum populus, cui istuc insuetum et peregrinum videbatur. tumultu igitur maximo exorto, tyrannus ad controversiam componendam Alexandrum mittit, hominem perversum et inter seditiosos adversus Mauricium nobilem. ei Cosmas Venetorum tribunus se obicit. Alexander superbus et tyrannica praeditus audacia Cosmam contumeliis lacessit, manuque in pectus adacta eum propellit. Veneti irascentes clamorem communiter tollere in verba huiusmodi (placet enim et privatae vocis meminisse) “apage, cognosce rerum statum melius: adhuc vivit Mauricius.” (11) tyrannus his cognitis populum de praerogativa loci dissidentem et mutuo allatrantem tranquillat, ac die postero ceu furore quodam bacchico stimulatus caedem Mauricii parturit. is actorum suorum poenitens, et periculum supra caput sapienter considerans, Theodosio filio, qui iam Nicaeam pervenerat, annulum transmittit atque ad se celeriter reverti iubet. Theodosius patris imperata faciens ad calamitatem

- D τύραννος στρατιωτῶν ἐκπέμψας ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ἐν ἧ καὶ ἡ Χαλκηδόνος πόλις καθίδρυσται, ἀναίρει τὸν Μαυρίκιον εἰς τὸν λεγόμενον Εὐτροπίου λιμένα. προαιρουσύνται ἐπ' ὄψεσι τοῦ βασιλέως οἱ παῖδες οἱ ἄρρενες, ἐντεῦθεν τῷ τῆς φύσεως ξίφει τῷ φόνῳ τῶν παίδων προκολάζοντες οἱ φονευταὶ τὸν Μαυρίκιον. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος φιλοσοφῶν τὸ δυστύχημα τὸν ἐπὶ πάντων ἀνεκαλεῖτο Θεόν, καὶ πυκνότερον ἀπεφθέγγετο “δίκαιος εἶ, κύριε, καὶ δικαία ἡ κρίσις σου.” γίνεται γοῦν κατὰ τὸς παρανόλωμα ξίφους, ἀποτομὴν τῆς κεφαλῆς
- P 212 ὑποστάς, ἐπιτάφιον ὡσπερ τῶν τέκνων τὴν ἐς ὕστερον ἑαυτοῦ 10 ἀναίρεισιν κληρωσάμενος, προεπιδειξάμενος τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ μεγάλῃ τῆς συμφορᾶς.
- V 285 τῆς γὰρ τιθῆνης ὑποκλεψάσης ἐν τι τῶν βασιλικῶν μερακίων, καὶ πρὸς ἀποσφαγὴν τὸ ἑαυτῆς ὑπομάζιον παραδόσης, κηρύττει λόγος ἀληθῆς Μαυρίκιον τὸ ἀπόρητον ἐξεπιπῆν τοῖς φονεύουσι, καταμηνῦσαι τε τὴν ἀποκρυφὴν 15 τοῦ παιδός, καὶ μὴ δίκαιον εἶναι κατισχυρῶζεσθαι τὸν φόνον παρανοθεύεσθαι τῇ ὑποκλοπῇ τοῦ νόου. οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς καὶ νόμου φύσεως ὑψηλότερος γεγωνὺς ὑπαλλάττει τὸν βίον.
- B λέγεται δὲ τὸν βασιλέα Μαυρίκιον πρό τινων τῆς ἀναιρέσεως χρόνων ἐν τοῖς σεβασμωτέροις τῆς οἰκουμένης ναοῖς ἐν γράμμασι 20 καθικετεῦσαι τὸν ἕνα τῆς ὑπερκοσμίου τριάδος Χριστὸν Ἰησοῦν τὰς ἀντιδόσεις τῶν βεβιωμένων κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν θνητὸν καὶ ἐπίκηρον κόσμον ἀπολαβεῖν.

transfugit, libenterque reversus ad mactationem adest. tyrannus emissis militibus e regione principis urbium, ubi Chalcedon condita visitur, in portu Eutropii Mauricio vitam eripit, prius eo spectante maribus eiusdem filii iugulatis. in qua filiorum iugulatione prius eum naturae gladio homicidae illi cruciaverunt. qui casum hunc infelicissimum, ut sapienti decorum est, perferens, rectorem omnium deum clara voce, ut exaudiri posset, appellabat et crebrius alloquebatur, “iustus es, domine, et rectum iudicium tuum.” deinde et ipse amputato capite consumitur, necem suam quae consecuta est, velut epitaphium filii condens; cuius virtus ante in summa calamitate enituit. nam cum nutrix unum de puerulis imperatoris suffurata suum adhuc lactentem pro eo iugulandum subiecisset, ferunt, quod res est, Mauricium percussoribus arcanum detexisse occultationemque pueruli indicasse, et minime iustum esse affirmasse, ista subtractione sui filii germanam caedem quasi adulterari atque corrumpi. hunc in modum imperator ipsis naturae legibus superior factus vitam hanc cum alia mutavit. auditione accepimus insuper eum aliquanto ante caedem scriptis litteris per omnia augustiora orbis templa pias preces ad Christum dominum, unam e coelesti trinitate personam, efflagitasse, ut eorum quae deliquisset in hac mortali et caduca vita poenas ab se reposceret.

Οὐ παρώσομεν δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς λεγομένης αὐτοῦ διαθή-
 κης ταῖς ἱστορίαις συντάξασθαι. κατὰ γὰρ τὴν ἑναρξιν τῆς βα-
 σιλείας Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος χάριτος σφραγῖσιν ἐνείλη-
 μένος εὐρέθη Μαυρίκιου τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν ᾧ ἐτύχανεν ὢν
 5 διαθήμενος ἄπερ ἦν αὐτῷ μελετήματα μετὰ τὴν ἀποβίωσιν
 προελθεῖν· νόσῳ γὰρ χαλεπῇ περιπεπωκώς ὁ Μαυρίκιος τῷ
 πεντεκαίδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας ἐν γράμ-
 μασι διτύπου τὸ κράτος. τὸν μὲν Θεοδοσίον τὸν πρεσβύτερον C
 παῖδα τῆς Κωνσταντίνου πόλεως κύριον καταστήσας τὰς ἐξῆς
 15 φρονίδας αὐτῷ περιτίθησι· τὸν δὲ Τιβέριον τῆς πρεσβύτιδος
 Ῥώμης βασιλέα διέθετο, τὴν τε Ἰταλίαν καὶ τὰς περὶ τὸ Τυρρη-
 νικὸν πέλαγος νήσους τούτῳ ἀπέδοτο· τὰ δ' ἄλλα τῆς Ῥωμαίων
 πολιτείας τοῖς ἑτέροις παισὶ κατετεμαχίσατο, κηδεμόνα τῆς ἀώ-
 ρου τῶν παιδῶν ἡλικίας Δομετιανὸν προστησάμενος, ὃς πρὸς
 15 γένος τῷ Μαυρίκιῳ συνήπτετο. οὗτος τῆς ἐπιφανοῦς τῶν Με-
 λιτηνῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἀρχιερατικὴν τιμὴν ἐπεφέρειτο, ἀνὴρ δε-
 ξιὸς τὴν πρᾶξιν, δεξιώτερος τὴν προαίρεσιν· καὶ οὖν μεγαλονοία D
 συνέσεως τῆς Ῥωμαίων πολιτείας τὰς ἐπισημοτέρας τῶν πράξεων
 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπεπίστευτο. περὶ μὲν οὖν τῆς ἀρετῆς
 20 τοῦ ἀνδρὸς οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ τελεώτερον τὸν λόγον τεκται-
 νεσθαι· ἵνα δὲ μὴ τὸν περὶ τούτου λόγον παχύνοντες τοῖς καιριω-
 τέροις τῶν ἀφηγημάτων ἀπρόσφορον τὴν ἀναβολὴν περιβάλωμεν,
 ἐπὶ τὰ προσεχῆ τῆς διηγήσεως φέρε τὴν συγγραφὴν οὐκ ἴσσωμεν.

12. Τὰ μὲν οὖν σώματα τῶν τεθνεώτων ἐπίδακρυ παλ- P 213
 25 γνιον τοῖς τῆς θαλάσσης ἀκοντίζονται κύμασι· καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ

Non omittemes etiam illa huic historiae adscribere, quae de eius
 testamento dicuntur. imperium ineunte Heraclio tabellae involutae et
 obsignatae inventae sunt, in quibus conscripta patebant quae post suum
 ex hac luce discessum fieri vellet. nam cum imperii sui anno quintode-
 cimo in morbum difficilem esset lapsus, de imperio constituit et in litte-
 ras constituta redegit. Theodosium filiorum natu maximum Cpolis domi-
 num fecit, cum administratione Orientis. Tiberio Romam veterem cum
 Italia et insulis in mari Tyrrheno decrevit. caeteras Romanae ditionis
 provincias inter reliquos filios distribuit, iisque aetate adhuc immaturis
 Domitianum cognatum suum, nobilis ecclesiae Melitenensis antistitem,
 virum rebus agendis dextrum, consilio dexteriorem, tutorem designavit;
 quamobrem imperator maioris momenti negotia ei expedienda ob eximiam
 prudentiam committebat. sed de virtute huius viri nihil nunc quidem
 attinet agere pluribus. ne igitur super eo orationem extendentes, quae
 opportunius narrari possunt, inutiliter differamus, age, ad consequentia
 stilum dirigamus.

12. Occisorum corpora, flebile ludibrium, fluctibus marinis obiecta
 sunt. licebatque videre recens neci data nunc ad littus quasi data opera

ῥεῖθρον ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ θαλάττιον ποτὲ τῇ χέρσῳ τὰ νεοσπα-
 γῇ φιλοτιμούμενον σώματα, ποτὲ φιλυποσιτρόφοις τισὶν ἀνωθῆ-
 μασι πρὸς τὴν ὑποδεξαμένην ἐναγκαλιζόμενον θάλατταν. Θεα-
 τρίζεται τοίνυν τοῖς ὄχλοις τὰ τῆς βασιλικῆς συμφορᾶς, εἰπεῖν δὲ
 μᾶλλον οἰκειότερον, τὰ περὶ τὴν οἰκουμένην συμπτώματα. οἷ5
 τε τῆς Χαλκηδόνος αἰγιαλοὶ ἐπληροῦντο τῶν ὕχλων, καὶ τῆς
 ἑαυτῶν ἀνοίας τὴν ἱστορίαν ἐλάμβανον, πίνακας δυστυχημάτων
 τινὰς τὰ τῆς θαλάττης ἀτενίζοντες κίματα, γυμνὰ τὰ τῶν βα-
 B σιλίων σώματα θεατρίζοντα. τοίτων δῆτα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως
 ἄδομένων ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς τυραννίδος ληξιάσης πληροῦται 10
 δακρύων ὁ ξύλλογος, μονονουχὶ ἐπ' ὄψεσι πάντων εἶναι δοκούν-
 των τῶν βασιλικῶν συμφορῶν. διὰ τοι τοῦτο ὁ τῆς ἱστορίας
 V 286 πατήρ, τὸ ἀκροατήριον θεασάμενος ἅπαν ὑπὸ τῶν δακρύων πε-
 ριρροούμενον διὰ τῶν θρήνων, ἐγκοπὴν τοῖς ἀφηγήμασιν ἐμβα-
 λῶν αὐτοσχεδίοις τισὶν ὀδυρμοῖς, τάδε τοῖς συνεληλυθόσι παρέ- 15
 θετο.

C. Θέατρον καὶ βῆμα καὶ παρρησία συμπενθεῖτω μοι σήμε-
 ρον. πανηγυρίζετω δὲ τραγωδία καὶ δάκρον. ἐξαλλέσθω δὲ
 κατορχούμενος θρήνος, τηλικαύτης κατηφείας ἐορτῇ θρησκευό-
 μενος καὶ τιμώμενος. ἀποκειράσθωσαν οἱ λόγοι τὸν κρότον, 20
 τὴν εὐφημίαν αἱ μοῦσαι, τὸ λευκὸν Ἀθῆναι τριβώνιον. χη-
 ρεύουσι γὰρ ἀρεταί, καὶ τὸν ἑαυτῶν ἀναζητοῦσιν ἠνίοχον, ῥαγ-
 δαίου φθόνον τινὸς τὸν ἐκείνου διαρρήξαντος ἄξονα. ἄνδρες

17. Titulum addunt IP: *Μονοδία τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τοῖς τῷ
 Μανρικίῳ συγκεκρηκόσιν.*

appelli, nunc reciproco fluctu complexa, rursum in mare abripi. casus
 igitur calamitatis imperatoriae seu, ut verius dicam, totius orbis, ceu
 in theatro spectandi argumentum populo praebuerunt. complebantur
 Chalcedonis littora spectantium turbis, cognoscebantque ibi quid effecis-
 set popularis amentia, fluctus marinos nuda imperatorum corpora osten-
 tantes, tanquam tabulas quasdam infortuniorum miseriarumque, contem-
 plantes. cum ista historicus de loco superiore sublato iam tyranno Phoca
 recitasset, concio se in lacrimas effudit, quasi oculis ipsis tantam impe-
 ratorum calamitatem aspiceret. quocirca cum totum conventum in fletus
 et lamenta solutum cerneret, intercisa narratione, extemporanea quadam
 lamentatione haec ad auditores insuper est prolocutus.

Monodia scriptoris super his quae Mauricio contigerunt.

Theatrum, suggestus et licentia hodie mecum lugeant. tragoedia et
 lacrimae diem festum agant. lamentum tantae moestitudinis festo cultum
 et honoratum exiliat ac tripudiet. applausus praecidantur. desinant
 praedicare Musae. album pallium deponant Athenae. viduae ac deser-
 tae sunt virtutes, suumque aurigam requirunt, cuius currum impetus

θεαταί, ἀλλ' εἶθε μὴ τηλικούτων κακῶν γέγονατε μάρτυρες. Ἰλιάς κακῶν ἢ ὑπόθεσις, Ἐρινύες τῷ λόγῳ χορός. ἢ δὲ σκηνὴ D
μοι τοῦ δράματος τύφος ἐπίσημος....

Ὁ μὲν οὖν Ἀλλίος (οὗτος γὰρ ὑπὸ τοῦ τυράννου τὸν τοῦ
5 αὐτοκράτορος ἐπεπίστευτο φόνον) διαπορθμεύει τὰς τῶν ἀνηρη-
μένων πρὸς τὸν τύραννον κεφαλὰς. εἶτα πρὸς τὸ πεδίον τὸ ἀνα-
κείμενον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ, ὃν Κάμπον Ῥωμαῖοι κατο-
νομάζουσι, ταῖς τυράννοις στρατιαῖς τὴν τῶν βασιλείων στηλι-
τεύει ἀναίρεσιν. ἔδει γὰρ τοῦ μύσους καὶ διὰ τῆς θεωρίας με- P 2.4
10 τασχεῖν τὸ ἀφιλάνθρωπον στρατεύμα, ἵνα καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ
τούτῳ καταμανέντας ἢ μισοπόνηρος τοῦ θεοῦ καὶ ἀδέκαστος κρί-
σις τοῖς τῆς ἀντιδόσεως σαγηνέσῃ δικτύοις. ἅπαντες γὰρ οἱ
τῶν παλαμναίων στρατοπέδων ἐκείνων μεγίστοις τε καὶ ποικίλοις
περιπεπωκότις κακοῖς τὸν τῆδε βίον κατέλυσαν. τοῦ Περσικοῦ
15 γὰρ λαβόντος παρρησίαν πόλεμον, θεηλάτοις τισὶν ὑπειλαῖς τῶν
κακῶν ἐπιχείρων ἐκείνων κατεκληροδοτήσαντο τὴν ἀντίδοσιν, πο-
τὲ μὲν πρὸ οὐρανόθεν βαλλόμενοι κατὰ τὴν τῆς παρατάξεως
ᾠραν, ἄλλοτε λιμοῖς καὶ προνομῇ ἀναλισκόμενοι· οἱ δὲ πλείστοι
στόματι ῥομφαίας καὶ ξίφους παραδιδόμενοι τὴν φιλάμαρτον ταύ-
20 τὴν ζωὴν κατεστρέψαντο, καὶ οὐ πρότερον Πέρσας τὰ τῆς νίκης B
ἀπέλιπε, πρὶν ἂν εἰς τὸ παντελὲς διεφθάρῃ ἢ φιλοτύραννος ἐκεί-
νη καὶ ἀνοσιωτάτη πληθὺς. ἱκανὸν δὲ τῷ τεκηριῶσαι τὸ
λεχθησόμενον· διὰ γὰρ τοῦ λόγου τὴν πίστευσιν τὴν συνέχμιαν
τῶν παρηκολουθηκότων μικρὸν ὑποκλέψομεν. δηνηκά πρὸς τὸν

quidam invidiae disruptit. utinam auditores ne tantorum malorum testes
essetis. Iliade incommodorum laboramus. Erinnyes chori partes agunt.
illustris tumulus est mihi scena dramaticis.

Caetera huius monodiae, ut auctor appellat, desiderantur.

Lilius igitur trucidationi huic imperatoris a tyranno praepositus oc-
cisorum capita ad eum apportat. deinde in Campo tyrannicis militibus
imperatorum caedem propositis ad spectaculum capitibus promulgat.
oportebat enim detestandi sceleris etiam spectando participem fieri cru-
delem immanemque exercitum, ut ita omnes qui in eo perpetrando insa-
nivissent, dei iudicium, cui odio est improbitas omnis, quodque nullis
muneribus corrumpi potest, idem retributionis rete involveret. omnes
quippe de copiis illis sanguinariis summis et diversis aerumnarum gene-
ribus impliciti disperierunt. nam Persis denuo ad armorum sumendorum
libertatem redeuntibus, deo vindice, quae male ausi fuerant, eorum poe-
nas meritas persolverunt, aliisque in conflictu, aliis fulminum ignibus,
aliis fame et servitute perditis, plurimi in ore gladii vitam hanc pecca-
tis obnoxiam finiverunt. nec prius Persae victoriae referre desierunt,
quam tyranni studiosus ille sceleratissimusque exercitus funditus con-
sumptus est. cui rei satis argumenti conciliat, quod subiungemus: nam

Ῥαξάτην τὸν πόλεμον ἐποίησατο αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, ἐξέ-
 τασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ἀνακρίνας δύο καὶ μόνους στρατιώτας τῆς
 φιλοτυράννου πληθῆος ὑπολειμμένους ἐξεῦρε, καίτοι μὴ πολ-
 λῶν μεσολαβησάντων τῶν χρόνων. ἐπεὶ δὲ ἐνεόχμωσεν ἑτέρας ὁ
 χρόνος δυνάμεις τό τε κακὸν κατανάλωτο, τὰ τῆς εὐπραγίας με-

C ταπίπτει τοῖς Πέρσαις, καὶ ἀναιρεῖται ὁ Βαβυλώνιος δράκων,
 ὁ τοῦ Ὄρμισδου Χοσρόης, καὶ ὁ Περσικὸς καταπαύεται πόλεμος.
 ἀλλ' ἐπὶ τὰς τῆς τυραννίδος πράξεις τακτικῶς ἀναδράμωμεν, ἵνα
 μὴ διλογῶμεν ταῖς παρεκβάσεσιν. οὐδὲ γὰρ ἐξ ἐκείνου και-
 ροῦ μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀπο- 10
 τεύγματα ποικίλα τε καὶ ἑξαισία καὶ τῷ μεγέθει ἀνυπομόνητα.

D
 V 287 13. Ὁ δὲ τύραννος (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) κατα-
 μεθυσθεὶς τοῖς ἀσεβήμασι πρὸς ἑτέρους ἐκβακχεύεται φόνους,
 καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μαυρικίου τὸν ἑαυτοῦ στρατηγὸν ἀποτίμνει
 τῷ ξίφει. ἀναιρεῖται τε καὶ Κομεντίολος ἐκεῖνος, ὃν πολλάκις 15
 ὁ λόγος στρατηγὸν τῆς Εἰρώπης ἀνέδειξε. καὶ δὴ καὶ Γεώργιος
 ὁ τοῦ Φιλιππικοῦ ὑποστράτηγος. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Πραισεντίνος
 ὁ τὰς τοῦ Πέτρου πεπιστευμένους φροντίδας, ὃν δομέστικον
 P 215 εἰώθασιν οἱ Ῥωμαῖοι ἀποκαλεῖν. ὁ μὲν οὖν Θεοδοσίος ἀναξεν-
 ξας, ὁ Μαυρικίου παῖς τοῦ αὐτοκράτορος, εἰς τὸν ναὸν κατα- 20
 φεύγει Ἀυτονόμον τοῦ μάρτυρος. ἀκηκῶς τοίνυν τοῦτο ὁ τύ-
 ραννος τὸν Ἀλέξανδρον πέπομφεν ἀποσφάζει τὸν παῖδα. τοι-
 γαροῦν ὁ Ἀλέξανδρος ἀναιρεῖ Θεοδοσίον. τὸν τε λεγόμενον
 παρὰ τῷ πλήθει Λαρδὸν εἰς τοὺς λεγομένους Διαδρόμους μετα-

fidei gratia seriem consequentium paulum interrumpemus. quando Hera-
 clius imperator expeditione adversus Raxatem suscepta exercitum recen-
 suit, re inquisita duos duntaxat milites ex illa multitudine quae tyranno
 faverat superstites invenit, tametsi anni non multi intercessissent. ve-
 rum ubi tempore procedente novas copias Romani sunt adepti et exer-
 citus ille improbus evanuit, Persarum felicitate commutata, Babylonius
 ille draco, Chosroes Hormisdæ filius, interfectus est et bellum Persi-
 cum conquievit. sed ne gemina digressionem utamur, ad tyranni facinora
 redeamus. sane ab occiso Mauricio usque ad nostra tempora Romano-
 rum imperio clades variae et ingentes ipsaque magnitudine intolerandae
 nunquam defuerunt.

13. Tyrannus (ut ad intermissa nos referamus) impietate ebrius
 ad alias caedes perpetrandas furit. in primis Petro Mauricii germano
 et duci cervices praecidit. tollitur e medio etiam Comentiolus, quem
 Europae ducem fuisse toties ostendimus. praeterea Philippici hypostrat-
 tegus Georgius. item Praesentinus Petro a consiliis, quem Romani do-
 mesticum vocant. Theodosius Mauricii filius rediens in aedem martyris
 Autonomi confugit. quo audito tyrannus Alexandrum ad adolescentem
 obtruncandum mittit. obtruncatur. insuper Lardyn in locum διαδρόμον

γαγὼν διαφθείρει τῷ ξίφει. λόγος δὲ ὑπό τινων τὸν Ἀλέξανδρον
 ὑπὸ Γερμανοῦ χρηματίσασθαι φειδοῖ τῶν κινδύνων. διὰ τοι
 τοῦτο ἀποσχέσθαι φασὶ τὸν Ἀλέξανδρον τῆς Θεοδοσίου φθορᾶς,
 ἕτερον δὲ προσεικότα αὐτῷ ἀνελεῖν, καὶ τοῦτον αὐτὸν τὸν Θεο-
 5 δόσιον τὸν παράδοξον τοῦτον κίνδυνον πεφηνγότα τῆς ἐφᾶς τό-
 πους ἀμείψαι πολλούς, εἶτα ἐς ὕστερον πρὸς τῇ Κολχίδι γενέ- B
 σθαι, μετὰ τοῦτο πρὸς τὰς ἐρήμους τῶν βαρβάρων μεταχωρή-
 σαντα, μαλακισθέντα τὸ σῶμα καταστρέψαι τὸν βίον. ὁ μὲν
 οὖν λόγος οὗτος ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διήχησε· πλὴν δέ
 10 τις αὐτὸν βάρβαρος ἀπεκύησεν. ὡς γὰρ οἶόν τε ἦν, τὴν περὶ
 τούτου ταλαιπωρήσαντες ζήτησιν μετεσχηκότα τῆς ἀναιρέσεως
 καὶ τὸν Θεοδοσίον εὔρομεν. ἐξιτήλω γὰρ τεκμηρίω νεανιεύονται
 οἱ μὴ τεθνάναι τὸν παῖδα ἐπαγγελόμενοι· λόγος γὰρ αὐτοῖς μό-
 νην ἀνεπίδεικτον τῶν ἀνηρημένων τὴν κεφαλὴν γεγενῆσθαι Θεο-
 15 δοσίου τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὅν ἂν δὲ περιορῶμεθα τὰ τῆς παραδόξου διηγήσεως ἄξια.
 κατὰ γὰρ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναιρέσεως Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτο- C
 ρος συμβαίνει κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀξιαφηγητότατον ἔργον,
 πινάκων συγγραφῆς λίαν ἐπάξιον. ἐδέξασε γὰρ ἄνδρα τινὰ τῶν ἐς
 20 κάλλος γραφόντων, ὃν ἐν συνθέσει φωνῆς καλλιγράφον ὀνομάζει
 τὰ πλήθη, γνώριμον καὶ ἡμῖν καθεστῶτα, μέχρῃ τετάρτης φυ-
 λακῆς τῆς νυκτὸς εἰς οἰκίαν τινὸς καταπαννυχῆσθαι. τούτῳ
 γὰρ δὴ τῷ ἐμπόρῳ πάννυχος ἦν ἡ πανήγυρις· ἐβδομαίαν γὰρ

7. μεταχωρήσαντος IP.

22. τινὸς] ἐμπόρου τινὸς?

perducit, ibique eum gladio mactat. rumor autem a quibusdam disse-
 minatus est, Alexandrum a Germano impendentis sibi periculi admoni-
 tum Theodosio pepercisse, aliumque in eius locum, ei similem, neca-
 visse; ipsum Theodosium hoc inopinato discrimine elapsum varia Orientis
 loca peragrasset, postea in Colchidem venisse, deinde in solitudines
 barbarorum transgressum incommoda valetudine laborasse ac decessisse.
 hic rumor omnes imperii regiones pervagatus est; cuius auctor barbarus
 nescio quis fuit. nos quidem, quantum potuimus, in huius rei inquisi-
 tione laborantes, etiam illum occisum esse invenimus. frivolo sane ar-
 gumento ineptiunt, qui eum evasisse persuadere aliis volunt: aiunt enim
 ex interemptis eius tantummodo caput non apparuisse.

Inopinatam porro rem et notitiae merito tradendam exponere hoc
 loco non gravabimur. quo die interfectus est Mauricius, eo ipso die
 Alexandriae res narratu et scriptu dignissima contigit. virum quandam
 eleganter esformantem ductus litterarum, quem vulgus voce iuncta calli-
 graphum nominat, quem et nos cognovimus, usque ad quartam vigiliam
 noctis in cuiusdam mercatoris aedibus pervigilare oportebat: nam ibi

ἡμέραν ἤγε τὸ γύναιον, ἄρσεν παιδίον τῷ ἀνδρὶ λοχευόμενον·
σύνηθες γοῦν τῆς ἐγγχωρίοις ἐπὶ τοῖς λελοχευμένοις παιδίοις ἐβδο-
μαίαν ἄγουσι τὴν ἡμέραν συμποσιῶν ἑορταῖς καταπαννυχίζεσθαι.

D ἐπεὶ τοίνυν τὰ τοῦ δείπνου τῷ ἐμπόρῳ κόρῳ καθυπεβάλλετο,
διαλύεται ἡ ἐστίασις καὶ τῆς τοῦ ἐμπόρου οἰκίας ἧ εἰς κάλλος 5
γράφων ἀποφοιτῷ. μεσοῦσης τοίνυν νυκτός, καὶ γενόμενος κατὰ
τὸ λεγόμενον τῆς πόλεως Τύχαιον (χωρὸς δ' οὗτος τῆς Ἀλεξαν-
δρείας ἐπίσημος) ὄρᾳ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ἀνδριάντων ἐκ
τῶν βωμῶν καθερπύσαντας, καὶ μεγίστην αὐτῷ ἀφιέντας φωνὴν
ἔξονομακλήδην τὸν ἄνδρα προσαγορεύσαντας, διηγούμενους τε 10
μεγάλῃ καὶ συντόμῳ φωνῇ τὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παρηκο-
λουθηκότα συμπτώματα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν
ἄνθρωπος τῷ παραδόξῳ τῆς θεῆς φόβῳ πολλῷ συσταλεὶς οἶκαδε γίνε-
ται, ὄρθριός τε γενόμενος τοῖς περὶ τὸν λεγόμενον Ἀγροστί-
λιον ταῦτα δὴ τὰ φοβερὰ διέξεισιν ἀφηγήματα. ἐπεὶ δ' ἐπὶ τὸν 15
τῆς Αἰγύπτου ἔπαρχον τὸ ἄκουσμα γέγονε (Πέτρος δὲ κατ' ἐκείνο
καιροῦ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἡγεμονίας τὰς ἡνίας δίδυνεν, ὃς καὶ
P 216 συνήπτειτο πρὸς γένος ἡμῶν), μετὰ κλητος γίνεται ἐν παραβύστῳ
ὁ τῶν ἀνδριάντων γενόμενος ἀκουστής. ὁ δ' ἡγεμὼν ἀνετάσας
V 288 τούτου τὰ ῥήματα καὶ θαυμάσας τῶν ἀφηγηθέντων τὴν ἔκθεσιν, 20
τῷ εἰς κάλλος γράφοντι ἐπετίμησε μὴ μεταθεῖναι ἐφ' ἕτερον τὰ
μυστικὰ ταῦτα καὶ ἀπόρητα διηγήματα. τὴν ἡμέραν τοίνυν
ἀπογραφάμενος ἐκείνην ὁ τῆς Αἰγύπτου ἡγεμὼν ἐκαρᾷ δόκει τὴν
ἔκθεσιν. ἐννάτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἄγγελος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν
παραγίνεται, πομπεύων ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν ἀναίρεσιν Μαυρικίου 25

10. ἐξ ὀνόματος κλήδην IP.

18. ἐν deest IP.

tota nox festa agebatur, quod eius uxor septimum iam diem a partu
pueri masculi agebat. habent quippe morem indigenae, ut natis mari-
bus diem septimum solennem agentes noctem, quam longa est, luxu et
convivio traducant. cui ubi mercator finem fecit, et coetus convivialis
solutus est, calligraphus ex aedibus abit. nocte autem media cum in re-
gionem urbis celebrem venisset, Tychaeum nomine, nobiliores statusas
basibus suis dimotas cernit, seseque clarissime nominatim appellantes
audit, magnaue voce et tribus verbis nuntiantes, quid illo die calamita-
tis Mauricio imperatori accidisset. ille inexpectato viso pavefactus do-
mum venit, et mane Augustali terriculamentum istuc commemorat. quod
ubi ad aures praefecti Aegypti perlatum est (Petrus eo tempore pro-
vinciam illam regebat, generis propinquitate nobiscum coniunctus), clam
illum qui statusas loquentes audiverat accersit. quem ut diligenter per-
cunctatus et quae narrabat admiratus est, vetuit cuiquam alteri haec ar-
cana et silentio tegenda patefacere; notatoque die, eventum rei est
praestolatus. die nono venit Alexandriam qui caedem Mauricii, ut pau-

τοῦ αὐτοκράτορος. τῶν τοίνυν προμεμηνημένων διὰ τῶν ἀνδριάντων, ἢ δαιμόνων ἐπεῖν οἰκειότερον, ὡς διέγνω τὰς ἐκβάσεις ὁ Πέτρος, ἐς τὸ φανερὸν τὴν προαγόρευσιν ἐθριάμβευσε, τὸν τε εἰς κάλλος γράφοντα ἐς μέσον προὔβάλλετο, καὶ κύριον B
 5 αὐτὸν τῆς ἱστορίας ἐδείκνυε. πολλὰ μὲν καὶ ἕτερα κατὰ τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν τῆς τῶν μελλόντων προαγορεύσεως θαύματα γίνεται, ἃ εἰ διεξοδικώτερον ἀναγράφειν διεγχειρήσομεν, ὃ πᾶς ἡμᾶς αἰὼν ἀπολείψει.

Μὲν οὖν λέγεται τὸν Μαυρίκιον φιλοτίμως ἔχειν περὶ τὴν 10 τῶν λόγων μεγαλοπρέπειαν, τιμῶν τε λίαν λαμπρῶς τοὺς ἐνηθληκότας περὶ τὰ κάλλιστα τῶν μαθημάτων. τοῦτον δειμασθαι καὶ τὸ ἐπὶ τῆς Τυροσῦ ἱερὸν Παύλου τοῦ Κίλικος τοῦ κατευναγελισαμένου ἐν ὄλῃ τῇ οἰκουμένη σχεδὸν τὸ σωτήριόν τε καὶ παρὰδοξον κήρυγμα Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. 15 ἀναφέρεται δὲ καὶ τὴν τρίτην μοῖραν τῶν φόρων συγχωρῆσαι τοῖς ἐπηκόοις τὸν βασιλέα Μαυρίκιον, τάλαντά τε τριάκοντα τοῖς Βυζαντίοις φιλοτιμήσασθαι, ὅπως τὸν τῶν ὑδάτων ὄλκον νεουργήσονται.

14. Μὴ παραδρόμοι δὲ τοὺς φιλοῖστορας καὶ τὰ κατὰ C
20 τὴν Εὐφημίαν τὴν μάρτυρα παραδόξως συμβεβηκότα κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, ἀλλὰ τι μικρὸν παρεκτείνωμεν τὸν λόγον· τὰ γὰρ θείας ἐλλάμψεως διηγήματα τετευχότα πολλὴν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκούόντων τὴν παρ' ἑαυτῶν φιλοτιμοῦνται ὠφέλειαν. Χαλκηδῶν πόλις καθίδρυται ἐπὶ στόματος Πόντου, ἐς τὸ ἀντιπέρασ τοῦ τῶν V 289
25 Βυζαντίων πολισματος. ἐν ταύτῃ νεὸς ἴδρυται Εὐφημίας τῆς

cis dicam, divulgat. Petrus itaque ut eorum quae per statuas, seu ut convenientius loquar, per daemones praenuntiata erant exitum cognovit, praedictionem quoque divulgavit, calligraphumque narrationis auctorem in medium produxit. multa quidem et alia eaque mirabilia in futurum Romano imperio praedicta sunt, quae si disertius explanare velimus, nullum tempus nobis suffecerit.

Quin etiam praedicatur Mauricius eloquentiae fuisse cupidissimus, quique in artibus liberalibus desudasset, eos honoribus insignibus cummulasse. aedificasse item Tarsi templum Paulo Cilici, qui toto pene orbe salutariter evangelium Christi Iesu, unigeniti filii dei, disseminavit. insuper tertiam partem vectigalium subditis remisisse, et Byzantiis ad aquaeductus renovandos triginta talenta donavisse.

14. Non decet historiarum cupidos praeterire, quae illo tempore circa martyrem Euphemiam praeter hominum opinionem gesta sunt. aliquantum igitur orationem producamus. etenim narrationes quae mentes divina quadam claritate illuminant, non mediocrem utilitatem audientibus ingenerare consueverunt. Chalcedon urbs est ad ostium Ponti sita, ex adverso Byzantii. in ea templum est sanctae Euphemiae martyris, ubi

μάρτυρος, ἔνθα πρεσβύτης λόγος καθέστηκε τὸ πανίερρον σῶμα
 D ἐπὶ σηκῶ καθεστάναι τῆς μάρτυρος. γίνεται τοιγαροῦν καθ'
 ἕκαστον ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κατ' αὐτὴν μαρτυρίου
 σημεῖον παραδοξότατον καὶ τοῖς μὴ τεθεαμένοις συλλήβδην εἰπεῖν
 ἀπιστότατον διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς θείας ἐνεργείας ἐκείνης. τε-5
 τρακοσίοις γὰρ ἤδη πον ἐνιαυτοῖς ἐν τῷ τάφῳ ἐγκειμένου τοῦ σώ-
 P 217 ματος, κατὰ τὴν προαγορευθεῖσαν ἡμέραν ἐπ' ὄψει τῶν ὄχλων
 ὁ τῆς ἱερατικῆς τῶν αὐτόθι προεστῶς ἐκκλησίας σπόγγοις ἀπὸ
 σώματος τεθνεῶτος πηγὰς αἱμάτων ἀρέται· καὶ ἴδοις ἂν ὡς ἀπό
 τινος σώματος νεοσφαγοῦς ἰχῶρι τραυμάτων ἀναμειγμένα τὰ 10
 αἵματα, μύροις συγκεκραμένα αὐτοφνέσι τισί, καὶ τούτων τὰς
 διανομὰς ἐπὶ σκευῶν ἐξ ὑέλου πεποιημένων μικρῶν τοῖς ὄχλοις
 τὸν ἱερέα ποιούμενον. εἰσέρχεται τοίνυν εἰς τὸν βασιλεῖα Μαυρί-
 κιον ἐννοιά τις τῷ δυοκαιδεκάτῳ χρόνῳ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξου-
 σίας καὶ ῥαθυμίας περὶ τὰ θεῖα ψυχῆς, καὶ σμικρολογεῖται τὰ 15
 θαύματα, καὶ ἀποδοκιμάζεται παρ' αὐτῷ τὸ παράδοξον, καὶ
 ῥαδιουργικαῖς ἐπινοίαις ἀνθρώπων ἀνατίθησι τὸ μυστήριον.
 B ἀπογυμνοῦται τοιγαροῦν τὸν ἀργύρεον κόσμον ὁ τάφος, καὶ πε-
 ριφρουρεῖται ταῖς σφραγῖσι τὸ μνημα· οὕτω γὰρ τὸ τῆς ἀπιστίας
 θράσος ἠβούλετο. ἐπεὶ δ' ἡ κυρία ἐπεδήμει ἡμέρα, βασανίζεται 20
 τὸ ἀπόρητον, ἐξετάζεται τὸ μυστήριον, τὰ θαύματα δοκιμάζε-
 ται, καὶ γίνεται τῆς ἐαντῆς δυνάμεως διὰ τῶν θαυμάτων ἀπα-
 ράγραφος μάρτυς, καὶ πάλιν μεμυρισμένων αἱμάτων ἀπὸ τοῦ
 μνήματος πηγάζουσιν ὄφθαλμοί, καὶ βλύζει ταῖς ἐκπομπαῖς τὸ

22. ἀπερίγραφος IP.

eiusdem sacratissimum corpus in arca asservari inde a maioribus ad nos
 fama pervenit. in annos porro singulos, die quo martyrיום obiit, res
 maxime admiranda editur, et ut breviter dicam, iis qui non viderunt,
 minime credibilis propter divini illius operis excellentiam. nam cum eius
 corpus iam annis quadringentis in monumento iaceat, die tamen de quo
 dicebamus, in conspectu omnium, loci episcopus spongiis a corpore mor-
 tuo plurimum sanguinis colligit. videas non secus quam e recens occiso
 corpore vulnere tabo commistam erumpere vim sanguinum, unguenta
 nulla arte comparata redolentium, et per vascula vitrea ab eodem ad-
 ventantibus distribui. Mauricium igitur duodecimum iam annum impe-
 rantem subit imbellis et ignava quaedam circa res divinas cogitatio, ex-
 tenuatque et reicit tam insigne miraculum, et mysterium hoc fallacium
 hominum commentum esse asserit. ornamentis igitur argenteis sepulcrum
 nudat, et obsignat, id quod incredulitatis audacia postulabat. ubi sta-
 tus dies affuit, arcanum exploratur, in mysterium inquiritur: miraculum
 probatur, fitque martyr suae virtutis hoc admirando opere testis omni
 exceptione maior, iterumque sanguine unguentifero meatus corporis per
 monumentum instar fontium fluit, et scaturit emissionibus mysterium,

μυστήριον, καὶ παιίνονται σπόγγοι εὐωδίας αἱμάτων, καὶ πολυπλασιάζει ἡ μάρτυς τὴν ἔκροισαν· οὐκ οἶδε γὰρ γνώσεως φθονῆσαι θεὸς ἀπιστούμενος. οὕτω μὲν οὖν ἡ μάρτυς ἐπαιδαγωγῶγει τοῦ βασιλέως τὸ ἄπιστον· ὁ δ' αὐτοκράτωρ ἀντέπεμπε ταῖς τῶν αἱμάτων ἐκβλύσει τὴν τῶν δακρύων ἐπίχρυσιν, καὶ ταῖς ἔκροισαι τῶν μύρων ἀντεδίδου τῶν ὀμμάτων τὸν ὕμβρον, “Θαυμαστός” φάσκων “ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.”

Ἐπεὶ δὲ λίαν νουνεχόντως πρὸς τὴν παρέκβασιν εἶδομεν, ἀναμνησθῆναι καὶ τῆς ὑπογραφῆς ὁ καιρὸς, καὶ τὰ περὶ τὴν τυραννίδα γεγενημένα διεξοδικώτερον ἀναγράψασθαι.

15. Κωνσταντίνην τοιγαροῦν τὴν παῖδα Τιβερίου τοῦ αὐτοκράτορος ἕμα τρισὶ θυγατράσιν ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τινὶ κατὰ κλειστον ὁ τύραννος ἐποίησατο· Λέοντος δ' ὁ οἶκος προσηγορεύετο. μηνὶ δὲ πέμπτῳ καὶ γράμμασι τὴν ἑαυτοῦ ἀναγόρεισιν 15 συντάξας ὁ τύραννος πρὸς Χοσρόην ἐξέπεμπε, Ἄλιον ἄγγελον τῆς τυραννικῆς χειροτονίας προχειρισάμενος· τοῦτο γὰρ εἴθισται Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις ποιεῖν, ὁπηνίκα τῆς βασιλείου ἐπιβῶσι 218 δυνάμειος. ὁ μὲν Ἄλιος βασιλικὰ δῶρα ἐπιφερόμενος ἐς τὸ Λάρας παραγίνεται. τοῦτον ὁ Γερμανὸς (ἀνὴρ δ' οὗτος τῆ τῶν 20 ὑπάτων ἀξίᾳ κοσμούμενος, τὴν τε τοῦ συντεταγμένου αὐτόθι στρατοπέδου λαχὼν ἐπιμέλειαν) περιφανῶς λίαν εἰσεδέξατο· πρότινος γὰρ βραχέος τῆς τυραννίδος καιροῦ, Χοσρόου τοῦ Περσῶν βασιλέως ἀπεχθανομένον τῷ πολεμάρχῳ Ναρσῆ, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος ἀποπαύει τῆς περιφρουρᾶς τοῦ Λάρας τὸν 25 ἡγεμόνα Ναρσῆν, καὶ Γερμανὸν ἀντανίστησιν, ἐντεῦθεν ὁ Μαν- B

odoreque cruoris suaviter spirantis spongiae imbuuntur. eum fluxum tum martyr adauxit: deus enim, quamvis illi non credatur, non tamen hominibus cognitionem suae virtutis et bonitatis invidet. atque ita martyr incredulitatem imperatoris sapere docuit; qui sanguinis emanationibus lacrimarum effusiones remisit, et fluentibus unguentis imbres oculorum suorum rependit, “mirabilis” inquit “deus in sanctis suis.”

Posteaquam igitur non imprudenter digressi sumus, tempus monet, ut descriptionis nostrae recordati, quae in tyrannide evenerunt, enucleatius persequamur.

15. Constantinam itaque, Tiberii imperatoris filiam, una cum tribus filiabus in privatam domum, Leonis dictam, tyrannus includit. mense quinto litteris scriptis Chosroen de sua inauguratione, Lilio huius tyrannicae creationis delecto nuntio, monet. sic enim et Romani et Persae solent, cum in regiae dignitatis gradu collocantur. Lilius cum muneribus imperatoris Daram venit; quem Germanus consularis et praesidii illic praefecturam sortitus magnifico apparatu excipit. paulo etiam ante occupatam tyrannidem, cum Chosroes Narsi duci infensus esset, Mauricius Narsem praefectum praesidii Darensis ordine movit, Germanumque

ρίκιος ἐθέλων κατευνάσαι τὴν Βαβυλώνιον χαλεπότητα. ἵππαζομένων τοιγαροῦν καὶ ξυνωρίδα πεποιημένων Γερμανοῦ καὶ Λιλίου, στρατιώτης ἀνὴρ πλήττει τῷ ξίφει ὑπὸ τρίτην ὥραν τὸν Γερμανὸν ἵππαζόμενον. ὁ μὲν οὖν Γερμανὸς ἀποβὰς τοῦ ἵππου φοράδην οἴκαδε παραγίνεται· ἐπεὶ δ' οὐκ ἐν καιρίῳ τὰ περὶ τὴν 5 καταφορὰν εὐδοκίμησεν, ὀλίγαις ἡμέραις ὁ Γερμανὸς ἀκέσατο τὴν πληγὴν. ὑπὸ τοίνυν φαρμάκων βελτιωθείς, ἐστιάσας τὸν Λίλιον λίαν ἐπισήμως πρὸς Χοσρόην παρέπεμψεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ὑπόθεσιν πολέμου τὴν τυραννίδα πραγματευσάμενος, τὴν κοσμοφθόρον ἐκείνην ἐστράτευσεν σάλπιγγα· αὕτη γὰρ λυτήριος γέγονε τῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν εὐπραγίας. ἐδόκει γὰρ κατειρωνευόμενος ὁ Χοσρόης ἀντέχεσθαι τῆς ὀσίας Μανρικίου τοῦ αὐτοκράτορος μνήμης. οὕτω μὲν οὖν ὁ Περσικὸς πόλεμος τὴν γένεσιν ἐκληρώσατο, ὁ δὲ Λίλιος διετέλει παρὰ τοῖς Πέρσαις σκληραγωγούμενος. 15

Κατὰ ταύτας τοίνυν τὰς ἡμέρας εἰς τὴν οἰκουμένην πλάνη εἰσήρρησε, καὶ Θεοδόσιον οἱ Ῥωμαῖοι μὴ τεθνηκέναι ἐδόξαζον. καὶ γίνεται τοῦτο καιρῖον μεγίστων κακῶν, καὶ φόνων εὐθηνίαν ἢ ψευδῆς αὕτη ὑπόθεσις πραγματεύεται. τοῦ δὲ λόγου ἀξανανομένου πρὸς τὰ βασίλεια ταράττεται λίαν ὁ τύραννος, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ξίφει διέφθειρεν. ἔδει γὰρ τοὺς συνεργάτας τῆς τυραννίδος τὸν Φωκᾶν διαφθεῖραι, καὶ τοὺς ἐπὶ τῷ κακῷ συμμαχῆσαντας ἑξαισίοις παραπέμψαι ὀλέθροις· οὐκ οἶδε γὰρ κοινοπραγία κακοῦ τὴν φιλίαν τῶν συμπεφρονηκότων βεβαίαν ἰδρίσασθαι.

ei subrogavit, cupiens isto modo Babyloniam iracundiam mitigare. Germano et Lilio equis et bigis in oppidum investis, miles quidam die tertio Germanum in equo ense ferit; quem descendentem domum sui deportant. sed quoniam plaga letalis non erat, paucis diebus ex ea auxiliis adhibitis convaluit. tum Lilius lautissime structis epulis acceptum ad Chosroem dimittit. Chosroes belli causam et invitamentum sibi Phocae tyrannidem sumens, illud orbi exitiosum classicum cecinit, quod Romanorum Persarumque fortunas afflixit. visus est enim plane Chosroes tueri et asserere velle sanctam Mauricii memoriam. atque haec belli Persici origo fuit. Lilius in Perside manens inhumanus tractabatur.

Per eosdem dies error per imperium increbuit, creditumque a Romanis non interiisse Theodosium; quae fabula mala maxima caedesque plurimas progenuit. et cum etiam ad regiam usque pertigisset, tyrannus nimio opere conterritus Alexandrum neci dedit. oportebat nimirum ipsum Phocam administris suae tyrannidis vitam auferre; quique sibi ad scelus subserviissent, eos ad magnum exitium mittere: nam in societate maleficii firma stabilisque amicitia non reperitur.

INDEX GRAMMATICUS.

ἐς ἄγαν 333.

ἀμακροήμερετος ἔξορία 322.

ἀνείς ἰ. γ. ἀνιῶν 211. 272. 333.

ἀντευτελίζεται 129.

ἀπεραντίζεσθαι 75.

ἀποδοῦναι ἰ. γ. ἀποδοῦναι 54. 92.
197. 218. 267.

ἀποπροσποίησις 327.

ἐρθροτομεῖ 192.

αὐτοδύνατον 93.

αὐτοκάθετος 263.

αὐτοματίζουσι ἰ. γ. αὐτομολοῦ-
σιν 79. αὐτοματίζεται 99.

αὐτομολέμιον 74.

δαριγμεδούμ ἰ. γ. κουροκαλάτης 154.

δειλιναίῳ καιρῷ 329.

δέκαρ Λιβύης 280.

τὸ διαζήμιον 115.

διέφθαρεν 292.

δίστρια 321.

δοκιμασίως 304. δομέστικος 340.

δρόμων 288. 331.

ἐαριτίδες ὄραι 86.

ἐγκεντρίζειν 35. 107.

ἐγκλιτοὶ qui accumbunt 215.

ἐμπέπηχεν 47. 61.

ἐπιστασιάζει 325.

ἐρήσειε 28.

ἐχόμενα ἰ. γ. ἐξῆς, πλησίον 205. 216.

ἡμικραίπαλος 206.

ἡμίονος 59.

τὰ θεανδρικὰ μυστήρια 201. ἡ
θεανδρική πανδαισία 237.

εἰς θήρατρον γέγονεν ὁ κυνηγέ-
της 100.

θηριόβλητος τιμωρία 130.

infinitivi usus.

ὅποι στήναι οὐκ ἔχοντες 130.

futuri. ἔδει μεταβήσεσθαι 31.

ὡς μικροῦ δεῖν μεταλήψεσθαι 53.

ἐδογματίζετο παραδώσειν 216.

ἤντιβόλον μεταβήσεσθαι 71.

ἤξιον ἀποίσεσθαι 39. 179. κα-
ταναγκάζοντων αὐτὸν ἔσεσθαι

πειθήμιον 115. οὐχ οἷόν τε ἦν
τὸ φρούριον παραστήσεσθαι 83.
ιερόθεοι πρεσβεῖαι 70.
ἵππομανοῦντας 58.

καβαλλάριοι 230 bis.

καλλιγράφος 341.

κατασμενίζειν 199.

κατασυστάδην 73. 253. 272.

κατηθλιαμένος 170.

ὁ κατεκκλησιασθεῖς λαός 196.

καὶ] ἔτος ὄγδοον, καὶ Βαράμ ἐκ-
πέμπεται 124. ἡμέραι τρεῖς, καὶ

ἡγγέλθη 264. τρίτη ἡμέρα, καὶ

ἐπέπυστο 68. 128 bis. 135. 162.

173. 179. 184. 193. 207. 209.

216. 218. 219. 220. 221. 244.

245. 246. 247. 249 bis. 253.

256. 270. 271. 273 ter. 274.

276. 277. 279 281. 288. 291.

294. 298. 316. 317 bis. 318.

319. 327. 342. τρίτη φυλακῆ

τῆς νυκτός, καὶ 179. τρίτη ὄρα,

καὶ 300.

κεραῖαι litterae 65. 179. cornua

70. 74.

κλιματάρχης 286.

κλίτος 176. 224. 322.

κομιδῆ μέγιστον 42. ἀφθονώτα-

τα 90. κάρτα κομιδῆ 124. 184.

190. λίαν κομιδῆ 136. 225.

κουαίστωρ 32.

κροκινίζουσιν 290.

λίαν εὐκλέεστατον 244. παλαιά-

τον 320. λίαν εἰς τὰ μάλιστα

179. λίαν ἀκριβέστερον 303.

ἐπαγωγότερον 328. μελάντε-

ρος 301. νεώτερος 301.

λυμαίνειν 43.

μαγιστερίαν διανύσας ἀρχὴν 72. 147.

ἡ τοῦ μαγίστρον ἀξία 159.

μετεκχωρεῖν vendere 54.

ναὶ δὴ 260. ναὶ δὴτα 72. 80. ναὶ

μὰ τὸν 83. ναὶ μὴν 129. 147.

151. 224.

νώτειος μώλωψ 212.

- οἰκτειρῶσαι 55.
 ὀνειρατεύετο 298.
 ὀπισθοφύλακες 176.
 οὐ παυσώμεθα — οὐ καταλήξω-
 μεν — οὐκ ἀποσχώμεθα 200.
 οὖν] καὶ οὖν 63. 72. 76. 79. 84.
 91. καὶ γοῦν 159. 161. 292. 293.
 μὲν οὖν ab initio coli 343. μὲν
 οὖν γε 71. 79. 85. 102. 183. 204.
 322. οὐκουν δὲ 75.
- παρέδοτο i. q. παρέδωκεν 258.
 παραδριμύττεσθαι 69. 155. 170. 291.
 παρήνεται 31.
 περιαντίζεται 150. 159.
 πολυστιβάς 31.
 πορθμῖδιον 278.
 πραιπόσιτος 194.
 πραιτορίου ἑπαρχος 313. 331.
 πρεσέντιος 46.
 προβολεύς 73.
 ἢ προεόρτιος ἑορτή 274.
- πέκρετον 329.
 σιλεντιάριος 332.
 σηνηοπήγιον 288.
 σούλκα 260.
 σκρίβων 41. 323.
 σμαραγδόχλοος ἄρα 162.
- σοφιστικεύει 262.
 συλλαβαί i. q. ἐπιστολή 173. 270. 324.
 σύμφρασις 173. 231.
 συναπολιθοῦσθαι 162.
- ταυτός 112.
 τερατοτόκος 242.
 τιβίζοντες 171.
 τοῦλδον 72.
 τρίτην] χθὲς καὶ τρίτην 64. ἐχθὲς
 τε καὶ τρίτην 254.
 ἔτυχε τὸν ἄνδρα ἐνδιατρίβειν 71.
 διαιτησίας ἐτύγγαυεν ὦν 159.
- ὑπεῖναι i. q. εἶναι 264. 272. 277.
 278. 279. 282. 284. 320 bis.
 ἐς ὑπήκοον 84. 174. 204. 270. 314.
 ὑπογλίχειν 47.
 ὑποκροκαινομένων τῶν ὀφθαλ-
 μῶν 45.
 ὑποτοπάσας 47. 295.
- φαιλώνη 280.
- χάραξιν εἴκοσι παραγίνεται 251. διέ-
 να ποιησάμενος χάρακας 281. 291.
 χεθείσης 177. διαχεθείσης 133. ἐκ-
 χεθείσης 98.
 ζωματοουργία 116.

INDEX HISTORICUS.

- Abares 91. 283. 284 et passim.
 Abdeli Nephthalitae 282.
 Abora fl. 60. 134.
 Aboreon cast. 179.
 Acacius Archelai 135.
 Acbas cast. 57.
 Achelous fl. 307.
 Acys opp. 48. 272.
 Adormaanes Persa 135. 152.
 Adrabiganon 163. 176. 184. 193.
 Adrianopolis 46. 103. 323.
 Aethiopes albi 288.
 Aethiopia 303.
 Agatharchides Cnidius 309.
 Aisumas mons 59. 68.
 Alalisus cast. 85.
 Alamundarus Sarae 151.
 Alani 132.
 Albania 126. 128.
 Albois Longobardus 261.
 Alexander centurio 257. 272.
- Alexander Magnus 186. 219. 235. 287.
 Alexander martyr 248. 297.
 Alexander Phocae minister 335.
 340. 346.
 Alexandria 300. 341.
 Alexandriana 219.
 Amida 63. 71. 139. 148.
 Ammodion 211.
 Ampelium 335.
 Anathon cast. 204. 207.
 Anaxagoras 304.
 Anchialus opp. 40. 236.
 Andreas interpres 86. 105.
 Andreas sacerdos 330.
 annona militum contracta 112.
 Ansimuth peditum Thrac. dux 92. 103.
 Antiochia 112. 216. Persica — Sy-
 riaca 216. 217.
 Antiochia Mygdoniae 123.
 Aphraates Persa 122. 123. 124.
 Aphumon cast. 57. 84. 148.

- Apperia cast. 100.
 Apsich Hunnus 61. 70. 322.
 Arabia Chosroae traditur 194.
 Araxes fl. 125. 128.
 Imp. Arcadius 328.
 Ardagastus Sclavorum dux 253.
 Aristobulus palatii praefectus 118.
 Aristoteles 58. 281.
 Ariulf 50.
 Armenii ad Persas deficiunt 129.
 Arsacida 154.
 Artabidae 153.
 Arti Romanorum socii 323.
 Arzamon fl. 65. 68.
 Arzanena 61. 78. 133. 148. 153.
 Asimus opp. 274. 325.
 Asones 175.
 Aspabedas 162.
 Astice 98. 103. 281.
 Atrapoici montes 178.
 S. Autonomus 332. 340.
 Augusta urbs 40.
 Augustalis 342.

 Bacath 286.
 Bactriani 287.
 Baduarius dux 262.
 Balarathus fl. 223.
 Bances opp. 291.
 Bargusnas Varami pater 230.
 Bearbaes 60.
 Bedamas opp. 183.
 Beiudaes opp. 105.
 Bendosabiron opp. 120.
 Beramae opp. 231.
 Beroe opp. 102.
 Beroea opp. 77.
 Bestam Bindoae frater 162. 184. 193.
 Bettus Francus 245.
 Bibas opp. 65.
 Bindoes Persa 162. 163. 176. 182.
 192. 220. 233.
 Bizacu regio 120.
 Bocolabras magus 47.
 Bolgii Troglodytae 303.
 Bononia 48. 247.
 Bonosus 323.
 Bosus Francus 245.
 Bryzacijs Persa 214.
 Bulgari 276.
 Buron 68. 69.
 Busas Abares docet fabricare ma-
 chinas 102.

 Cabades Chosroae pater 171.
 Cadaseni 121.

 Cadmea victoria 40.
 Caesarea Cappadocum 151.
 Calbomuntis 98.
 Callimachus polemarchus 77.
 Callinicum opp. 152.
 Campus in Hebdomo 339.
 Canzacon opp. 126. 223.
 Cardarigan Persarum dux 50. 60.
 68. 75. 80.
 Carduchii montes 86.
 Carisca v. Curisca.
 Carthaginiense bellum 72. 281.
 Castus dux 87. 88. 91.
 Caucasus mons 178.
 Cephisus fl. 307.
 Chaganus Abarum 39. 44. et passim.
 Chalcedon 293. 336. 338. 343.
 Chalcidenses 226.
 Chalcitis ins. 48.
 Charchas vicus 205. 230.
 Cheunni s. Chunni 284.
 Chlomarum cast. 79. 81.
 Chnaethas regio 219.
 Chosroes Cabadae f. 134. 147. 149.
 154. 216.
 Chosroes Hormisdas f. 161. 172 et
 passim.
 Chosroperozes 190.
 Chubdan opp. 287.
 Chubriadanes Persa 158.
 Chunni 284.
 Circesium opp. 134. 151. 179. 204.
 Coelesyria 135.
 Comentiolus 41. 88. 123. 179. 208.
 294. 314. 320. 328.
 cometa 281.
 concha S. Glyceriae 54.
 Conimundus Gepidarum rex 261.
 Constantina Augusta 51. 345.
 Constantina s. Constantines polis
 112. 114. 118. 147. 152. 191.
 194. 207.
 Constantinus Lardys 331. 332. 340.
 Constantiola 288.
 Coch Abarus 251.
 Colch 285.
 Cotzageri Turcae 286.
 Cosmas tribunus 327. 335.
 crucis signum in frontibus Turca-
 rum 225.
 Ctesiphon urbs 161. 178. 215. 234.
 Cunaxola Turca 285.
 Curisca opp. 274. 325.
 Curs 50. 148.
 Cynegirus 77.
 Cyprus ins. 148.

- Cyriacus patriarcha 331.
 Cyrus deiparae aedem condit 329.
- Dalmatia 291.
 Damascus 112.
 Daonium 241.
 Daras cast. 74. 75. 121. 134. 151. 208.
 Dardania 322.
 Darius Hystaspis 154.
 Democritus 305.
 Diliannitae 161. 167.
 Dinabadon 214.
 Diocletianopolis 102.
 Dolabzan satrapa 210.
 Domenziolus 129.
 Domitianus Meliten. episcopus 194.
 195. 208. 211. 337.
 Dorostolum 48. 251.
 Dravus fl. 291.
 Drizipera opp. 248. 251. 267. 297.
 Drocton Longobardus 103.
- Edessa 112. 117.
 Edessenus episcopus 115.
 Elibacias fl. 257. 279.
 Elpidius senator 41.
 Enatum 242.
 Ensinum cast. 47.
 Ephorus hist. 302. 305.
 Eras i. q. Araxes 125.
 Erginias fl. 46.
 S. Euphemia 343.
 Euphrates 133. 139. 145. 152. 215.
 Euripides 304.
 Eutropii portus 336.
- factiones Circi 327. 333.
 forum Cpolitanum 53.
 Franci 245.
- Ganges fl. 302.
 Gennadius Libyae praefectus 280.
 Gentzon peditatus dux 251. 260.
 275.
 Georgius 313. 340.
 Gepidae 242. 257. 261.
 Germanus Damasci episcopus 112. 115.
 Germanus ad Daras dux 345.
 Germanus Theodosii socer 323. 330.
 Getae i. e. Sclavi 119.
 Giligerdon cast. 120.
 S. Glyceria 241.
 S. Golinduch 227.
 Gordia Mauricii soror 59.
 Gregorius Antiochiae episcopus 122.
 191.
- Guduis dux 291. 292. 323. 324. 325.
- Haemus mons 87. 89.
 Hannibal 61.
 Harmaton legatus 298.
 Hebdomites 332.
 Hebdomum 236. 339.
 Hecataeus hist. 302.
 Hellanicus hist. 302.
 Heraclea quae olim Perinthus 54.
 240. 249.
 Heraclius dux 70. 76. 85. 105. 123.
 Imp. Heraclius 70. 76. 337. 340.
 Hercules 107.
 Herodianus 293.
 Herodotus 301. 302. 304.
 Hierapolis 119. 179.
 Hierosolyma 229.
 Hilaras Cpol. regio 321.
 Homeritae 132.
 Homerus 104. 107. 276. 326.
 Hormisdas 129. 149. 158. 163. 170.
 Hunni v. Abares.
 Hunnugun(r)i 284. 286.
- Iatrus urbs 273. 294. fl. 296.
- Iberi 151.
 Icar opp. 285.
 Iiphredas Emesae praef. 70. 114.
 imago Christi sedandis turbis circumculata 114.
 Indi 283.
 Ioannes Armeniae praef. 129.
 Ioannes Baptista 334.
 Ioannes Ieiunator 31. 50. 56. 279.
 Ioannes Mystacon 49. 57. 103. 193.
 passim.
 Ioannes quaestor 31.
 Ioannes senator 147.
 Iovius Arzanenus 79.
 Iudaei in Perside 218.
 Imp. Iustinianus 72. 131. 217. 284.
 Iustinianus Germani f. 138.
 Imp. Iustinus minor 131 - 149. 262.
 Izala mons 59. 67. 85.
- Lazica 126.
 Leontis domus 345.
 Leonidas 77.
 Leontia Phocae uxor 334.
 Lethe carcer 120.
 Lilius Mauricii interfector 339. 345.
 Lividinon 48.
 Lividurgum 98.
 Longobardi 261.
 S. Lupus 274.

- Lydus sub Iustiniano 301.
 Maeander fl. 307.
 Magi 69.
 Maiacariri 59.
 Mambrathon 65.
 Marcianistae 330.
 Marcianopolis 48. 89.
 Marcianus patricius 133.
 Mardis cast. 69. 71. 135. 208.
 Margarites ethnuchus 52.
 Mariae virginis templum in Blacher-
 nis 322.
 Martinus dux 87. 88.
 Martyropolis 118. 122. 183. 194.
 Maruthas Arzanenus 79.
 Maruzas Persa 118. 121.
 Imp. Mauricius passim.
 Matzaron cast. 105.
 Mauri 120 280.
 Mebodes Persa 63. 122. 210. 215.
 Melabason mons 86.
 Melas fl. 284.
 Melitene 145.
 Memphis 307.
 Menander hist. 38.
 Menas Aegypti praef. 299. 310.
 Meroe ins. 303.
 Miraduris 204.
 Mirrhamus 153.
 Mirsium 246.
 Mithras 178. 196.
 Monocartum 62 112.
 mons aureus 285.
 monstra 241. 263.
 Mucri 283.
 Musocius rex 257.
 Mygdon fl. 213.
 Myragdus satrapa 184.
 Mysia Thracica 293.
 Narses 112. 208. 213. 219.
 Neapolis 87.
 Nephthalitae 282.
 Nicaea 332.
 Nicopolis 294.
 Nilus fl. 299 sqq.
 Ninive 235.
 Nisibis 59. 119. 123. 134. 148. 158.
 176. 191. 193. 228. Arabiae 208.
 Novae 273. 281. 320.
 Nomades Saraceni 151.
 Nymphius fl. 49. 58. 119.
 Odessus opp. 270.
 Oenopides hist. 308.
 Ogor Turcae 283—285.
 Ogyrus Saracenus 69.
 Palastolum 322. 324.
 Pannasa 48.
 Pannonia 283.
 Paspirius fl. 258.
 Paulinus praestigiator 53.
 S. Paulus 343.
 Paulus Mauricii pater 51.
 pestilentia 286. 297.
 Petrus Aegypti praef. 340.
 Petrus Mauricii frater 263. 270. 276.
 321. 326.
 Petrus patricius 147.
 Phasis fl. 120.
 Phathachon 85.
 Pherochanes Persa 159—161.
 Philippicus Mauricii sororius 59. 70.
 81. 83. 86. 119.
 Philippopolis 321.
 Phocas 325 sqq.
 Piragastus Abarus 277.
 Plato 281.
 Priscus 112. 115. 247. 251. 260.
 263. 278. 281. 288.
 Probus Chalced. episcopus. 234.
 Probus Circesii praefectus 179.
 Procliane 247.
 Procopius hist. 72.
 Ptolemaeus Philadelphus 302.
 Rabdis 60.
 Rateria 48.
 Raxates Persa 340.
 Rbegium 237.
 Roma vetus 120.
 Romanus dux 123. 125. 140. 148.
 Rosas Hormisdas 205.
 Rosochosron 232.
 Rufinus dux 219.
 Rustibius 88.
 Sabiri Hunni 284.
 Sabulen manalion 89. i. q. Sabu-
 lenti canalina 248?
 Saldapa 48.
 Salvianus 247.
 Samen Persa 190.
 Samur Abarus 247.
 Sapir 107.
 Saraceni Romanorum socii 313.
 Saraes 176.
 Sarames 131. minor 101. 208. 213.
 Sargathon 134.
 Sarnachorganes 147.

- Sarselt Hunni 284.
 Savus fl. 246. 291.
 Scipio maior 61.
 Scлавени s. Scлаvi passim.
 Scopis opp. 272.
 Scythae Caucasiai 232.
 Seleuciam condidit Seleucus Nica-
 nor 215.
 Selymbria 240.
 senatus 236. 244.
 Seoses Cabadae amicus 171.
 Sergius centurio 69.
 Sergius *δημαρχος* 327. 332.
 S. Sergius 205. 229. 231.
 Sesostris 265.
 Siciliae praeter 41.
 Simeones Amidae episcopus 71.
 Singan ins. 288.
 Singaron 148. 210.
 Singidon 40. 246. 288. 315.
 Siraganon 220.
 Sire Chosrois uxor 231.
 Sirmium 38.
 Sisarbanon 60. 123.
 Sittas Martyropolim prodit 122. 194.
 sol deficit 236.
 Sogdiana 286. 287.
 Solachon 72.
 Solchanes 204.
 Solomon eunuchus 72.
 Sophiae templum 237. 329. 333.
 Sparzeugun Turca 285.
 statuae imperatoris deliiciuntur 116.
 caedem eius portendunt 340.
 Stembischadas 283.
 Stephanus eunuchus 329.
 Stephanus tribunus 61. 73.
 Suania 124. 154.
 Surina 122.
 Taisan Turca 286.
 Tamchosro Persa 139. 147. 152.
 Targitius Abarus 48.
 Tarniach Turcae 286.
 Tarsus urbs 112. 343.
 Tatimer 256.
 Taugast opp. 283. 286. fl. 287.
 Thales 303.
 Thebothum 134.
 Themistocles 255.
 Theodorichus Francus 245.
 Theodoricus Romanorum dux 151.
 Theodoropolis 274.
 Theodorus Aenus 86. 105.
 Theodorus Ilibinus 72.
 Theodorus magister 147.
 Theodorus medicus 264.
 Theodorus tachygraphus 333.
 Theodorus Zetonumius 72.
 Theodosiopolis 60. 86. 147.
 Imp. Theodosius 328. 329.
 Theodosius Mauricii f. 321. 323.
 335. 340.
 Theophylacti Simocattae familia-
 ris 341. cognatus 342.
 Theopompus hist. 302.
 Thomanon 86.
 Thucydides 302.
 Tiberiopolis 62.
 Imp. Tiberius 31. 36. 131. 136.
 149.
 Tiberius Mauricii f. 337.
 Tigris fl. 86. 49. 59. 150. 159. 215.
 Til fl. 283.
 Tissus fl. 318.
 Tomea 293. 319.
 Traiani via 320.
 Troglodytae 303.
 Tropaeum opp. 48.
 Tuldich Turca 285.
 Turcae 124. 225. 284.
 Turum Turca 285.
 Tychaeum Alexandriae 342.
 Tzurulum opp. 249.
 Uar 284.
 Varam 124. 125. 153. 158. 176. 182.
 192. 204. 210. 218. 223. 233.
 Varames 130. 158.
 Veneti 236. 327.
 Vespasianus 218.
 Viminacium 40. 315.
 Vitalius tribunus 70. 72.
 Xenophon 302.
 Xerogypsus fl. 245.
 Zaba fl. 159. 160. 176. 214.
 Zabender Turcae 286.
 Zabertas Persa 81.
 Zadesprass, Zadesprates 159. 204. 207.
 Zalabzan 236.
 Zaldapa 87. 272.
 Zamendes 176. 192.
 Zicibida 294.
 Zoambres 192.
 Zoanab Dilimnita 161.
 Zobardum 62.
 Zogomus Saracenus 69.

G E N E S I U S

EX RECOGNITIONE

CAROLI LACHMANNI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIV.

PRAEFATIO CAROLI LACHMANNI.

Genesisii historiae codex unus extat Lipsiensis, paginarum 77 formae maximae, editio item una Veneta, a. 1733, cui addita est St. Bergleri interpretatio Latina et annotatio (vid. Fabric. Harlesii, vol. 7, p. 532). mihi praeter apographum editionis Venetae imperitissime factum traditae sunt E. Wunderi V. Cl. schedae quibus editionem cum codice magna diligentia contulit. hac collatione ita usus sum, ut editionis Venetae errores raro indicarem (V), plerosque (erant autem paene innumeri) tacite corrigerem. verba scriptoris satis accurate distinxī, emendare non satis potui: curavi tamen ut emendationis instrumentum paratum esset. itaque codicis Lipsiensis scripturam (L), quoties ab ea recedendum esse videretur, ex editione Veneta vel ex Wunderi schedis annotavi: emendationes Bergleri, si probabiles essent, nomine eius interdum sed raro adiecto (B), vel recepi vel commemoravi: meas tanti non facio, ut a Berglerianis distinguendas duxerim. neutri nostrum iniuriam fecerit qui omnia in quibus haec editio a codice differt Berglero ascripserit. huius emendationes, quas quidem veras esse putarem, curavi ne iterum in eius annotationibus ponerentur: annotationes ceteras tantum non omnes retinui et quantum fieri potuit emendavi: erant enim negligentissime expressae. earum pars sub textu vel in-

terpretatione Latina posita erat: has ad loca sua revocavi. interpretationem correxi, sed ut satis haberem vitia graviora tollere.

Libros Genesisii cum plerique qui de eo locuti sunt quinque esse dixerint, sciendum est eum sane quinque βασιλείας pertractasse, sed a Michaele ad Basilium p. 113, 11 ita transiluisse ut illius obitum et mores prope omitteret, non eadem ratione quam in tribus prioribus et in ipso Basilio secutus est.

Caeterum Genesisii nomen codici Lipsiensi praefixum esse traditur: Iosephus Genesisius utrum ab Iohanne Scy-litza dictus fuerit, dubitatur. sed in fine codicis Lipsiensis haec scripta extant, quae ex editione Veneta (p. 62) exhibeo, nisi quod ibi legitur Λοῖστος, sed, ut Wunderus testatur, non recte.

Ab alia manu.

Λοῖστος ἀνὴρ ἄριστος ὡς ἐγὼ κρινῶ,
Γεωργίου τε φημι καὶ Θεοφάνους.
Τῶν χρονογράφων. τῆς δὲ τῆς βίβλου πάτερ
Ἰωάννης σοὶ ταύτης φίλε δαιμόνων
Ὁ τῶν προέδρων πρῶτος, ἀλλὰ καὶ θύτης
Διοκαιοσαρείας τῆς Αναζάρβης.

Ο ΑΤΜΠΙΟΣ Ο Ο ΑΤΜΟΣ

Λιμῶ τακίση βρωῖσις ὀρνέων ἔση.
Ὁς ἐξέκοψας ἐν ἀρχῇ τὰς μεμβράνας
Καὶ κέρδος ἔσχεσ πλῆρες κακοβουλίας
Τοῦ γραφέως τὴν κλήσιν ἐξαφανίσας.

Ab alia manu, partim ante, partim post ultimam lineam.

Ἐγὼ δὲ ἀνεπλήρωσα τὰ ἐκκεκομμένα
Γέρον πειρητὸς Θεοπολίτης Συμεῶν (scriptum συμε).

Idem Wunderus alios etiam versus additos esse refert, sed ita scriptos ut singula verba legi non possint.

PRAEFATIO TYPOGRAPHI VENETI

IO. BAPTISTAE PASQUALI.

Absolutis viginti et duobus Historiae Byzantinae Tomis, quibus Parisiensis Editio constat; ecce Tibi, Candide Lector, vigesimum tertium Supplementorum Volumen, quo Veneta Editio haec mea, si minus Regiae Typorum elegantia praestare poterit, numero certe praestabit. Initio statim Voluminis Catalogum omnium Operum in eo contentorum habes, ut uno intuitu quae et quanta additamenti loco tibi proponantur legenda deprehendas. De singulis quibusque Operibus, deque eorum Auctoribus nihil est quod ego dicam; cum hanc Spartam ornarint vel primi Editores, vel Interpretes. Unum, de quo praefarer, restat MS. Opus Iosephi Genesii de Rebus Constantinopolitanis a Leone Armenio ad Basilium Macedonem continuatum, quod in tui gratiam nunc primum publica luce fruitur, Eruditorum manibus terendum. Auctor hic Leonis sapientissimi Imperatoris aetate floruit, eiusque filii Constantini Porphyrogeniti iussu videtur historiam hanc conscripsisse: de quo etiam, ubi sese obtulit occasio, magna loquitur, et praedicat. Eiusdem Constantini iussu concinnata fuit Chronographia post Theophanem, quam Tomo decimo sexto habes; aliquanto tamen prius haec Genesii historia, de cuius stylo nec eleganti, et obscuro passim, etiam me tacente, cognosces. Latuit adhuc hoc Opus inter MM. SS. Bibliothecae eruditissimi Domini Ioannis Burkardi Menckenii, qui nuper fato literis inimico vi-

vere desiit, quique dum viveret, qua praeditus erat humanitate, transcribendum dedit, ut novo beneficio praecleara eius in rempublicam literariam merita magis elucescerent. Novi, Lector, opus hoc propter sermonis vitia expectationi tuae minime responsurum, at illud insuper certum exploratumque habeo, te nihilo minus fidem meam probaturum, qui promissis religiose steti, tibi que gratificandi studio ductus impensis non peperci, ut rem novam dono tibi darem. Vale.

ΓΕΝΕΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΙ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΑΛΗΚ
ΛΕΟΝΤΟΣ.

REGUM LIBER I
DE LEONE AMALEKITA.

Τὴν ἐξ ἱστορίας τελέσας βίβλον ὡς ἐκέλευσας,
αὐτοκράτορ, μελέταις καὶ καμάτοις μεγάλοις,
ἐν σοὶ δῶρον ἔθηκα, ὅπως ἔγνωσμένον εἶη
ἐκ φιλοδεσποτίας συντεθὲν ἐκ τε πόθου.

Ed. Ven. 1

5^{*} **Η** τῶν πάλαι πεπονημένων διάληψις μεγίστην ὄντως ἀφέλειαν
παριστῶσα τοὺς ἐπειλημμένους αὐτῆς πρὸς γραφὴν αὐτῶν διανί-
στησιν. Ἔθεν καὶ γὰρ νῦν τὴν περὶ τούτων γραφικὴν σπουδὴν πο-
λυτρόπως ἀνηρημένος, ἐκ τε τῶν τότε βεβιωκότων καὶ ἀμωσγέ-
πως εἰδότων ἐκ τε φήμης δῆθεν δραμοίσης ἠκουτισμένος, εἰς
10 τόνδε τὸν ἀγῶνα παρώρμημαι, τὸ μὲν εἴ πως πρὸς τι λυσιτελῆς
τοῖς μετέπειτα διορθεῖν, τὸ δὲ καὶ ἔμαντῶ τοῦτο καρπύσοιμι,

Inscr. Βασιλειῶν α' om. L. 4. φιλοδεσποτίας L. 5. προσόμιον
margo L. 6. ἐπιλειμμένους L. 8. ἀμωσγέπως L. 10. πα-
ρόρημαι L. *ibid.* λυσιτελῆς L. 11. ἔμαντό L.

Postquam absolvi librum historiae ut iusseras, imperator, curis et labo-
ribus magnis, tibi dedico donum, ut intelligatur ex amore erga domi-
num compositum ac desiderio.

Rerum olim gestarum memoria maximam revera utilitatem afferens
ad scribendum excitat illos qui ea attingunt. Quare et ego nunc scri-
bendi in me studio de his diversimode suscepto, cum ex hominibus qui
tunc vixerunt quodammodo gnaris, tum ex vagante fama edoctus, ad
hac certamen descendi, partim si possem ad aliquid utilis a posteris
cognosci, partim ut mihi ipsi hunc fructum caperem, utpote haec etiam

B ἄτε ταῦτά γε καὶ διαιτῆσαι προστεταγμένους πρὸς Κωνσταντίνου τοῦ αὐτοκράτορος, ἄλλως τε φιλοκάλου τὴν φύσιν καὶ τὴν προαίρεσιν, καὶ τῶν πρόποτε βασιλέων λογιωτάτου, υἱοῦ Λέοντος τοῦ πανσόφου ἀεμνήστου ἄνικτος, ὡς ἂν τὰ μὴ παραδεδομένα βίβλω τῇ ἱστορούσῃ ἀπὸ τῆς κατὰ δυσσέβειαν φρενοβλαβοῦς 5 Λέοντος βασιλείας τοῦ ἕξ Ἀμαλῆκ καὶ καθ' ἑξῆς ἀναγράψωμαι.

Ἐν ἔτει β' βασιλείας Μιχαὴλ γαμβροῦ Νικηφόρου τοῦ βασιλέως, κοσμικῆς δὲ κτίσεως ςτκβ', ἰνδικτιῶν ζ', ἐπὶ συμβά-
V. 2 σης ἡττης Ῥωμαίοις παρὰ Κρούμμον τοῦ ἀρχηγοῦ Βουλγάρων, Λέοντός γε τηρικᾶντα στρατηγοῦντος τῶν ἀνατολικῶν, μὴ τῇ 10 συμπλοκῇ τοῦ πολέμου περιτυχόντος, ἀλλὰ σκαιοβούλως ὑποχωρήσαντος σὺν τῷ ὑπ' αὐτὸν τάγματι, καιροφυλακοῦντος τὴν τῆς βασιλείας ἐπίθεσιν, φηγὰς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἐντεῦθεν καθίσταται σὺν τῷ περιλειφθέντι αὐτῷ λαῷ.

Ὡς δέ τινες ἔφησαν, ὅτι μόνος ὁ Λέων καθ' ἑν τι μέρος 15 προσβαλὼν Βουλγάρους γενναίως κατηγωνίζετο, ὡς ἐνθένδε μεγίστην ἀποίσασθαι εὐκλειαν· ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν πρὸς ὑποστροφὴν τρίβον ἐστήριξεν, τῶν ὑπηκόων πλείστα κατατιώμενος, ὡς μὴ πεφροντικότεων τῶν ἐγγράφων ὄρκων αὐτῶν, ἀλλὰ προσχωρούντων εἰς διαστάσεις, ἕξ ὧν περ ἦται συμβαίνουσιν, προστά- 20 ξις τῷ Λέοντι μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατεύματος ἕξω προσε-
B δρεύειν τῆς πόλεως διὰ τὴν μερικὴν αὐτοῦ πρὸς Βουλγάρους κα-

6. ἀναγράψωμαι L. 8. ἐπισυμβάσης L. 10. τε L. 12. καιροφυλακοῦντος L, καιροφυλακτοῦντος V.

administrare iussus a Constantino imperatore, cum omnis elegantiae studioso natura et instituto, tum imperatorum quotquot unquam fuere doctissimo, filio Leonis illius sapientissimi semper memorandi imperatoris, ut ea quae nondum essent tradita libro historico inde ab insanientis in impietate Leonis imperio, illius Amalekitae, et deinceps perscriberem.

Anno secundo imperii Michaelis generi Nicephori, a mundo autem condito sexies millesimo trecentesimo vicesimo secundo, indictione septima, post illatam cladem Romanis a Crummo supremo duce Bulgarorum, Leone tunc praefecto orientalibus, qui in conflictu belli non adfuerat, sed pravo consilio recesserat cum sua legione, occasionem observans invadendi imperii, fugere imperator Michael inde compellitur cum reliquo adhuc sibi populo.

Ut vero nonnulli aiunt, solus Leo una quadam parte aggressus Bulgaros strenue depugnaverat, ut hinc maximam reportaret gloriam: imperator autem ad revertendum iter ingressus est, subditos plurimum culpans, quasi non curassent scriptum iusiurandum, sed abirent in dissidia ex quibus clades existunt, iusso Leone cum suo exercitu extra urbem excubare, quia ipse pro parte sua Bulgaris superior

ὑπερέτρησιν, εἰς τὸ μὴ τούτους ὀλιγανδρίας καὶ φρυγαδείας Ῥωμαϊκῆς τοσοῦτον λοιπὸν ὑφορᾶσθαι. ἀφ' ὧν ὁ στρατιωτικὸς σίλλογος κατελοιδόρει τοῦ βασιλέως ἀφέλειαν, καὶ ἔκλυτον τοῦτον ἐπεψηφίζετο, καὶ τὸν στρατηγὸν Λέοντα συμφώνως εἰς βασιλείαν προέκρινεν. τοῦ δὲ ἀγλυῶδει ἀγωνία καὶ πολλῇ συμπεσόντος πρὸς λόγον τῆς ἀναρρήσεως, καθὼς ποτε κατὰ γέφυραν Γαίου τοῦ Καίσαρος, Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου ἀναιρήσειν τοῦτον διεμαρτύρατο, εἰ μὴ ταύτην κατάθοιτο. καὶ τὴν μὲν κατάθεισιν αὐτοῦ μόνον ἀπήτει, τὴν δὲ μέχρι τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν τῶν βασιλείων εἴσοδον ποιῆσαι ῥαδίαν ὑπέσχετο, ἥτις εἰς ἔργον παρ' αὐτοῦ τοῦ στρατεύματος τετελείωτο.

Πρὸ δέ γε τούτων, γενομένῳ τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ πλησίον τῆς πόλεως, συναντῆ τούτῳ ἀνὴρ τις τῶν ἐπισήμων, τὴν τῶν τειχῶν κηδεμονίαν πεπιστευμένος, τῶν Ἑξαβουλλίων ἐκ γένους, ἀφοσιῶν τὰ ἕθιμα βασιλεῖ, καὶ τῇ δυστυχίᾳ συναλγυνόμενος ἐπυθάνετό γε “τίς ἂν εἶη, ᾧ δέσποτα, τῶν στρατηγούντων ἐαθεῖς ἐν τῷ ἐπιλοίπῳ στρατῷ;” ὁ δὲ φησι “Λέων ὁ τοῦ ἀθέματος ἐξηγούμενος, ἀνὴρ ἀγλίνους καὶ εὐθύτητος ἐξεχόμενος.” ὁ δὲ ἀντέφη ἀλυσιτελὲς εἶναι εἰ μόνος τοῦ τοιοῦτου καθηγοῖτο, “δίχα τινὸς τῶν σῶν οἰκείων ὑπηρετῶν.” τοῦ δὲ βασιλέως οὐδὲν τῶν ἐναντίων ὑφορωμένου, ἀπολογισμοὶ τινες παρ' αὐτοῦ τῷ Ἑξαβουλλίῳ προὔτιθεντο, ὡς μὴ τυραννήσειν ποτὲ βουλευθησο-

2. ὑφορᾶσθαι L. 10. βασιλείων L. 12. πρὸς L. 21. ὑφο-
ρομένου L. 22. προὔτιθετο L.

fuisset, ne isti iam de Romanis paucitatis et fugacitatis opinionem nimiam conciperent. Unde factum ut militaris multitudo accusaret imperatoris simplicitatem, ac nimis remissum eum iudicaret, ducemque Leonem una voce ad imperium eligeret. Illo autem profunda sollicitudine sese contrahente ad famam electionis, ut olim in ponte Iulius Caesar, Michael Amoriensis occisurum affirmavit nisi in eam consentiat, ac solummodo consensum eius expetebat, introitum vero in urbem et in ipsam regiam facilem se facturum promisit; quod et re ipsa praestitum ab ipso et exercitu.

Sed priusquam haec perficerentur, cum iam imperator Michael accessisset ad urbem, occurrit ei vir quidam ex nobilibus, moenium curam sibi concreditam habens, e familia Exabuliorum, consuetis officiis erga imperatorem defungens ac super calamitate condolens, quaerebatque qui ex ducibus esset relictus in exercitu. Tum ille, “Leo”, inquit, “primo themati praefectus, vir industrius et iustitiae addictus.” At is negavit esse consultum ut is solus ei rei praesit absque aliquo imperatoris intimo ministro. Ceterum imperator nihil adversi suspicans etiam rationes quasdam Exabulio proponebat, quasi nunquam tyrannidem esset af-

D' μένουν τοῦ Λέοντος. ἀπῆμι τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ πρὸς τὰ βασιλεία οὐ μετὰ πολὺ, καὶ ἡ τοῦ τυράννου Λέοντος ἀνάρρησις διηγγέλλετο. πρὸς τοῦτο τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ δυσχεραίνοντος, παρήνουν τινὲς αὐτῷ πᾶσι τρόποις τῷ τυράννῳ στερωῶς ἀντιτάξασθαι· ὁ δὲ γαλήνιος ὢν τῇ γνώμῃ καὶ οὐχ αἰμοχαρῆς τὴν 5 προαίρεσιν, ἀπέργε πάντας μαιφονίας, τῷ τοῦ Θεοῦ προστάγματι εὐγνωμόνως ἐπικλιόμενος, καὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τινὰ τῆς κατοικιδίου Θεραπειᾶς αὐτοῦ, τὸν Ἐξάρχοντα, στείλει πρὸς Λέοντα μετὰ καὶ βασιλικῶν συμβόλων, προτρέψαι τε καὶ τὴν σύγκλητον ἀπιέναι πρὸς τὴν τούτου ἀπάντησιν, ὡς μὴ τινὰ 10

E νίδα Χριστιανικοῦ αἵματος ἐκχεθῆναι αὐτοῦ ἕνεκα. ἐφ' ὅτῳ τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Προκοπίαν ζηλοτυπήσασαν τοιοῦτον εἰπεῖν, “δεινὸν γε δεινόν, ἐὰν ἡ τοῦ τυράννου σύζυγος Λέοντος περιβάλοι τὸν μωδιόλον,” Βάρκαν αὐτὴν ὀνομάσασα. ὁ δὲ ταύτην φρονίμοις λόγοις ἀποκρουσάμενος εἶρηκεν “καλὸν τῇ τοῦ κυρίου 15 δοκῆσει συνέπεσθαι τὰ γινόμενα.”

V. 3 Τοῦ δὲ τυράννου καταλαβόντος διὰ τῆς χρυσοῦς πύλης τὸν τοῦ προδρόμου ναὸν ὃν ἐδείματο Στούδιος, πολλοὶ τῆς γερουσίας ἢ καὶ σχεδὸν ἅπαντες προσήεσαν αὐτῷ, ὃν καὶ δορυφοροῦντες μετὰ τοῦ συνεπομένου ὄχλου τοῖς βασιλείοις ἀπήγαγον. καὶ δὴ 20 εἰσιῶν καὶ πρὸ τῶν χαλκηλάτων ἐπιστὰς πυλῶν, ἐπὶ τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ τε καὶ περιπορφύρῳ μαρμάρῳ, εὐχὴν χαριστήριον ἀποδώσων τῷ ἐκείσε Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ εἰκονίσματι, εἶτε

18. ἐδήματο L.

19. προσήεσαν L.

21. τῷ τὸ L.

fectaturus Leo. Abibat igitur imperator in regiam, nec multo post Leo imperator declaratus nuntiabatur. Eam rem aegre ferente Michaelē imperatore, suadebant ei quidam ut omnibus modis tyranno firmiter sese opponeret. At ille cum esset placidi animi nec sanguine gauderet, arcebat omnes caede, dei mandato aequa mente acquiescens; adeo ut etiam quandam ex domestico ministerio, Exarchontem, mitteret ad Leonem cum insignibus imperatoris, hortareturque senatum obviam ei ire, ne ulla sanguinis christiani gutta effunderetur sui causa. Quare uxor eius Procopia invidiae stimulis agitata fertur dixisse “indignum sane si tyranni uxor induat modiolum,” Barcam eam nominans. At ille prudenti sermone eam refutans dixit “bonum est domini voluntatem sequi ea quae fiunt.”

Porro cum iam tyrannus pervenisset per auream portam ad Praecursoris aedem quam Studius exstruxit, multi ex senatu ac propemodum omnes accesserunt ad eum, atque stipantes una cum populo comitante in regiam deduxerunt. Iamque ingressus ante aeratas consistens foras in loco rotundo et porphyretico marmore contexto, gratias acturus Christi dei nostri illic imagini, sive revera sive specie tenus, exiit ve-

ἀληθείᾳ εἴτε προσήματι, ἐκδιδύσκειται τὴν ἐσθῆτα ἣν ἐπιβέβλητο ἐν δυοῖ ῥοδοειδέσι χροιαῖς ἀετίζουσαν, ἣν κολόβιον τῆ ἔγχωρίῳ ῥήσει προσονομάζουσιν, καὶ ταύτην ἀνειμένην ζωστήρος κατὰ τὸ ἔπαλαι τηρηθὲν ἔθος τοῖς στρατηλάταις καὶ Μιχαὴλ 5 τῶν αὐτοῦ ἵπποκόμων πρωτάρχῳ περιφανῶς ἐπιδίδωσιν. τοῦ δὲ Β ταύτην ἔξαντῆς ἀναβαλλομένου εἰς οἰωνὸν μετὰ Λέοντα βασιλικῆς ἐπιβύσεως τοῖς εἰδόσι λελόγιστο. περὶ δὲ τινα τοῦ παλλατιου γῶρον οὗ ἐπώνυμον τὰ Σκύλα, ὃ Μιχαὴλ τῆς ἐσθῆτος τοῦ Λέοντος τὸ ἄκρον ἐπιβύσει καθύβρισεν, εἴτε ἐκ προπετείας τοῦτο κα- 10 ταπραξάμενος, εἴτε τῆς ἄνω προνοίας τὸ μέλλον προχαρτιτούσης. ἐν συναισθήσει δὲ τούτου Λέων γενόμενος νεωτερισμὸν τινα παρ' αὐτοῦ ἔσειθαι ἑαυτὸν οἰωνίσαστο.

Καὶ δὴ τοῖς εἰσω τῶν βυσιλείων χωρήσαντος Λέοντος, εὐθέως τὰς τρίχας κειράμενοι Μιχαὴλ τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ τούτου 15 γε σύγγενος σὺν παισίν, ἱκέται ἐλεινοὶ τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ὅς Φάρος κατονομάζεται δαίκνυνται, εὐμε- C νείας τινὸς ἀξιοῦντες τυχεῖν. ὃ δὲ τῆ δυσωπήσει ἐπιπειθῆς γεγονῶς ἄνεσιν ζωῆς αὐτοῖς ἐδικαίωσεν, πέμπει τε τὸν Μιχαὴλ ἐν τινι φροντιστηρίῳ διατελεῖν τῷ μονήρει βίῳ συμφρασσόμενον, ᾧ 20 κατ' ἔτος χρυσοῦ δωρεὰν κατὰ τινα προθεσίαν ἐδαφιλεύετο· τὴν δὲ γαμετὴν καὶ τὰ τέκνα τούτου δέεστησεν, ἐξ ὧν τὸν Ἰγνώτιον εὐνουχίᾳ κατέκρινεν.

2. ἐν δυοῖ] immo ἔνδυσιν. 8. σκύλλα L. 12. aut εἰς ἑαυτὸν legendum est, aut ἑαυτῷ. αὐτῷ Symeon logoth. p. 402 C. 16. εὐμενίας L. 19. συμφρασσάμενον L.

stem qua amictus erat gemini coloris rosei aquila insignem (quam colobium vernacula voce appellant), solutam cingulo secundum morem iam olim a ducibus observatum, atque Michaeli suorum equisonum primario palam tradit. Illo autem eam confestim induente, id pro omine adipiscendi post Leonem imperii reputatum est ab intelligentibus. Praeterea in loco quodam circa palatium, cui nomen Scyla, Michael Leonis vestis oram pede premens turpavit: incertum ex protervitate id fecerit, an providentia divina futurum praemonstrante. Quod cum sensisset Leo, rebellionem ab eo in se orituram coniecit.

Iamque regiam ingresso Leone, mox crinibus detonsis Michael imperator et eius uxor una cum liberis, supplices miserabiles in oratorio sanctissimae deiparae, quod Pharos dicitur, apparebant, clementiam quandam sibi expetentes: atque ille precibus flexus vitam eis concedendam iudicavit, mittitque Michaellem in quoddam monasterium, ut ibi solitariam vitam omnem reliquam exigat. cui quotannis auri largitionem die quodam certo praestabat. Uxorem autem eius et liberos separavit, ex quibus Ignatium castrandum condemnavit.

Ὡς δὲ τῶν βασιλείας ἡνιωῶν ὁ Λέων ἐδράξατο, τὰ μεμνημένα Βαρδανίῳ τῷ πατρικίῳ, ᾧ Τοῦρκος ἐπέκλησις, περὶ αὐτοῦ εἰς φῶς διανέκλυπεν.

Οὗτος γοῦν ὁ Βαρδάνιος, ὅτε τοῦ τῆς ἀνατολῆς ἐξηγεῖτο θέματος, βασιλειῶν ἄγαν διὰ φροντίδος ἐν ἑαυτῷ εἶχεν ἐπίθεισιν ὥστε τῆς βασιλείας ἐπιλαμβάνεσθαι· ὅθεν ταύτην μοναχῶ τῶν ἐπιλημμένων προγνώσεως περιεσκεμμένως προσαντίθει, τὴν διατριβὴν ποιουμένῳ πρὸς τινα χῶρον τοῦ Φιλομηλίου, συνίστορα τοῦ τοιοῦτου βουλευμάτος κεκτημένος τὸν Λέοντα, ἄνδρα πολλοῖς ἐμπρέψαντα γενναιότητος προτερήμασιν, ἀνδρικὸν τὴν ὄψιν καὶ βλοσυρωπὸν τὸ κατύστημα, μεσήλικα καὶ εὐάμιλλον ἐτραφέντα τε τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐπὶ τινὶ τόπῳ Πίδρα προσονομαζομένῳ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ Μιχαὴλ τὸν ἐξ Ἀμορίου τυγχάνοντα, ᾧ τὸ τῆς γλώττης παράσημον ἐγεγένητο, μεθ' ὧν καὶ Θωμᾶν τὸν ἀπὸ λίμνης Γαζουροῦ, καὶ αὐτὸν ἐξ Ἀρμενίων τὸ γένος κατὰγοντα, ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνδρεῖον καὶ πολυπραγμονέστατον. τοῦ οὖν Βαρδανίου προσιόντος γε τῷ μονάζοντι, πάντα πρὸς αὐτοῦ τὰ τῆς διανοίας ἀνακαλύπτεσθαι βουλήματα λέγεται, καὶ τοσοῦτον ὥστε προαγγελθῆναι αὐτῷ καὶ τὴν περιουσίας ἀφαίρεσιν καὶ τὴν ὀφθαλμῶν πῆρωσιν. τούτου δὲ ἐπὶ τοῖς προρεθείσιν ὡς οὐ θυμῆρεσιν ἐπασχάλλοντος, ὅμως τὰ συνήθη τῆς εὐχῆς ἀπολειψαμένον, τὰ τῆς ὑποχωρήσεως αὐτῷ παρεντρέπιστο. προσκομίσαι δὲ τῶν ἐξυπηρετουμένων ἵππους αὐτῷ, τούτους ὁ

7. ἐπιλημμένων L. 11. βλοσυρωπὸν L. *ibid.* εὐάμιλον L, εὐόμιλον V. 20. προρεθείσιν L, προρῆθεισιν V. 21. ἐπασχάλλοντος L. *ibid.* ἀποληψαμένον L, ἀποληφομένον V. 22. προσκομισαίμενον L.

Ut vero imperii habenas tenuit, praedicta Bardanio patricio, cui Turcus cognomen, iam in lucem emergebant.

Iste namque Bardanius, cum adhuc orientis themati praefectus esset, valde cupiens fieri imperator, invasionem meditabatur, ut imperium capesseret. Unde hanc rem monacho cuidam habenti praescientiam futurorum aperiebat, habitanti in quodam loco Philomelii; conscium huiuscemodi consilii habens Leonem istum, virum iam tum multis conspicuum fortitudinis praerogativis, virili trucique adspectu atque habitu, mediae aetatis, fortem educatumque in eiusdem thematis orientalis quodam loco Pidra dicto, cumque eo et Michaellem Amoriensem, cui linguae illud vitium inerat, simulque cum his Thomam a palude Gazura oriundum, et ipsum genus suum deducentem ex Armeniis, sed itidem virum strenuum et valde agilem. Bardanio itaque accedente ad monachum, omnes ab isto animi cogitationes, omnia consilia deprehensa et detecta fuisse aiunt, adeo ut ab eo praedicta illi fuerit etiam opum privatio et oculorum excaecatio. Super his ut minime iucundis indignabundo, cum nihilominus consuetas preces fudisset, abitus paratur. Adducantibus autem ministris

μοναχὸς ἀπιδὼν μετὰ πλείστης ἐπειξέως ὑπονοστεῖν παραινέει τὸν Βαρδάνιον. τῷ δὲ μετὰ περιχαρίας ἀνακάμψαντι, ὡς προσδοκῶντι τῶν καταθυμιῶν αὐτῷ τι οἰωνισθῆναι, τὸνναντίον αὐτοῦ τῶν ἐλπίδων πάλιν φησὶν ὁ θεοπρόπος ἀνὴρ. “μηδὲν σοι περὶ 5 τοῦ σκαιωρήματος, ὃ τῇ σῆ̄ διανοίᾳ καλῶς μὴ ἐνέσκηψε, πεφροντισμένον ἔστω. τῶν γὰρ σῶν, ὡς ἔφθην εἰπὼν σοι, ὁμμάτων καὶ τῆς ὑπάρξεως ὑποστήσῃ τὴν ἀλλοτρίωσιν· οἱ δὲ τοὺς ἵππους σοι πρὸς ὑπηρεσίαν ἐπικομίσαντες ἄνδρες, τούτων ὁ πρῶτος καὶ ὁ μετ’ αὐτὸν διαδηματοφορήσει, καὶ ὁ τρίτος ἐπιτυχῶν 10 ἀναρρήσειως ταχέως θανάτῳ καταστραφήσεται.” ὁ οὖν Βαρδάνιος πρὸς ταῦτα χαλεπῶς ἀνομιώξας τὰ τοῦ λογισμοῦ αὐτοῦ τῷ B τε Λέοντι καὶ Μιχαῆλ καὶ Θωμᾷ, τοῖς ὑπὸ χεῖρα τούτῳ, μετὰ καὶ τινος ἐπὶ τοῦ μοναχοῦ ὑβριστικῆς προσοχθήσεως παρεδήλου, φάσκων τοιάδε. “σὺ μὲν ὦ Λέων βασιλεύσας καὶ Θωμᾷ ἀναρ- 15 ρηθεὶς παρὰ Μιχαῆλ φονευθήσεσθε, αὐτῷ γε διαφυλαχθήσομενον ἐν τῇ βασιλείᾳ πάντως ἀπήμονος.”

Ἐντεῦθεν Βαρδάνιος κατὰ ψυχὴν χαλεπήνας καὶ εἰς τὸ ἐγχεχειρισμένον αὐτῷ θέμα ἐπανιῶν σὺν τοῖς ὑπ’ αὐτῷ στρατοπέδοις καὶ τισὶν ἄλλοις ὁμόφροσι τῆς ἀλαζονείας αὐτοῦ καὶ τοῦ 20 τηνικαῦτα Νικηφόρου βασιλέως ματαιοφρόνως ἐν Βιθυνίᾳ στρατοπεδεύεται. περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς διακηκῶς καὶ συνθεῖς στρατιὰν ἀξιόλογον αὐτῷ ἐπαφίησιν. ὁ δὲ τῇ ἐκστρατείᾳ καταπλαγείς, ὑποκλινῆς τῷ βασιλεῖ γίνεται ἔξαιτῶν ἐγγύην ἀφέσεως,

22. στρατείαν L.

ei equos, illos conspicatus, summa cum festinatione redire iubet Bardanium. Atque huic cum magna laetitia revertenti, ut qui opinabatur ex animi sententia evenisse aliquod augurium, praeter spem eius dicit vir divinus “ne sit tibi istud propositum, quod animum tuum non bene incessit, curae. Nam tuorum, ut iam dixi, oculorum et omnium bonorum subibis privationem: istorum autem virorum, qui equos ad tuum ministerium adduxerunt, primus quidem et secundus diadema gestabunt, tertius autem tantum acclamationem consecutus mox interibit.” Igitur Bardanium ad haec cum graviter ingemisset, suam animi cogitationem Leonī atque Michaeli, nec non Thomae, suis ministris, cum quadam contumeliosa in monachum invectione aperiebat, dicens huiuscemodi quaedam. “Tu quidem Leo imperio potitus, Thomas autem acclamatus, a Michaelē interficiemini, qui ipse servabitur in imperio plane incolumis.”

Hinc Bardanius animo male affectus in demandatum sibi thema reversus cum suo exercitu et quibusdam aliis eius arrogantiae sociis contra imperantem tunc Nicephorum vano consilio in Bithynia castra ponit. Quo audito Nicephorus collecto exercitu minime contemnendo, hunc contra illum mittit. Hic expeditione illa territus submittit se imperatori, expetens certificationem veniae: quam facile adipiscitur, per crucis si-

C καὶ δὴ ταύτης ἀξιοῦται ῥαδίως τῷ σταυρικῷ συμβόλῳ τὸ ἀσφα-
λὲς ἐνεγκάμενος, καὶ πειθαρχεῖ ἑαυτὸν κατακρίνων τῷ δράματι
παραπεμφθῆναι ἐν νήσῳ τῇ Πρώτῃ εἰς τὸν παρ' αὐτοῦ ἐκείσε
φιλοπονηθέντα ἀγρόν. οὐπω δὲ πολλοῦ χρόνου διεληλυθότος,
τῶν ἐκ Λυκαονίας τινές, εἴτε ἀπανθαδιαζόμενοι, εἴτε βασιλείῳ 5
συνενδοκῆσει, εἴτε καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ Νικηφόρῳ ἀρέσαι βου-
λόμενοι, τῷ Βαρδανίῳ αἰφνιδίως ἐπιτίθενται καὶ πηροῦσιν αὐ-
τοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ προσήεσαν ἀξιοῦντες συγ-
χώρησιν.

Ὅπηνίκα δὲ τὰ τῆς στάσεως παρὰ τοῦ Βαρδανίου ἐπιφν-10
σίωτο, Λέων ὁ ἕξ Ἀρμενίων καὶ Ἀσουρίων τῷ βασιλεῖ προσερ-
D ρύη, εἶτα καὶ Μιχαὴλ ὁ ἕξ Ἀμορίων, ὧν ὁ μὲν τὴν τῶν φοιδε-
ράτων, ὁ δὲ τὴν κόμητος κόρτης ἀρχὴν ἐγχειρίζεται. Θωμᾶς δὲ
καὶ μέχρι κινδύνων τῷ ἰδίῳ δεσπότῃ ἀφοσιῶ τὰ τῆς πίστεως.
προϊόντος δὲ τινος χρόνου Λέων χρηματίσας τῶν ἀνατολικῶν 15
ὑποστράτηγος κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν μεγάλως ἀνδραγαθίζεται,
καὶ πρὸς τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ μετὰ Σταυράκιον τιμᾶται
τῷ τῶν πατρικίων μεγαλοπρεπεῖ ἀξιώματι.

Ὅστις δὲ Μιχαὴλ παιδίσκην ἐκέκτητο κατοικίδιον, καθ' 20
ἦν πύθωνος πνεῦμα ἐπὶ τινὰς περιτροπὰς διενήργητο. ἦτις 20
ὄξείως ἐν χωρίῳ λιθίνῳ, ὃ Βουκολέων προσαγορεύεται, προσχω-
ροῦσα διαπρυσίως φωνὴν ἐκεκράγει πρὸς βασιλέα, “κάτελθε,

5. λυκαωνίας L. 12. ὦν] ὦν L. *ibid.* τὴν τῶν B, τῆς τῶν L.
ibid. φοιβερᾶτων L. 19. κατοικεῖδιον L. 21. χώρῳ L.

gnum securitatem consecutus, oboedientiamque praestat, condemnans se
ipsum ob facinus, ut in Proten insulam relegaretur, in praediolum ab
ipsomet studiose excultum. Neque ita multo tempore elapso, quidam ex
Lycaonia, sive proprio ausu, sive imperatorio consensu et placito, sive
quod eidem imperatori Nicephoro placere cuperent, Bardanium subito
invadunt eique oculos eruunt, atque ad ecclesiam confugiunt petentes
veniam.

Tunc autem cum seditio a Bardanio conflaretur. Leo ille ex Arme-
niis atque Assyriis ad imperatorem deficiebat, deinde et Michael Amo-
riensis: illique foederatorum praefectura, huic comitis curiae dignitas
defertur. Thomas vero etiam in periculis suo domino fidem praestitit.
Interiecto dein aliquo tempore, Leo, cum esset Orientalium dux secundi
ordinis, contra Ismaelitas strenue rem gerit, atque ab imperatore Mi-
chaele, illo qui post Stauracium imperavit, decoratur patriciorum am-
plissima dignitate.

Iste autem Michael puellam habebat quandam vernam, per quam
spiritus Pythonis per vices operabatur. quae statim atque in locum qui
Bucoleon dicitur accessisset, clara voce clamabat ad imperatorem “de-

κάτελθε, ὑποχώρει τῶν ἀλλοτριῶν.” τοῦ γοῦν τοιοῦτου προσφω- E
 νήματος πολλάκις ἐκλαληθέντος ὁ βασιλεὺς εἰκότως καταπλεγείς
 καὶ οὐκ ἔλαττον ὑποπτήξας, κοινολογεῖται περὶ τούτου Θεοδότῳ
 σπαθαροκανδιδάτῳ καὶ οἰκίῳ γνωστῷ, τῷ νιῷ Μιχαὴλ πατρι-
 5 κίου τοῦ πρὸς γένους Μελισσηνοῦ, οὗ τὸ εὐφημιον Κασσιτηρᾶς V 5
 διηκούετο, ὡς εἶπερ ἐγκάτοχον γένηται τὸ κοράσιον, ἐν τινι κα-
 τασχεῖν πάντως οἰκίᾳ καὶ διερευνᾶσθαι καὶ φράζειν τίνος αὕτη
 ὑπάρχει ἢ οἰκία καὶ τούτου ὁποῖον τὸ γνώριμον. τῆς δὲ ἀνα-
 καλυψάσης τὴν ἐπιζητουμένην κλησιν καὶ χαρακτῆρα, προτρέ-
 10 ψασθαί γε αὐτῷ εὐκαιρῶς κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ἀφῆχθαι, καθ’
 ἣν συγκυρῆσαι δύο ἄνδρας, ἐξ ὧν ἡμιόνου ὁ ἐπιβύτης τῷ βασι-
 λικῷ θρόνῳ ὀχηματίσειεν. καὶ τὰ μὲν τῆς ἐξεστηκυίας τοιαῦτα,
 τὰ δὲ τῆς τοῦ βασιλέως ἀκριβείας κατὰ τὸ εἶκος ἐπιξεργαστικώ-
 15 γηθεῖς γὰρ παρ’ αὐτοῦ ὁ Θεόδωτος ἀπηνήνατο μὴ ἐγνωκέναι μη-
 δὲν τῶν παρὰ τῆς πνθωνίας φληναφουμένων· ἀπιῶν δὲ πρὸς
 τὸν διωρισμένον χῶρον ὡς προδιήγγελτο ἐθειάσατο, καὶ τὸν ἄνδρα B
 προσλαβόμενος ἕμα αὐτῷ ἄπεισιν ἐν τῷ ναῷ Παύλου τοῦ ἀπο-
 στόλου, ἐν ᾧπερ ὄρφανῶν τὰ πρὸς ἀποτροφήν τεταμένται. καὶ
 20 ἐκίσει συνθήκαις ἀλλήλους κατεγγυησάμενοι, θαρρεῖ πρὸς τὸν
 Λέοντι ὁ Θεόδωτος τοιαῦτα εἶρεῖν, ὡς “ἐκ θείας ὀράσεως περὶ
 σοῦ μοι διέγνωσαι μέγιστά τε καὶ ἀποβησόμενα, δι’ ὧν τῆς Ῥω-
 μαίων πάντως ἡγεμονίας μεταποιήσεις.”

10. γε] τε L.   *ibid.* ἀφῆχθαι L.   16. πνθωνίας L.   19. τε-
 ταμίζεται L.   23. ἡγεμονείας L.

scende, descende, cede alienis.” Eiusmodi compellatione saepius enun-
 tiata imperator merito exterritus nec mediocriter consternatus colloquitur
 cum Theodoto spathariorum candidato, intimo familiari suo, filio Mi-
 chaelis patricii, generis Melissenii, cui cognomentum erat Cassiteras, ut
 ubi furere coeperit puella in aliqua domo omnino detineatur, interroge-
 turque, ut indicet cuius ea sit domus et quaenam illius sit propria nota.
 Quae cum detexisset nomen quaesitum et notam propriam, iussit eum
 tempore opportuno in arcem abire, ubi ei occursuri essent duo viri, ex
 quibus is qui mulo insideret imperatorium solium conscensurus esset. Ac
 de emotae quidem mentis puella res ita habet: imperatoris autem in-
 quisitio merito fuit curiosior, utpote de imperio solliciti. Interrogatus enim
 ab eo Theodotus diligenter, negavit se quidquam intelligere eorum quae
 Pythonica nugaretur: verum abiit in praefinitum locum, ut praeceptum
 fuerat, et spectavit. atque homine assumpto, abit una cum eo in tem-
 plum Pauli apostoli, ubi orphanorum alimenta asservantur. atque ibi
 postquam conventis et pactis sese constrinxissent, ausus est Leoni talia
 dicere. “Ex divina visione de te mihi cognita sunt maxima, quae etiam
 eventura sunt; unde fiet ut Romanorum imperium capessas.”

Συμβεβηκότος δὲ πολέμου μεταξύ Ῥωμαίων καὶ Βουλγάρων, καὶ τοῦ μὲν αὐτῶν ἀρχηγοῦ Κρούμμου φάσκοντος ἀναδιδόσθαι τοὺς προσφυγόντας Βουλγάρων, ὡσαύτως δὲ καὶ Ῥωμαίων, ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς συμβαίνων ἦν, κἄν τοῖς πολλοῖς τῶν μεγιστάνων ἢ τοιαύτη γνώσις λίαν ἐστασιάζετο, οὐχ ἥμισυ 5
 C δὲ καὶ Θεοκτίστῳ μαγίστρω· παρ' ὧν ἀσυμφωνίας συντελεσθείσης πρὸς ἐναντιότητα χωροῦσιν ἀμφοτέροι. ἐκστρατεύουσι τοιγαροῦν Ῥωμαῖοί τε καὶ Βούλγαροι κατ' ἀλλήλων, καὶ πολεμικῆς συμβολῆς καθεστῶσης ἀνὰ κράτος ἠττῶται τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατευμα, ὡς ἔοικεν ἐτέρως τῆς ἄνω προνοίας μελλούσης τὰ καθ' 10
 ἡμᾶς διεξάγειν, καταλήψεως λόγῳ ἐν κρείττονι.

Ἄλλ' ὅθεν διέστημεν, αὐθις νῦν ἐπανίωμεν.

Ἀναρρηθεὶς δὴ δημοσίᾳ Λέων ὁ βασιλεὺς Θωμᾶν τὸν ἐαυτοῦ ἠλικιώτην τουρμάρχην εἰς φοιδεράτους ἐπέστησεν, καὶ Μιχαήλ, οὗ τὸν παῖδα πνευματικῆς ἐκ κολυμβήθρας νόποιήσατο, 15
 τῇ πατρικίῳ καὶ ἐκκουβίτου τιμῇ διεσέμνυνεν.

Τῶν οὖν δυσμενῶν Βουλγάρων τῇ προτέρᾳ νίκη κατεπαρ-
 D θέντων, οὐχ ἢ τυχοῦσα παρ' αὐτοῖς ἐν πολλαῖς χώραις καὶ κατοικίαις διὰ τε πυρπολήσεως καὶ αἰχμαλωτεύσεως παρηκολούθει ἐρήμωσις, ὥστε πρὸς αὐτὸν τὸν Βούλγαρον πεμφθῆναι παρὰ 20
 τοῦ βασιλέως εὐλογον ἦν, πρὸς τὸ εἰρηνικὸν ἀπονεύοντος, σπονδὰς ἐπεργάσασθαι. τοῦ δὲ κρατοῦντος Βουλγάρου μὴ πρὸς

2. ἀποδίδοσθαι B. 12. ἐπανίωμεν L. 13. δὲ L. 14. φιβεράτους L. 19. παρηκολούθη L. 20. πρὸς αὐτῶν τῶν βουλγάρων L.

Orto autem bello inter Romanos et Bulgaros, atque istorum duce Crummo postulante reddi Bulgarorum transfugas, similiter et Romanorum, in ea imperator consentiebat, etsi a plerisque magnatum illa eius sententia valde impugnabatur, praecipue a Theoctisto magistro. A quibus reiecta conventionem in dissidia abeunt utrique. Educunt itaque exercitus Romani et Bulgari, factoque concursu bellico vincitur prorsus Romanus exercitus, divina providentia, ut videtur, aliter volente res nostras temperare ob rationes captum nostrum superantes.

Sed eo unde digressi sumus rursus redeamus.

Igitur publice imperator proclamatus Leo Thomam coaetaneum suum ducem foederatis constituit, atque Michaellem, cuius filium ex sacro lavacro susceperat, patricia dignitate et excubitorum praefectura decoravit.

Bulgaris autem hostibus priore victoria elatis, non parva per eos in regionibus et civitatibus incendio et praedatione consecuta est vastatio. Itaque ad ducem Bulgarorum legationem mitti ab imperatore ad pacem inclinante rationi consentaneum erat, ut pax iniretur. Sed Bulgarorum domino ad id se non accommodante, utpote barbara indole

τοῦτο καταθειμένον, ἄτε βαρβαρικοῦ τὸν τρόπον καὶ καταλα-
ζονενομένου, Λέων ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτῶν ἐκοιτρατεύειν ἐπιέγει-
ται. καὶ μάχης κραταιᾶς κροτηθείσης, βασιλικῶ διατάγματι ὁ
καθ' ἡμᾶς λαὸς τροπῇ ὑποβάλλεται, ὥστε καὶ αὐτοῦ τοῦ βασι-
5 λέως συντρέπεσθαι. ἀμέλει τῶν Βουλγάρων τῇ διώξει ἐπικειμέ-
νων, ἐξ ὑποστροφῆς μετὰ τοῦ περιόντος λαοῦ ἀντικαθίσταται ὁ
βασιλεὺς καὶ τούτοις παρεμβυλῶν ἀριστεὺς κατ' αὐτῶν ὀλοτε-
λῶς ἀναδείκνυται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ κατισχυῶσαι Βουλγά- E
ρων τοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ τούτων τὰ ἔκγονα τὰ μὲν προσαράξαι
0 ταῖς πέτραις τὰ δὲ ἐν ἄλῳν χαλεπῶς τιμωρήσασθαι, ὡς ἐντεῦ-
θεν ἐν τούτοις πεπερατωσθαι παλίντιτα ἔργα κατὰ τὴν ποίησιν.

Ἐἶτα εἰς λογισμὸν ἤκεν ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ ἐν τῷ Φιλομη- V. 6
λίῳ μονάζοντος, καὶ στέλλει αὐτῷ τὰ πρὸς χρεῖαν κατ' εὐχὴν
ἀναθήματα, ἄτε χρησιμωδῶ ἀληθεῖ τῶν ἀποβαινόντων ἀναφα-
5 νέντι. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἐτετελευτήκει ὁ αὐτὸς μονάστης,
καὶ συνέβη ἀντ' αὐτοῦ ἕτερον Σαββάτιον μοναχὸν τῷ σκηναδίῳ
αὐτοῦ ὑπεισδύναί, ὅστις τῇ προσκυνήσει τῶν σεβασμιῶν εἰκόων
κρυφίως ἀντικαθίστατο. Θεασάμενος δὲ τὸν παρὰ βασιλέως
ἀπεσταλμένον ἀπόπεμπτον ἐποιεῖτο, τὸν πέμπσαντα κρίνας ἀπει-
0 κότα τῇ ἄλουργίδι, ὡς εἰδώλοις προσανέχοντα, ταῖς παρὰ τῆς
σεβουστῆς Εἰρήνης σεβομέναις εἰκόσι καὶ Ταρασίῳ τοῦ ἀοιδίμου
πατριάρχου, Παρδῶ ταύτην καὶ Θυάδα καὶ Ταραξίον τὸν ἀρ-
χειρέα τοῦ Θεοῦ ἀφρόνως ἐξυβρίζων ὁ ἄθλιος· ἀνθ' ὧν κατα- B

4. αὐτὸν τὸν βασιλέα B. 9. προσαρράξει L. 11. παλίντιτα L.
22. παρδῶ L.

praedito et arrogante homine, Leo imperator contra ipsos expeditionem parat. Acrique collisa pugna, imperatore sic disponente, nostra multitudo fugae subiicitur, ita ut et ipse imperator una fugeret. Itaque Bulgaris persequendo instantibus, facta conversione cum reliqua multitudine resistit imperator, atque in illos impetu facto re fortiter gesta contra ipsos solidae victoriae auctor exsistit. Qui et ipso Bulgarorum duce potior fuit, atque istorum liberos partim petrae allisit, partim in area gravi supplicio affecit. Atque hoc pacto effectum ut *ausa luerent*, secundum poetam.

Post haec recordatus est monachi illius in Philomelio degentis, atque mittit ei voti causa, quae illi usui forent, munera et dona, ut qui se divinatore eventuum veracem ostendisset. Sed interea temporis mortuus fuerat ille monachus, factumque ut in locum ipsius alius Sabatius eius cellulam subiret, qui cultui venerandarum imaginum occulte obsistebat. Conspicatus autem iste eum qui missus fuerat, facessere iussit, indignum iudicans auctorem muneris purpura, utpote idolis addictum; imaginibus scilicet ab Irene Augusta ac Tarasio laudatissimo patriarcha cultis; pardalem illam et Baccham vocans, summum autem sacerdotem dei, Taraxii (quasi tu dicas turbatoris) nomine infamans perditus ille:

στρέφαι κύριον τὴν αὐτοῦ βασιλείαν καὶ ἐπιστέλλων προήγγειλεν, εἶπερ ταύτας οὐ καταστρέψειεν. τούτοις καταβροντηθεὶς ὁ παραπλήξ βασιλεὺς μετακαλεῖται Θεόδοτον καὶ παραδείκνυσιν αὐτῷ τὰ ἐπεσταλμένα παρὰ τοῦ μονάζοντος. τότε δὴ τότε ὁ Θεόδοτος δραξάμενος τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ καὶ ἀναθαρρήσας λέγει τῷ βασιλεῖ, τῷ κακῷ κακὸν ἐπιπλεονάζων, παρὰ τινος μονάστου διενεργεῖσθαι παράδοξα, τὴν οἰκῆσιν κεκτημένου ἐν τοῖς τοῦ Μαυριανοῦ, οἷς γειτνιάζειν τὸν Δαγιστέα διεσαφηνίζεν, ἕτερον τοῦτον ἐπιφημίζων μέγαν Ἀντώνιον. “καὶ ὅπερ ἐρεῖν τῇ σῇ βασιλείᾳ προέλοιτο, τοῦτο καὶ διαπράξασθαι προθυμήθητι.” ταῦτα σκαιῶς οὕτως τῷ βασιλεῖ ὑποθέμενος ἄπεισι πρὸς τὸν μονάστην καὶ πεπλαστουρογημένως τάδε φησίν, ὡς “τῇ ἐπιούσῃ νυκτι, ὥρα διωρισμένη, τὸν βασιλέα ἐν εὐτελεῖ καταστήματι προσοίσω σοι διηγησόμενον περὶ τε πίστεως καὶ τινων πραγμάτων ἀξιολόγων· ὃν ἐπαρᾶσθαι καὶ τάχιον τοῦ βίου παρελθεῖν ἐξαιρεῖν σοι βουλεύομαι, εἰ μήπω Λέοντος τοῦ Ἰσαυρίαθεν ὠρημένου στοιχειοῖτο τῷ δόγματι, καὶ ὡς εἶγε τοῦτο παραφυλάξοιτο, ἐν δυσὶν ἔτεσι καὶ οὐ τῆς βασιλείας ἐνδυναστεύων ἐλάσειεν,” ὡς δῆθεν τῇ φιλοζωίᾳ καὶ φιλοδοξίᾳ τοῦτον πρὸς τὸ οἰκεῖον θηράσασθαι θέλημα· ταύταις γὰρ ἐφετικῶς ἐκεκράτητο, καὶ μάλιστα γὰρ νεότητι κουφιζόμενος. ταῦτα παρὰ τε Θεοδότου καὶ τοῦ ἐν Μαυριανοῖς ἡμανρωμένου μονάζοντος διεσκεμμένως τῷ βασιλεῖ κατε-

1. καὶ, quod ante ἐπιστέλλων legitur, post ἀνθ' ὧν ponit Symeon logoth. p. 402 D. 6. παρὰ B, περὶ L. 15. τάχιον L. 16. ἡσαυρίαθεν L.

quapropter futurum ut dominus evertat illius imperium, per epistolam etiam praenuntiavit, nisi illas ipse everterit. His attonitus demens imperator accersit Theodotum, ostenditque ei epistolam monachi. Ibi tum Theodotus arrepta occasione sumptaque fiducia dicit imperatori, malum malo cumulans, a quodam monacho patrari mirabilia, stationem habente in aedibus Mauriani (quibus vicinum esse Dagistea indicabat), alterum eum appellans magnum Antonium: “atque quodcumque, inquit, dicturus est tuae imperatoriae maiestati, id facere studeas.” Haec postquam sic subdole suggestit imperatori, abit ad monachum ac veteratorie ista dicit. “Insequenti nocte hora definita imperatorem in habitu vili adducam tibi, acturum tecum de fide et rebus magni momenti. Cui ut maledicas brevique moriturum denunties tibi auctor sum, nisi Leonis illius ex Isauria oriundi doctrinam sequatur: atque si id observaverit, ad septuagesimum secundum annum in imperio perventurum;” ut scilicet vitae et gloriae illecebris ad ipsorum adduceretur voluntatem. harum enim rerum magna cupiditate tenebatur, iuvenili praecipue aetate sese in spem erigens. Haec a Theodoto et illo apud Maurianos latente monacho con-

σκέυαστο, οἷά περ αἰρεσιάρχαις ὑπάρχουσιν. εἰσιὼν οὖν ὁ βασι- D
 λεύς μετὰ τοῦ Κασσιτεῖρᾶ πρὸς τὸν μοναχὸν καὶ τινὰς λόγους εἰς
 αὐτὸν προσημασάμενος ἀπορραπίζεται παρ' αὐτοῦ, ὡς προεγνω-
 κότος τὸ αὐτοῦ πρόσχημα, οὕτω λέγοντος, μὴ δεῖν “ἐν ἰδιωτικῇ
 5 καταστάσει βασιλέα σε ὄντα οὕτως ὑποκρίνεσθαι καὶ ἀγνοεῖσθαι
 πως οἶσθαι.” δι’ ὧν περ καταπλαγείς ὁ βασιλεὺς τῆς μηχανορα-
 φηθείσης προγνώσεως εὐπειθῆς τούτῳ καθίσταται. τοῦτο γὰρ
 ἐκ προνοίας τῷ Θεοδότῳ ἐφειτὸν ὑπάρχον προετιτέχναστο, ὡς
 καὶ παρὰ τοῦ μακαρίτου Θεοφάνους καὶ ὁμολογητοῦ ταῦτα δι’
 10 ἐμμέτρον ποιήσεως ἐσηλίτευτο.

Δι’ ὃ τῶν σεβασμίων εἰκόνων ἐκ βασιλέως καθαιρέσεις
 θριαμβεύεται. πρὸς ἣν καὶ τὸν ἀρχιερέα Νικηφόρον ὑποσημή-
 νασθαι κατηνάγκαζεν, καὶ μηδαμῶς πειθαρχήσαντα ἀλογίστως εὐ- E
 θύνει ἑξόριστον (ᾧ τινι τὸ διάδημα περιτιθέντι κατὰ τὴν τοῦ
 15 Λέοντος κεφαλὴν ἐδόκει ὡς ἀκανθῶν καὶ τριβόλων προστρέψεισιν
 ὀδύνης ἐπαίσεσθαι). ὑπαγομένῳ δὲ αὐτῷ ὁ ὁμολογητὴς Θεο-
 φάνης ὁ Ἀγρόθεν κατὰ τινὰ τῶν αἰγιαλῶν ἤνωτο ἀπονέμων σε-
 βασιμότητος κηροῖς τε ἅμα καὶ θυμαμάμασιν, κάκειθεν εὐλογίας V. 7
 ἀντιλαμβάνων ταῦτ’ οὕτω τοῖς αὐτοῦ φοιτηταῖς, ἐπεὶ τὰδ’
 20 ἀκηκόασι, ποιεῖν προσετίθετο τῆς Προποντίδος ἀπαίροντι. οὗς
 ὁ πατριάρχης ἰδὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀρχεῖνα συγκύψας τύς τε χεῖρας

7. τούτῳ B, τοῦτο L. 8. ὑπάρχον B, ὑπάρχειν L. *ibid.*
 προετιτέχναστο L. 17. articulum ante ἀγρόθεν om. L. 19. ἐπεὶ
 τὰδ’ ἀκηκόασι B, ἔπειταδ’ ἀκηκούσι L.

siderate in imperatorem structa fuere, utpote sectae principibus. In-
 gressus itaque imperator cum Cassitera ad monachum, et sermones quos-
 dam ad eum praefatus, vehementer ab eo increpatur, tanquam gnaro
 simulati habitus, sic dicente. “Non decebat in privato habitu te sic
 simulare, cum sis imperator, nec putare te ignorari.” Quibus obstupe-
 factus imperator, propter praesentiam illam fraudibus consutam, mori-
 gerum ei se praebet. Id ipsum enim de industria, a Theodoto cupide
 expetitur, dolose structum fuerat; quemadmodum a beato Theophane
 confessore ea res versibus notata est.

Atque ita venerandarum imaginum demolitio ab imperatore promul-
 gatur. Cui etiam summum sacerdotem Nicephorum subscribere cogebat:
 nulloque modo obsequentem sine ratione ad exilium condemnat. Qui
 quidem cum diadema imponeret Leonis capiti, visus sibi est quasi ex
 spinarum et tribulorum attractione dolorem sentire. Cum autem iam
 abduceretur, Theophanes confessor ab Agriensi monasterio in quodam
 litore ei se obtulit, tribuens venerationes cum cereis et suffimentis, at-
 que ab illo benedictionem recipiens idem suis discipulis, qui haec audie-
 rant, facere iniunxit, cum a Propontide proficisceretur. Quos conspi-
 catus patriarcha, suam cervicem incurvans sublatiis manibus implorabat

μετεωρίσας ἀνεκυλεῖτο ἐσχάτῃ τῇ προσκυνήσει τὰς εὐπροσδέκτους ἐντεύξεις τοῦ πανευσεβοῦς Θεοφάνους. περὶ οὗ οἱ συμπαρόντες ἠρεύνουν, ὅτε περ τὰς χεῖρας ἤρε μεταρσίους, “ὡ δέσποτα, πρὸς τίνα ἐπιτρεπτικῶς ἑαυτοῦ διενενόησο ἐπὶ μακρῶ ἀσπασμὸν ἐπαφεῖναι τὸν ὕστατον;” ὁ δὲ φησι “τῷ ὀσίῳ πατρὶ καὶ ὁμολο- 5 γητῇ Θεοφάνει μονάστῃ τοῦ Ἀγροῦ, τῷ λαμπάσι καὶ λιβανωτοῖς ἡμᾶς δεξιωσαμένῳ.” καὶ τὸ προφητευθὲν εἰς προᾶξιν ἐξήει· οὐ μετὰ πολὺ γὰρ αὐτὸς μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀφορισθεὶς τῆς ἐκκλη- Β σίας σὺν ἀπείροις κακώσεσι τὸν τῆς ὁμολογίας ἐταινιώσατο στέφανον, τὸν πατριάρχην μηκέτι κατὰ τὸ προρηθὲν Θεασάμενος, 10 ὁ οὖν Θεόδοτος, τὸν πατριαρχικὸν θρόνον παρ’ ἀξίαν ἀπειληφῶς ἐν ἡμέρῃ τῆς ζωοποιῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως, ἐπ’ ἀδείας τῆς αἰρέσεως εἶχετο καὶ πολλοῖς ταύτης οἷα λήμης ἐπεκοινωνεῖ.

Τολινν ὁ βασιλεὺς Λέων, κατὰ τε Βουλγάρων καὶ Ἀγα- 15 ρηνῶν νεανιενσάμενος καὶ ἀηττήτω οἰήσει κατασχεθεὶς, ἀλαζονικώτερος ἅπασι κατεφαίνετο, ὡς ἐντεῦθεν καὶ ἀποκλίνειν πρὸς τὸ ὠμότερον. καὶ γὰρ ἦν φοβερός τῷ τε καταστήματι καὶ τοῖς πράγμασι, μηδὲν παραθραύων τῆς ἐνούσης αὐτῷ αὐστηρίας βασκανίας τε καὶ ἰταμότητος, καὶ τοσοῦτον ὥστε πολλοῖς καὶ 20 C τῶν ἐπὶ μικροῖς ἐαλωκότων ἐγκλήμασιν ὧν μὲν χεῖρας ὧν δὲ πόδας καὶ τίνα τῶν καιριῶν μελῶν ἐν ταῖς λεωφόροις τῆς πόλεως

1. μετεωρήσας L. 3. ἤρε addidi ex Contin. p. 18 D. 5. ἐπα-
φῆναι L. 6. μονάστῃ Reinesius, μον⁵ L. 8. ἀφορισθέντες L.
20. πολλοῖς] immo πολλῶν vel πολλῶν. 22. λεωφόροις L.

postrema adoratione acceptas deo intercessionem piissimi Theophanis. De quo qui aderant quaerebant dicentes “cum manus attollereres, domine, ad quem convertens te ipsum a longinquo mente tua dirigebas salutationem?” Tum ille “ad sanctum, inquit, patrem atque confessorem Theophanem monasterii Agriensis, qui facibus et ture nos excepit.” Atque haec praedictio eius ipso facto in exitum deducta est: non multo enim post et ipse cum multis aliis eiectus ex ecclesia cum infinitis vexationibus confessionis corona redimitus est, cum patriarcham haud amplius, secundum illam praedictionem, vidisset. Igitur Theodotus patriarchale solium indigne adeptus, ipso die vivificae Christi dei nostri resurrectionis, secure haeresim suam inchoabat, multosque illa occaecabat.

Imperator autem Leo, re contra Bulgaros et Agarenos strenue gesta, insuperabili opinione de se concepta, arrogantior omnibus videbatur; unde etiam ad crudelitatem inclinabat. Erat enim terribilis ipsa habitudine corporis et factis, nihil remittens ab insita severitate, invidia et violentia, ita ut multorum etiam ob minuta quaedam condemnatorum hinc manus illinc pedes inde alia corporis praestantiora membra

συνεχῶς ἐγκρεμάννυσθαι, ὡς ἐκ τούτων μισητὸν καθεστάναι πᾶσι τοῖς ὑπὸ χεῖρα. χρόνον δὲ προϊόντος οὐ μέχρι τούτων ἐνέμενε χαλεπὸς ὢν, ἀλλ' ἐκορυβαντία καὶ κατὰ τῆς εὐσεβοῦς πίστεως. εἶρε γὰρ καὶ τινα συνεργὸν τῆς ἐνδομυχούσης αὐτῷ βμοχθηρίας, ἄνδρα πανοῦργον, ὃς ἐπιστατῶν τοῦ ἱεροῦ τάγματος ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐτύγχανε καὶ τὴν ἔξω φαινομένην εἶχεν εὐσέβειαν. ὑποτοπίας γοῦν καιρὸν καθ' ὃν εἰς ἐπήκοον ἦν τὸ τοῦ Ἡσαίου φάσκον διάγγελμα "τίνι ὁμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέκτων, ἢ χρυσόχοος χωνεύσας χρυσίον περιεχρῶσασεν αὐτόν, ἢ ὁμοίωμα κατεσκεύασεν αὐτόν;" καὶ τὰ ἔξης, ἐν παραβύσιω λέγει τῷ βασιλεῖ "σύνες τοῖς λεγομένοις, ὦ βασιλεῦ, καὶ γινῶθι τὸ ἀληθές D ὅπερ ὁ προφήτης ἡμῖν διεσάφησεν, καὶ τοιαύτης ἔχου λατρείας, καὶ μὴ τοῖς ἐξ ὁμοιωμάτων καταβεβρόντησο πάνυ σεβάσμασιν." 15 τοιαῦτα εἰπὼν ἐνέσκηψεν αὐτῷ πολλῷ πλέον ἰὸν τῆς αἰρέσεως, δι' ἧς φθορᾶς μετεδίδον τοῖς εὐσεβοῦσι συστήμασιν, ἐξ ὧν τοὺς μὴ πειθαρχοῦντας ἀφειδῶς κατηκίζετο.

Οὗτος δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς, κἂν δυσσεβής, ἀλλὰ τῶν δημοσίων πραγμάτων ἦν ἀντιληπτικώτατος, ὡς μηδὲν τῶν ὄνησιφόρων παρλιμπάνειν ἀπρόοπτον, ὡς καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν Νικηφόρον τὸν πατριάρχην τοιαῦτα εἶρεῖν, ὡς ἄρα ἡ πολιτεία Ῥωμαίων κἂν δυσσεβῆ ἄλλ' οὖν γε μέγαν προμηθευτὴν ἀπο-

1. ἐγκρεμάννυσθαι L.	5. ἐπιστατεῖν L.	7. ὑποτοπίας L.
13. διεσάφησεν L.	14. καταβεβρόντησο L.	16. φθορᾶς L.
19. ἦν om. L.	ibid. ἀντιληπτικώτατος L.	22. προμηθευτὴν ἀπόλωλεν L.

per plateas urbis assidue suspenderentur, ita ut ob haec invisus fieret omnibus subditis. Progressu autem temporis non in istis se continuit saevitia eius, sed furebat etiam adversus ipsam pietatem fidei, nactus socium et adiutorem malitiae suae intus stabulantis hominem versutum, qui erat praefectus sacri ordinis in regia et externam tantum habebat pietatem. Observato itaque tempore quo publice ex praelectione audiebatur Esaiiae dictum "Cui assimilabitis dominum, et qua similitudine assimilabitis eum? Num imaginem faciet opifex, aut aurifaber confuso auro deaurabit eum?" etc., seorsim etiam dicit ad imperatorem "animadvertite haec verba, imperator, atque agnosce veritatem quam propheta nobis declaravit, talemque amplectere religionem, nec imaginum cultu sis plane attonitus." Haec locutus incussit ei multo acrius venenum haereseos, qua inficiebat pios coetus: ex quibus immorigeros nihil parcendo graviter vexabat.

Iste autem imperator Leo, quamvis impius, reipublicae tamen negotia diligentissime curabat, ut nihil eorum quae ei emolumento essent relinqueret improvisum; ita ut etiam post eius mortem Nicephorus patriarcha de eo diceret rempublicam Romanorum quamvis impium magnum

λώλεκεν. πρὸς τούτοις καὶ τοῖς ἀδικοῦσι δικαίως ἐπαχθῆς ἦν,
 V. 8 ὥστε κατὰ τινα νενομισμένον καιρὸν τούτου ἔξιόντος τοῦ παλα-
 τίου, ἀνὴρ τις προσῆει αὐτῷ ἔγκλησιν ἐνστησάμενος ὡς τούτου
 τὸ γύναιον ἀρπαγῆ συγκεκέρηκε παρά τινος τῶν συγκλητικῶν,
 ὅστις εἴληχε τῶσάυτης ἐλευθερίας ὡς κατασχεῖν αὐτὴν ἀδεῶς ἐπὶ
 χρόνον πολὺν· “ἐμοῦ δὲ περὶ γε τούτου καὶ τῷ ἐπάρχῳ διεγκα-
 λέσαντος, οὐδὲν μοι τῶν πρὸς ἐκδίκησιν ἐπεράνατο.” ὁ γοῦν
 βασιλεὺς τούτων ἐνωτισθεὶς τινὶ τῶν θεραπεόντων ὀξέως προσέτα-
 ξεν ἐν τῇ ἐπανόδῳ τὸν ἐγκαλούμενον σὺν ἕμῃ τῷ ἐπάρχῳ κατὰ
 πρόσωπον αἰτοῦ παραστήσασθαι. τοῦ οὖν αυτοκράτορος ἐνδη-
 μήσαντος τὸ κελευθὲν εἰς προᾶξιν παρίστατο. καὶ τῷ τὴν ἐγ-
 κλησιν ποιησαμένῳ ἐτοίμως φησὶ “τί τὸ κατὰ σέ δραματούργη-
 B μα;” καὶ ὁ μὲν ταῖς αὐταῖς ἐκέχρητο ῥήσεσιν, ὁ δὲ ἐγκληματι-
 ζόμενος ἀνωμολόγει τὸ ἐγκλημα ὡς ἀναμφισβήτητον, καὶ ὁ
 ἔταστῆς τῇ καταθέσει συνεμαρτύρει, εἰ καὶ μὴ τὴν ὑπέξελενσιν
 κατὰ τοῦ κατακρίτου πεποίητο. αὐτίκα τὸν μὲν δικαστὴν ὡς
 ἀφερέπονον τοῦ δικαίου διέστησε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ τῇ μοιχείᾳ
 ἑλωκότα κατὰ νόμους ἐτιμωρήσατο. τὰ πλεῖω δὲ τῶν διοικη-
 μάτων ἐν τῷ Λαυσιακῷ χρηματίζων διήνυνεν, ὑπογραφέας προσ-
 καλούμενος τῶν ἀρίστων, οἷς γραφὴν τῶν ἐκδόσεων ἐπετέτραπτο,
 προσεποιεῖτό τε στρατηλάτας καὶ ἄρχοντας τῶν ἄξιολόγων, ἄλ-
 λως τε τοὺς ἀδωρίαν ἐξησχημένους, αὐτὸς οὐχ ἦττων χρημάτων

3. προσίει L. 12. δραματούργημα L. 19. ἐν om. L. 22. ἦτ-
 τον L.

tamen provisorem amisisse. Ad haec in flagitiosos severissime animad-
 vertebat. Itaque cum certo quodam tempore egrederetur palatio, vir
 quidam accessit ad eum accusationem instituens quod sua uxor abrepta
 fuisset a quodam senatore, cuius tanta esset licentia ut secure detinue-
 rit eam longo tempore, idque facinus se ad urbis praefectum detulisse,
 neque tamen ius suum consecutum. His auditis imperator statim cuidam
 ex ministris suis mandavit ut in reditu accusatorem una cum praefecto
 coram se sisteret. Cum igitur reversus esset imperator, iussum eius
 actu ipso exhibebatur. Atque ad accusatorem prompto animo dicit
 “quaenam est actio illa quam instituisti?” Ille vero iisdem utebatur vo-
 cibus. Porro reus ipse confitebatur crimen ut minime dubium, iudexque
 delationem ad se factam attestabatur, quamvis executionem contra reum
 non fecisset. Statim ergo iudicem quidem ut negligentem in iure admi-
 nistrando exiit munere: illum autem qui adulterii convictus erat secun-
 dum leges punivit. Pleraque autem negotia in Lausiaco ius dicens de-
 cidebat. Amanuenses etiam adscivit praestantissimos, quibus consignationem
 expensarum committebat; duces quoque bellicos ac magistratus,
 optimum quemque, praecipue tales qui muneribus minime corrumpentur,
 ipse etiam opibus haudquaquam subiectus. Haereseos interim suae ni-

καθεστηκώς, κἄν ἐπὶ τὸ μᾶλλον αἰρέσεως αἴτιος, ὡς καὶ πλείστοις τῶν ὀρθοδόξων ποινηλατεῖν ἐν ὠμότητι. ἦν δὲ φιλότιμος πάννυ, κἄν σοβαρὸν ἐμβοῶν καὶ κακόρουθμος. ὁ καὶ κατὰ τὸν C τοῦ Φάρου ναὸν καὶ τόδε γινώριμον διεφαίνετο τοῖς ἐπελευσομένοις 5 αὐτῷ ψαλμῶδῶς λαρυγγίζοντι. ἔξηρχε γὰρ τῶν ψαλλόντων ἐνίστε, καὶ μάλιστα τότε, φωνῶν

τῷ παντάνακτος ἐξεφάυλισαν πόθῳ,

οὔγε διολισθήσας ἄρα τὴν θείαν δίκην περιφανῶς ἐπεσπάσατο τῷ ἕμνω, προφητείας ταύτης συντελεσθείσης.

10 Τούτων δὲ χρόνον τινὸς προδεδραμηκός Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου τοῖς κατ' ἀνδρείαν προκόπτων ἐν προτερήμασι, παρ' ὁ καὶ τὸ τῶν ἔξκουβίτων πεπίστευτο σύνταγμα, διαβολῇ καθοσιώσεως ἐπισκῆπτεται· ὅς ταύτην πολυτρόπως ἀποσεισάμενος D ἐκπέμπεται παρὰ βασιλέως διακυβερωῶν τὸ ἐν αὐτῷ στρατολόγημα. ὃν βασκαίνων, καθάπερ τινὲς ἔφασκον, θανατῶσαι βεβούλητο, εἰ μὴ θεός, οἷς τρόποις εὐδόκει, παραδόξως φυλάξας τῇ βασιλείᾳ τοῦτον ἀφώρισεν. εἰ καὶ τοῦτό τινες ἐξειλίφασιν, ὅτι τῷ Μιχαὴλ παρῆν καὶ τολμηρία γλώσσης μείζων τῆς κατὰ γενναιότητα πάντη θρασυτήτος, λαλούσης παρᾶσημα καὶ ἀπειλούσης τῷ κραιτοῦντι ὅλως καθαιρέσιν, αὐτοῦ τε τὴν γαμετὴν ἀνοσίοις γάμοις ἐγκαθυβρῖσαι. ἐνηχεῖτο τούτοις ὁ Λέων, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπειροῦτο εὐμηχάνως κατευνάσαι ῥοπήν (ἦδει γὰρ

3. κἄν B, καὶ L. *ibid.* δ] ᾠ L. 11. παρ' ὁ B, παρ' ᾠ L.
14. τὸν ὑπὸ χεῖρα λαόν Cedrenus p. 491 D. 17. εἰ] ἦ L. 18. μείζον τῆς καταγενναιότητι L.

mis vehemens erat propugnator, ita ut multos orthodoxos crudeliter vexaret. Volebat autem elegans videri in canendo, cum tamen incondite et inconcinne boaret. Quod et ipsum in Pharo memorabile apparuit iis quae ipsi eventura erant psalmos crocitanti: praeibat autem psallentibus quandoque tuncque maxime intonans *Sprevere summi cuncta amore principis*. A quo cum ipse longe abesset, divinam vindictam aperte sibi attraxit hoc hymno, praedictione per hanc consummata.

Tempore autem haec praegresso Michael Amoriensis fortitudine ac praerogativis proficiens, ob quam et excubitorum cohorti praefectus erat, crimine laesae maiestatis incusatus fuit: qui cum se variis modis purgasset, ab imperatore missus est, ut in oriente delectui militum habendo praeesset. Hunc ex invidia, ut quidam perhibent, occidere voluerat, nisi deus quibus ei placebat modis mirabiliter servatum imperio destinasset. Quamvis etiam nonnulli tradiderint in Michaele fuisse temeritatem linguae maiorem omnino strenuitatis illius audacia, ita ut effutiret monstrosa minitareturque imperatori omnino eversionem eiusque uxoris incestarum nuptiarum dedecus proferret. Indicabantur haec Leoni. atque is primo quidem conabatur arte sopire eius impetum: norat enim

αὐτὸν γλωσσηματίαν καὶ αἰσχιστον, κἄν ἀνδρείον ἐνόμιζεν),
E ἀλλ' οὐ πείθει τοῖς λόγοις ἢ παραινῶν πάντως ἢ ἐμβριμώμενος·
 εἶχετο γὰρ ὡσαύτως ὁ Μιχαὴλ τῆς τοιαύτης αἰσχροτολμίας.
 καθίστησι τοίνυν ὁ βασιλεὺς ἀκροατὰς τῶν αὐτοῦ τολμημάτων,
 τὸ μὲν δῆθεν καταπιέζων αὐτὸν τοῦ θράσους καὶ γλωσσαλγίας,
 τὸ δὲ καὶ ὠτακουστεῖν τὰ περὶ τοῦτον αἰρούμενος. ἦν γὰρ καὶ
V. 9 τῷ Ἐξαβουλλῷ περιεσκεμμένως εἰσηγησάμενος, ἅτε νουνεχεῖ
 ὄντι καὶ πολυπειρῶ ἀνδρὶ, πρὸς δὲ καὶ γνωστῷ αὐτοῦ τῶν οἰ-
 κείων, μὴ παραχωρεῖν αὐτῷ ἀθυροστομεῖν σπεύδοντι, ἀλλὰ
 σιωπὴν ἄγειν, ἐξ ἀναγκαίου τῶν κατὰ βασιλείως ἄγαν εὐλαβου-
 μένω. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲν αὐτῷ πρὸς καταρτισμὸν διενήρ-
 γητο, ἐξ ἀπαιδευσίας ἀκρατῶς φερομένω· ἐπεὶ δὲ ἄπαξ καὶ δις
 καὶ πολλάκις περὶ αὐτῶν ἐδηλοῦτο τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς δὲ δυσία-
 τος ἢ ἀνίατος εὗρητο, διὰ χειρογράφου κατεγγυᾶται τὸν Ἐξα-
 βούλλιον ὡς μηδὲν αὐτοῦ τὸ παράπαν τοῦ λοιποῦ διαπαραιοῦ-
 πῆσαι τῶν ληρημάτων, ἀλλὰ πάντα προὔπτα θέσθαι ἐαυτῷ.
 ὡς δὲ οὐκ ἐνεδίδου γλωσσηματίζων ὁ ἀλαζών, αὐτίκα τοῦτον
B κατάδηλον τίθησι βασιλεῖ τῆς αὐτῆς ἀναιδείας μεταποιούμενον.
 καὶ δὴ ῥητῇ ἡμέρᾳ τῶν πρὸ τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ
 σάρκα γεννήσεως, εἰς τοῦμφανές τῶν κατ' αὐτοῦ κινουμένων οἱ
 ἔλεγχοι παρεισέθεν, περὶ τὸν τῶν ἀσηκρητῶν χῶρον τοῦ βασι-
 λέως τὰ ἐπὶ τούτῳ κατὰ δοκιμασίαν πολλὴν ἀνετάζοντος. οὐκοῦν

5. αὐτοῦ τοῦ L.

16. προῦπαθῆσθαι L, προὔπυθῆσθαι V.

eum esse linguosum et turpiloquum, etiamsi strenuum putaret. sed nihil profecit verbis, sive moneret, sive comminaretur: perseverabat enim nihilominus Michael in impudentia. Constituit ergo imperator auscultatores et observatores eius temeritatis, partim ut reprimeret eius audaciam linguaeque petulantiam, partim ut exploraret eius conatus. Hortatus etiam fuerat circumspecte Exabullium, utpote cordatum et rerum peritissimum virum, praeterea etiam familiarem eius intimum, ne pateretur eum tam effraeni linguae licentia amplius uti, sed tacendum esse moneret ac necessario erga regem reverentia et cautione utendum. Sed ista quidem nihil ei ad correctionem conducebant, procacitate linguae impotenter ruenti. Cum autem semel atque iterum et saepius etiam de ea re significaretur imperatori, ipseque vix sanabilis aut insanabilis deprehenderetur, chirographo obstringit Exabullium ut is nihil prorsus deinceps reticeat eius nugarum, sed omnia sibi referat. Cumque nihil remitteret a linguae licentia homo petulans, mox imperatori indicat illum eandem impudentiam servare. Atque dehinc statuto die Christi dei nostri nativitatem secundum carnem proxime antecedente, in apertum producebantur argumenta eorum quae contra ipsum movebantur, imperatore in secretariorum loco omnia de eo diligenti examine inquirente.

ἄλλογεται Μιχαὴλ τυραννίδα, κατατίθεται φανερώς ἐναργεῖα τῶν
κατηγόρων νυττόμενος, καὶ τισι τῶν ὑπασπιστῶν ὁ βασιλεὺς ἐγ-
κελεύεται αὐτὸν ταῖν χεροῖν λαβέσθαι καὶ ἀπαγαγεῖν εἰς τὸ τοῦ
παλατίου λουτρόν, πιθήκιόν τε δεσμηῆσαι ἐνεῖραι τε πρὸς κον-
5 τὸν καὶ τῷ καμινιαίῳ πυρὶ παρατιθέναι ἀνάλωμα.

Τοῦ δὲ βασιλικοῦ διατάγματος οὕτω προβιβασθέντος,
θεάσασθαι τὸ τελεσθησόμενον προτεθύμητο βασιλεὺς. συνητή-
κει δὲ αὐτῷ ἡ Ἀγούστα Θεοδοσία ἀσύμβalos, τὸ τοῦ Ἀρσαβῆρ C
πατρικίου καὶ κοιαιστῶρος θυγάτριον, τοῦ βυσιλέως κατηγορή-
σον μαιφονίαν καὶ βαρβαρότητα, καὶ μηδ' ὄλωσ τὸ τοῦ Θεοῦ
δέος τοῦτον ἔχειν ἐγκάρδιον, καὶ κατὰ μηδὲν ἡρωθριακότα ἡμέ-
ραν τὴν ἐορτάσιμον, καθ' ἣν κεκραμέναι τὰς χεῖρας ἡρῆσθαι
τὴν θείαν κοινωνίαν εἰσδέξασθαι, συμβουλευσόμενόν τε τὸν Μι-
χαὴλ τηρηθῆναι κατάκλειστον, εἶθ' οὕτως τὰ κατ' αὐτὸν πλείο-
5 νος τυχεῖν ἀνετάσεως, καὶ τοὺς κεκοινωνηκότας αὐτῷ τοῦ συν-
θήματος, καὶ τηρικαῦτα τιμωραῖς ὑπάγεσθαι. τῶν οὖν τοιού-
των λόγων ἐρησθημένος ὁ βασιλεὺς προσέταξε τὸν ὑπεύθυνον
ἐλευθεριάσαι τῆς αὐθώρον ὑπεξελεύσεως, καὶ τοιαῦτα τῇ γα-
μετῇ προσφωνεῖ. “ὦ γύναι, τὴν μὲν ἐμὴν ψυχὴν τῆς ἐκεῖθεν D
σήμερον δίκης ἀπήλλαξας, καὶ τῆς ζωῆς με συντόμως ἴσως στε-
ρήσεις· σὺ δὲ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν θεάσεσθε τὸ ἀποβησόμενον.”
καὶ ἐν τούτῳ τὸ μέλλον ἀπέφησεν. ἦν γὰρ αὐτῷ ἕκ τινος συμ-

8. ἀσύμβalos L.

12. ἡρεῖσθαι L.

15. κεκοινωνηκότας L.

18. αὐθιώρον L.

21. θεάσασθε L.

22. ἀπεφοίβασ Cedrenus

p. 492 D.

Coarguitur itaque Michael affectatae tyrannidis, fatetur palam perspicuis documentis accusantium victus, atque imperator quosdam ex satellitibus suis iubet eum manibus prehendere et abducere in palatii balneum, pithecioque vinctum et conto applicatum apponere igni fornacis consumendum.

Cum imperatoris iussum sic perageretur, spectare quae futura essent voluit imperator. Simul autem eodem se contulit Augusta Theodosia improvisa, illa inquam Arsaberis filia, patricii illius et quaestoris, incusans imperatoris carnificinam et barbariem, quodque dei timor ei plane non esset cordi, nec revereretur diem festum quo contaminatis manibus vellet divinam communionem recipere. consiliumque ei dabat ut ille servaretur inclusus: dein sic in eius facta ulterius inquiratur, atque etiam in socios conspirationis, ac tum demum poenae subiiciatur. Huiusmodi dictis perceptis imperator praecepit reum liberum esse in praesens a supplicio, uxoremque sic allocutus est. “O mulier, meam quidem animam ab illo supplicio hodie liberasti: etiam vita me cito fortasse privabis. Tu vero et liberi videbitis quid eventurum sit.” Atque in hoc futurum praedixit. Erat enim ei ex quodam aenigmatico libro tempus

βολικῆς βίβλου ὁ ἀναιρέσιμος χρόνος μεμνημένος, αἰνιγματιζούσης μεταξὺ τοῦ τε χ καὶ φ τῶν στοιχείων τὴν κατακλιδα λέοντος θηρὸς ξίφει διαπερνηθεῖσαν, ἥτοι μεταξὺ Χριστοῦ τῆς γενήσεως καὶ τῶν φώτων αὐτὸν ἀναιρεθῆναι τὸν θηριότροπον Λέοντα· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κλῆσις τοῦ ἀναιρέσοντος ἐκ θεοπέμπτου ὀνείρατος (ἑωράκει γοῦν πρὸ μικροῦ τὸν πατριάρχην Ταράσιον δυσφημοῦντα μετὰ παρρησίας τῆς κακίας αὐτοῦ τὰ ἐπίχειρα, πρὸς τινὰ τε Μιχαὴλ αὐστηρῶς παρακελευόμενον ἀναλῶσαι αὐτόν, ὃς τῷ προστάττοντι εὐπειθήσας γε ἔπληξεν ἡμιθανῆ τε κρημνίσας κατέλιπεν. ἔξυπνος δὴ γεγωνῶς καὶ πολλῶ συσχεθεῖς 1 δέματι τὸ ὄραθὲν τῇ ἰδίᾳ γαμετῇ παρεδήλωσεν), ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ῥηθέντος αὐτῷ διὰ τοῦ πατρικίου Βαρδανίου πυρὰ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντος, ἐκ τε τῆς μεταμφιάσεως καὶ V. 10 ἐπιβάσεως τῶν ἐσθήτων. ὅμως μετακαλεσάμενος τὸν παπίαν, τοῦτον ἀσφαλῶς τηρεῖν πρὸς τι οἶκημα τῶν τὸ παλάτιον σαρούνητων ἐκδέδωκε, σιδηροπέδαις ἀσφαιλισάμενος, ὧν τὴν κλεῖδα ἐν τῷ ὑπενδύτῃ αὐτοῦ ἀπόθετον διεφρούρει, τῶν ἄλλων μηδενὶ ταύτην πεπιστευκῶς.

Περὶ γοῦν νυκτερινὴν ὥραν ἀπαναστὰς τοῦ κοιτῶνος ὁ βασιλεὺς τὰς ἀπαγούσας πρὸς τὴν τοῦ παπίου σκηνὴν πάσας θύρας 2 εὐσθενῶς κατηδάφισεν· ἦν γὰρ εὐσθενὴς πάνυ καὶ θρυσυκάρδιος. καὶ εἰσιῶν γε κατάλαμβάνει τὸν Μιχαὴλ εἰς τὴν τοῦ παπίου κλί-

3. μεταξὺ addidi.

quo interficiendus esset compertum per imaginem declarante inter X et Φ litteras iugulum leonis bestiae gladio transfixum, sive inter Christi nativitatem et diem φώτων (id est Epiphaniolorum) ipsum interemptum iri belluinis moribus praeditum Leonem. Quin et nomen eius qui esset eum interfectorus ex insomnia divinitus immisso editum. viderat enim paullo ante patriarcham Tarasium praedicantem ominosa et audaci voce malitiae eius mercedem, ab eoque Michaellem quandam acriter incitari ad interficiendum ipsum; qui imperanti obtemperans percussisset praecipitatumque semimortuum reliquisset. Experrectus itaque ingentique pavore captus visum illud suae uxori indicaverat. Item ex eo sciebat, quod dictum ei fuerat per patricium Bardanium a monacho illo in Philomelio, et quod vestium eius alteram ipse induerat, alterius extremam oram calcaverat. Ceterum papia accersito illum (Michaellem) asservandum in quodam cubiculo eorum qui palatium verrunt tradiderat compedibus vinctum, quarum clavem in interula sua repositam servabat, nulli alii eam concedens.

Cum igitur noctu hora circiter tertia surrexisset de cubili imperator, omnes ianuas quae ad papiae cubiculum ducerent validis viribus deiecit: erat enim valde robustus et animosus. ingressusque offendit Michaellem

νην καθεύδοντα, χαμαὶ δὲ τὸν παπίαν παρεναζόμενον. καὶ
 περὶ τὸν Μιχαὴλ κύφας παλάμη τὰ στήθη αὐτοῦ διηκρίβαζεν,
 ὅποιαν ἀφίησι ῥοπήν, μεριμνητικὴν ἢ ἀμέριμον. ὡς δὲ τοῦ-
 τον τῆς ἀφῆς μὴ ἐπιοσθημένον συνένω, πάνυ ἐθεαυμάκει ἐπὶ B
 5 τῇ ἀφρόντιδι αὐτοῦ ἀφυπνώσει, διανεύων τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν
 καὶ χαλεπὰ τεκμαιρόμενος, καὶ διεξιὼν μεγάλως τῇ χειρὶ κατὰ
 τοῦ παπίου τὸν θυμὸν συμβολαιωσάμενος ἀμφοτέροις τὴν ἀπει-
 λὴν ἐπερρίπιζεν. ταῦτα προσεδρεῦον τῷ Μιχαὴλ εὐνουχικὸν
 παιδάριον κρύφα τεθέατο, ὅπερ τὸν εἰσιόντα βασιλέα οὐκ ἄλλο-
 10 θεν ἢ ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ἐκ κόκκου πεδίλων διέγνωκεν ὑπὸ τὴν
 κλίνην ὑφέρον (ἐκεῖ γὰρ τῷ βασιλεῖ διεκέκρυπτο). μετὰ γοῦν
 τὴν ἀφίξιν τοῦ βασιλέως τῷ τε ἰδίῳ δεσπότῃ Μιχαὴλ, ἀλλὰ μὴν
 καὶ τῷ παπίᾳ, ὑπαντα τὰ συμβεβηκότα διέλεξεν. τούτων κατή-
 κοος γεγωνὼς ὁ παπίας καὶ ἀμέτρον κατασχεθεὶς δείματι σὺν αὐτῷ
 15 Μιχαὴλ βουλὴν δοκίμην ἐπισκευάζουσιν. προφασίζεταί ὁ Μι- C
 χαὴλ τῶν κατὰ ψυχὴν ὑφλημάτων ἄγαν κεκτῆσθαι διὰ φροντί-
 δος, ὡς ἂν τινι τῶν εὐαγῶν ταύτας ἀνάδοιτο διὰ τινος τῶν
 ὑπηρετουμένων αὐτῷ πιστοτάτου Θεοκτίστου, ὃς μετὰ ταῦτα
 τῷ τοῦ πατρικίου περιβλέπτῳ τετίμητο ἀξιώματι καὶ τὴν ἐπὶ
 20 τοῦ βασιλικοῦ καλὰ μὲν ἐγκεχειριστο πρόνοιαν, δι' οὗ κανίκλιος
 ἐδοξάζετο, ἐφ' ᾧ καὶ τὰ τῆς ἐπιτροπίας τοῦ Μιχαὴλ ὡς εὐγνώ-
 μοι ἐβεβυίωτο. τότε δὲ τὸ κατὰ τὴν αἴτησιν τῆς προφάσεως

3. μεριμνητικὴν L. 4. ἐπιοσθημένον L. 8. προσεδρεῦων L.
 10. πεδίλων L. 11. ὑφέρον B, ἐφέρον L. 16. fort. κηλί-
 दास तῶν. conf. Contin. p. 24 A.

in papiæ lecto dormientem, papiam autem humi cubantem. ac Michaeli
 intentus, manu exploravit eius pectus quali motu moveatur, num solliciti
 an securi. ut autem eum contrectationem minime sensisse intellexit,
 valde admiratus fuit quod tam secure dormiret: movensque caput et gra-
 via minitans, interque egrediendum manus agitatione animum iratum erga
 papiam indicans, utrisque minas intentavit. Haec omnia assidens Mi-
 chaeli puer eunuchus ex occulto spectaverat, qui ingredientem imperato-
 rem non aliunde nisi ex coccineis calceis cognoverat, sub lectulum
 reptans: ibi enim absconditus imperatorem latuit. Itaque post abitum,
 domino suo Michaeli, nec non papiæ, omnia quae accidissent narravit:
 quibus auditis papias atque Michael pavore correpti consilium quoddam
 sibi utile ineunt. Simulat Michael valde sibi curae esse ut animae quae-
 dam debita alicui ex religiosi aperiret per quemdam suorum ministro-
 rum fidissimum Theoctistum, qui postea illustri dignitate patricii ab eo
 ornatus fuit curaque calami imperatorii ei demandata, unde caniclius
 audiebat, atque ut benevolo curatura Michaelis eidem fuerat collata.
 Tunc ergo secundum petitionem praetextus illius finis pendeat ab im-

πέρας ἀπήρητο βασιλικῆς ἐκ διατάξεως, καὶ τὸ σκαιώρημα εἰς ἔργον προβαίνειν. ἀκριβολογησάμενος γὰρ τῷ Θεοκτίστῳ ὁ Μιχαὴλ τὰ τῆς ἐπιθέσεως, καὶ διαπορθμεύσας κρυφιομύστως τοῖς κεκοινωνηκόσιν αὐτῷ τῆς ἐνέδρας βαθεῖαν διάσκεψιν, ἐπι-
D σχυρίζεται κατ' αὐτῶν τὴν κοινωνίαν φωράσαι τῷ ἄνακτι, εἴπερ 5 καταμελήσειαν ἄρτι τῆς ἐγχειρήσεως.

Ἐντεῦθεν κοινὴν βουλήν ἐπισκευασάμενοι τοιῶσδε τὸ ἐγχειρημα συντιθέασιν, παρισδῦναι νύκτωρ διὰ τῆς ἐλεφαντίνης πύλης, καθ' ὃ τὰ τῆς δοξολογίας θεῶν ἀφίερῳ, ὡς ἱερεῖς ὑποκριθησόμενοι τοῖς ἐπενδύμασι ξίφη τε λαθραίως χειρισόμενοι, 10 εἰθ' οὕτως πρὸς μέρος τὸ δεξιὸν ποιήσασθαι τὴν ἀπόνουσιν καὶ ἐπιθέσθαι τῷ βασιλεῖ. παλαιὸς γάρ τις τύπος διεδραματίζει, ἐκτὸς τῶν βασιλείων τοὺς ἱερεῖς νυκτὶ διακαρτερεῖν μέχρι τῆς πρὸς ὄρθρον διωρισμένης αὐτοῖς εἰσελεύσεως. ὡς ἱερεῖς ὄθεν
E οἱ στασιῶται εἰσῆσαν, τοῖς ἀληθέσιν ἐπόμενοι· καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς 15 εἰσῆλθουσαν τῷ εὐκτηρίῳ ναῷ, οἱ δὲ περιλειφθέντες ζοφῶδει χώρῳ λεληθότως προσήδρευον, ὡς ἂν εὐκαίρως ἐπίθωνται τῷ βασιλεῖ. τοῦ δὲ ὄρθρου ἕμνον ἐνστάτος, πρὸς τὸ εἰωθὸς καταίρει βασιλεὺς τῷ ναῷ. ἡ ὥρα τῇ ἔω παρέθηγε τὸν λόχον δημοσιεύουσα, εἰ μὴ τόλμα τῶν ἐπιτιθεμένων τὸν θριάμβον ἀνερ- 20
V. 11 ρίπισεν. αὐτίκα γὰρ ζέοντι καὶ τομῷ θάρσει ξιφῆρεις παρὰ τὸν σκοπὸν ἐναυτομολήσαντες κατὰ τοῦ τῶν ἱερέων ἐξάρχον τὰ ξίφη προτείναν, τὸν βασιλέα τοῦτον ὑπάρχειν εἰκάσαντες ἐκ τοῦ

10. ξίφει λαθραίως τε L. 15. εἰσέσαν L. 17. λεληθότος L.

peratoris ordinatione, et mox consilium in actum deducebatur. Quippe diligenter collocutus Michael cum Theoctisto clam certiores reddit participes insidiarum de occulto consilio, minaturque se coniurationem indicaturum imperatori, si aggressionem in praesens intermittant.

Hinc communi consilio rem ita constituunt, ut clam intrarent noctu per eburneam portam, ubi deo laudes consecrantur, simulantes se sacerdotes, sub vestibus gladios habentes, dein sic ad dexteram partem declinant imperatoremque aggredierentur. Vetus enim quidam fuerat mos ut sacerdotes extra regiam de nocte expectarent usque ad introitum, qui ipsis circa auroram erat definitus. Tamquam sacerdotes itaque coniurati ingrediebantur, veris sacerdotibus adiuncti comites. Ac sacerdotes quidem intrabant in oratorium: illi autem remanentes in loco obscuro, in insidiis latebant, ut tempore opportuno aggredierentur imperatorem. Instante autem matutino hymno imperator, ut solebat, se in templum confert. Tempus ipsum per auroram detegens insidiatores acuebat, nisi audacia aggredientium victoriam excitasset. Confestim enim fervente praecipitique audacia gladios manibus tenentes, a scopo aberrantes in sacerdotum praefectum gladios intentant, hunc putantes esse imperato-

τότε προσπεσόντος σχήματος ἀποπλανηθέντες· χειμῶνος γὰρ
 δριμυτάτου καθεστηκότος ὁ μὲν βασιλεὺς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐκέ-
 χρητο διανεστηκῶτι καλύμματι, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ τοῦ
 τῶν ἱερέων καταλόγου προηγούμενος· ἐξ οὗ συνέβαινε ὄντως
 5 τοῖς στασιώταις κατ' αὐτοῦ τὴν ἐγχείρησιν ἐπιδείξασθαι. ὅς τῇ
 ἀθρόα φορᾷ τῶν ἐπιτιθεμένων καταπλαγείς σφοδρὸν ἀνεβόησεν,
 ἕτερον εἶναι τὸν βασιλέα, πρὸς ὃν τὴν ὄρμην ἀπῆλθον. διὸ
 καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπεγύμνωσεν οἷα καταφανὲς γνῶρισμα (φαλά-
 κρωμα γὰρ αὐτῷ περιέστατο), ἵνα μὴ τὴν τομὴν ἐκ τοῦ παρεί- B
 10 κοντος ἐπισπάσοιτο. οὐκοῦν ὁ βασιλεὺς εἰσῆει τῷ ἰλαστηρίῳ
 περιτυχῶν, καὶ τούτου τὸν σταυρὸν ἢ κατὰ τινὰς τὴν τοῦ θυ-
 μιατηρίου κρεμάθραν δραξάμενος, ἕξαπορῶν τινὸς ἀμυντηρίου
 ὄργανου, ἀντιτάξασθαι ἔμελλεν. ὅμως καταφανῆς γενόμενος τοῖς
 αὐτὸν διαχειρισομένοις, αὐθαρῶς τοῖς ξίφεσιν ἐκερμάτιζον σταυ-
 15 ρὸν ἐν χερσὶ κατέχοντα, ὥστε τούτῳ γε τὴν τομὴν ἀποπέμψα-
 σθαι. ἧς χάριν πρὸς τινὰ τῶν μισαφόνων, ὑπερμεγέθη ἄνδρα,
 ᾧ τὸ ἐν καὶ ἡμῖς κατὰ τὸ γιγάντειον προσωνομάζετο μέγεθος,
 ἐπεφθέγγετο ὄρκω περιδεσμῶν οὗ ἐπελάβετο. ἀλλ' ἀμείλικτον
 ὅσα κατὰ τοὺς Ἀντιμάχου παῖδας διήκουσεν, ἀντειπόντα ἐνόρκως C
 20 αὐτῷ μηκέτι βιώσεσθαι. καὶ εὐθέως τῇ κατακλειδί τὴν σπάθην
 καθείς τὴν χεῖρα διέσπασεν, ὥστε καὶ τὸ σταυρικὸν σχεδόν τι
 κέρως διακοπήναι· εἰθ' οὕτως αὐτὸν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀπετείχισεν.

8. δὲ] δὴ L. 5. στασιώταις B, στρατιώταις L. 11. περιτυχὸν L.
 13. καταφανείς L. 15. τούτου γε L. 17. γιγάντιον L.

rem, ex oblato tunc ipsis habitu decepti. Cum enim esset hiems acer-
 rima, imperator habebat in capite erectum tegumentum, ad eundem
 modum et sacerdotum ordinis praefectus; unde accidebat ut coniurati
 omnino hunc adorirentur. Qui tanto impetu simul invadentium perterritus
 vehementer exclamavit alium esse imperatorem, ad quem impetum
 direxissent. quapropter et caput nudavit tamquam manifestum indicium
 (calvitiam enim habebat), ne ictum propter similitudinem attraheret.
 Itaque imperator ingressus in propitiatorium fuerat, atque inde cruce
 aut secundum alios catena turibuli arrepta, destitutus aliis ad defendendum
 armis, opponere se volebat. Sed statim atque agnitus fuit a
 percussoribus, isti eum gladiis conciderunt crucem in manibus tenentem,
 ut ea saltem ictum depelleret. Qua de causa etiam ad quendam ex per-
 cussoribus, ingentem hominem, qui unum et dimidium a statura Gigan-
 tea appellabatur, locutus est, adiurans per id quod tenebat (per crucem).
 Sed immitem vocem, ad exemplum Antimachi filiorum, audivit, cum iu-
 ratas ei responderet haud amplius victurum. statimque idem gladio cla-
 viculae impacto manum amputavit, ita ut etiam crucis cornu fere dis-
 sectum fuerit. dein sic eum capite truncavit. Eadem autem hora vox

κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν φωνή τις ἀερόθεν ἐνήλατό ποντοποροῦσι ναυτίλοις, ὡς Λέων ὁ βασιλεὺς τῆδε διαπεφώνηκεν· οἱ συμβαλλόντες τὴν ἀκοὴν τὴν τε νύκτα μετὰ τοῦτο καὶ ὥραν καθ' ἑαυτοὺς ἐννοήσαντες τὸ ἀληθὲς διειλήφασιν.

Κτεινάντες δὲ τοῦτον οἱ φονευταὶ ἀηλιῶς ἐν εὐλοιδέσι 5
 χώροις τοῖς πρὸς τὸ δέξιμον ἀπαγαγόντες κατέθεσαν, ὅπως ἐπὶ
 βραχὺ ἐκεῖσε προσμένειεν· εἶχοντο γὰρ χρεωδεστέρων φροντίδων.
 D οἱ τῷ Μιχαὴλ συναράμενοι, ὥστε τοῦτον μὲν τῆς εἰρκτῆς ἐξε-
 λέσθαι καὶ ἀναρρῆσαι πῦσιν αὐτοκράτορα βασιλεῖα, ὃς διαιτήσοι
 τὰ πρὸς τὸν καιρὸν κατεπείγοντα, ἀσφαλείας δεούσης ἀπαιτου- 10
 μένης, ἦν ταχέως εἰργάσατο. καὶ διὰ τῶν Σκύλων ἐλκυσμῶ
 τὸ σῶμα λυγρῶς καταικίσαντες καὶ τῷ ἵπποδρόμῳ παραγυμνώ-
 σαντες καὶ ὑποζυγίῳ μετεωρίσαντες ἐπὶ πάσης τῆς λεωφόρου
 προήνεγκαν, εἶτα ἐμβαλόντες αὐτὸ ἐνὶ πλοίῳ, καὶ τὴν σύμβιον
 σὺν τοῖς τέσσαρσι τοῦτων παισὶ, Συμβατίῳ τῷ καὶ μετονο- 15
 μασθέντι Κωνσταντίῳ κατὰ τὸ στέψιμον, Βασιλείῳ καὶ Γρη-
 γορίῳ ἅμα Θεοδοσίῳ, περὶ τὴν Πρώτην νῆσον παρέπεμψαν. κα-
 E κείσε τῶν παίδων καταθλαδίαν ποινὴν περιστοιχομένων, ὁ Θεο-
 δόσιος τῆς ζωῆς ἀπέξέζυατο· καὶ ἀμφοτέρους τῆς προσηκούσης
 κηδείας ἤξιώσαν. 20

Οὗτος δέ, ὡς φυσί τινες, καὶ πρὸ τοῦ τῆς βασιλείας ἐπι-
 λαβέσθαι τῆς δυσσεβοῦς αἰρέσεως εἶχετο. διὸ καὶ κατὰ τὸ ἔθι-
 V. 12 μον τῆς καθ' ἡμῶς εὐσεβοῦς πίστεως στείλαντος πρὸς αὐτὸν

2. ναυτίλοις L.   *ibid.* συμβαλλόντες L.   11. σκύλων L.
 14. ἐμβαλλόντες αὐτῷ ἐνὶ L.   15. μετωνομασθέντι L.   19. ἀπέ-
 τεύξατο L.

quaedam ex aere percutit in mari navigantes nautas quosdam, Leonem imperatorem ea periisse: qui considerantes quod audierant, et noctem postea et horam in animum revocantes, veritatem deprehenderunt.

Cum autem eum percussores occidissent, in cloacas et receptacula sordium delatum posuerunt, ut paullisper ibi maneret. Intenti enim erant magis necessariis curis Michaelis complices, ut scilicet hunc ex carcere eximerent, et publice imperatorem declararent, qui temporis opportuni copiam faceret, cum securitas congrua requireretur: eamque is cito praestitit. Atque tunc per Scyla tractum cadaver misere foedantes, in circo denudatum, iumento sublatum, per omnem plateam tulerunt, postea impositum navigio, cum coniuge et quatuor filiis, Sabbatio, qui in inauguratione imperatoris Constantinus fuit dictus, Basilio item ac Gregorio, nec non Theodosio, in Proten insulam miserunt. Atque ibi cum exsectionis poena afficerentur, Theodosius vitam amisit. Utrumque autem congruente sepultura dignati sunt.

Porro iste Leo, ut quidam perhibent, etiam antequam imperium capesseret, impiae illi haeresi adhaeserat. Quapropter etiam cum ex more

Νικηφόρου τοῦ πατριάρχου τόμον διὰ τινων ἀρχιερέων ἐγγρά-
 ψασθαι τὴν εὐσέβειαν, καταπράξασθαι τοῦτο διανεβάλλετο ἕως
 ἂν αὐτῷ ἢ τῆς βασιλείας ἐπέλθοι διὰ στέφους μεγαλοπρέπεια·
 καὶ καθ' ἡμέραν γε τὴν δευτέραν τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐνσυνεχό-
 5 μενος τῷ ὀρθοδόξῳ τόμῳ διασημῆνασθαι ἀναντιρρήτως ἀπίπατο
 μηδ' ὄλως τῷ τοιούτῳ συνθέσθαι βουλήματι. ὅθεν καὶ τοῖς
 τῆς αἰρέσεως αὐτῷ συνεργοῦς ἐν τῷ παλατίῳ ἀποκατέστησεν,
 δλαιταν πρὸς τρυφήν ἰδιαζόντως τούτοις δαψιλευσάμενος. μεθ'
 ὧν καὶ συνέριθον τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας εὐρών τὸν γραμματικὸν
 10 Ἰωάννην, τὸν καὶ Ἰαννῆν διὰ τὸ τῆς ἀληθείας ἀντίρροπον, τού-
 τοις συνέταξεν. οἷς νευροπρεπῆ πλῆστιν νηπιόφρων ὁ ἀποστάτης B
 προστάττει συγγράψασθαι. καὶ μετὰ δύο χρόνους τῆς βασιλείας
 ἀναίδην ἀποστατήσας, καθάπερ ὁ υἱὸς τοῦ Κίς, τῆς τῶν σεβα-
 στῶν εἰκόνων μετεποίησατο καθαιρέσεως, ἐντεῦθεν καὶ γράψας
 15 παντὶ ἐπισκόπῳ καταίρειν ἐν Βυζαντίῳ τῷ ὑπὸ Μεγαρέων κτι-
 σθέντι καὶ Βύζαντος, κατ' Εὐρώπην συνελθόντων ἐν τῇ τούτου
 πόλει Καρυστίων Μυκηναίων καὶ Κόρινθίων ἄλλων τε πολλῶν,
 φιλοσόφοις ἅμα καὶ ῥήτοροι. καὶ δὴ ὅτε οἱ ἐπίσκοποι τοῖς κατὰ
 πέραν προσήγγιζον, οὐ κατὰ τὸ εἰθισμένον προσεντυγχάνειν τῷ
 20 πατριάρχει ἠφιέμετο, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ἤγοντο καὶ ἄκοντες συνεν-
 δοκεῖν τῷ κακοδόξῳ φρονήματι ἐβιάζοντο. ὧν τοὺς πειθαρχ-
 οῦντας αὐτῷ προσηκούσης ἡξίου φιλοφρονήσεως, τοὺς δὲ μὴ C

2. διανεβάλλετο L.

17. πολήσει L.

19. προσεντυγχάνειν V.

piae nostrae fidei Nicephorus patriarcha ad eum misisset libellum per aliquot sacerdotes primarios, ut professionem fidei inscriberet, id facere distulit, donec sollennitas inaugurationis adesset. Sed altero die eius imperii, cum compelleretur ad subscribendum orthodoxo libello, plane negavit sese accommodaturum illius voluntati. Unde etiam haeresis suae adiutores et collegas in palatium assumpsit, victum ad luxum usque istis peculiariter largiens: cumque cooperatorem in sua doctrina invenisset Iohannem grammaticum, qui et Iannes eo quod veritati adversaretur, hunc inter eosdem cooptavit. Quibus stultus ille desertor mandavit ut novitiam illam fidem conscriberent. Ac post duos imperii sui annos palam deficiens, ut filius Cis, venerandarum imaginum eversionem aggressus est. Mox etiam ad omnes episcopos scripsit, ut se Byzantium conferrent, urbem a Megarensibus conditam ac Byzante, cum ad eam confluxissent per Europam Carystii, Mycenaei, Corinthii, aliique multi, cum philosophis et rhetoribus. cumque ad Propontidem episcopi venirent, permissum illis non est ut pro consuetudine prius accederent ad patriarcham, sed ad ipsum imperatorem ducebantur et vi coacti adgebantur ut consentirent in eius pravam sententiam. Ex quibus illos qui ei morem gerebant comiter et benigne excipiebat, eos autem qui obtem-

πειθομένους αἰκίσεισι παντοδαπαῖς διημείβετο, τὰ Χριστιανῶν παρ' οὐδὲν θεοπίσματα λογιζόμενος, ὡς δῆθεν καὶ ταῖς πρὸς τοὺς Οὐννοὺς εἰρηναίαις συμβάσεισι ταῦτα συνέχεεν, ἐκείνοις μὲν ἀναθεῖς ἐργάσασθαι τὰ ἡμέτερα εἰωθότα, ἐαυτῶ δὲ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν τὰ ἐκείνων θρησκευάματα. δι' ὧν τάχα σεισμοὶ 5 φρικωδέστατοι λοιμοὶ τε καὶ ἀρχιμηρίαὶ καὶ ἐκφλογώσεις ἀέρος, πρὸς τούτοις καὶ ἐμφύλιοι στάσεις κατὰ πόλιν καὶ χώραν πᾶσαν, ἀρχῆθεν τῆς Θεομισοῦς βασιλείας αὐτοῦ μέχρι πολλῶν χρόνων διήρκεσαν, καὶ αὐτῶν τῶν στοιχείων δυσανασχετούτων ὡς τούτου τοῖς κακουργήμασιν. τοιαῦτα τὰ κατὰ δυσσέβειαν αὐ- 10

D τοῦ ἑνοήματα καὶ τεχνάσματα, καὶ τούτοις τὸ ἐπαχθὲς ἐγγρο- νίζον.

Ἄλλὰ καὶ πρὸς τῶν εἴτι λυσιτελοῦντων διέγνωστο, φιλοπο- νίας οὐκ ἔληγεν· δι' ἧς κατὰ γε Θράκην Μακεδονίαν τε πῦσαν καὶ ἕως τῶν ὄριων τῆς Σκυθῶν γῆς πόλεις ἀνεειώσατο, αὐτὸς 15 ἐπελθὼν σὺν στρατιώταισι φάλαγγιν, ὅπως τὰς τε πολεμίων ἐφό- δους ἐκτρέποιο καὶ ταῖς τούτων ἐπισκευαῖς παρέχοι τὸ εὐπερά- τωτον.

Ἦν δὲ τῶ γένει κατὰ συζυγίαν ἐξ Ἀσσυρίων καὶ Ἀρμενίων ἀναφνεῖς, τῶν ἰδίων γεννητόρων ἐπεξαναστάντων αὐτούς τε μαι- 20 φρησαμένων καὶ πρὸς τοῖς τῶν Ἀρμενίων χωρίοις κατὰ φρυγα- V. 13 δεῖαν ἐνοκηνωσάντων, κακίσει τὸν ἀνήμερον θῆρα τεκεῖν· ἐξ ὧν

12. ἐγγρονίζων L. 16. στρατιώταισι L. 20. ἐπεξανιστάντων L.
22. τεκόντων B.

perare nollent omnis generis contumeliis ulcisceretur, Christianorum dogmata pro nihilo reputans; quemadmodum etiam in pacis foederibus cum Hunnis haec conturbavit, illis quidem attribuens nostras consuetudines, sibi autem et suis subiectis illorum caeremonias. Atque ob haec fortasse terrae motus maxime terribiles, luesque et siccitates, et inflammationes aeris, praeterea seditiones in urbe omni et ditione ab initio eius deo invisī imperii per multos annos assidue extiterunt, ipsis etiam elementis indignantibus ob eius scelera. Tales erant impiae eius cogitationes et machinationes, et durans per eas calamitas.

Caeterum in rebus utilibus suscipiendis industria incessabili erat. Qua etiam factum, ut per Thraciam Macedoniamque, etiam usque ad fines terrae Scytharum, multas urbes instauraret, ipse omnia lustrans cum militaribus copiis, ut et hostium incursiones averteret et instaurationes ad finem commode perducendi facultatem praestaret.

Erat autem misto genere ex Assyriis et Armeniis natus, qui in proprios parentes insurrexerant eosque interfecerant atque in Armeniorum finibus in exilio habitaverant, ubi immansuetam hanc bestiam genuerunt.

έτερογενές τι τεράστιον κεκορημάτικεν. Ἀρμενίους δέ φασιν ἐξ Ἀρ-
μένου κληθῆναι τοῦ ἀπὸ Ἀρμενίου πόλεως Θεσσαλίας, ὃς Ἰάσονι
συνεστράτευσεν. ἐκεκρατήκει δὲ Λέων τῆς βασιλείας ζ' ἔτεσι
καὶ μηνὶ ἑκατὰ Θεοῦ ὑψίστου ἐμμανῶς ἀχρησάμενος.

runt. Armenios autem aiunt ab Armeno quodam nomen accepisse ex
Armenio Thessaliae oppido, qui Iasoni fuisset comes expeditionis. Te-
nuit autem Leo imperium septem annis et quinque mensibus erga deum
altissimum furiose insolens.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΟΡΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ.

REGUM LIBER II
DE MICHAELE AMORIENSI.

Α Ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐν ἔτει ςτκθ', ἰνδικτιῶνι ιδ', παρ' ἑλπίδα ἐξ
εἰρκτῆς αὐτοκράτωρ, ὃ τοῦ θαύματος, ἀνηγόρευτο, τῷ τε βα-
σιλικῷ θρόνῳ καθίδρυνται ἔτι ταῖς σιδηροπέδαις ἐπιδεδεσμένον·
ᾧ προσίασιν πάντες οἱ ἐντυχόντες, καὶ τὸ σέβας προσκνητὸν
ἀπονέμουσιν. παμπόλλης οὖν ὥρας παρωχηκυίας, καὶ τῆς κλει- 5
δὸς ἀπούσης μὴ τούτων ἀνεπτυγμένων, Ἰωάννης ὁ ἐκ γένους
Ἐξαβουλίων καὶ τοῦ δρόμου τοὺς λόγους τηρικαῦτα τιθεὶς τοῖς
παροῦσι ταύτην ἐμυστολέκτει τεταμειῦσθαι ἐσθῆτι τῇ ἐνδοτάτῳ
τοῦ φονευθέντος, δι' ἧς αἱ πέδαι ἀποδεδέσμηται. ἐβδόμης δὲ
ὥρας διατελούσης ἄπεισι Μιχαὴλ βασιλεὺς τῷ μεγίστῳ ναῦ σὺν 10
Β ἅμα τοῖς δεδρακόσι τὸ τόλμημα, τῆς θείας τελεταρχίας ἀξιώσῃ-

10. ἄπεισι L.

Porro Michael anno mundi sexies millesimo trecentesimo vicesimo nono, indictione decima quarta, praeter spem ex carcere imperator (o rem mirandam) appellatur et in imperatorio solio collocatur adhuc compedibus vinctus. Ad quem accedunt omnes qui aderant et adorationis honorem deferunt. Multo autem spatio elapso cum clavis non adesset et compedes non essent solutae, Iohannes de prosapia Exabuliorum, tunc temporis cursus publici logotheta, iis qui aderant revelavit eam asservari in intima veste interfecti: qua compedes laxatae sunt. Cum autem septima esset hora, abijt Michael in templum maximum cum patratoribus facino-

ναι, μηδ' ὄλως μήτε τῷ δήμῳ δεμιτωθεὶς μήτε τῷ δέματι τοῦ
 θεοῦ κατερθυρίας, ἀλλὰ τεθαρορηκῶς μάλιστα ἐπὶ τε τοῖς λοι-
 ποῖς συναντήμασι καὶ προρρήσειν, ἔτι δὲ καὶ τοῖς προαναπε-
 φωνημένοις Ἀθιγγάνου παρὰ τινος μάντειος, ὅς τῷ τηρικαῦτα
 5 στρατηλάτῃ τοῦ τῶν ἀνατολικῶν θέματος πεῖραν δεδοκῶς πολ- V. 14
 λῶν ἀποβύσεων διετρένου τὸν Μιχαὴλ καὶ τινὰ ἕτερον τῶν δευ-
 τέρων διαδηματοφορήσειν, σαφῶς ἀπομυνηνόμενος. ἀμέλει
 τούτους ὁ στρατηγέτης διὰ μερίμνης εἶχε πολλῆς ὅπως νυμφίους
 ταῖς ἑαυτοῦ θυγατρῶσιν ἀρμόσαιοτο. ἔξείχετο οἷν τοῦ τοιοῦτου
 10 σκοποῦ, καὶ ποτε τοῦ τὴν ἐπιστασίαν ἔχοντος τῶν εἰς τραπέζαν
 κεκλημένων, ὃν ἀτρικλίνην φημιζουσι, κατὰ τὸ ἔθος εἰσιόντος
 αὐτῷ καὶ τὴν γραφὴν ἐμφανίζοντος, ἀπέπατο τῶν πολλῶν τῆς
 συνιστάσεως, ἐκείνους δὲ μόνους τῆς τραπέζης καταξιώσαι.
 15 ταύτης γοῦν διεντρεπισθείσης καὶ τῶν αὐτοῦ θυγατέρων συνε-
 δριασασῶν, προσιτάττει τούτοις ὁμοταγῆς γενέσθαι αὐτάς. οἱ
 δὲ τῇ ἀπροσδοκίῳ θαμβηθέντες τιμῇ τῆς κατακλίσεως ἀπαναί-
 νονται· ὁ δὲ διακεείμενος ἐπαχθέστερον κατηνύκαζε, καὶ τελευ- B
 ταῖον πείθει κατωκλιθῆναι. διαχύσεως δὲ γεγονούτας, ἕτε κα-
 τεμφορηθέντων αὐτῶν, ἐπιδίδωσι τούτοις τὰς θυγατέρας εἰς γα-
 20 μετάς. οἱ δὲ κατιλιγγιάσαντες τοῦ προστάγματος πρὸς μὲν μικρὸν
 δυσανασχετοῦσιν ἐν τούτῳ τὸ παρ' ἀξίαν αὐτῶν λογιζόμενοι,
 καὶ μάλιστα Μιχαὴλ διὰ τὸ ἐκ πενεστάτων προῆχθαι καὶ τὴν τύ-
 χην ἀνεπιφάντων, ἀλλ' ὁμως πειθαρχοῦσιν ἐγκλεινόμενοι.

4. ἀθιγγάνω L. 5. στρατηλάτει L. 6. τῶν B L, τῶν δύο V.

11. ἀτρικλίνῃ L. ^o *ibid.* εἰσιόντι L.

ris, ut divinam inaugurationem acciperet, plane nec populi metu nec ti-
 more dei absterritus, sed confidens quam maxime cum aliis eventibus ac
 praesagiis, tum quae ei praedicta fuerant ab Athingano quodam vate,
 qui eius temporis praefecto orientalis thematis, cum documenta multo-
 rum eventuum dedisset, clare indicaverat Michaelem et alterum quen-
 dam ex inferioribus diadema gestaturum, perspicue vaticinans. Quare hi
 praefecto magnae curae fuere, ut sponso filibus suis conciliaret. Huic
 itaque scopo intentus erat. Atque aliquando, cum is qui curam invitando-
 rum ad mensam habet, quem a triclinio vocant, ingressus ad eum con-
 signationem ostendisset, noluit multos interesse convivio, illos solos
 mensa dignatus. Cum igitur haec instructa esset filiaeque considerent,
 iubet eos cum illis locum occupare. Qui inopinato honore obstupefacti
 accumbere recusarunt. At is nonnihil offensus coegit postremoque per-
 suasit ut accumberent. Hilaritate autem exorta, utpote ipsis inebriatis,
 tradit eis filias uxores. At illi aestuantes ad hoc iussum paullisper re-
 nuunt, interea indignitatem suam reputantes, praecipue Michael, eo
 quod ex pauperrimis esset ortus et obscurae sortis parentibus: sed ta-
 men morem gerunt, cum urgerentur.

Ἀκηκῶς δέ, ὡς φασιν, ὁ Θωμᾶς τὸν Μιχαὴλ βασιλεύσαντα, ταχέως [κατ' αὐτοῦ] νεωτερισμὸν πολυάνθρωπον ἐντυρέεται κατ' αὐτοῦ. ἀνεκάθεν γὰρ ἀλλήλοις ἀντιπεπονθότως δίσταντο· καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ πυρραπαντὸς τοῦ τῶν ἀνατολικῶν στρατεύματος ἐτύγγανε στρατηγός, οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἐπίμωμος ἀπὸ τε τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ἀθιγγάνων πληθὺν ἐκτρεφούσης, ὡς ἔοικε, καὶ διὰ τὸ τῆς γλώττης ἐλάττωμα καὶ τὸ μὴ ἰκανῶς ἔχειν τισὶ πρὸς ἀνδρείαν νομιζέσθαι, ὁ δὲ Θωμᾶς πᾶσι φιλοστοργούμενος διὰ τε τὸ ἀνδρείοφρον οὐκ ἔλαττον καὶ ἀστεῖον καὶ εὐπροσήγορον, καὶ τῶν βελτίστων οὐκ ἔλαττούμενος Λέοντος, εἰ καὶ σκυθίζων τῷ γένει, πρὸς δὲ καὶ γηραιὸς ὢν, τὸν πόδα πεπῆρωτο. οὗτος οὖν κατασχὼν τοὺς τῶν δημοσίων φόρων πάντας ἀπαιτητὰς ἐγγράφως τὰς νενομισμένας ἀπεκληροῦτο εἰσπράξεις, ἐξ ὧν διανομὰς ἐν λαοῖς ποιησάμενος στρατηγεσίας κατὰ τοῦ Μιχαὴλ ἐγκρατῶς διατίθησιν. οὐδεὶς δὲ τῶν ἐξ ἀνατολῆς ὠρημμένων ἀπελιμπάνετο, οὐδὲ τῆς ἐσπέρας αὐτῆς, οὐ τῶν ἐξ ἔθνων ἐπηλύδων, οὐκ αὐτοχθόνων, οὐ γειτονούτων, οὐ τῆς δουλικῆς μοίρας ὅσον παρῆν μισοδέσποτον, οὐχ ὀλοκλήρων ἔθνων, κατὰ διαφόρους καιροὺς οἳ οὐκ αὐτῷ προσεργύησαν καὶ συνείποντο, οἳ μὲν κατὰ γῆν, οἳ δὲ κατὰ θάλασσαν, νέω Ἑξέρη καὶ ὁμοπίστοις ἀναφανέντι, ὡς ἐντεῦθεν καὶ πάντα τὰ θέματι σὺν τοῖς στρατηγοῖς σπένδεσθαι τούτῳ συνέβαινεν, Ὀλβιανοῦ μόνου, τοῦ τῶν Ἀρμενικῶν στρατηγοῦντος, τούτους περινοίαις

18. ὅσον περ ἦν Β.

Cum autem audivisset Thomas Michaelē imperatorem, tradunt eum statim rebellionem instituisse conflata ingenti hominum multitudine. Ab initio enim inter se contrarii dissidebant: ac Michael quidem erat toti orientalium themati praefectus, sed non parum invidiae obnoxius, cum ob patriam quae Athinganorum multitudinem aiebat, ut videtur, tum propter linguae vitium, tum vero etiam quod non satis strenuus ac fortis putaretur: Thomas contra ab omnibus diligebatur, eo quod fortis et strenuus, nec tamen non urbanus et affabilis esset, atque in rebus optimis Leone non inferior, quamvis genere ad Scythas pertinens, atque insuper senex, et in altero pede mutilus. Iste igitur conciliatis sibi publicorum vectigalium exactoribus, scripto vindicabat exactiones usitatas, unde largitionibus in populum factis militiam contra Michaelē roborat. Nemo ex orientalibus relinquebatur neque ex occidentalibus, non ex advenis quisquam, non ex indigenis, non ex vicinis, non ex iis qui servilis conditionis, si qui essent dominis infensi, quin diversis temporibus ad eum confluerent eumque sequerentur terra marique, novum Xerxem inter suos habitum; ut propterea omnia themata et eorum duces cum eo paciscerentur, Olbiano solo, qui erat Armeniorum dux, his sua

ἐπιπειθεὶς ἄγοντος, καὶ Κατάκυλα τοῦ Ὀψικίου τῷ βασιλεῖ Μι-
 χαήλ γε προσκειμένων. καὶ τοσοῦτον ἐπολυπλασίαζε τὸ πλῆθος
 κατὰ τῶν ὁμοφύλων, ὥστε καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς ἐπ' ἀδείας
 λαβέσθαι καὶ πάσας νήσους καὶ χώρας καταλήξασθαι, καὶ κα- E
 θέξειν ὅλως αὐτούς, εἰ μὴ μετὰ ταῦτα τούτοις διὰ πολλῆς φήμης
 ἀνανταγώνιστος ὁ Θωμᾶς ἀνεδέδεκτο. δι' ὃ καὶ πειρᾶται πρὸς
 αὐτοὺς κηρυκεύεσθαι τρόπῳ τοιῷδε, πανούργως ἐνδελείσας ὅπερ
 αὐτοῖς βουλευτὸν ἤσμενίζετο τῇ ἐκείνου παμπληθεῖ δυνάμει κατα-
 πλαγείσιν. διαπέμπεται οὖν πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην ἀνακαλούμε-
 νος, πολλῶ δὲ μᾶλλον συνασπισμὸν, τῆς βασιλικῆς ἀνθέξασθαι V. 15.
 ἀποπτύσεως. ποιεῖται τοίνυν σπονδὰς μετ' Ἀγαρηνῶν, εἰδήσει
 τοῦ αὐτῶν ἀρχηγοῦ, ἀναδεῖται στέφος βασιλείου παρὰ τοῦ ἀρ-
 χιερέως Ἀντιοχείας Ἰώβ, εἶτα μετ' Ἀγαρηνῶν Ἰνδῶν Αἰγυπτίων
 Ἀσσυρίων Μήδων Ἀβασίων Ζηχῶν Ἰβήρων Καβείρων Σκλάβων
 Οὐννων Βανδήλων Γετῶν καὶ ὅσοι τῆς Μάνεντος βδελυρίας με-
 τεῖχον, Λαζῶν τε καὶ Ἀλανῶν Χάλδων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ
 ἐτέρων παντοίων ἐθνῶν πολυθρόλλητον πανστρατιὰν στρατοπε-
 δευσάμενος ἀπάσης τῆς ἀνατολῆς ἐκνύρευσεν, τελευταῖον μέρει
 τοῖς κατὰ Θράκην προσεμπελάσας ἐλεπολεῖν τὸ Βυζάντιον ἐκβιά-
 ζεται ἰππεῦσιν εὐόπλοις καὶ πετροβολισταῖς τοῖς ὑπὸ χεῖρα πε-
 ζοῖς, ἔτι καὶ σφενδονισταῖς γε καὶ πελτασταῖς ἀμέτροις ἐπιρων- B
 νύμενος, προσέτι μὴν καὶ πολιορκητικοῖς οὐκ ὀλίγοις τεχνάσμασι

1. κατακύλα L. 5. μὴ] καὶ L. 6. ἀνεδέδοκτο L. 14. Κα-
 βείρων] σαβήρων L. 20. ὑπὸ B, ἀπο L.

solertia morigeris utente, nec non Catacyla Opsicii praefecto suis, ut cum Michaelae imperatore manerent. Ac tanta incrementa capit apparatus belli civilis, ut etiam Saraceni auderent insulas omnes et regiones populari et occupare, et omnino eas habituri fuissent, nisi postea Thomas his propter magnam famam maior visus esset quam ut ei se opponere possent. Quod ipse sentiens conatur cum eis per legatos agere, tali modo astute eos inescans ut proponeret quod ipsi vellent et cuperent, ingentibus eius copiis et potentia consternati. Mittit igitur ad eos pacem petens, immo potius societatem, ut auxiliarentur rebellibus imperatoris. Itaque foedus pacis inicit cum Agarenis, sciente duce illorum, coronatur a patriarcha Antiochiae Iobo, deinde cum Agarenis, Indis, Aegyptiis, Assyriis, Medis, Abasiis, Zechis, Iberis, Cabiris, Sclavis, Hunnis, Vandalis, Getis, et omnibus quotquot de Manentis abominabili secta erant, Lazis item et Alanis, nec non Chaldis et Armeniis, aliisque omnis generis nationibus, multarum linguarum exercitu collecto, omnem orientem in suam potestatem rededit, postremo postquam partibus Thraciae appropinquasset, Byzantium occupare vi conatur, equitibus bene armatis et lapidum iactoribus pedestribus, funditoribus item et scutatis innumeris valde roboratus, insuper et machinis bellicis obsidionalibus

κρατυνόμενος. μεθ' ὧν πολλάκις τοῖς κατ' ἡπειρον τέλεσι προσβαλὼν ἄπρακτος ἀποκρούεται, τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς Θεοφίλου αὐτοῖς ἐπιόντος καὶ διαγωνιζομένου τὰ μάλιστα, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ πατρὸς Μιχαὴλ ἕσθ' ὅτε ὑπεξιόντος καὶ τοῖς ὑπεναντίως ἐπιτιθεμένου αὐτόχειρος. ὄφειν ἀμυχανῶν ὁ Θωμᾶς καὶ ἐπὶ ναυμαχίαν προέρχεται, πολλὴν ὀλκάδων σωρείαν ἐπαγόμενος, κάκῃσε παραπλησίως ἐνδυστυχεῖ· αὐταὶ γὰρ τῷ πολεμικῷ πυρὶ κατανάλωντο, τῆς περὶ τούτου παρὰ βραχὺ τὸ πρὶν διολλυμένης εἰδήσεως, τηρικαῦτα δὲ οὕτως ἀνευρεθείσης. Καλλίνικός τις τῶν

C ἔξ Αἰγύπτου, ἀνὴρ ἐχέφρων καὶ αὐτὸς μόνος εἰδήμων τότε, παρρησιασάμενος ἔφη τῷ βασιλεῖ κατὰ Θωμᾶ συμπονήσειν αὐτῷ παρὰ θάλασσαν, εἴπερ προέλοιτο. ὃς τεχνικῶς τότε συνθεὶς τοῖς ναυάρχοις ἐπεχορήγησεν.

Ἐπὶ τρισὶ δὲ ὁ δειλῆιος ἐνεωτερίσατο ἔτισιν. οὗτινος νεωτερισμοῦ ἐπὶ βασιλείᾳ Λέοντος τέρας τῶν ἀποφράδων ὧδε προδέδεικται. ὠράθη κομήτης κατ' οὐρανὸν ἐν σχήματι σελήνων β' λαμπρῶς συνιουσῶν καὶ αὖτις διαιρεθεισῶν κατὰ διαφόρους συστάσεις, ἔξ ὧν ἐκτύπωμά τι ἀκέφαλον ἐπλάσθη ἀνδρός, δηλοῦν πως τῶν μετὰ ταῦτα παρεισαγαγόντων κατὰ Χριστιανῶν τὸ ἀκέφαλον δόγμα τῆς στασιώδους αἰρέσεως, ἢ καὶ Θωμᾶν τὸν ἀλάστορα, ὡς ἔοικε, κεφαλὴν καὶ ἀρχηγὸν ματαιάζοντα τῆς ἔξ

6. σωρείαν L. 9. ἀνευρεθείσης B, ἀναυρεθείσης L. 10. τότε] τότε L. 13. ναυάρχοις L. 16. σελήνων L.

non paucis instructus. Cum quibus moenia urbis versus orientem aggressus, re infecta repellitur, imperatoris filio Theodosio in eos impetum faciente et quam maxime depugnante, cum subinde et pater eius Michael egressus invaderet adversarios proprio Marte. Unde in angustia constitutus, ad navale proelium progreditur, ingentem navigiorum numerum secum ducens. Atque ibi itidem male rem gerit: illa enim omnia bellico igne consumpta fuere. Cuius quidem ignis conficiendi propemodum iam scientia deperdita fuerat, tunc autem sic denuo reperta. Callinicus quidam ex Aegypto, vir prudens solusque eam scientiam habens, sumpta loquendi audacia dixit ad imperatorem se contra Thomam ei sociam operam navaturum ad mare, si vellet: atque is ignem illum artificiose a se compositum praebuit navium praefectis.

Tribus autem annis perditus ille rebellavit. Cuius rebellionis sub imperio Leonis prodigium horrendum sic apparuit. Visus est cometa in caelo sub specie duarum lunarum clare sese coniungentium rursusque separantium per diversas coniunctiones, ex quibus figura quaedam hominis sine capite formata fuit, portendens quodammodo postea invectum contra Christianos dogma rebellis sectae acephalum, vel etiam Thoma illo pestifero tamquam capite et duce vano seditionis externorum in-

ἐτέρων διαστάσιως κεκτημένων πως προεφήτευσεν. ἠνδραγαθήκεσαν δὲ ἐν τούτῳ ὁ τε Ὀλβιανός, καὶ Χριστοφόρος, τηνικαῦτα μάγιστρος γεγονώς, οὗ οἱ υἱοὶ Βαρσάκιός τε καὶ Νάσαρ V. 16 πατρικιοὶ, καὶ Κατάκυλας αὐτοῦ Μιχαὴλ βασιλέως ἐξάδελφος 5 καὶ πατρικίος, περὶ ὧν προδεδήλωται· δι' ὧν τοῦ στασιώτου τὰ φάρμακα διεσκέδαστο.

Καὶ οὕτω φασὶ τὰ κατὰ Θωμᾶν ἀκριβέστερον διεξιτορεῖσθαι. οὗτος γοῦν ὁ μουλτίων, ἐκ πατρίδος οἰκτρᾶς καὶ τύχης ἀφανοῦς γεγονώς, τῶν ἀναγκαίων εἰς τὸ ζῆν χάριν εἰς τὴν 0 Κωνσταντίνου καὶ βασιλεύουσιν πόλιν εἰσῆλθεν, καὶ κολληθεὶς τινι τῶν πατρικίων (Βαρδάνης οὗτος ἦν ὁ λεχθεὶς) ἐγκλήματι μὲν μοιχείας παρὰ τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἑάλω, ἣν ὑπέθετο καταπράξασθαι τούτῳ Νικηφόρος ὁ τηνικαῦτα τὸ βασιλεύειν λαχὼν, τῷ 5 Βαρδάνῃ βασκαίνων διὰ τὴν προσοῦσαν καλοκάγαθίαν αὐτῷ· φεύγων δὲ τὴν ἐπὶ τῇ μοιχείᾳ δίκην, ἣν καταπράξασθαι μὲν B ἐπειράθη, οὐκ εἰς ἔργον δὲ προέβη, εἰς Συρίαν ἀπέδρα. καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Χριστὸν ἐξήρηται πίστιν, καὶ χρόνον συχρὸν ἐν αὐτοῖς διατρέψας, ὡσεὶ ἑ καὶ κ' παρελκυσθῆναι ἐνιαυτούς, ψευδῆ φήμην ἑαυτῷ περιποιεῖται, Κωνσταντῖνον εἶναι αὐτὸν εἰσηγούμενος τὸν Λέοντος καὶ Εἰρήνης. οὗτος δὲ ἄρα 10 διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν τρόπων μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἰστέρηται καὶ ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνισται μετὰ βραχὺ τῆς ἐκπτώσεως, καὶ ὁ τοῦδε νεκρὸς ἔν τινι κατετέθη σορῶ τότε τῶν

1. προεφύτευσεν L.

structae quodammodo praenuntians. Strenue autem rem gesserunt in hoc bello Olbianus et Christophorus, tunc magister factus, cuius filii Barsacius et Nasar patricii; Catacylas item ipsius Michaelis imperatoris patruelis, et ipse patricius, de quibus a nobis iam dictum. Per hos rebellis illius venena dissipata.

Hoc etiam modo dicunt de Thoma rem accuratius per historiam tradi. Iste rebellis, ex patria misera et conditione obscura oriundus, rerum ad vitam sustentandam necessariarum gratia in Constantini imperatoriam urbem venit. Cumque se applicasset cuidam patricio (Bardanes iste fuit, de quo diximus), crimine adulterii ab hoc viro reus fuit factus, ad quod perpetrandum hortatus eum fuerat Nicephorus illo tempore imperator, Bardani invidens propter insitam ei probitatem. Reus autem factus crimine adulterii, quod perpetrare quidem conatus fuerat, sed in actum non devenerat, in Syriam profugit. Ac primum quidem fidem in Christum abnegavit: dein cum satis longo tempore inter ipsos habitasset, elapsis iam viginti quinque annis, falsam famam sibi acquirit, Constantinum se esse dictitans, illum Leonis et Irenes filium. At is propter morum improbitatem et oculis et imperio orbatus fuerat, ac non multo post, ut imperio exciderat, e medio sublatus fuit, cadaver autem

ἐν τῇ βασιλευούσῃ σεμνείων. ἀλλ' ὕγε παλαμναῖος οὗτος ἀνὴρ
 μετὰ Σαρακηνῶν διαζῶν, ὑποσχέσει τούτους ἐπαίρει λαμπραῖς,
 ὡς ὑποτελῆ ποιήσιν αὐτοῖς τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν, εἰ καὶ χρήματα
 C ἰκανὰ καὶ στρατὸν ἀξιόχρεων δοῖεν πρὸς τὸ ἔργον αὐτῶ. καὶ δὴ
 τῶν αἰτουμένων τυχῶν ἐκστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων εὐθύς, ποιεῖ-5
 ται δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγχειρουμένων νῖδον ἀνθρώπιόν τι
 μῖξοβάρβαρον εὐρηκῶς, μετὰ τῆς ψυχικῆς φανλότητος καὶ ἀνοίας
 ἔτι δὴ καὶ δυσμορφίαν σώματος δυστυχοῦν καὶ τᾶλλα τῶν τού-
 του· ὃ δὴ καὶ Κωνσταντίον ἐπιτρέπει καλεῖσθαι, ἀπόμοιράν τε
 τούτῳ Σαρακηνῶν στρατεύματος δοὺς σὺν αὐτῷ εἰς τὰ Ῥωμαίων 10
 εἰσβάλλει ἤθη. Λέων δὲ τότε καιροῦ τούτων ἦν βασιλεὺς, ὁ
 Βάρδα μὲν τοῦ πατρικίου νιός, ἕξ Ἀρμενίαν δὲ κατάγων τὸ γέ-
 νος· οὐ πολυωρίας δὲ ἀξιώσας τὸ ἐπιφνὲν Ῥωμαίοις κακόν, σχε-
 D διάσας δὲ πλῆθος στρατεύματος βραχὺ καὶ καθηγεμόνα στρα-
 τιώτην μᾶλλον ἢ στρατηγὸν ἐπιστήσας κατὰ Θωμᾶ ἀποστέλλει. 15
 καὶ δὴ τῶν στρατευμάτων ἀμφοτέρων συμπεσόντων ἀλλήλοις
 κατὰ τι τῶν ἐν τῇ ἔο χωρίων, πταίει μὲν ὁ τοῦ βασιλέως στρα-
 τὸς καὶ εἰς φυγὴν τρέπεται· ἐπ' ἀδείας δὲ ὁ ἀποστάτης γενόμε-
 νος πάντα πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἐπιτρέχει καὶ πρὸς βίαν τὰ ἐαν-
 τοῦ ποιεῖται φρονεῖν. 20

Οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ Μιχαὴλ Λέοντα φρονεῖ καὶ
 τὴν βασιλείαν ἐκδέχεται. ὁ δὲ γε στασιάρχης Θωμᾶς, ὡς μὴ

2. τούτοις ἐξάιρει L.

8. δὴ] δὲ L.

14. οὐ βραχὺ L.

eius loculo impositum in quodam augustali imperatoriae urbis. Iste vero sceleratus homo cum apud Saracenos viveret, pollicitationibus istos sollicitavit, se tributarium illis facturum Romanorum imperium, si et pecunias, quantum satis, et exercitum idoneum ad eam rem ei praebeant. Et ecce petitis potitus mox expeditionem suscipit in Romanos: adoptat etiam propter magnitudinem rerum susceptarum, filium homuncionem quendam semibarbarum nactus, cum animi improbitate et amentia etiam corporis et deformitate et ceteris laborantem, atque Constantium iubet appellari, cumque partem ei Saracenorum exercitus tradidisset, cum illo in Romanorum ditionem impetum facit. Leo illo tempore erat imperator, Bardae quidem patricii filius, sed genus ducens ex Armeniis. Cum autem hic non magna cura dignum existimaret imminens Romanis malum, ex-temporaliter opera collegit numerum copiarum exiguum, impositoque eis duce, aut gregario potius milite quam duce, contra Thomam misit. Ac concurrentibus utrinque exercitibus apud oppidum quoddam in oriente, vincitur imperatoris exercitus atque in fugam vertitur. Cumque sine metu esset desertor, per totum orientem grassabatur omnesque vi cogebat suarum esse partium.

Nec multo interiecto tempore Michael Leone interfecto imperium suscipit. Princeps autem seditionis Thomas, ut cui non esset satis

ἀρκούσης αὐτῷ τῆς κατὰ γῆν ἐπικρατείας σχεδὸν ἀπάσης, ἤδη τὸ ναυτικὸν ἅπαν τὸ ὑπὸ Ῥωμαίους ὄν, πλὴν τοῦ βασιλικῷ κληθέντος, ὑποποιεῖται, καὶ ναῦς πλείστας ναυπηγήσας ἐτέρας σίτου τε παραπομπούς καὶ ἵππων τὰς τε πολεμιστηρίους, ταύτας E
 5 κατὰ Λέσβον κελεύει μένειν αὐτόν· ὁ δὲ ἅμα μυριά ἢ τινὶ στρατῷ καταλαμβάνει τὸν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου πορθμόν, κατὰ νότον δὲ λιπὼν ἑαυτοῦ τὸν ψευδοκωνσταντίον καὶ ποιηθέντα υἱὸν ἅμα μεγίστη δυναστεία τῶν προκατειλημμένων αὐτῷ V. 17
 τὰ λοιπὰ καταδραμεῖν ἐπιτρέπει. δαιμόνων δὲ εἰσηγήσει οὗτος καὶ μαντεῖαις ἡγμένος χρόνου ἡμέραν τοῖς συμπόταις προλέγει καθ' ὃν τῇ βασιλευούσῃ προέλθοι πόλει ἐν ἀρρήτῳ δόξῃ τινί· ἤδη δὲ τῆς κυρίας ἐνστάσης αὐτῆς τῷ ὑπὸ τὸν Ὀλβιανὸν περιπίπτει στρατῷ, οὗ πρὸς βραχὺ μὴ ἐνεγκῶν τὴν ὁρμὴν φεύγει τε καὶ εὐθέως ἀλλίσκεται. καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ γενναῖος Ὀλβιανὸς ἐκτεμῶν πέμπει τῷ βασιλεῖ Μιχαήλ· ὁ δὲ τῷ στασιώτῃ ταύτην καὶ ψευδωνύμῳ ἀποστέλλει πατρί. ἀλλ' οὗτος μὲν οὐδέν τι τῆς ἀπονομίας ἠφίετο, ἀλλ' ἅμα τῷ νηίτῃ Λέσβοθεν ἤκοντι στόλῳ, καὶ αὐτὸς ναυσὶν ἵππων αἰσθητῶς κεχορημένος, νύκτα διασκοπήσας ἀσέλῃον, ἐκ παραλίου τοπίου τινὸς ὃ δὴ πρὸς τῶν ἐγγωρίων καλεῖται Ὀρκόσιον, πολλαχοῦ περιουῖται τῆς Θρακίας λαθῶν, εἰρῶν δὴ πάντας Θρακίας κατηκόους αὐτῷ, καίτοι τοῦ βασιλέως, ὅτε δὴ φήμῃ περιηγγέλη ὡς διαβαίνει ναυσὶν ὁ ἀποστάτης τὸν κατὰ τὴν Ἀβυδὸν τῆς θαλάττης πορθμόν, ἐνστρα-

6. σειστοῦ L.

21. εὐρῶν δὲ L.

22. φήμῃ περιηγγέλει L.

obtinerere terram fere omnem, etiam rem nauticam universam Romanorum, excepta classe illa quae imperatoria dicebatur, in suam potestatem redigit, navesque plurimas fabricatus alias tritico et equis portandis, bellicas item, apud Lesbum exspectare iubet: ipse autem cum innumeris copiis occupat fretum inter Sestum et Abydum. Cumque Pseudoconstantium, quem adoptaverat in filium, cum maxima multitudine a tergo reliquisset, ea quae ipse nondum occupasset et reliqua essent pergrassari iubet. Iste porro daemonis monitis et vaticiniis impulsus tempus et diem praedicat convivis suis quo imperatoriam urbem esset ingressurus cum gloria quadam ineffabili. Iamque instante statuto illo die, in Olbiani exercitum incidit; cuius impetum cum ad breve tantum tempus sustinisset, fugam arripit statimque capitur. Eiusque caput egregius ille Olbianus amputatum mittit imperatori Michaeli: iste autem rebeli et patri falsi nominis transmittit. Sed is nihil a dementia remisit, verum una cum classe a Lesbo veniente, et ipse hippaginibus utens, nocte observata illuni, a maritimo quodam oppido quod ab illius loci hominibus vocatur Horcosium, in diversis Thraciae locis clam appulit invenitque Thraces universos sibi addictos; quamvis imperator, cum fama nuntiaret rebellem navibus traicere fretum apud Abydum, exercitum quandam

τεύσαντός τε κατ' αὐτοῦ ὀλιγίστω στρατῶ καὶ ἐκ πασῶν πόλεων Θρακικῶν ὡς συμμαχήσουσι βασιλεῖ πίστει λαβόντος· ὁμοῦς ταύτας ἀπάσας παρ' οὐδέν θεμένων αὐτῶν, πολὺς ὁ τύραννος ἐγγένοι, καὶ τούτων προσρύντων αὐτῶ. παραχωρῆμα ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν πόλιν ὑπονοσθεῖ, καὶ ὡς ἐνῆν τὰ κατ' αὐτὴν 5 ἀσφαλέστατα διαθείς, πεζὸν ἅμα καὶ ναυτικὸν συναθροῖζει στρατὸν ἐκ τῶν κατ' ἀνατολὴν ἤδη τοῦ ἀποστάτου ὑποχωρήσαν-
Cτος πρὸς γε βραχὺν χρόνον τῆς τυραννίδος ἀπηλλαγμένον. ἐνίησι δὲ βασιλεὺς καὶ πῦρ πολεμιστήριον ταῖς ναυσί, καὶ τὴν σιδηρᾶν σχοῖνον ἀπ' ἀκροπόλεως μέχρι τοῦ πέραθεν φρουρίου διέτεινεν, 11 ὡς ἂν τὸ κατὰ τὴν πόλιν καλούμενον Κέρας μὴ ἐκ τοῦ στόλου τῶν ἀντιπάλων πημαίνοιτο. Γρηγόριον δέ, πύλαι μὲν χρηματίσαντα στρατηγόν, δι' αἰτίας δὲ βασιλεῖ γεγονότα καὶ διὰ τοῦτο εἰς Σκυρον, μίαν τῶν Κυκλάδων νήσων, φυγαδευθέντα, λαβῶν ὁ ἀποστάτης, ἅτε δὴ προσχωρήσαντα αὐτῶ, χειροτονεῖ στρα- 16 τεύματος ἡγεμόνου μυρίων ἀνδρῶν, καὶ τοῦτον πρόδρομον αὐτοῦ κατὰ τῆς βασιλευούσης προπέμπει, ἀλλὰ δὴ καὶ στόλον ναυτίλων ἀνδρῶν, ἵνα δὴ ἄμφω κατὰ ταῦτόν ἐν τῇ Κωνσταντίνου γένοιτο πόλει. καὶ δὴ γέγονε τοῦτο ταχέως, συνελθόντες ἀλλή-
Dλοῖς ἀπὸ τε γῆς καὶ θαλάττης κατὰ τὰς Βαρβύσου τοῦ ποταμοῦ 21
 ἐκβολάς, οὐδὲ τῆς σιδηρέας ἐξαρκισιάσης σειρᾶς κωλύσαι τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον πλοίων. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸς σὺν

6. πεζῶν ἅμα καὶ ναυτικῶν L.
 19. ταχαιώς L.

8. βραχὺ χρόνον L. 18. κατ' αὐ-
 τὸν L.

perexiguum eduxisset contra eum et ex omnibus civitatibus Thracicis fidem auxilii praestandi et societatis accepisset. Sed istis eam negligentibus, magna incrementa capit tyrannus, his etiam ad eum confluentibus. Statim igitur imperator in urbem revertitur, atque ut licebat ea firmata, terrestres simul et navales collegit copias ex orientalibus, qui post discessum desertoris iam aliquantisper tyrannide liberati erant. Immisit autem imperator etiam ignem bellicum navibus, atque ferream catenam ab arce usque in castellum ex adverso extendit, ne urbis Keras quod vocatur (i. e. Cornu) ab hostili classe infestaretur. Porro Gregorium, qui olim quidem fuerat dux militaris, sed in offensionem imperatoris venerat atque ob id in Scyrum unam ex Cycladibus insulis relegatus fuerat, hunc inquam nactus desertor, utpote ad ipsum se conferentem, praeficit exercitui decem mille virosum, atque hunc praecursorem suum adversus imperatoriam urbem mittit, simul autem et classem nauticumque exercitum, ut ambo eodem tempore Constantinopolin pervenirent. Id quod cito admodum factum fuit, cum convenissent terra marique ad Barbysi fluvii ostia, neque ferrea illa catena valuisset prohibere adventum navium hostilium. Nec multo post ipse etiam cum octoginta millibus ad-

π' χιλιάσιν ἐπιστατεῖ τῇ πόλει, ἐπὶ δὲ τῷ προτέρως ποιηθέντι
 νιῶ καὶ ἕτερον ἀναδείκνυσιν, Ἀναστάσιον ὄνομα, πάλαι μὲν εἰς
 τοὺς καλουμένους τελέσαντα μοναχούς, εἰς κοσμικῶν δὲ τρόπων
 φανλότητι τάξιν ἐληλυθότα, αἰσχρὸν τὸ εἶδος, ὥστε δοκεῖν ἔξ
 5 οἰνοποσίας Ἰνδογενῆς εἶναι, μοχθηρότερον τῇ ψυχῇ ὑπὸ ἐμπλη-
 ξίας ἐσχάτης. μετὰ τούτου σὺν καὶ παντὸς τοῦ στρατοῦ προσ-
 βάλλει τῇ πόλει, ἅμα τῷ φανῆναι οἰόμενος ἀνοιγῆναι τὰς πύλας
 αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ τῆς ἐλπίδος διαμαρτάνει, τῶν πολιτῶν μεθ'
 ὕβρεων ἀποπεμψάντων αὐτόν, σκηνοῦται κατὰ τῶν σεβασμίων
 10 Ἀναργύρων νεῶν, καὶ πάντας ἔσχεν ὑπηκόους τοὺς κατὰ τὸν
 Θράκιον οἰκοῦντας Βοούσπορον. εἶτα πόλεμον μετὰ τῆς πόλεως V. 18
 συγκροτεῖ τοξεύμασιν ἀφάτοις καὶ τοῖς ἐκ τῶν πετροβόλων λίθοις
 ὀργάνων, μάλα δὴ κατὰ μέρος τῶν Βλαχερνῶν ἐλπίζων ταύτην
 ἐλεῖν. ὄθεν δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἀναβὰς ἐπὶ τῆς ὀροφῆς
 15 τοῦ τῆς Θεοτόκου ναοῦ τὸ πολεμικὸν σημεῖον πῆγνυσι, κελεύει
 δὲ καὶ Θεόφιλον τὸν υἱὸν λαβεῖν γε τὸ νικοποῖον τοῦ σταυροῦ ξύ-
 λον καὶ τὴν σεβαστὴν ἐσθῆτα τῆς Θεομήτορος, καὶ περιελθεῖν
 τὸν τοῦ Βυζαντίου τείχους περίβολον μετὰ λιτανείας, σὺν ἅμα
 τῷ ἱερῷ κλήρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις πολιταῖς, τῆς Θείας ἐπικουρίας
 20 δεόμενον. παρατάττεται δὴ παντοίῳ πολέμῳ εἶδει ὁ ἀποστάτης
 καὶ μηχαναῖς· ἀλλ' ἔξ ὑπερδέξιου οἱ τοῦ βασιλέως ταῖς τε βο-
 λαῖς καὶ τοῖς ἀντιμηχανήμασι κεκρημένοι διωθοῦνται τοὺς ἐναν- B
 τίους, ὥστε καὶ κλίμακας καὶ χελώνας κριοὺς τε καὶ πᾶν εἶ τι

1. ἐπίσταται L.

4. φανλότητα L.

fuit ad urbem. Adoptavit etiam, post priorem adoptivum filium, alte-
 rum quoque, Anastasium nomine, qui olim quidem monachus fuerat, sed
 ad secularium improbitate morum ordinem defecerat; turpi facie, ut vi-
 deretur ob vinolentiam ex India oriundus, sed peiore animo propter ex-
 tremam vecordiam. Cum isto igitur et universo exercitu accedit ad ur-
 bem, simul atque apparuisset putans apertum iri portas sibi. Cum au-
 tem haec spes eum fefellisset, civibus eum cum contumelia ableganti-
 bus, tabernacula ponit apud venerabilium Anargyrorum templum, omnes-
 que habuit sibi subiectos eos qui in Thracio habitabant Bosporo. Deinde
 bellum adversus urbem instaurat cum sagittis innumeris et lapidibus ex
 machinis ad id paratis, potissimum a parte Blachernarum sperans se
 eam capturum. Quapropter et Michael, conscenso tecto templi deiparae,
 belli signum figit: iubet etiam Theophilum filium sumere lignum crucis
 victoriae efficiens venerandamque vestem deiparae, et obire moenium
 Byzantii ambitum, supplicando, una cum sacro clero aliisque civibus,
 divinum auxilium implorantem. Oppugnat ergo desertor omni genere
 bellandi atque machinis. Sed ex superiore loco ii qui erant cum imper-
 ratore, iactibus et machinis contra instructis usi, repellunt adversarios,
 ita ut scalas et testudines et arietes et quidquid eiusmodi esset instru-

τοιούτον ὄργανον λιπόντας ὑπὸ τὰς ἰδίας διαδρᾶναι σκηνάς. ἀλλὰ καὶ ὁ ναυτικὸς τοῦ ἀποστάτου στρατοῦ καὶ αὐτὸς τῷ ἡγρῷ κεχηρμένος πυρί, κυκλοῖ τὴν πόλιν τούτω τε καὶ τοξεύμασιν ἀριθμοῦ πλείοσι, πρὸς δὲ καὶ τετρασκελείσιν ἐλεπόλεσι καλουμέναις, πνεύσαντι ἐναντίῳ πνεύματι ἀποκρούεται, ἅτε δὴ καὶ χει- 5
μερίου τῆς ὥρας οὔσης.

Ἦδη δὲ τοῦ ἡλίου ταῖς ἀρκτώσις οὐκ ἔσονται ἐπιθέοντος διὰ τε τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ προσβάλλει τῇ πόλει κατ' ἐκεῖνο μάλα τὸ μέρος ὃ δὴ Κέρας τὸ σχῆμα καλεῖται, τε- 10
τρασκελεῖς ἐλεπόλεις κατασκευάσας καὶ ἐκ τῶν πεμπομένων δι' 10
C αὐτῶν ἀπὸ τῶν νεῶν λίθων κατασειεῖν τὸ τεῖχος οἰόμενος. ὁ δὲ γε βασιλεύς τισι τῶν ἐναντίων διὰ τοῦ τείχους εἰς λόγους ἦλθεν ἀμνηστίαν τῶν ἐργασμένων αὐτοῖς ἕξιν, εἰ μεταμεληθεῖεν, παρεγγυῶν· οὐ πείθει δὲ τούτοις, ἀλλὰ στρατόν τινα καθοπλί- 15
σας ὀλίγιστον, ἀθρόον τῆς πόλεως ἕξεισι καὶ τοὺς ὑπαντήσαντας 15
αὐτῷ κατὰ κράτος νικᾷ, καὶ κατὰ θάλατταν δὲ τοσοῦτον ὥστε τὰ πλοῖα πρὸς γῆν διοκείλαντας συνδεδεμένα πρὸς τοὺς ἐκ τῆς χέρσου μαχομένους ἀναφυγεῖν καὶ τὸν ἐκ θαλάττης ἀπαγορευσα- 20
σθαι πόλεμον, ἐκόντας τε πολλοὺς τῶν πολεμίων προσχωρῆσαι τῷ βασιλεῖ. ἐν οἷς καὶ Γρηγόριος, συνελκύσας ἑαυτῷ καὶ τινα 20
D μοῖραν βραχεῖαν στρατοῦ καὶ κατὰ νίκτα τινὰ λαβόμενος εὐκαι-
ρίας, φεύγει πρὸς τὴν Θράκην καὶ κατὰ νώτου γίνεται τοῦ τυ-

1. λιπόντας L.

3. κυκλῶν conl. B.

9. μάλα] fort. πά-

λιν. 15. ἀθρόον L.

17. διοκείλαντα L.

22. νώτου L.

menti relinquerent inque sua diffugerent tabernacula. Sed et navalis exercitus desertoris ipse etiam humido utens igne, oppugnans urbem illo, et sagittis innumeris, insuper et machinis quaternorum crurum, flante adverso vento reicitur.

Sole autem iam septentrionalia lustrante, terrestri et navali exercitu oppugnat urbem, illa praecipue parte quae Keras (i. e. Cornu) a figura vocatur, machinas cum quaternis cruribus fabricatus, atque missis per eas lapidibus e navibus muros se concussurum putans. Ceterum imperator cum quibusdam ex hostibus de muro collocutus oblivionem et veniam patratorem, si paenitentiam prae se ferant, promisit, sed non persuasit. Itaque postquam exercitum perexiguam armasset, subito ex urbe erumpit et occurrentes sibi magna strage vincit; pariter et in mari, ut navibus ad terram actis et colligatis, ad eos qui in continente pugnabant confugerent, in mari pugnare haud sustinentes, multique ex hostibus ad Michaellem deficerent; inter quos et Gregorius, abstrahens se cum partem quandam exiguam exercitus, atque nocte quadam nactus opportunitatem, properans se confert in Thraciam et a tergo fit tyranno.

ράννου. ἀλλ' ὄγε στασιάρχης ἅμα τῷ τοῦτο μαθεῖν στρατεύει
 κατὰ Γρηγορίου, καὶ τοῦτον καταλαβὼν ἀναιρεῖ, καὶ πάλιν εἰς
 τὴν πόλιν ἐλθὼν τῆς ἐξ ἀρχῆς ἔχεται προσεδρειας, γράμμασί τε
 πεπλασμένοις, ὡς κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν εἴη νενικηκώς, τῷ
 5 κατὰ τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους ἀπάσας ναυτικῶ ἑξαπατήσας
 ἀναχθῆναι κελεύει καὶ τῷ βασιλεῖ διαμάχεσθαι. καὶ δῆτα πλοῖα
 σιταγωγὰ τοῖς πολεμιστηρίοις προσκαθοπίσαντες πανθυμαδὸν
 ἀναπλέουσι, προσορμίζονται τε τῇ τῶν καλουμένων Βυρίδων E
 ἀκτῇ, τῶν προτέρων οὐκ ἐλάττους οὔσαι τὸ πλήθος· καὶ γὰρ
 10 εἰς ν' καὶ τ' ὁ τούτων ἠΰξητο ἀριθμὸς. ἔμελλε δὲ ἄρα ἔκ τε νο-
 τίου μέρους καὶ βορείου τῆς πόλεως αὐτῇ προσβαλεῖν ταῖς ναυσίν.
 βασιλεὺς δὲ προφθάσας ἀποστέλλει πυρφόρους ναῦς, αἱ δὲ ταῖς
 τῶν ἐναντίων ναυσὶ κατὰ τὸν εἰρημένον ἐπιθέμεναι χῶρον, ὡς V. 22
 μὲν ὀλοκαυτοῦσιν αὐτῶν, ὡς δὲ σκεδαννύουσιν, τὰς πλείους δὲ
 15 τούτων αὐτῶν συλλαμβάνουσιν ἀνδράσιν αὐτοῖς καὶ τῷ βασιλεῖ
 προσάγουσιν.

Ἀκηκῶς δὲ Μορτάγων ὁ κύριος Βουλγαρίας ὅσα τε καὶ
 οἷα κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν συνηνέχθη γενέσθαι, διαπρεσβεύε-
 ται πρὸς βασιλέα καὶ συμμαχεῖν αἰτεῖται αὐτῷ· αἱ γὰρ ὑπὸ
 20 Λέοντος τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτοὺς τριακοντούταις σπονδαὶ ἤδη
 τὴν πρώτην δεκαετηρίδα συνεπλήρουσιν σχεδόν. ἀποδοχῆς δὲ με-
 γάλης ὁ βασιλεὺς τὴν γνώμην αὐτῶν ἀξίαν κρίνας ἀπολογεῖται μὴ

1. τῷ om. L.
22. ἀξίως L.

6. καὶ δὴ τὰ L.

11. προσβαλλεῖν L.

Sed rebellionis princeps, simul atque id intellexit, cum militari manu
 aggreditur Gregorium captumque interficit, reversusque ad urbem obsi-
 dionem continuat, litterisque fictis, quasi terra marique vicisset, deci-
 piens, naves e Graecia insulisque universis subvehi iubet ad proelium
 cum imperatore committendum. Itaque navibus vehendo frumento belli-
 cisque instructis unanimiter provehuntur appelluntque in littore Byri-
 densi, haud minore numero quam priores: nam ad ccc. earum excreve-
 rat numerus. Erat autem et ab australi et a boreali parte urbem navi-
 bus aggressurus. Sed imperator praeveniens misit igniferas naves, quae
 hostiles naves in loco praedicto adortae partim comburunt integras, par-
 tim dispergunt, plerasque autem capiunt una cum hominibus et impera-
 tori adducunt.

Cum autem audivisset Mortagon Bulgariae dominus quae quantaque
 imperatoriae urbi accidissent, per legationem agit cum imperatore, de-
 poscitque sibi societatem belli. Nam foedus illud tricennale sub Leone
 imperatore cum ipsis factum iam fere primum decennium implebat. Sed
 imperator, quamvis magnopere probandam iudicaret voluntatem ipsorum,
 se excusavit, haud oportere eos inter quos conventum sit tanto tempore

χρῆναι τοὺς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὠμολογηκότας Χριστιανικῶν αἱμάτων ἀφέξασθαι ἐπὶ τῷ τῶν στασιωτῶν πολέμῳ τὰ καλῶς
 B δόξαντα καταλύειν· φιλοφρονησάμενος δὲ αὐτοὺς τῆς προθυμίας ἀξίως πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἀποστέλλει. ἀλλ' οὗτοι μὲν κατ' οὐδὲν τῶν τοῦ βασιλέως φροντίσαντες λόγων κατὰ τε τοῦ τυράννου 5 στρατεύουσι καὶ εἰς τὰ Ῥωμαίων εἰσβαλόντες ἤθη κατὰ τὸν Κηδούκτου καλούμενον στρατοπεδεύονται χῶρον. μαθὼν δὲ ὁ ἀποστάτης τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Βουλγάρων ἔφοδον, τοῦ καταλειφθέντος αὐτῷ ναυτικοῦ λόγον οὐδένα ποιεῖται, ὅθεν δὴ τοῦτο πᾶν τῷ βασιλεῖ προσχωρεῖ· ὅλος δὲ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ γεγονῶς 10 ἀπαίρει μὲν τοῦ προσεδρεύειν τῇ πόλει, κατὰ δὲ τὸ εἰρημένον χωρίον προσβαλὼν τοῖς Βουλγάροις κατὰ κράτος ἠττῆται. καὶ πλείστοι μὲν τῶν αὐτοῦ κτείνονται καὶ πυρπολοῦνται πρὸς τούτων· οἱ δὲ περιλειφθέντες ὡς εἶχον σθένους σκεδάννυνται που. 15 λείαν δὲ πολλὴν τῶν πολεμίων οἱ Βούλγαροι συμφορήσαντες πρὸς τὴν ἑαυτῶν ὑποστρέφουσιν.

Οὐκ ἀπολήγει δὲ καὶ οὕτως πράξας κακῶς τῆς ἀπονοίας ὁ τύραννος, ἀλλὰ τοὺς σκεδασθέντας συλλέξας [καὶ] πρὸς τὴν καλουμένην Διάβασιν, ἅτε δὴ πρὸς τὸ στρατοπεδεῦσαι πάντα οὐσαν ἐπιτηδεῖαν, διὰ τε τὴν τῶν ἵππων νομὴν καὶ πρὸς τὴν ἄλλην 20 χρεῖαν τῶν ἀνθρώπων ἀφθονωτέραν τυγχάνουσαν, ἐκεῖσε σκηνοῦται τῷ τέλματι τοῦ χωρίου θαρρήσας, ἐκεῖθὲν τε ὡσπερ ἐξ ἀκροπόλεως, ὄντως τύραννος ὢν, συχνὰς ποιεῖται καταδρομὰς καὶ τὰς πλησιαζούσας πυρπολεῖ κώμας. ὅπερ δὴ μαθὼν ὁ βα-

abstinere a Christiano sanguine, propter rebellium bellum ea quae recte probassent et decrevissent rescindere. Condigne ergo pro ipsorum promptitudine atque humane exceptos habitosque in patriam dimittit. Sed isti, nihil curantes imperatoris dicta, adversus tyrannum infesto exercitu proficiscuntur, atque apud Cedocti locum ita dictum castra ponunt. Porro desertor, cognito Bulgarorum hostili adventu, relictæ quidem a se classis rationem habet nullam; unde etiam ea tota imperatori se adiunxit: totus autem terrestri exercitui intentus ab obsidenda urbe discedit et apud praedictum locum congressus cum Bulgaris ingenti clade afficitur, plurimique suorum occiduntur et cremantur, reliqui autem quantum possunt fugientes disperguntur. Multis autem spoliis hostium congestis Bulgari in patriam revertuntur.

Non desinit tamen, quamvis re ita male gesta, tyrannus insanire. Sed postquam dispersos collegisset, ducit ad Diabasin locum ita dictum, castris omnino idoneum, pabulis equorum rebusque aliis ad usus hominum abundantiore: illic tabernacula ponit, palude illius loci tutum se fore ratus, atque inde tanquam ex arce verus tyrannus crebras facit incursiones proximisque vicis incendiis vastat. Quo intellecto imperator

σιλεύς Μιχαήλ, ὡς εἶχε δυνάμειως, εὐαρίθμητον σχεδιάζει στρα- D
 τὸν καὶ κατὰ τοῦ τυράννου πρὸς τὸν εἰρημένον ἔρχεται χῶρον
 σὺν κόσμῳ στρατηγεσίας παντί, λόγοις καὶ ταῖς ἄλλαις ὑποσχέ-
 σεισι τοὺς συνόντας ἐπιρωινύς. ὁ δὲ τύραννος πλήθει πολλῶ
 5 δὴ μάλα ὑπαντιάζει τῷ βασιλεῖ, σχηματίζεται τε φυγὴν, ὥστε
 τὸν τοῦ βασιλέως στρατοῦ διαλυθῆναι συνασπισμόν· διαμαρτά-
 νει δὲ τοῦ σκοποῦ, μήτε τὴν τάξιν τοῦ βασιλικοῦ διαλύσας στρα-
 τοῦ, μήτε τοῖς ἑαυτοῦ συναφθῆναι οἷός τε γεγονώς, ἀλλὰ τῶν
 ἐναντίων μὴ ἐνεγκῶν τὴν ὁρμήν, ὡς εἶχε τάχους, χρῆται φυγῇ
 10 καὶ πρὸς τὴν Ἀρκαδιούπολιν σὺν τισι τῶν ἑαυτοῦ διασώζεται. E
 ὁμολογήσαντας δὲ αὐτῷ τοὺς πλείστους τῶν στασιωτῶν ὁ βασι-
 λεὺς εἰληφῶς ἐπέρχεται τῇ πόλει αὐτῇ καθ' ἣν ὁ τύραννος διεσώ-
 ζετο, χάρακά τε περιβάλλει αὐτῇ καρτερόν κύκλω. ὀλιγίστους
 δὲ ὁ ἀποστάτης ἔχων ἔνδον τῆς πόλεως ἰππότητας, πολλάκις, ὅτε
 15 δὴ πεφυρμένους διήθρει τοὺς ἐναντίους, ἤφρει κατ' αὐτῶν τού- V. 20
 τούς· ἀλλ' οὐ γὰρ καὶ ταύτῃ μᾶλλον ἐπάνθανον ἢ ἔδρων οἱ δει-
 λαιοι. ὁ δὲ γὰρ βασιλεὺς ἐλέπολιν μὲν οὐ προσῆγε τῇ πόλει, φει-
 δοῖ μήτε τινα τοῦ λοιποῦ τῶν ὁμοδόξων ζήφεισιν ἀναιρεῖσθαι,
 μήτε μὴν δειχθῆναι τοῖς Σκύθαις ὡς δυνατὸν μηχαναῖς τὰς ὑπὸ
 20 Ῥωμαίων ἀλῶναι πόλεις· λιμῶ δὲ καὶ προσεδρεῖα περιγενέσθαι
 τοῦ τυράννου διέγνω. καὶ δῆτα πολλοῦ χρόνου διαδραμόντος
 τοσοῦτον ἐνδεῖται τῶν πρὸς τὸ ζῆν ὁ τύραννος ἀναγκαίων, ὥστε

13. καρτερῶν L. 15. διήθρει L. 16. Continuator p. 41 D.
 καὶ φόνον οὐ ποιεῖ μὲν, πάσχει δὲ παρὰ τῶν ἐχθρῶν.

Michael, modico coacto exercitu adversus tyrannum in praedictum locum proficiscitur bene instructa acie, verbis et pollicitationibus suos confir- mans. Tyrannus porro cum ingenti multitudine adversum proficiscitur, simulat autem fugam, ut imperatoris acies dissolvatur: sed ab hoc scopo aberravit, cum nec imperatoris exercitus ordinem turbaret, nec ipse cum suis coniungere se posset. Itaque adversae partis impetum sustinere non valens qua poterat celeritate fugit, atque in Arcadiopolin cum quibusdam ex suis evadit. Porro imperator, cum plerosque ex rebellibus in fidem accepisset, aggreditur ipsam urbem in quam tyrannus evaserat, vallumque ei circumdat undique firmum. Desertor autem paucissimos intra urbem habens equites, saepe, quoties scilicet sine ordine turbatos cerneret adversarios, immittebat his illos: sed hac etiam ratione plus patiebantur quam efficiebant perditum illi. Nullas autem imperator machinas admovit urbi, id cavens ut nec ex consortibus fidei quisquam gladio interficeretur, neque ostenderetur Scythis posse machinis capi Romano- rum urbes: verum fame et assidua obsidione tyrannum in suam potesta- tem redigere statuerat. Itaque multo tempore elapso adeo indigere coe- pit tyrannus rebus ad vitam necessariis, ut primo quidem omnem aeta-

πρῶτον μὲν πᾶσαν ἄχρηστον ἡλικίαν καὶ φύσιν ἐκκενοῖ τῆς πό-
λεως, εἶτα τῶν ἵππων αὐτῶν διὰ τὴν λιμὸν ἀποφθαρέντων, τῶν
κρεῶν αὐτῶν, καὶ ταῦτα ὀδωδότην, γεύσασθαι πείθει· προῆλ-

- B** θρον δὲ εἰς τὸ κώδιά τε καὶ τᾶλλα σκύτη φαγεῖν. καὶ τέλος οἱ
μὲν αὐτῶν διὰ τῶν πυλῶν λανθάνοντες, οἱ δὲ καὶ διὰ τῶν τει- 5
χῶν καθάπτοντες κάλους, ἄλλοι δὲ καὶ ἑαυτοὺς ῥιπτοῦντες κατὰ
τὸ ἔδαφος καὶ τὰ μέλη συνθλάμενοι, ἀνωμολόγουν τῷ βασιλεῖ,
καὶ συγγνώμης τυγχάνοντες καὶ ἀδείας Ἀναστασίῳ τῷ ψευδωνί-
μῳ τοῦ τυράννου συνήπτοντο υἱῷ, τοῦ Βύζης ἐπειλημμένῳ πο-
λίσιματος, ἐκ τούτου ἐν αὐτοῖς διαπολεμῆν τῷ βασιλεῖ ἡρημένῳ, 10
ἵνα δὴ παράσχοι τῷ ἀποστάτῃ ἐν τῷ μάχεσθαι ῥαστώνῃν φυγῆς.
εἰς δὲ λόγους ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐν τῇ πόλει ἐλθὼν καὶ τῶν εἰς αὐ-
τὸν ἁμαρτημάτων λήθην μεθ' ὄρκων ὑποσχόμενος ἔξειν, κατὰ
τοῦ τυράννου συνίστανται καὶ συσχόντες αὐτὸν προσάγουσι βασι-
C λεῖ· ὁ δὲ γηθομένῳ ποδὶ κατ' ἀχένα πατήσας αὐτὸν χειρῶν 15
ἄμφω καὶ ποδῶν στερεθῆναι κελεύει, ἐπὶ κοντοῦ τε ἀνάρτᾶσθαι
πρὸς τούτῳ. ποινηλατούμενος δὲ ὁ δειλαιὸς οὕτως ἐβόα μέγα
“ἐλέησόν με, ἀληθῶς βασιλεῦ.” ἔρομένου δὲ τοῦ βασιλέως αὐ-
τὸν εἴ τινας εἶεν κρυφίως συγγνωκότες τῆς ἀπονοίας αὐτῷ,
τάχα ἂν πολλῶν κατεῖπε ψεύδῳ τῶν βασιλικῶν φίλων· ἀλλ' 20
Ἰωάννης ἀνὴρ ἐπὶ κλησὶν Ἐξαβούλλιος, ἐν πατρικίοις τελῶν, τὸν
τύραννον ἐπέσχεν εἰπεῖν, φήσας τῷ βασιλεῖ ὡς οὐ δέον κατὰ φί-
λων πιστεύειν ἐχθροῖς. ἀλλ' ὁ μὲν τύραννος οὕτως δυστυχῶς

10. ἡρημένον L.

14. συσχῶντες L.

17. πρὸς τοῦτο L.

tem sexumque inutilem eiiceret ex urbe, deinde ipsorum equorum qui fame perierant carnes, easque iam olentes, gustare hortaretur: eoque deventum ut pelles aliaque coria comederent. Ac postremo eorum alii per portas clam egressi, alii de muris suspensis funibus demissi, alii proiciendo se ipsos in terram lapsi, fractis etiam membris, fidem imperatori promiserunt. Sed veniam securitatemque adepti ad Anastasium, tyranni filium falsi nominis, sese conferebant, qui Byzae oppidum occupaverat, indeque bellum inferre per eos imperatori cogitabat, ut scilicet pugnando praestaret desertori facultatem fugiendi. Sed cum imperator cum oppidanis collocutus eis delictorum oblivionem iuratus promississet, in tyrannum consurgunt comprehensumque adducunt imperatori. Qui, cum laeto pede eius collum calcasset, manibus ambabus et pedibus eum orbari iubet, atque in palo suspendi insuper. Cruciatibus autem exagitatatus perditus ille sic clamabat magna voce, “miserere mei, o vere imperator.” Cumque interrogasset eum imperator, si qui essent occulte conscii eius amentiae, fortasse multos indicasset falso ex imperatoris amicis: sed vir quidam Iohannes cognomine Exabullius, patricius, prohibuit tyrannum dicere, affirmans imperatori haud oportere de amicis credere inimicis. Interim tyrannus sic misere finit vitam, mense Octobri iam

καταστρέφει τὸν βίον μηνὸς Ὀκτωβρίου μεσοῦντος ἤδη· εὐθὺς δὲ καὶ Ἀναστάσιον οἱ ἐκ Βύζης, ἐπειδὴ τὸν ἀποστάτην ἔμαθον ἀνηρῆσθαι, πεδίσαντες χεῖρας καὶ πόδας πρὸς βασιλέα κομίζουσιν, ὄντινα δὴ τῇ αὐτῇ τοῦ ψευδωνύμου πατρὸς καταδικά- D
5 ζει ποιῆ.

Ἐπεὶ δὲ τινες τῶν τοῦ τυράννου τὴν καλουμένην Πάνιον κατασχόντες πόλιν, ἄρτι μὲν τούτου ἀπεφθορότος, εἰς τὸ πολεμῆν βασιλεῖ διέγνωσαν καταστῆναι, πρὸς ἣν ἔλθων ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ λόγους εἰρηλικούς προτεινόμενος οὐδαμῶς πέ-
10 θει καταθέσθαι τὰ ὄπλα, γίνεται δὴ τι θεόθεν σημεῖον αὐτοῖς· σεισμὸς γὰρ σφοδρὸς τό τε τείχος κατέβαλε καὶ τοῖς τοῦ βασιλέως τὴν εἰς πόλιν δέδωκε πάροδον· ὃ τοῖς σεισμολόγοις σημεῖον ἦ-
της, ὅθεν γεγένηται τοῦτο. ἀλλὰ δὴ καὶ Ἡράκλεια ἢ πάλαι Πέρινθος καλουμένη, τὰ τοῦ τυράννου λίαν νοσοῦσα, πρὸς τὴν
15 διὰ τῶν τοῦ βασιλέως λόγων θεραπείαν ἀντέσχεν· ὅθεν δὴ τῆς V. 21
ἐκ τοῦ θυλατιίου μέρους τοῦ τείχους ἐπιδρομῆς τῶν βασιλικῶν πειραθεῖσα στρατιωτῶν ἀλίσκεται τε καὶ τῆς τυραννικῆς ἀπαλάττεται νόσον ἀναιμιωτὴ καθάπαξ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ληφθεῖσα. ἐντεῦθεν δὴ βασιλεὺς πάντα κατήκοα λαβὼν ἑαυτοῦ πρὸς τὴν
20 βασιλῖδα πόλιν ὑπονοστεῖ, καὶ ἰππικὴν ἐπιτελέσας ἐμίλλησιν οὐδὲν ἀνήκεστον τοῖς στασιώταις ποιεῖται, πλὴν τοῦ διὰ μέσης τῆς

2. οἱ om. L.

13. ὅθεν] fort. ὁπόθεν. *cladem fore a qua parte ruina facta fuerit.*

18. λειφθεῖσα L.

medio. Mox autem cognito rebellem interfectum, etiam Anastasium ex Byzantia constrictis manibus pedibusque ad imperatorem adducunt, quem eadem qua falsi nominis patrem condemnat poena.

Ceterum quidam ex tyranni asseclis occupata urbe quae Panion dicitur, cum, quamvis modo interempto illo, bellum gerere contra imperatorem statuissent, ad eam urbem profectus imperator Michael sermones pacificos praetendens haudquaquam persuasit ut arma deponerent. Fit autem divinitus prodigium ipsis: nam terrae motus vehemens simul murum deiecit, et iis qui cum imperatore erant in urbem ingrediendi copiam fecit: quod contemplatoribus et conectoribus terrae motuum signum est cladis, unde etiam id factum est. Quin et Heraclea, quae olim Perinthus dicta, rebellionis morbo laborans ad verba imperatoris voluntatem erga ipsos declarantia obstinata fuit. Itaque ex maritima parte muri incursionem imperatoriorum experta militum, capitur et rebellionis liberatur morbo sine caede et sanguine ab adversariis occupata. Hinc imperator, postquam omnia sibi subiecerat, in imperatoriam urbem revertitur, celebratisque ludis circensibus nullam saevitiam exercet in rebelles, nisi ut per medium circum manibus post terga vincitis irent, et

ἰπποδρομίας εἰς τὰ ὄπισω δεδεμένους τὰς χεῖρας ἵναι, καὶ τινὰς εὐθὺς φυγαδεῦσαι αὐτῶν. καὶ οὕτω θριαμβεῦει τὴν νίκην.

Ἐπὶ χρόνον δὲ ἐν ᾧ ἀποστασία προβεβήκει ἡ Θωμᾶ, ἀδεῶς ἀπὸ Ἰσπανίας Ἀγαρηνοὶ ἐδήουν τὴν Ῥωμαίτιδα γῆν σὺν δέκα περικαμπέσι ναυσί, κατὰ δὲ τινὰς κ', τρόπῳ τοιῷδε. προσώ-5
 B χθισαν τῇ χώρᾳ αὐτῶν διὰ τὸ μὴ πιωτάτην ὑπάρχειν καὶ εὐφο-
 ρον, καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶπον Ἀπόχαψιν “ἄρον ἡμᾶς
 τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἀπάγαγε εἰς εὐγειον τόπον, καὶ εὐζωῶμεν ἐκεῖ-
 σε.” ὧν τοῖς λόγοις παρακληθεῖς γενναίων ἀνδρῶν καὶ εὐόπλων
 στόλον εὐτρέπισεν, ἕξ ὧν πισῶν νήσων ἐκράτησεν, ὥστε καὶ 10
 τῆς Κρήτης αὐτῆς· ταύτην γὰρ λαῶ εὐζώνῳ ἐπηρεάσας ἐξηγμα-
 λώτισε καὶ πολλὴν λαφυραγωγίαν εἰσεποίησατο, καὶ ἀκριβῶς
 ἀναμεμαθηκῶς τὸν χῶρον ἐπαλινώσθησεν. τῷ δὲ ἐπιόντι καιρῷ
 μ' ναῦς ὁ Ἀπόχαψ ἐπισκευασάμενος ἐν ταύτῃ κατήρε, καὶ τῷ
 ἀκρωτηρίῳ ταύτης προσέβαλε καὶ προσωρμίσθη τῷ Χάρακι. 15
 C διωρίσατο δὲ τῷ ὑπ' αὐτὸν λαῶ ὅπως ἕκαστος τῶν πλοίων ἀνὰ
 εἴκοσι ἀνδρῶν καταλείποιεν, οἱ δὲ πάντες ἄλλοι εἰς τὸ τὴν νῆσον
 ληΐζεσθαι προχωρήσειαν ἐπὶ ἡμέρας γε ἰβ'. ἀποκινήσαντος δὲ
 τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγχείρησιν, ταύταις ἐνέβαλε πῦρ
 καὶ ὀλικῶς ἐπυρπόλησεν. ἐφευρηκότες δὲ ταύτας ἠθάλωμένας 20
 στασιάζειν κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν τετολμήκασιν. καὶ ἀπολε-
 λόγητο πρὸς αὐτοὺς ὅτι “τῇ προτεραίᾳ κατεγογγύζετέ μου, ὧ

3. ἐπὶ χρόνῳ L.
 δρας B.

14. τῷ] τῶν L.
 17. καταλείποιεν L.

16. εἰς ἕκαστον et ἄν-
 18. προσχωρήσειαν L.

quosdam eorum statim in exilium ageret. Atque sic triumphavit ob vi-
 ctoriam.

Tempore autem quo rebellio Thomae grassabatur, Agareni Hispanici secure et licenter vastabant Romanam ditionem cum decem rotundis navibus, aut secundum alios viginti, hac ratione. Offendebantur sua regione, quod non esset pinguis nec fertilis, atque ad ducem suum Apochapsin dixerunt “tolle nos hinc et abduc in secundum solum, ut bene vivamus illic.” Quorum verbis permotus strenuis viris et bene armatis instruxit classem, cum quibus omnes insulas in potestatem suam redexit, atque adeo ipsam Cretam. Hanc enim militibus bene accinctis cepit multamque praedam adeptus est, atque accurate recognita regione reversus est. Anno autem sequenti Apochaps navibus quadraginta in eandem insulam navigavit, cumque appulisset ad eius promontorium, stationem cepit ad Characem. Ceterum populo sibi subiecto praecepit ut apud singulas naves vicenos viros relinquerent, ceteri omnes in insulam praedatum discederent ad dies duodecim. Profecto autem populo ad negotium illud suscipiendum, navibus iniecit ignem easque totas combussit. Cum autem invenissent eas combustas, seditionem movere contra ducem ausi sunt. Atque is facti rationem apud eos exposuit, dicens “antea quidem

ἄνδρες ὁμόφυλοι, μὴ μεταναστεύειν ὑμᾶς πρὸς εὐζωΐαν βεβου-
 λημένον· καὶ διὰ τοῦτο ἤγαγον ὑμᾶς ἐνταυθοῖ, ἐν ᾧ γάλακτος
 καὶ μέλιτός ἐστιν ὑπορρώξ.” οἱ δὲ ἀντεῖπον αὐτῷ “καὶ ποῦ δὴ
 τέκνα ἡμῶν καὶ γυναῖκας εὐρήσομεν;” ὁ δὲ πρὸς αὐτούς “ἴστε
 5 ὅτι αἰχμαλωσίαν ἑαυτοῖς πλείστην ἠνέγκατε· ἐκ ταύτης οὖν ὑμῖν D
 γυναῖκας ἀρμόσασθε.” καὶ οὗτος ὁ λόγος ἀρεστός ἐφάνη αὐ-
 τοῖς, καὶ τοῦ στασιασμοῦ κατενύσθησαν, καὶ πυκνοῖς σκόλοψι
 χάρακα περιέθεντο πρὸς ὀχυρότητα ἑαυτῶν διαρκεῖν ἐν αὐτῷ·
 ἀφ’ οὗ ὁ τόπος μέχρι τῆς δεῦρο Χάραξ προσονομάζεται. μονά-
 10 στης δὲ τις μετέπειτα προσφοιτήσας τῇ νήσῳ ἔφη αὐτοῖς ὅτι
 “εἴπερ ὄλωσ ἐθέλοιτε καταδυναστεύσαι τῆς νήσου, ἀκολουθή-
 σαιτέ μοι· καὶ ὅποι στοχασίμενος παραδειξῶ ὑμῖν ἐπιτηδειότητα
 κτίσεως, ἐκεῖσε πόλιν οἰκοδομήσατε, δι’ ἧς τῆς νήσου ἔξουσιά-
 σοιτε.” καὶ ἀπήνεγκεν αὐτούς εἰς τόπον καλούμενον Χάνδακα, E
 15 ἐν ᾧ ἡ πόλις τούτων καθίδρυνται· καὶ ταύτην πέριξ ἐτάφρωσαν.
 ἧς ὁ Ἀπόχαψ καθηγεμόνευσεν, καὶ θ’ καὶ κ’ Κρήσας πόλεις ἠν-
 δραποδίστατο, μᾶς μόνης μὴ ἀλωθείσης ἀλλ’ ἢ λόγῳ, ἀπολιορ-
 κήτου μεινάσης ἕως ἄρτι, ὃ καὶ κεκλήσθαι ταύτην συνέδραμεν,
 ἐχόντων τῶν οἰκητόρων αὐτῆς σὺν ἑλευθερία ποιεῖν τὰ Χριστια- V. 19
 20 νῶν εἰδιωμένα. ὧν τῆς ἐπιδρομῆς ὁ Θωμᾶς καὶ ἀλώσεως αἴτιος,
 Ἀπόχαψ δέ. οὗ παῖς μὲν Σαίπης ἐτύγχανε, Σαίπου δὲ Βάβδιλ,

1. μεταναστεύειν ὑμᾶς L. 2. ἤγαγον ὑμᾶς L. 3. ἀπορ-
 ρώξ L. 8. πρὸς σχυρότητα L. 19. ἐκόντων L. 21. immo
 Ἀπόχαψ τε.

obmurmurabatis mihi, tribules, abducere vos alio ad commode vivendum nolenti: atque ob id adduxi vos huc, ubi lactis et mellis est fluxus.” At illi dixerunt ad eum “ubinam vero liberos nostros et uxores invenimus?” Quibus ille “scitis vos plurimam praedam tulisse: ex hac igitur uxores vobis adiungite.” Atque ista oratio grata ipsis visa est, seditioque inter ipsos sedata. Tum densis palis vallum circumposuerunt ad munitionem ipsis sufficientem; unde locus ille usque ad hoc tempus Charax (i. e. vallum) vocatur. Monachus autem quidam ingressus insulam dixit eis “si omnino cupitis in vestram potestatem redigere insulam, sequimini me: atque ubi coniectura assecutus ostendero vobis idoneum locum ad condendam urbem, ibi condite,” abduxitque eos in locum qui dicitur Chandax, in quo urbs eorum sita est: atque eum fossa ducta circumdederunt. Illi urbi praefuit APOCHAPS, atque undetriginta Creten- sium urbes subiugavit, una sola non expugnata nisi λόγῳ (i. e. verbo), non revera, ad hoc usque tempus; unde etiam appellari eam contigit Hypologiorum; concesso incolis ut libere peragant Christianorum consue- tas functiones. Illorum autem Agarenorum incursionis et expugnationis urbium Thomas erat causa. Ceterum APOCHAPSIDIS filius erat Saipes,

ὃς ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τι θαλάσσης κλυδώνιον πρὸς γῆν σὺν νηὶ τῇ ἑαυτοῦ προσπαρεῖς, ἐν ἡμέραις τοῦ μακαρίτου Λέοντος βασιλέως, τρηκαῦτα δὲ στρατηγοῦντος Κωνσταντίνου τοῦ συνετόφρονος, ἐκεκράτητο, ᾧ τεσσαρακοντάπηχυς τὸ ἐπώνυμον· οὔτινος Βάβδελ ἐτέλει ὁ Ζερκουνηὶς σύγγονος, ὁ πρὸ τοῦ νῦν 5 ἀρχηγοῦ τῆς Κρήτης καθηγησάμενος.

Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ Κύριλλος ὁ Θαυμασίος, ὁ Γορτύνης ἐπισκοπήσας τῆς πόλεως, ὑπὲρ Χριστοῦ ὡς ἱερεῖον ἄμωμον B ἐσφαγίαστο. οὗ τὸ τίμιον αἷμα μέχρι τῆς δεῦρο κατὰ τινα χῶρον, καθὼς τινὲς φασιν, ἀνεξάλειπτον συντετήρηται· καθ' ὃν 10 οἱ εὐσεβεῖς φοιτῶντες καὶ τοῦτο σπόγγῳ ἐναπομάττοντες δι' αὐτοῦ γε θεῖον μύρον ὑδρεύονται καὶ κατ' οὐδὲν ἀλλοιοῦσι τὸ χρῶμα τοῦ αἵματος. ἔτι δὲ καὶ ἡ τῶν τροφίμων σεβαστῶν παίδων αὐτῆς ἐβδομάς μετὰ πολλῶν ἄλλων ταφῇ ἀφιέρωται, ἀναιρεθέντων ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν ἀδιστάκτου καὶ εἰλικρινοῦς πίστεως. 15

Καὶ δὴ ἔκτοτε κατακεκράτηντο ἂν παρ' Ἀγαρηνῶν αἱ νῆσοι, εἰ μὴ βασιλεὺς Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου ἔσχε φιλονεικότερον ἐλευθεριάσειν αὐτάς· καὶ δὴ πολυωρήσας ἐνδελεχῶς Κρατερῶ τῷ στρατηγέτῃ Κυβερειωτῶν ἐνετείλατο πάσας τὰς ὑπ' αὐτὸν C ναῦς παρετοιμάσασθαι καὶ ἀπῆραι εἰς Κρήτην καὶ σπουδῇ πάσῃ 20 τοὺς ταύτης οἰκήτορας Σαρακηνοὺς ὀλοθρεῦσαι. ὃς ἐκαῖσε παρα-

1. πελοποννήσῳ L.
τύνης L.

4. ὀτεσσαρακοντάπηχυς L.

7. ὃς γορ-

Saipae autem Babel, qui in Peloponneso tempestate quadam maris ad terram cum nave sua allisus, temporibus beati Leonis imperatoris, duce Constantino illo prudente, captus fuit, cui cognomen τεσσαρακοντάπηχυς (i. e. quadraginta cubitorum). Huius autem Babel erat Zercunes frater, qui ante istum qui nunc est ducem Cretae praefuit.

Porro in hac insula Cyrillus ille admirandus, qui fuit Gortynae urbis episcopus, pro Christo velut immaculata hostia fuit immolatus. Cuius pretiosus sanguis usque ad hunc diem quodam in loco, ut quidam aiunt, indelebilis conservatur: quem locum pii homines frequentantes illumque sanguinem spongiis affricantes per eum divinum unguentum hauriunt et nullatenus colorem sanguinis immutant. Praeterea etiam alumnorum venerabilium et filiorum eius insulae septenarius, cum multis aliis, sepultura consecratus est, qui interfecti sunt pro fide in Christum indubitata et pura.

Et sane ab illo tempore mansissent in potestate Agarenorum insulae, nisi imperator Michael Amoriensis tantopere studisset eas liberare. Itaque cum esset assidue sollicitus, Cratero praefecto Cybereotarum praecepit ut omnes quas sub se haberet naves instrueret et in Cretam proficisceretur atque omni studio Saracenos eam inhabitantes exterminaret.

γενόμενος σὺν ναυσὶν ὁ κατ' αὐτῶν πόλεμον ἤρεν ἕξ ἀνατολῆς ἡλίου μέχρι τῆς δύσεως, καὶ κατὰ τοσοῦτον αὐτῶν ἐκυρίευσεν ὥστε πάντας καὶ ἀναιρήσειν βεβούλητο. ἀλλὰ κακοὶ ἀρχηγοὶ συνόντες αὐτῷ οὐκ εὐβούλως ἀνέστειλαν εἰρηκότες “ἡμεῖς γε πάν-
 5 τας ὑποπίεσαντες, οὐκ ἔτι πάντως οὔτοι τολμήσειαν τοῦ λοιποῦ πρὸς ἡμᾶς ἀντιτάξασθαι. ἤδη νῦν τελέθει, κατὰ τὸν ποιητὴν· ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι. δυσπεφόρηκε γὰρ ὁ λαός. ἄγωμεν εἰς τὰς ἡμετέρας σκηνάς, καὶ πρώϊας ἐπιλαμπούσης ἀφιξώμεθα καὶ κατὰσχωμεν αὐτούς.” καὶ δὴ τοῖς ῥήμασιν αὐτῶν φρεναπα-
 10 τηθεὶς πρὸς τὰς σκηνὰς αὐτῶν σὺν αὐτοῖς ἐπανέλυσεν. μηδαμῶς δὲ πεφροντικότες τῶν πρὸς σωτηρίαν ἀσφαλειῶν, ἀλλ' ὑπτιύσαντες δυστυχῶς πολλῶν τε κόπῳ κατευνασθέντες καὶ θανάτου ὑπνον ὑπνώσαντες, ἐπελθόντες νυκτὸς οἱ ἐχθροὶ σιδήρειον ὑπνον τούτοις ἐπήγαγον· οὐδ' εἰς τῶν ἐκέϊσε παρόντων τουρμαρ-
 15 χῶν ἢ ἀρχόντων πολεμικοῦ ἐπιβῆναι πλοίου δεδύνητο, μόνου τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ ἐμπορικῶν ἐπιβάντος καὶ ἀποπλεύσαντος. περὶ οὗ μεμαθηκῶς ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρχηγὸς δυσὶν ὀλκάσι λαβῶν ἐπεβίβασε καὶ αὐτοῦ κατεδίωξεν ὀπισθεν, καὶ πρὸς νῆσον τὴν Κῶ τοῦτον κατέσχεν (φεῦ συμφορᾶς) καὶ ἐν αὐτῇ ξύλω κρε-
 20 μάνυσιν. ὄθεν ἀνέκαθεν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἢ τῆς Κρήτης V. 23 νῆσος κεκρατῆται παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν, ἕξ ἧς τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ὄροις ἐπισυρρέουσιν.

2. καὶ ante κατὰ om. L.
 14. οὐδεὶς L.

7. πειθέσθαι L.

13. σιδήριον L.

Qui postquam eo pervenisset cum septuaginta navibus, cum illis bello conflixit ab ortu solis ad occasum, superavitque adeo ut omnes interficere cogitaret. Sed ignavi duces, qui erant apud ipsum, pessimo consilio represserunt eum, dicentes “cum nos universos illos satis afflixerimus, haud amplius audebunt deinceps acie congregi: et iam nox humida caelo praecipitat, secundum poetam, suadentque cadentia sidera somnos. Indignatur enim populus. Eamus in tabernacula nostra, et mane illucescente veniamus eosque opprimamus.” Atque his verbis deceptus in tabernacula cum ipsis discessit. Ceterum nihil sollicitos de tutanda salute sua, sed supinos malo suo fato magnaue defatigatione sopitos ac mortifero somno oppressos aggressi nocte hostes ferreum somnum illis induxerunt. Nemo ex praesentibus turmarchis aut praefectis bellicam navem conscendere potuit: solus dux mercatoriam nactus enavigavit. De quo certior factus Agarenorum dux duabus navibus viros imposuit, eumque a tergo persecutus est atque apud insulam Co comprehendit (o calamitas!) et in ligno suspendit. Unde ab illo tempore usque ad hodiernum diem Cretae insula tenetur ab Agarenis, ex qua Romani imperii fines invadunt.

Genesisius.

Εἶτα εὗρισκεται τις πολύφρων ἀνὴρ ᾧτινι Ὁορύφῳς τὸ ἐπώνυμον, καὶ προστάξει βασιλικῇ διὰ τῆς αὐτοῦ εἰσηγήσεως ἀθροίζεται ναυτικὸν στρατολόγημα γενναϊότατον, οἷς ἀνὰ μ' χρυσοῦ ἐπιδίδοται νομίματα, καὶ "οὐκ ἄλλως γένοιτο τόδε," εἰ μὴ ταῦτα κομίσσονται, διηγόρευον. οἳ ἑλκᾶσιν ἐζώνως ἐπιβατεύσαντες καὶ ναύαρχον αὐτὸν κεκτημένοι τὴν ἐλευθερίαν πολλαῖς ἐχορήγησαν· οὗς τεσσαρακονταρίους τὸ ληφθὲν προσωνόμασεν.

Μιχαὴλ δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοῦ βασιλείας παντελεῖ ἀγροικία ἢ τῇ σκηπτουχίᾳ καλλωπιζόμενος περὶ τῶν Β θείων εἰκόνων ἐδημηγόρησε τὸ ἐκάστῳ δοκοῦν ἀπεργάζεσθαι· 10 ἀλογιστείων δὲ μετὰ ταῦτα πρὸς διπλὴν ἀποτραπείας, Εὐφροσύνην, Κωνσταντίνου τὴν θυγατέρα τοῦ κατακριθέντος τυφλότητι, μονήρη βίον προσηκαμένην, πρὸς τὰ ἀνάκτορα εἰς γαμετὴν μετηγάγετο, καὶ τὸν εὐαγγῆ Μεθόδιον ἀδίκως τιμωρησάμενος καθ' εἰρκτὴν ἐφυλάκισέ περὶ τὴν νῆσον Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου, 15 καθ' ἣν ὁ Ἀκρίτας ἐγγειονῶν ἐμφανίζεται, οὗ ἀντικρὺ καταπρῆσαι τοῦτον οἰόμενος. Εὐθύμιον τὸν μητροπόλεως Σαρδιανῶν ἐξηγουόμενον Θεόφιλος βουνέυροις χαλεπῶς ἐθανάτωσεν.

Ἐπεβίω μὲν Μιχαὴλ τῇ βασιλείᾳ ἔτη ἡ' πρὸς ἐννέα μηνίν, ἀπεβίω δὲ τῷ δυσουρίᾳ νοσήματι ἐμπεισῶν ἐκ νεφρίτιδος ἐπι- 20 θέσεως.

1. ᾧτινι B, ᾧτι L.

2. αὐτοῦ B, αὐτῆς L.

6. νήσοις

πολλαῖς B.

17. μητροῦ L.

20. νεφρίτηδος L.

Postea inventus fuit vir quidam prudens, cui cognomen Ooryphas, cuius admonitu iubente imperatore colligitur nauticus exercitus, in quo singulis quadraginta aurei dabantur: nec aliter fieri posse, nisi tantum accipiant, affirmabant. Qui navibus bene instructis vecti ipsumque navarchum habentes libertatem multis insulis praebuerunt. His id quod acceperant nomen fecit quadragenariorum.

Porro Michael imperator initio imperii sui summa morum rusticitate quam sceptro magis sibi placens, de divinis imaginibus concionem habuit, ut quisque quod sibi videretur faceret: sed inconsulte post haec ad verustias conversus, Euphrosynam Constantini filiam, illius qui caecitate condemnatus fuit, quamvis ea monasticam vitam assumpsisset, in regiam duxit pro uxore, sanctumque Methodium iniuste cruciatum in carcere asservavit in insula Andreae apostoli, qua vicinus Acritas conspicitur, ex adversis eius comburere hunc cogitans. Euthymium metropolitam Sardinorum antistitem Theophilus bubulis nervis vehementer caesum interfecit.

Vixit autem Michael in imperio annos octo et novem menses. Obiit, cum in difficultatem urinae incidisset morbo renum eum invadente.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ

ΠΕΡΙ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΥΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ.

REGUM LIBER III

DE THEOPHILO MICHAELIS
FILIO.

Ὁ δὲ Θεόφιλος τὴν πατρῶαν ἀρχὴν κληρῶσάμενος ἐν ἔτει 571η', V. 24
Ἰνδικτιῶνος η', ποιῆται κατὰ Μαγναύραν σελλέντιον, πάντας
ἐκέισε χωρεῖν ὁμοθυμαδὸν προτρεψάμενος, καὶ στὰς εἰς μέσον
ἐδημηγόρησεν "ἐπειδὴ ὁ ἐμὸς πατὴρ καὶ ὑμῶν βασιλεύς, ὃ ἱερὰ
5 σύγκλητος, ὄρκοις με διεβεβαιώκει φρικτοῖς ἀποιχόμενος, τοῖς
συνηγωνισμένοις αὐτῷ εἰς τὸ κατὰ Λέοντος νεανίεμα τῆς ἀγω-
νίας παρασχεῖν ἄξια, οὐ μεθήσειν τῆς ἐντολῆς οὐδαμῶς προτε-
θύμημαι." τούτων παρρησιασαμένων τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ παρε-
στῶσῃ συγκλήτῳ, διαρρήδην αὐτὸς ἐγκελεύεται τῷ ἐπάρχῳ "ὄπερ
0 ὁ νόμος θεσπίζει ἐπὶ τοῖς ἀνθρώπινου φόνου μὴ εὐλαβουμένοις,

Inscr. Βασιλειῶν γ', caeteris in margine positis, om. L.

Theophilus autem paternum imperium hereditate adeptus anno mundi
sexies millesimo trecentesimo tricesimo octavo, indictione octava, in Ma-
gnaura concionem habuit, omnibus illuc ire unanimiter iussis, atque in
medio consistens verba fecit. "Quandoquidem meus pater et vester im-
perator, o sancte senatus, moriens iureiurando me obstrinxit horribili ut
adiutoribus eius in facinore adversus Leonem dignum operae pretium
tribuam, haudquaquam negligere illud praeceptum in animum induxi."
Illis libere professis ad imperatorem et ad senatum adstantem, palam
ipse mandat praetori "quod lex praecipit super iis qui hominis caedem

B τοῦτο δρᾶν διανόστηθι, ἄλλως τε πρὸς αὐτὸν βασιλέα, ᾧ χρῆσις παρὰ θεοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβραβεύεται.” καὶ τὸ θεοπισθὲν ἐτοίμως ἐξείργασται.

Ἐγκρατῆς δὲ τῶν σκῆπτρων Θεόφιλος γεγονὼς ὅλως αὐτὸς κατ’ Ἀγαρηνῶν ἐκστρατεύειν ἐπέγεται, πολυανδρία θαρρῶν καὶ 5 ἀριστέων ἀνδρῶν ἐπισυλλογῇ. καὶ γὰρ εἶχε μεθ’ ἑαυτοῦ καὶ Μα-νουὴλ τὸν γεννάδα τῶν Ἀρμενίων, οὗ κλέος τῆς ἀνδρείας κατὰ πᾶσαν Συρίαν καὶ Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, πολλῶ δὲ μείζον καὶ εὐσεβείας, καθ’ ἣ ἡ τῶν πραγμάτων παραδηλώσει ἀλήθεια, σὺν

C αὐτῷ καὶ τὸν ἐκ Περσίδος Θεόφοβον, ἄνδρα θεοσεβῆ καὶ πολ-10 λῆς ἐχόμενον ἀρρενωποῦ καὶ παλαιᾶς λογιότητος, ὡς πάλαι Μωσοῦς Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ Χάλεβ τοὺς γενναίοφρονας, καὶ τούτοις τῇ καθ’ ἡμῶς εὐσεβείᾳ οὐ θεοφιλῶς ἐπεκέχρητο· δι’ ὧν ποτὲ μὲν τῶν ἐξ Ἄγαρ κατίσχυε, ποτὲ δὲ τῶν δυστυχημάτων ἀντείχετο, ἀφράστοις θεοῦ προμηθεύσει τοῦ πάντα σοφῶς δι-15

V. 25 θύνοντος. ὄθεν τῶν Ἀγαρηνῶν ποτὲ περιγεγονότων τοῦ βασι-λέως, ἐπέπερ νίκη θεοῦ ἐν γούνουσι κείται, καθάπερ ὁ ποιητῆς ἀπεφῆνατο, μόλις παρ’ αὐτῶν διασέσωστο, εἰ καὶ πολλῶν τῶν Περσῶν διὰ γε τὰς ἡτίας τοῖς Ἀγαρηνοῖς προσετίθεντο, καὶ ἐπαλινόστουν τῷ ἄνακτι, αὐτὸς ὀπηνίκα πρὸς ἀντιπάλους ἐξήει, 20 οὐχ ἦμισα τῷ στέργειν αὐτοὺς τὸν Θεόφοβον.

1. χρῆσις B.

4. ὅλος L.

7. γεννάδα L.

12. ναυῆ L.

ibid. fort. καὶ τούτων τῇ. Berglerus expressit ἡ — εὐσεβεία, no-stra religio.

18. πολλοὶ B.

21. τῷ στέργειν B, τὸ στέρ-γειν L.

non verentur, ad id exsequendum surge, praecipue ipsius imperatoris, cui divinitus id datum ut sit unctus domini.” Itaque ut praeceptum ita prompte perfectum fuit.

Porro potitus sceptro Theophilus omni studio adversus Agarenos expeditionem parat, multitudine virorum fretus et coetu fortissimorum hominum. Etenim habebat secum Manuelem etiam illum strenuum ex Armenia, cuius fortitudo celebrabatur per omnem Syriam Romanamque ditionem, sed multo magis pietas in deum, prout rei veritas declarabit; cum illo et Theophobum, pium virum multaque praeditum virili et antiqua facundia; quemadmodum olim Moses Iosua filium Num et Chaleb strenuos viros secum habuit; quanquam horum pietate christiana non ad placitum dei usus est: per quos aliquando quidem Agarenos vicit, aliquando autem calamitates et clades accepit, imperscrutabili dei consilio omnia sapienter gubernantis. Unde cum Agareni aliquando vicissent imperatorem, quandoquidem victoria in manu dei est, aegre ab illis evasit incolumis, quamvis multi ex Persis propter clades ad Agarenos deficerent, qui tamen redibant ad imperatorem, cum ipse adversus hostes proficisceretur, eo potissimum quod ipsi diligerent Theophobum.

Τοιαύτη δὲ ἦ κατὰ τοῦτον ἀπὸ διαφορῶν κατὰ διαδοχὴν
 διάφορος κατὰ τι πάντως ἀπομνημόνευσις, ὡς τοῖς ἱστοροῦσι
 πρὸς ἀκριβολογίαν ἕξειθιστο. ἐπειδὴ τὰ ἐγκόσμια πάντως κατὰ
 ῥοήν καὶ ἀπορροήν καθεστήκασαν, καὶ διαφθοραὶ φύλων αἰτίαις
 5 τισὶ κατὰ διασπορὰς παρυσίστανται, ὅθεν καὶ τοῦ Περσικοῦ
 ἔθνους, πάλαι μὲν τὸν σκηνίτην βίον περιπεποιημένον καὶ δέρεσι
 κατὰ περιστολὴν τὴν ἀπορίαν ἢ τὸ γενναῖον ἐπιδεικνυμένου, ἔτι B
 δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις πολλῶν ἔθνῶν κυριεύσαντος, καὶ εἰς πα-
 ροινίαν ἕξ εὐτυχίας ἀρθέντος, καὶ μετὰ τοῦτο τὰ μέγιστα δυστυ-
 10 χήσαντος καὶ διανεμηθέντος, οἷα τοῖς Ἰουδαίοις καὶ ἑτέροις συμ-
 βέβηκεν ἔθνεσιν. ἕξειθιστο δὲ τοῖς Πέρσαις τοὺς ἑαυτῶν βασι-
 λέας ἐκ βασιλείου φυλῆς ὑπέχειν ἀνάρρησιν· ἀλλὰ πολέμοις ἐν
 ἐπαλλήλοις καὶ ταῖς τῶν ἕξ ὁμογενῶν ἄλλαις ἐπαγωγαῖς κατὰ τὴν
 πατρίδα παντελῶς τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης, ἐν ἀμηχα-
 15 νίᾳ τε περὶ τούτου διατιθεμένων καὶ δι' ἑρέυνης ἐμμεριμνώντων,
 παρὰ τινος ἐδηλοποιήθη αὐτοῖς τῶν ποτὲ ὑπηρετησαμένων τινὶ C
 τῶν κατὰ βασιλικῶν γένους συνάφειαν πολλαχῶς εἰς πρεσβείαν
 ἡκόντων Κωνσταντίνου τῆ πόλει, ἐκεῖσέ γε τὸν εἰς ζήτησιν εὐρη-
 κέναι, εἰ καὶ μὴ ἐκ νομίμων γάμων, ἀλλ' ὅμως γεννηθέντα τοῦ
 20 πρέσβεως. ὅθεν παρεισδύντων αὐτῇ τῶν περὶ τούτου διατετα-
 γμένων κρύφα καταστοχάσασθαι, καὶ ἀναγνωρισάντων τὸν νεα-
 νίαν (συγκατώκει γὰρ τῇ τεκούσῃ ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ὁξειῶν δια-

4. διαφθοραὶ B, διαφοραὶ L.
 οc
 σάντων L.

6. δέρεσι L.

8. κυριευ-

18. γε] τε L.

Talis autem est de isto diversorum per successionem diversa aliqua-
 tenus commemoratio, ut accuratioribus historicis usitatum etiam diversa
 tradere. Quandoquidem haec mundana in fluxu et defluxu sunt, etiam
 interitus nationum per dispersiones quibusdam de causis existunt: hinc
 etiam Persicae gentis; quae olim quidem in tabernaculis vixerat, pellium
 amictu inopiam suam aut tolerantiam ostentans, posteaque rebus fortiter
 gerendis multis gentibus dominata erat, atque ad insolentias ex secunda
 fortuna elata, deinceps maximas calamitates perpessa et dispersa fuit,
 qualia Iudaeis aliisque gentibus acciderunt. Consueverant autem Persae
 suos reges ex regia stirpe creare: sed cum bellis crebris et assiduis,
 aliisque civilibus et intestinis calamitatibus regia familia in patria dese-
 cisset, ipsique in angustiis essent et de inquirendo solliciti, significatum
 est ipsis a quodam qui ministraverat aliquando cuidam ex iis qui genus
 regum attingebant, saepe ad legationem profectis Constantinopolin, ibi
 se eum invenisse qui quaerebatur, quamvis non ex legitimis nuptiis, le-
 gato tamen prognatum. Proinde cum clam irrepsissent in eam ad inve-
 stigandum et agnovissent adolescentem (habitabat enim cum genitricis in

τριβαίς, αἱ τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Κέρως Βύζης θυγατρὸς Βίζαντος ἀντικρὺ τούτου καὶ ἄνωθεν καθεστήκασιν) οὐκ ἐκ τῶν ἐκτὸς μόνον κατὰ συμβεβηκὸς εἰκασμάτων, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπουσιωδῶν ἰνδαλμάτων καὶ φρενῶν καὶ ψυχῆς ἕξεώς τε
D καὶ καταστάσεως, τὸ κατ' εὐγένειαν βασιλικὸν τε καὶ εὐπροεπὲς 5
 συνωδὰ παριστώτων, καὶ τῆς κατὰ γειτονίαν ἐπιμαρτυρούσης τὸ ἀληθὲς ὀμιλίας, ἐπειδὴ τὰ κατ' αὐτὸν εὐθέως καὶ μέχρι τῶν δεσποτικῶν ἀκοῶν ἐηλύθει, εὐδόκησάν τε χάριν τῆς τοιαύτης γε σκήψεως [καὶ ὑποτετάχθαι αὐτοὺς] τοῖς Ῥωμαίοις ἐπικηρυκεύεσθαι ἔθνος τὸ Περσικὸν ἀναγκαίως, καὶ ὑποτετάχθαι αὐτοῖς 10
 εἰς σπονδὰς ἦκον εἰρηρικῆς τελειότητος. Ὡπερ ἠκούτισμένων τοῖς ἐν Περσίδι ἐκ τε τῶν εἰς ἀποστολὴν προσηκόντων καὶ τῶν διὰ τὸν Θεόφοβον δῆθεν βασιλεῖ γε συναξιούντων, ἀσπαστὸν
E ἐλογίσαντο τῆς οἰκείας χώρας ἀπαναστεῦσαι καὶ προσχωρήσειν τῇ 15
 Ῥωμαίδι, ὅπως τοῦ κατὰ γένος ἀρχηγοῦ ἐπιτεύξοιτο, καὶ μά-
 λιστα ὅτι καὶ ὁ Περσῶν ἀρχηγὸς Βάβεκ ἀποστάσει τῇ πρὸς τὸν ἀμεραμουνῆ ἐπὶ ἐ' ἔτεσι κεκορῦφωτο, ὧν ἀναμεταξὺ μέγιστοι πόλεμοι συμβεβηκότες καὶ ἠττηθεῖς ὁ Βάβεκ εἰσῆι ἐν χιλιᾶσιν ἐπτὰ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, κατὰ πόλιν Σινώπην ἀνε-
V. 26 ρεννῶν τὸν Θεοφόβου πατέρα, παρὰ Πέρσαις πάνυ τιμώμενον, 20
 Ῥωμαίων ὄντα τοῖς καταλόγοις· ὃν ὁ Βάβεκ κατείληφὼς ἐγγύας τε παρὰ βασιλέως δεξάμενος τὸν ὑπ' αὐτὸν γε λαὸν καὶ ἑαυτὸν

8. ἐδόκησέν τε L.

13. συναξιούντων L.

14. προσχωρήσαι

Symeon logoth. p. 415 D.

15. τοῦ καταγένους L, τοῦ κατὰ

γένους Symeon.

21. ἐν τοῖς B.

illis quae sunt ad Oxiam mansionibus, quae Bosporo et Cornu Byzae filiae Byzantis e regione sunt sitae) non ex externis solum et accidentalibus notis, sed etiam ex illis essentialibus indiciis mentis et animi habitusque et affectionis, nobilitatem generis regiumque decorem congruenter repraesentantibus, viciniae etiam conversatione testificante rei veritatem, cumque de eo fama statim etiam ad imperatorias aures pervenisset, visum est eis propter hanc causam [et ut subiicerentur] ut cum Romanis per legationem gens Persica ageret, et ut his subiicerentur ad foedera pacis solidae venerunt. Quibus auditis in Persia, cum ex iis qui legationis nomine venerant, tum ex iis qui propter Theophobum idem quod imperator postulabant, rem optatam putarunt patria migrare et ad Romanam ditionem concedere, ut generis regii ducem nanciscerentur; ac vel maxime quod et Persarum dux Babec defectione ad ameramnum per quinque annos contineretur, quo spatio, cum maxima bella accidissent victusque fuisset Babec, ingressus fuit cum septem millibus in Romanam ditionem, apud urbem Sinopen investigans patrem Theophobi, apud Persas valde honoratum, Romanis militantem: quem cum Babec invenisset atque ab imperatore securitatis fidem accepisset, eam cui prae-

τῷ βασιλεῖ ὑπήκοον τέθεικεν. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόφιλος τὸν μὲν
 εὐγενῆ νεανίαν Θεόφοβον καταγεραίρει πατρικιότητι καὶ τὴν ἑαυ-
 τοῦ ἀδελφὴν τούτῳ πρὸς γάμον ἐκδίδωσιν, τῷ τε Ῥωμαϊκῷ πο-
 λιτεύματι τοὺς Πέρσας συναριθμήσας ἄξιωμαίων τε βαθμοῖς καὶ
 5 στρατείας πρὸς ἀγχιστείαν τε Ῥωμαίων ἐν γάμοις ἀρμόζεται, εἰ
 καὶ τὸν Θεόφοβον ἀναιρεῖ μετὰ ταῦτα δολιωσάμενος.

Ὡς δὲ τινες, καὶ ἄλλως τὰ κατὰ Θεόφοβον δυστόρηται,
 ἃ τῶν λεχθέντων τελοῦσι παρόμοια, ἀπαράλλακτα δὲ οὐδαμῶς, B
 κατὰ τὸ διάφορον τῶν ταῦτα διεξιόντων τῆς τε αὐτοψίας καὶ τῆς
 10 πρὸς ἑτέρους ἐν διηγῆσει μετοχτετεύσεως. ἐκ Περσῶν τοίνυν ἀπα-
 νυστὰς ὁ πατὴρ Θεοφόβου βασιλικοῦ αἵματος προενηνεγμένος
 εἰσῆι τῷ Βυζαντίῳ πενόμενος, καὶ κατὰ μισθαρινίαν ἐξυπηρέτει
 τινὶ γυναικὶ ἢ τὸ καπηλεύειν εἰς ἐργασίαν παρῆν. ἐπὶ μακρὸν δὲ
 καθυπουργήσας αὐτῇ, ἔρωτι τούτου περικατάληπτος γίνεται,
 15 καὶ πρὸς ἡδονὴν συμβιβάζονται· ἐξ οὗ συνειληφυσία ἐγγύστριον
 ἄρρεν ἐκτέτοκεν. τῶν οὖν ἐκ Περσίδος κατὰ διαφόρους χώρας
 μεμερισμένων, τούτων τινὲς ἀστρονομίαν μετήρσαν· αὕτη γὰρ
 τούτοις τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν προτετίμηται εἰς τὸ
 ἀκριβὲς ἐκπεπονημένη, καὶ ἄλλαι τυχὸν μαντικά τε καὶ προγνω- C
 20 στικαὶ μέθοδοι· δι' ὧν ἴσως διεγνώκεσαν περιεῖναι Κωνσταντίνου
 τῆ πόλει Θεόφοβον. ἐνθ' ἐνδε προσιόντες τῷ τηρικαῦτα διέποντι

ω

11. προηγμένος L.
 meon p. 416 B.
 κοὶ L.

13. γυναικι L.
 19. ἐκπεπονημένηι L.

15. συμβιβάζεται Sy-
 ibid. προγνωστι-

20. περιεῖναι L.

erat militum manum seque ipsum imperatori subiecit. Porro imperator Theophilus generosum adolescentem Theophobum patricia dignitate cohonestat, sororemque suam ei in matrimonium tradit, atque in civitatem Romanam receptos Persas ad dignitatum gradus et militiae cognationemque cum Romanis per matrimonia iungit, etsi Theophobum interfecerit post haec dolo circumventum.

Etiam aliter autem de Theophobo per historiam traditum, ita ut similia quidem dicantur iis quae diximus, minime tamen nullatenus varian-
 tia, pro diversitate eorum qui ea referunt, dum vel ipsi praesentes cog-
 noverunt vel memoria narrando ad ipsos propagata fuit. Cum e Persis
 excessisset pater Theophobi regio sanguine prognatus, venit Byzantium
 egens atque pro mercede servivit cuidam mulieri quae rem cauponariam
 exercebat. Cumque diu ministrasset ei, haec amore eius capitur, atque
 voluptatis causa coniunguntur: ex quo mulier cum concepisset, masculum
 enixa est. Ceterum Persis per diversas regiones dispersis, nonnulli
 ex iis astronomiae addicti erant: haec enim ab illis prae ceteris scien-
 tiis aestimatur, ad summam perfectionem deducta, et fortasse aliae etiam
 vaticinandi et futura praedicendi disciplinae; quarum ope forte cognove-
 rant superesse Theophobum in Constantini urbe. Proinde profecti ad

Θεοφίλω τὸ βασίλειον κράτος, συνεχῶς ἐδεδέγητο τοῦ ἐρεῦνης
 τυχεῖν ἐν αὐτῇ φανερωῶς μὴ διάγοντα, καὶ τούτοις εἰς βασιλέα
 φανερωθήσεται. ὡς οὖν ἀσμένως τοῦτο διηκηκόει ὁ βασιλεύς,
 διὰ πάσης ἠκριβολογεῖτο τῆς πόλεως. τῆς δὲ περὶ τούτου φήμης
 πανταχόσε διαδεδραμηκίας ἐπὶ παρεκτάσει πολλῶν ἡμερῶν, καὶ 5
 εἰς ἀμηχανίαν τοῦ ἐρευνωμένου συνεστηκότων, τῶν κατὰ γειτο-
 D νίαν τις τῶ ῥηθέντι γυναιῶ συνῶν, ὅτω συνεληφέναι παρὰ τοῦ
 Πέρσου διετετράνωτο, καθ' ὁμίλιαν τε πολλαχῶς αὐτῶ συνελ-
 θεῖν τὰ πρὸς ὑπηρεσίαν διενεργοῦντι, πυθέσθαι τε καὶ σαφῶς
 διαγνῶναι ὅτι περ ἓκ Περσῶν εἴη, βασιλικῶ δὲ πέφυκεν αἵματος· 10
 καὶ τοῖς ἐρευνῶσι τὰ περὶ τούτου κατασημήνασθαι. τῶν δὲ τὸ
 μὲν γύναιον κατασχόντων, μεθ' οὗ ὁ Πέρσης τὴν ἀναστροφὴν
 ἐπεποίητο, καὶ ἐνδελεχέστερον ἀσφαλῶς διεξετασάντων τὴν τοῦ
 ἐρευνωμένου διαγωγὴν, τὸν μὲν τῇ γυναικὶ συνελθόντα προτιτε-
 λευτηκέναι διεμαρτύρατο, τὸν δὲ ἓκ τούτου προειρηγεμένον κατὰ 15
 συζυγίαν ἄρρενα παῖδα τούτοις ἐδείκνυεν ἐπὶ δυσὶ καὶ ἑ καθ' ἡλι-
 E κίαν χρονίζοντα ἔτεισιν. ὄνπερ κατ' ὄψιν ἴοντα μετὰ καὶ τῶν
 συνόντων αὐτοῖς κατειληφότες Περσῶν, ἐπέπερ αὐτὸν ἓκ τε τοῦ
 βασιλικῶ ὁμοιώματος ἓκ τε τῆς κατὰ Κῦρον γρυπότητος συμβο-
 λαιωσάμενοι καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν τῶν ἐφομαρτηκότων αὐτῶ, τοῖς 20
 τούτου ποσὶ προσεκίνησαν καὶ ἀνηρημένοι πρὸς βασιλέα ἠγά-

6. γειτωνίαν L.
 ἔγνωσαν αὐτόν.

12. καταστοχόντων L.
 20. ἐφομαρτηκότων L.

18. fort. ἐπέπερ

Theophilum tunc imperium administrantem, instanter petierunt ut sibi fieret facultas quaerendi illum qui palam in ea urbe non versaretur: ipsos autem regi indicaturos esse. Quibus lubenti animo auditis imperator per totam sciscitatus est urbem, famaue de ea re utique pervulgata spatio multorum dierum, in angustia super eo qui quaerebatur iam constitutis, quidam ex vicinia praedictae mulierculae coniunctus exstitit, a quo significabatur eam ex Persa concepisse, seque cum illo saepius conversatum, cum is ministerii functiones perageret, atque audivisse certoque cognovisse illum ex Persia esse regioque sanguine cretum: isque fertur quaesitoribus omnia de illo indicasse. Cum illi porro mulierem arripuissent cum qua ille Persa consuetudinem habuisset, atque diligenter accurateque percontati essent de eius qui quaerebatur vivendi ratione et mansione, eum quidem qui cum muliere consuetudinem habuisset iam mortuum esse testabatur: qui autem illo prognatus esset ex ea consuetudine, eum ostendebat filium duodecimum aetatis annum agentem. Quem in conspectum ipsorum progressum ceterorumque qui cum ipsis erant Persarum, ut cognoverunt, de eo ex regio caractere et ex aduncitate nasi, quae in Cyro fuerat, coniecturam facientes aliisque ipsum concomitantibus, ad eius pedes adorarunt assumptumque ad imperatorem

γοντο. ὅστις θεασάμενος αὐτόν, καὶ τὴν τεκοῦσαν προσηγάμενος, πεπνυμένος τε, ὁ πρὸς γάμον Πέρσης αὐτῇ συνιῶν τις ἄρα V. 27 ὑπάρχοι καὶ πόθεν ἐκτέθραπτο, ταύτης παρεδηλοῦτο ὡς ἀπὸ Περσῶν εἶη τῆς γενεᾶς, εὐγενείας τε βασιλίδος ἐξέχεσθαι. τοῖς 5 τοῖς κατ' εὐθυμίαν ὁ αὐτοκράτωρ διατεθεὶς τὸν μὲν Θεόφοβον ἐν τοῖς βασιλείοις ἐσκήνωσεν ἀνατροφῆς τε προσηκούσης καὶ τῆς κατὰ μαθητείαν ἡξίον παιδείσεως· ὁ δὲ φύσεως εὐκλήρῳ, οὐχ ἦττον δὲ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ συνδιαϊτώμενος, εἰς ἄκρον ἦκεν ἐλλογίμου παιδείσεως, ὡς ἐντεῦθεν παρὰ τῷ βασιλεῖ πλείστα 10 στεργόμενος εὐμοιρῆσαι πατρικιότητα, δορυφορίας τε καὶ σεβασμιότητος περιδόξων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς κατὰ θεραπείαν πολυτελοῦς καὶ ἱκανοτάτης, ἐφάψασθαι. διὰ τοι τοῦτο ὁ μὲν βασιλεὺς τοὺς Πέρσας ἐκ τούτου ὡς νεανικοὺς ἐν πολέμοις καὶ μεγα- B λόφρονας ἐπιστάμενος τοῖς στρατιωτικοῖς ἀναγράφεται κώδιξιν, 15 καὶ τούτοις Περσικὸν σύλλογον ἐγκατέστησε, καὶ αὐτοὺς ταῖς Ῥωμαϊκαῖς στρατοπεδαρχίαις συνηριθμῆσθαι προσέταξεν.

Ὅδ' κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν πολλαχῶς ἐφοδεύοντος, τοῦ Θεοφόβου αὐτῷ συμπαρόντος, ἐπὶ τοσοῦτον τῷ πρὸς αὐτὸν πόθῳ τοὺς Πέρσας θαρρύνεσθαι καὶ θυμηδία διακεχύσθαι, ὡς μόνους 20 τὸν κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἡρῆσθαι πόλεμον, τρέπειν τε τούτους ἐξ ἀητιήτου δυνάμεως· ἐφ' οἷς μεγαλοψυχήσας ὁ ἄναξ καὶ τῇ ἀληθείᾳ τῶν ἀποβάντων τεθαρρηκῶς ἡγεμονεύειν ἐν Πέρσαις τὸν Θεόφοβον πρότεθύμητο. τοῦ οὖν βασιλέως κατὰ τινα πρόφασιν

14. κώδιξιν L.

18. τῷ] τὸ L.

20. τὸν] τῶν L.

duxerunt. Qui illum conspicatus, accersita matre atque interrogata quis ille fuisset Persa qui coniugii causa cum ipsa fuisset, et unde prognatus, ab ea edocebatur illum ex gente Persarum fuisse et ex regia familia. Quibus laetatus imperator Theophobum in aula habitare educarique congruenter et in disciplinis erudiri iussit. Is porro ingenii felicitate nec minus convictu splendido et magnifico utens ad summam eruditionem pervenit, ut proinde ab imperatore plurimum diligeretur patriamque dignitatem consequeretur, comitatum item et venerationem illustrium, nec non ministrorum copiam sufficientissimam. Hinc imperator Persae fortes esse et strenuos persuasus in militares numeros retulit Persicamque legionem ex iis constituit ipsosque Romanis exercitibus annumerari iussit.

Qui cum Ismaelitas saepe invaderet una cum Theophobo, Persae ex amore erga illum tantam fiduciam coeperunt tantaque delectatione exhilarati sunt, ut soli in se susciperent bellum adversus Agarenos, eosque profligarent invicta virtute: de quibus imperator bonum animum habens ac veritate eventuum fretus, praeesse Persis Theophobum voluit. Cum

C διεσπουδακνία ἀναγκαίως πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀναλύσαντος, τῷ δὲ Θεοφόβῳ τὰ τῶν Περσῶν ἐγκεχειρικότος διαθέσθαι στρατηγικῶς τὰ στρατεύματα, εἶτα πρὸς τὴν βασιλίδα τοῦτον ἐπανέναι κελεύσαντος, εἰς ἀτοπίαν οἱ Πέρσαι προκεχωρήκεσαν ἐκ στασιόφρονος διαθέσεως, καὶ μὴ ἐκόντα περιστοιχίσαντες ἐν μέρεσι 5 παραλίῳ τῆς Παφλαγονίας (ἥτις ἀπὸ Παφλαγόνος υἱοῦ Φινέως τῆς τοιαύτης γῆς ἐγκρατήσαντος ἀγορεύεται) ἐν κατασχέσει τε Σινώπης τῆς πόλεως ἢ κατὰ τινὰς Ἀμιάστριδος γεγονότες βασιλέα κηρύττουσιν, ὡς ἐκ τούτου καὶ τὰ Περσῶν καινίζεσθαι ἔθιμα.

D αὐτὸς δὲ δυσφύρως ἔχων πρὸς τὸ ἐγχείρημα, οἷα μὴ κατὰ γνώ- 10 μην αὐτῷ πεπραγμένον, αἰτίαν αὐτοῖς προσέπλεκε τοῦ τολμημάτος, δεινῶς ἀπολοφνυρόμενος διὰ τοῦτο, κατεδυσώπει αὐτούς, ἰκέτενέ τε καὶ ἐβιάζετο τὸ εὐμενὲς βασιλέως ἐξιλεοῦσθαι, καὶ ὡσπερ ἔχοι τὸ ἀληθές, μὴ αὐτῷ ἐπιγράφειν τοῦ τελεσθέντος αἰτίαν. οἱ ταῦτα διηκουτισμένοι ἀπογνώσει τε συσχεθέντες οὐκ 15 ἔλαττον καὶ μανιώδει φορᾷ συνειλούμενοι, οὐδαμῶς τῷ συμβουλευμάτι πείθονται, καὶ κατὰ τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς εὐτρεπίζονται. τοῦ δὲ Θεοφόβου λαθραίως διαπεμψαμένου πρὸς βασιλέα, ἐγ-
E γράφοις τε καὶ ὄρκοις καὶ φρικωδεστάτοις ἐπισχυριζομένου ὡς οὐ τῷ τολμηθέντι πάντως αὐτὸς κατητίωτο, παρὰ δὲ τῆς τῶν Περ- 20 σῶν εὐηθείας ἢ φιλευνοίας τοῦτο πεπρᾶχθαι, φιλανθρωπῶς ὁ

1. διεσπουδακνία L.	2. ἐγκεχειρικότος L.	4. προσκεχωρήκεσαν L.
5. περιστοιχίσαντες L.	11. πεπραγμένον L.	
12. ἀπολοφνυρόμενος L.	ibid. immo καὶ ἐδυσώπει.	15. διηκουτισμένοι L.

autem imperator propter causam quandam urgentem necessario in imperatoriam urbem proficiscens Theophobo rem Persarum demandasset, ut exercitibus auctoritate ducis praeesset, deinde in imperatoriam urbem reverti iussisset, ad insolentiam prolapsi sunt Persae animo rebellandi, atque invitum circumstantes Theophobum in maritimis partibus Paphlagoniae (quae a Paphlagonie filio Phinei illius terrae olim domino sic appellatur), cum iam Sinopen urbem aut secundum aliquos Amastrin occupassent, regem declarant, ut ab illo renovaretur Persarum consuetudo. Porro ipse aegre ferens eorum conatum, quoniam non ex voluntate sua agebatur, reprehendebat eorum facinus vehementer lamentans, eoque ipso flectere illorum animos volebat, obsecrabatque et cogebat ut benevolentiam imperatoris sibi ipsis reconciliarent, et quemadmodum re vera comparatum sit, causam facti sibi ne adscriberent. Qui his auditis desperatione capti, nec minus furioso quodam impetu concitati, nequaquam eius consilio obtemperant. Ceterum cum Theophobus clam misisset quosdam ad imperatorem, et horribili iureiurando scriptis concepto contenderet se patrati facinoris auctorem non fuisse, sed Persarum stultitia et nimia benevolentia id fuisse factum, imperator humanum et clementem

βασιλεὺς εὐμενίζεται καὶ ἐπωμότοις αὐτῷ τε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ κατεγγυᾶται πιστώσειν ἄφεισιν· οἷς πεπληροφορημένοι καὶ τῶν ἐσφαλμένων προσδεξάμενοι λύτρωσιν τῆς Σινώπιδος πόλεως ἢ Ἀμάστριδος ἐξεδήμησαν. ὧν τὴν μὲν κλῆσιν ἐξειληφέναι Σινώ-
 5 πης ἀπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων, αὐτῆς δειμαμένης, τὴν δὲ τὸ πρὶν Κρωῖναν ὠνομασμένην ἔκ τινος Περσίδος Ἀμάστριδος θυ- V. 28
 γάτρος Ὁξυάρτου ἀδελφοῦ Δαρείου, ἧτις συνοικήσουσα Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλείδῳ τυράννῳ, ὑπ' ἐκείνῳ οὖσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς συζύγου ὠνομακέναι.

10 Καὶ ὁ μὲν Θεόφοβος τῷ βασιλεῖ αὐθις ἰλεωθεὶς ἐν τοῖς βασιλείοις κατώκιστο καὶ τῆς πάλαι προσοίσης αὐτῷ παρὰ βασιλεῖ φιλοστοργίας καὶ εὐπαθείας ἀπέλαυεν. Περσῶν δὲ πληθύν, διὰ τὸ προῖναι μέχρι μυριάδων γ', οὐ ταύτην ἔλευθεριάζειν συμφέρον εἶναι καὶ ἐπ' ἀδείας διάγειν τῷ βασιλεῖ κατεφαίνετο· ἐντεῦ-
 15 θεν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς θέμασι χιλιάσιν ἐπὶ δυοῖ Περσικὸς ἀριθμὸς ἀπεστέλλετο ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τῶν κατὰ στρατηγεσίαν καιροῖς τεταγμένων, ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχαι τούτων ἐπιστατεῖν διωρῶζοντο. B
 ἀμέλει καὶ ἕως τῶν ἐνταυθοῖ χρόνων τὴν προσηγορίαν Περσῶν αἱ τῶν θεμάτων τοῦρμαι κεκλήρωνται, ἐφ' οἷς διεσπάρησαν.

20 Τοιοῦτου δὴ πέρατος τὰ τῶν Περσῶν ὅλως τετύχηκε μετὰ τὴν στασιώτην κακόνοιαν οὕτω διανεμηθέντων καὶ σχεδὸν εἰς ἀφανισμόν χωρησάντων. τοῦ οὖν βασιλέως θανατηφόρῳ νόσῳ

5. αὐτὴν δειμαμένης Symeon logoth. p. 422 C. 8. τῆς] τοῦ L.
 14. εἶναι B, ἦν L. 17. τουρμάρχας L. 21. στασιώτην L.

se praestat, ac iureiurando firmata fide ipsi quique cum ipso essent promittit veniam. Quibus satis persuasi et credentes, delictorum accepta remissione, a Sinope urbe aut Amastride discesserunt. Quarum illam quidem nomen accepisse dicunt a Sinopa quadam, una ex Amazonibus, cum ipsa eam condidisset; hanc autem, prius Cromnam dictam, a muliere quadam Persica Amastride filia Oxyartae fratris Darii, quae cum nupta esset Dionysio Heracleae tyranno, istum sibi subiectam urbem a coniuge sua nominavisse.

Ac Theophobus quidem rursus imperatori conciliatus in aulam restituitur pristinaque benevolentia et ubertate fruitur. Persarum autem multitudinem tantam, quoniam usque ad triginta millia excrevisset, libere et licenter quidvis agere securamque esse imperatori consultum non videbatur: proinde in Romana themata bina millia de Persico exercitu mittebantur, ut subicerentur iis qui suo quisque tempore duces constituti essent: quibus et turmarchae qui praessent instituebantur. Et sane usque ad haec tempora cognomen istud Persarum turmae quasi hereditarium habent in thematis ad quae illi dispersi erant.

Huiusmodi finem coepta Persarum omnino sortita sunt, ipsis sic dispersis ac propemodum ad nihilum redactis. Cum igitur imperator in

περιπεσόντος ὑπεσμύχεται τις σκοπός, ἐκ ματαίας διαβολῆς χαιρικῶν, μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπιθέσεως παρὰ Θεοφόβου σὺν ἅμα Πέρσαις κατὰ τῶν αὐτοῦ κληρονόμων καὶ τῶν κατ' ἐπιτροπείαν ἐκριπισθῆναι. διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ταῖς ἐσχάταις ἤδη πύλαις τοῦ θανάτου παρεστηκὼς καθειργνύει κευθμῶσιν ἐκπέμψας 5

C τοῦ Βουκολέοντος τὸν Θεόφοβον, καὶ νυκτὶ τὴν διὰ κεφαλικῆς τιμωρίας περιτίθησιν αὐτῷ ὑπεξέλευσιν, ἄθλον ἀπανθρωπίας ἐντάφιον ὃ δέλαιος ἐνστησάμενος. διὰ τὸ οὖν λαθραίαν γενόμεναι τὴν αὐτοῦ τελευταίαν διαβεβόηται παρὰ Πέρσαις ἄχρι τῶν ὧδε χρόνων θανάτου μὴ γεύσασθαι τὸν Θεόφοβον. 10

Εἰ καὶ ἄλλως τινὲς διειλήφασιν, ὅτι τοῦ Θεοφίλου κατὰ τινα περιπέτειαν δυστυχήσαντος ἐν πολέμῳ, εἰρήκει αὐτὸν ὁ Θεόφοβος συνθῆσθαι μόνον μετὰ Περσῶν νυκτοπόλεμον καὶ συμμαχίᾳ θεοῦ τῶν ἐχθρῶν καταδυναστεῦσαι. ἄς οὖν ἐπέπυστο περὶ τούτου ὁ βασιλεύς, ἐσελθὼν τὸν λογισμὸν καὶ τῷ πνεύματι ἐτε- 15

D τάρακτο, ὄνειροπολῶν μὴ τι νεωτερίσασθαι βούλοιο· οὕτω γὰρ αὐτὸν φιλοβάσκανοί τινες ἀνεχάτισαν καὶ πρὸς ὑπόνοιαν ἄλογον ἐξεκύλισαν, φάσκοντες μὴ πεισθῆναι τῷ Θεοφόβῳ ἐφ' ὧν λυσιτελῶς ἐβεβούλητο, καθοσιώσει δῆθεν ἐνείροντες. ὅς ζήλω θείῳ πυρποληθεὶς καθὼς Ἡλιοῦ ὁ Θεοσβίτης, Θεοφίλως τοῦ βασιλέως 20 κατεμβριθεύεται καὶ ἄλλος Φινεὲς ζηλωτῆς ἀναδείκνυται, τέμνων ὡς σειρομάστη τῷ λόγῳ τὴν αὐτοῦ ἄδικον ὑπόληψιν, καὶ τοῦτο

12. αὐτὸν L.

19. ἐνήροντες L.

letiferum morbum incidisset, conflabatur criminatio vana et calumniosa a malevolis, quasi post eius mortem rebellio a Theophobo et Persis contra heredes eius et tutores esset excitanda. Quapropter in extremis iam foribus mortis constitutus, missum in cavernas Bucoleonis includit Theophobum, noctuque capitalis supplicii imponit ei executionem, quasi immanitatis certamen funebre instituens perditus ille. Itaque quia occulte fuit interfectus, percrebuit fama inter Persas usque ad haec tempora mortem non gustasse Theophobum.

Quamquam etiam aliter aliqui tradiderunt. Cum Theophilus casu quodam in bello rem infelicitate gessisset, dixisse ei Theophobum se solum cum Persis nocturnum proelium facturum: fore ut auxiliante deo hostes superaret. Quod ut audivit imperator, animo commotus et mente perturbatus fuit, quasi per somnum sibi fingens ne forte quid novarum rerum is moliretur: ita enim ei persuadebant malevoli quidam et invidi atque in suspicionem improbabilem coniciebant, affirmantes non esse obtemperandum Theophobo in illis quae praeter rem et utilitatem suaderet; maiestatis scilicet crimine eum involventes. Qui zelo divino incensus, sicut Helias Thesbites, pie et graviter imperatorem increpat alterque Phinees zelotes evadit, secans tanquam gladio sermone suo iniustam eius

φρησὶν ἐμφανῶς, ὡς τὴν ὀφειλὴν ὑφέξει τοῦ Χριστιανικοῦ τρο-
 παίου ἢν μὴ θεὸς συγχωρήσειεν, ἐπὶ τούτοις τοῦ βασιλέως ἀμε-
 τρία θυμοῦ χαλεπήναντος (ἦν γὰρ ὑποκεκινημένος ὀργίλῃ τῇ ζέ- E
 σει, οἷα τὸν νοῦν ταῖς σωματικαῖς καχεξίαις ἐμπαθαινόμενος),
 5 καὶ τῶν συκοφαντῶν ἐς τὸ ἀληθές ἐποικοδομοῦντων παρὰ φύσιν
 ληρήματα· καὶ πτόησις οὐκ ὀλίγη περιεστοίχισε τὸν Θεόφοβον.
 καὶ συλλέξας μεθ' ἑαυτοῦ τινὰς ἐκκρίτους ἀποδιδράσκει πρὸς V. 29
 Ἄμαστριν πόλιν κἀκεῖσε χρονοτριβεῖ. διὸ στέλλεται πρὸς αὐτὸν
 ναύμαχος στόλος πρὸς βασιλέως, ὡς ἂν γε τὴν πόλιν κἀκείνον
 10 κατάσχωσιν· αὐτὸς δὲ φιλόθεος ὢν κατὰ Θεόφοβον τρόπον φι-
 λευσεβῶς ἐδεδίει πρὸς Χριστιανῶν αἱματεκχυσίας χωρεῖν, ὅθιν
 ὑπέκει τῷ Θεομισεῖ βασιλεῖ ἐγγύησιν σταυρικὴν ἐπιπέμποντι, καὶ
 δυστυχῶς ἀνακέκληται τῶν συμπεφωνημένων ἀλλοιωθέντων.
 τομῆς γὰρ ἔργον κεφαλικῆς, ὡς μὲν τινες, παραντίκα ὑπὸ Ὠο-
 15 ρυφᾶ τηρικαῦτα τῆς βασιλικῆς βίβλης ἐπικρατοῦντος καθίσταται·
 ὡς δὲ ἄλλοι, καθ' ἣν ὥραν ἀποβεβιώκει ὁ ἀναξ, τινὲς τῶν οὐ-
 κείων εὐνούχων διὰ νυκτὸς τῷ ἐν τοῖς τοῦ πελαγίου τόπῳ ἀπαγα- B
 γόντι τοῦτον ἀποτυμπανισθῆναι προήγγελτο.

Προσπεσόντων δὲ ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων ἄλλοτε καὶ
 20 τῶν ἐξ Ἰσμαῆλ ὑπερσχόντων, τοῦ βασιλέως τε παρ' αὐτῶν κυκλω-
 θέντος, τὰ πρὸς κατάληψιν διηπείλητο, καὶ δὴ παρὰ μικρὸν ἦν

1. ὑφέξειν L.
 συκοφάντων L.

3. ἦν] ἦν L.

5. καὶ] κατὰ L.

ibid.

6. περιεστοίχησε L.

12. ὑπέκει L.

20. ὑπερσχόντων L.

suspicionem, atque palam hoc dicit, fore ut debitum sustineat Christia-
 norum tropaei, quod deus avertat. Ad haec cum imperator immoderato
 animo irasceretur (erat enim commotior iracundo fervore, ut cuius ani-
 mus ex vitiosa corporis habitudine labem contraheret), calumniatoribus
 etiam vero superstruentibus nugas naturam superantes, consternatio
 haud exigua invasit Theophobum: adscitisque ad se delectis quibusdam
 viris aufugit in urbem Amastrin cum illis, atque ibi commoratur. Qua-
 propter mittitur ad eum classis ab imperatore, ut urbem et ipsum tene-
 ret. Ceterum ipse cum esset pius, timore et amore erga deum ductus
 verebatur ad Christiani sanguinis effusionem progredi: itaque cedit im-
 pio imperatori sponsionem signo crucis munitam mittenti, atque sic malo
 suo fato revocatus fuit, cum pacta conventa fuerint mutata: amputatio-
 nem enim capitis, ut quidem aliqui aiunt, statim ab Oorypha tunc vigi-
 liae imperatoriae praefecto passus est: ut autem alii, eo tempore quo
 imperator e vita decessit, cuidam suorum eunuchorum noctu abductum
 in quendam locum maritimum trucidandum iniunxerat.

Confligentibus utrimque exercitibus alio tempore, et Ismaelitis su-
 perantibus, imperatori ab his circumvento comprehensio intentabatur, ac

δορυάλωτος καὶ πᾶσιν ἐπίχαρτος γενησόμενος, εἰ μὴ τοὺς σὺν αὐτῷ Μανουὴλ ὡσεὶ τοιοῦτον φήσας ἐθαρσαλέωσιν.

“ἀνέρες ἔστέ φίλοι, καὶ ἄλκιμον ἦτορ ἔλεσθε,

τὰς μελίσσας αἰδούμενοι, αἶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν θανάτου ἕως ἀνέχονται.” μεθ’ ὧν τὴν φάλαγγα διατεμῶν τῶν Ἀγαρηνῶν, 5 πεπαλαγμένους λύθρῳ πολλῷ τε καὶ αἵματι, τοῦτον ἐξείλκυσεν.

C τρὶς γὰρ τοῦτο διαπραξάμενος τῆς ἐμπερισχέσεως αὐτῷ προσελθὼν ἐξελύτρου· ἰσκοτοδινία γὰρ ἐφεστηκότε τῷ Μανουὴλ εἰς ἀνάρρυσιν, κἂν παρόδου εὐρείας ἐτύγχανεν. διὸ τοῦτο μέχρι τρίτου συμβέβηκε, κἂν τάχα τῷ χαλινῷ τοῦ βασιλικοῦ ἵππου 10 ἐπιθεθέντος ἱμᾶντος καὶ προσαναρτηθέντος τινὶ γε τοῦ Μανουὴλ, ὄν καθ’ ἵππον ἀμπίσχετο· ἀλλ’ οὐχ οὕτως ἐξήει, ἕως τὸ τέταρτον αὐτῷ προσιέναι καὶ ξίφει θανεῖν ἀποφήνασθαι, εἰ οὐ τούτῳ συνέφοιτο καὶ μὴ πανωλεθρίαν ἐκ τούτου διάθοιτο, ἕως ἐξήγαγεν. τούτου σωτῆρ μέγας ἐπεμφανίζεται, καὶ τῇ βασιλίδι παλιμπετεῖς 15

D μετατίθεται, καὶ τοῦτον τιμαῖς καὶ προσηκούσαις δωρεαῖς ἐπαμβίβεται, τὸν εὐνον ἀποδεχόμενος. ἡ δὲ τοῦ φθόνου πρὸ τούτου παράταξις κατ’ αὐτοῦ παροπλίζεται διὰ τῶν τῆς ἀρετῆς ἐναντίων, καὶ ἐπιλοιδοροῦσι ψευδῶς καθοσιώσιν στρατηγεύοντι· ἧς ἐνηχηθεὶς οὗτος τὰ πρὸς ἀποστασίαν ἐπιτετόλμηται, καὶ φυ- 20 γαδεῖα πρὸς Ἀγαρηνοὺς μετοικίζεται, καὶ δόξαις περιφανέσι πρὸς

8. ἰσκοτοδινία L.

9. διὰ τοῦτο L.

12. ὄν] ὧν L.

13. τούτῳ B, τοῦτο L.

14. πανωλεθρίαν L.

15. τούτου]

an οὕτω?

sane parum aberat ut captus omnibusque ludibrio fuisset, nisi Manuel suos confirmasset, ad hunc quasi modum eos allocutus. “O socii, fortes animoque estote virili, apes reveriti, quae regi suo ad mortem usque adhaerent.” Cum quibus perrumpens aciem Agarenorum, pollutus cruore multo et sanguine eum extraxit. Ter autem id fecit et a circumventionem liberavit: nam quasi vertigine correptus haesitabat veniente Manuele ad eum eripiendum, quamvis late transitus ei pateret. Idcirco ter id factum est, quamvis etiam mox fraeno imperatorii equi alligato loro et applicato loro cuidam quo Manuelis equus indutus erat: tamen nec sic exibat, donec tertia vice eum aggrederetur gladioque moriturum affirmaret, nisi ipsum sequeretur et totalem interitum non efficeret: atque sic eduxit. Ita ei servator magnus oblat, ipseque in imperatoriam urbem rursus se confert, atque illum honore et donis congruis remuneratur, bene sibi cupientem carum habens. Sed invidia ei se opposuit et contra eum sese armavit per illa quae virtuti sunt contraria: atque per calumniam falso insimulant eum maiestatis, cum esset praefectus militum. Quibus iste auditis defectionem molitur, fugiensque ad Agarenos commigrat, atque ab his honoribus illustribus decoratur et obviam itionibus,

αὐτῶν ποτνιαῖται καὶ ὑπαντήσεσιν, καταλιπὼν βασιλέως μετάμε-
λον τῆς πρὸς αὐτὸν ἰποπτεύσεως.

Χρόνον δὲ πολλοῦ παριππεύσαντος καὶ τῶν ἐξ Ἄγαρ ταῖς
νίκαις κατορχομένων ἡμῶν, οἷα σφετερισμένων τὸν καθ' ἡμᾶς
5 Ἀχιλλέα, πρὸς εἰρηνικὰς συμβάσεις ὁ βασιλεὺς τοὺς Ἰσμαηλίτας
μνηστεύεται, ἐκπέμπων πρέσβην τὸν μοναχὸν Ἰαννῆν, τότε τοῖς Ε
Ἄγαρηνοῖς καὶ ἡμῖν κατὰ πρεσβείαν φανέντα γε ἐπιτηδέιον. ἐπε-
πράχει γὰρ τὰ πρὸς διαλλαγὴν ἀμφοτέρων ἀρμόδια, δώροις
ἀδροῖς παρ' αὐτῶν τοῦ δέοντος μὴ ἐκστὰς, ὡς ἐπιθαναμάζειν τὸν
10 ἀμεραμνονῆ πάνυ καὶ οἷς περὶ αὐτὸν ἐγινώσκετο, καὶ ἀξιοῖν
αὐτὸν περὶ ὧν ἐθέλοι τυγχάνειν ἡξιωμένων· τοσοῦτον αὐτῷ τὰ V. 30
τῆς ἀδωρίας εἴτε προσωπεῖω εἴτε ἀληθείᾳ ἐξήσκητο· καὶ διὰ
ταύτην καὶ εὐπροσηγόροις προθέσεις ἐπὶ τῶν συμφερόντων
ἀκούεσθαι, καὶ παρασχέσθαι πολλοὺς αἰχμαλώτων πρεσβεύοντι.
15 ὀπιτάνεται πολυτρόπως οὗτος τῷ Μανουὴλ καὶ σταυρικὸν ἐγκόλ-
πιον τούτῳ δίδωσι κρύφα καὶ ἐν αὐτῷ διομόσας ἐπισχυρίζεται
καὶ πρὸς τὸν βασιλέα παλινδρομεῖν ὑποτίθεται καὶ Συρίας ἀπά-
νεισι.

Τοῦ δὲ ἀλλαγίου περατωθέντος καὶ τῆς ἀνὰ μεταξὺ Ῥω-
20 μαίων τε καὶ Ἀγαρηνῶν εἰρήνης διαλυθείσης, ὁ βασιλεὺς γενναί-
ζειν κατὰ πολεμίων πολλὴν ἐπεποίητο μέριμναν, ὡς μηδ' ὄλως

6. ἰαννὴν L.

10. οἷς] τοῖς L.

12. ἀληθείας L.

17. ἀπά-
νεισι L.

cum sui desiderium apud imperatorem et paenitentiam suspicionis reli-
quisset.

Tempore autem multo praeterlapso, Agarenis per victorias nobis in-
sultantibus, ut qui Achillem nostrum sibi appropriassent, ad pacem im-
perator eosdem Ismaelitas sollicitat ineundam, mittens legatum monachum
Iohannem, tunc Agarenis et nobis ad legationem visum idoneum. Susce-
perat enim negotium de permutandis utrinque captivis: in quo munerum
ingentium oblationibus a decoro non recessit, ita ut admiraretur ame-
ramnunes et quibus circa eum innotuisset, iubereturque petere quicquid
vellet, potiturus petitis: adeo prae se ferebat quasi non caperetur donis,
sive specie tenuis, sive revera, ut ob fidem et comitatem verborum in
offerendo audiretur super utilibus et multis captivos reciperet legatione
fungens. Iste igitur veteratorie in conspectum venit Manuelis, atque
crucis collare imperatoris tradit ei clam, ipsumque iureiurando confir-
mat et ad imperatorem reverti hortatur, e Syriaque discedit.

Permutatione porro captivorum finita, et pace inter Romanos atque
Agarenos dissoluta, imperator fortem et strenuum se praestare adversus
hostes magnopere studebat, ut plane non esset inferior paterna fortitu-

ἐλάττων γενέσθαι τῆς πατρικῆς γενναιότητος· καὶ κατὰ τῶν
 Β Ἰσμαηλιτῶν τὴν χώραν σὺν πλήθει πολλῶ προχωρεῖ καὶ αἰχμα-
 λωσίαν παντοδαπῇ παρυσίστησιν, ὡς καὶ παρεμβαθῦναι τοῖς
 ἐσωτέροις μέρεσι ταύτης αὐτῇ τε τῇ πατρίδι προσεμπελάσαι τοῦ
 τότε κρατοῦντος ἀμεραμνουνη, ἣτις Ὀζοπέτρα προσηγόρευται, καὶ 5
 ταύτην πολιορκῆσαι πρὸς ὕβριν αὐτοῦ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ κατὰ
 σκοπὸν πῶς λυσιτελῆ διαβέβηκε τοσοῦτον ἐκ ταύτης τῆς ὠφελείας
 ἐπισυμβύσεως, ἣ μεγίστη ἀνθρώπων ἀπωλεία. διανίσταται γὰρ
 ἐντεῦθεν εὐθαρσῶς ὁ ἀμεραμνουνη, τὴν ὕβριν μὴ ἐνεγκὼν ἦν
 ἐπὶ τῇ αὐτοῦ πατρίδι συμβεβηκυῖαν ἑώρα, καὶ θεσμοθετεῖ παντὶ 10
 τῷ τὸ φλόμουρον περιφέροντι γραφὴν ἐνδηλοῦντος τοῦ Ἀμορίου
 C συζήτησιν, καὶ κατ' αὐτοῦ σὺν στρατιᾷ σοβαρᾷ δυνάμει ἐμφο-
 ρήτῳ ἐπέρχεται, ταύτῃ τοῦ βασιλέως ἀνθεστηκέναι μὴ ἐξισχύον-
 τος, ἀλλὰ προσχωροῦντος τοῖς ὀπισθεν καὶ καταλαβόντος τὴν
 βασιλίδα τῶν πόλεων σὺν λαφυραγωγία πολυπληθεῖ, καὶ τὰ τῆς 15
 πόλεως Ἀμορίου κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον διαμεριμνήσαι ἐκ τε διοχυ-
 ρώσεως καὶ ἄλλων τῶν ἐπαρκούντων εἰς διατήρησιν. ὅς τέως
 δοκιμὴν μὲν ποιεῖται, κὰν ματαιόβουλον, τὴν τοῦ ἀμεραμνουνη
 ἀναστεῖλαι ὄργην διὰ πρέσβειων δώροις τιμίους καὶ ὑποσχέσει με-
 γαλοδωρεῶν ἐκδυσωπούντων αὐτόν· ἀλλ' οὐ πείθουσι ζηλοτυ- 20
 ποῦντα τὴν ὁμοίαν ἐνδείξασθαι ἀνταπόδοσιν. ἔξουθενε γὰρ αὐ-
 τοὺς τῆς πρεσβείας, τῆς ἀποστολῆς διεκωμῶδει, τῆς δειλίας κα-

2. προσχωρεῖ L.
 3. ἀνθρώπων ἀπωλεία L.
 4. λυπλοθεῖ L.

5. προσηγορεύεται L.
 11. fort. γραφῇ ἐνδηλοῦν.
 16. διαμεριμνήσαντος B.

8. ἣ μεγίστη ἀν-
 15. πολ-
 22. διεκωμῶδει L.

dine: atque in Ismaelitarum ditionem cum ingentibus copiis proficiscitur multasque praedas quaquaversum coacervat, ita ut in intimas eius penetraret partes, atque etiam ad ipsam urbem patriam tunc rerum potentis ameramnnis appropinquaret, quae Ozopetra vocabatur, eamque obsidione oppugnaret ad illius contumeliam. Sed ea quidem res haud fructuosum eventum habuit, siquidem propter hanc praedam postea factus fuit maximus hominum interitus. Exsurgit proinde audacter ameramnnus, contumeliam haud ferens quam suae patriae accidisse videbat, imperatque cunctis qui flammulum (vexillum) circumferrent ut inscriptionem facerent Amorium inquirendum, eamque cum exercitu insolenti propter robur intolerabile invadit, cum interim huic imperator resistere non valeret, verum retro cederet et ad imperatoriam urbem se conferret cum ingenti praeda, postquam urbi Amorio quanta licebat cura prospexisset, munitione aliisque ad eam conservandam idoneis. Qui tum quidem conatum suscipit, quamvis vano consilio, sedandi iram ameramnnis per legatos qui muneribus pretiosis et pollicitationibus magnificis ipsum flecterent: sed haud permovent nec persuadent, aemulando studentem par pari referre. Nihili enim faciebat eorum legationem, adventum irride-

τελοιδόρει, καὶ διὰ μέσου χρόνου καταλιμπάνει μετεωρίζεσθαι, καὶ τῇ πατρίδι τοῦ βασιλέως περιτίθησι πολέμιον χάρακα, πολυ- D
μερῶς ἐλέσθαι βουλόμενος. εἶχε μὲν οὖν εἶχεν αὐτὴ καὶν δυστυ-
χῶς ὑπερμαχοῦντας ἐντὸς τοὺς ἕκ βασιλέως σταλέντας, περιφα-
5 νεῖς φρονήσει τε καὶ ἀνδρεία καὶ πολυπειρία διηχουμένους, καὶν
δι' ἐνὸς τῶν κακούργων τῆς ὑπερμαχίας διέσφαλτο, τὴν προδο-
σίαν ἐπισκευάσαντος, ᾧ βοδὸς ὑποκορίζοντος ὄνομα κατ' ἀλογι-
σίαν προσεκέκλητο, ἕκ τινος τηρικαῦτα στασιώτιδος ἀνὰ μέσον
Χριστιανῶν τε καὶ Ἰουδαίων συμβεβηκυίας προφάσεως. αἰρεῖ-
10 ται τοιγαροῦν μετὰ πολλὰς ἐπιβριθεῖς προσβολὰς τὸ Ἀμόριον, V. 31
τοῦ νέου Συναχηρὶμ παραχωρήσει θεία ἢ εἰδοκία κατὰ τὴν τῶν
κριμάτων Θεοῦ ἄβυσσον εὐτυχῆσαντος, οἳ τε πρέσβεις ἐφύβρι-
στοι ἀποπέμπονται (κατείχοντο γὰρ παρὰ τῶν ἐχθρῶν μεσολα-
βούσης τῆς ἐγχειρήσεως), καὶ ἀπαγγέλλονται δι' αὐτῶν τῷ βα-
15 σιλῆϊ ὀνειδισμοὶ σφοδροὶ καὶ ἔξουδενώσεως προαγγέλματα. τίς
δὲ λογισμὸς ἀκριβῆς ἀναγράψει τὰ ἐκείσε πραχθέντα κατὰ τὴν
ἄλωσιν; τίς λόγος ἀσφαλῶς διηγήσεται οἷα καὶ ὅσα συγκεκέρηκεν
ἀνιὰ τὸ δυστυχίματι; πάντες ἀρχηγοὶ λαῶν ἄρδην αἰχμάλωτοι
πρὸς Συρίαν ἀπήγοντο, μεθ' ὧν πατρίκιόι τε καὶ οἱ διαφόροις
20 ἐν ἀξιώμασι καὶ αὐτοὶ τὴν ἴσην δυστυχίαν διεκαρτέρουν· τινὲς B
δὲ ἔξ αὐτῶν τῆς διὰ ξιφῶν τομῆς ὑπῆρξαν ἐγγελορημα καὶ πτώμα
θρήνων ἐπάξιον.

2. παρατίθησι L.
ται L.

7. ὁ βοδὸς ὑποκορίζοντος L.

9. αἰρε-

11. συναχηρῆμ L.

bat, ignaviam exprobrabat, atque interposito tempore relinquit eos du-
bios et incertos, patriam autem imperatoris urbem cingit vallo, a pluri-
bus partibus eam capturus. Habuit illa quidem habuit intra se defen-
sores, quamvis infelices, missos ab imperatore viros prudentia et fortitu-
dine ac multiplici rerum usu celebres: sed ab uno improbo defensio ei
intersersa fuit, prodicionem machinante, qui bovis nomine deminutionis
forma facto propter vecordiam appellatus fuit; idque occasione seditionis
inter Christianos ac Iudaeos ortae. Capitur itaque post multas validas-
que aggressiones Amorum, novo Senacherib, permissione aut voluntate
divina, secundum iudiciorum dei abyssum, secunda fortuna utente, le-
gatique contumellis affecti dimittuntur (retenti enim fuerant ab hostibus
interea dum quod susceperant perficerent), ac renuntiantur per eos im-
peratoris exprobrationes acerrimae et contemptus denuntiationes. Quae
consideratio accurata describet ea quae illic in capienda urbe sunt fa-
cta? Quis sermo satis enarrabit quae quantaque evenerint tristia mala?
Omnes omnino duces bellicii captivi in Syriam abducti, cum iisque pa-
tricii aliique dignitatibus excellentes eandem calamitatem perpassi, non-
nulli etiam ferro caesi ceciderunt casu fletibus digno.

Ἀλλὰ τί τὰ τῆς πόλεώς μοι ἐκτραγωδεῖν, ὡς ἄλλω τινὶ Ἱερεμία καὶ Βαροὺχ καὶ Ζαχαρία τὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἢ προαιρέσεις ἐγκελεύεται; ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖστον ἢ συμφορὰ μεγεθύνηται. καὶ περὶ αὐτῶν αὐθις ἀφήσι πρέσβεις ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀμεραμουνῆ, ἀναδοῦναι πάντας αὐτῷ ἀλχημαλώτους τῆς πόλεως, ὧν 5 ἀπογυμνῶσαι αὐτὴν πολλῶν βουλευομένων ἠπειθήσεν, καὶ μάλιστα τοὺς πρὸς γένος αὐτῷ πλησιάζοντας ὑποστρατήγους αὐτοῦ οἷς ἐπωχέρωτο, καὶ τοὺς ἐπὶ συμμαχίαν προσπεροίτηκόςτας, καὶ μὴν τοὺς ἐπὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ μεγιστῆνας, ἐπὶ κεντηναρίοις

C σ' σὺν ἁ' ἑκατοντάδων πραγματευόμενος τὴν ἀνάρρυσιν· ἀλλ' 10 οὐκ ἔπεισεν εἰπόντα κεντηνάρια χίλια παρὰ μικρὸν λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ ἐν ἐξόδου μοίρᾳ καταναλωῶσαι.

Λέγεται δὲ καὶ ὧδέ πως παρὰ τισιν, ὅτι μετὰ τὸ ἐκστρατεῦσαι Θεόφιλον σὺν Πέρσαις καὶ τὴν κατ' Ἀγαρηνῶν νίκην ἐργάσασθαι καὶ αὐθις ἐξιέναι μετὰ Περσῶν καὶ Ὄζοπέτραν πόλιν 15 τὴν μαινεσαμένην τὸν ἀμεραμουνῆ ἐκπορθῆσαι, ὡς ἐντεῦθεν κεχολῶσθαι τοῦτον συμβέβηκεν. διὸ στρατιὰν ἐξ Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης συλλεξάμενος διάφορον, καὶ πρὸς τὸ Ταρσοῦ τῆς Κίλικος, ἣτις ὠνόμασται τῇ πτώσει Βελλεροφόντου ἐκεῖσε φοι

D τήσαντος καὶ κατὰ τὸν ταρσὸν πεπονθότος· ἢ Τερσὸς ἀπὸ τοῦ 20 Ταῦρον τὸ ὄρος Τερσίαν κεκλήσθαι τὸ πρὶν, διὰ τὸ πρῶτον ἀνικμωθῆναι αὐτὸ κατακλυσμοῦ ἐξυδατωθείσης γῆς· τέρσαι γὰρ τὸ

δ

10. σ' σὺν ἁ' ἑκατοντα ν L.
τίσι τὰ, sed deest verbum.

12. ἐξόδου L.

18. τὸ] πο-

21. Ταῦρον] ταύρου L.

Sed cur mihi narrationem tragicam de urbe, tamquam alteri Hieremie aut Baruch aut Zachariae de Hierosolymis, animus suggessit? Desino, ne dolor et miseria magis crescat. Porro de iis etiam rursus mittit legatos imperator ad ameramnum, ut omnes redderet ei captivos urbis, quibus spoliare eam multis suadentibus noluisse, ac praecipue genere ipsi propinquos duces quibus munita fuisset, quive auxiliares accessissent, tum ex ministris suis primarios, pro centenariis ducentis in universum conficere laborans redemptionem: sed non persuasit affirmanti mille centenaria fere pro ratione congregatae multitudinis in ea expeditione se consumpsisse.

Sic etiam a quibusdam traditum est, postquam Theophilus cum Persis expeditionem suscepisset ac victoriam ab Agarenis reportasset rursusque cum Persis egressus Ozopetram urbem ameramnunis patriam cepisset, hunc eam ob rem ira accensum fuisse. Igitur exercitum ex Aegypto et Palaestina congregavit apud Tarsum, Ciliciae urbem, quae nomen accepit a casu Bellerophontis illuc profecti et in planta pedis, quae τερσός dicitur, aliquid passi, aut quod Taurus mons Tersias diceretur primitus, quia primus siccatus fuisset postquam terra diluvio obruta fue-

ἀναξερᾶναι λέγεται. ὑπάρχει δὲ αὕτη παράδυτος, τῷ ἔμφανῃ εἶναι τὸν Ταῦρον καὶ τούτου τοῖς γηλόφοις εἴργεσθαι, ταύτης δὲ διὰ μέσου Κύνδρον τὸν ποταμὸν ὀδεύοντα εὐφορον χρηματίζειν τὴν χώραν. καὶ μὴν ὑπὸ Ἐριχθονίου κτίσεως ἐτετεύχει, κατεσχέθη 5 δὲ παρὰ Ὀρσάνου ἐνὸς τῶν Τιτάνων καὶ ἐπικτίσεως εἴληχεν. ἦν δὲ πάλαι Κύνδῳ τῷ ποταμῷ νῆσος, ἣτις ὑπ' αὐτοῦ περικλυζομένη εἰς τὴν νῦν θέσιν ἐλήλυθεν. εἴτε παρὰ Σεμιράμειως ἐπισκευῆς καὶ οἰκισμοῦ μέλλονος εὐτύχησεν, αὐτῆς τε εἰκόνα ἐκεῖσέ E φασιν ἀφωσιῶσθαι τῷ Ἡρακλεῖ, παρισταμένην Νίνῳ τῷ ταύτης 10 ἀνδρὶ· μετὰ δὲ τοῦτο ἐρειπωθεῖσα ταῖς μετοικήσεσι παρὰ Σαρδαναπάλου ἐκ βάρθρων σὺν Ἀγχιάλῃ ἀνέκτισται, ἐφ' αἷς ἐπιγέγραπται “Νινευῆς βασιλεὺς Ἀνακυνδαράξου παῖς ἐν μιῇ ἡμέρᾳ Ταρσὸν τε καὶ Ἀγχιάλῃν ἔδειμεν.” τὸν δὲ ἴδιον υἱὸν ὁ ἀμερου- V. 32 μνὴ προεξέπεμψε κατὰ τὸ πρὸς ἀνατολὴν σὺν τοῖς ἀνατολικω- 15 τάτοις τῶν ἀνδρικῶν Τούρκων, καὶ αὐτοῖς γεινιάζουσιν, ἄχρι χιλιάδων ἰ', μετὰ πάσης τῆς ἐξ Ἀρμενίων στρατιᾶς, τοῦ τε Βεσπαρακανίτου, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, καὶ Ἄμερτηρικαῦτα τὴν Μελιτηνὴν διέποντος, οἱ κατὰ τὸν Δαξιμῶνα συνήχθησαν στρατοπεδευσάμενοι. οὕτως γὰρ τοῦ ἀμεραμουνη οἱ 20 ὑπὸ χεῖρα βουλὴν συντιθέασιν, τὸν μὲν αὐτοῦ υἱὸν μετὰ προσηκούσης προεξιέναι δυνάμειος· “καὶ εἰ μὲν οὗτος νικήσειεν, ἔσται καὶ σοὶ νικητήριον· εἰ δὲ γε τὸ ἐναντίον, κὰν τὸ σωτήριον.”

1. ἀναξερᾶνθαι L.

9. ἀφωσιῶσθαι L.

10. ἐρειπωθεῖσα L.

13. ἔδημεν L.

18. μελιτίνην L.

ibid. δοξημῶνα L, Δα-

ξημῶνα V.

rat: *τέραςαι* enim significat siccare. Est autem haec urbs depressa, quoniam Taurus longe lateque conspicuus est, eiusque collibus septa. Per hanc mediam fluens Cydnus fecundam efficit terram. Condita fuit ab Erichthonio, occupata ab Orsane, uno ex Titanibus, et restaurata. Fuit autem olim Cydno fluvio insula, quae illo undique alluente in hanc formam redacta est. Sive potius a Semiramide instaurata et diligentius condita fuit, cuius imaginem etiam illic aiunt dedicatam Herculi, adstantem Nino marito suo; postea diruta transmigrationibus, a Sardanapalo ex fundamento una cum Anchiala denuo condita, quibus inscriptio facta *Rex Ninive Anacyndaraxi f. uno die Tarsum et Anchialam aedificavit*. Porro filium suum amerumnes praemisit versus orientem cum maxime orientalibus et strenuis Turcis, qui et ipsi vicini erant, ad decem millia virorum, adiuncto Armeniorum universo exercitu, et Besparacanita, ipso etiam duce ducum, et Amere tunc Melitenen administrante, qui apud Daximonem congregati castra posuerunt. Id enim consilii dederant Ameramuni qui cum ipso erant, ut eius filius cum idoneis copiis prior exiret; “si is vicerit,” dicentes, “erit et penes te victoria: sin minus, saltem salus et incolunitas.”

Ταῦτα Θεόφιλος διακηκοῶς ἔκ τε τῶν ἀνατολῆς ἀγγεγεμέ-
 B νων καὶ δύσεως καὶ Περσῶν ἐπαγγεῖρει στρατόπεδον· ἦν δὲ ἀπὸ
 Συρίας ὁ Μανουὴλ νεωστὶ ἐξεληλυθὼς καὶ τῆς πρὸ τῆς φυγῆς
 στρατηγήσεως τότε τῶν σχολῶν προστασίας μεταποιοῦμενος.
 προϊόντος οὖν τοῦ στρατοπέδου κατὰ τὸν Ἀνζήν, οὕτω χωρίον 5
 καλούμενον, προηρέθη ὁ βασιλεὺς τὸ τῶν ἐναντίων θεάσασθαι
 στρατεύμα· ὃν κατὰ τινα τῶν ὑπερκειμένων τόπων τοῦ Μανουὴλ
 προβιβάσαντος, στοχαστικῶς κατεῖδε στρατὸν τὸν Σαρακηνικὸν
 τῶν Ῥωμαίων ἐλάττονα. πρὸς ὃν στοχασμὸν συντίθεται Μα-
 νουὴλ, ἀλλ' ὅμως αὐτῷ ἀντιερῆκει “ὦ δέσποτα, τὸν ἐπ' ἀμ- 10
 C φοῖν ἐκ δοράτων καλαμῶνα στοχάσθητι, ἕξ οὗ γνώση τὸ καρτε-
 ρώτερον.” συμβεβουλευκότες οὖν ὁ τε Θεόφιλος καὶ οἱ περὶ αὐ-
 τὸν μεγαστῆνες, ὁ μὲν Μανουὴλ καὶ ὁ Θεόφοβος ὑπέτιθοντο
 συνιστᾶν ἐν νυκτὶ πόλεμον, κατὰ τὴν ἡμέραν δὲ ἕτεροι· οἱ μᾶλ-
 λον καὶ προτετίμηνται. κατὰ γοῦν τὸ πρὸς αὐρίον γεγονυίας 15
 προσβολῆς οἱ Ἰσμαηλῖται τροπῇ συνεσχέθησαν, ὅθεν οἱ Τοῦρκοι
 ἐπιμόνως τοξεία χρῆσάμενοι τοὺς Ἰσμαηλίτας θαρσαλεότητος καὶ
 ἰσχύος ἐπλήρωσαν, τοὺς δὲ Ῥωμαίους πρὸς φυγαδεῖαν ἐτρέ-
 ψαντο· καὶ μόνοι τῷ βασιλεῖ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ταγμάτων προσε-
 D καρτέρησαν μετὰ Μανουὴλ καὶ Περσῶν, οὓς κύκλῳ περιστοιχι- 20
 σαντες οἱ ἕξ Ἄγαρ βιαίως συνεῖχον, κἂν οἱ Τοῦρκοι τὸ τοξάζειν
 κενώλυντο ὑετοῦ γε συμβάντος τῶν τε νευρῶν τῶν τόξων χαν-
 νωθεισῶν τῇ ὑγρότητι. ἀμέλει τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων

1. ἀγγεγεμένων L.
 20. περιστοιχίσαντες L.

10. τὸν] τῶν L.

17. θαρσαλαιότη-

His auditis Theophilus eorum qui ex oriente collecti erant et ex
 occidente, nec non Persarum, congregat exercitum. Porro ex Syria
 Manuel redierat, pristinamque praefecturam scholarum obtinebat. Pro-
 gressu autem exercitu ad Anzen locum ita dictum, voluit imperator ho-
 stilem spectare exercitum. Qui in locum quendam editum a Manuele
 adductus, ipso intuitu coniecit Saracenorum exercitum minorem esse ex-
 ercitu Romanorum: ad quam coniecturam assensum suum accommodat
 Manuel, nihilominus tamen ei respondet “considera, domine, in utroque
 segetem hastarum: hinc cognosces utrius sit robur maius.” Cum autem
 inter se consultassent Theophilus et qui circa ipsum erant magnates,
 Manuel et Theophobus suaserunt ut nocte proelium committeret, alii ut
 interdiu; qui et praevaluerunt. Itaque postridie mane factu conflictu
 Ismaelitae in fugam versi. Exinde Turcae assiduo sagittarum usu in-
 stantes Ismaelitas audacia et viribus impleverunt, Romanos contra in
 fugam verterunt: solique apud imperatorem duces legionum praetorianarum
 remanserunt, cum Manuele ac Persis, quos Agareni circumfusi in-
 clusos tenebant, quamvis Turci in usu sagittarum impedirentur pluvia
 cadente nervisque arcuum laxatis humore. Interim tamen cum Romani

πημαινομένων ὁ Μανουὴλ διηκούτιστο τῇ Σαρακηρικῇ γλώττῃ
 πρὸς αὐτοὺς τῶν Περσῶν καθ' ὁμιλίαν οἰονεὶ σπενδομένων, καὶ
 τῷ Θεοφίλῳ φησὶν “οἶμαι ὃ βασιλεὺ ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ νῦν δυσφο-
 ρία τῷ ἀμεραμνουνη τοὺς Πέρσας περιποιήσεται εἰς τὸ προδοῦ-
 5 ναί σε αὐτῷ, τὸ πρὶν ἀποστάντας αὐτοῦ. οὐκοῦν καλῶς συμβ-
 βουλευομένῳ μοι σύνθοιο. συναγερω̄ ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς στρα-
 τεύματος τὸ κατ' ἐκλογὴν σύστημα, δι' οὗ τὸ σὸν κράτος ἐκ
 τῶν πολεμίων ἐξοίσομαι.” ὁ δὲ βασιλεὺς “καὶ τούτου γινο-
 μένου ὃ Μανουὴλ τῷ λαῷ τί συμβήσεται;” “ὃ βασιλεὺ σοὶ E
 10 μὲν θεόθεν παρέσται τὸ σώζεσθαι, ὁ δὲ λαὸς καὶ αὐτὸς ὑπόθεν,
 οἶμαι, προνοηθήσεται.” τοῦ γοῦν βασιλέως μόγις τῶν πολε-
 μίων ἐκστάντος, κατὰ δὲ τὸν Χιλιόκωμον παρυγεναμένον, οἱ
 τῶν στρατηγετῶν τὸ συνειδὸς λιποταξία πιέζοντες ἐκέισε τῷ Θεο-
 φίλῳ γονυπετοῦσι καὶ τὰς σπάθας αὐτῶν ἀποθήμενοι ἑαυτοῦς
 15 θανάτῳ ψηφίζονται· πρὸς οὓς ὁ βασιλεὺς φιλοικτιρομόνως διατε-
 θεὶς ἐν ὄδρμῳ δικαίῳ ἀπολελόγητο “ἐπεὶ ἐγώ, ὃ ἄνδρες, κὰν V. 33
 λιποταξίας ἐγκλίνοσθαι παρὰ θεοῦ τοῦ οἰκτιρμονος ἤλέημαι, καὶ
 ὑμᾶς οἰκτερῶ.” ὁ οὖν πρωτοσύμβουλος τὸ κατὰ Ῥωμαίων μα-
 θῶν ἀνδραγάθημα εὐθέως κατὰ τοῦ Ἀμορίου συντίθεται· ὁ δὲ
 20 βασιλεὺς πρὸς τε Νίκαιαν καὶ τὸ Δορύλαον διεκαρτέρει, τῇ αὐ-
 τοῦ πατρίδι τὸ μέλλον ἀπεκδεχόμενος· τὰ γὰρ δύο στρατόπεδα
 τοῦ τε ἀμεραμνουνη καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ Ἀμόριον ἦγων-

8. τούτου] τοῦ L.

9. σοί] σὺ L.

13. λιποταξία πιέζον-

τας L.

20. νίκαν L, sed νίκαιαν marg. eadem m.

exercitus affligerentur, Manuel audiverat Persas Saracenicā lingua col-
 loquendo cum illis quasi paciscentes, atque ad Theophilum dicit “arbi-
 trator equidem, imperator, praesentem Romanorum calamitatem ameram-
 nuni Persas adiuncturam, ad prodendum te illi a quo prius descive-
 rant. Itaque recte mihi suadenti obtemperes velim. Colligam delectorum
 militum globum ex nostro exercitu, cuius ope tuam maiestatem ex hosti-
 bus eripiam.” Cui imperator “hoc autem factum quid fiet universae mul-
 titudini?” Ille “o imperator, tibi divinitus dabitur ut incolumis eva-
 das: multitudini autem et ipsi ut arbitror ex alto prospicietur.” Cete-
 rum postquam imperator aegre ex hostibus recesserat atque versus Chi-
 liocomum se contulerat, duces illi quos conscientia ob desertum ordinem
 premebat ibidem Theophilo supplices fiunt atque depositis gladiis se ipsos
 ad mortem condemnant: erga quos imperator misericorditer affectus cum
 debito luctu eos excusavit, dicens “quandoquidem miseratione divina
 contigit ut ego etiam deserto ordine evaderem, vos etiam miserabor.”
 Igitur protosymbulus, cognito rem bene gestam esse adversus Romanos,
 statim in Amorium expeditionem instituit: imperator autem apud Ni-
 caeam et Doryleum manebat, quid patriae suae futurum esset exspe-
 ctans: ambo enim exercitus, nempe ameramnunis et filii eius, apud Amo-

το. ὡς δὲ τὸ περὶ ταύτης δυστύχημα διενώτιστο, ἐγκαρδίῳ φλογώσει κάτοχος γίνεται, ὥστε ταύτη τοῦ χιονώδους ὕδατος προσιόντος χλιαρὸν τοῦτο λογίζεσθαι· οὐγε ἐκ τῆς πόσεως ἀφορμῇ τοῦ δυσεντεριάσαι αὐτῷ γέγονεν.

- B** Ἀγαρηνὸν δέ τι γύναιον πνεύματι Πύθωνος ἐγκατάληπτον, 5 ὃ μετὰ λείας ποτὲ Ἀγαρηνῆς συλληφθὲν ἀναμαθῶν ὁ βασιλεὺς ἐκμαντεύεσθαι, μετακαλεισάμενος αὐτό, ἐκπυθάνεται, ἡ βασιλεία τίνος ἐν πολλοῖς διαρκέσειεν ἔτεσιν, ἐξεῖπεν “ἡ τῶν Μαρτηνακίων.” καὶ διὰ τοῦτο διερευνᾷτο κάκωσιν ἐπαγαγεῖν τῷ Μαρτηνακίῳ ὁ βασιλεὺς (ἦν γὰρ αὐτῷ δραστηρίως τὰ τῆς βασι- 10 λείας ὡς οὐκ ἄλλω τινὶ τῶν πώποτε βασιλέων ἐξεταζόμενά τε καὶ πολυπραγμονούμενα) καὶ αὐτῶν τῶν ἀγγιστευόντων κατεπιτίθεσθαι. ἀλλὰ τῆς θείας προνοίας οὗτος ἀπέσφαλτο, κἂν ἐν λεκανομαντείᾳ τῇ διὰ τοῦ Ἰωάννου τὸν αὐτοῦ τῆς βασιλείας διάδοχον ἐωράκει Βασίλειον. κατὰ πληροφορίαν δὲ τῆς τοιαύτης προ- 15 φάσεως ἐν αὐτῷ σημανθείσης, τῷ μονήρει βίῳ τὸν ἐκ τοῦ γένους ἄνδρα κατέκρινε Μαρτηνάκιον, τὸν αὐτοῦ οἶκον μεταποιήσας εἰς μοναχῶν φροντιστήριον. ἐντεῦθεν διαδιδράσκει τὴν ἐκ βασιλέως ἐπιτεινομένην ἐπήρειαν. πολλοῖς δὲ στόμασι τοῦ γυναιίου διαλαλουμένου καὶ ἀποθειαζομένου ἐν ἄπασι, Κωνσταν- 20 τίνος Τριφύλλιος ὁ τὴν κλῆσιν ἐπενμοιρῶν καὶ ταῖς ἐκ βασιλέως κατὰ πρεσβείαν τιμαῖς ἄβρυνόμενος, προσφθέγγεται τῷ γυναιίῳ

3. ἐκ om. L. *ibid.* ἀφορμῇ L. 8. διαρκέσει ἐν L. 9. διερευνᾷτο L, διερευνᾷται V. 18. διδράσκει L.

rium sese coniunxerant. Ut autem eius (Amorii) calamitatem audivit, intestinorum inflammatione corripitur, ita ut assumpta nivali aqua, haec tepida ei videretur: cuius etiam potus occasione dysenteria laborare coepit.

Porro Agarenam mulierem Pythonis spiritu correptam, quam cum praeda ab Agarenis simul captam vaticinari cognoverat imperator, ad se accersitam interrogat cuius imperium in plures annos esset duraturum. Respondit “Martinaciorum.” Atque propterea studebat Martinacium imperator malis afficere (diligenter enim et curiose et efficaciter scrutabatur et inquirebat quid in suo imperio ageretur, ut nullus alius imperator) ipsosque affinitate sibi iunctos aggredi. Sed a divina providentia idem aberravit. Quin et in divinatione per pelvim ope Iohannis suum imperii successorem viderat Basilium. Itaque certo persuasus causa significata ad monasticam vitam condemnat Martinacium affinitate sibi coniunctum hominem, eiusque domum in monasterium mutat. Hinc factum ut effugeret mala ab imperatore sibi imminentia. Cum autem omnium ore celebraretur mulier illa cunctisque admirationi esset, Constantinus Triphyllius, fortunatus ipso nomine suo honoribusque ab imperatore ei tributis propter legationem glorians, compellat mulierem ut et sibi prae-

ερεῖν καὶ αὐτῷ τὰ ἐσόμενα. τὸ δὲ διαπρυσίως τὸ μέλλον ἀπο-
 φοιβάζεται, ὅτι περ “αὐτὸς σὺ καὶ τὰ σὰ τέκνα ἀποκαρήσεσθε
 ἰερωθησόμενοι κληρικῶν καταστήματι ἐπὶ αὐτοκράτορος Βασι-
 λείου.” ὃ καὶ πάντως ἐκβέβηκεν· προσοχθίσεως γὰρ βασιλικῆς D
 5 αὐτῷ προστριψάσης τὰ τῆς προφητείας σὺν τῇ τοῦ βίου τελευτῇ
 πεπεριώτω. παραπλησίως οὖν καὶ Νικήτα νιῶ τοῦ αὐτοῦ, ἐπὶ
 τοῦ εἰδικοῦ σεκρέτου καθηγουμένῳ, τοῦ βασιλέως ἐπιγογγύσαν-
 τος. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Γεωργίῳ τῷ τὰς στρατιωτικὰς δέλτους
 πεπιστευμένῳ, ἐξ ὧν ἀπεκτάνθαι τῷ ξίφει ἐπὶ σφενδόνη τῇ κατὰ
 10 τοῦ ἵππικοῦ ἀγωνίσματος καὶ πῦσαν αὐτοῦ ὑπαρξιν ταμείῳ τῷ
 βασιλικῷ ἀνειλῆφθαι. πρὸς τούτοις ἐπειπεῖν τὸ γύναιον τῷ Θεο-
 φίλῳ ἀποβιοῦντι τὴν βασιλείαν τὸν αὐτοῦ υἱὸν κατὰ διαμοιβὴν E
 σὺν τῇ τεκούσῃ προσδέξασθαι, τὰ τε παρ’ αὐτοῦ χυδαιούμενα
 τῶν εἰκότων σεβάσματα δόξης μεγαλοπρεποῦς εὐτυχεῖσαι, αὐτὸν
 15 τε τὸν πατριάρχην καθαιρέσει διωρισθῆναι. ὃ οὖν βασιλεὺς
 τοῖς προλεχθεῖσι καὶ ἐν τούτῳ πιστούμενος κατηγγνώσατο διορκώ-
 σει τὴν τε αὐτοῦ γαμετὴν καὶ τὸν λογοθέτην Θεόκτιστον τοῦ μη-
 δὲν ἕτεροιῶσαι τετολμηκέναι μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν τῶν παρ’
 αὐτοῦ ἐκτεθεσπισμένων τὸ σύνολον, καὶ μήτε τὸν Ἰωάννην τοῦ
 20 πατριαρχικοῦ ἐξωθῆσαι ἰδρύματος.

V. 34

Οὐκ ἤρεμειν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεκρίκει ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀμορίου
 καταστροφῇ χαλεπῶς ἀνιῶμενος· διὸ καὶ στέλλει πρὸς τὸν ῥῆγα
 Φραγγίῳ τὸν πατρίκιον Θεοδόσιον τὸν ἐκ Βαβουτζίκων φυνέντα

7. κατηγορουμένῳ V.

20. ἐξωθῆναι V.

23. βαβουτ-
ζίξω L.

diceret futura. Atque illa clare vaticinatur quid ei eventurum esset,
 dicens “tu liberique tui tondebimini, sacrandi clericorum habitu et statu,
 imperatore Basilio.” Id quod omnino contigit. Cum enim in offensio-
 nem imperatoris incurrisset, praedictio cum vitae fine finem sortita est.
 Similiter Nicetae filio eius speciali secreto praeposito, cum imperator
 infremuisset: nec minus Georgio cui militares tabulae concreditaerant;
 fore interficeretur gladio in funda circi, omnisque eius substantia fisco
 imperatorio addiceretur. Praeter haec praedixit mulier illa Theophilo
 imperium post mortem eius filium per vices cum matre suscepturum,
 quosque ipse profanasset imaginum cultus gloriam illustrem consecuturos,
 ipsumque patriarcham defectionis infamiam subiturum. Itaque imperator
 his praedictionibus penitus persuasus, iureiurando constrinxit uxorem
 suam et Theoctistum logothetam, ut nec quidquam omnino mutare au-
 derent post eius mortem eorum quae ipse sanxisset, et ne Iohannem qui-
 dem patriarchali sede pellerent.

Porro imperator minime quiescendum sibi esse decrevit propter
 Amorii eversionem. Quare mittit ad regem Franciae Theodosium patri-

καὶ αὐτοῦ ἀγχιστέα, τοῦ κατ' ἐπικουρίαν συνθέσθαι αὐτῷ πολύανθρωπον στράτευμα, καὶ τινὰς ὑποστρατήγων αὐτοῦ χωρῶν τε καὶ πόλεων τινὰς Σαρακηρικῶν τῶν μεταξὺ Λιβύης καὶ Ἀσίας καταλήσασθαι.

Τῇ δὲ προτερείᾳ κατὰ Συρίαν διατρέβων ὁ Μανουὴλ ἐν τε 5
 λόγων πολυπειρῶν συνέσει καὶ πράξεων περὶ πολλοῦ ἐπεπόθητο
 τῷ τε ἀρχηγῷ τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ τοῖς αὐτῷ παραδυναστεύουσι,
 B καὶ πλείστας ἀνδραγαθίας, καθ' ὅσον χρόνον ἐκείσε διῆγε, κατὰ
 τῶν ἀντιμαχοῦντων αὐτοῖς πλησιοχώρων τε καὶ τῶν πόρρω διω-
 κισμένων ἐργάσατο, ὧν τὰ πλείω μετὰ τῶν κατὰ φυλακὴν αἰχμα- 10
 λώτων Ῥωμαίων δι' ἑαυτοῦ συστρατεύσαι αὐτῷ ἔξαιτηθέντων·
 ὥστε καὶ τὸ Χωρῶσαν κατασχεῖν καὶ ὑπὸ χεῖρα τῷ ἀμεραμνονῆ
 καταπράξασθαι. ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ θηρῶν ἀτιθάσσιον τὴν ἐκείσε
 χώραν αὐτούς τε τοὺς κατοικοῦντας διαλυμαινομένων ἠρίστεισεν,
 ὥστε θαναμαστὸν κατ' ἄμφω τοῖς Ἰσμαηλίταις νομίζεσθαι. διὰ 15
 ταῦτα φιλοῦσιν αὐτὸν ἔξαιρέτως καὶ μᾶλλον αὐτῷ προσωκείωνται,
 ἐπειδὴν αὐτῷ οἰκονομικῶς ἀποστάντι, κἂν ἐν σχήματι τῆς καθ'
 ἡμᾶς εὐσεβείας διέγνωσαν, καὶ αὐτῷ ἐγχειρίζουσι τὰ τῶν πολε-
 C μίων συστήματα ἐκστρατεύειν καθ' ὅσον ἔχει βουλήσεως καὶ δυ-
 νάμεως. ἐν μέσῳ δὲ χρόνων πολλὰς ἀριστείας καταπραξάμενος 20
 ἐξιέναι κατὰ Ῥωμαίων σὺν τῷ υἱῷ αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἀμεραμνονῆ
 κατηνύγκαστο, ἣ τοῦτο προσεπεποίητο. καὶ δὴ γεννάδας ὑπα-
 σπιστάς σὺν χρήμασιν αὐτοῦ ἱκανοῖς ἐπεπόμφει πρὸς πολίχνην ἣ

16. προσωκείονται L.

18. fort. τῶν πολιτῶν.

cium ex Babuzicorum familia, affinitate sibi iunctum, ut auxiliares copias ab eo compararet numerosas, ac de ducibus eius aliqui regiones urbesque Saracenorū inter Libyam et Asiam popularentur.

Ceterum superiore tempore Manuel cum in Syria commoraretur, propter doctrinam et multarum rerum experientiam multum diligebatur a duce Agarenorum iisque qui iuxta eum plurimum valebant, plurimaeque praeclara facinora omni illo tempore quo ibi habitavit adversus belligerantes cum ipsis cum vicinos tum longius remotos edidit, eorumque pleraque cum Romanis captivis, quos precibus impetraverat ut ad bellum cum ipso profiscerentur; ita ut et Chorasān cepit atque ameramnū subiecit. Quin et feras bestias regionem cum incolis vastantes et infestantes devicit, ita ut in utroque admirationi esset Ismaelitibus. Quapropter diligunt eum valde, magisque ei assuescunt, cum scirent eum utili consilio ita descivisse ab imperatore, quamvis eum religioni nostrae addictum viderent, et permittunt ei adversus hostiles globos exercitum educere prout vellet ac posset. Cum igitur intermedio tempore multa praeclara facinora edidisset, expeditionem adversus Romanos suscipere cum filio ameramnū coactus ab isto fuit, aut potius id simulavit. Sane strenuos propugnatores cum suis opibus bene multis misit

Γέρον ἐκέκλητο, προσημηνάμενος λάθρα καὶ τοῖς ναέταις τῆς πόλεως τὴν δέουσαν ἐπιθεῖναι ὀχύρωσιν διὰ τὴν τῶν Σαρακηνῶν ἔσομένην ἔφοδον. τῶν οὖν ἑκατέρων μερῶν στρατοπεδευσάντων ἕξεισιν ὡσερ ἀγωνιστῆς τολμητίας, καὶ τὸ δόρυ εἰς τοῦπίσω 5 προτείνας τοῖς Χριστιανοῖς ὅλως συντέτακτο πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν πολίχην καταφυγών, τῷ τε υἱῷ τοῦ ἀμεραμνοννῆ χαριστήρια D διεπέμπετο οὗ πρὸς αὐτὸν χάριν εὐμενῶς διειτέθησαν, καὶ τῇ πόλει χαρμονικῶς ἐπεδήμησεν, καὶ τῷ ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου εἰσήει ναῶ, ὡς ἐν τούτῳ πλέον εἰδὼς τὸν Θεόφιλον ἀπονέμειν 10 σέβας αἰδέσιμον· ὑφ' οὗ καὶ πληροφορίαν συμπαθείας ἐδέδεκτο καὶ ἐπὶ πλεῖστον πεφιλοτίμητο, σεβασμιωθεὶς μαγιστρότητι.

Τοῦ δὲ βασιλέως διαπρακτήσαντος ἐπὶ τῇ κατὰ Ἰσμαηλιτῶν Φραγγικῇ ἐκστρατεία, διὰ τὸ τὸν ἑσταλμένον πρὸς αὐτοὺς Θεοδόσιον μεταξὺ ἀπαλλάξαι τὸν βίον, πῶς τις ἠθύμει, μάλιστα 15 τε πρὸς τελευτὴν ἤδη τοῦ βασιλέως ἀπονεύοντος, ἄτε φθινάδι E νόσω καὶ γαστρὸς δυσεντερικῇ διαρροίᾳ περιπεσόντος. ὡς δὲ ταύτῃ τῇ ἀρρωστίᾳ συντέτηκτο καὶ πρὸς τὰς ἑσχατίας τοῦ θανάτου προέκυπτεν, ἐπὶ κλίνης αἰρόμενος πρὸς τὴν Μαγναύραν ἀπήει, κάκεισε πάντας ἐκκλησιάσας δημηγορίαν οἰκτρὰν κατὰ τὸ 20 εἶκος ἀποφθέγγεται, καθὼς ὁ λόγος ταύτην ὧδε μορφώσειεν. “ἐμὲ θρηνησάτω ὁ ἐμὸς ἅπας λαός, ἐπολοφυρέτω με σύγκλητος V. 35 καὶ σύμπαν τὸ πρὸς θεραπείαν οἰκτεῖον ἄθροισμα διολολυξάτω,

9. εἰσίει L.

15. φθινάδει L.

in urbem Geron vocatam, in antecessum clam significans incolis urbis ut sufficienter eam munirent propter instantem Saracenorum hostilem adventum. Cum igitur utrimque constitissent exercitus, procedit tamquam bellator audaculus, atque hastam retro protendens plane Christianis se adiunxit, in praedictam urbem fuga elapsus, filio autem ameramnunis gratias egit, quod benevoli erga ipsum fuissent, atque in urbem (Constantinopolim) laetus pervenit, templumque deiparae in Blachernis ingressus est, ut qui sciret illi Theophilum plurimum deferre cultus ac venerationis. A quo (Theophilo) fidem ac certitudinem veniae accepit, plurimumque ab eo honoratus et magistri dignitate cohonestatus fuit.

Ceterum cum imperator nihil effecisset in paranda expeditione Francica adversus Ismaelitas, eo quod is qui missus ad eos fuerat Theodosius interea e vita decessisset, quilibet contristabatur, praecipue ad finem vitae iam inclinante imperatore; ut qui in tabidum morbum ac dysenteriam ventrisque profluvium incidisset. Qua infirmitate tabefactus mortique vicinus, in lectica portatus ad Magnauram venit, atque ibi omnibus convocatis orationem miserabilem pro re nata pronuntiat, ut ratione quadam in hunc modum formari possit. “Me defleat populus meus universus, lamentetur me senatus, totusque domestici famulitii grex ululet,

ὅτι περ κομῶν τῇ νεότητι σὺν εὐδαιμονίᾳ τοσαύτῃ ἄρτι τούτων
 ἐκτειχισθήσομαι, πολλῶ δὲ μᾶλλον γυναικὸς νευζούσης καὶ παι-
 δὸς ἀνήβου, ὧν τὴν στέρησιν πάντως καὶ πρὸ τελευτῆς ἀποκλαίω-
 μαι, οὐχ ἦττον δὲ τὴν αὐτῶν ἐρημίαν μετὰ γε τὴν αὐτοῦ ἀπο-
 βίωσιν. διὰ τοι ταῦτα μέμνησθέ μου, παρακαλῶ, τῶν τοιού- 5
 των τελευταίων ῥημάτων καὶ τῆς ἡμετέρας πρὸς ὑμᾶς προμη-
 θείας καὶ γαληνότητος· ὧν ἀντίδοτέ μοι τὴν μετὰ θάνατον εὐ-
 νοίαν πρὸς αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐπ' ἐμοὶ τὰ τῆς εὐγνώμονος καὶ
 ὀρθῆς διαθέσεως διανοοῦμενοι καὶ καταπραττόμενοι. οὐκ ἔτι
 γὰρ ὑμᾶς θεύσομαι τοῦ λοιποῦ, οὐ τοιούτοις παρακαλέσομαι 10
 B ῥήμασιν, οὐ τοσαύταις δυσωπήσομαι παραινέσεσιν, οὐχ ἰκετεύ-
 σω σὺν δάκρυσιν." τοιαῦτα προσειπόντος τοῦ βασιλέως πολὺς
 ὄδυρμὸς στεναγμὸς τε καὶ κωκυτὸς παρὰ πάντων ἀνεπέμπετο.

Συγκυκῶν δὲ Θεόφιλος τὸ τῆς εὐσεβείας ἄκλυστον πέλαιος
 τοὺς ἐν αὐτῷ πλεοντίας ἀκυμάντως δεινῶς ἐκλυδώνιζεν· ἐν οἷς καὶ 15
 τὸν σύγκελλον Μιχαὴλ τῆς Ἱεροσολυμίτιδος ὀμηγύρευς σὺν ἅμα
 πολλοῖς ἀσκηταῖς φυλακαῖς ἐναπέκλεισεν, μεθ' ὧν Θεοφάνην τε
 καὶ Θεόδωρον τοὺς τῆς ὀρθοδοξίας συνασπιστὰς Σκυθικῶς ἐπι-
 προσωπέοις διεγράψατο κεντήμασιν. τοιαῦται δὲ καὶ τοσαῦται
 αἱ κατὰ τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ θύελλαι διενέσκηπτον. οὐ μὴν 20
 ἀλλὰ καὶ χεμιῶνες πολλοὶ κατ' ἄερος, δυσφορίαι τε καὶ ἀχμηρίαι
 C καὶ σιτόδειαι ἐκ δυσκρασίας, παλμοὶ τε καὶ ἀναβρασμοὶ γῆς καθ' ἡ-

4. ἦττων L.   *ibid.* αὐτοῦ] αὐτῶν L.
 18. ἐπὶ προσωπίοις L.

16. Ἱεροσολυμίτι-
 δος L.

quod florens aetate ac felicitate tanta iam ab istis separabor, multoque magis quod ab uxore florente filioque impubere, quorum iacturam utique et ante obitum deploro, nec minus autem orbitatem eorum post meum e vita discessum. Quapropter mementote quaeso huius novissimae orationis nostraeque erga vos curae et mansuetudinis, proque his reddite mihi post meam mortem benivolentiam erga ipsos, quasi erga me ipsum grati ac recti affectus officia meditantes et perficientes. Non enim amplius vos videbo posthac, non talibus obsecrabo verbis, non tantis commovebo animos vestros adhortationibus, non obstestabor cum lacrimis." Post talem imperatoris allocutionem multus eiulatus et gemitus et ploratus ab omnibus edebatur.

Dum autem conturbaret Theophilus religionis tranquillum mare, navigantes in eo sine fluctibus diris fluctuationibus exercuit: atque inter hos etiam Michaellem syncellum Hierosolymitani coetus cum multis monachis in carcerem inclusit, interque eos Theophanem et Theodorum, orthodoxae fidei defensores, Scythico more in frontibus conscripsit punctis. Tales tantaeque procellae ipso excitante adversus religionem ingruerunt. Quin et in aere hiemes tempestatesque vehementes, itemque et siccitates, et penuria rei frumentariae ex intemperie, concussionem

μέραν τῆς αὐτοῦ βασιλείας γεγόνασιν, καὶ φυγὴ καθόλου παρῆν εὐσεβῶν ἐν χειμῶνι τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας, κατὰ τὸ λόγιον, καὶ οὐδενὶ παντὸς σαββάτου ἀνάπανσις ἐξ ἀπανθρωπίας αὐτοῦ θυελλίζουσῆς Χριστιανῶν γαληναῖον κατάστημα. καὶ γὰρ ἐν τοῖς 5 τοιούτοις αὐτοῦ κακοτεχνήμασι τὸν Ἰαννῆν πατριάρχην καθίστησι, συμμύστην καὶ λειτουργὸν τῆς κακίστης αἰρέσεως.

Ἔστις Θεόφιλος μετὰ πλειόνων ἐλαττωμάτων ὑπερόφρους ἦν, κἂν ἐν τισι τῶν καλῶν εἴτε ἐκῶν εἴτε ἄκων πεφιλοτίμητο πλεονεκτήμασι φύσεως. καὶ γὰρ τῶν τειχῶν Βυζαντίδος τῆς 10 πόλεως χθαμαλῶν ὄντων καὶ τοῖς πολεμίοις ἐντεῦθεν ἐμπαρεχόντων τὸ εὐέλπιστον, οὗτος ὑψώσας ἀνενώσατο, τούτοις καθείδ D γραφῆν τοῦ ἰδίου ὀνόματος. πρὸς ἔπαινον δὲ καὶ τοῦτο τὸ φιλότιμον ἐντεθείσθω, ὃ καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἴσως ἔστω ἀπόδεκτον τὸ φιλοκερδὲς ἀποσειομένοις ἢ μᾶλλον κακοκερδὲς, κἂν ἐξ ὑπερο- 15 ψίας εἰπεῖν οἰκνιότερον. ποτὲ γὰρ πλοίου διερχομένου κατὰ τὴν ἄλα τοῦ Βουκολέοντος, περὶ γε τούτου ὁ βασιλεὺς ἐπυνθάνετο τίνας ἂν εἴη. οἱ παρεσιῶντες ἀπολελόγηντο “τῆς δεσποίνης.” ὁ δὲ δυσφόρως διατεθεὶς ἐπὶ τούτῳ προσκαλεῖται ταύτην, καὶ παρ’ αὐτῆς τὸ ἀληθὲς ἐγνωκὼς “οἴμοι” ἔφη “φανερῶθὲν ναυ- 20 κλήρω, ἐπέπερ τοῦτο τῆς ἐμῆς συμβίου καθέστηκεν,” καὶ ἅμα τῷ λόγῳ παρεκελεύετο πυρποληθῆναι τὴν ναῦν σὺν τοῖς ἀγωγί-

12. πρὸς ἐπαινοῦ δὲ καὶ τὸ τούτῳ φιλότιμον L.

19. φανερωθῆν] f. φανερωθῆντι.

denique et tremores terrae, in diebus imperii eius extiterunt, et summatim fuga erat piorum in hieme eius impietatis, secundum oraculum, nec ulli quovis sabbato requies ab eius immanitate, Christianorum tranquillum statum turbante et iactante. Etenim eiusmodi improbarum eius machinationum et id fuit quod Iohannem patriarcham constituit, socium et administrum pessimae illius haeresis.

Idem Theophilus in pluribus vitiis etiam superciliosus erat ac superbus, quamvis in laudabilibus etiam quibusdam contenderet, sive sponte sive non sponte, abundantia naturae. Etenim cum muri Byzantinae urbis essent humiles ac proinde hostibus facilem praebent ascensum, iste eos altius eductos instauravit, in quibus nominis sui inscriptionem fecit. Ad laudem etiam hoc eius generosum factum addatur, a principibus fortasse non improbandum, lucri cupiditatem aut potius eius turpe studium a se amolientibus, quamquam convenientius superbiae ascribendum. Aliquando enim nave transeunte apud Bucoleonem, super ea quaesivit imperator cuius esset. Adstantes respondebant “dominae.” Tum ille aegre id ferens, accersit eam, cumque rei veritatem ex illa comperisset, “hei mihi” inquit: “nauleri effecti sumus, quandoquidem haec coniugis est meae.” Quod simul ac dixit, comburi navem imperavit una cum merci-

V. 36 μοις πολλοῖς καὶ τιμοῖς κατὰ πραγματείαν ὑπάρχουσιν, μὴ τούτων ὅλως φεισόμενος εἰς ἔπαινον βασιλικῆς τιμιότητος δημοκρηδία μᾶλλον ἢ δημοβορία συνιστάσης ἐπίκτησιν.

Πολυπράγμων δὲ περὶ ζητημάτων τῶν ἀποκρούφων ἐτύγχανε λίαν Θεόφιλος· ὧν χάριν καὶ Μεθόδιον τὸν ὄσιον, ἅτε σοφὸν ὄντα καὶ περὶ τὰς λύσεις αὐτῶν ἱκανῶς ἔχοντα, τῆς φυλακῆς ἀνερρύσατο, συνδιάγειν αὐτῷ κατὰ τὸ παλάτιον αἰρησάμενος, καὶ διὰ τὸ ὀρθὸν δόγμα πῶς αὐτὸν ἐμυσάττειτο.

Ὅς τὴν τῆς βασιλείας ἀρχὴν διαιτήσας ἐπὶ ἰβ' ἔτεσι μισὶ τε τρισὶν κατὰ τὴν προρρηθεῖσαν νόσον τὸ κοινὸν ἀνέπλησεν ὄφλημα, 10 μετὰ Ἰαννοῦ ΚΑ ἀφρόνως τῆς ὀρθοδόξου πλεῖστα καταλαζονευσάμενος πίστει.

11. ΚΑ] his notis numeros non indicari patet. Bergleri commentum deleui.

bus, quae multae et pretiosae erant ad negotiandum comparatae; plane non parcens illis ad laudem imperatoriae dignitatis, non exsugendo populum sed ei prospiciendo possessionem acquirentis.

Curiosus autem erat valde circa occultas quaestiones Theophilus: quapropter etiam sanctum Methodium e carcere liberavit, utpote virum sapientem et ad eas solvendas idoneum, secum esse eum in palatio cupiens, etiamsi propter orthodoxam fidem eum quodam modo aversaretur.

Hic igitur cum imperii regimen administrasset per duodecim annos mensesque tres, ex morbo de quo diximus commune debitum naturae implevit, postquam adversus orthodoxam fidem plurimas insolentias insipienter exercuisset una cum Iohanne ΚΑ.

ΠΕΡΙ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ
ΘΕΟΦΙΛΟΥ.

REGUM LIBER IV
DE MICHAELE THEOPHILI
FILIO.

Τὰ δὲ πατρῶα σκῆπτρα ἐν ἔτει ςτμ', ἰνδικτιῶν ε', διθύνειν Α
καταλιμπάνεται Μιχαὴλ σὺν μητρὶ Θεοδώρᾳ Θεόφρονι, αὐτοῦ τε
τὰ τῆς ἐπιτροπείας ὃ τε πατριῆος Θεόκτιστος καὶ Μανουὴλ ὁ
πρωτομάγιστρος ἠξίωται, ᾧ καὶ διὰ μερίμνης ἐνῆν τὸ φιλοδε-
5 σποτεῖν καὶ λόγοις πρὸς τοῦτο καὶ πράξεισι διατίθεσθαι. οὐκοῦν
ἔξεισι κατὰ τὸν ἱππόδρομον, καὶ πάντα τὸν ὑπασπιστὴν λαὸν
συναγείρας καὶ οἷς πληροφορίαν ἐκέκτητο στρατιώταις τὰ πρὸς
ἐπιείθειαν αὐτῷ συντηρεῖν, προοίμιον οὕτω τοῦ λόγου προδια-
τίθησιν. "οἶδατέ πάντες, ᾧ ἄνδρες, ὅποια τὰ πρὸς ἡμᾶς τῆς
0 ἀγάπης γνωρίσματα, ἐν τε κηδεμονίαις ἐν τε προστασίαις φιλό-

Inscr. Βασιλειῶν δ' om. L.

10. κηδεμονεῖαις L.

Paternum autem imperium anno mundi sexies millesimo trecentesimo quadragesimo, indictione quinta, gubernandum relinquitur Michaeli matricque Theodorae piae ac fideli, ipsiusque tutela patricio Theoctisto et Manueli primo magistro commissa. Cui Manueli et curae erat ut dominum diligeret, et verbis factisque ad eam rem se componeret. Itaque progreditur in circum, cunctisque satellitibus convocatis et militibus in quos fiduciam habebat, fidem et oboedientiam erga eum conservaturos, eiusmodi orationem orditur. "Scitis omnes, o viri, qualia nostri erga vos amoris extent documenta, dum in cura pro vobis gerenda et patro-

φροσι, σὺν ἅμα ταύταις καὶ ἐνεργεσίαις, μηδ' ὄλως ἐξισταμέ-
 B νων ἡμῶν. καὶ διὰ τοῦτο χρεῶν ὑμῶς ἡμῖν ἀποδοῦναι τὰς ἀν-
 τιχάριτας, ἐν τε λόγων πειθοῖ καὶ τῶν ἔργων· καὶ ὅπερ ἂν ἡμῖν
 αἰρετὸν διακέκριται, τοῦτο ἐλέσθαι σπουδάζοιτε, καὶ ὃ ἐὰν ἀρέ-
 σκον, κατὰ σπουδὴν καὶ προαίρεσιν τὸ εὐπειθές αὐτῷ μέχρι καὶ 5
 κινδύνου παντὸς ἐπιδείξασθαι.” τούτοις οὖν αὐτοὺς παραινε-
 σας, παραχοῆμα ἔπαντες τὰ τῆς ἀρεσκείας αὐτῷ καὶ ὑπακοῆς
 δι' ὄρκων συχνῶν παρετίθεντο· ἠλπίκεσαν γὰρ κατὰ νοῦν ὄρεξιν
 ἔχειν τῆς βασιλείας τὸν Μανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο τοιαῦτα κατεπέ-
 δειν αὐτῶν, εἰ καὶ τὰ ὑπεναντία τούτοις παρ' αὐτοῦ διηγόρευτο. 10
 ἐκεκράγει γὰρ διαρρήδην “Μιχαὴλ τε καὶ Θεοδώρας τὰ ἔτη πρὸς
 πλεῖστον ὀδεύσειεν.” ὡς δὲ ταύτης τῆς ἀναρρήσεως διενήχθητο,
 C ἐπλήσθησαν ἀθυμίας καὶ πολυειδοῦς ἐνεφορήθησαν θλίψεως,
 ἀλλ' ὅμως τὸ προσταγὲν ἐξεπλήρουν· καὶ τὰ τῆς αὐτοκρατορίας
 διετετράνωτο. 15

Καὶ τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἀνακαλύπτεται, καιροῦ λαβόμενα
 εὐαγοῦς καὶ θεοφιλίας ἀνδρῶν εὐπροθέτων, τῆς στυγητῆς αἰρέ-
 σεως τῶν εἰκονομάχων διασυρείσης ἀπὸ βασιλείας Λέοντος τοῦ
 Ἀμαλκήτου μέχρι χρόνων λ'. εἶχοντο δὲ τοῦ εὐθέως σκοποῦ ὃ τε
 Θεόκτιστος, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς Μανουὴλ, εἰ καὶ διὰ μέσον 20
 V. 38 τινὸς παρεμπεισόντος διώκλασεν. ἀλλὰ περιπίπτει τινὶ ἀρρωστίᾳ,
 δι' ἧσπερ ἀπέγνωστο· καθ' ἣν θεὸς παραδοξοποιῶν ὡς ἐπὶ τοῦ
 Ἐζεκίου δηλαδὴ καταφαίνεται. συνέιχετο τοίνυν τῇ νόσῳ καὶ

10. αὐτῶν] αὐτὸν L.

17. θεοφιλίας L.

cinii comitate cum beneficentia coniuncta neutiquam officio desumus. Quapropter decet vos nobis referre gratiam, dictorum et factorum oboedientia: atque quod nostro iudicio placitum fuerit, hoc facite ut vobis placeat, placitoque studiose et volenter oboedientiam, etiam periculi tenus cuiusvis, accommodate et ostendite.” His cum eos adhortatus fuisset, statim omnes promptam erga ipsum voluntatem et oboedientiam multiplici iureiurando detulerunt: putabant enim cum in animo habere affectionem imperii, ac propterea talia incantare. Sed contrarium ipse indicavit: clamavit enim clara voce “Michaelis et Theodoraē anni longissime procedant.” Quam acclamationem ut perceperunt, tristitia repleti sunt variaque anxietate satiati, sed tamen iussionem impleverunt: atque imperii initi ratio fama divulgabatur.

Atque orthodoxa fides revelatur, occasionem nacta piam et virorum bonum propositum habentium religiosum affectum, cum detestabilis haeresis imagines oppugnantium deducta fuisset inde ab imperio Leonis illius Amalecitis ad trigesimum annum. Tenebant autem hoc rectum consilium Theocistus, ac praeterea ipse Manuel, etsi hic interveniente tempore quodam nutaret. Sed incidit in aliquem morbum, ob quem pro desperato habebatur: in illo morbo deus miraculose agere visus est, ut in Ezekia scilicet. Hoc igitur morbo tenebatur, et vehementer maceraba-

χαλεπῶς ἐτετρώχωτο καὶ ἐγκατόχῳ κάρῳ νεκέρωτο, ὡς ἐντεῦθεν
 ἐδόκει πῦσι τεθνήσκειν, εἰ καὶ βραχὺ τι πνεῦμα ἐν αὐτῷ ἐσπινθή-
 ριζεν ἀμυδρά τε φωνὴ διαστηματικῶς ἐξ αὐτοῦ διηκούετο. πρὸς
 ταῦτα τί γίνεται, καὶ τί τὸ περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ μηχανόρηγμα;
 5 διανίστησι μοναχοὺς τῶν Στουδίου, ἄνδρας τῷ ὄντι Θεῷ γνω-
 στούς, ἐπισκεψαμένους κατὰ τὴν ὑστεραίαν αὐτόν. ἐξήκουστο
 γὰρ ὅτι περ ἀπεβίω, καὶ συνεπεφοιτήκεσαν ὅπως ἐπικηδείους ἀν- B
 τῷ ἕμνους προσοίσειαν· ὃ τέως ἐπεποιήκεσαν, ὀλιγοδρανέοντι
 κατὰ ποίησιν. καὶ προσελθόντες τῇ κλίνῃ τῶν μοναζόντων τι-
 10 νές, περὶ ὧν ἤδη ἀνωτέρω μνείαν πεποιήμεθα, τεθαρρηκότες
 Θεῷ καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς τελειότητι ἀναθαρροῦσι τὸν ὡς νεκρὸν ἢ
 μετ' ὀλίγον ἐσόμενον, λέγοντες τοῦτον ἀναρρωσθήσεσθαι. τοῦ
 δὲ ἐκ βάθους ἐστενωμένης ψυχῆς μικρὸν τι ἀνενεγκόντος καὶ δια-
 πορήσαντος εἰ τοῦτο ἔσται αὐτῷ κατ' ἐλπίδα, ἐπεβόησαν ὡς
 15 “εἴπερ ἐν ὑποσχέσει ἔστι σοι πρὸς Θεὸν τὰς θείας εἰκόνας κατὰ
 τὸ ἀρχαῖον ἀνανεώσασθαι, τὴν ζωὴν εὐαγγελιζόμεθα βεβαιού-
 μενοι.” ἀπήεσαν, καὶ τὸ εὐαγγελισθὲν συντόμως ἐπεπραγμά- C
 τιτο, καὶ παραδόξως ὡς ἐξ ἡδον ἀνένδυ τοῦ θανάτου ἀπαλλα-
 γείς. ὡς οὖν ἑαυτὸν διέγνωκε παρ' ἐλπίδα τῆς ἀσθενείας ἀπο-
 20 ραΐσαντα, πρὸς βασίλισσαν Θεοδώραν ὀρθοδόξως διαγωνίζεται,
 φράζων αὐτῇ τὰς σεβαστὰς ἀνακαινίζειν εἰκόνας κατὰ τὸ πρότε-
 ρον, καθὼς περὶ τούτου τάχα καὶ ταύτῃ συνήρεσκε Θεοφιλείας
 γνησίας ἐξεχομένη, συνεπιλαμβανομένης ὡς φασὶ καὶ πατρικίας

17. ἀπίεσαν L.

22. Θεοφιλείας L.

tur ac intus stabulante torpore mortificabatur, ut omnibus videretur mor-
 tuus esse, etsi exiguum spiraculum scintillaret exilisque et debilis vox
 per intervalla ex ipso audiretur. Ad haec quid fit, et quae dei machi-
 natio? Excitat monachos ex Studii monasterio, viros revera deo notos
 et amicos, qui visitarent ipsum postridie. Auditum enim fuerat quasi
 mortuus esset, convenerantque ut hymnos funebres ei accinerent: quod
 usque adhuc fecerant, languido et debili. Cumque accessissent ad le-
 ctum quidam ex monachis, de quibus superius mentionem fecimus, con-
 fisi deo et virtutis integritati, bono animo esse iubent illum quasi mor-
 tuum aut iamiam moriturum, dicentes eum convaliturum. At illo ex in-
 timo pressae angustiis animae non nihil respirante ac dubitante an spe-
 randum id sibi esset, acclamarunt “quod si pollicitus fueris deo te divi-
 nas imagines in pristinum statum restitutum et instauratum, vitam
 tibi laeto nuntio annuntiamus, pro certo affirmantes.” Abierant: atque
 is, sicut annuntiaverant, miraculose quasi ab inferis emersit, morte li-
 beratus. Ut igitur se cognovit praeter spem a morbo convaluisse, cum
 imperatrice Theodora de orthodoxa fide agit et contendit, indicans ei
 ut venerabiles instauraret imagines in statum pristinum; quemadmodum
 de ea re forte et ipsi imperatrici videbatur et placebat, quod pietati et

τῆς ταύτης μητρὸς καὶ τῶν ἀνταδέλφων αὐτῆς πατρικίων. ἀλλ' ἀντέπιπτεν αὐτῇ τούτοις καὶ τῷ Μανουὴλ ἐπὶ μᾶλλον, εἴτε διὰ τὴν τοῦ τηλικούτου μετάφασιν πράγματος, εἴτε διὰ φιλαν-
D δρίαν ἴσως παράλογον, προτιμωμένην τοῦ Θεοῦ τὰ ἀνθρώπινα. εἰρήκει γὰρ πρὸς Μανουὴλ ὡς “ὁ ἐμὸς ἀνὴρ γε καὶ βασιλεὺς 5 μακαρίτης σοφίας ἀρκούντως ἐξείχετο, καὶ οὐδὲν τῶν δεόντων αὐτῷ ἐλελήθει· καὶ πῶς τῶν ἐκείνου διαταγμάτων ἀμνημονήσαντες εἰς ἐτέραν διαγωγὴν ἐκτραπήμεν;” ταῦτα εἰποίησης κατηπείλησε σωφρόνως ὁ Μανουὴλ ὡς “εἴπερ τῶν εἰκόνων μὴ φροντίσεως ἀναμορφῆς τε καὶ προσκυνήσεως, ἐτέρως τὰ τῆς εὐνοίας 10 ἢ αὐτῆς τῆς βασιλείας, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, διατεθήσεται.” τούτοις τῷ φαινομένῳ καταπεσοῦσα ἡ βασιλὶς, τῷ δὲ νοουμένῳ καὶ μάλα χαρεῖσα, τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαφήσι καὶ σὺν αὐτοῖς
E διανίσταται· καὶ τοὺς ὀρθοδόξους τοῖς τοῦ κανικλίου ἐνδιατήμασιν ἀγείρεσθαι διεθεσμοθέτησεν, κάκεισε πρὸς ἀλλήλους γυ-15 μνάζειν τὰ περὶ ὀρθοδοξίας προβλήματα τε καὶ δόγματα.

Καὶ ταχέως μετὰ προσηκούσης τῆς διασκέψεως αἱ τε θεῖαι εἰκόνες ἀνεμορφοῦντο καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸ ὀρθοτομοῦν μετεκλίνετο, τῶν ἐν αὐτῇ ἱερέων, πρὸς δὲ καὶ ἀρχιερέων, τῶν μὲν μεταστοιχειουμένων τῆς δυσσεβείας, τῶν δὲ ἀνθεστηκότων 20 τῷ εὐσεβεῖ δόγματι καὶ δικαίως ἐξωθουμένων, καὶ πρό γε πάντων Ἰαννοῦ τοῦ δυσσεβοῦς πατριάρχου τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου καθαιρουμένου. τοιγαροῦν ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν ἄνδρας

V. 39

religioni verae adhaereret, adiutante, ut aiunt, etiam patricia matre eius germanisque eiusdem patriciis: sed illa istis obstitit, ac Manueli multo magis, sive propter tantae rei mutationem, sive ob amorem erga maritum fortasse nimium humana divinis praeferens. Dixit enim ad Manuelem “maritus meus et imperator beatae memoriae, sapientia sufficienter instructus erat, nec eum quid fieri deceret aut e re esset latebat: quomodo igitur illius constitutionum immemores ad aliud institutum deflectemus?” Haec locutae minatus est moderate Manuel dicens “siquidem imaginum non procurabis instaurationem et cultum, alia ratio benevolentiae aut ipsius etiam imperii existet deo volente.” His consternata imperatrix ut quidem videbatur, ut autem intelligi poterat admodum laeta, quod placeret ipsis permittit cumque ipsis exsurgit, atque orthodoxis conventum in caniculi mansionibus indicit, utque ibi inter se examinarent orthodoxae fidei quaestiones et decreta.

Ac celeriter cum decenti consideratione divinae imagines instaurabantur, ecclesiaeque ad rectum sensum dirigebatur, sacerdotibus principibusque sacerdotum partim deserentibus impietatem, partim reluctantibus pio decreto iureque et merito eiectis; Iohanne ante omnes, illo impio patriarcha, sede pulso. Ad quem cum misissent viros praestantes

ἀξιολόγους τῶν ἐπὶ τῆς φυλακῆς βασιλέως, τοῦ πατριαρχείου καταγαγεῖν· οἷς οὐκ ἐνεδίδον πρὸς κάθοδον. οἱ δὲ καὶ βουλό-
 5 μνοι τοῦτον καταβιβάσαι ὅμως οὐ πείθουσι, παρ' αὐτοῦ κακο-
 τρόπως μεταπεισθέντες τοῦτον τέως εἶσαι· διὸ περὶ γε τούτου
 5 τοῖς ἀποστείλασιν ἀπαγγέλλουσι, καὶ κατ' αὐτοῦ πλείονα τὴν
 ὄρμην διεξάπτουσι. εἰσῆι οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ πατρίκιος Βάρδας,
 πεισόμενος ὅτου χάριν τοῦ πατριαρχείου οὐκ ἀπανίσταται· καὶ
 τὴν ἀπολογία ἐμεθοδεύει, δεικνὺς τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα δι' ὀβε-
 λίσκων κατάστικτον αὐτῷ, ἐπειπὼν ὅτι παρὰ τῶν ἐκπεμφθέντων
 10 ὡς ἔθνικῶν ἐπεπόνθει τοιαύτην ἀναιτίως ποιήν, “δι’ ἧς χαλε- B
 πῶς ἄγαν ἔχων, εἰ οἶόν τε, τὸ παρὸν συγχωρηθεῖν τῆς κατα-
 βάσεως· ἐπεπόνθειν δὲ μάλιστα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἀρ-
 μενίων καὶ τῷ τῶν ἐξκουβίτων ἐμπρέποντος τάγματι.” τοῦτον
 δὲ φησιν, ὃ ἀκροαταί, ὁ βδελυκτὸς καὶ πιμβέβηλος, τὸν κε-
 15 χρηματικὸτα ἀπόγονον Ἀρμενίων, ἐξ ἀρχηγῶν καὶ συναυταδέλ-
 φων σταλέντα πρὸς βασιλεία Θεόφιλον ἐπικηρουκέσεως ὕμνηρον,
 ὃς οὐ μετὰ μακρὸν χρόνον διὰ τε τὴν αὐτοῦ ψυχῆς τε καὶ σώμα-
 τος εὐκοσμίαν καὶ τὴν ἄλλην περὶ τὰ βέλτιστα φιλόκαλον πρόθε-
 σιν δρουγγάριος τοῦ ἀριθμοῦ ἦτοι τῆς βασιλικῆς βίγλης καθίστα-
 20 ται, ἐντεῦθεν πατρίκιός τε καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου γεραίρε- C
 ται. τοῦ οὖν δραματουργήματος κατὰ κακόφρονα γνώμην ἀπε-
 λεγχθέντος, εἰς θυμὸν μᾶλλον ἐξῆγεν τὸν ἐταστὴν ἔμφρονα,

8. ἐμεθοδεύει L.

18. φιλόκαλλον L.

de custodia imperatoris, ut eum sede patriarchali dimoverent, his ille non cessit. Qui quamvis conarentur eum abducere, tamen permovere non potuerunt, ab ipso malitiose eo inducti ut eum interim missum facerent: quapropter de ea re iis qui ipsos miserant renuntiant, maioremque adversus eum excitant impetum. Ivit ergo ad eum patricius Bardas interrogatum quamobrem e patriarchali sede non discederet. At is respon- sionem et excusationem meditatus ostendit ventrem suum obeliscis com- punctum, subindicans ei quod ab iis qui missi ad ipsum fuissent, tam- quam ab ethnicis, perpressus fuerit sine causa talem cruciatum, ex quo male admodum affectus remitti sibi decessionem in praesens, si fieri pos- set, postulabat; “passus sum, inquit, praecipue multa a Constantino illo ex Armeniis, conspicuo in excubitorum cohorte.” Istum scilicet dicit, o auditores, homo execrabilis ac profanissimus, oriundum ex Ar- meniis, a ducibus ac fratribus missum ad imperatorem Theophilum lega- tionis obsidem, qui non multo post tempore, cum propter animi corpo- risque decorem, tum propter reliquam rerum optimarum elegans stu- dium, drungarius numeri sive imperatoriae vigiliae constituitur, exin patricius et logotheta cursus salutatur. Itaque machinatio pravi animi deprehensa in iracundiam adhuc magis coniecit inquisitorem prudentem,

Genesisius.

6

δι' οὗ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικρατείας ἐνδίκως ἐκπέπτωκεν, τῷ κατηγορηθέντι μᾶλλον, κἂν μὴ ἐθέλων, δωρησάμενος ἀπαρέγγραπτον ἔπαινον. καὶ εὐσεβῆς ἀντεισάγεται πατριάρχης Μεθόδιος, ἐν ἑαυτῷ πλεῖστα τὰ ὑπὲρ εὐσεβείας στίγματα καὶ τὴν δι' εἰρκτῆς σαρωσῆς τῶν τριχῶν ψίλωσιν οἷά τινα γέρα προκομίζόμενος. τούτῳ τὰς ἀρχιερατικὰς ἀγκύρας ἐπέδωσαν σὺν ἀποδοχῇ πάσῃ Θεοφόρων ἀπάντων ἀνδρῶν, τῶν τε τῇ βασιλίδι περινοστούντων καὶ τῶν πανταχόθεν πρὸς ταύτην ἐληλυθότων. καὶ **D** γὰρ κατὰ διωρισμένην ἡμέραν τῆς αὐτῶν συνελέυσεως, καθ' ἣν ἢ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία τὴν ἑαυτῆς εὐπρέπειαν ἀμφεβάλλετο, κα-10 τίαςιν ἐκ τοῦ περιωνύμου ὄρους Ὀλύμπου Ἄθω τε καὶ τῆς Ἰδης, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ κατὰ Κυμινᾶν συμπληρώματος, περιφανῶς τὴν ὀρθοδοξίαν κηρύσσοντες, βασιλικαῖς τε διαμοίβαῖς καὶ σεβασμίους αἰσίοις ἱκανωθέντες πρὸς τὰς ἰδίους σκηνὰς ὑπεχώρησαν· ὧν ἕκτοτε καὶ μέχρι τῆς δευτέρου οἱ τῆς ὀρθοδοξίας λιμένες Χριστοῦ 15 δυνάμει φρουρούμενοι διατηροῦσιν ἀχέιμωνες.

Ταῦτα μὲν ἐν πρώτοις Μιχαὴλ τε καὶ Θεοδώρας, τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, τὰ κατορθώματα. ὁ δὲ Ἰαννῆς τινὶ μοναστηρίῳ ἐγκαθειροχθεὶς καὶ ἐν μέρει τοῦ κατ' ἐκεῖνο ναοῦ κατειδὼν τοῦ **E** σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν σαρκικὸν χαρακτῆρα, οὐ μὴν 20 ἀλλὰ καὶ τῆς Θεομήτορος καὶ τῶν στρατιάρχων, διωρίσατο τῷ ἑαυτοῦ ὑπηρετῇ διανιόντι τῶν σεβασμιῶν εἰκόνων ἀνορῆσαι τὰ ὄμματα, φάσκων ἀμηχανεῖν πρὸς ταῦτα τὴν ὀρατικὴν προτείνου-

19. ἐκείνω ναοῦ κατειδὼν L.

per quem etiam ecclesiastico principatu iure ac merito excidit, incusato magis, quamvis non sponte, largitus laudem haud subditicium. Piusque ac fidelis in eius locum introducitur patriarcha Methodius, in se ipso plurimas pietatis inscriptas notas et ex carceris squalore capillorum raritatem quasi quaedam insignia virtutis prae se ferens. Huic summi sacerdotii ancoras tradiderunt, cum approbatione summa omnium religiosorum hominum, cum eorum qui in imperatoria urbe versabantur, tum eorum qui undique in eam convenerant. Etenim definito quodam die eorum conventus, in quo ecclesia suum decus et ornatum induit, descenderunt ex celebri monte Olympo, Athone item et Ida, quin et ex congregatione ad Cyminan, aperte et clare veram fidem praedicantes, imperatoriisque remunerationibus et honorariis decentibus affecti ad sua tabernacula recesserunt: quorum verae fidei portus ab illo tempore ad hunc usque diem virtute Christi custoditi permanent tempestatis expertes.

Haec prima sunt Michaelis ac Theodoraе, piorum imperatorum, facta praeclara. Porro Iohannes cuidam monasterio inclusus atque in parte templi in eo conspicatus salvatoris Christi dei nostri carnalem imaginem, deiparae item et archangelorum, praecepit suo ministro ut ascenderet et venerandarum imaginum effoderet oculos, dictitans haud se posse ad

σθαι αἰσθησιν, εἰκονιστῆς ἐκ νεότητος ὁ τρισκατάρατος καθε-
 στῶς καὶ μονῆς τῶν ἀθλοφόρων Σεργίου καὶ Βάκχου τῆς βασι-
 λεύσιν ἀφωρισμένης προβάθμιος. ὡς οὖν ἐπύθετο ταῦτα ἡ Θεο-
 σεβεστάτη δέσποινα Θεοδώρα, ζήλω τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγαπή- V. 40
 5 σεις διακαῶς ἐκεκίνητο, καὶ τοὺς αὐτοῦ μισητοὺς ὀφθαλμοὺς
 ἐκμοχλεύειν προτεθύμητο, κἄν δείξοι παρὰ τινων ἐκεκώλυτο.
 ὄφειν τινὰς τῶν δορυφόρων ἐκπέμψουσα πρὸς αὐτὸν σ' ἰώροις ἐμά-
 στιξεν.

Οἱ οὖν αἰρετικοὶ τοῖς προσαχθεῖσι προπετιῶς διαπληκτιζό-
 10 μενοι, χρήμασιν ἱκανοῖς φρεναπατήσαντες κόρην πρὸς τὰ δημό-
 σια ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατηγορῆσαι τοῦ πατριάρχου, σὺν τῷ ἔξ
 αὐτῆς τεχθέντι νιῷ Μητροφάνῃ, τῷ κατὰ καιροὺς τινὰς προέ-
 δρῳ τῶν Συμυρναίων πόλεως χρηματίζοντι, κρηψιγαμίας ἐγκλημα
 θριαμβεύουσαν, ἐντεῦθεν πλεῖστος παρὰ τῶν κακοδόξων ἐπισυν-
 15 ἴσταται τάραχος ἐπισχετλιαζόντων ἡμῖν καὶ ἀμέτρως ἐπεγγελών-
 των. οὗ χάριν τῷ πατριαρχείῳ προσίασιν ὁ πρῶτα φέρων Μα- B
 νουήλ ἐν μαγίστροις, καὶ ὁ πατρικίος καὶ ἐπὶ τοῦ κανικλείου καὶ
 λογοθέτης τοῦ δρόμου Θεόκτιστος, σὺν ἑτέροις συγκλητικοῖς,
 κατηφιῶντες ἐπὶ τοῖς ἀναίδην ἐνωτισμένοις. οὗς ὁ ἀρχιερεὺς
 20 ἐπιδὼν καὶ τῆς κατὰ βλάβος ἀνίας τῶν συνεληλυθόντων εὐσεβῶν
 ἐπαισθόμενος, μηδαμῶς τε πρὸς ὀρθοδόξους [ἐαυτὸν] θέλων
 πέτρα σκανδάλου τίθεσθαι καὶ λίθος προσκόμματος, τὰ κρύφια

13. τῶν συμυρναίων L.

ibid. κρηψιγαμίας L.

15. ἐπεγγε-

λόντων L. 22. κρύφια L.

ea dirigere oculorum aciem; cum effigiarius in iuventute execrabilissimus ille fuisset, atque monasterio Sergii et Bacchi martyrum, quod imperatoribus dicatum, praepositus. Ut igitur id audivit piissima domina Theodora, zelo amoris erga Christum ardentius commota fuit, illiusque invisos oculos eruere volebat: sed precibus quorundam prohibebatur: proinde missis aliquot ex satellitibus ad eum, ducentis illum flagrorum verberibus flagellavit.

Ceterum haeretici, his eis obvientibus proterve certantes, pecuniis multis corruptam mulierculam subornarunt, ut publice in ecclesia accusaret patriarcham, cum filio ex ea nato Metrophane, qui quodam tempore praepositus Smyrnaeorum urbis fuit, occultarum nuptiarum crimen iactans. Hinc maxima a male sentientibus excitatur turba, nos vexantibus et sine modo irridentibus. Quapropter ad patriarchalem sedem ad-eunt Manuel primarius inter-magistros, et Theoctistus patricius ac caniclei praefectus atque etiam cursus logotheta, cum aliis senatoriis viris, maesti ob ea quae vulgo propalam audirentur. Quos summus sacerdos conspicatus, cum profundum maerorem piorum qui convenerant sensisset, minimeque vellet orthodoxis se ipsum petram scandali exponere ac lapidem offensionis, occultam turpitudinem denudat verecundus ille in oculis

αἰσχρῶς ἀπογυμνοῖ ὁ αἰδέσιμος πάντων ἐπ' ὕψειν, καὶ εἴρητο
 παρὰ τὸ εἶκος μαρασμῶ τῆς φύσεως ἰσκληκῶς, οὗ ματαίως ἐν-
 C θύνητο, καὶ τὸ αἴτιον ξερεῖν διανίστατο, ὅτι περὶ “ἐν Ῥώμῃ διά-
 γων, ἀποστολεὶς πρὸς τὸν ἀρχιερέα ταύτης διὰ τὰς ἐπὶ Νικηφόρῳ
 τῷ πατριάρχῃ αἰτιαθείσας ἐπαγωγάς, πλεῖστα ἐπισιναῖσαι με 5
 γαργαλισμοῖς τὸν Σατανᾶν, ἱκανῶς τε περὶ τοῦτον Πέτρῳ τῷ
 ἀποστόλῳ ἐπεντυχεῖν, ἀλλοτριῶσαι τῆς ἐνσωματούσης κινήσεως.
 καὶ δὴ ἐμοῦ νύκτωρ ἐν τῷ ἀποστολίῳ εὐναζομένον, ἐπιστάντα
 τὸν κορυφαῖον δεξιῇ τῇ χειρὶ τὰ αἰδοῖα καταπιέσαι καὶ ἐπιφθέγ-
 ξασθαι μὴ τοῦ λοιποῦ πτοεῖσθαι τὴν φιλήδονον ἔφρουν μήτε τὴν 10
 ἐκ ταύτης εἰς τὸ ἐξῆς ὑφορᾶσθαι ζωπύρην. Ἐγὼ δὲ διωπνι-
 σθεὶς μετὰ σφοδρᾶς ἀλγηδῶνος περιῆλθον ἐν σαρκικῇ τοιαύτῃ,
 καθὼς ὁρᾶτε, νεκρότητι.” τοιαῦτα τοῦ πατριάρχου ταπεινο-
 D φρόνως εἰπόντος πανάληθες, τῆς κατηφείας οἱ συμπαρόντες δι-
 σταντο. Ἐξ ὧν Μανουὴλ πρὸς ἀνείτασιν τῆς γυναικὸς ἀγωνίζεται 15
 διασαφῆσαι τὸ ἀκριβές, τὸ ξίφος ἐπανατείνων καὶ παρὰ τίνος
 ὑποβεβλήσθαι αὐτὴν ἀνετάζων. ἢ δὲ τοῖς κατ' ἀπειλὴν λόγοις
 ἐκ τῆς ξιφήρους ἐκτάσεως τὴν ἀλήθειαν παρεδήλου, διὰ τῶν
 πρὸς τοῦτο συσκευασθέντων καὶ ποσὸν ὅσον χρημάτων καταβα-
 λομένων, καὶ τῷ εἰς τι ἀγγεῖδιον τοῦτο εἶναι ἀπόθετον καὶ ὑπο- 20
 κεκρύφθαι κατὰ τι κιβώτιον σίτου ὑπάρχον κατάπλεον. καὶ κα-
 θὼς ἀνωμολόγητο ταύτῃ, οὕτως τὰ τῆς εὐρέσεως ἐμφανῶς ἐγνω-
 ρίζετο, καὶ οἱ αἰρετικοὶ τηρικαῦτα ἄχλυσιν αἰσχύνῃς ἡμαίρωντο.

12. ἀλγηδῶνος L.

13. ὁρᾶται L.

18. f. ἐξετάσεως.

19. καταβαλλομένων L.

20. τῷ] τὸ L.

omnium, et inventus est praeter solitum marcore naturae tabefactus: quare vana erat accusatio. Causam etiam eius rei indicavit: se, cum Romae ageret missus ad summum sacerdotem eius urbis propter intentata Nicephoro patriarchae crimina, valde vexatum fuisse titillationibus a Satana, multumque de ea re supplicasse Petro apostolo, ut liberaretur a corporis pruritu. “Atque cum per noctem, inquit, in templo apostoli dormirem, coryphaeus ille apostolorum mihi adstans dextera manu virilia mea pressit, dixitque ne deinceps timerem voluptuosam concupiscentiam, neve opinarer eam in posterum revicturam. Ego autem somno excitatus cum vehementi dolore, ambulavi ex illo in eiusmodi carnali mortificatione, ut videtis.” Haec patriarcha humiliter locuto verissime, contristari praesentes destiterunt. Post haec Manuel ad examinandam mulierem se accingit, ut verum indicaret, intentans ei gladium. quarens a quo subornata esset. Quae propter minas verborum gladiique intentionem, veritatem indicavit de iis qui ea omnia struxissent et certam summam pecuniae dedissent; eamque in quodam vasculo esse repositam atque absconditam in quadam arca frumenti plena. Atque ut ab ea dictum fuerat, res inventa et patefacta est. Tum haeretici caligine

οἷς ὁ Θεοφιλῆς πατριάρχης τῶν εἰς αὐτὸν ἐπταισμένων παρέσχε **E**
 συμπάθειαν, τοῦ οὗ συγχωροῦντος Χριστοῦ τῷ νόμῳ πειθόμε-
 νος. διὸ καὶ παρὰ τῶν ἐπιστατοίντων τοιοῦτον ἐλέγχου κατὰ
 τῶν ἐλεγχθέντων ἔκτοτε διώρισται αὐτοῖς πρὸς ἀντέκτισιν, κἂν
 5 ὠφελείας ἀντεχομένην, ὅπως κατὰ τὸ τῆς ὀρθοδοξοποιῦ ἡμέρας
 γενέθλιον ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου τιμωμένου ναοῦ
 τῆς λιτανείας μετὰ λαμπάδων προάγειεν. [Βλαχέρναις. ἀπό **V. 41**
 τινος ἀρχηγοῦ Σκύθου Βλαχέρνου ἀναιρεθέντος ἐκίισε πεφήμι-
 σται.] καὶ τὸ τοιοῦτον ἰδίωμα χρόνῳ πολλῷ μέχρι διήρκεσεν,
 10 διακατεροῦντων δὴλον ὅτι τῶν ἀλλοδόξων ἐν τῇ κατὰ τὸν μέγαν
 ναὸν ἐπισυναγωγῇ καὶ τὸν ἴδιον ἀναθηματισμὸν διενηχομένων
 ἐπὶ Θριάμβῳ τῆς παντομισοῦς αὐτῶν ἀποστίασεως.

Καὶ ἐκεῖνο δὲ καιροῦ ἢ τῶν Ζηλίκων αἵρεσις ἀνεφάνη σὺν
 τῷ ἀρχηγῷ αὐτῶν Ζήλικι, ὅντι τῶν βασιλικῶν ἐν πρώτοις ὑπο-
 15 γραφένων, ὅς ἐν εὐσήμεν ἡμέρα καὶ βασιλείῳ προῦδῳ ἐν τῇ μεγί-
 στη ἐκκλησίᾳ Θεοῦ τὰ τῆς αἵρέσεως κατάδηλα τεκτηνόμενος μετὰ
 τῶν ὁμοφρόνων ἐμφωτίοις ἐσθῆσιν ἡμφίαστο, χρισθεὶς τῷ μύρῳ **B**
 τῆς τελειότητος.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ καλῶς τὰ τῆς πολιτείας ἐκεκυβέρ-
 20 νητο παρὰ τε βασιλέως Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρου τῆς τούτου μη-
 τρός, μισειτερόντων τῶν προδηλωθέντων ἀνδρῶν. ὁ δὲ ἀρχη-
 γὸς Βουλγαρίης (οἷς τὸ γένος ἔξ' Ἀβάρων τε καὶ Χαζάρων, ἀπὸ
 Βουλγάρου κυρίου ὀνόματος, ὅς παρὰ Ῥωμαίων ἐν κατοικήσει

20. καὶ om. L.

pudoris obfuscati sunt. Quibus pius ille patriarcha delictorum veniam
 dedit, Christi septuaginta septem remittentis legi obtemperans. Itaque
 ab iis qui praefuerant eiusmodi inquisitioni, in deprehensos et convictos
 statutum duntaxat est, ad ultionem cum utilitate etiam coniunctam, ut
 in orthodoxiae renatae natali die ab ea quae in Blachernis est deiparae
 sacrata aede litaniam cum facibus praecederent: [Blachernae a quodam
 duce Scytharum Blacherno ibi interfecto nominatae:] isque mos singula-
 ris longo tempore usque duravit, tolerantibus scilicet heterodoxis id in
 congregatione in magno templo, ut anathema contra se ipsos audirent,
 ob triumphatam eorum detestabilem haeresin.

Porro illis temporibus Zelicum haeresis exorta est cum auctore suo
 Zelice, uno ex primariis amanuensibus imperatoriis. Qui cum festo quo-
 dam die in solenni pompa imperatoris haeresin suam publicaret, tunc
 statim, una cum assecis, albis tunicis ac vestibus induitur unctus un-
 guento perfectionis.

Interea imperium bene administrabatur ab imperatore Michaelē ac
 Theodora matre eius, mediantibus viris illis quos dixi. Dux autem Bul-
 gariae (cuius incolarum genus ex Avaris et Chazaris, a Bulgaro, no-

Δορυστόλου καὶ τῆς Μυσίας γεγένητο) ἐπαχθῆ προίησι ῥήματα ἐπιδρομῆν Ῥωμαίοις ἐπαπειλῶν. ἡ δὲ βασίλισσα τούτῳ ἀνδρειοφρόνως μετὰ τοῦ ἑαυτῆς στρατοπέδου ἄχρι Βουλγαρικῆς γῆς αὐθις ἐπαναστεῦεν ἐμεγαλαύχησεν· “καὶ εἰ μὲν γυναῖκα ἠτήσεας, οὐδέν σοι πρὸς νίκος τὸ κύχημα· εἰ δὲ καὶ ὑπὸ ταύτης ἐκνικη-5
C θείης, πᾶσι τὸ σὸν ἠτήημα καταγέλαστον.” ταῦτα ὁ Σκύθης συνεῖς ἤρεμειν κατὰ τὴν ἰδίαν χώραν διέγνωκεν.

Οὐ πολὺς δὲ χρόνος προεβέβηκε, καὶ ἡ τῶν λεχθέντων ἀνδρῶν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοια διαφθείρεται, καὶ ἐξάπτεται τις ἕρις χαιρέκακος παρὰ Θεοκτίστου πρὸς Μανουήλ, εἰς ἀποικίαν 10 αὐτὸν διωθήσασα. τῷ παλατίῳ γὰρ μετ’ αὐτοῦ γε συνώκιστο, καὶ ἄμφω τὰ τοῦ κοινοῦ διεπραγματεύοντο· καὶ καθοσίωσιν ὑποσμύχουσαν διεσυκοφάντει, ἀλλ’ ἐν παραβύστω τῇ περισκέψει· ἧς ἐντέχνως καταστοχασάμενος ὁ Μανουήλ οἴκαδε χωρεῖν καθ’ ἑαυτὸν τίθεται, κἀκεῖθεν τοῖς βασιλεῖσις ἐπιδημεῖν καὶ 15
D συμπράττειν τὰ δέοντα. κατόκει δὲ τοῖς κατὰ τὴν κισιέρναν χώροις τοῦ Ἀσπαρος, ἣν ἐκεῖνος ἰδρίσατο, δι’ οὗ καὶ τὴν προσηγορίαν αὐτῆ ἀπέληθεν· καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον βιώσας ἐνδόξως ἀποβεβιώκει, ἀποκαταστήσας τὸν ἑαυτοῦ οἶκον μονασταῖς καταγώγιον, ἐν ᾧ καὶ κεκήδεντο. 20

Μετὰ δὲ τὴν ἐκ τοῦ παλατίου αὐτοῦ ἀποικίαν φθόνῳ τῷ πρὸς τὸν Θεοκτίστον διεγείρεται Βάρδας, αὐτὸν ἀφαντῶσαι, καὶ

11. διωθίσασα L.

18. ἀποβιώσας L.

mine proprio, qui a Romanis Dorystolum et Mysiam incolendam habuit) molesta iactabat verba, incursionem Romanis minitans. Cui imperatrix virili animo cum suo exercitu usque in Bulgaricum solum se occurruram et obstitutam gloriose denuntiat: “et si quidem, inquit, mulierem vice-
ris, nihil tibi ad gloriam victoria: quod si vero a muliere victus fueris, omnibus tua clades derisui erit.” Quibus intellectis Scythia quiescere in sua regione decrevit.

Ceterum non multum temporis processit, et praedictorum virorum inter se concordia dissolvitur, excitaturque contentio malevolens a Theoctisto adversus Manuelem, quae hunc ad migrandum impulit. nam in palatio cum illo habitabat, et simul rem summam administrabant: atque hunc ille crimine maiestatis gliscente insimulat, sed occulte per cautionem; quam industrie odoratus Manuel, domum secedere, ut solus esset, statuit, atque inde, cum res postularet, adesse ad commune officium in regiam. Habitabat autem ille apud cisternam Asparis loca, quam hic exstruxit, a quo eadem nomen etiam accepit: atque cum diu vixisset, gloriose vita functus est, mutata domo sua in habitaculum monachorum, ubi etiam sepultus est.

Post migrationem autem Manuelis ex palatio invidia erga Theoctistum excitatur Bardas ad hunc e medio tollendum, idque hoc modo ma-

τρόπῳ τοιοῦτῳ τεχνάζεται. παρεντίθῃσι βασιλεῖ Μιχαὴλ τὴν μητέρα φρονεῖν ἐαυτῇ γάμον ἢ ἐν μιᾷ τῶν αὐτῆς θυγατέρων ἐπισκευάσασθαι, δι' οὗ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ποιήσειεν ἔκδοτον, τοῦτόν τε καθαιρήσειν αὐτῆς καὶ ἀπομμιαῶσαι. ὡς δὲ τοῖς E
 5 τοιοῦτοῖς λόγοις ἐκεκλυδώνιστο Μιχαὴλ, ἐπέειπε τὸν Θεοκτίστον τούτων αἴτιον ἔσεσθαι. καὶ ἐμμεριμῶσιν ἀμρότεροι περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεως, δολοφονῆσαι ἢ μᾶλλον ὑπερορίσαι τοῦτον, εἶγε δυνήσονται· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ συσκευῇ προσλαμβάνουσιν ὑποστρατήγους τινὰς τῆς οἰκείας περιηρημένους ἀρχῆς, ὅπως
 10 αὐτοῖς συνεργήσαιεν, ἀλλὰ μὴν καὶ Θεοδώρου τὴν σύγγονον, V. 42 ἐφ' ἣ Καλὴ Μαρία τὸ εὖσημον, ὡς ἂν καὶ αὕτη τὰ κατὰ δολοφονίαν τοῦ Θεοκτίστου συμπράξει τῷ βασιλεῖ κρυφίως, ἕξ ὑπερτέρου τετραμένου οἰκίσκου διόπτειραν καταστήσαντες, ἐντεῦθεν κατασημῆναι τῷ βασιλεῖ ὁπόταν τὸν Βάρδα ἐῖδοι Θεοκτίστῳ ἐπι-
 15 τιθέμενον. ὡς οὖν ταῦτα περὶ τούτου διεσκοπήκει ὁ Βάρδας, ταῖς πρὸς τὸν Λαυσιακὸν καθέδρῃς προσεποιεῖτο διαναπαύσασθαι τοῖς πραιποσίτοις συνεδριάζων· καὶ δὴ τὰ λογοθέτου τοῦ δρόμου πραγματικῶς Θεοκτίστου διευθετοῦντος, πάντῃ τετηρη-
 20 ἐπανιόντι ἐνεδρεῖν ὡς λέων ἐν ἀποκρύφῳ ἀδρόως τε προσπηδῆσαι κατακολουθῆσαι τε καὶ ἐνστήναι ἢ καὶ μᾶλλον ὑποσκελίσαι καταπρηνῇ. συνέειχε μὲν αὐτὸν συνέειχε πολὺς ὁ ἀγών, καὶ ἐπι-

7. περιορίσαι L.

13. τετραμένον L.

17. πραιποσίτοις L.

18. Θεοκτίστῳ L.

21. ἐνστήσαι L.

chinatur. Ingerit imperatori Michaeli quasi mater eius meditaretur sibi aut uni ex filiabus coniugium cum Theoctisto incundum, per quod et imperium tradendum sit, quo ipsum exuere velit et oculis orbare. Cum eiusmodi sermonibus turbaretur Michael, subiunxit dicens Theoctistum istorum auctorem esse, cogitantque ambo de aggradiendo illo ita ut aut fraude ac dolo interficerent aut in exilium mittant potius, si possent: atque ad hanc molitionem adsciscunt duces quosdam secundi ordinis, munere suo exutos, ut ipsis sociam operam praestarent; quin et Theodora sororem, cui Pulchra Maria honorificum nomen, ut et ipsa in eiusmodi dolosa nece adiutrix clam esset imperatori, in superiore domuncula perforata eam speculatricem constituentes, ut inde signum daret imperatori quando viderit Bardam aggradi Theoctistum. Haec de ea re speculatus et meditatus Bardas simulavit se velle in sedibus ad Lausiacum requiescere, cum praepositis una assidendo. Atque dum ea quae sunt logothetae cursus administrat Theoctistus, perdiligenter observabat Bardas ab imperatore redeuntem aut adeuntem ad eum, insidians ut leo in occulto, ut cum impetu prosiliret insequereturque et impediret aut potius supplantatum primum prosterneret. Tenebat eum quidem tenebat magna

θέσθαι πολλάκις διώρητο, καὶ τῆς ὀρυθῆς ἀνεκόπτετο· ἀλλ' ὅμως, εἰ καὶ βραδέως, τῆς καθέδρου ἀνίσταται καὶ καταδραμῶν φθάνει, καὶ ἵνα λεχθεῖη ποιητικῶς,

κόψ' ὄπισθεν κόλλημα τυχῶν, ὑπέλυσε δὲ γυῖα,

καταπρηνίξας αὐτόν. καὶ εὐθέως ἐπιδίδοται σὺν κουλεῶ σπάθη 5 ἐπώμιος, ἣν πρὸς ἀποτροπὴν ἐναντίων ἐγύμνωσεν. τῆς ἔδρας οἱ ἀποστράτηγοι διανίστανται θαρσαλέως ἀπαμυνοῦντες τῷ ἐγ-

C χειρήματι. καὶ τῇ σκοπῷ γυναικὶ κατασημαίνεται βασιλεὺς πρὸς ἐξέλευσιν τὴν διὰ χαλκηλάτων πυλῶν Τιβερίου τοῦ ἄνακτος· καὶ στὰς ἐκεῖσε τὸν Θεόκτιστον βασιλικῇ ψήφῳ προστέταχεν αἰρε- 10 σθαι. καὶ ἐλκύεται χαμαὶ δι' ὑπασπιστιῶν μέχρι τῶν ἔξω περὶ τὰ Σκῦλα, κάκεισε συνέχεται πρὸς τινος βασιλικῆς ἀποφάσεως τελέσων ἐνέργημα. ὡς δὲ περὶ τούτου ἡ δέσποινα διεμεμαθήκει, ἐξῆι πρὸς τὸν Λαυσιακὸν αὐτοσχέδιος, ἐπιζητοῦσα τὸν ταύτης θεράποντα καὶ ἀπεκτονέαι μὴ συγχωροῦσα· ἀλλ' ἀπρακτί, κὰν 15 τότε τολμηρὸν ἐπεβόα. ἔπειτα δὲ φωνῇ βριαρῶ καταπτοηθεῖσα, θρηνωδῶς θαλαμεύεται· τῶν ἀποστρατήγων γὰρ τις, ἐκ Μελισ- D σηνῶν κατάγων τὸ γένος, αὐτῇ ἐπεφθέγγετο παλιandroμεῖν οὐκαδε, τὴν αὐτὴν ἡμέραν κρουόντων ἀποκαλῶν.

Ὡς οὖν ἐπὶ πολὺ κατὰ τὰ Σκῦλα ὁ Θεόκτιστος ἐκεκράτητο, 20 τῶν ἔξ' Ἀρμενίων Κωνσταντίνος, οὗ προμεμνήμεθα, δυσωπεῖ

4. κόψεν ὄπισθε κόλλη πατυχῶν L. conf. II. ψ, 726. 5. fort.

καταπρηνῆ νύξας αὐτόν. 8. βασιλέως προσεξέλευσιν L.

14. ἐξίει L. 15. ἀποκτονέαι L. 17. μελισσινῶν L.

19. τὴν τοιαύτην ἡμέραν Symeon logoth. p. 435 B.

anxietas, saepeque aggradiendi impetum cepit, atque in impetu retardatus fuit: sed tamen, quamvis tarde, a sede surgit, et currens illum occupat, atque ut poetice dicatur, *Tergum percussit feriens huic membraque solvit*, ipsumque prostravit. Ac statim traditur cum vagina gladius humeralis, quem ad propulsationem adversariorum nudavit. A sede expraetores surgunt audacter auxiliaturi in facinore. Atque a specularitrici muliere significatur imperatori ut veniat per aeneas portas Tiberii imperatoris: atque is consistens illic Theoctistum imperatorio calculo praecipit tollendum esse. Trahiturque iste humi a satellitibus usque ad exteriora circa Scyla, atque ibi tenetur imperatorii mandati passurus effectum. Ut autem de ea re domina certior facta est, exivit ad Lausiaticum ut erat incompta, requirens suum ministrum nec permissura ut occidat: sed frustra, quamvis tunc audacter clamaret. mox namque voce asperiore conterrita, lamentans in thalamum se recepit: quidam enim expraetorum a Melissenis genus deducens ei indixerat ut recurreret domum, diem illum percussorum vocans.

Quum igitur diu apud Scyla Theoctistus teneretur, Constantinus ex Armeniis, cuius supra mentionem fecimus, commotus fuit ad ei succur-

ἀντιλαβείσθαι αὐτοῦ. οὗτος δὴ χρησιμότητος τρόποις φερόμενος
 τὰς πρὸς τὸν Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον φειρούσας πύλας συνέπτυξεν,
 τὴν δι' αὐτῶν ἀπειργων φορὰν στρατιωτικὴν τῶς ἀκρατῶς ἐρχο-
 μένην, ἕως ἄν τὰ πρὸς ἑξορίαν αὐτοῦ διορίσειαν, καὶ μὴ κε-
 5 χράνθαι Χριστιανικῷ τινὰς αἵματι. τοῦτο γὰρ καὶ Βάρδα πο-
 λυμερῶς ἐπεφρόντιστο, εἶγε ῥαδίως τὰ πραττόμενα διεξάγοιτο.
 ἀλλὰ τὸν βασιλέα παρορμῶσί τινες συμβουλευόντες ὡς εἶπερ μὴ
 διὰ τάχους ἀναιρεθεῖη Θεοκτίσιος, ἐπανύστασις ἔσται παρὰ δε- E
 σποίνης δυσφόρητος. τοὺς ἐκ Ταυρικῆς καθ' ἑταιρειαν Σκύθας
 10 ὁ βασιλεὺς ῥαγδαίῳ προστάγματι διαρώννυσιν ἐπελθεῖν κατ' αὐ-
 τοῦ καὶ συντόμως διαχειρίσασθαι. οἱ δὲ ἐπήεσαν ὁμοθυμαδόν·
 ὡς δὲ τὰς πύλας εὔρον συνεπτυγμένας, ἐπειπερ ὁ Κωνσταντῖνος
 ἐντὸς ἐφιστήκει, κακῶ μετρίῳ τὸ ἄμετρον τῶν κακῶν ἐξιώμενος
 ὑπέξιστάται, εἰ καὶ γενναῖος τὴν τε φρόνησιν καὶ τὴν ψυχὴν κα- V. 43
 15 θεστήκει· καὶ ὅσον ἐνῆν αὐτῷ σθένους ἐν τε λόγοις καὶ ἔργοις,
 κατευνάζειν ἐπεχείρει τοὺς ἐπιόντας κατὰ Θεοκτίστου, κατὰ τὸ
 μᾶλλον ἰκετευόμενος. ὡς δὲ τὰ τῆς σωτηρίας Θεοκτίστῳ ἐν τῇ
 δυνάμει τοῦ βοηθοῦ διητόναι, τῆς ἀνάγκης κορυφουμένης, ἐπι-
 περ δύναμις

20 ἀνάγκης ἐγγύθει ναλεῖ

καὶ

τὸ τῆς ἀνάγκης ἔστ' ἀδήριτον σθένος

κατὰ τὰ λόγια, ἐξίσταται τῶν πυλῶν, καὶ τῶν εἴσω ῥύδην προσ-
 κειχωρήκεσαν. καὶ τις αὐτῶν ὑπεισέρχεται τῇ καθέδρᾳ καθ' ἣν

1. δὲ L. 2. Ἰουστινιανόν L. 5. τούτω L. 11. ἐπέεσαν L.

rendum, isque humanitatis moribus impulsus eas quae ad Iustiniani tri-
 clinium ducunt portas clausit, prohibens militarem impetum per eas im-
 modice ingruentem, usque dum de eius exilio aliquid determinaretur,
 ne inquinarentur Christiano aliqui sanguine. Istud enim et Bardae omni-
 no curae erat, si facile possent quae agerentur ad finem perducti. Sed
 imperatorem impellunt aliqui monentes, nisi celeriter interficiatur Theo-
 ctistus, rebellionem orituram a domina, vix sustinendam. Itaque Scythas
 ex Taurica sociales imperator acri ac vehementi mandato roboratos in-
 stigat ut adorirentur eum et confestim interficerent. At illi invadabant
 unanimiter: cumque portas invenissent clausas, siquidem Constantinus
 intus adstabat, malo mediocri nimium malum sanans iste cedit, quamvis
 mente animoque esset fortis ac strenuus, et quantum poterat dictis ac
 factis sedare conabatur in Theoclistum irruentes, maiorem in modum ob-
 secrans. Cum autem salutis spes Theoclisto in viribus auxiliatoris eva-
 nesceret, necessitate crescente, quandoquidem *Vis prope necessitatem*
habitat et Necessitatis est inexpugnabile robur secundum oracula, reced-
 dit a portis: illique impetu facto in interiora penetrant, et quidam eo-

ὁ Θεόκτιστος ὑποκέκρυπται, καὶ ἐκείσε τὴν διὰ ξίφους τελευταίαν
B τομὴν αὐτῷ ἐγγαστροῖζεται. ἐντεῦθεν εἰπεῖν τῷ Βάρδα τὸν Μα-
νουὴλ σιβυλλαινόντα

“σπάθην γυμνώσας Βάρδα τοῖς ἀνακτόροις,
σαυτῷ γυμνώσεις εἰς τομὴν τοῦ σαρκίου.” 5

Καὶ μετὰ βραχὺ τὰ κατὰ τὴν δέσποιναν ἐκταράττεται· διὸ
σὺν ταῖς ἑαυτῆς θυγατράσι τῆς πρὸς τὸν υἱὸν ὁμοτιμίας ἐκπε-
πτωκυῖα τοῦ παλατίου ἐξοστρακίζεται καὶ τῇ τῶν Γαστρίων
προσονομαζομένη μονῇ κατοικίζεται, καὶ τῷ μοναχικῷ μεταμει-
βονται σχήματι. ὅτε δὲ αὕτη προέγνω τὰ κατ’ αὐτὴν συμβησό- 10
μενα, προσκαλεσαμένη τὴν σύγκλητον καὶ τὸ ἐν τῷ ταμίῳ χοῦμα
κατεμφανίσασα τὸ τούτου ποσὸν διωρρίζετο, α κεντηναρίων πρὸς
C τοῖς ἑ διὸ χαράγματος τοῦ χρυσοῦ, ὡσαύτως καὶ ἀργυρίου ὡσεὶ
κεντηναρίων τριῶν· ὧν τὸ μὲν κατὰ διαθήκας παρήκεν ὁ ταύτης
ἀνὴρ, τὸ δὲ κατὰ προσθήκην, ὃ αὕτη συνέλεξεν. ἐπὶ τῇ κατα- 15
βάσει δὲ δυσχεραίνουσα τῷ υἱῷ προσενεῖρει τὸ ἐξ ἀπαιδευσίας
πολυανάλωτον, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τούτου τὸν ἄφικτον ὄλεθρον.

Αἱ δὲ αὐτοκρατορικαὶ ἡνίαί μόνον τῷ Μιχαῆλ προσανήρ-
τηνται, καὶ ἐξ ἐτοίμου ὁ Βάρδας, οἷα πρὸς γένους τῷ βασιλεῖ
ῶν, προσωκείωτο, οὐχ ἦτιον δὲ καὶ ἐκ τοιούτου τολμήματος. 20
διὰ ταῦτα καὶ τὴν τοῦ Καίσαρος δόξαν προσπορίσασθαι ἐαυτῷ
κατεφαίνετο εὐλογον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ ἀσφάλειαν προσ-

14. τριῶν] immo τρισχιλίων.

20. ἦτιων L.

rum subit sellam sub qua Theoctistus occultabatur, ibique gladio supre-
mum ictum ei in ventrem infert. Hinc dixisse fertur Manuel de Barda
vaticinans

Nudatus abs te Barda in ipsa regia

Stringetur ensis in tuum corpusculum.

Ac paullo post turbatur status dominae: itaque deiecta honoribus
quos pares habuerat cum filio, ex palatio cum filiabus removetur, atque
in monasterio Gastria dicto collocatur et ad monasticum statum redigitur.
Quae cum praesensisset ea quae sibi eventura essent, convocato
senatu ac monstrata pecunia aerarii, magnitudinem eius indicavit, mille
nonaginta centenaria signati auri, argenti item quasi ter mille centena-
ria; quae partim testamento reliquisset suus maritus, partim additamento
accessissent, quantum ipsa collegisset. Cum autem aegre ferret abitum
ex aula, filio praedicat profusionem propter inscitiam, atque insuper ex
ea inevitabilem interitum.

Ceterum imperii habenae ad solum Michaellem redactae, facileque
Bardas propter affinitatem cum imperatore familiariter conciliatus, nec
minus propter eiusmodi facinus. Itaque et Caesaris dignitatem sibi ac-
quirere consultum videbatur, et ad securitatem ac salutem propriam

εχέστερον, εἰ καὶ ταύτης δῆμαρτεν· οὕτως γὰρ αὐτῷ Φιλόθεός τις τῶν αὐτοῦ λίαν γνωστός καὶ τὴν τοῦ πρωτοσπαθαρίου ὑπέχων τιμὴν ἐβεβούλευτο. ὁ δὲ Βάρδας τὴν Καίσαρος εὐκλειαν **D** εὐληθῶς πολλοῖς ἐδεδραστηρίωτο κατορθώμασιν, ὡς ἐντεῦθεν 5 αὐτῷ τὰ τῆς Καισαρείας ἐπαύξοιτο καὶ κείθεν ὡς φασὶ τῆς βασιλείας ἐπαναβήσοιτο.

Τῶν δὲ δυσσεβῶν Ἰσμαηλιτῶν ἐπηρεαζόντων Ῥωμαίους, ἐξηγουμένον αὐτῶν κατὰ Μελιτηνὴν τοῦ Ἄμερ, οὐκ ἐκλείψεται τοσοῦτον ὁ βασιλεὺς ἐβεβούλητο, ἀνδρικήs ἐμπράκτου μετα- 10 ποιούμενος καταστάσεως. διὸ καὶ εἰς τὰ Σαμώσατα πολεμικῶs προβιβάζεται, πόλιν Ἰσμαηλίτιδος. καθ' ἣν προσεδρεύσας ἐπὶ ἡμέραις τρισὶ μέχρι τε τῆs κυρίας ἐλθὼν παρ' αὐτῇ τὰ κατὰ λειτουργίαν Χριστιανῶν ἀνατίθῃσι, μετασχεῖν μέλλων τῆs ἀναι- **E** μάκτου πληρότητος. καὶ κατ' αὐτὴν γε τὴν ὥραν ἐξαίφνης τὰς 15 πύλας οἱ Ἀγαρηνοὶ ἀνεύξαντες ἐξεληλύθεισαν, καὶ εὐχερῶs εἰς τροπὴν τὸν ἄνακτα διεκρούσαντο, καὶ τοσοῦτον ἀπήλασαν ὡs καὶ τὰς σκηνὰs αὐτοῦ καὶ πᾶν ἄλλο τι τῶν πρὸs χρείαν σκευῶν σφετερίσασθαι, τοῦ βασιλέωs μόλιs ἀνασωθέντος.

Εἶτα χρόνων δύο παριππευσάντων Ἄμερ σὺν μυριάσι τρι- **V. 44** 20 σὶν αὐθαδῶs ἐκστρατεύεται. καὶ Μιχαὴλ ἐν πρώτοις Θροῦκας καὶ Μακεδόνας σὺν λοιποῖs θεμάτων στρατεύμασι μέχρι τετράδος δεκαδικῆs χιλιάδος συλλεξάμενος διεξῆι, καὶ καταλαβὼν τινα

8. καταμελιτινὴν L.
λιάδας L.

10. σαμώσατα L.

22. δεκατικῆs χι-

convenientius, etsi circa hanc falsus fuit. Sic enim Theophilus quidam, ex suis, admodum familiaris, protospatharii dignitate, ei consuluerat. Porro Bardas assumpta Caesaris dignitate multis rebus praeclare administrandis alacrem se praestabat, ut inde Caesarea dignitas cresceret atque hinc, ut aiunt, ad imperium grassaretur.

Ceterum impiis Ismaelitis impetentibus Romanos, duce Amere ex Melitena, haud segnis nec adeo remissus esse imperator voluit, virilis iam aetatis strenuitatem prae se ferens. Itaque Samosatam versus cum exercitu proficiscitur, urbem Ismaelitarum. Quam cum triduo iam obsideret, die dominica res divinas Christianorum celebrare instituit, communicurus incremento complemento. Eadem autem hora repente Agareni portis patefactis erumpunt, facileque in fugam imperatorem compellunt, atque in tantum fugant ut et tentoria eius et reliquam omnem suppellectilem abstulerint, ipso imperatore aegre elapso.

Postea post decursum duorum annorum Amer cum triginta millibus superbe egressus est. Atque Michael postquam Thracenses in primis ac Macedones cum reliquis thematum exercitibus usque ad quadraginta milia collegisset, obviam profectus est, occupatoque loco quodam cui no-

χωρὸν ᾧ ἐπώνυμον Δαξιμών, ἐκεῖσε σκηνοῦται εἰς τι λιβάδιον κατωνομασμένον Κελλάριον. ὁ δὲ Ἄμερ στρατηγικῶς παρεκβατικώτερον διελθὼν τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ πρὸς τὴν Ζέλισαν, ἀπήει πρὸς τὸ Χωνάριον, ἐν τούτῳ τε πόλεμον πρὸς Ῥωμαίους ἀράμενος, αὐτίκα πρὸς αὐτοῦ τροποῦται ὁ βασιλεὺς φυγαδείας ἐπιλα-5
B βόμενος μιλίων ἕως ἕξ. ἐντεῦθεν τοῦ δρόμου τῶν βασιλικῶν ἵππων ἀτονησάντων καὶ τοῦ συμφυγαδεομένου λαοῦ, καὶ μάλιστα διὰ τὸ παρῖναι δυσφόρητον καύσειον ἐκ τῆς καιρικῆς διαθέσεως, λυσιτελείας ἡγοῦνται σκοπὸν ἀναβεβηκέναι πρὸς τι ὄρος πέτραις τραχέσιν ἀντίτυπον καὶ παρόδῳ δύσβατον, ὃ Ἄνζης κα-10
 τωνόμασται. τοῦτο δῆπερ ὁ βασιλεὺς καταλαβὼν ἐνυλλίξεται· ὁ δὲ Ἄμερ γυρώσας αὐτὸν παρεντίθεται. καὶ διὰ τοῦτο μάχης σφοδρᾶς ἐκ τοῦ σύγγενος ἀμφοτέρων συγκροτηθείσης, ἢ τῶν ἐναντίων ἰσχύς τῆς βασιλικῆς ἀν περιέγευε σοβαρευομένη πανωλεθρίαν (τοσοῦτον γὰρ ἐκρατύνεται), εἰ μὴ ἔκ τε τοῦ τόπου καὶ 15
 τῆς τῶν συμπαρόντων τῷ βασιλεῖ ἀνδρείόφρονος συλλογῆς, πολλῶν δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς ἄνω συμμαχίας, ἀντέπιπτεν. ὅθεν οὗτος συνεγνωκῶς τὴν ἀπειλουμένην ἀπώλειαν τῷ μαγίστρῳ Μανουῆλ τὰ περὶ σωτηρίας κεκοινολόγητο, τοιαῦτα εἰπὼν. “τί δρωμεν, ὦ Μανουῆλ μάγιστρε; ἀπολλύμεθα γάρ.” καὶ οὗτος ἀντίφη 20
C αὐτῷ “τὰ μὲν φοινικίζοντα πέδιλα, δέσποτα, ἂ τὴν βασιλικὴν περιφάνειαν δηλοῦσιν, ἀπαμφιάσθητι, μελαμβαφῆ δὲ περιβαλε, ὡσαύτως καὶ τὴν λοιπὴν βασιλικὴν πανοπλίαν. ἐγὼ δὲ

1. δόξυμον L.

19. fort. τί δρωμεν, ὦ μάγιστρε; ἀπολλύμεθα γάρ. conf. Eurip. Med. 1238.

22. περιβαλλε L.

men Daximon, ibi castra ponit in quodam prato Cellarium dicto. Ceterum Amer astutia quadam bellica longius divertens ab ea quae Zelisam versus ducit via, Chonarium petit. Cumque inde proelium excitasset adversus Romanos, mox ab ipso in fugam vertitur imperator fugitque ad sex usque miliaria. Hinc cum in cursu equi multitudoque una fugiens deficerent, praecipue quod esset intolerabilis aestus propter diei tempus, utile consilium putant ascendere in montem quendam saxis asperum et accessu difficilem, cui Anzes nomen; quo occupato imperator ibi stabulatur: ceterum Amer locum cingens ipsum intercludit. Itaque acri pugna ex propinquo utrinque excitata, hostilis multitudo valida interneccionem insolenter minitans imperatoriam superasset (adeo roborata erat), nisi ex loci opportunitate et virtute imperatoriae cohortis, aut multo magis ex caelesti auxilio, impedimentum obiectum fuisset. Proinde imperator intelligens interneccionem intentari, cum magistro Manuele de salute communicat, sic dicens: “quid agimus Manuel magister? perimus enim.” Atque hic ei respondit “puniceos calceos, domine, qui imperatorium splendorem significant, exue, ac nigros indue, pariterque reliquum imperatorium ornatum. Ego autem delectos viros quingentos stre-

λογάδας ἀνδρῶν φ' γενναίους συλλάβοιμι· καὶ δι' αὐτῶν γε πρὸς
 ἔν μέρος τῶν πολεμίων χωρήσομεν καὶ ῥαδίως διελυσόμεθα.”
 καὶ ὁ βασιλεὺς ἀντιεῖρηκε “ὁ δὲ λαὸς ἐκ τούτου τί πείσεται;”
 καὶ ὁ Μανουὴλ ἀπεκρίνατο ὅτι “ἡ μὲν βασιλεία σου πάντως ἐξ
 5 ἀναγκαίου διασωθήτω, ὥστε μὴ κατασχεθῆναι σε τοῖς πολεμίοις· D
 τοῦτο γὰρ εἶγε συμβήσεται, ἔλεινόν ἔσται Χριστιανοῖς. περὶ
 δὲ τοῦ λαοῦ ὅπερ τὸ θεῖον κράτος κελύσειν εὐσεβῶς διακατε-
 ρήσομεν.” φ' οὖν ἄνδρας γενναίους ἀφορίσας ὁ Μανουὴλ παρε-
 γένητο εἰς τι μέρος Σαρακηνικοῦ τάγματος, καὶ “τὸ σωτήρος
 10 νενίκηκεν” ἀνακικραγῶς αὐτὸς μετὰ τῶν κατ' ἐκλογὴν αὐτῶ
 προσβαλὼν ἀνδρείως διέκοψε καὶ ἐξέθωρεν· ὁ δὲ βασιλεὺς δειλίᾳ
 κατασχεθεὶς ὑπεστράφη. ὁ δὲ μάγιστρος βραχύ τι διαδραμῶν
 καὶ τὸν βασιλέα μὴ ἐκβεβηκότι πυθόμενος αὐθις ἀπῆγε πρὸς ἑτε-
 ρον μέρος, καὶ αὐτὸ διασχίσας εἰσέδεν ἔνθα ὁ ἄναξ διέτριβεν.
 15 βραδείας δὲ ὥρας γενομένης ἐπὶ ταῖς τοιαύταις παρεμβολαῖς καὶ
 πολλῶν ἐν ταύταις ἀναιρεθέντων Σαρακηνῶν, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ
 σπανίζειν τὸν τόπον ἕδατος, ἀλλὰ μὴν καὶ νομῆς, ὑπεχώρησεν
 ὁ Ἄμερ μετὰ τοῦ ἰδίου στρατεύματος, καὶ παραγενόμενος εἰς τι V. 45
 λιβάδιον ὅπερ Δώρα κατονομάζεται, εὐθίως προσανεπαύσατο.
 20 ἀδείας οὖν ἐντεῦθεν ὁ ἄναξ λαβόμενος τὰς τῶν ἐχθρῶν μαιφύ-
 νους χεῖρας διέδρασεν ὅλην ἡμέραν τῇ φωνῇ προστιθέμενος, καὶ
 τοιοῦτῳ τρόπῳ διεσέσωστο.

11. ἐξέθωρεν L.

13. πευθόμενος L.

ibid. ἀπῆγε L.

nuos assumam, cumque iis ab una parte hostes aggrediar, facileque per
 eos transibimus.” Cui imperator regerit “multitudine vero postea quid
 fiet?” Respondit Manuel “imperatoriam tuam maiestatem omnino oportet
 incolumem evadere, ne apud hostes detinearis: hoc enim si contingat,
 lamentabile erit Christianis. Quod ad multitudinem attinet, divini
 numinis voluntatem pie feremus.” Quingentos itaque viros strenuos cum
 delegisset Manuel, accessit ad unam partem Saracenicis exercitus, atque
 “Salvatoris signum vicit” exclamans ipse cum delecta manu facto impetu
 perrumpit atque exsilit: ceterum imperator metu impeditus reversus fue-
 rat. Magister vero cum paullulum procurrisset atque imperatorem non
 exivisse audivisset, rursus abiit ad aliam partem, eamque perrumpens
 penetravit eo ubi imperator morabatur. Cumque longo tempore dura-
 rent eiusmodi incursiones multique Saracenorum in iis interficerentur,
 insuper et locus aquae laboraret penuria, nec minus pascuorum, recessit
 Amer cum suo exercitu, profectusque in locum quendam herbosum
 Dora dictum mox requievit. Securitatem igitur hinc nactus imperator
 ex cruentis hostium manibus effugit per totum diem fugae deditus, atque
 hoc modo salvus evasit.

Ἐτῶν δὲ δύο διαβεβηκότων πάλιν ὁ αὐτὸς Ἄμερ τοῖς Ῥωμαίκοις ὁρίοις ἐφάλλεται, ἐπὶ μ' χιλιάσι μεγαλιούμενος, ἕξ ὧν τὸ τῶν Ἀρμενιακῶν θέμα παντάπασι διωλόθρυνσε, παρεμβαθύνως μέχρι τῆς πρὸς Θάλασσαν Ἀμινσοῦ. καὶ τὴν πολυάνθρωπον τεθειαμένον αἰχμαλωσίαν καὶ λαφυραγωγίαν πολλὴν ὧν γέγονεν 5 ἐγκρατῆς, ὅλος καθέστηκεν ἑμιανῆς, τῇ θαλάσῃ περισχεθεῖς

B τῆς ἀπλήστου φορᾶς, καὶ τῷ ἰδίῳ λαῷ ὀξέως διενετειλατο κοπέσασαι ῥάβδοις τύψαι τὴν Θάλασσαν (καθὼς ὁ Ξέρξης κατὰ τὸ πρὸς Ἑλλάσποντον ζευγμῖ σιδηροῖς ταύτην ἐμάστιξεν), ἐπειπὼν “ἵνα τί αὐτὴν εὖρομεν ἐνθάδε; καὶ ἵνα τί μὴ περαιτέρω λεηλα- 10 τοῦντες τοὺς ἐγχωρίους προέβημεν;” περὶ δὲ τῆς πλείστης αἰχμαλωσίας πεπυσμένος ὁ βασιλεὺς δυσφορήτως εἶχε καὶ ἡνιᾶτο, καὶ τοῖς ὑποχειροῖς ἐντραπεζούμενος τοιαῦτα φησὶν. “οἴμοι οἴμοι, οὐχ εὖρηται τις ἀνθρώπων ὅς πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ πρὸς Χριστιανούς ἀγάπην εἰλικρινῆ διασώσειεν, ὡς ἐνθένδε 15

C προθυμοποιηθεῖς ἀπέλθοι καὶ τῷ ἄσεβεϊ πολεμήσειεν Ἄμερ.” οὕτως τοῦ βασιλέως διατεθέντος ἀνέστη Πετρωνᾶς ὁ Θεοδώρας καὶ Βάρδα αὐτάδελφος, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα φησὶν ὅτι “ὑπηκόους μὲν πολλοὺς τῇ σῇ μεγαλοδόξῳ βασιλείᾳ δέδωκεν ὁ θεός, οἵτινες πλείστῳ σε στέργουσι, δέσποτα, προτεθύμηνται δὲ καὶ 20 ὑπὲρ τῆς σῆς ἀγάπης τεθνᾶναι· πλὴν τοῖς πολέμοις ποτὲ μὲν εὐτυχίαι, ποτὲ δὲ δυστυχίαι συμβαίνουσιν· τὴν δὲ νίκην ἀνενδοίαστον οὐδεὶς ἀνθρώπων ἐπίσταται, εἰ μὴ μόνῳ αὕτῃ θεῷ

6. ὅπως L.

Porro annis duobus praeterlapsis rursus idem ille Amer Romani imperii fines aggreditur, quadraginta millibus sese efferens, quibus Armeniacum thema plane disperdidit, progressus usque ad maritimam urbem Amisum. Vidensque plurimos captivos multaue spolia quibus potitus fuerat, plane insanire coepit, quod mari prohiberetur ab insatiabili impetu, suisque praecepit ut virgis abscissis caederent mare (sicut Xerxes apud Hellesponti pontem ferreis ipsum flagellavit), dicens “cur istud hic invenimus? et cur non ulterius progressi sumus populando incolas?” De hac ingenti praeda et captivitate cum audivisset imperator, graviter tulit et contristatus fuit, atque apud mensam talia dicit. “Heu heu non est inventus ullus homo qui erga nostrum imperium et erga Christianos sincerum amorem conservaret, ut hinc prompto animo incitatus proficiscatur dimicetque cum impio Amere.” Sic affecto imperatore surrexit Petronas, Theodora ac Bardae frater, atque ad imperatorem dicit “subiectos quidem multos tuo glorioso imperio dedit deus, qui te plurimum amant, domine, paratique sunt amore tui mortem subire. Sed in bello modo prosperae modo adversae res accidunt, victoriamque certam et indubitatum nemo hominum sibi promittere potest, verum haec a solo

προδιέγνωσται.” διὸ πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο “λοιπὸν, ὦ Πετρωνᾶ, προαιρηθῆναι καὶ προσβαλεῖν τῷ ἐχθρῷ, καὶ τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς ἐμῆς βασιλείας προκινδυνεύσαι;” ὑπολα- D
βῶν δὲ αὐτῷ φησὶν ὅτι περ “ἐν ἐτοιμότητι βασιλεῦ χρηματίζω
5 τὴν ἐνοῦσάν μοι αἵματος δρόκα εἰς τε τὴν σὴν βασιλείαν καὶ ὑπὲρ
τῶν ὁμοπίστων ἀποκενῶσαι.” τούτοις δὴ τοῖς προθύμοις λόγοις
ὁ ἄναξ ἐγγνηθεὶς προχειρίζεται τοῦτον ἡγεῖσθαι τοῦ τάγματος
τῶν σχολῶν· ὅς τῷ λόγῳ τῆς προβολῆς σπονδαίως διατεθεὶς τὸ
ἔργον ἐπήγαγεν, εὐθυβολήσας πρὸς τὸν πολέμιον σὺν ἐπιλέκτοις
10 καὶ οὐκ ἐλελήθει τὸν Ἄμερ· οὐκ ἐλελήθει τὸν Ἄμερ·
φυγὰς γάρ τις Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν ἄπεισι καὶ φησὶ “γνωστὸν
ἔστι σοὶ Ἄμερ, Πετρωνᾶς ἐκείνος ὁ πρὸς γένους τοῦ βασιλέως
τὸ αἰδέσιμον ἔχων ἐπήγχεσε περιθέσθαι σοι πόλεμον· ὅθιν αὐ-
τὸν ἀπάσης τῆς στρατιᾶς ἡγεμονεύειν προσείαξεν. πᾶρ’ ὧ συνή- E
15 θροισται πᾶς ὁ τῶν θεμάτων στρατὸς καὶ ἐξώπλισται, τὴν κατὰ
σοῦ μάχην πραγματευόμενος.” τότε Ἄμερ τοῖς ὑπ’ αὐτὸν τα-
ξιάρχαις τὸ ἀκουσθὲν παρεγύμνον, τί δρᾶν χρὴ πρὸς τοῦτο διε-
ρευνῶμενος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ὁμοφρόνως εἶπον “τὸ παρ’ ἡμῶν
γεγονὸς ὧ Ἄμερ κατὰ τῆς ἐπικρατείας Ῥωμαίων ἀνδραγάθημα
0 οὐδέεις τῶν πρὸ ἡμῶν ἐξειργάσατο. οὐ χρεῖαν ἔχει πλείονος ἐργα-
σίας, ἀλλ’ ἢ παρεῖναι ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν χώραν ἡμῶν, δι’ ἧς V. 46
ἀφιξώμεθα. καὶ εἰ μὲν ὁ Πετρωνᾶς διώκων ἡμᾶς καταλάβοι,

5. εἰς] corr. marg. ὑπὲρ L: hoc post καὶ adieci. 10. τὸ ἄμερ L.
19. γεγονῶς ὁ ἄμερ L. 20. ἐξείργαστο V. 21. παραινεῖ L.

deo praescitur.” Itaque ad haec imperator respondit “ergo, mi Petrona, vis proficisci et aggredi hostem ac pro Christianis meoque imperio periclitari?” Qui respondens ei dicit “equidem, imperator, paratus sum, quoad pugillus sanguinis inerit mihi, eum pro tuo imperio proque fidei consortibus evacuare.” Hoc alacri sermone imperator confirmatus praeficit ducem cohorti scholarum. Qui verbis incusationis promptus factus rem et facta adiunxit, recta profectus in hostem cum delectis, nec nimia multitudine gravatus. Non latuit ea res Amerem: transfuga enim quidam eum adit dicitque “notum sit tibi, Amer, Petronas ille affinitate imperatoris glorians minatus est tibi bellum inferre: quapropter eum universo exercitui pracesse iussit. Ab eo collectae sunt omnes thematum copiae et armis instructae, proelio adversus te paratae.” Tunc Amer suis ducibus revelavit quid audivisset, quid faciendum ad haec sit quaerens. Illi vero ad eum unanimiter dixerunt “res quales nos, o Amer, gessimus adversus Romanorum imperium, nemo ante nos gessit: non est opus maiore negotio, sed tantum via in nostram regionem, per quam proficiscamur. Et si quidem Petronas nos persequens occupaverit, tunc

τηνικαῦτα τούτῳ παραταξόμεθα· εἰ δὲ τοῦτο μὴ συναντήσοι, ἐν τοῖς ἰδίοις πάντως ἀπελευσόμεθα.” αὐτὸς δὲ ὁ Ἄμερ ὡς εἶ τις ἄλλος οἰηματίας τελῶν καὶ ὑπέροπλος ἔφη “οὐδαμῶς τὸ παρ’ ἐμῶν βουλευθὲν διαπράξομαι, ὡς ἂν μὴ ἐκεῖνος ἐμοὶ δειλίαν καὶ δρασμὸν ἐπιγράφοιτο· διὸ ἄπειμι πρὸς ἀντιπαράταξιν αὐτοῦ.” 5
 διοδεύσας δὲ ἀπὸ Ἀμινσοῦ ὡσεὶ μίλια φ’ τῷ Ἀβυσιανῷ κατανατῆ, κατὰ συνορίαν τελοῦντι τῆς τε Παφλαγονίας καὶ τοῦ Ἀρμενι-
 κῶν θέματος, εἰς τὸν χῶρον ὃς κατωνόμασται Πόρσοντα, ἐν ᾧ ὄρος καθέστηκε, καθ’ ὃ ὁ Ἄμερ ἐσκήνισεν, ἦτοι τοῦ ὄρους
 B ἐκεῖθεν, καὶ ὁ Πετρωνᾶς ἔνθεν. νυκτὸς δὲ καταλαβούσης στρα- 10
 τηγοῦς ἐκπέμπει τῶν εὐδοκίμων, ἐπαναβεβηκέναι τοῦ ὄρους καὶ ἐγκρατῆσαι αὐτοῦ, ἵνα μὴ τούτου ἐν κατασχέσει γένωνται οἱ πολέμιοι. ταῦτ’ οὖν τοῦτο καὶ ὁ Ἄμερ ἐργάσατο. πρὸς τῇ ἀνα-
 βάσει δὲ τοῦ ὄρους σύννητηκότων ἀλλήλοις, ὑπερίσχυσεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναβεβηκότας εὐθαρσῶς κατεβίβασεν· 15
 ἐφ’ ὃ καὶ ὁ Πετρωνᾶς μετὰ τοῦ ὑπ’ αὐτὸν παντὸς λαοῦ ἀναβέ-
 βηκεν. συμβολῆς δὲ γενομένης τῶν ἐκατέρων μερῶν, ὃ ἐπιβλέ-
 πων Θεὸς ἐπὶ ταπεινὸν καὶ πρᾶον καὶ τοὺς αὐτοῦ τρέμοντα λό-
 γους, ὃ τοῖς ὑπερηφάνοις ἀντιτασσόμενος, τὸν μὲν ἐκραταίωσε,
 C τὸν δὲ ἐσάθρωσεν· καὶ παραντίκα ὁ Ἄμερ μαχαίρᾳ πεποινήλα- 20
 τητο, οὗπερ ἀναιρεθέντος ὃ ὑπ’ αὐτὸν ἕπας λαὸς διεσκέδαστο καὶ ξίφους ἐγχείρημα γέγονε, καὶ σχεδὸν ἅπας ἀπώλετο, δίχα τοῦ τούτου νιῶ μετὰ ἑκατοντάδος ἀνδρῶν διαπεραιωσαμένον

1. παραταξόμεθα L.

6. μίλια L.

20. πεποινήλατο L.

contra eum in acie consistemus: sin id non accidat, ad nostra utique abibimus.” Ipse autem Amer, si quis alius arrogans et superbus, dixit “haudquaquam vestrum consilium exsequar, ne ille formidinem aut fugacitatem mihi imputet. Quare proficiscar in aciem contra eum.” Profectusque ab Amiso quasi milliaria quingenta ad Amysonianum pervenit in confinibus Paphlagoniae et Armeniaci thematis, in locum qui Porsonta dicitur, ubi mons est, apud quem Amer tabernacula posuit; ipse in altera parte montis, et in altera Petronas. Cum autem nox venisset, duces mittit Petronas ex probatoribus qui consendant montem eumque occupent, ne hostes eum obtineant. Quod idem et Amer fecit. Cumque in ascensu montis sibi obviassent, praevalere fecit deus populum suum, eosque qui ascenderant audacter aggressi deiecerunt, et Petronas montem cum omni sua multitudine ascendit. Factoque conflictu ex utraque parte, deus qui humilem respicit et mansuetum suosque sermones tementem, qui superbis resistit, hunc roboravit, illum debilitavit. Ac confestim Amer gladio poenas dat: quo interfecto omnis eius multitudo dissipata gladioque perempta est, ac fere universa periit, excepto illius filio cum una centuria Halyn fluvium transgresso; quem tamen occurrens

Ἄλυν τὸν ποταμόν· οὗ κατὰ συνάντησιν καθεστὼς ἐν τῷ Χαρσιανοῦ θέματι μεράρχης ὁ Μαχαιρῶς οὕτω καλούμενος κατέσχεν αὐτὸν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, ὥστε παρὰ μικρόν, τοῦ Θεοῦ θαυματουργήσαντος ὑψηλῶ ἐν βραχίονι, μὴ περιλειφθῆναι τινα ἐξ αὐτῶν καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων ἀπαγγεῖλαι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτῶν περιούσι Σαρακηνοῖς. περὶ τούτου διαγγελθέντος τῷ βασιλεῖ κατὰ τὴν πολιτείαν χαρμονὴ δαψιλῆς διακέχεται, καὶ ὁ Πετρωνῆς τῇ τῶν μαγίστρων εὐκλείᾳ σεμνύνεται. ὡς δέ τινες, ὅτι D καὶ Βάρδας σὺν τῷ ὁμαίμονι τοὺς ἐχθροὺς τροπώσαμενος τὴν τοῦ Καίσαρος τότε κληροῦται ἀνάρρησιν, ἐν ἡμέραις τοῦ πάσχα, ἰνδικτιῶνι ι'.

Ὁ οὖν καθηγεμὼν Βουλγάρων περὶ τούτου ἐπεγνωκὼς καὶ τῷ τοιοῦτῳ κατατροπωθεὶς εὐτυχίᾳ πρὸς εἰρηναίαν κατάστασιν ὑποκλίνεται, εἰ καὶ πρὶν ἐθρασύνετο, ἀλλὰ μὴν καὶ λιμῶ οἱ περὶ αὐτὸν πιεζόμενοι (ὄθεν καὶ τὸ Ὀμηρικὸν καθ' ἑαυτοὺς ὡς εἰκὸς διενερόητο λόγιον,

πάντες μὲν στυγεροὶ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι,

λιμῶ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν),

καὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τοῦ Χριστιανῶν ἐπιειθῶς καταξιοθῆναι βαπτίσματος ἅπαντας, τὸν δὲ αὐτῶν ἀρχηγὸν αἰρετίσασθαι Μιχαήλ ὠνομάσθαι ἐπὶ τῷ βασιλέως ὀνόματι, ἐκπεμφθέντων ἐκεῖσε ἀρχιερέων τινῶν ἑλλογίμων τὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἐγκρατύνασθαι. E

2. Μεράρχης V.
Odyss. μ, 341.

16. διενερόητο L.
20. αἰρετήσασθαι L.

17. στυγεροὶ] γὰρ L.

ei in Charsiano themate merarches Machaeras dictus cepit, illosque qui cum ipso erant, ut propemodum, deo miraculose agente in excelso brachio, nec relinqueretur aliquis ex ipsis, quidque accidisset nuntiaret in urbe ipsorum adhuc reliquis Saracenis. Hoc cum nuntiatum esset imperatori, civitas abundanti laetitia exhilarata est, ac Petronas magistrorum gloria decoratur. Ut autem aliqui, etiam Bardas postquam cum fratre hostes vicisset, tunc Caesar acclamatus fuit, in diebus paschatis, indictione decima.

De his rebus cum audivisset dux Bulgarorum, cedens eiusmodi victoriae ad pacificum statum inclinabat, quamvis prius fuisset ferox. Sed et fame premebantur eius subiecti: unde et Homericum apud se, ut par est, cogitarunt oraculum, *Tristes sunt mortes miseris mortalibus omnes, Sed quam dira fames affert tristissima demum est*; adeo ut facile Christianorum admitterent baptismum universi, ipseque eorum dux vellet Michael vocari imperatoris nomine, cum mitterentur illuc sacerdotes quidam eximii ad religionem Christianam firmandam.

Περὶ πολλοῦ δὲ τῷ Καίσαρι Βάρδα ἡ σοφία πεφιλοτίμητο,
 V. 47 κὰν τῶν πολλῶν πρὸς ἐπίδειξιν ἰμεμέλητο. συναθροίζει σοφούς
 κατὰ τὴν Μαγναύραν, ὡς τοὺς μὲν φιλοσοφίας γεωμετρίας
 τοὺς δὲ ἑτέρους ἀστρονομίας ἄλλους γραμματικῆς ἀντιποιουμέ-
 νους ἐγκαταστήσας προῖκα διδάσκειν τοὺς προσιόντας. καὶ
 τοσοῦτον αὐτῷ τὰ τῆς ἐπιμελείας ἐν τούτῳ διεύργαστο, ὡς Λέοντα
 τὸν πάνυ φιλόσοφον κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ἐντάξει διδάσκαλον,
 καὶ τὸν αὐτοῦ φοιτητὴν ἐν γεωμετρίᾳ Θεόδωρον, καὶ ἐν ἀστρο-
 νομίᾳ Θεοδήγιον, ἐν τε γραμματικοῖς Κομητᾶν, καὶ τούτους ταῖς
 βασιλικαῖς δωρεαῖς ἐπαρκεῖν· ἐφ' οἷς ἐκ φιλοπονίας ἐπιχωριάζων
 συγχῶς καὶ τῶν μαθητιῶντων ἐκάστου τὸ ἐπιτήδειον ἐννοῶν χρη-
 σταῖς ἑλλπίσιν ὑπέτρεφεν, αὐτῶν τε τοὺς καθηγουμένους ἐμμελε-
 B στέρους πρὸς τούτους ταῖς εὐεργεσίαις πεποίητο, ὥστε τοῦ λό-
 γου τὰ σπέρματα ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς δεῦρο διαυξηθέντα ἐπὶ
 πλεόν τελεσφορεῖν εἰς ἐκείνου μνήμην ἀνάγραπτον. πρὸς ἐπὶ
 τούτοις τῷ ἀδωροδοκῆτῳ, κὰν ἐπιπλάστως, ἐκέχρητο. ἐπιφι-
 λοχρηματῆκει γὰρ ἀφειδῶς πολλῶν κτημάτων καὶ μὴν τιμαλῶν
 ἐφιέμενος, ὧν τὴν κτῆσιν ἐξ ἀναγκαίου προσελαμβάνετο· ἐπιφι-
 λοτίμητο γὰρ προπομπαῖς εἰς ἄκρον καὶ σεβασμιότησι, τὸ αὐθα-
 δες καὶ ἀλαζονικὸν ἐπισπῶμενος, εἰ καὶ μετὰ σκηνικευομένης
 φρονήσεως καὶ ἀρχικῆς καταστάσεως ἦν τῶν ἐξ ἀληθείας
 βελτιωμάτων. ἐξ ὧν ἀσχέτως ἐβασίλεια, Μιχαὴλ ἐπαυχενίζων

21. ἦττον L.

Ceterum magnae curae erat Caesari Bardae sapientia, quamvis ea cura ad ostentationem spectaret. Congregat itaque sapientes in Magnaura, ut, aliis philosophiae, geometriae, aliis astronomiae, aliis grammaticae professoribus ibi constitutis, isti gratis docerent accedentes. Ac tantum in ea cura laborabat, ut Leonem illum summum philosophum in philosophia constitueret doctorem, eiusque discipulum Theodorum in geometria, atque in astronomia Theodegium, inque grammaticis Cometan, istisque imperatorias largitiones suppeditaret. Quos prae studio saepe visitans ac discipulorum cuiusque aptitudinem considerans, bona spe hos sustentabat, ipsorumque praeceptores diligentiores beneficiis efficiebat, ita ut eruditionis semina ex illo tempore ad hunc usque diem sumpto incremento plures fructus ferrent, in illius memoriam litterarum monumentis consignatam. Insuper nec muneribus facile corrumpebatur, quamvis fecte id prae se ferret: inhiabat enim opibus vehementer, multas possessiones, sed et pretiosas, affectans, quarum comparisonem necessario suscipiebat: studebat enim pompae summopere et magnificentiae, arrogantiam et fastum colligens, quamvis cum simulata prudentia et imperii affectatione adspiraret ad eos profectus qui rei veritate probarentur. Quare immodice affectabat imperium, Michaelis imperatoris cervici im-

τοῦ βασιλέως, ᾧ παρορᾶσθαι μὲν πολλάκις ἔκ τε τῶν συγκλητικῶν ἐξεγένετο, τάχα δὲ καὶ διὰ τὸ ἀλίσκεσθαι φιλοθεάμονι καὶ C φιλιπποδρόμῳ προθέσει τὸν ἄνακτα δι' ἀπροσεξίαν τῶν ἀμεινόνων, ἢ τυχὸν καὶ ἡλικία τῇ νεαζούσῃ παραριπίζεσθαι.

5 Οὐ μὴν δὲ Βάρδας μόνης τῆς βασιλείας ἐρῶν ἐτυρβάζετο, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας ἐγκρατεῖν οὐκ ἐπαύετο, ὥστε κατελεῖν τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τὸν σεμνὸν Ἰγνάτιον διασκέψασθαι, τῷ ἀπειρῶσαι ποτε κοινωνίας αὐτὸν κατὰ τι τῶν ἀνευκταίων ἐλάττωμα, ὃ πρὸς ὑπόνοιαν παρενέσκηπτεν, εἰ καὶ παρ' αὐτοῦ
10 πολλάκις ἐν ταύτῃ δεχθεὶς νοθετικάῳ τε συμβουλαῖς μὴ πεισθεὶς ἑαυτὸν δοκιμάζειν καθ' ἃ τῷ Παύλῳ νενομοθέτηται, ἀνευλαβῶς τῷ ἀγιάζοντι πρόσεισι καὶ πολλάκις· διὸ ἐν μιᾷ τῆς ἀδιαφόρου D τόλμης ἀπορραπίζεται, καὶ ἀπειλεῖ κατ' αὐτοῦ μεθ' ὕβρεων χαλεπῶν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτὸν καθαιρήσειν, προσεπιθησόμενος
15 αἰκισμούς. ὃς μετ' ὀλίγον τὸν τοιοῦτον ἄνδρα τῆς ἀρετῆς ματαιώσας τοῖς κατ' αὐτοῦ σκευασθεῖσι τῆς ἐκκλησίας καθίστησιν ἐκβλητον, τὸν μετὰ τὴν τετραετῇ τοῦ θρόνου κατάσχεσιν καὶ τελευταίαν τοῦ τρισμάκαρος Μεθοδίου κατ' ἐκλογὴν προκριθέντα, σὺν εὐλαβείᾳ τῷ μεγίστῳ τῶν ἐκ πατρὸς ὀρθοδόξων συστάσεων,
20 τῶν μεγάλων τῇ ἀρετῇ Βασιλείου καὶ Γρηγορίου, τῶν νιῶν Λέοντος βασιλέως, κἂν τῇ τοῦ πατρὸς ἐπιπόρῳ αἰρέσει σμικρονομέ-

1. φ] ὡς L.

10. πεισθῆς L.

14. προσεπιτιθησόμενος L.

18. τελευταῖν potius.

19. συνεὺλ, τῷ μεγίστῳ L.

minens; cui ut contemneretur et a senatoriis viris saepe accidit, forte quia caperetur spectaculis ac circo nimis esset deditus imperator propter neglectum meliorum morum, aut fortasse quod iuvenili aetate huc illuc impelleretur.

Sed non solum cupiditate imperandi Bardas turbulentus erat, verum et ecclesiam violare non desinebat, adeo ut remove a sede patriarchali sanctum Ignatium in animum induceret, quod exclusus aliquando communione ab eo fuisset, propter quoddam detestandum crimen, quod in suspicionem veniebat, quamvis saepe in eam receptus, admonitionibus et consiliis non obtemperans ut sese probaret secundum Pauli praeceptum, irreverenter ad sanctum accedit, et saepius: quare uno quodam die ob indifferentem audaciam repellitur cum castigatione. Atque hic minatur illi cum contumeliis gravibus, a summo sacerdotio remoturum, additurum etiam saeva verbera: qui et paulo post, eiusmodi virum, virtute irrita et despecta, suis in eum machinationibus ex ecclesia eicit, illum post quatuor annorum patriarchatum et obitum beatissimi Methodii per electionem antepositum, cum maxima reverentia, patrum orthodoxorum pari magnis illis in virtute, Basilio et Gregorio, filiis Leonis imperatoris, etsi propter patris infamem haeresin minuerentur, ut ad percipien-

νων, ὡς ἐντεῦθεν λοιπὸν κληροῦσθαι τὸ μέγιστον τῶν μεγάλων
 V. 48 ἐπαναβέβηκεν. ἀντισάγει δὲ Φώτιον πατριάρχην, κατὰ τι μὲν
 τῶν βελτιόνων ὑπερτεροῦντα, κατὰ τι δὲ χθαμαλούμενον.
 ἐφ' ὧν καθόδῳ καὶ τῇ ἀνόδῳ πολλῶν προσκληθέντων τῆς γερου-
 σίου βουλῆς καὶ ταύταις ἐπισφραγισαμένων, Κωνσταντῖνος μόνος 5
 ὁ εἰρημένος οὐ κατατίθεται, ἔξειπὼν μὴ ἔξεῖναι τινι τῶν λαϊκοῖς
 καταλόγοις συνειλεγμένων περὶ τοιούτων ἐγγράφεισθαι. οὐ μέχρι
 τούτου τὰ κατ' αὐτόν· ἀλλὰ πολλαῖς τιμωρίαις ἐμμεθοδεύεται
 παρὰ μικρὸν τῆς ζωῆς ἀπηλλάχθαι, καὶ τοσοῦτον ὥστε χαμαι-
 ριφῇ στανροειδῶς διηπλῶσθαι τὰ χεῖρε καὶ τὸ πόδε κατάδεσμον 10
 καὶ ἀλγηδόσιν ἐντεῦθεν κακύνεσθαι. οὐ μέχρι δὲ τούτου τὰ τῶν
 B αἰκισμῶν διεκόπτετο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ χεῖρον προέκοπτεν. ἐκδίδοται
 παρὰ Καίσαρος Θεοδώρῳ τῷ μῦρῳ κατὰ κτήσιν τῶν ὠμοτάτων,
 πρὸς δὲ καὶ Γοργονίτῃ Ἰωάννῃ καὶ Νικολάῳ τῷ Σκουτέλλοπι,
 καὶ ἐν τῷ τῶν ἀποστόλων περιβοήτῳ ναῶ, ἐν ἡρώῳ τῶν βασι- 15
 λέων, ἐφ' ὅτῳ ἐγκέκλειστο λιμῶ καὶ δίψει τρυχόμενον, καὶ
 πολλῶ πλέον ταῖς κατὰ σῶμα κακώσεσιν· οὔτινες λάρνακι Κων-
 σταντίνου τοῦ κοπρωνύμου περισκελίσαντες κατὰ γύμνωσιν εἴ-
 σαν. χειμῶνος δὲ ἦν ὥρα, καὶ μάλα τῶν ἐπαχθῶν· τῷ λίθῳ
 ἐπανχένιος ἢ ὀξύτης, καὶ δι' ὅλου κατὰ τὴν ἀφῆν λίαν ψυχρὸς 20
 ἔκ τε καιροῦ καὶ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως. ἐνθὲνδε ὁ ἀθλητῆς τῶν
 C κρυφίων σαρκῶν ἀποβολὴν ἐποιεῖτο σαπρίας καὶ αἵματος. καὶ

1. πληροῦσθαι L.	ibid. τῶν] τινῶν L.	3. βελτιόνων L.
8. ἐμμεθοδεύεται L.	10. τὸ πόδε L.	11. ἀλγηδῶσιν L.
16. ἐφότῳ L.	ibid. τρυχόμενος B.	18. περισκελίσαντες L.
19. μάλλα L.	20. ψυχρῶς L.	

dos honores magnorum maximos ascenderet. Introducit autem Bardas in locum eius Photium patriarcham, in aliquibus bonis superiorem, in aliquibus inferiorem. In quorum descensu et ascensu, cum multi accersiti fuissent ex senatorio ordine eumque assensu suo comprobassent, solus Constantinus, de quo diximus, non consensit, dicens non licere cuiquam ex laicorum numero talibus inscribi. Non eo tantum processum adversus ipsum, sed multis suppliciis exercetur, ut propemodum vitam amitteret, in tantum ut humi proiectus in formam crucis extenderetur manibus pedibusque alligatis indeque doloribus cruciaretur. Non hic abrupti eius cruciatus, sed in maius progressi. Traditur a Caesare Theodoro illi fatuo dicto, ut crudelissima experiretur, nec non Iohanni Gorgonitae et Nicolao Scutellopi, in apostolorum celebre templum, ubi monumenta imperatorum, includendus, ut fame ac siti vexaretur, ac multo magis corporis cruciatus: qui loculo Constantini Copronymi eum divaricatis crucibus impositum nudum ibi reliquerunt. Erat autem tempestas hiberna et admodum gravis; lapidis dorsum acutum, totusque lapis attactu perquam frigidus, cum anni tempore tum suapte natura. Proinde athleta ille ex intestinis pus mixtum sanguine mittebat. Dolorque erat talis

ἢ ὀδύνη ὅποια, ἵστε πάντως τινές οἱ δυσεντερίας καὶ μᾶλλον ἐκ ψύχους πεπειρασθε. κρύους γὰρ καὶ φλέγματος δῆξει τοῦ ἐντέρου πημαιομένου εὐθὺς μὲν περιοδυνᾷται καὶ διατείνεται ὁ τούτων αἰσθόμενος, εἶτα σφοδρῶς ὠχρῖα καὶ τῆ πυκνώσει τοῦ περιέχοντος ὀδυνηρῶς φρικτῆ θρομβουμένου τοῦ αἵματος κατ' ἐπιφάνειαν, ἐξ οὗ ἡ διαφόρησις οἴχεται· ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ βάθος τοῦ ἐγκαρδίου πνεύματος πυκνουμένου τῆ συμπιλήσει τοῦ ἕξω παχνομένου, εἶτα τῶ τραυματιῶντι μέρει πλέον δοιμύσσεται, συνελαννομένης ἐκεῖσε πάσης τῆς χαλεπότητος. οὕτως ἐγκαρτε-
 10 ρῶν τοῖς δεινοῖς ὁ πανόλβιος, εἰ καὶ εὐνουχία καὶ γῆρει πολυει-
 δῶς μεμαλάκιστο, οὐκ ἐφθέγγατο πρὸς τὸν κύριον πονηρὸν ὑπερ-
 ῶν ἐπεπόνθει, οὐκ ἐκείνοις ἐνδόσιμον, οὐκ ἀμφίβολον, οὐ κατὰ
 τοὺς ἐταίρους τοῦ ἕξ Ἰθακῆς συνέκρινεν

βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἓνα χρόνον ἢ ἐ βιῶναι,

15 ἢ δηθὰ στρεῦγέσθαι ἐν αἰνῇ δηϊότητι,
 ἦτοι τῆ πρὸς τὸν Καίσαρα· οὐκ ἦν γὰρ αὐτῷ ἐπ' ἔλαττον ἢ πάλῃ
 πρὸς σάρκα καὶ αἷμα τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας τοῦ
 σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κατὰ τὸ μέγιστον,
 ἴσος ὁ ἀγὼν ἐπ' ἀμφότερα. τοιγαροῦν τινὰ διανίστησιν τῶν συν-
 20 ὄντων τῷ μακαρίῳ κατὰ φρουράν, οὐ πρὸς πῆμανσιν, ἀλλὰ
 παρηγορίαν, ὡς δι' αὐτὸν κινδυνεύοντι. Κωνσταντῖνος ἦν ὁ
 Ἀρμένιος, οὗ πολλάκις κατὰ μνείαν κατέστην. οὗτος πάνυ

14. ἢ om. L. 15. στρατεύεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊότητι L. 19. τοι-
 γαροῦν διανίστησιν αὐτῷ κύριος Symeon logoth. p. 441 C.

qualem utique non ignoratis quotquot dysenteriam ex frigore experti estis. Dum enim alioris et inflammationis admorsu intestinum labefactatur, continuo doloribus distenditur qui ea patitur. Deinde valde pallescit et ob densitatem aeris cum dolore inhorrescit, sanguine in grumos coalescente in superficie, unde digestio pessum it. Sed in intimis etiam dum spiritus in corde densatur et constipatione exterioris apissatur, in affecta parte magis exasperatur dolor, vi mali eo compulsus. Ita tolerans diros cruciatus vir beatissimus, quamvis ex castratione etiam et senectute varie esset debilitatus, non est locutus domino malum super iis quae patiebatur, nullum anceps verbum aut quod illis ansam praebere posset, non iudicavit ut Ithacensis illius socii, *Horae momento aut cadere aut reperire salutem Praestat quam lento affligi certamine vitam*. Certamine inquam cum Caesare: non enim ei minor erat colluctatio cum carne et sanguine quam cum principatibus et potestatibus tenebrarum huius seculi, aut ut plus etiam dicatur, par certamen cum utrisque. Itaque quendam suscitavit dominus ex iis qui erant cum beato viro custodiae causa, non ad nocendum, sed ad solatium praestandum, tamquam propter ipsum periclitanti. Erat is Constantinus Armenius, cuius saepe mentionem feci. Iste admodum occulte portans vasculum vitri ple-

κρύφα βαστάζων τι ἀγγελίδιον ἐξ ἕλου ἔμπλεον οἴνου, πρὸς ἐπὶ τούτῳ καὶ ἄρτον, ἔστιν ὅτε καὶ μήλα, τῶν κακοποιῶν ἀνδρῶν τὴν ὑποχώρησιν πρὸς μικρὸν ἐμεθόδευεν, καὶ τῷ ὄσιῳ εἰσήει, καὶ τοῦ λάρνακος αὐτὸν κατεβίβαζεν, καὶ παρέιχε τὸν ἔλεον, ἀποκουφίζων κὰν ἐπ' ὀλίγον τῆς συμφορᾶς, μέχρι τῆς ἐκείνων 5

V. 49 ἐλιύσεως. ᾧ πολλὴν τὴν εὐχαριστίαν ἠμείβετο μετὰ τὴν τῶν κακῶν λύτρωσιν· οὐ γὰρ ὡς Καίσαρος ὢν, εἰ καὶ τῶν οἰκείων, τοῖς αὐτοῦ κακοῖς ἐνεδίδου, εἰδὼς ἀπονέμειν θεῷ τὰ θεοῦ καὶ τὰ Καίσαρος Καίσαρι, ὥστε μὴ παροξῦναι τὸν ὑψιστον.

Τὰ δὲ πρὸς ἵπποδρομίαν τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ διεσπούδαστο 10 ἐν τοῖς κατὰ Προποντίδα παλατίοις περιφανέσιν, ἐνθα ναὸς τοῦ μεγαλομάρτυρος Μάμαντος ἤδρασαι· ἐκείσε τὰς ἀμίλλας συνεχεῖς ἐποιεῖτο, αὐτὸς ἱππάζων ἐφ' ἄρματος, τῶν εἰωθότων πάντων κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν περὶ τὸν ἀγῶνα συντιθεμένων· καθ' ὃν τῆς Θεομήτορος τιμὰ εἰκὼν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ιδρύσεως 15 ἴστατο, ἐξ ἧς τοὺς νικητικὸς ἐπάθλους ὁ βασιλεὺς ἀνεδέχετο.

B καὶ τοσοῦτον αὐτῷ τὰ τῆς ἵπποδρομικῆς ἔριδος ἐπεφιλοτέχναστο, ὥστε ποτε συνημιχοῦντι Κωνσταντίνῳ τῷ δηλωθέντι ἐκ περιτροπῆς ἀκουσίῳ τοῦτον ἀνεσκευάσθαι καὶ παρὰ μικρὸν διολέσθαι τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρματος. ὅθεν προσεπετίθεντο τὰ τῆς εὐτε- 20 λείας αὐτῷ, καὶ πολλῶν πλέον τὰ τῆς ἐξουδενώσεως ἐκ τοῦ ψευδοφανοῦς πατριάρχου καὶ συνεπαγομένου αὐτῷ αἰσχίστου κλήρου, καὶ τῷ ἀληθεῖ πατριάρχῃ κακὴν ἀμιλλαν διαμιλλωμένων καὶ δυσ-

4. τῆς λάρνακος V.

19. ἀνασκευάσθαι L.

num vino, insuper et panem, quandoque et poma, infestorum hominum abitum ad breve tempus procurabat, ingrediebaturque ad sanctum virum ac de loculo eum tollebat, praebebatque misericordiam, saltem ad breve tempus sublevans eius calamitatem, usque ad eorum reditum. Cui magnam gratiam retulit a malis illis liberatus. Non enim quasi Caesaris esset, quamvis ex propinquis, illius vexationibus cedebat, cum sciret dare deo quae dei sunt et Caesari quae Caesaris, ne irritaret altissimum.

Porro imperator Michael circo et aurigationi studebat in palatiis ad Propontidem visendis, ubi templum magni martyris Mamantis situm est, ipse agens equos in curru, rebus necessariis ad certamen in imperatoria urbe comportatis. In eo templo deiparae pretiosa imago in imperatorio solio collocata erat, a qua victoriae praemia imperator accipiebat. Ac tantopere studebat circo, ut auriganti aliquando cum Constantino de quo diximus currus subverteretur ipseque subversione currus paene periret. Unde adhuc magis contemnebatur. Sed multo despiciabilior fiebat propter falsum patriarcham eique adiunctum turpissimum clerum, qui improbo certamine contendebant cum vero patriarcha, infa-

ωνύμοις ἐνθρονιζομένων κακῶς μητροπόλεσι καὶ μεταποιοούντων ἐναγέσι θυσίαις τὰ ἅγια, ὡς ἐντεῦθεν καὶ βεβηλοῦσθαι αὐτὸν παρὰ παντός [τε] Χριστιανικοῦ γε πληρώματος καὶ κατεύχεσθαι C τῆς βασιλείας διάρρηξιν, ἣτις οὐκ ἐπὶ χρόνον μακρὸν ὑποβέβηκεν, προηγησαμένης τῆς Καίσαρος ἀναιρέσεως, ὡς φασι, συνεγνωκότος αὐτὴν Μιχαὴλ βασιλέως ἐξ ἀστατούσης τῆς διαθέσεως· καθ' ἣν καὶ τὴν ἰσχύτην δίκην αὐτὸς ἐκκληρώσατο, ὡς ὧδε λεχθήσεται.

Εὐτρεπισμὸν ναυστολίας κατὰ Κρήτης ἄμφω συντίθενται, 10 καὶ πάντα στρατὸν συγκινοῦσι κατ' ἡπειρόν τε καὶ θάλασσαν, καὶ αὐτοὶ ἐφικέσθαι προήρητο. ὡς δὲ τοῖς πρὸς τὸ ὄνομα Κήποις προσκεχωρήκεσαν, εὐθέως τὰ κατὰ Βάρδα τοῦ Καίσαρος χώραν λαμβάνει. ἐνταῦθα γὰρ προμεμηχανούργητο ταῦτα ἐκ τε θεοῦ καὶ βασιλικῆς ἐπινεύσεως, ὡς καὶ αὐτῷ τῷ Βάρδῳ γνωσθῆναι, D 15 περὶ οὗ ἡ ἐπίθεσις. μὴ γὰρ τῶν ἡμερῶν πρὸ τῆς ἐξελεύσεως Βάρδας προσφοιτήσας κατὰ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καὶ τοὺς γνωστοὺς μετακυλεσάμενος, τὴν ἰσχύτην αὐτοῖς ἀντίθει διέλιπεν, καὶ συμποσιάσας τοῖς οἰκειοτάτοις τῶν φίλων λεγῶν παρέσχετο, τὴν ἰδίαν καταστροφὴν τεκμηράμενος. ἄπεισι πρὸς μονὴν λοιπὸν 20 γείτονα, ἥπερ Ὀδηγοὶ κατονώμασται. ὡς δὲ παρεστήκει τοῖς τοῦ ἱλαστηρίου προθύροις λαμπαδοχῶν ἀφιερῶν τε προπεμπηρίους φωνάς, τηρικῶντα ἢ τοῦτου χλαμὺς τῶν ὤμων ἀποσπασθεῖσσι ἐμφανῶς συγκεχάλακεν· ἥς ἐν ἐπαισθήσει γεγόμενος ἀπω-

2. ὡς om. L.

9. εὐτρεπισμὸν L.

16. βάρδα L.

mesque faciebant metropoles occupandis thronis, et imitabantur execrabilibus sacrificiis sanctissima; ut proinde profanus haberetur ab omni Christianorum multitudine, eique dissolutionem imperii imprecarentur: quae etiam non longo post tempore accidit, praecedente Caesaris interfectione, cum eius, ut aiunt, conscius esset imperator Michael, affectu erga illum parum firmo et constanti. In qua supremum supplicium ipse sortitus est, ut hoc loco dicitur.

Parant ambo simul expeditionem navalem in Cretam, omnemque militarem multitudinem terra marique commovent, ac proficisci ipsi voverunt. Ut autem ad Cepos ita dictos accesserunt, statim adversus Bardam Caesarem consilia locum inveniunt. illuc enim haec instructa fuerant divino et imperatorio nutu, ut et ipsi Bardae patesceret, ad quem spectabat conatus. Nam quodam die ante profectionem Bardas ingressus aedes suas accersitos amicos suos extremo complexu convivioque accepit ac familiarissimis amicorum legata distribuit, interitum suum coniectans. Abit ergo in monasterium vicinum, Hodegi dictum: ut autem adstitit ad vestibulum propitiatorii, facem tenens ac vota faciens pro abitu, ibi tum ei chlamys ab humeris avulsa palam decidit. Quod cum sensisset, la-

E λοφύρετο δάκρυσιν πρὸς τὴν Θεοτόκον διαπρύσιον βοῆν εὐκτικῶς ἀναπέμπων τῆς τῶν ἐλπίζομένων λυτρώσεως.

Ὁὐ μόνον δὲ ἐν τούτοις αὐτῷ τὰ τῆς προδηλώσεως, ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι συμβόλαιον προηγήσατο. ἔδοξεν ὄναρ ὄραν γε τῷ Καίσαρι· τὸ δὲ τοιοῦτον διεμόρφωτο, ὡς ἐν ἑορτασίμῳ ἡμέρᾳ 5 ὃ τε βασιλεὺς καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπῆει τῷ Σοφίας Θεοῦ ἱερῷ μετὰ τῆς συνήθους λαμπρότητος. ὡς δὲ προσπεφοιτήκεσαν οἷα θυρίσι, ταύταις εἰκονισμένοι λαμπροφοροῦντες τούτοις ἀνεφάνησαν ἄγγε-
V. 50 λοι, καὶ πρὸς τοῖς ἔσω διώπτετό τις ὑπεράνω γηραιὸς θρονιζόμενος· τίς οὗτος; Πέτρος ὁ ἀποστόλων προβάθμιος, αὐτῷ τε γο-10 νυπετῶν δάκρυσιν ὁ Ἰγνάτιος ὑπὲρ ὧν λωβηθεὶς ὑπομεμενήκει. ὁ δὲ τῷ πάθει συνδιατεθεὶς αὐτῷ ἔφη τὴν ἐκδίκησιν ἐκ χειρὸς κυρίου ἀπολασθαι, καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἐνὶ δύο τινῶν παρ' αὐτῷ ἰσταμένων ὡσεὶ πραιποσίτων χρυσοενδύτων βραχεῖαν ἐπιδίδωσι μάχαιραν, καὶ προστετάχει ἐννεύσας τὸν μὲν βασιλέα τοῖς δε-15 ξιοῖς ἀφορῆσαι, τὸν δὲ θεόργιστον Καίσαρα, οὕτως εἰπών, τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ διὰ ταύτης μεληδὸν τιμωρήσασθαι. οὗ δῆθεν ἐξιεμένου καὶ περὶ τοῦ Μιχαὴλ διειρήκει τὴν τομὴν ἀπικδέχεσθαι,
B ἀποκαλῶν αὐτὸν ἀσεβότεκνον.

Καὶ ἄλλο τι σημεῖον ἐπὶ τῷ θανάτῳ παρηκολουθῆκει τοῦ 20 Καίσαρος. ἔξαπεστάλη κατὰ Κήπους διάγοντι παρὰ Θεοδώρας τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς ἐσθῆς τοῦ προσήκοντος μήκους ἐλλείπουσα,

1. διαπύριον L. 8. λαμπροφοροῦντες et in marg. στολοῦν-
 τες L. λαμπροφόροι Symeon log. p. 447 C. 22. ἐλλείπουσα L.

crimans implorabat deiparam ardentibus precibus orans ut ab instantibus malis liberaretur.

Non solum autem in hac re praesagium ei factum, sed et aliud quoddam signum praecessit. Insomnium apparuit Caesari tali forma, quasi festo die imperator et Caesar contenderent in templum Sapientiae dei cum solito splendore; progressisque ad fenestras, in his candidas vestes gerentes eis apparerent angeli, atque in penetralibus conspiceretur quidam senex in sublimi solio sedens; quis ille? Petrus apostolorum primarius, eique supplicans in genibus cum lacrimis Ignatius super iis quae contumeliose passus esset: qui acerbitate rei condolens ei diceret ultionem a manu domini illum accepturum: quo dicto uni ex duobus ei adstantibus tanquam praepositis, in aureis vestibus, exiguum traderet gladium, nutuque praeciperet imperatorem quidem ad dextram separandum esse, Caesarem autem, deo exosum eum dicens, ad sinistram, eo-que gladio frustatim concidendum: quo exeunte etiam de Michaele diceret, ei etiam exspectandam esse percussorem, impium filium eum vocans.

Etiam aliud quoddam signum super morte Caesaris secutum. Missa fuit ei apud Cepos commoranti a Theodora sorore sua vestis iusta mi-

ἦντινι πέρδιξ χρυσόπαστος καθιστόρητο· ἦν προσδεξάμενος ἐπνυ-
 θάνετο “ αὕτη τί κεκολόβωται; καὶ ὁ ἐν ταύτῃ πέρδιξ τί δηλῶν
 ἀναγέγραπται;” ἀμφοτέρων τὴν λύσιν διεζωγράφει, διὰ μὲν τοῦ
 πέρδικος τὸ πρὸς αὐτὸν δολερὸν ὡς ζοικε τῆς στειλύσης διὰ τὴν
 5 ἐπὶ τῷ ἀναιρεθῆντι Θεοκτίστῳ ἀντέκτισιν, διὰ δὲ τοῦ ἑλλιποῦς
 τὸ ἑλλιπὲς τῶν ἑαυτοῦ ἡμερῶν ἀνιτιτόμενος. ὕθεν καὶ Ἀντιγόνη
 τῷ πατρικίῳ καὶ καθηγεμονεύοντι τῶν σχολῶν, τῷ νίῳ αὐτοῦ,
 προσετείλαχε τὸν ὑπ’ αὐτὸν λαὸν ἅπαντα συντελεῖν καὶ τῇ βασι- C
 λίδι κατευθῆναι τὴν ἄφιξιν. ὁ δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην δυσανα-
 10 σχετεῖ βούλησιν. καὶ πλέον τὰ κατὰ Μιχαὴλ βασιλέως ἐπεφανέ-
 ρωτο παρὰ Καίσαρι. πρὸ δὲ τινος χρόνου σειμοῦ γεγονότος
 τῶν πρόποτε μνημονοιούμενων φρικωδεστέρον, ἐπεπτώκει τὸ ἄγαλ-
 μα ὁ κατὰ τὴν ἄγλαν Ἄνναν, ἧ ἐπώνυμον τὸ Δεύτερον, κατὰ κίονα
 διεστήλωτο· ὅπερ διαγγελθὲν παρὰ Καίσαρος Λέοντι φιλοσόφῳ
 15 σαφῶς διηρημῆνευτο, τὸν ἐκ πρώτου ἄνακτος δεύτερον ἐκπεσιῦ-
 σθαι διὰ θανάτου, τῷ τε Καίσαρι Βάρδα τὸν διαδεξόμενον δα-
 κτυλοδεικτεῖσθαι Βασίλειον· ὃν ἔκτοτε οὗτος βασκάνως ἐπέ-
 βλεπεν.

Καὶ ταῦτα κατὰ προφητείαν συνωμαρτήκεσαν Καίσαρι. D
 20 ἐπὶ Κήπους γὰρ ἐφειστηκότων αὐτῶν, ὁ μὲν βασιλεὺς τὰ τῆς βα-
 σιλείας ἐνήργει πρακτέα, ὁ δὲ Καίσαρ τὰ τῆς φιλαρχίας πλέον
 ἐπειηδεύετο, καὶ πολλὸς ἦν, ὑπεραίρων τοῦ βασιλέως καὶ ἑτέρων
 τῶν κατὰ Θεραπειάν ὤκειωμένων αὐτῷ. ὡς δὲ πρὸς τοῦτο δυσ-

13. ἦ] ἦ L.

nor longitudine, cui perdix auro intertextus erat: qua accepta quaesivit
 cur ea brevior esset et ad quid significandum perdix esset inscriptus?
 Utriusque solutionem depinxit, per perdicem quidem dolosum, ut vide-
 tur, animum erga ipsum mittentis, occisi Theoctisti ulciscendi causa,
 per brevitatem autem brevitatem dierum suorum coniectans. Unde et
 Antigono patricio, duci scholarum, filio suo, praecepit ut omnes copias
 suas colligeret et ad imperatoriam urbem dirigeret iter. At ille eius vo-
 luntati segnem se praebebat. Magisque res ut se haberet erga impera-
 torem Michaelem manifestabatur apud Caesarem. Porro non ita multo
 ante, facto terrae motu omnium qui unquam fuerunt maxime horribili,
 ceciderat statua, quae ad S. Annam, cognomento Deuteron, in columna
 erecta fuerat: quod cum a Caesare nuntiatum fuisset Leoni philosopho,
 clare ab hoc expositum fuit, eum qui a primo imperatore secundus esset
 morte casurum, Caesarisque Bardae successorem indice digito monstrari
 Basilium: quem ille ab eo tempore oculis haud aequis adspexit.

Eaque ut praedicta fuerant Caesari consecuta sunt. Cum enim ad
 Cepos constitissent, imperator quidem functiones imperii peragebat,
 Caesar autem imperium magis magisque affectabat, nimiusque erat supra
 imperatorem ceterosque ministros eius et domesticos. Quam rem gravi-

φορήτως διέκειντο, ἐμηχανῶντο κατ' αὐτοῦ βουλὴν δολεράν, ὅπως μαιφονήσειαν· ἀλλὰ τὴν ἔταιρειῶτιν τούτου πληθὺν ἐδεδόκεισαν, ἵνα μὴ παρ' αὐτῆς καταδυναστεύοντο. πρὸς ἀμιλλητήριον δρόμον ἵππων συμφύρονται σὺν Ἀντιγόνῳ τῷ τούτου υἱῷ, καὶ αὐτὸν πόρρω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς διορίζουσιν, καὶ 5

Ε Καίσαρος τοὺς πρωταγωνιστὰς ἐπὶ τούτῳ συνέλκουσιν, ὡς ἂν ἐνησχολημένων αὐτῶν ἀφυλάκτως τῷ Καίσαρι ἐπίθωνται τινες καὶ διαχειρίσωνται. Σαββατίου δὲ γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ Καίσαρος τιμῆς τε πατρικίων ἡξιωμένου καὶ τὰ τοῦ δρόμου διέπειν διελληχότος, εἰσιόντος τῷ βασιλεῖ συμπαρόντι Καίσαρι τὰς τε 10

V. 51 δημοσίους ἀνεγνωκότος ἀναφοράς, ἀπιόντος δὲ κατὰ τὰ πρόσθεν τύπῳ σταυρικῷ σχηματισαμένου, ἅτε καθηγουμένου τῆς συσκευῆς, οἱ ἐν παραβύσειω σκηνῆς ἐνεδρεύοντες ξιφηφόροι ἐπήεσαν, καὶ πρὸς ἐνώπιον βασιλέως ἀνηλεῶς ἀποκτείνοντες κατακεραματίζουσι Καίσαρα, μηνὶ Ἀπριλλίῳ κα', ἰνδικτιῶνι ἰδ'· 15 μεθ' ὧν Χάλδος τις παρεύρητο, ᾧ Τζιφιναρίτης ἐπώνυμον. τῆς οὖν στασιώτιδος ἐπηρείας ἀθρόως ἐπισυστάσης, τοῦ τε βασιλέως ἐνθρονηθέντος καὶ τῷ πτώματι ἀκουσίως ἐγκρημισθέντος, ὃ ἐπὶ τῆς βασιλικῆς βίβλης ὑπερασπίζων ἦν βασιλεῖ Κωνσταντῖνος δρογγάριος, τὸ μὴ συμπεφονεῦσθαι αὐτόν, οἷα πιστὸς ὑπερ- 20

B ἂν ἀμφοτέροι διεφθάρησαν, εἰ μὴ αὐτὸς ἐκεῖνος εὐφημίαις ἐπιδημοῖς καὶ αὐταῖς παλάμαις ἐπήμυνε θαρσοποιήσας τὸν ἄνακτα

10. σὺν παρόντι L. 11. τὰ om. L.

ter ferentes struebant adversus eum consilium dolosum, ut interficeretur: sed sodalitiū eius coetum timebant, ne ab hoc superarentur. Itaque certamen cursus equorum instituunt cum Antigono, eumque longe ab imperatorio tentorio abducunt, Caesaris etiam actores primarum partium una abstrahunt, ut occupatis istis Caesarem custodibus destitutum aggre-
diantur alii et interficiant. Sabbatio autem, genero Caesaris patricio et logotheta cursus, ingresso ad Caesarem qui una cum imperatore erat, atque perlectis publicis relationibus recedente, ante autem se crucis signo signante, utpote duce insidiarum, ii qui in occulto loco tentorii insidiabantur cum gladiis eum adoriebantur, atque in conspectu imperatoris crudeliter trucidantes concidunt Caesarem, mensis Aprilis d. xxi, indictione xiv: cum quibus Chaldus quidam inveniebatur, cui Tziphinarites cognomen. Ceterum coniuratis magno impetu incumbentibus, atque imperatore perturbato involuntario impulsu, vigiliae imperatoriae drungarius Constantinus protegebat imperatorem; quo minus una occideretur, tanquam fidelis protector et ad vitae periculum usque benevolentiam prae se ferens. Ac fortasse simul periisset, nisi idem ille faustis acclamationibus manibusque suis opem tulisset animumque addidisset imperatori

καὶ τῶν μαιφόνων ἐξήνεγκε, καλοκάγαθία γνώμης καὶ εὐτολμία φραττόμενος. ὡς οὖν οἱ μαιφόνοι τὸ λείψανον πολλοῖς τμήμασι διενείμαντο, τὰ τούτου αἰδοῖα κοντῶ διαρτήσαντες ἐθριύμβειον· οὕτως γὰρ καὶ μετὰ θάνατον αἰκίζειν ἐξέμηναν. ὑπὲρ Καίσαρος 5 δὲ οὐκ ὀλίγος ὄχλος ἐπέτρεχεν· καὶ προσεκεχωρήκει ἂν πόλεμος κατ' ἀλλήλων, εἰ μὴ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου πάση δυνάμει ἀνέσταλτο. δι' οὗ τινὰ τῶν κακῶν ἀνεκεχαίτιστο, τὰ πλείω δὲ ἐκυμαίνετο μείζον ἢ τὸ Ἰκάριον πέλαγος Εὐρου δεινοῦ ἐπιπνέοντος· οὐδεὶς τε τῶν κατὰ πολεμίων ἐπιχειρήσεων ἢ καθ' ἑαυ- C
10 τὸν ἕκαστος ἔμφροντις ἦν, τοῦ μὲν ὑπὲρ βασιλέως γε νήφοντος, τοῦ δὲ ὑπὲρ Καίσαρος, ἑτέρον δὲ ὑπὲρ Βασιλείου τοῦ μεγάλου φρονος, διὰ τὸ πεφιλοστοργῆσθαι λίαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος. καὶ εὐθέως περὶ τὴν βασιλεύουσαν ἀναζεύγνυσιν.

Ἐπῆρχε δὲ ὁ Βασιλεὺς ἐκ γένους μὲν πρεσβυτέρου Πάρθου 15 Ἀρσάκου ἀνχῶν, τοῦ περιθεμένου τὴν Ἀσσυρίων ἀρχὴν ἑαυτῷ ἐκ ψυχικῆς καὶ σωματικῆς καρτερότητος, καθ' ἑξῆς δὲ καὶ Τηριδάτου τοῦ βασιλέως τῆς αὐτῆς σειρᾶς ἐξημμένου· ἀλλὰ μὴν καὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν ἀρίστων ἡγεμόνων ἐξείλετο. ὃς Μακεδόσης γῆς ἐκφυεὶς γεννητόρων ἦν κατὰ γενεὰν οὐκ ἀσήμεων, 20 τραφεὶς τε νεανικῶς, ὡς εἴ τις Ἀχιλλεὺς Χείρωνι τῷ Κενταύρῳ, D παρ' αὐτῶν τοῖς ἀνδρικοῖς ἐγγύμαστο φρονήμασί τε καὶ πράγμασιν, καὶ πᾶσι μὲν κατ' ἕμφω ἐξάκουστος διετέλει καὶ φίλιος.

3. κόντω L. 4. potius ἐξεμεμήνεσαν vel ἐξεμάνησαν. 7. ἀνεκαίτιστο L. 12. πεφιλοστοργεῖσθαι L. 19. f. Μακέσσης γῆς. 21. φρονήμασί L.

eumque ab homicidiis eduxisset, virtute et benevolentia praeditus. Porro homicidae, cadavere in multa frustra dissecto, genitalia eius conto suspensa ostentantes traducebant. Propter Caesarem autem turba haud exigua concurrebat, bellumque inter eos ortum fuisset, nisi ab eodem Constantino omni vi fuisset repressum, per quem quaedam mala prohibebantur. Sed pleraque perturbatius ferebantur quam Icarium mare Euro vehementi flante, nemoque de rebus adversus hostes gerendis cogitabat, sed separatim quisque sollicitus erat, alius de Caesare, alius de magnanimo Basilio, alius de ipso imperatore, a quo Basilius magnopere diligebatur. Atque continuo in partes imperatoriae urbis revertitur imperator.

Basilius autem genus ducebat a prisco Arsace Partho, qui sibi Assyriorum imperium acquisivit animi corporisque fortitudine, deinde et a Teridate rege eiusdem prosapiae, quin et a Philippo et Alexandro praestantissimis principibus. Is in Macedonia natus parentibus haud obscuris nec ignobilibus, educatusque ab ipsis egregie, tanquam aliquis Achilles a Chirone Centauro, exercebatur studiis factisque fortium virorum, inclarescebatque apud omnes et diligebatur. Mirabilis etiam fuit introi-

καὶ δὴ παραδόξως διὰ τῶν Χρυσέων πυλῶν εἰσῆι τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, κατὰ μονήν γε τὴν ἔναγχος προσαναπαυσόμενος, ἣτις νῦν μὲν ἱερὸν Διομήδους τοῦ μάρτυρος, Ἡλίον δὲ τὸ πρὶν κεχηρμάτικεν. εἰσῆι δὲ τὴν τεκοῦσαν ἐκβιασόμενος· καὶ δὴ ἂν ἐκεκράτητο παρ' αὐτῆς, εἰ μὴ τὸ θεαθὲν αὐτῇ ἕναρ τινὸς ἔτυ- 5 χεν ἐπικρίσεως παρὰ τῶν ἐν τούτοις ἐσπουδακότων. ἐωράκει γὰρ φυτὸν μέγιστον ἐκφυῆναι, καθὼς ποτε ἡ Ἀνδάμη, καὶ ἄν- θεσιν ἐγκομᾶν κατὰ τὸν οἶκον αὐτῆς, χρυσῶ τε τὸ γῆθεν μέγα στέλεχος καὶ τὰ πρέμνα διηρέφθαι καὶ φύλλα, καὶ ἐντεῦθεν ἀπο- μεμαντεῦσθαι σὺν ὄρκῳ ταύτῃ τῷ ἕξ αὐτῆς τὴν τῆς βασιλείας 10

V. 52 ἐπίτευξιν καὶ ταύτης μεγαλειότητα καὶ τὴν ἐπὶ μῆκος διάτασιν συγγόνις τε καὶ ἀπογόνις ἐκβήσεσθαι, καὶ αὐτάρκη πλοῦτον τῇ κατ' αὐτὸν χώρα μεθήσειν ἕξ ἧς ἐγεγέννητο· σὺν τούτοις καὶ προεισηγηθῆναι αὐτῇ παρὰ τινος ῥῆσιν εὐάγγελον, ὡς τοῦ παι- δὸς κατὰ παιγνίαν τῶν ὀμηλικῶν ἐν τινὶ λίμνῃ ἀετὸν ἐπιπτῆσαι 15 τῇ κεφαλῇ, σκέπειν τε ταύτην πτερούσσοινα· καὶ ποτε γηραιὸν ἄνδρα, οὗ διὰ στόματος πῦρ ἔξαπέμπει, τὸν Ἡλιοῦ τε ἑαυτὸν ταύτῃ παραδηλοῦντα, τὴν βασιλείαν προσήκασθαι τὸ τεκνίον ἐμήνυεν.

Σχολάζοντος δὲ τοῦ Βασιλείου κατὰ τὴν εἰρημένην μονήν, 20 τινὶ μοναχῷ, ἢ ὡς ἐνιοι, αὐτῷ τῷ ταύτης καθηγουμένῳ, καθ' ὅ- B πνον ὁ μάρτυς ἐπιφανείς ἐξιναὶ κελεύει περὶ πυλῶνα καὶ τὸν ἐκεῖσε προσμεμενηκότα εἰσαγαγεῖν, βασιλέα ἐσόμενον, ὃν περι-

3. Ηλιοῦ V.
19. an μηνῦσαι?

10. τῷ B, τὸ L.

13. κατ' αὐτῶν L.

tus eius in imperatoriam urbem per Aureas portas, ubi in propinquo apud monasterium requievit, quod nunc quidem Diomedii martyri consecratum, Heliae olim fuit. Venit autem in urbem matre invita: et sane ab ea retentus fuisset, nisi somnium ab ea visum interpretatione quadam expositum fuisset ab earum studiosis et gnaris. Viderat enim germen maximum enatum, ut olim Andame, idque floribus comare in domo sua, auroque stipitem magnum, qui e terra exsurgebat, et ramos etiam ac folia tegi. Unde iureiurando praedictum imperium eius filio, cuius longam durationem in cognatos et posteros futuram, multasque ipsum opes ei regioni missurum ex qua natus fuisset. Ad haec, faustus nuntius aliquando mulieri venerat, puero ludente in palude cum aequalibus, aquilam super eius caput advolasse, alisque expansis id contexisse. Atque aliquando senem virum, cuius per os ignis spiraret, quique se Heliam esse diceret, puerum imperio potiturum, sibi indicasse professa est.

Commorante autem Basilio apud praedictum monasterium, cuidam monacho, aut ut aliqui, ipsi praefecto monasterii, per somnum martyr ille apparens exire eum iubet ad portam et illum qui ibi exspectaret in-

ποιήσασθαι δέον ἐπὶ τε σκέπη καὶ τοῖς ἐνδύμασιν, οἷα τήνδε μονήν ἀνοικοδομῆ συστησόμενον. τῷ δὲ ἐξιόντι καὶ τὸν νεανίαν τε-
 θεαμένῳ κατεσκληρότα ὀρυπῶντά τε καὶ ἀπρονόητον ἕξ ἐνδεοῦς
 περιστάσεως, ὑφορᾶτό τι κατὰ φαντασίαν εἶδωλον ἐμπαρεῖναι,
 5 οὗ τῆς κομιδῆς κατηρέλησεν. διὰ τοῦτο αὖθις ὁ μάρτυς τῷ αὐ-
 τῷ διωρᾶτο κατεμβριμώμενος ἐξιέναι καὶ τὸν βασιλέα Βασίλειον
 πάντως εἰσενεγκεῖν καὶ κηδεμονίας δεούσης καταξιῶσαι, τοῦ δὲ
 νεανίου κατὰ τὴν λεχθεῖσαν κλήσιν ἀποκριναμένου καὶ πρὸς αὐ-
 τὴν τὰ τῆς εἰσόδου διήνυστο, δι' ἧς ἐν τῇ καταλήψει τῆς βασι-
 10 λείας ἐπιμνησθῆναι ταύτης εἰσπράττεσθαι. ὃ καὶ παρεφυλά- C
 ξατο· μετὰ γὰρ τὴν τῆς ἄλουργίδος ἀμφίαισιν πολλὰ τε καὶ πάνυ
 λαμπρὰ ἀναθήματα τῷ σεβαστῷ μάρτυρι προσενήνοχεν, ἔτι μὴν
 τὴν μονὴν καὶ κτήμασιν ἱκανοῖς κατελάμπρυνε καὶ οἰκοδομίαις
 ἐνεοποίησεν.

15 Τότε δέ τιμι προσκεκόλληται τῶν πρὸς γένους βασιλικοῦ
 μεγιστάνων διὰ τοῦ προστατοῦντος τῶν μοναχῶν, φιλίως κατὰ
 τὴν αὐτὴν μονὴν προσφοιτῶντι, ᾧ τῆς ἐπάνδρου καὶ νεανικῆς
 συλλογῆς ἐπιφρόνιστό, προσευρηκῶτι καὶ ἄλλους τοὺς καθ' ἡλι-
 κίαν αὐτῷ, ἀλλ' ἐλάττονας (πολὺ γὰρ τὸ μείζον ἐν τούτοις Βα-
 20 σίλειος ἐπεκέκτητο), καὶ τούτοις ἐμεγαλαύχει σοβαρευόμενος.
 Θεοφιλόσκος οὗτος ἐξήκουστο· πρὸς ὃν παρὰ βασιλέως ἀνθαμίλ- D
 λησις ἐκεκίνητο εὐθεάτων καὶ ἀνδρείων νεανιῶν ἕνεκα. καὶ παρὰ

2. ἀνοικοδομεῖ L. 4. ὑφορᾶτό L. 8. καὶ πρὸς τὴν μονήν? sed etiam quae sequuntur perturbata sunt et vix integra.

troducere, ut qui imperator esset futurus, eumque fovere tecto et indu-
 mentis, ut qui illud monasterium esset instauraturus. Qui egressus ado-
 lescentemque conspicatus emaciatum et sordidatum atque incultum pro-
 pter inopem statum, spectrum imaginatus phantasiae suae oblatum intro-
 ducere et curare neglexit. Quare rursus martyr ei apparuit, increpans,
 exiret atque imperatorem Basilium omnino intro vocaret curamque eius
 haberet. Cumque adolescens ad pronuntiatum nomen respondisset, introi-
 tus perficiebatur: cuius rei occupato imperio memor esse voluit et a se
 mercedem exigi. Quod et observavit: nam postquam purpuram induisset,
 multa et splendida donaria venerabili martyri obtulit, praeterea mona-
 sterium possessionibus multis ornavit et aedificando instauravit.

Tunc autem per praefectum monachorum applicavit se ad quendam
 de familia imperatoria magnatem, qui amicitiae gratia in monasterium
 venerat, et cui id curae erat ut iuvenum statura conspicuorum sibi coe-
 tum compararet, cum iam invenisset alios etiam tales, sed minores (nam
 multo maiore statura quam isti Basilius praeditus erat), et gloriabatur
 istis iactabundus. Theophiliscus is audiebat: contra quem ab imperatore
 certamen motum speciosorum et fortium iuvenum. At mittitur a Caesare

μὲν Καίσαρος Ἀντίγονος ὁ τούτου φίλιτος ἐκπέμπεται πρὸς αὐ-
 τὸν δεξιωθησόμενος, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ ἐπισυχνῶ ῥηθεὶς Κων-
 σταντῖνος. ἐμπεφορημένῳ δὲ τῆς εὐωχίας αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς
 χαρμωσύνην διεγείρεται φιλοπαίγμονα, προσκαλεσμένῳ τῶν οὐ-
 κοι διατριβόντων τοὺς εἰς πάλην ἐπιτηδεῖους, καὶ δὴ κατ' αὐτὴν 5
 ἄγῶν διανίσταται. καὶ δὴ πάντες παλαιστρικοὶ βασιλέως καὶ
 Καίσαρος ἤτιῳσι τοὺς ἄλλους, ἄνευθε Βασιλείου μὴ τῇ παλαι-
 στρα παρόντος. προσκέκληται διὸ καὶ αὐτὸς καὶ πρὸς μονομα-
 χίαν τοῦ κρείττονος ἄγεται· καθ' ὃν τὰ πρὸς φιλίαν ἔξ ἀγχιστείας
 ὁ Κωνσταντῖνος καλῶς διακείμενος προστάττει τὸ ἔδαφος ἀχύρῳ 10
 περιραντίζεσθαι, ἵνα μὴ πως διολισθαίνοι Βασίλειος. συνῆλ-
 θον οὖν συνῆλθον κατὰ παλαιστραν ἀμφοτέροι· ὧν ὁ μὲν μετεω-
 ρίζειν πειρᾶται Βασίλειον, ὁ δὲ μὴ ἐνεγκῶν τὴν Βασιλείου ἀντι-
 βασιν μετεωρίζεται παρατὰ γενναιότατα καὶ περιστρέφεται τα-
 χίστῳ κινήματι, καὶ τῇ κατὰ πόδρεξαν προσπλοκῇ, ὡς ὁ ἐγχώριος 15
 λόγος, πρὸς γῆν καταφέρεται, ὑποστάς πτώσιν ἀλάθητον, ὡς
 V. 53 καὶ παραψυχὴν τοῖς πᾶσιν εἶναι λογιζέσθαι, εἰ καὶ μετὰ πολὺν
 χρόνον ὕδασι πολλοῖς καταραντισθεὶς μόλις ἀνέσφηλεν. ὡς οὖν
 ὁ Ἀντίγονος μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπανῆκε πρὸς Καίσαρα, φησὶ
 περὶ τῶν δεδραμένων αὐτῷ· δι' οὗ καὶ ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τοῦ- 20
 των ἐγεγόνει κατήκοος, καὶ ἀνακαλεῖται τοῦτον σὺν ἑτέροις ἤλιξι
 δύο. ὡς δὲ τούτους τεθέατο, ἠγάσθη τῆς ὄψεως, ἐπήνεσε τὴν

3. ἐνπεφορημένῳ δὲ τῆς εὐνουχίας αὐτῷ L.
 τοὺς L.

14. παρ' αὐτοῦ B.

8. καὶ αὐ-

ad eum Antigonus, huius carissimus, convivio excipiendus, cumque eo saepius commemoratus Constantinus. Cum autem satiati fuissent epulis, etiam laetitia et ludus excitatur, accersitis ex iis qui domi commorabantur qui ad luctandum essent idonei, atque mox certamen instituitur. Atque omnes palaestrici et luctatores imperatoris et Caesaris vincunt reliquos, praeter Basilius qui in luctatione non aderat. Quare et hic vocatur et ad luctandum cum potiore ex illis adducitur. Erga hunc amice propter affinitatem affectus Constantinus iubet pavementum palea conspergi, ne forte laberetur Basilius. Convenerunt igitur convenerunt ad luctandum ambo. Tum alter sublimem tollere conatur Basilius, sed non ferens Basilius contrarium nisum, in sublime ab isto tollitur praevalide et circumrotatur celerrimo motu, atque amplexu illo qui κατὰ πόδρεξαν dicitur vernaculo sermone, in terram deicitur, passus casum incelabilem, ita ut ea res praesentibus omnibus delectationi esset. Et quamvis diu multumque aquis conspergeretur, vix sese recollegit. Cum igitur Antigonus cum iis qui apud ipsum erant abiisset ad Caesarem, narrat ei de eis quae facta essent. A quo et imperator de iis certior factus, accersit eum cum aliis duobus aequalibus: quos ut vidit, probavit speciem;

ἡλικιωτῖν, καὶ τῶν δύο πολλῶ πλέον ἐτεθαμβήκει Βασιλεῖον, καὶ διαφόροις βαθμοῖς καταλέγει καὶ πρὸς μείζονας εὐποιίας ἀρραβωνίζεται. οὗς γὰρ ὁ Θεὸς εἰς βασιλέας διέγνωκε, τούτους προώρῃσει καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν πάντως προδιατίθησι σύμβολα.

5 οὗς ἡ βασίλισσα Θεοδώρα Θεασαμένη τῶν μὲν δύο ἔμεμελήκει κατὰ μηδέν, τοῦ δὲ ἐνὸς ἐν φροντίδι ὄλως καθίστατο, ἀπὸ βάρθους ψυχῆς κεκραγνῖα ὡς “εἶθε, ὦ τέκνον, τοῦτον σήμερον μὴ B ἐωράκειν, ἄνδρα τοιοῦτον τῆς ἡμετέρας βασιλείας ὑπερετρήσοντα, καθὼς ὁ ἐμὸς ἐν λήξει μακάρων ἀνὴρ περιὼν ἀπεφοίβασεν.”

10 πρωτοστάτην οὖν αὐτοῦ τῶν ἵπποκόμων καθίστησι τὸν Βασιλεῖον, καὶ ἵππον αἰτῶ δυσήνιον ἐπιδίδωσι διοχρήσασθαι, ὃν ἐπεφιλήκει τὰ μάλιστα. οὗτος αὐτοῦ ἐφαλλόμενος ὡς εἴ τις ἄλλου Βουκεφάλου Ἀλέξανδρος, ὡς Βιλλεροφόντης Πηγύσιω γενναίως ἱππάζεται, θάμβος λιπῶν ἀπάσαις ἐν ὄψεσιν εὐκατάπληκτον. ἐν-

15 τεῦθεν καὶ κρεῖττον αὐτῷ τῆς δεσποτικῆς ἀγάπης τὰ πρακτεῖα διηδέξητο, ὡς καὶ τῇ τῶν πατρικίων εὐκλείᾳ συντόμως προσεμ- C πελάσαι, γαμετῆ τε συναρμοσθῆναι κοσμιωτάτῃ τῶν εὐγενίδων ἕξ Ἰγγερος, υἷόν τε θεῖόν ἐπὶ πᾶσι βασιλέως ὀνομασθῆναι, εἶτα μάλιστα, καὶ παρὰ τῶ κοιτῶν τῶν προσυπνούντων φυλάκων

20 προτιμηθῆναι κατὰ τινάς, καὶ μετὰ βραχὺ τὴν βασιλεῖον εὐδοξίαν κληρώσασθαι.

Ὡς οὖν περὶ τινὰ χρόνον παρῆν ὁ ἄναξ τοῖς περὶ τὸν καλλίνικον Μάμαντα μάρτυρα βασιλείοις, ἐπεφύη τούτῳ σκοπὸς κἄν

17. κοσμιωτάτῃ L.

18. τε] γε L.

19. μάλιστα L.

laudavit staturam, sed prae duobus illis multo magis admirabatur Basilium, et variis dignitatum gradibus evehit, atque ad maiora beneficia sese offert. Quos enim deus praescivit imperatores futuros, hos et praedestinavit omniaque ad eam rem praedisponit. Hos imperatrix Theodora conspicata, duos quidem illos neglexit, unius autem illius causa plane in sollicitudinem data est, ab imo pectore exclamans “utinam, o fili, hunc hodie non vidissem, talem virum nostro imperio superiorem futurum, quemadmodum meus beatae memoriae maritus adhuc superstes vaticinatus est.” Hinc equisonibus praeficit Basilium, atque equum ei tradit effraenem domandum, quem valde amabat. Iste ei insiliens tanquam aliquis Alexander alteri Bucephalo, tanquam Bellerophontes Pegaso egregie equitat. Res admiranda et obstupescenda in oculis omnium visa est. Maioraque incrementa capiebat amor domini erga ipsum, ita ut et ad patriorum dignitatem celeriter accederet, uxoriq̄ iungeretur venustissimae ex nobilibus, Ingere prognatae, ac post haec omnia filius adoptivus imperatoris nominaretur, deinde magister atque inter cubiculi custodes praecipuus fieret secundum aliquos, ac paulo post imperatoriam gloriam adipisceretur.

Cum igitur aliquo tempore imperator esset in illa quae est apud Mamantem, egregium martyrio victorem, regia, subnatum ei fuit consi-

γελοῖος, ὃν τῶν πρὸς αὐτὸν οὐ πᾶσιν ἐγνώρισεν. ἐγκλείεται
 δυοὶ τῶν οἰκείων, οἷς τὰ κατὰ ψυχὴν ἐπεθάρρει περὶ τοῦ προ-
 κειμένου γε δράματος, καὶ κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν περιχωρεῖ,
 D πρὸς ἕω τε τὴν ῥητὴν ἑορτῆς διαγελῶσαν πεντηκοστὴν ἡμέραν
 τινὶ κοιτῶνων ἐγκλείσας Βασίλειον τοῖς σὺν αὐτῷ προστάττι ἐν 5
 νεύματι ἀπογυμνοῦν τοῦτον τῷ χεῖρέ τε διατεῖναι. τούτου δὲ
 γινομένου κατὰ τὸ προσταχθέν, ὁ Βασίλειος καταπλήττεται,
 ἀλλ' ὅμως νεανικὸς ὢν τῆς ἐκπλήξεως ἀνακτᾷται, ἑαυτοῦ τε καὶ
 τοῦ βασιλέως καθίσταται, καὶ μασιζέται παρ' αὐτοῦ διπλοῖς ἐν
 φραγελλίοις λ', μνήμην ἔχειν τοῦτον ἀνάγραπτον τῆς πρὸς αὐτὸν 10
 φιλοστόργον προθέσεως. καὶ τῷ μεγίστῳ ναῦ ἐπελθὼν προΐας
 αὐτῆς στεφηφόρον ἄνακτα λαοῖς ἀναδείκνυσι, μηνὶ Μαίῳ κς',
 Ἰνδικτιῶνι ιδ', καὶ τῆς κατὰ δευτερίαν αὐτῷ βασιλείας τὰ πρόσ-
 φορα δίδωσιν. ᾧ καὶ πολὺ φίλτρον ἐπιδιδούς, καὶ τὰ ἴσα,
 πρὸς δὲ καὶ τὰ καθ' ὑπεροχὴν ἐμπαρέχεται. 15

V. 54 Τοσοῦτον τὰ τῆς πληροφορίας ὀλικῶς διεξήλωτο, καὶ
 φθόνος ἐκ τούτου δαψιλῆς παρὰ πολλῶν ἐξεκέρχτο, οἷ καὶ τὰ
 πρὸς διάλυσιν τῆς αὐτῶν ὁμοιοσύσης ἀγάπης ἐντεχνιτεύουσι,
 τρόπῳ παντὶ τὰ κατ' αὐτῶν ἀλλήλων ἐκμηχανώμενοι, εἰρηναῖον
 οἶκον κυρίου κλεῖσαι τῇ ἔριδι, ποτὲ μὲν λογίοις δολίοις ποτὲ δὲ 20
 γραφαῖς δολοῦντες τὰς αὐτῶν φρένας κακόφρονες. συμπίθουσι
 γὰρ ἐκ τούτων βιαίως τὸν Μιχαὴλ παρὰ Βασιλείου ἀναίρειν
 πείσεσθαι, ταῦτό δὲ τοῦτο αὐτὸν ὑποστήσεσθαι παρὰ Μιχαὴλ ἐξ

1. γελοῖος L.

13. δευτερίαν L.

23. δὲ] δὴ L.

lium, etsi ridiculum, quod non omnibus qui circa ipsum erant indicavit. Mandat duobus familiaribus, in quorum animositate fiduciam habebat de proposito negotio, et per imperatoriam urbem proficiscitur, maneat certo die pentecostes illucescente cum cuidam cubiculo inclusisset Basilium, iis qui cum ipso erant innuit ut eum nudarent manusque extenderent. Quod cum fieret prout praeceptum erat, Basilius consternatus est, sed tamen, quod esset fortis, sese recolligit, suusque fit et imperatoris, atque ab eo caeditur duplici flagello triginta verberibus, ut memoriae mandatum haberet illius erga ipsum benevolam affectum. Atque maximum templum ingressus mane ipso coronatum imperatorem populo ostendit d. xxvi mensis Maii, indictione xiv, et secundario imperio convenientia ei tradit. Cui etiam multum amorem exhibens, et paria, insuper et ad eminentiam, praebet.

Tam proluxa erat voluntas explendi illius animum. Invidia proinde magna multorum se praebet, qui et dissolutionem eorum concordiae et amoris moliuntur, omnibus modis discordiam inter illos machinantes, ut pacificam domum domini clauderent inimicitias, modo verbis dolosis modo scriptis inficientes illorum animos, male animati. Persuadent enim per haec fore ut Michael a Basilio interficiatur, idemque iste a Michael

ἀσάτου φρονήματος, οἰνοφλυγίαν καλοῦντες καὶ ματαιόφρονα. καὶ καθὼς φασί τινες, βουλὴν ἔσχεν ὁ Μιχαὴλ ἀναγκαίως ἀναιρήσειν Βασίλειον· μάλιστα δὲ κατὰ κνηγέσιον σὺν αὐτῷ ἐξελη- B
θόντα ἐπαφεῖναι λόγῃην τινὶ διετάξατο. ὡς δ' ἕτεροι, οὐχ οὐ-
5 τως, ἀλλὰ τὰ πρὸς αὐτὸν εὐνοικῶς διακεῖσθαι, κὰν παρὰ τινων
ἔσειάλευτο. ὅθεν οἱ τὰ συνοίσοντα φρονοῦντες τῷ Βασιλείῳ
πρὸς φόνον ἐκίνουν τοῦ αὐτοκράτορος· ὡς δ' οὐκ ἐπειθον τῆς
πρὸς αὐτὸν εὐνοίας μηδ' ὄλως ἐκτειραμμένον ἢ καὶ πρὸς μαιφο-
νίαν ἰλιγγιῶντα, αὐτόχειρες γίνονται τῆς σφαγῆς, ἵνα μὴ σὺν
10 αὐτῷ διαπόλιντο.

Τοῦ δὲ μαιφονήματος τῆς οἰκείας εὐχρηστίας ἀντεχόμενος, καὶ τὴν βασιλείαν ὡς ἦδει θεόθεν δοθεῖσαν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον, τὰς πρὸς θεὸν εὐχαριστίας ἀποδιδούς προσεγκαι-
νίζει τῶν ἀρχιστρατήγων τῶν αὐτῶν ταγματίων ναὸν καινουργή-
15 σης, μεγέθει τε καὶ κάλλει καὶ πολυτελείᾳ τῶν συντεθέντων λίαν C
ὠραῖον καὶ ἀξιόγαστον· οὗ τελειουργηθέντος σὺν πόθῳ καὶ πί-
στει τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶς ἀφορισθέντων
συντελεσμάτων, πνευματικῆς τε θυμηδίας συναθροισθείσης, ἐν
ταύτῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα χειρῶν ἀρχιερέων ἐκδέχεται,
20 ἄλλην ἀρχὴν καθιστῶν ἑαυτῷ βασιλείας ἣν συμμαχία τῶν ἀρ-
χαγγέλων κεκλήρωτο, βλέπει τε τρισὶν ἑαυτοῦ, Κωνσταντίνῳ
Λέοντι καὶ Ἀλεξάνδρῳ, τὴν ὁμοίαν στεφοδοξίαν μετὰ καὶ τῆς
βασιλικῆς ἐντίθησιν, τὸν δὲ Στέφανον ἱερώσας τῷ πατριαρχικῷ

10. διαπόλιντο L.

11. ἀντεχομένους L.

12. ἤδη L.

patiatur ex inconstantia animi, temulentum vocantes ac vecordem. Atque ut aliqui aiunt, voluit Michael omnino interficere Basilium: praecipue ad venationem cum ipso egressum hasta coniecta petere cuidam mandaverat. Ut autem alii, non ita; sed benevole erga eum affectum fuisse, etsi a quibusdam turbaretur. Unde ii qui Basilio favebant ad necem imperatoris eum incitabant: cum autem non possent impellere, a benevolentia erga illum nullo modo aversum, aut etiam ab homicidio abhorrentem, ipsi suis manibus perpetrant caedem, ne una cum illo perirent.

Itaque ab homicidio propriam utilitatem captans, et cum sciret imperium sibi divinitus, neque ut antea, datum, grates deo persolvens, inaugurat templum principum incorporeae militiae a se aedificatum, magnitudine et pulchritudine et magnificentia valde speciosum et admirandum. Quo perfecto voluntate et pietate imperatoris, in eoque sacris rite peractis, spiritali laetitia confluenta, ibidem imperatoriam coronam a manibus summi sacerdotis accipit, aliud principium sibi constituens imperii, quod auxilio archangelorum adeptus esset. Filiis etiam suis Constantino ac Leoni atque Alexandro similem coronae atque imperii gloriam tribuit: Stephanum autem patriarchali sedi consecratum in futurum desti-

Θρόνῳ πρὸς τὸ μέλλον ἀφώρισεν. καὶ περὶ μὲν τὸν πρῶτον μετὰ
 τινα χρόνον διηλλαχότα τὸν βίον δυστυχεῖ παρ' ἐλπίδα· τούτῳ
 D γὰρ μᾶλλον προσετιθήκει τῶν ἄλλων θυρρῶν κατὰ τὴν τῆς βασι-
 λείας διαδοχὴν, κὰν τοῦ ἐφετοῦ οὐκ εὐστόχησεν. Λέοντι γὰρ
 τῷ περιωνύμῳ καὶ πανευκλεεῖ βασιλεῖ τὸ τῆς βασιλείας συνετη-5
 τήρητο μόνιμον, τῷ μετ' αὐτὸν ὁμαίμονι Ἀλεξάνδρῳ διαδόχῳ
 γενησομένῳ κατὰ πατρικὴν θεσμοθέτησιν. φθείρουσι δὲ κὰν
 τούτῳ τὰ φυσικὰ σπλάγγνα οἱ πονηροί, τῆς πατρῷου φιλοστορ-
 γίας κατὰ τι πάραθυρασθείσης ἐπὶ τῷ Λέοντι μικρὸν ὅσον. καὶ
 τὰ τῆς πονηρίας νεῦρα διακοπέντα, ἐπέπερ αὐτῇ οὐδὲν τῶν 10
 ἰσχυρῶν παρυφίσταται, καὶ οἱ συκοφάνται κακῶς ἀπελήλανται,
 E καὶ Λέων τῆς βασιλείας ἐγκάτοχος γίνεται καὶ τὰ πατρόθεν διω-
 ρισμένα ἀποπληροῦ καλοκάγαθία καὶ ἀγγινοία νευρούμενος. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν ὕστερον μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ γεννήτορος.

Ἐπεὶ δὲ διὰ μέσου χρόνου τινὸς τὰ τῶν πολέμων ἔργα κα- 15
 τωλιγώρου, οἷά περ σκανδάλων παρεμπεσόντων τῷ πολιτεύματι
 ὧν προμεινήμεθα, δι' ὧν ἡ Ἰσμαηλίτις ὄφρὸς ἐκορύσσετο καὶ
 μεγίστην ἐπεποίητο τὴν ἐπίθεσιν, ὥστε μέχρι τῶν Μαλαγηνῶν
 ἐλάσαι στρατὸν κἀκίθεν τὴν βασιλέως ἱππότιν συναγωγὴν ἀνιμή-
 σασθαι, εἰς ἑαυτῶν μὲν στρατηγίαν ἀείμνηστον, ἡμῶν δὲ κατα- 20
 V. 55 στρατηγίαν σιωπῆς ἄξιον. ὡς δὲ περὶ τούτων τῷ Θεοστυφεῖ
 ἄνακτι διέγνωστο, διοκλάζειν αὐτῷ οὐ παρῆν ἐπὶ τηλικούτῳ τῷ
 ἀτοπήματι, ἀλλὰ σπουδαίως ἐπαναιριεῖσθαι ὄντως ἐκδίκησιν τῶν

6. potius τῷ τε μετ' αὐτὸν.

15. κατολιγώρου L.

navit. Ac circa primum quidem mox vita defunctum adversa usus est for-
 tuna praeter spem: huic enim magis erat addictus prae ceteris, sperans
 eum imperio successurum: sed voti compos non est factus. Leoni enim,
 inclito et gloriosissimo principi, imperium servabatur stabile, et post
 illum fratri Alexandro, qui successor erat futurus secundum paternam ordi-
 nationem. Corruptum autem et in hac re naturalem affectum homines
 maligni, paterno amore nonnihil labefactato erga Leonem. Sed improbi-
 tatis nervi incisi, cum eis nihil firmitatis inesset, atque sycophantae tur-
 piter abacti sunt, Leoque imperio potitus est ac paternam ordinationem
 implevit, virtute et ingenio firmus. Verum haec quidem posterius, post
 obitum parentis.

Cum autem intermedio tempore aliquo res bellicas neglexissent, quasi
 scandalis et offendiculis incidentibus in remp. quorum ante mentionem feci-
 mus, ea occasione Ismaeliticum supercilium attollebatur, ipsique superbi
 armabantur, maximamque fecerant invasionem, ut ad Malagenos usque
 ducerent exercitum indeque imperatoris equitatum tollerent, cum ipsorum
 bellica solertia perpetuo memoranda, nostra autem clade silentio digna.
 Quae cum audivisset imperator a deo coronatus, haud succubuit rebus
 tam inopinatis, verum celeriter poenas exigere studuit pro talibus factis.

οὕτως ἐνηνεγμένων. Ἀνδρέαν γάρ τινα στοχασάμενος, ἄνδρα πολύφρονα καὶ πολυπειρίας μεταδιώκοντα, οὐχ ἤτιον δὲ καὶ ἀνδρείας, κἂν ἐπεκέκρυπτο, καθὼς ἢ τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν παρεδήλωσεν, (οὗτος Σκυθῶν ἐσπερίων ἐξώρμητο) ὑποστρά-
 5 τηγον τοῦτον τοῦ κατὰ τὸ Ὀψίκιον προτίθησι θέματος. ὃς τὸν ὑπ' αὐτὸν στρατὸν στρατηγικῶς διαθείς καὶ τοῖς πολεμίοις παρεμβαλὼν μεγίστην ἀπηνέγκατο νίκην καὶ καταβεβλήκει τέως τὴν τούτων ἀλαζονείαν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ταῖς συγκαῖς αὐτοῦ εὐαν-
 10 δρείαις μετὰ γε πατρικιότητα τῆς τῶν σχολῶν εὐμοιρεῖ κυριότη-
 15 τος. καὶ πολλῶ κρείττων κατὰ τῶν ἐχθρῶν διανίστατο καὶ κατ' αὐτῶν ἄγαν ἠρίστευσεν, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπέληπτο μαγιστρούτητος οὐ μετὰ πολλοῦ χρόνου.

Καὶ τὰ ἐκ τῆς Τεφρικῆς κακὰ καθ' ἡμῶν ἐβρενθίετο, χώραν λαβόντων τῶν ἐκεῖσε κακούργων τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐπιθέσεως,
 20 ἀπησχολημένους Ἀγαρηνῶν ἐν πολέμοις ἐπὶ τε γῆς καὶ θαλάσσης. ἀλλ' ὅμως περιγίνεται τῶν ἀλαζόνων αὐτοκράτωρ ὑπερμαχήσει θεῖα καὶ στρατηγεῖων ἐμπειρία κατενοδούμενος· μεθ' οὓς καὶ κατὰ Γερμανικείας ἐκστρατεύσας καὶ Σαμοσάτων, ἐκπρεπεῖς πό-
 25 λεις Σαρακηνῶν καὶ χώρας, ἀλλὰ μὴν καὶ Μελιτηνὴν στενώσας
 30 ἐξ ἐπιδρομῆς συνεχοῦς, κατ' αὐτῶν ἴσῃσι τρόποις, καὶ μετὰ νίκης εὐσήμου πρὸς τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπάνεισιν.

Οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν ἄλα διὰ Ἀφρικῶν καθ' ἡμῶν στρατεύματα ναύμαχα δι' ἠρείας ἐτύγγανεν, δι' ὧν ἐσπέρα πᾶσα κα-

18. γερμανικείας L.   *ibid.* σαμοσάτων L.

Cum enim Andream quendam ad eam rem delegisset, virum prudentem et multarum rerum usum sectantem nec minus virtutem bellicam (quamvis id non prae se ferret), ut rei veritas ostendit (is a Scythis occidentalibus erat oriundus), hunc secundarium ducem thematis Opsiciani constituit imperator. Qui arte bellica exstructo exercitu hostes aggressus maximam victoriam obtinuit deiecitque ad tempus illorum insolentiam, atque ob id, et quod assidue rem strenue gereret, post patriciam dignitatem etiam scholarum praefecturam feliciter consequitur. Multoque valentior in hostes insurgebat, remque adversus eos optime gessit. Post haec et magistri dignitatem non multo post adeptus est.

Ad haec ex Tephrica calamitates in nos iactabantur, occasionem nactis illius loci perditis hominibus nos invadendi occupatos bello cum Agarenis terra marique. Sed tamen superat superbos illos imperator auxilio divino et experientia ducum bonum successum habens. Post haec et adversus Germanicam nec non Samosata educto exercitu, insignes urbes Saracenorū ac regiones, ipsa etiam Melitena ad angustias redacta assiduis incursionibus, tropaea erigit et insignem victoriam reportans in imperatoriam urbem revertitur.

Per mare etiam Afrorum classis nos infestare haud cessavit, a qui-

ταδεδούλωτο, ἐν πόλεσι τῆς τε Σικελίας, ἔτι μὴν καὶ Λογγυβαρδίας πολυαριθμήτοις ἐπὶ ν' τε καὶ ρ', τοῦ Γαλλεριανοῦ χωρῆς. ὧν τὴν ἀνάρρυσιν ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος ἀπειργάσατο Νάσαρ καὶ Προκοπίου κατ' ἐκεῖνο καιροῦ στρατηγίας ἀντεχομέ-
Dνων. καὶ τὸ μὲν ὄνομα Ἰταλία ἐφεῦρεν ἀπὸ Ἰταλοῦ τοῦ Σικελοῦ 5
γενειτῆρος, τοῦ μὲν πατρὸς τῆς Ἰταλίας χώρας τοῦ δὲ υἱοῦ Σικανίας ἢ Τρινακρίας ἐγκρατῶν γεγονότων. Ἰταλία δὲ καὶ οὕτως, ἀπὸ τινος περαιωσαμένης βοός, ἣν ἀθρόαν ἰδόντες ἐγχώριοι ἐκ γῆς ἐτέρας τὸν ἀπόπλουν πρὸς αὐτοὺς ποιουμένην διωκομένην τε παρὰ τῶν κτητόρων αὐτῆς ἐβόησαν "Ἰταλὸς Ἰταλός," ὃ τῆ ἕαν- 10
τῶν διαλέκτῳ ἐρμηνεύεται βοῦς, ἢ ἀπὸ τινος ληστοῦ Ἰταλοῦ δι' Ἡρακλέους ἐκεῖσε ἀναιρεθέντος, τὴν κλῆσιν ἠγάγετο. Λογγυβαρδία δὲ ἀπὸ τινος Λογγυβάρβου τοῦ πρώτως κατασχόντος τὴν χώραν, ἐφ' ὅτῳ καὶ μέγα ἐξήνθιστο γένειον· λόγγη γὰρ παρὰ Λογγυβάρβοις τὸ μέγα, βάρβα δὲ τὸ γένειον. 15

E Τὰ δὲ κατὰ Συράκουσαν διμεσολάβει χρόνων τινῶν δυστυχήματα· ἐπεπολιόρηκτο γὰρ παρὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν. καθ' ἣν ἐξεπεπόμφει ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸν ἄνδρα γενναῖον σὺν ναυτικῷ πολυάνδρῳ πρὸς τὴν αὐτῆς ἀπολίτρωσιν. ὃς κατιῶν μέχρι Πελοποννήσου, Ἰέρακι οἴτῳ κατονομαζομένῳ λιμένι προσλιμενεύε- 20
ται, παρεμποδισθεὶς ἐκεῖσε δυσπλοία χαλεπωτάτῃ ἐπὶ ἡμέρας ν'.
V. 56 καὶ κατὰ τοῦτον αὐτοῦ δυσφορία πιεζομένου διὰ τὴν ἐξ ἀνέμων ἐγκάθειρξιν, προσεδεδημήκει τις τῶν χρησίμων ἀγγελῶν ἐπικο-

3. ὧν B, δν L.
τασχωῶντας L.

10. δ] ὧι, supra scripto δ, L.
19. πελοποννήσου L.

13. κα-

bus versus occidentem omnia subacta erant, Siciliae et Longobardiae urbes plurimae usque ad cl praeter Gallerianum. Quas imperator Basilus recuperavit, Nasare et Procopio ducibus in illo tempore. Atque Italia quidem nomen invenit ab Italo Siculi parente, patre Italia, filio autem Sicania sive Trinacria potito. Sic etiam dicitur: Italia a bove advena, quem subito conspicati indigenae adnatantem ad ipsos persequentibus possessoribus clamarunt "Italus," quod illorum sermone significat bovem, aut a quodam praedone Italo, quem Hercules ibi occidit, nomen duxit. Longobarbia autem a quodam Longobarbo, qui primitus tenuit illam regionem, quia magnam barbam alebat: longa enim Longobarbis est magnum, pili autem menti barba.

Syracusarum autem calamitates quodam tempore intervenerunt: obsidebantur enim ab Ismaelitis. Eo misit imperator Adrianum, virum strenuum, cum classe numerosa, ad eam urbem liberandam. Qui profectus ad usque Peloponnesum, portum cui nomen Hierax occupat, impeditus ibi magna difficultate navigandi per quinquaginta dies. Cumque ibi retardaretur a navigatione propter inclusos ventos, accessit ad eum

μιζόμενος δυσαχθῆ, ὡς κατὰ ἐ΄ ὥραν πρὸς τὸ χθρὸς τὰς Συρακούσας ἡλῶσθαι. αἷς ἕνομα ἀπὸ τινων κτισασῶν ταύτας Ἀρχίου θυγατρῶν Σύρας καὶ Κόσσης, ἢ ἀπὸ τινος ἐκίτσε λίμνης, ἢ ἀπὸ τῆς πρὶν μὲν κρήνης Συρακοῦς νῦν δὲ Ἀρεθούσης. τοῦ
 5 δὲ τὸ ἀληθὲς πολυπραγμονοῦντος καὶ ὁπόθεν ἐπίστασθαι τοῦτο διερευνῶντος, αὐτὸς ἀπεκρίνατο ὅτι περ “ ἐν χώρῳ ὃς Ἔλος ὠνόμασται, ἀγρὸς πάρεστί μοι ὡς ἀπὸ μιλίων ἢ πρὸς διάστημα. καὶ κατὰ τὴν παριοῦσαν ἐσπέραν καθ’ ὃν μοι περιπολεύοντι
 10 ζῶντων δαιμόνων διακηκοῖναι φραζόντων γενέσθαι τὴν Συράκουσαν δοριόλωτον, ἐν ταύτῃ τε παρεῖναι αὐτούς, ὅθιν καὶ διατρανοῦσθαι ἀλήθειαν.” αὐτὸς δὲ πρὸς τοῦτο μὴ κατανεύων εἰς ἀπιστίαν ἐχώρει, τὴν αὐτηκοῖαν σφτεριζόμενος. καθ’ ἣν ἐν καταλήψει γενόμενος τοῦ ἀγροῦ πρῶτην καθ’ ὥραν καὶ ποιμέσι
 15 συγκατελήφει τὸν ὠρισμένον χώρον ἐφ’ ᾧ τὰ ἀέρια τὴν διατριβὴν ἐπεποιήντο. ὢν τὴν διαγωγὴν πυνθανομένῳ τινὶ τῶν ποιμένων προσαπεκρίναντο κατὰ πόλιν Συράκουσαν εἶναι, τοῦ περιλειφθέντος Χριστιανικοῦ αἵματος ἐμφορεῖσθαι· τὸν δὲ περὶ τῶν τοιοῦτων εἰδέναι διερευνῶμενον τὸ πραχθὲν γινώσκειν, τό τε
 20 ὄνομα καὶ τὸν ἀρχικὸν βαθμὸν ἐξεπίστασθαι. οἷς ὁ Ἀδριανὸς μὴ πιστεύων ἔτι ὑπελογίζετο ἑῷα. καὶ μετὰ ἐ΄ ἐπιούσαν ἡμέραν τὰ παρ’ αὐτῶν ὡς ψευδῆ νομιζόμενα παρὰ τῶν ἐκεῖθεν μόλις ἐλληλυθῶτων ἀληθῆ κατεφαίνετο. τῶν οὖν ἐγχωρῶν πνευ-

13. 14. ἐγκαταλήψει L.
 πιστεύειν L.

16. ποιμαίνων L.

21. πιστεύων B,

quidam ex colonis nuntium gravem adportans, hesterno die hora quinta Syracusas captas fuisse. Quibus nomen a conditicibus earum Archiae filiabus Syra et Cossa, aut a quodam lacu ibidem, aut a fonte olim Syracone nunc Arethusa. Illo autem in veritatem inquirente atque unde id sciat interrogante, hic respondit “ est mihi in eo loco qui Helos dicitur, praedium quasi octo milliariorum intervallo. Atque heri vesperi illud obambulantī mihi occurrunt quidam ex pastoribus, et dicebant se ex daemonibus hic versantibus audivisse dicentibus Syracusas captas esse, ibique se fuisse atque inde veritatem certo comperisse.” Sed ille haud credens, fidem sibi fieri volebat proprio auditu. Quare in praedium profectus hora prima cum pastoribus definitum locum occupavit, in quo spiritus illi commorabantur. Quos cum quidam ex pastoribus interrogasset ubi fuissent, ipsi responderunt in urbe Syracusarum se fuisse et satiasset reliquiis sanguinis Christiani qui effusus esset; illum porro qui de his scire cuperet quid sit factum, se nosse, nomenque et gradum dignitatis scire. Quibus nondum credens Adrianus ea existimabat frivola. Sed post decimum quintum diem ea quae ipsi mendacia videbantur per illos qui inde aegre evaserant vera demonstrabantur. Ceterum illius loci

μάτων ἢ τοιαύτη πρόγνωσις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἢ ἐπὶ τῶν πραττομένων γνῶσις, τοῖς κατὰ τὴν αὐτὴν χώραν ἄχρι βασιλείας τοῦ εὐσεβειστάτου ὡς φασὶ Λέοντος προσμεμένηκεν. τότε δὲ στρατὸν τὸν ὑπ' αὐτὸν ναύμαχον συναείρας τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπιδημεῖ, καὶ ἰκέτης ἐν τινι ἱερῷ παραγίνεται ἕξαιτῶν συγκεχω-5 ρῆσθαι τοῦ σφάλματος. ἀλλὰ τῶν δειόντων ὀλιγορήσας, καὶ οὐχὶ δυσπλοία πλέον ὡς ἔφασκεν, συγγνώμης οὐκ ἔτυχεν.

D Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἐφεστηκότει καιρῷ οἱ ἀπὸ Κυρηνάδωνος Ἄφροι Σαρακηνοὶ σὺν ὀκτάσι παμμεγέθεσιν ἕξ, αἷς χώρησις σ' ἀνδρῶν διηρίδμητο, καταστρατεύουσι καὶ δικνοῦνται Κεφαλη-10 νίας μέχρι καὶ Ζακύνθου, ἧτις πρὸς ἄνεμον Ζέφυρον κατὰ τὸν καλούμενον Ἰχθὺν ἀπονένευκεν ἕκ τε Ζακύνθου τοῦ Μέρουπος τῆς προσηγορίας τετύχηκεν. περὶ ὧν ὁ βασιλεὺς διαγνοὺς τὸν πατρικιον Νάσαρ ἐκπέμπει σὺν ναυστολίᾳ, ἄνδρα πολύπειρον, ταύτης καθηγησόμενον. τοῦ δὲ κατὰ Μεθώνην τὴν πρὶν Πήδασον 15 καλουμένην ἐπιδημήσαντος, οἱ πλεῖστοι στρατιωτῶν τῶν πλοίων

E ἀπέδρασαν καταλειποῦτες αὐτόν. ὁ διαγινώσκειται ταχέως τῷ βασιλεῖ, καὶ σὺν κατεπέξει σφοδρῷ παρ' αὐτοῦ τις ἀποσταλεῖς διατέτακται περὶ τὸν τόπον ἀνασκολοπισμὸν ἰδρῦσασθαι ξυλοργήματος καὶ τοὺς δραπετάς ἐν αὐτοῖς ἀνασκολοπίσαι, οὕτως τὴν 20 πρόσταξιν κατὰ τὸ ἐμφανὲς μηχανώμενος· κρυφίως γὰρ ἐν νυκτὶ τῶν ἀπὸ τῆς φυλακῆς Ἀγαρήνουσ' ἄ' προσλαβόμενος δρουγγαρίῳ

V. 57 τῷ κατὰ τὴν αὐτοῦ φρουρὰν προεστῶτι ἐκδέδωκε, διασφαλισάμε-

15. πίδασον L.

spirituum praescientia, aut potius ipsorum factorum scientia, ibidem usque ad imperium piissimi Leonis, ut aiunt, duravit. Tunc igitur copias nauticis quas secum habebat congregatis Constantinopolin proficiscitur, supplexque fit in quodam templo petens veniam delictorum. Sed quod officium neglexisset, nec adeo difficultate navigandi usus fuisset, ut ipse dictitabat, veniam consecutus non est.

Eodem tempore ex Carthagine Afri Saraceni cum ingentibus navibus sexaginta, quae ducentos viros capiebant, infesto exercitu nos invadunt, perveniuntque ad Cephalemiam usque ac Zacynthum, quae ad Zephyrum versus Ichthyn spectat, a Zacyntho autem Meropis filio nomen accepit. Quo cognito, imperator patricium Nasarem, virum multarum rerum peritum, mittit cum classe duces. Qui cum ad Methonam, quae prius Pedasus dicta fuit, pervenisset, plerique militum ex navibus aufugerunt ipsumque deseruerunt. Quod mox notificatur imperatori, atque cum festinatione vehementi ab ipso aliquis missus est, iussus in eo loco furcas collocare ligneas ac fugitivos in iis suspendere; ita fieri aperte mandans: clam enim noctu ex carcere Agarenos triginta eductos drungario ac praefecto suae custodiae tradidit, severe praecipiens ne cui-

νος μηδενὶ ἔκφορον ποιήσασθαι τὸ συντεθησόμενον, ἵνα μὴ ποι-
 νῆ ἀφορήτω καθυποβάλοιτο· ἐκεκέλευστο γὰρ αὐτῷ τῶν λ' Ἰσμα-
 ηλιτῶν πυρὶ καὶ πίσσῃ τὰς γενειάδας, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς κατὰ
 κεφαλὴν τρίχας, ἐναποφλέξαι, τὰς τε ὕψεις αὐτῶν ἀσβόλῃ ἐμπε-
 5 ριχρῆσαι καὶ πέδαις διπλαῖς τοὺς πόδας ἐμπιέζεσθαι, καὶ τινι
 ὥρᾳ διωρισμένης ἡμέρας μεμαστιγῶσθαι αὐτοὺς ὡς λειποτάκτας
 πλευσίμους ἐν φραγγελλίοις δεινοῖς κατὰ τὸν ἵππόδρομον, καὶ δια-
 συρμούςς δραπετῶν κατηγοροῖς ἐν λόγοις ὑφισταμένους διελεύσε-
 σθαι γυμνητεύοντας καὶ ὄχονμένους ἐπ' ὄνων ἕως πυλῶν χρυ-
 10 σωνύμων βασιλίδος τῆς πόλεως, παραφυλάξασθαι δὲ μηδένα
 τῶν συνόντων αὐτοῖς ἐμπελάσαντα ὁμιλῆσαι. τούτων ταύτῃ B
 προχωρησάντων κατὰ Μεθώνην προΐησιν ἀνεσκολοπίσθαι τού-
 τους ὡς δραπέτας πολέμων ἀνάγκιδας, καὶ μὴ τινα τῶν ἐγχω-
 ρίων ἀρχηγῶν εἴτε λαοῦ τῆς κοινότητος, ἀλλὰ μήτε αὐτὸν
 15 προηγέτην στρατοῦ, τῶν ὁμοίων τῆς ἐχεμυθίας ἀπολιμπάνεσθαι·
 καὶ δεσμῶται πάντες ἀνήρτητο σκόλοψιν. ἐνθὲνδε Θρηῆνος οὐχ
 ὁ τυχὼν τῷ πατρικῷ Νάσαρ καὶ ὑπ' αὐτὸν ἄρχουσιν ἐπεγίνετο,
 μέμψιν ἑαυτοῖς ἐπιτρίβουσι τῆς περὶ τούτους λειποταξίας, τοῦ
 ἐκ βασιλέως διαβεβαιουμένου αὐτοῖς τὰς τε συνεύρους καὶ παῖδας
 20 δραπετευσάντων, ἔτι μὴν καὶ γεννήτορας, τὸν αὐτοκράτορα πάν-
 τας ἄρδην ξίφει διολοθρεῦσαι. ὡς ἐκ τοῦδε τοῦ καλλίστου σκευά-
 σματος δι' εὐαριθμῆτων κατακρίτων Ἀγαρηῶν τὸν οἰκεῖον λαὸν C
 ἀνασώσασθαι. περιδειῖς οὖν γεγονότες ὅ τε ναύαρχος αὐτῶν

17. καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν V.

18. περὶ τούτου L.

quam enuntiaret quod strueretur, ne supplicio intolerabili subiiciatur:
 imperavit etiam ei ut illis triginta Ismaelitibus igni ac pice barbas nec non
 capitis capillos ambureret, faciesque eorum fuligine oblineret, ac com-
 pedibus duplicibus pedes constringeret, utque ipsi hora certa definiti
 diei caederentur, tanquam fugitivi ac desertores navium, diris flagellis
 in circo, et cum exprobratione et incusatione, quod fugitivi essent, tra-
 ducerentur nudi atque asinis inveci usque ad Aureas portas imperato-
 riae urbis; caveretque ne quisquam praesentium accedens cum iis loqua-
 tur. Quibus ita peractis Methonam versus eos mittit suspendendos tan-
 quam fugitivos ac desertores belli ignavos, praecipit etiam ne quisquam
 ex ducibus illius loci, aut etiam ex vulgo hominum, ne ipse quidem
 summus dux exercitus, tali silentio exemptus sit: atque vincti omnes
 suspensi sunt. Hinc lamentatio non vulgaris patricio Nasari ac ducibus
 qui ei suberant suborta, se ipsos insimulantibus illorum desertionis,
 eo qui ab imperatore venerat affirmante etiam coniuges fugitivorum, nec
 non parentes, imperatorem omnes omnino gladio perditurum. Ita factum
 hoc pulcherrimo commento ut per paucos condemnatos Agarenos suum
 populum conservaret. Metu enim perculti, cum navarchus ipsorum Na-

Νάσαρ καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἀρχηγοὶ ὅ τε σύμπας λαός, τὸ τοιοῦτον μήποτε καὶ αὐτοὶ ὑποστήσονται, ἀναγκαίως τοῖς πολεμίοις ἀντικαθίστανται, νίκη τῇ πρὶν μεγαλειουμένοις βαρβαρικώτατα καὶ Ζάκυνθον προσεδρεύουσι. οὐκοῦν ἐπιτίθεται τούτοις Νάσαρ παρεμβالῶν, καὶ πανωλεθρίαν θεία ἰσχυρὴ καὶ βασιλέως ἐντεύξει 5 κατ' αὐτῶν τίθεται. τοῦ δὲ καθ' ἡμᾶς πλοῖμου στρατοῦ τῶν Ἀγαρηνῶν κατισχύοντος, ἕναρθρός τις βοή κοιλάδος ἤφιετο τοῖς πρόσω φοιτῶν ἐγκελευμένη. ὅθεν οἳτοι Σικελίαν πῦσαν καὶ Ἀφρικὴν, πρὸς δὲ καὶ Λογγιβαρβίαν, διαδραμόντες πολεμικῶ

D πρὸ καὶ παντοδαπεῖ ξίφει τοὺς ἐν τοῖς πλοίοις Ἀγαρηνοὺς κατα- 10 φλέξαντές τε καὶ δηϊώσάμενοι, καὶ ἑτέρας τὰς πρὸς ἐμπορίαν κατέσχον, ὧν ἀριθμὸν συνθέσθαι πάντως οὐ ῥᾴδιον, ἐπιφορτιζομένων εἶδη παντοῖα, πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ δαψιλέστατον ἔλαιον, καὶ τοσοῦτον ὡς ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις τὴν κατὰ λίτραν ὀλκὴν ὀβολοῦ πρίασθαι καὶ κατὰ θανμασιότητα πᾶσι τὰ τότε πραχθέν- 15 τα φημιζέσθαι. καὶ μάλιστα γὰρ ἐκ τῶν κατὰ τὴν Τεφρικὴν συνηλῶν, τοῦ τε Παύλου Σαμοσατέως, σὺν αὐτῷ Κούβρηκός τε καὶ Μοντανοῦ, καὶ ἄλλων αἰρετισιρχῶν διαφόρων, κατοστρω-

E σάντων τὸ πρότερον, καὶ καταδυναστευθέντων τὸ ὕστερον Θεοῦ βραχίονι κραταιῶ καὶ ἰκετηρίαις σὺν φροντίσμασιν ἐπαλλήλοις 20 τοῦ αὐτοκράτορος. ὃς ἕπαξ καὶ δις κατ' αὐτῶν ἐπιῶν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπάσας χώρας ἐν αἰχμαλωσίαις καὶ πυρπολήσεσιν

2. ὑποστήσονται L. 3. μεγαλειουμένους L. 5. πανωλεθρίαν L.
 7. κνλάδος L. 15. θανμασιότητα L. 17. σαμοσατέως L.
 18. καταωρνοσάντων L. 21. κατ' αὐτὸν L.

sar, tum duces qui ei suberant, ne tale quid aliquando et ipsi perpetiantur, necessario hostibus resistunt propter superiorem victoriam superbientibus summa barbarie atque Zacynthum obsidentibus. Ergo impetum in eos facit Nasar, atque internecione caedit, divino auxilio imperatorisque apud deum intercessione contra illos. Cum autem nostra classis Agarenos superasset, articulata quaedam vox ex convalle mittebatur, ulterius pergere iubens. Unde isti per Siciliam omnem et Africam nec non Longobardiam profecti, bellico igni et omni genere caedis Agarenos in navibus comburentes et interficientes, etiam alias naves mercatorias ceperunt, quarum numerum inire haud facile est, oneratas variis mercibus, in quibus et oleum maxima copia, ita ut in illis diebus librae pondus obolo veniret, ac tanquam miracula apud omnes ea quae tunc facta essent celebrarentur. Praecipue ob collivium Tephricensium, Paulum Samosatensem, cumque eo Cubricum et Montanum, aliosque auctores haeresium ac principes varios, superbia elatos prius, sed superatos postea dei brachio forti et supplicationibus continuisque curis imperatoris. Qui semel iterumque eos aggressus, prius quidem omnibus regioni-

ἔρειπιώσας, κατὰ Τεφρικῆς ἀγωνίζεται, τινὲ χρόνῳ ἐνδιαρκέσας.
 ἧς ἀπρακτῆσας ἐπάνεισι πρὸς τὴν βασιλείουσαν, καὶ τῷ ναῶ
 τῶν ἀρχιστρατιῶν εἰσδύς, ὅς παρ' αὐτοῦ κατεσκευάστο, αὐ-
 τοὺς ἰκετεύει ἐν συντριβῇ καρδίας καὶ στεναγμοῖς, μὴ πρὶν θιά- V. 58
 5 σασθαι θάνατον πρὶν ἂν διὰ ζωῆς σχολίη τὸν κατὰ Τεφρικὴν ὕλε-
 θρον· καὶ αὐθις κατ' αὐτῶν ἕξεισι σὺν πολυπληθέσι στρατεύ-
 μασιν, ἐρημίαν πολλὴν αὐτοῖς ἐπαγόμενος. αὐτῆς δὲ διεργασμέ-
 νης ἐν τῷ μεταξὺ οὐρανόθεν βρόμος τῶν φοικωδεστάτων προσ-
 πίπτει αὐτοῖς, ὡς ἐκ τούτου τὰς τῆς Τεφρικῆς ἰδρύσεις ἐκδεδι-
 10 νῆσθαι, καὶ τοῦ τοιοῦτου γε δειμάτος τοὺς ταύτης οἰκήτορας
 χάριν αὐτῶν θεόθεν τελεσθέντος καθυπειληφέναι. διὰ τοῦτο οἱ
 μὲν αὐτῶν τῷ βασιλεῖ προσεχώρουν ἔλεους δεόμενοι, οἱ δὲ πρὸς
 τὰ ἔνδον Συρίας μεταναστεύοντο, ὡς παρὰ μικρὸν ἐξ ἀμφοῖν
 τὴν πόλιν αὐτῶν ἐρήμην λαοῦ γεγονέναι, ἣτις κεκρύπτητο τοῦ
 15 ταύτης προστατοῦντος καταπτοηθέντος Χρυσόχειρος.

Οὗτος γὰρ ὁ ἀλαζὼν σὺν Καρβαίᾳ καὶ Καλλίστῳ πλείστα B
 κακὰ Χριστιανοῖς τεκτηνάμενος, ὡς καὶ ὁ τούτου πατήρ, καὶ
 μέχρι Νικομηδείας καὶ Νικαίας αὐτῆς διελθὼν, ἀλλὰ μὴν καὶ
 εἰς τὸ τῶν Θρακησίων θέμα διαδραμῶν, μέχρις Ἰωάννου τοῦ
 20 θεολόγου τῆς ἐπαρχίας κατήντησεν, οὗτινος τῷ ναῶ οἱ σὺν αὐτῷ
 ἐντυχόντες εἰσῆγαγον τὰ τε ἄλογα αὐτῶν καὶ λοιπὴν ἀποσκευὴν,
 δυσμενῶς ἐνυβρίζοντες. πρὸς οὖν τὸν Χρυσόχειρα γράφει ὁ βα-
 σιλεὺς εἰρήνην συνθέσθαι, οἷα τὸν τρόπον εἰρηρικὸς ὑπάρχων καὶ

1. ἔρειπιώσας L.

5. σχολίη L.

11. καθυπειλήφαι L.

15. καταπτοηθέντος L.

bus, populando et captivos abducendo, vastatis, Tephricam oppugnat aliquandiu, sed cum nihil proficeret, revertitur in imperatoriam urbem, ingressusque templum principum caelestis militiae, quod ipse aedificaverat, illis supplicat in contritione cordis et suspiriis, ne prius videret mortem quam Tephricam exitio dedisset. Atque rursus adversus eam profisciscitur cum maximis copiis, vastitatem magnam inferens. In cuius expugnatione de caelo fremitus maxime terribilis in eos ingruit, ut ex eo Tephricae structurae concuterentur atque eiusmodi terrorem incolae eius ipsorum causa divinitus factum existimarent. Quare alii eorum ad imperatorem se contulerunt misericordiam orantes, alii in intimam Syriam migrarunt, ut sic utrinque urbs eorum, ab hominibus deserta, vacua fieret, quae subacta est duce eius Chrysochire in terrorem coniecto. Iste enim homo insolens cum Carbea et Callisto plurima mala Christianis intulit, sicut et eius pater, atque Nicomediam usque ac Nicaeam ipsam profectus, per Thracensium etiam thema, usque ad Iohannis theologi regionem pervenit. Cuius templum ii qui cum illo erant intrantes introduxerunt equos suos et impedimenta, hostiliter insultantes. Igitur ad Chrysochirem scribit imperator pacis componendae causa, ut qui erat

εὐσπλαγχνος ὄντως, κατὰ τὸ λόγιον τὸ φάσκον “γίνεσθε πρὸς ἀλλήλους χρηστοὶ καὶ εὐσπλαγχοὶ, χαρίζομενοι ἑαυτοῖς καθὼς
 C καὶ ὁ Χριστὸς ἡμῖν ἑαυτὸν ἐχαρίσατο,” καὶ αὐταρκεσθῆναι
 ἐφ’ οἷς ἐπεπόνητο, εἰληφέναι τε παρ’ αὐτοῦ χρυσόν τε καὶ ἄρ-
 γυρον καὶ ἐσθῆτας, καὶ αἰχμαλωτίζειν καὶ κατασφάττειν Χρι-
 5 στιανοὺς ἀνακόψαι. ἀλλ’ ὁ Θρυσόφρων καὶ ἄπιστος τοῖς εἰρη-
 ναίοις λόγοις οὐ πείθεται· διὸ καὶ ἀντιγράφει τῷ βασιλεῖ ὡς
 “εἴπερ ἐθέλοις, ὦ βασιλεῦ, μεθ’ ἡμῶν εἰρήνην ἐπιτελέσαι,
 ἀπόστηθι τῆς κατ’ ἀνατολὴν ἔξουσίας σου, τῆς δὲ πρὸς δύσιν
 ἀντέχου, καὶ εἰρηνεύσομεν μετὰ σοῦ· εἰ δὲ μή, σπεύσομεν ὅπως
 10 ἵνα σε καὶ τῆς βασιλείας ἔξοστρακίσωμεν.” τῆς οὖν ἀπονοίας
 αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς διαισθόμενος ἐφιλοσόφησε σιωπῆν, μηδὲν ἔτι
 αὐτῷ ἀντιγεγραφῶς.

Λοῦσι δὲ χρόνοις παρελκυσθεῖσιν ὁ Χρυσόχειρ ἐξῆλθε σὺν
 τοῖς ἰδίοις στρατεύμασι μέχρις Ἀγκύρας τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν
 D τῶν κομμάτων, λαφυραγωγίαν ἑαυτῷ πολλὴν προσηκόμενος,
 καὶ ἐπάνεισιν. ὁ δὲ καθηγεμὼν τῶν σχολῶν διασηματίζων μί-
 λιον ἐν τὴν παραδρομὴν ἐσκευάζετο· ἐδεδοίκει γὰρ πλησιοφανῆ
 τὴν παραδρομὴν παραδείκνυσθαι. ὁ δὲ Χρυσόχειρ κατηντηκῶς
 τῷ τοῦ Χαρσιανοῦ θέματι εἰς Ἀγράνας ἐσκήνωται, εἰς τὸ Σίβο-
 20 ρον δὲ ὁ δομέστικος· καὶ τοῖς στρατηγέταις τῶν τε Ἀρμενιακῶν
 καὶ τοῦ Χαρσιανοῦ προστίεταχε διειπών “ἄρατε τοὺς ὑπὸ χεῖρα
 τελοῦντας ὑμῶν ἄρχοντας, καὶ καλλίππους τινάς, καὶ δαπάνας
 ὡς ἡμερῶν ἑβ’, καὶ παρατρέχετε τὸν Χρυσόχειρα μέχρι τοῦ Βα-

10. σπεύσομεν L.

pacificus et vere misericors, secundum oraculum quod ait “estote invi-
 cem benigni et misericordes, donantes invicem, sicut et Christus nobis
 se ipsum donavit:” esset contentus iis quae acquisivisset, acciperetque
 ab ipso aurum et argentum et vestes, ac desineret captivos ducere et
 trucidare Christianos. Sed homo ferox et infidelis pacificis verbis non
 permovetur. Quare etiam rescribit imperatori “si cupis, imperator, no-
 biscum pacem inire, relinque orientis imperium, et tantum occidentale
 serva: sic pacem agemus tecum. Si minus, conabimur te omnino regno
 eiicere.” Hanc eius amentiam imperator sentiens sapienter tacuit nec
 amplius rescripsit.

Duobus autem annis elapsis venit Chrysochir cum suo exercitu us-
 que ad Ancyram urbem et ipsa Commata, praedaeque multa potitus re-
 vertitur. Ceterum domesticus scholarum intervallo unius diei distans sub-
 sequi desinebat: verebatur enim subsequi et conspici. Chrysochir autem
 in Charsiani thema venit, et ad Agranas castra metatur, domesticus au-
 tem ad Siboron. qui praetoribus Armeniacorum et Charsiani praecepit
 dicens “tollite duces qui vobis subsunt, et equites aliquos bonos, vi-
 ctumque quasi dierum duodecim, et subsequimini Chrysochirem usque ad

θυρούακος· καὶ εἰ μὲν διαιρήσας λαὸν εὐπληκτον παραπέμψοι τῷ
 τῶν Ἀρμενιακῶν ἢ τῷ τοῦ Χαρσιανοῦ θέματι, κατάδηλον ἡμῖν
 τοῦτο ποιήσατε· ὅτε δὲ ἀποκινήσοι τοῦ Βαθυρούακος; ὑποστρα-
 φέντες ἤκατε πρὸς ἡμᾶς.” ἀπελθὼν τοίνυν ἐσπέρας ὁ Χρυσό-
 5 χειρ ἐσκήνωσε κάτω, οἱ δὲ στρατηλάται εἰς τὸν ζυγὸν προσανέ-
 βησαν καὶ ἠύλισθησαν εἰς τινα τόπον κατονομαζόμενον Ζωγο-
 λόγηρον· οὗτος γάρ ἐστιν ἐκ πετρώδους συμπήξεως δυσανάβατος,
 ἐν ᾧ ὄλη πολύδενδρος πέφυκεν. τῶν οὖν εἰρημένων στρατηλα-
 τῶν ἕκαστε διαναπαυσάμενων, φιλονεικία τις ἀνέκυσεν ἀνδρική V. 59
 10 τῶν ἀρχόντων ἀλλήλοις ἀντιριζόντων τίνες ἂν εἴεν κρείττους, πό-
 τερον οἱ ἀπὸ τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν θέματος ἢ τοῦ Χαρσιανοῦ
 ὠρημένοι. τῶν οὖν Χαρσιανιτῶν φιλονεικούντων τὰ πρεσβεῖα
 ἑαυτοῖς τῆς ἀνδρείας ἐπιδοῦναι ἢ τοῖς ἑτέροις, οἱ Ἀρμενιακοὶ εἶ-
 πον πρὸς αὐτούς “τί φιλονεικεῖν ἔτι περὶ ἀνδρείας ἐκ λόγων βου-
 15 λόμεθα; πρακτικῶς τοῖς πολεμίοις παρεμβάλωμεν ἄμφω· καὶ
 τότε φανερωθεῖη ἕκαστος ἡμῶν, ὁποῖος ἑτέρου καθίστηκεν ἀν-
 δρειότερος.” οἱ δὲ στρατηγέται διάκηκοῦτες περὶ τῆς ἀμίλλης
 αὐτῶν, δι’ αὐτῶν δὲ καὶ τῆς τοῦ λαοῦ προθυμίας συνευδοκού-
 σης αὐτοῖς, ἤγαγον καὶ εἰρήκεσαν “προθυμεῖσθε, ὧ ἄνδρες
 20 ἀνθάμιλλοι, ἵνα τοῖς πολεμίοις, θεοῦ συνεργούντος, προσβάλω- B
 μεν.” πρὸς οὓς γενναιοφρόνως ἐξεῖπον “ναί, καὶ διὰ τοῦτο
 ὄρκω μεγίστῳ τῆς βασιλικῆς κεφαλῆς περιδεσμοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως
 συμπλακῶμεν αὐτοῖς. ὁ γὰρ τύπος ἐν ᾧ ἐρηρέσαμεθα, τῶν ἐχ-

13. ἑταίροις L.

15. παρεμβάλομεν L.

Bathyrhyacem. Et si quidem partem aliquam exercitus quae facile su-
 perari possit miserit in Armeniacorum aut in Charsiani thema, signifi-
 cate id nobis: si autem discesserit a Bathyrhyace, revertentes venite
 ad nos.” Vesperi igitur profectus Chrysochir castra posuit in inferiore
 loco, praetores autem nostri in iugum montis adscenderunt manseruntque
 in quodam loco Zogoloenon dicto: est enim propter rupes adscensu dif-
 ficilis habetque densam silvam. Ceterum praetoribus ibi quiescentibus
 contentio quaedam exorta est de fortitudine, ducibus inter se rixantibus
 utri potiores essent, utrum ii qui sunt ab Armeniacorum, an ii qui sunt
 a Charsiani themate. Cumque Charsianitae contenderent primas fortitu-
 dinis sibi potius deferendas esse quam alteris, Armeniaci dixerunt ad
 eos “quid amplius contendere de fortitudine verbis cupimus? reipsa hos-
 tes aggrediamur utrique: atque tunc apparebit qualis quisque nostrum
 sit et quis altero fortior.” Praetores quoque cum audivissent de certa-
 mine istorum et ex iisdem intellexissent militum alacritatem, quae ipsis
 placebat, duxerunt eisque dixerunt “vultisne, o aemuli, ut hostes deo
 cooperante aggrediamur?” Quibus alacri animo responderunt “ita: et
 propterea iureiurando maximo per imperatoris caput nos obstringimus ut
 confligamus cum illis. Locus enim in quo siti sumus est munitissimus,

ρωτάτων· ἔξ οὗ εἴ περ τι κατ' αὐτῶν γενναῖον καταπραξαίμεθα, τοῦτο ἡμῖν ἐστὶν εἰς τρόπαιον· εἰ δὲ μή, κατ' οὐδὲν παρ' αὐτῶν πημανθείημεν.” τότε δὴ τότε οἱ δύο στρατηγέται διείλον ἄνδρας μέχρι ἑκτῆς ἑκατοντάδος, τοὺς δὲ λοιποὺς παρήκαν ἐν ταῖς σκηναῖς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν σὺν φλαμούλλοις, καὶ τοῦτοις 5
C διησφαλίσαντο ἐπειπόντες “ἡμεῖς μὲν τῷ φωσάτῳ παρεμπελάσομεν ἐπιτρέχοντες, καὶ ὅταν τὴν ἄφιξιν πρὸς ἡμᾶς ἀπευθύνωσι, παρεμβαλοῦμεν αὐτοῖς· καὶ εἰ μὲν ὀρμήσουσι κατέναντι ἡμῶν, ἐξέλθετε ἄντικρυς καὶ μεγάλως κερράξατε, πλείστον λαοῦ βοὴν ἐνσημαίνοντες, ὅπως ἐκ ταύτης εἰκάσειεν τὸν τῶν σχολῶν ἔξηγου- 10
 μενον μετὰ τῶν θεμάτων ἐφεστηκέναι.” τῇ οὖν ὑφηγήσει ταύτη κεκινηκότων τῶν στρατηγῶν καὶ παρεμπεπτωκότων ἐκ τοῦ σῦνεργος τοῖς ἐχθροῖς πρὸ τοῦ τὴν ἡμέραν τρανῶς ἐπιλάμψαι τοῖς τῶν τυμπάνων κρούμασιν ἐπεκίνησαν. ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν μετὰ τοῦ Χρυσόχειρος . . . ., οἱ δὲ τὰ φορτία τοῖς ὑποζυγίοις ἐκούφιζον. 15
D τούτων οὕτως μεριζομένων οἱ στρατηγέται σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἄρχουσιν ἐπέθεντο κατ' αὐτῶν, καὶ φωνῇ βριαρᾷ “σταυρὸς νενίκηκεν” οἷον πολεμικῶς ἐτυμπάνισαν. οὗτοι δὲ τῇ ἀθρόα προσβολῇ καταπτήξαντες ἀμεταστρεπῆτι τῆς φυγῆς εἶχοντο, μηδὲ ὄρᾶν καὶ πολυπραγμονεῖν ἀνεχόμενοι τίνες διώκται τούτων ὑπάρ- 20
 χοιεν, ἀπὸ τοῦ Βαθυρούακος διωκόμενοι ἐπὶ μιλίοις λ' ἕως τοῦ κατωνομασμένου Κωνσταντίνου βουνοῦ, χαλεπῶς συγκοπτόμενοι.
 Καὶ ὁ Χρυσόχειρ ὀλίγους τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ προσλαβόμε-

7. ὑμᾶς L.
 τὸ L.

8. ὑμῶν L.

9. fort. γε κρᾶξατε.

10. τὸν]

ex quo si strenue rem gesserimus adversus eos, eo ipso victoriam consequemur: sin minus, nulla ab ipsis clade afficiemur.” Tunc igitur tunc duo praetores separarunt viros ad sexcentos, ceteros reliquerunt in tentoriis ducum ipsorum cum vexillis, atque his praeceperunt dicentes “nos quidem castris hostium propinquabimus, atque si obviam nobis venerint, aggrediemur eos: si vero impetum in nos fecerint, exite ex castris, et vehementer clamate, maximae multitudinis clamorem exprimentes, ut inde suspicentur domesticum scholarum cum thematibus adesse.” Secundum hoc igitur praeceptum cum praetores exivissent cum suis atque propius ad hostem accessissent antequam dies plane illuseret, isti tympanorum sonitu cientur. Sed partim cum Chrysochire erant, partim onera iumentis tollebant. Quibus ita divisus, praetor cum suis ductoribus eos aggrediuntur, ac voce magna *crux vicit*, quasi bellicum intonarunt. At isti subito in cursu territi, terga dantes fugam arripiunt, nec videre nec explorare sustinentes quinam ipsos persequantur, cum a Bathryhyace fugerent ad triginta milliaria usque ad Constantini collem, multis interea caesis.

Etiam Chrysochir cum paucis quibusdam quos sibi adiunxerat fugae

νος φυγαδεῖαν ἠσπάσατο· ἐπιφθάνει τοίνυν αὐτὸν ὁ Πουλλάδης,
 ᾧ τοῦτο παρῆν ὄνομα περιβόητον, πῖλον ἐνδεδυμένος· προεκε-
 κράτητο δὲ κατὰ Τεφρικήν καὶ κατὰ χαριεντισμὸν τῷ Χρυσόχειρι
 προσωκείωτο. ὡς οὖν ἐωράκει τοῦτον, ἐλέγγω καὶ ἐκικράγει
 5 διαπρυσίως “ ὦδε οἱ στρατηγέται, ὦδε ὁ τῶν σχολῶν ἐξηγούμε-
 νος ἴτω.” ἄπεισιν ὁ Χρυσόχειρ, καὶ πρὸς τὸν Πουλλάδην ἐφώ- **E**
 νησεν “ ἄθλιε ᾧ Πουλλάδη, τί σοι φαῦλον ἐνεδειξάμην; μᾶλ-
 λον μέντοιγε πλείστα σοι χρηστὰ εἰργουσύμην. ἄπελθε, καὶ μὴ
 μοι πρόσκομμα εἴης.” ὁ δὲ ἀντέφη αὐτῷ “ ἐγὼ γινώσκω, Χρυ-
 10 σόχειρ, ὅτι πλείστα καλὰ μοι πεποίηκας, καὶ εὐελπιστῶ τῷ σω-
 τῆρι μου θεῷ κατ’ αὐτήν γε τὴν ἡμέραν ἀποδοῦναι σοι τὰ χαρι-
 στήρια.” ἰππάζων δὲ ὁ Χρυσόχειρ εὐρίσκει τάφρον πρὸς τοῖς
 ἐνωπίοις αὐτοῦ, ἣν ὁ ἵππος αὐτοῦ ὑπερπηδᾷν . . . . . τούτου **V. 60**
 διώκλαζεν. ὄθεν ὁ μὲν Χρυσόχειρ τοῦ λοιποῦ ὄραν τὸν Πουλ-
 15 λάδην οὐδ’ ὕλως ἐφρόντιζεν, ἑώρα δὲ μᾶλλον κατέναντι αὐτοῦ,
 ἵνα μὴ τῷ τῆς τάφρου περιπέσειεν πτώματι· καὶ λαθραίως αὐ-
 τὸν ὁ Πουλλάδης κατὰ τὴν μασχάλην τιτρώσκει κοιτῶ· οὗ τῆ
 πληγῆ τυραχθέντος ὁ ἵππος παρέσφηλέ τε καὶ αὐτὸν ἀπεκρήμι-
 σεν. καταβῆς οὖν ὁ τῶν πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ οἰκειότατος, ᾧ
 20 Διακονίτζης τὸ φημιζόμενον, (ὃν Λέων ὁ ἀοιδίμος βασιλεὺς ἀλ-
 λωιωθέντα τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἀλλοίωσιν ἐκ τῆς μυσαρῆς θρη-
 σκείας τῶν Παυλιανιστῶν, προεχειρίσατο μηνσουράτωρα, ὅπερ
 φωνῆ Ῥωμαίων οὕτω προσαγορεύεται) καὶ τούτου τὴν κεφαλὴν
 βαστάξας ἤξιωσε κομιδῆς ταύτην ἐνθεῖς τοῖς αὐτοῦ γόνασιν· ὃν **B**

1. πουλλάδης ᾧ τούτῳ L.

6. εἴτω L.

19. ᾧ] ὁ L.

22. μηνσουράτωρα L.

intentus erat. Hunc assequitur Pullades quidam, ut vocabatur celebri
 nomine, pileo indutus: captivus autem fuerat in Tephrica, cumque lepi-
 dus et festivus esset, in familiaritatem Chrysochiris venerat. Ut igitur
 hunc vidit, agnovit clamavitque magna voce “ huc praetores, huc dome-
 sticus scholarum veniat.” Evadit Chrysochir atque ad Pulladem dicit
 “ quid, miser Pullades, mali tibi feci? potius quidem plurima beneficia
 in te contuli. Abi, ne mihi sis offencilo.” At is respondit “ equidem
 scio, Chrysochir, quod plurimis beneficiis me affecisti: et confido salva-
 tori meo deo, hac die me tibi gratiam relaturum.” Porro Chrysochir
 equitans invenit fossam sibi obiectam, quam equus eius transilire reformi-
 davit et titubavit. Unde Chrysochir iam ad Pulladem respicere plane
 non cogitavit, sed magis ante se videbat, ne in fossam incideret: atque
 Pullades eum clam sub axilla vulnerat conto: qui cum perturbaretur hoc
 ictu, equus eius commotior factus eum deiecit. Desiliens igitur equo ex
 ministris eius coniunctissimus Diaconitzes nomine, (quem Leo laudatissi-
 mus imperator conversum a cultu abominabili Paulinistarum ad meliorem,
 constituit mensuratorem, ut Romanorum sermone vocatur) eiusque caput
 tenens fovebat et curabat genibus suis impositum. Supervenientes autem

εὐρηκότες οἱ στρατηλάται κατέσχον καὶ διατεμόντες αὐτὴν σπουδαίως τῷ Θεοστέπῳ ἄνακτι Βασιλείῳ ὡς δῶρον ἀνέπεμψαν.

Περὶ δὲ τὰς κοινωφελεῖς πράξεις τοιοῦτος ὑπῆρχε μεριμνηματικώτατος ὁ βασιλεὺς, μετὰ γε πλείστων τῶν παρ' αὐτοῦ διαπεπραγμένων, ὥστε κατὰ τὸν ἐγκρατείας καιρὸν ἐπὶ ἐβδομασίαις 5 αὐτῆς, μετὰ τὴν συγκλητικὴν τῶν βασιλείων ἀπαναχώρησιν, εἰσεῖσθαι τῷ σεκρέτῳ, ἔνθα αἱ εἰσπράξεις τῶν δημοσίων πεφορολόγηται, κάκεισε τὰς συμπιπτούσας ἀμφισβητήσεις πραγματικῶς διαλύεσθαι.

Ἐν δὲ ταῖς κατὰ κυνηγεσίαν καὶ σφαιρισμὸν ἀχθοφορίαν τε 10 καὶ πρὸς ἄλματα γενναϊότησι πάνυ περιδέξιος ἦν ὁ ἄναξ Βασίλειος, ὥστε κατὰ κυνηγεσίαν μὲν καθυπερερεῖν τῶν Κενταύρων, κατὰ δὲ σφαιρισμὸν Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως ὑπερβάλλειν τοὺς σφαιριστάς, κατὰ πάλην Ἀρισταίου καὶ Αἰακοῦ ἀλκιμώτερους καὶ αὐτοῦ Ἡρακλέους ἐφάμιλλος, ὑπεραναβεβηκέναι δὲ τοῖς πηδῆ- 15 μασιν Ἀχιλλέως, κατὰ τε τὸ φέρειν ἄχθη ῥαδίως χερσὶ πολλῶ διενηνοχέναι τοῦ Ἑκτορος, ὡς καὶ ἐπ' αὐτῷ, καὶ δίχα τοῦ ἀγκυλομήτου Διὸς ἐν τῇ ἄρσει τὸ ἄχθος κουφίζοντος, τὸ ποιητικὸν ἔπος προσαρμοσθήσεται,

τὸ δ' οὐ κε δὴ ἀνέρε δῆμον ἀρίστῳ

ῥηϊδίως ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' οὐδεὸς ὀχλίσειαν,

οἶοι νῦν βροτοὶ εἰς· ὁ δὲ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος·

Ἐν δὲ τῷ δισκεύειν Ἀλιμῆδου καὶ Ὀδυσσεὺς ὑπέρτερος, Ἐρεχθέως 20 δὲ καὶ Κέλμητος καθ' ἵππασίαν τεχνημονέστερος, Εὐρυμέδοντός τε

3. κοινοφυλεῖς L.

4. παρ' αὐτῶν L.

15. ἠρακλέως L.

16. τὸ om. L.

ibid. πολλῶν L.

21. 22. ὀχλίσειαν οὐ νῦν

βροτοὶ εἰς· ὁ δὲ μὴν ῥέα πάλλε L.

praetores occupant, caputque amputant, quod imperatori a deo coronato tamquam donum miserunt.

Erat autem in publicis commodis et reip. negotiis curandis imperator diligentissimus, cum plurimas res gereret, ita ut tempore ieiunii in eius hebdomadibus post discessum senatorum ex regia, intraret in secretum, ubi vectigalia et reditus publici colliguntur; quaeque ibi intervenire controversiae, eas diiudicaret.

In venatione porro et pila et onerum gestatione et saltibus omnino excellebat Basilius imperator, ita ut in venatione superaret Centauros, in pila Alcinoi regis iuvenes pila ludentes vinceret, in lucta Aristaeo et Aeaco valentior ipsique Herculi par esset, praeverteret saltibus Achillem, atque in tollendis facile manu oneribus multum praestaret Hectori, ita ut et in ipsum, etiam sine ope cati Iovis attollentem onus, quadraret poetae carmen, *Vix illud bini praestantes robore cunctis De terra in currum possent subvolvere, quales Nunc homines vivunt, tulit ipse quod ut leve solus*; in disco autem iaciendo Halimede et Ulysse superior, Erechtheo et Celmete equitandi peritior, Eurymedonte atque Alcione

καὶ Ἄλκμονος κατὰ πυγμαχίαν στερρότερος, περὶ τε δρόμον Ἀριστομέδοντος Δικταίου τε καὶ Πριάσον ὠκύτερος, καὶ ἐν τῷ τοξάζεσθαι Ὑμεναίου καὶ Ἀστερίου πολλῶ εὐστοχώτερος. ἔξ ὧν ὀλίγιστα διαγράψομαι.

5 Τῷ βασιλεῖ ποτὲ περὶ Θήραν ἐνδιατρίβοντι ἔξ ὕλης τις παμμεγέθης ἔλαφος εἰς μέσον πεφοίτηκεν, οὗ τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἐπαφείς κορύνην ὁ βασιλεὺς καὶ κατεντυχήσας τούτους διέθλασεν. τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ ἐπὶ λύκῳ κατεπεπράχει. σφαι- E
ρίζοντων δὲ κατὰ τὸ πρὸς τὰ βασίλεια μέσανλον ἢ κατὰ χώρον
10 ἵππων ἀμιλλητήριον, οὐδέποτε τῆς σφαίρας ἀποιτεύγει, καὶ
τοι πολλῶν διαμιλλωμένων καὶ ἐπεμβαινόντων τῇ παιδιᾷ· καὶ
τοσοῦτον ἐπιτυχῶς καὶ γενναίως τὰ τῆς σφαίρας αὐτῷ . . . . .
ὥστε πολλάκις τυπτήσαντι ταύτην ἀπ' ἄκρας ἀλῶνος διαβιβα-
σθῆναι ἔξω κατὰ πολὺ γε τοῦ τέρατος, ὡς μὴ ταίτην ὀρᾶσθαι V. 61
15 τὸ σύνολον. ἐμεγαληγορεῖτο δὲ καὶ τῷ ἀρχηγῷ Βουλγάρων πα-
λαιστρικός, ὃς κατὰ παλαιστραν ἐκέκτητο τὸ ἀήττητον· τοῦτον
πρὸς τὴν βασιλίδα θαρροίντως ἐκπέπομφε πειρασθῆναι δυνα-
στεύοντος. ἐπὶ τούτῳ δυσφόρως εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ τὴν
δυσφορίαν εἰς τὸ εὐφορον μετερέθμισεν, ἑαυτὸν καθεὶς τῇ πα-
20 λαιστρᾷ, πλὴν μετὰ προσηκούσης τῆς ἐπικρύψεως· μετασχημα-
τισθεὶς γὰρ τῶν βασιλικῶν ἐσθήτων τῷ παλαίοντι πρόσεισι. καὶ
ὁ μὲν Σκύθης τὸν Μακεδόνα μειωρίσει μὴ ἐνδεδωκότα τῇ ἄρσει
διήμαρτεν· ὁ δὲ τοῦτον χερσὶ γενναίαις ἐτοίμως διάρας σφοδρῶς
τε περιδινήσας ἐπαγκυλλίεται, καὶ κατὰ γῆν πτώμα ῥίπτει παμ-

9. ἢ καταχῶρον L.

17. ἐκπέπομφαι L.

pugilatu firmior, in cursu Aristomedonte Dictaeoque ac Priaso velocior, in sagittando Hymenaeo et Asterio longe dexterior. Ex quibus paucissima adscribam.

Cum imperator aliquando in venatu esset, e silva cervus ingens in medium venit, cuius posteriores pedes coniecta clava confregit. Idem illud et lupo fecit. Pila autem cum luderent in atrio ad regiam aut in Circo, nunquam aberravit a pila tangenda, quamvis multis certantibus et intervenientibus ludo: tamque dextre et valide id faciebat, ut saepe percussa pila a supremo spatio longe ferretur ultra terminum, ut nec conspiceretur omnino. Porro luctator erat apud Bulgarorum ducem in magna existimatione famaue celebris, tanquam invictus in luctando. Hunc ille non dubitavit in imperatoriam urbem mittere, ut periculum faceret an potioem posset invenire. Eam rem moleste ferebat imperator, sed molestiam illam removet, ipse demittens se ad luctandum, verum tamen cum decente occultatione: mutato enim imperatorio ornatu in arenam descendit adversus luctatorem. Ac Scythia quidem Macedonem sublimem tollere minime cedentem haud valuit: verum iste illum manibus robustis facillime tollens valide circumactum in terram deiecit, prostra-

B μέγεις, ὥστε πλείστοις μὲν ὕδασι, δαφιλέσι δὲ οἴνοις, πρὸς δὲ ταῖς ἐκ ῥόδων σταγόσιν ἐγκατομβρούμενον μόλις που τῆς νεκρώσεως ἀπηλλάχθαι, ὧτων τε καὶ ῥινῶν ἐκβλύσαντος αἵματος· ὡς ἐνθένδε κατὰ πολὺ θαυμάσαι τοὺς παρόντας τὸ γεγονός, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐκτεθρύλληται.

Ἐν οἰκτιρμοῖς δὲ πενήτων πλούσιος ἦν ἐπιχορηγῶν πλουσίως τὸν ἔλεον, νοσοκομείων γηροκομείων τε καὶ πτωχοτροφείων πολυειδῶν ἐγκαινίσμασιν. οὐ μὴν δὲ τούτοις μόνοις ἐνέμενεν, ἀλλὰ καὶ θεῖους ναοὺς σαθρωθέντας τῇ παλαιότητι πρὸς νεότητος μετῆλλοιῶκει στερρότητα, ἐπιθεῖς κοσμιότητα. ὥστε οὐ μόνον τῶν κατὰ σῶμα τῆς ἐπιμελείας διὰ φροντίδος ἔχειν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ ψυχὴν ἐπισπεύδειν. καὶ γὰρ οὐχ ἡγεῖτο συμ-
C φέρον, κατὰ τὴν ἀγορὰν ἢ φόρος προσαγορεύεται Κωνσταντίνου, περιόντος λαοῦ, σύρμασιν ὕλης τοῦτον ὄλως ἐνίσχεσθαι καὶ τῶν περὶ θεοῦ ἐκλελῆσθαι· δι' ὃ καὶ ναὸν ἐν ταύτῃ προσπήγνυσιν, 15 ἐφ' ᾧπερ ἡ θεομήτωρ δημοσίᾳ τετίμηται, μετρίῳ μεγέθει καὶ ἀμέτρῳ κάλλει διηρυγασμένον.

Τοιοῦτος ὁ μεγαλοργὸς ἄναξ Βασίλειος, καὶ τοσαῦτα τὰ ἐκείνου μεγαλοργήματα. ἀλλὰ προκυτασχεθεῖς τηκεδόνι τῇ ἐκ διαροίας γαστρὸς, κατ' ἄγραν ἐκ τινος περιπτώσεως, ἔπειτα 20 πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῷ ἀνικμῶντος ζωτικὴν πᾶσαν ὑγρότητα τῶν πρὸς φύσιν ἐνότων, διαπεφῶνηκεν, συμβασιλεύσας μὲν τῷ Μιχαὴλ ἔτος ἓν, αὐτοκράτωρ δὲ βιοὺς 19 ἔτεσιν.

14. περιόντος λαοῦ συρμασιν L.

15. ἐκλελύσθαι L.

19. τῇ

ἐκδιαροία L.

tum casu maximo, ita ut multa aqua ac vino guttisque rosaceis rigatus vix a deliquio animae liberaretur, ex auribus manibusque manante sanguine; ut id factum magnopere admirarentur praesentes, quod adhuc etiam fama celebratur.

Sed et misericordia erga pauperes dives ditia praestabat beneficia, dum aedificia varia pro invalidis senibus atque egenis curandis fovendis atque alendis instaurat. Nec hic substitit, sed sacras etiam aedes vetustate labefactatas renovavit, additis ornamentis; ita ut non solum corporis haberet curam, verum etiam animae. Non etiam ducebat conveniens, forum quod Constantini dicitur, versante ibi populo quisquiliis materiae totum teneri et a sacris rebus esse abalienatum: quare templum ibi exstruit honori deiparae dedicatum, magnitudine modica, sed pulchritudine mirum in modum fulgens.

Talis erat ille magnificus imperator Basilius, tantaque eius magnifica opera. Verum enim vero cum invasisset eum tabificus morbus ex profluvio ventris subsecuto casum quandam in venatione, deinde febris ardens exorta esset consumens omnem vitalem ac naturalem humorem, mortuus est, cum imperasset cum Michaele simul unum annum, solus autem imperator vixisset novendecim annos.

[STEPH. BERGLERI]

AD

IOSEPHI GENESII

DE REBUS

CONSTANTINOPOLITANIS

LIBROS QUATUOR

NOTAE.

Pag. 3. l. 2. *ed. Bonn.* Eiusdem Const. Porph. iussu scripta est V. 65 Chronographia post Theophanem. Sed hic noster aliquanto prius scripsisse videtur.

Ibid. 11. ἐμαντό] Ita scriptum. In margine Bosiani apogr. coniectura, ἐμαντῶ.

Pag. 4, 9. De hoc bello noster infra f. 6. [p. 12, 1.]

Ibid. 11. Cedrenus etiam p. 483. D. edit. Paris. et Zonaras p. 127. C. edit. Paris. culpa Leonis victos fuisse Romanos tradunt.

Ibid. 15. De hac discrepantia huius historiae et Chron. post Theoph. sive Continuatores p. 10. C. edit. Paris.

Ibid. 22. καθυπερέρησιν] νίκην.

Pag. 5, 6. Mera simulatio fuit. Zonaras p. 128. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Cedrenus p. 484. C. D. edit. Paris. Continuator. p. 11. edit. Paris.

Ibid. 16. Potius τε pro γs.

Ibid. 17. Apparet primum thema fuisse τὸ ἀνατολικὸν Orientale. Nam p. 6. [4, 10.] dicebatur orientalibus praefectus.

Pag. 6, 2. Prae se fert et τοῦ μετ' οὐ πολὺ, ut quidem Bosius descripsit, quamvis non satis apparente τοῦ, nec adeo locum habente hic; et οὐ μετ' οὐ πολὺ, ut alius in margine Bosiani. nec hoc rectum. Ex priori legi posset Βασιλεία αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ. Nos posterius retinemus levissima facta mutatione.

Ibid. 8. αὐτοῦ] Mallet αὐτόν, et praemisso commate.

Ibid. 9. μετὰ καὶ] Loco καὶ magis quadraret articulus τῶν.

Ea fuere ἀλουργίς, κοκκοβαφῆ πέδιλα et διάδημα. Cedren. p. 485. A. edit. Paris. de eadem re.

Ibid. 12. Soloecismus, nisi pro ἐαυτοῦ legas αὐτοῦ.

In Graeco deest λέγεται, quod habetur in Continuat. p. 12. B. ubi de eadem re.

Ibid. 14. Cedrenus ceterique.

Ibid. 17. Cedrenus p. 485. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Continuat. p. 12. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Deest substantivum [μαρμάρω. Habet codex].

Apud Symeonem Logothetam, qui solet nostrum quandoque describere, est μαρμάρω p. 402. edit. Paris. ἐν τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῶ καὶ πορφύρῳ μαρμάρῳ.

Pag. 7, 2. Vestis haec ἀετός *aquila* vocabatur. Graecum ἀετίζουσαν obscure dicitur et vix potest exprimi, nisi dicas *aquilissantem*: subsidio hic venit Continuat. p. 12. C. edit. Paris. ubi de eadem re ἀετὸν τοῦτο καλοῦσι. Symeon Log. pro ἀετίζουσαν habet ἐκλάμπουσαν p. 402. B. edit. Paris. ἐκιδύσκειται τὴν ἐσθῆτα ἣν ἐπεβέβλητο ὁδοοιδέσι χροαῖς ἐκλάμπουσαν. nempe sine ἐν δυνῶν etiam, quod in Nostro est, nec satis apparet quorsum.

Ibid. 9. Cedren. p. 285. edit. Paris. Zonaras 118. edit. Paris.

Ibid. 12. F. excidit εἰς. Sym. Log. p. 402. C. edit. Paris. de eadem re: νεωτερισμὸν τινα παρ' αὐτοῦ (male ibi παρανάτα; hoc alias dicatur) ἕσεσθαι αὐτῶ.

Ibid. 15. τῶ] F. excidit ἐν.

Ibid. 16. Continuat. p. 13. et Cedren. p. 485. C. D. edit. Paris.

δείκνυνται] ἕσ. δύνονται. *Reinesius*. Non inepte quidem, sed praeter necessitatem.

Ibid. 19. ἕσ. συμπερασάμενον. *Reinesius*. Posset tolerari, si sensisset *Reinesius* συμπερασόμενον; sed proprius abest συμφρασόμενον ut una ibi versaretur.

Ibid. 21. In Cont. p. 13. D. edit. Paris. Eustratius filius Michaelis dicitur castratus fuisse. Alius autem Nicetas, postea Ignatius in monachatu vocatus, forte quia praefuisset olim Icanatis. Cedren. p. 485. D. edit. Paris. autem et Zonaras p. 128. B. edit. Paris. Theophylactum vocant illum qui fuit castratus.

Pag. 8, 1. 2. Continuat. init. p. 5. Zonaras p. 128. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita Ms. Cum Bosius perperam descripsisset διανέκλυπτεν, *Reinesius* annotat γρ. διανέκλυπτεν, *promicuiere*, in lucem, in apertum emersere. Melius fortassis ἐξανέκλυπτεν. Haec ille. Sed ita quidlibet ex quolibet facias. inhaerendum vestigiis litterarum, et, si quid mutandum, leg. δὴ ἀνέκλυπτεν i. e. ἤδη ἀνέκλυπτεν, iam emergebant.

Ibid. 5. Participium, ut σπουδαρχειῶν.

Ibid. 8. Φιλομύλλον, *Reinesius*. Sed ceteri auctores, qui huius historiae meminere, ut in Ms. ut Continuat. p. 5. B. etc. edit. Paris. quamvis apud Zon. legatur φιλομύλλον, sed vitiose. legerat Zonaram *Reinesius*.

Ibid. 9. Ita loquitur, quasi nunc primum faciens mentionem Leonis. Itaque addidi *istum* et *iam tum*.

Ibid. 11. Scriptum εὐάμιλον, quod nihil est. illud [εὐόμιλον] est e *Reinesii* coniectura, sine dubio verum. Nam ita de Leone et Continuat. p. 5. A. edit. Paris. de eodem ἀστειὸν ἐν ταῖς ὀμιλίαις δοκοῦντα.

Ibid. 12. Continuat. init.

Ibid. 14. Scil. τραυλὸς ἦν. *Reinesius*.

Ibid. 17. αὐτοῦ] Ita scriptum, non αὐτόν.

- Pag. 8, 18. Zon. p. 128. D. edit. Paris.
 Ibid. 20. Cont. p. 5. C. edit. Paris.
 Ibid. 21. Mallem ὑπασχάλοντος.
 Ibid. 21. 22. *Consuetis tantum pro se precibus impetratis.*
 Continuat. p. 5. B. edit. Paris. καὶ πρὸς Θεὸν εὐχὰς ἱκετηρίους.
 Petierat ut monachi precibus liceat ei consequi imperium. sed is tantum consuetas promisit.
 Pag. 9, 1. Zon. in Leone. *Reinesius.*
 Ibid. 5. Ita scriptum, cum oportuisset μὴ καλῶς aut potius οὐ καλῶς.
 Ibid. 7. Zon. p. 128. C. D. edit. Paris. V. 66
 Ibid. 13. Cont. p. 5. in f. edit. Paris.
 Ibid. 14. Cont. p. 6. A. B. edit. Paris.
 Pag. 10, 1. Cont. p. 6. D. edit. Paris. dicitur fuisse χρυσοῦν σταυροῖδιον.
 Ibid. 3. Ms. τῆ α̅. Haec Prote insula est Proconnesus.
 Ibid. 5. Cont. p. 7. A. edit. Paris.
 Ibid. 6. Potest etiam σύν εὐδοκῆσει.
 Ibid. 8. Cont. p. 7. A. edit. Paris. τῷ τοῦ Θεοῦ προσφεύγουσι θείῳ καὶ μεγάλῳ ναῶ.
 Ibid. 10. Cont. p. 6. C. edit. Paris.
 Ibid. 12. Videtur excidisse καὶ ante ὁ μὲν. τῆς] Ita scriptum. requiritur τῆν, ut in Cont. φοιβεράτων. ad quod Reinesius: φοιδεράτων, foederatorum.
 Error ex pronuntiatione fere simili τοῦ β et δ ortus.
 Ibid. 16. Cont. p. 7. C. edit. Paris.
 Ibid. 18. Zon. in Leone Arm. *Reinesius.*
 Ibid. 19. Οὗτος δὲ — διενήργ.] Haec aliter atque aliter Cont. p. 14. B. C. Zonaras p. 130. edit. Paris. seq. Cedrenus p. 485. D. edit. Paris.
 Ibid. 21. Ita scriptum, non ὄς, nec ὁ. Cedrenus l. c. rationem nominis exponit, quae inepta videtur.
 Pag. 11, 3. κοινολογεῖται — διηκούετο.] Cedrenus l. c. eadem fere verba.
 Ibid. 4. Spathariorum candidatus. ad hunc Theodotum sunt epistolae aliquot Photii. *Reinesius.*
 Ibid. 6. Haec etiam aliter Cont. 14. D. Zon. p. 131. A. B. edit. Paris. Cedr. p. 486. B. edit. Paris.
 Ibid. 7. Mallem hoc καὶ [ante φράζειν] abesset. sic intelligeretur ὡς φράζειν.
 Ibid. 8. Ita scr. mallem γνώρισμα.
 Ibid. 10. τε melius abesset. ἀφήχθαι] Ita scriptum, cum deberet ἀφιχθαι, aut ἀφικνεῖσθαι.
 Ibid. 11. Loquitur hic inepte.
 Ibid. 13. Potius ἀκριβώσεως.

Pag. 11, 14. Cedren. p. 486. edit. Paris. Zon. p. 131. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Non apparet, quid hic γάρ faciat.

Ita et ipse haec narrat, ut vix intelligi possit. Versione tamen iuvi sensum.

Ibid. 17. τὸν ἄνδρα] Nempe Leonem. Sym. Log. p. 403. A. edit. Paris. τὸν Λέοντα προσλαβόμενος ἄπεισιν ἐν τῷ ναῶ τοῦ ἁγίου Παύλου etc.

Ibid. 20. Male apud Logoth. θαρόειν.

Ibid. 21. ἐρεῖν] Male verbum fut. temp. h. l. positum.

Ibid. 23. μεταποιήσεως] Ita clare scriptum.

Pag. 12, 1. Cedrenus p. 486. C. D. edit. Paris. ubi apta est transitio. de hoc bello Noster fol. 1. [p. 4, 9.]

Ibid. 2. Zon. p. 126. edit. Paris. in fine. Contin. p. 8. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Et a Patriarcha. vid. auctor. cit.

Ibid. 9. Nempe culpa Leonis ut fol. 6. [4, 11.] dixerat.

Ibid. 11. Ordo ἐν λόγῳ κρείττονι καταλήψεως.

Ibid. 12. F. 8. in fine [8, 3.]

Ibid. 14. Ms. φοιβεράτους. monuit Reinesius. de φοιδ. vid. f. 21. not. 7. [ad 10, 12?] Idem vitium et apud Cedren. p. 487. B. edit. Paris. de eadem re recte apud Zonar. p. 129. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Vid. Cedren. p. 487. B. edit. Paris. et Contin. p. 15. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Ita scriptum. Zon. de eodem κόμητα τῆς τῶν ἔξκουβίτων σχολῆς p. 129. initio, uti et Cedren. p. 487. B. edit. Paris.

Ibid. 18. αὐτοῖς] Ita clare. requiritur αὐτῶν.

Ibid. 19. Cum scriptum esset παρηκολούθη, Reinesius annotavit: γρ. παρηκολούθει. sed potuit etiam fuisse παρηκολούθησεν.

Ibid. 20. Ita scriptum. Legendum πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βουλγάρους aut πρὸς ἄρχοντα τῶν Βουλγάρων.

Ibid. 21. Imperator misit legatos. Cedren. p. 487. B. edit. Paris. Zonar. p. 129. A. edit. Paris. Contin. p. 15. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scr. sed potius Βουλγάρων legendum apparet ἐξ αὐτῶν.

μη] Zon. Reines.

Pag. 13, 3. Ita scriptum. συγκροτηθείσης usitatus.

Ibid. 5. Cedren. p. 487. C. edit. Paris. Zonar. p. 129. B. edit. Paris.

Ibid. 8. Oratio imperfecta, nec satis exprimit quod debet. Zonaras p. 128. edit. Paris. et Cedren. p. 487. edit. Paris. ostendunt parum abfuisse quin periret dux Bulgarorum.

Ibid. 9. Ita fere et Cont. p. 16. C. edit. Paris. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πᾶσαν — καὶ τὰ τέκνα πέτραις καὶ τῇ γῆ προσκροτῶν.

Pag. 13, 11. Cum scriptum esset *παλίντητα*, Reinesius annotavit: *γρ. παλίντητα. τὸ κατὰ ποιήσιν* est, secundum poetam Homerum. — Loquitur auctor Homerice ex *Odyss. α*, ubi *παλίντητα ἔργα γενέσθαι*. Cui commode respondet Virgilianum *Ausales* —.

Ibid. 12. Iisdem verbis Sym. Log. p. 402. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Vid. Contin. p. 16. seq. Cedren. p. 487. edit. Paris. et seq. Zonar. p. 129. C. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Quandoque *Συμβάτιος* scribitur huius nomen, ut in Contin. p. 17. A. edit. Paris. ratio est similitudo litterarum illarum in Mss.

Ibid. 17. Male apud Sym. Log. *ἐπεισδύνας*.

Ibid. 19. Male apud Sym. Log. *ἀποπέμπειν προσεποιεῖτο*, ex interpolatione, ut videtur.

Ibid. 19. 20. Videtur excidisse verbum *πράττειν*, aut simile. Potest tamen *ἀπεικικότα* referri ad τὸν *πέμψαντα*.

Ibid. 20. *Ταῖς παρὰ τῆς — πατριάρχου*] Contin. p. 17. B. edit. Paris.

Ibid. 23. Ita Ms. prae se fert. requiritur tamen *καταστρέψειν*. Sed et alibi aor. pro futuro ponit, ut et fut. pro alio.

Pag. 14, 1. Locus mendosus videtur; post *καὶ* aliquid videtur deesse. *Bosius*. Nihil deest. *καὶ ἐπιστ. προηγ.* est, *etiam epistola scripta praenuntiavit*, nim. minans eventurum quod dixerat, nisi imagines everteret. *Reinesius*.

Ibid. 3. Contin. p. 17. C. Sym. Log. p. 403. A. Cedren. p. 488. B. C. edit. Paris.

Ibid. 4. *τὰ ἐπεστ.* id est, scripta in Epistola. *Reinesius*. Nihil opus istis. Eadem iisdem verbis Sym. Log. p. 402. edit. Paris. [sed habet *τὰ ἀπεσταλμένα*.] Sic in epist. Socr. ab Allatio editis p. 20. *σὲ μὲν οὐ θαναστον ἐπιστέλλειν ὑπὲρ ὧν γράφεις*. *Bosius*.

Ibid. 6. Contin. p. 17. C. edit. Paris.

περὶ] Ita scriptum: leg. *παρά*. habet quidem *περὶ* et Sym. Log. sed ibi mox *καὶ* — *παρ' αὐτοῦ ἐνεργεῖσθαι παράδοξα*.

Ibid. 7. 8. Contin. p. 17. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Cedren. p. 488. C. edit. Paris.

Ibid. 9. *Καὶ ὅπερ — προθυμήθ.*] Iisdem fere verbis Sym. Log. p. 403. A. B. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 17. C. D. Cedren. p. 488. C. edit. Paris.

Ibid. 12. *veteratorie*] Graecum sonat *ficte, simulate*, quod hic non quadrat. Sed iste non semper potest dicere quod vult.

Ibid. 14. Cont. p. 17. D. edit. Paris. Cedren. l. c.

Ibid. 15. Sym. Log. p. 403. B. edit. Paris.

Ibid. 16. *πω*] Ita scriptum. leg. *τῷ*, et mox *τῷ* dele. Sym. Log. l. c. *εἰ μὴ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου στοιχειοῖτο τῷ δόγματι*. Contin. p. 17. D. edit. Paris. *Λέοντος ἐξ Ἰσαυρίας συστοιχεῖ πως*

τῷ δόγματι. Cedren. p. 488. D. edit. Paris. εἰ μὴ ἐκὼν γε αἰροῖτο τῷ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ ἐξ Ἰσαυρίας προστεθῆναι δόγματι.

Pag. 14, 16. Ἡσαυρίαν φασὶν ἀπὸ τῆς τοῦ Ἡσαῦ κατασχέσεως. Schol. Hoc Scholion nauci est. Ἡσαυρίαθεν ὠρημένος dicitur Leo Isauricus, primus imp. εἰκονομάχος. Chron. Syncelli de Leone Arm. ζηλοῖ καὶ ἐνταῦθα τὸν δυσσεβέστατον Κόνωνα. Hoc erat nomen Leonis Isaurici. Isauriam autem ab Esau dictam, pariter frivolum est. *Reinesius*. Non potest ex hoc schol. colligi, eius auctorem ignorasse de Leone Isaurico hic intelligendo.

Ibid. 18. Ita scr. alius dixisset τῇ βασιλείᾳ.

Ibid. 22. Ludit in vocibus. α μαυρός, niger, ut et ἀμαυρός. supra f. 28. [13, 22.] in Ταράσιος et Ταράξιος.

Pag. 15, 1. Contin. p. 18. A. Sym. Log. 403. edit. Paris.

Ibid. 3. Cedren. p. 488. seq. edit. Paris.

Ibid. 4. Sym. Log. λέγων. vid. Contin. p. 18. A. edit. Paris.

V. 67 Ibid. 8. Ita scriptum, non προτετέχναστο, nec προτετέχναστο.

Ibid. 12. ὑποσημήνασθαι] Idque γραφῇ ἀντοχείρω. Contin. p. 18. B. vid. omnino Cedren. p. 489. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Zonar. p. 130. edit. Paris. *Reinesius*. Contin. p. 18. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Ita scr. pro ἐπαισθέσθαι aut ἐπαισθάνεσθαι.

δὲ] εἰς Προκόνησον, Cedren. p. 489. edit. Paris. qui ista omnia exscripsit. *Reinesius*.

ἀπαγ. δὲ — ἀρχ. συγκύψας] Cont. p. 18. D. Zonar. p. 130. C. edit. Paris. Cedren. p. 489. edit. Paris.

Ibid. 17. Cum scriptum esset ἀγρόθεν, *Reinesius* annotavit Ἀγρουθεν ita legitur. [?]

Cedren. κατ' ἀγρόν τινα, minus recte.

Ibid. 18. Huic Scriptori κηροὶ sunt cerei, faces. Sequitur enim λαμπάσι καὶ λιβανωτοῖς. *Reinesius*.

Pag. 16, 3. Ita scriptum, non ἡρεύνων nec ἡρυνῶντο.

χειρας μεταρσίους] Videtur deesse εἶχες aut simile.

Ibid. 5. 6. Iisdem fere verbis Cedren. p. 489. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cum esset scriptum μοῦ τοῦ ἀγροῦ, *Reinesius* annotavit: Forte legendum μονάστη τοῦ ἀγροῦ. Ἀγρός nomen μονῆς. Non erat dubitandum, nihil certius. Vid. citatos.

Ibid. 7. τὸ προφητευθέν] Quia confessorem dicebat eum qui nondum id erat.

Ibid. 8. Ita scriptum. requiritur ἀφορισθέντων, aut potius ἀφορισθεῖς ut apud Cedren. ubi eadem verba.

Ibid. 11. Cedren. p. 489. in fine edit. Paris. Transitiones et connexiones saepe negligit hic auctor.

Ibid. 15. Τοίνυν — π. τ. ὠμότερον] Cedr. p. 490. A. edit. Paris.

Pag. 16, 20. Cedren. p. 490. B. edit. Paris.

Ibid. 21. ὄν] Debuit dicere οἷς.

Pag. 17, 1. Ms. ἐγκρεμμάνυσθαι. Unde Bosius peius adhuc ἐγκρεμμάνεσθαι. Mallem autem ἐκκρεμμάννυσθαι. Cedren. p. 490. B. edit. Paris. ἀνακρεμαννύειν ἐκέλευσε.

Ibid. 3. ἐκορυβαντία] Habet et Cedren. p. 490. B. edit. Paris.

Ibid. 5. ἄνδρα παν.] Zon. p. 131. D. edit. Paris. ὄ (ita scriptum) τῶν τῷ βασιλικῷ κοιτῶνι κεκληρωμένων τηρικαῦτα ὧν χορολέκτης ἢ χοραρχῆς, ὃν πρωτοψάλτιν παρέλαβε καλῆν ἢ συνήθεια. Reinesius.

ἐπιστατεῖν] Ita scriptum in Infinitivo, non participio, ut requirit ἐτύγγανεν.

Cedren. τοῦ τάγματος ἐν τῷ παλατίῳ τῶν ψαλλόντων τὴν ἀρχὴν ἔχοντα.

Ibid. 7. Cedren. p. 490. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Zonar. p. 131. D. edit. Paris. brevius citat.

Ibid. 12. Ita scriptum, non τῶν λεγομένων, et apud Cedren. τοῖς λεγομένοις.

Ibid. 15. Ita scriptum, non πλέονα nec πλείονα, quod πλείονα est apud Cedren.

Ibid. 17. Cedren. p. 490. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Zonar. p. 132. A. edit. Paris. Cedren. p. 490. edit. Paris. in fin.

Ibid. 21. Male verbum fut. temporis. rectum esset εἰπεῖν, quod de eadem re est apud Contin. p. 19. B. edit. Paris.

Ibid. 22. ἀπόλωλεν] Ita male posuit hoc verbum, pro ἀπώλεσεν, quod ἀπώλεσεν est apud Cedren. p. 490. et Continuato-rem Const. Porphy. p. 19. B. edit. Paris.

Pag. 18, 1. Schol. ἐπαχθηνότατος. Cedr. ἐπαχθέστατος de eodem.

Ibid. 4. Ita Ms. Reinesius tamen annotavit γρ. ἀρπαγῆναι, praeter necessitatem.

Ibid. 5. Contin. p. 19. C. Zon. p. 132. A. B. edit. Paris. isti breviter. Sed Cedrenus iisdem fere verbis p. 491. A. edit. Paris.

Ibid. 11. 12. Cedren. p. 491. A. B. edit. Paris.

Ibid. 15. ἐταστής] Ita scriptum. Reinesius annotat: γρ. δικαστής. nec aliter legendum ex sequentibus patet.

Ibid. 19. Cont. κατὰ τὸ Λαυσιακὸν ἐγκαθήμενος p. 19. C. Cedr. p. 491. B. edit. Paris. addit τρικλίνῳ. ἐν τῷ Λαυσιακῷ καθήμενος τρικλίνῳ.

Ibid. 21. Zon. p. 132. B. edit. Paris. Cedren. p. 491. B. edit. Paris.

Pag. 19, 2. Cedren. p. 491. edit. Paris. ἐφιλοτιμεῖτο δὲ καὶ περὶ τὴν ἑαυτοῦ φωνήν.

Pag. 19, 3. Cedren. l. c. ἄρδνθμος. Vid. Zonar. p. 134. C. edit. Paris.

Ibid. 4. ἐπελευσομένοις] Male hic etiam verbum fut. temporis posuit auctor. Loquitur autem portentose hic auctor, nec minus incondite quam illum cantasse dicit.

Ibid. 6. Cedren. p. 491. C. edit. Paris. ubi idem versus citatur.

Ibid. 7. Ita et apud Zonar. p. 134. C. edit. Paris. sed leg. τῷ πάντ' ἀνακτος etc. si vera est versio: *sprevere summi cuncta amore principis*. Sunt autem verba cantici, de quo expressius Cedren. p. 491. C. edit. Paris. *Olearius*, aut *Bosius*. Nihil opus mutatione ista.

Ibid. 9. Ita scriptum, non τούτης.

Ibid. 10. Zonar. p. 132. B. C. edit. Paris. Cedr. p. 491. D. edit. Paris. in it.

Ibid. 12. Qui alias Foederati, ut hac in re eos vocat Continuator p. 21. C. edit. Paris. in it.

Ibid. 13. Contin. p. 21. C. in it. Cedr. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 14. αὐτῷ] Ita scriptum. annotavit Reinesius: γρ. ξω. Cedrenus p. 491. edit. Paris. missum esse dicit ad exercendos milites τὰ τακτικά διδάσκειν.

Ibid. 18. Contin. p. 21. C. Cedr. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 19. ἐλάλει τὸ παριστάμενον. Cedr. p. 491. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Sym. Log. p. 406. edit. Paris. καὶ τὴν γαμετὴν αὐτοῦ ἀνοσίους γάμοις μιγῆναι. Vid. Cedr. p. 491. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ἐπειρ. εὐμ.] Eadem verba Cedren. p. 491. D. edit. Paris.

Pag. 20, 1. Melius καὶ abesset. Hoc autem Cedr. p. 492. A. edit. Paris. ita: ἦδει γὰρ αὐτὸν αἰσχίστη νόσῳ ἀκολάστῳ γλώσση δουλεύοντα.

αἰσχιστον] Ita scriptum. F. ἔχθιστον. aut αἰσχρολόγον. sed hoc nimis recedit.

Ibid. 4. Contin. p. 21. D. et Cedren. p. 492. A. edit. Paris. ὀτακουστάς.

Ibid. 5. αὐτοῦ τοῦ] Potest quidem tolerari, sed mallet αὐτόν, aut αὐτοῦ τὸ θράσος καὶ γλωσσαλγίαν.

Ibid. 7. Contin. p. 21. D. Cedr. p. 492. A. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Loquitur inepte.

Ibid. 17. 18. Cedren. p. 492. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Contin. p. 22. A. Zonar. p. 332. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Contin. p. 22. A. item Cedr. p. 492. edit. Paris. ἐν τοῖς ἀσημηρητέοις. dicitur autem A secretis.

Pag. 21, 1. Τυράννους vocant isti Scriptorum eos qui imperium invadunt.

Cedr. l. c.

Pag. 21, 2. *νυττόμενος*] Ita scriptum, et potest excusari. sed fortasse scripserat auctor *ἡττώμενος*, ut *ν* ex praecedentis vocis fine repetitum sit, *ν* pro *η* positum ex similitudine pronuntiationis.

Ibid. 4. Contin. p. 22. B. Zon. p. 132. C. edit. Paris. Cedr. p. 492. C. edit. Paris. Sym. Log. p. 406. A. edit. Paris. atque iste V. 68 postremus Nostri fere verbis.

Ibid. 6. *Iidem*.

Ibid. 8. Ita scriptum. Reinesius annotavit *γο. ἀσύμβουλος*: inconsulto enim impetu, nec praevisto, invasit imperatorem.

Ibid. 9. *γο. κατηγορήσαν. Reinesius.*

Ibid. 12. Ita scriptum. f. *ἡρῆσθαι*, i. e. *propositum ei sit*. Haec autem commodius Contin. p. 22. B. Zon. p. 132. edit. Paris. Cedren. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 18. Ita scriptum, non *ἐπεξελεύσεως*.

Ibid. 19. Cont. p. 22. C. Cedr. p. 492. D. edit. Paris. Zon. p. 132. D. edit. Paris. et nostri verbis Sym. Log. p. 406. A. B. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scr. sed fortasse fuerat primitus *ἀπεφοίβασε*, ut apud Cont. p. 22. C. edit. Paris.

Apud Sym. Log. p. 406. B. edit. Paris. in eadem re habetur *συμβουλικῆς*. ubi in marg. *Συμβουλιακῆς*. Cedren. p. 493. A. Zonar. p. 133. A. edit. Paris. item Sym. Log. hic etiam, ut noster. Nostram lectionem non puto falsam, quamvis *Σιβυλλιακῆς* probari possit ex Cont. p. 22. C. D. edit. Paris. et aliis annotatis. Sic *συμβολαιωσάμενος* noster posuit infra f. 52. [23, 7.]

Pag. 22, 5. *κλήσις*] Ita scriptum sine articulo.

Ibid. 6. Cont. p. 23. B. C. Cedren. p. 493. C. edit. Paris. Zon. p. 133. C. edit. Paris. Sym. Log. p. 407. A. edit. Paris.

Ibid. 11. *ὡσαύτως δὲ*] Imperfecta oratio, nisi aliquod verbum ex superioribus *ἀπὸ κοινοῦ* sumatur, ut feci in versione.

Ibid. 13. Cont. p. 23. C. Cedr. p. 493. C. Zon. p. 134. C. edit. Paris. et iisdem quibus noster verbis Sym. Log. p. 406. C. edit. Paris.

Ibid. 14. *ὄμως*] In contrarium posuit auctor hanc particulam, ut alia quaedam.

Cont. p. 22. B. C. et 23. C. D. Cedr. p. 492. D. edit. Paris. Papias est nomen officii, custodem palatii significans.

Ibid. 16. Cont. p. 22. C. edit. Paris. init.

Cedren. p. 492. D. Zonar. p. 133. C. D. edit. Paris.

Ibid. 19. *Περὶ γούν — εὖς. κατηδάφισεν*] Cont. p. 23. C. Cedr. p. 493. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 23. D. Cedr. l. c. Zonar. p. 133. D. edit. Paris.

Pag. 23, 4. Scriptum *ἐπαισθημένον*. supra [21, 17.] recte cum augmento.

Pag. 23, 4. Cont. p. 23. in fine. Cedr. p. 495. D. edit. Paris. Zon. p. 133. edit. Paris. in fine.

Ibid. 5. Cont. p. 24. edit. Paris. lin. 1. δεινὸν ἐνσείων.

Ibid. 6. Zonar. l. c. τὴν ὀργὴν ὑπεδήλου τῇ κινήσει τῆς χειρός.

Ibid. 8. Scriptum προσεδρεύων. notatum in marg. de emend.

Contin. p. 24. A. ἀλλά τις τῶν προκοίτων etc. ut et Cedren. p. 494. A. edit. Paris. de eodem Zon. p. 134. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 24. A. edit. Paris. ἐκ τῶν φοινικῶν (sive φοινικικῶν) φωρασάμενος ὑποδημάτων. et Cedr. p. 494. A. edit. Paris.

Scriptum πεδήλων. monuit Reinesius de emendatione in margine.

Ibid. 12. ἄφιξιν] Male posuit hanc vocem in contrarium auctor, ut supra ἀπόλωλε pro ἀπώλεσε et inferius διαπεφόνηκεν.

Ibid. 14. Zon. p. 134. A. edit. Paris.

Ibid. 15. προφασίς. — ἐδοξάζετο] Contin. p. 24. A. Cedr. p. 494. A. B. edit. Paris.

Ibid. 17. ταύτας] Ita scriptum. ταῦτα.

Ibid. 20. Apparet hinc ex parte, quodnam caniclii officium fuerit.

Ibid. 22. Cedren. p. 494. B. edit. Paris. Insolite loquitur, ut plerumque.

Pag. 24, 2. Cedren. l. c.

Ibid. 5. Cont. p. 24. B. init. Zonar. p. 134. B. Sym. Log. p. 411. B. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 24. B. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Zon. p. 134. B. edit. Paris. Cont. p. 24. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 24. B. edit. Paris. ἕθος ἦν τῷ κλήρῳ etc. vid. Cedr. p. 494. B. C. edit. Paris.

Ibid. 15. 16. Zon. p. 134. B. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 24. C. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Zon. p. 134. C. edit. Paris.

Ibid. 20. τόλμα] Ita sine art. ἡ, qui videtur absorptus a praec. μῆ. Sic paulo ante ἄν excidisse videtur propter praec. παρέθην.

Ibid. 22. ἐναντομ. i. e. in unum currentes, euntes. Reinesius. Cont. p. 24. C. edit. Paris. εἰσπηδήσαντες ἀθρόως.

Cedr. p. 494. D. edit. Paris. τὸν τοῦ κλήρου ἕξαρχον vocat, Cont. p. 24. C. edit. Paris. τὸν τοῦ κλήρου ἑπαρχον.

Pag. 25, 1. 2. Contin. p. 24. C. D. Cedr. p. 494. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cedr. p. 494. D. edit. Paris.

Ibid. 8. 9. Cont. p. 24. D. edit. Paris.

Pag. 25, 10. Cont. l. c. Cedr. p. 494. edit. Paris. in fine, ut noster fere.

Ibid. 11. Cum scriptum esset περιτυχόν, Reinesius annotavit γρ. περιτυχών.

Ibid. 12. ἐξαποροῶν] i. e. penitus desperans. Reinesius. Immo, inquam, penitus destitutus.

Ibid. 13. ὅμως] Abutitur hac particula in contrarium hic etiam, ponens pro ἀλλά.

καταφανῆς γενόμενος] Est soloecismus. si scribatur καταφανῆ γενόμενον, recte habet.

Ibid. 14. 15. Cont. p. 24. D. edit. Paris.

Ibid. 16. ἤς] Ita scriptum, ut referatur ad τομῆς; ut ad avertendum ictum non tantum crucem adhibuerit, sed et Giganteum illum hominem allocutus fuerit. habent hic vocem χάριτος et alii, sed aliter. Cont. p. 25. A. edit. Paris. ὄρκω τῆς ἐνοικουσης χάριτος ἐν τῷ ναῷ, uti et Cedr. p. 495. A. edit. Paris. quasi per gratiam templo inhabitantem obsecraverit.

Ibid. 17. Mire noster haec ut pleraque. alii planius, ut Cont. p. 25. A. edit. Paris. εὐμεγέθη καὶ γιγαντιαῖον. Cedr. p. 495. A. edit. Paris. ἓνα τινὰ γιγαντιαῖον.

Ibid. 19. Ita scriptum, cum deberet ἀντειπόντος.

Ibid. 20. Καὶ εὐθ. — διέσπασεν] Contin. p. 25. A. Cedr. p. 495. A. B. edit. Paris. Zon. p. 134. D. edit. Paris.

Pag. 26, 1. Κατ' αὐτήν — διαπεφ.] Cont. p. 25. in fine. Sym. Log. p. 411. B. Cedr. p. 495. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Ita scriptum. Reinesius annotat γρ. διαπεφόνηκεν.

Ibid. 11. Ita scriptum, cum deberet εἰργάσαντο.

Contin. lib. II. init. Cedren. p. 496. C. Zonar. p. 134. D. edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. lib. II. init. Zon. p. 135. A. Cedr. p. 495. C. Sym. Log. 411. C. D. edit. Paris.

Scriptum αὐτῷ ἐνί. Notavit Reinesius γρ. αὐτὸ ἐνί. Recte quod ad αὐτὸ attinet, pessime ἐνί. ἐνὶ bene habet.

Ibid. 15. Ita scriptum. Reinesius annotavit Σαββατίῳ. Zonar. p. 135. et Cedren. p. 395. C. edit. Paris. Συμβατίῳ Cont. lib. II. init.

Ibid. 17. Cedr. πρὸς τὴν πρώτην καλουμένην νῆσον. Reinesius. Et apud nostrum mallet πρὸς.

Pag. 27, 2. Ita et Continuator Const. Porphyr. p. 18. B. V. 69 edit. Paris. negat profiteri voluisse fidem. Sym. autem Log. p. 402. B. edit. Paris. professum dicit, uti et Georgius Monachus initio.

Ibid. 8. Cont. p. 20. B. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. l. c. Sym. Log. p. 403. D. Georg. Mon. p. 501. B. edit. Paris.

Pag. 27, 12. χρόνους pro annis, quod inconsiderate negat Ritterhusius notis ad Pythagoram Malchi p. 22. Reinesius. Sic Eustathius de Ismen. lib. 6. p. 126. edit. Paris. Vide et Notas ad Lex. Gr. Suidas Γάιος, μετὰ δύο χρόνους ἕκστὰς τῆς ἀνδροπίνης φύσεως etc. Olearius aut Bosius. Sed haec protrita, et nihil notius.

Ibid. 13. Saulis exemplum, ut noster quidem ponit, parum huc quadrat. explicatius et aptius id ponit Georg. Monachus initio.

Ibid. 15. Inepta haec et intempestiva est parenthesis de conditu Byzantii, ut aliae plures in sequentibus. Fortasse ex margine. Cum interim non alienae videantur ab Auctoris huius ingenio. Est autem in hac ambiguitas. Nam potest claudi etiam post *multi*. Atque hoc pacto philosophos etiam et rhetoras accersivisset. Ceterum in Graeco nullibi sunt posita signa parentheseos.

Ibid. 19. Cont. p. 21. A. edit. Paris.

Ibid. 21. ὄν — φιλοφρον.] Cedren. p. 490. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Zon. p. 131. edit. Paris. in fine, seq.

Pag. 28, 2. ὡς δῆθ. — τὰ ἐκ. θρησκευέμ.] Planius haec Continuator Const. Porph. p. 19. D. et 20. A. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Λοιμοί τε — π. χρόν. διήρηκ.] Sym. Log. p. 404. B. edit. Paris.

Ibid. 11. καὶ τούτοις] Mallem καὶ τούτων.

ἔγχρονίζων] Ita scriptum. puto auctorem scripsisse ἔγχρων-
νίζων.

Ibid. 13. ἀλλὰ καὶ — οὐκ ἔληγεν. Cont. p. 13. B.

ἔτι] Ita scriptum. puto εἰς τι.

Ibid. 17. Ita scriptum. Bosius descripserat *εὐπεράτατον*, quod nihil est. Quare Reinesius annotavit in eius marg. γρ. *εὐ-
πορώτατον*. Quod cum contrarium sensum praebeat eorum quae debet dicere auctor, uti et Ms. lectio, tanto peius est, quia temere et frustra fit mutatio. Nihil mutandum. sensus bonus, ut in versione.

Ibid. 19. Loquitur inepte et imperfecte. hoc vult, Leonis parentes cum essent partim Assyrii partim Armenii, suos parentes interfecisse etc.

Ibid. 20. γρ. ἀναφρεις ἀντὶ τῶν ἰδίων vel ἐπὶ τῶν ἰδ. Reinesius. Plane et intempestivae et ineptae coniecturae in loco sano.

δὲ — αὐτούς τε μαιφονησ.] Cont. init. lib. I. Georg. Mon. p. 502. 503. edit. Paris.

caede se contaminaverant. Nam parentes suos occiderant.

Ibid. 21. χωρίοις] Ita scriptum. mallem ὁρίοις.

Ibid. 22. Sym. Log. p. 402. A. edit. Paris.

Pag. 29, 1. Parenthesis eiusdem farinae cum superiore de Byzantio.

Nota *Reinesii*. Armenum quendam urbe Thessalia oriundum cum Iasone ad Colchos navigasse tradit Strabo lib. XI. Sed ab eo Armeniam denominatam incogitanter scribit auctor. ita tamen et alii quos tunc nondum potuit Reinesius videre. Meus Chronogr. Graecus Ms. genus Leonis Armeni a posteris filiorum Sennacherio qui interempto patre in terram Ararat vel in Har-mini i. e. in montana Minyadis profugerant. de quibus 4. Reg. 19. 37. — (duae aut tres voces detritae legi nequeunt.)

Ibid. 3. Ita scriptum. Reinesius tamen γρ. ἐπικεκρατήκει. praeter necessitatem.

Pag. 30, 1. Sym. Log. p. 113. edit. Paris. habet *σιτῶ*. Georg. Mon. *σιτῶ*. p. 510. edit. Paris.

παρ' ἐλπίδα — μὴ τοῦτ. ἀνεπτ.] Contin. lib. II. in init. Cedr. p. 495. D. edit. Paris.

Ibid. 4. Debuit dicere *παρατυχόντες*.

Ibid. 7. i. e. qui erat *λογοθέτης τοῦ δρόμου*.

Ibid. 10. Cont. p. 27. A. Cedr. p. 495. D. edit. Paris. in fine *πρὸς τὸν μέγαν τῆς ἀγίας σοφίας ναόν*.

Pag. 31, 2. Cont. p. 30. A. edit. Paris. Cedr. l. c.

Ibid. 3. *praesagiis*] Ut monachi illius in Philomelio, de quo in init. lib. I.

Ibid. 4. Cont. p. 30. A. edit. Paris. *τὴν τοῦ Ἀθιγγάνου μάντεως φωνήν*. Vid. p. 135. C. D. Cont. Theophanis p. 29. A. edit. Paris. *τῶν Ἀθιγγάνων τις γνωστός καὶ οὐκ εἰς τῶ στρατηγῶ* etc. Ineptissime loquitur et intricate, quasi Athingano alicui praedictum fuerit a vate quodam; cum vates fuerit Athinganus et praedixerit praefecto, ut constat ex iis quos adduxi. solet autem res etiam leves tenuesque mire involvere verbis insolentibus et eorum structura, ut scilicet lectores *magis admirentur amentque*, *inversis quae sub verbis latitantia cernunt*.

τῶ] Ita scriptum, cum deberet potius *τό*.

Ibid. 5. Ita scriptum sine augmento. lego *στρατηλάτη*.

Ibid. 7. Cedr. p. 497. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 29. A. B. Cedr. p. 497. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 29. B. Cedr. p. 497. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 29. B. Cedr. p. 497. B. C. Zon. p. 135. D. edit. Paris., qui tantum de Michaelē loquitur.

Pag. 32, 1. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. C. Cedr. p. 499. B. p. 500. A. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 33. D. Cedr. p. 500. A. edit. Paris.

Ibid. 4. Cont. p. 33. D. Cedr. p. 500. A. edit. Paris.

Ita scriptum. potius *διαπαντός*.

Ibid. 6. Cont. p. 27. C. et praecipue 34. A. Cedr. p. 496. B. et praecipue 500. B. Zon. p. 135. C. edit. Paris.

- Pag. 32, 7. Cont. p. 34. A. Cedr. p. 500. B. edit. Paris.
 Ibid. 9. Cont. p. 34. A. Cedr. p. 500. B. edit. Paris.
 Ibid. 10. καὶ τῶν β. — τ. π. πενήρ.] Cont. p. 32. in fine
 et praecipue 34. B. Cedr. p. 499. B. et 500. B. Zon. p. 136. D.
 edit. Paris.
 Ibid. 12. Cont. p. 34. B. Cedr. p. 500. C. edit. Paris.
 Ibid. 15. Cont. p. 34. D. Cedr. p. 500. D. edit. Paris.
 Ibid. 22. 28. Cont. p. 34. D. Cedr. p. 500. D. Zon. p. 137. A.
 edit. Paris.
 Pag. 33, 3. ὥστε — κ. χ. καταλήτς.] Cont. p. 35. A. Cedr.
 p. 500. in fine. Zon. p. 136. C. edit. Paris.
 Ibid. 5. 6. Loquitur perverse.
 Ibid. 7. Cedr. p. 501. A. edit. Paris.
 Ibid. 10. Cont. p. 35. A. B. edit. Paris. *συμμαχίαν*.
 Ibid. 12. ἀναδ. — Α. Ιώβ] Cont. p. 35. C., ubi *Ιακώβ*
 pro *Ιώβ*, Cedr. p. 501. B., ubi *Ιώβ*. Zon. p. 136. D. edit. Paris.
 ubi *Ιώβ*.
 Ibid. 13. *Αγαρ*. — *Αρμενίων*] Cont. p. 35. C. Cedr. p.
 501. B. edit. Paris.
 Ibid. 18. Cedr. p. 501. B. edit. Paris.
 Ibid. 19. Contin. p. 36. C. et 37. edit. Paris. plene et co-
 piose.
 Ibid. 20. Ita scriptum. fort. ὑπὸ χεῖρα aut ἀπὸ χειρός.
 Contin. p. 37. C. p. 38. B. Cedren. p. 503. B. C. D. Zonar.
 p. 137. C.
 Ibid. 21. Cont. p. 38. B. Cedr. p. 502. D. edit. Paris.
 Pag. 34, 2. Cont. p. 38. A. Cedr. p. 503. A. et 505. Zon.
 p. 138. A. edit. Paris.
 Ibid. 3. Cont. p. 28. edit. Paris.
 Ibid. 5. Zon. p. 137. D. edit. Paris.
 Ibid. 7. Sym. Log. p. 412. D. edit. Paris. Sed tempestate
 dispersam dicit classem Cont. p. 38. C. edit. Paris. ignem autem
 adhibuisse Thomam, uti et Cedr. p. 503. C. et 504. B. edit. Paris.
 V. 70 Post amissam primam classem, altera combusta *σκεναστῶ πυρί*.
 Cedr. p. 505. A. Zon. p. 138. A. edit. Paris. ubi *ὕγρῳ πυρί*.
 [ὁ βασιλικὸς πυρφόρος στρατός Cont. p. 40. D.]
 Ibid. 9. Ita scriptum. lego *ἀνευρεθείσης*. Quamvis vix
 dubitem auctorem scripsisse *ἀναιρεθείσης*, ut fatali quadam per-
 versitate contrarium eius quod vult dixerit, nempe scientiam
 illam dudum deperditam tunc sublatam fuisse et abolitam; quod
 non potuit velle dixisse, cum per illum ignem combustae tunc
 fuerint naves hostiles. — Expressi *ἀνευρεθείσης*, cum id vo-
 luisse videatur ponere auctor necessario. Videtur autem haec
 tradere contra historiae fidem. nam ignis iste bellicus, qui Grae-
 cus dicitur, praeparatus ab isto Callinico fuit sub Constantino
 Pogonato, nempe sesquiseculo ante Michaellem istum. Videatur

Zonaras lib. XIV. num. 20. videtur autem cognitus fuisse etiam ante ipsum Const. Pogon. itidem non multo minus quam ante sesquiseculum aliud, nempe sub Iustiniano, aut etiam ante eum: nam memini me de igne illo legere apud Malelam.

Pag. 34, 11. *παρηρησιασάμενος*] Hoc verbo hic vix opus erat. Sed mirum quod Cedr. p. 502. B. edit. Paris. eodem verbo utitur *σχέσει* in re ex parte simili, nempe de Gregorio, qui ad Thomam transierat, cum Michaelem *audacius loquendo* offendisset. Et suspicari licet utrumque eundem auctorem legisse, nostrumque oblivione quadam confuse cogitasse.

Ibid. 14. Negligit transitiones et connexiones hic auctor saepe.

Ibid. 16. De hoc cometa videor ad eundem modum legisse scriptum in Tomo illo ubi Theophanes habetur. [in Leonis gramm. chronographia p. 446. B.]

Ibid. 19. Graeca vere sunt portentosa, uti et mox de Thoma monstrose loquitur.

Ibid. 20. Consideretur autem iudicium et memoria hominis, qui cum dixisset cometam portendisse rebellionem Thomae, mago [?] illo enarrato, portendisse ait Acephalorum haeresin aut Thomam. Ita in fine lib. I. cum dixisset Leonem contra percussores se defendisse catena thuribuli aut secundum alios signo crucis, mox affirmat eum concisum fuisse crucis signum tenentem, oblitus catenae suae.

Pag. 35, 1. Graeca sunt intolerabilia. Videtur autem hic etiam contrarium eius quod volebat dixisse, et *κεκτημένων* passive, ut sit, *quos ipse habuit*.

Ibid. 3. *cuius*] Id sonat οὔ. sed lingua corrupta potest etiam pro *eius* sumi.

Cedr. p. 505. A. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Tantum de Olbiano et Catacyla dictum, quod sciam.

Ibid. 7. Cont. p. 32. in fine et p. seq. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. D. ubi barbarus ut supra. Sed Sym. Log. p. 412. D. edit. Paris. *Ῥωμαῖος γὰρ ἦν καὶ ἀφανής.*

μουλτίων] Α μουλτος, tumultus.

Ibid. 15. Cedr. p. 499. C. Cont. p. 33. A. edit. Paris.

Ibid. 16. Sym. Log. p. 412. D. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris. Sed Cont. p. 33. A. *πρὸς τοὺς ἐξ Ἀγαρ*, et Cedr. p. 499. C. edit. Paris. *πρὸς Ἀγαρηνοὺς.*

Ibid. 18. Cont. p. 33. A. Cedr. p. 499. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. Zon. p. 136. edit. Paris. in fine. Sym. Log. p. 412. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris.

Ibid. 20. *Οὗτος δὲ — βας. ἔστερ.*] Nempe Constantinus verus. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

- Pag. 36, 2. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.
 Ibid. 6. Cont. p. 33. B. Zon. p. 137. A. edit. Paris.
 Ibid. 7. Cont. p. 33. C. edit. Paris.
 Ibid. 13. Cont. p. 33. C. Cedr. p. 501. C. edit. Paris.
 Ibid. 18. Cedr. p. 501. C. edit. Paris. ubi ἀδείας τυχών.
 Ibid. 21. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. C. Cedr. p. 499.
 500. A. edit. Paris.
 Pag. 37, 2. Alii addunt etiam imperatoriam classem, ut
 Cedr. p. 501. C. et Zon. p. 137. et Cont. p. 35. edit. Paris. in
 fine, ubi apud istum τοῦ θεματικοῦ.
 Ibid. 3. Cont. p. 35. edit. Paris. in fine.
 Ibid. 5. Cedr. p. 501. C. edit. Paris.
 Non apparet quo respiciat αὐτόν.
 Cont. p. 36. A. edit. Paris.
 Ibid. 7. Cont. p. 36. A. Cedr. p. 501. D. edit. Paris.
 Ibid. 9. δαιμόνων δὲ — Θρ. κατηκόους αὐτῶ] Cont. p. 36.
 B. C. Cedr. p. 501. D. edit. Paris.
 Ibid. 16. ψευδωνύμῳ] Et hic contrarium eius quod vult
 dicit: nam non pater, sed filius adoptivus fuit ψευδώνυμος.
 Ibid. 21. Cum ponat δὲ, sequentia ei non accommodat.
 Καίτοι τοῦ βασ. — β. πίστεις λαβ.] Cont. p. 36. C. D. Cedr.
 p. 502. A. edit. Paris.
 Ibid. 22. Ita scriptum per εἰ. oportebat περιήγγειλεν aut
 περιηγγέλη, ac tunc φήμη.
 Pag. 38, 3. Cont. p. 36. D. Cedr. p. 502. A. edit. Paris.
 Ibid. 5. πρὸς τὴν π. ὑπ. — πολ. ταῖς ναυσί.] Cont. p. 36. D.
 Cedr. p. 502. A. B. edit. Paris.
 Ibid. 8. βραχὺν χρόνον] Ita recte Ms. tamen nescio quis in
 margine Bosiani apogr. annotavit leg. χρόνων.
 Ibid. 9. Alieno haec loco de igne.
 Ibid. 10. Cont. p. 36. D. p. 37. A. Cedr. p. 502. D. Zon.
 p. 137. B. edit. Paris.
 Ibid. 12. Γρηγόριον — μυρ. ἀνδρῶν] Cont. p. 37. A. B.
 Cedr. p. 502. B. C. edit. Paris.
 Ibid. 16. 17. Cont. p. 37. B. C. Cedr. p. 502. C. edit. Paris.
 Ibid. 18. κατ' αὐτόν] Aut excidit τὸν καιρὸν sive χρόνον,
 aut subintelligendum, aut legendum αὐτό.
 Ibid. 19. Requiretetur συνελθόντων: sed pro hoc illud po-
 suisse videtur ipse auctor, aliorum etiam exemplo, qui talem syn-
 taxin ἀσύστατον fecere.
 Ibid. 20. Cont. p. 37. B. ita: ἐν τῷ πρὸς Βλαχέρναις κόλπῳ,
 uti Cedr. p. 502. C. edit. Paris.
 Ibid. 21. Cont. p. 37. C. edit. Paris.
 Pag. 39, 1. ἐπίσταται] Non aliter scriptum, cum deberet
 ἐπίσταται.

Pag. 39, 1. ἐπὶ δ. τ. πρ. — φανλότητα τάξ. ἑλληνθ.] Cont. p. 37. C. D. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. edit. Paris.

Ibid. 4. φανλότητα] Non aliter scriptum.

Ibid. 5. Absurde, quasi aliquis ex temulentia Indus fieret. Itaque transposui. Si legatur δοκεῖ pro δοκεῖν, erit: turpi facie ex vinolentia ut videtur, ab India oriundus, sed tunc sequens Infinitivus in participium mutandus.

Ibid. 8. ἐπεὶ δ. τ. ἔλπ. — οἰκοῦντας Βοόσπ.] Cont. p. 37. D. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. C. edit. Paris.

Ibid. 9. τῶν] Ita scriptum. debebat potius τὸν aut τὸν τῶν, ut Cont. p. 37. D. ἔνθα δὴ καὶ τὸ τῶν σεβασμίων Αναργύρων τέμμενος, uti et Cedr. p. 502. D. et Zon. p. 137. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Βοόσπορον] Ita omnino per duplex omicron. μετὰ] Ita scriptum, cum debuisset potius κατά.

Ibid. 10. 11. I. e. bellum conflatur, molitur, quasi nunc id faciat, nec dudum fecerit. Itaque posui *instaurat*. Nam iste saepe nescit quid loquatur.

Ibid. 14. ὄθεν δ. κ. ὁ βασ. — σημεῖον πήγνυσι] Cont. p. 38. A. Cedr. p. 503. A. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 38. edit. Paris. Cedr. l. c.

Ibid. 21. Cont. p. 38. D.

Pag. 40, 1. Cont. p. 39. A. edit. Paris.

Ibid. 2. 3. Cont. p. 38. C. Cedr. p. 503. 504. B. edit. Paris.

Eadem plus semel narrat et diversa confundit hic et in antecedentibus et sequentibus, sine connexionibus et transitionibus.

Forte κυκλῶν, aut δὲ ante πνεύσαντι.

Ibid. 7. ἤδη δὲ τοῦ ἡλ. — κατασ. τὸ τ. οἰόμενος] i. e. ἤδη δὲ τοῦ ἔαρος ἐπιλάμποντος, ut Cont. p. 39. B. et Cedr. p. 503. D. Zon. p. 137. C. edit. Paris. i. e. vere aut aestate ineunte. Sed considerentur transitiones et connexiones hominis.

Ibid. 9. Cont. p. 39. B. edit. Paris. κατ' ἐκεῖνο γοῦν πάλιν ἦει τὸ μέρος — ἦ καὶ πρότερον, τὸν κόλπον τῶν Βλαχερνῶν.

Ibid. 13. Cont. p. 39. B. C. Cedr. p. 504. A. edit. Paris.

Ibid. 14. οὐ πείθει — κατά κρ. νικῶ] Cont. p. 39. C. D. Cedr. p. 504. A. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedren. p. 504. B. edit. Paris. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 39. edit. Paris. in fine.

Ibid. 19. Cont. p. 39. D. Cedr. p. 504. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 40. A. Cedr. p. 504. B. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scriptum. Alias dicunt κατά νότου, et ita Cont. p. 40. A. in hac re. Nec non Cedr. p. 504. C. edit. Paris.

Cont. p. 40. C. Cedr. p. 504. D. edit. Paris.

Pag. 41, 4. πλαστοῖς] Scil. ἐπιστέλλων, ut Cont. p. 40. C. et Cedr. p. 504. D.

Ibid. 5. Zon. p. 138. A. edit. Paris.

Pag. 41, 6. Cont. p. 40. C. Cedr. p. 504. D. edit. Paris.

δὴ τὰ] Ita scriptum, cum oporteret τὰ σιταγωγὰ πλοῖα aut τὰ πλοῖα τὰ σιταγωγά.

V. 71 Ibid. 8. Zon. p. 138. A. edit. Paris. κατὰ τὰς Βυρίδας. Cedr. p. 504. D. ubi τῷ χωρίῳ τῶν Βηρίδων προσορμίζεται. Cont. p. 40. D. edit. Paris. τῷ τῶν Βυρίδων κατὰ Θράκην λιμένι προσορμίζονται. debet autem apud nostrum subaudiri αἱ ναῦς aut νῆες, per synonymiam a superiore πλοῖα, propter αὐται: alias est solecismus.

Ibid. 10. Cont. p. 40. C. et Cedr. p. 504. edit. Paris. in fin.

Ibid. 11. Ita scriptum, cum oporteret προσβάλλειν aut προσβαλεῖν. factum id et lib. I. alicubi.

Ibid. 12. Cont. p. 40. D. edit. Paris.

Ibid. 14. ὀλοκαυτοῦσιν] Scil. τῷ σκευαστῷ πυρὶ, Cedr. p. 505. A. edit. Paris. sive ὕγρα πυρὶ Zon. p. 138. A. edit. Paris.

Ibid. 17. Ακ. δὲ Μορδ. — αἰτεῖται αὐτῷ] Cont. p. 41. A. Cedr. p. 505. B. Zon. p. 138. B. edit. Paris. Solus Georg. Mon. ipsum Michaellem auxilia Bulgarorum petiisse p. 513. B. Perverse nunc etiam loquitur, αἰτεῖται συμμαχεῖν αὐτῷ, petit ut ei auxiliaris fiat. Illum dicit petiisse, qui ipse ultro offerebat.

Ibid. 20. Cont. p. 41. B. Cedr. p. 505. C. Zon. p. 138. B. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Cont. p. 41. B. Cedr. p. 505. C. edit. Paris.

Pag. 42, 6. Cont. p. 41. B. C. itidem κατὰ τὸν Κηδούκτου κῶρον οὕτω καλούμενον. et ita Cedr. etiam p. 505. edit. Paris. ubi in versione Cedoctus. Zon. p. 138. B. edit. Paris. κατὰ τὰ Κηδούκτου, ubi itidem versio Cedoctum.

Ibid. 9. ὄθεν — β. προσχωρεῖ] Cont. p. 43. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 41. D. Cedr. p. 505. D. Zon. p. 138. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 41. D. ἠττᾶται ἰσχυρῶς. Cedr. p. 505. edit. Paris. in fine et p. seq. init. ubi ἠττᾶται κατὰ κράτος.

Ibid. 13. cremantur] In Graeco est πυρπολοῦνται, quod apud eos qui serio loquuntur, de agris et regionibus igne vastandis solet usurpari. Sed nec crematos aut combustos fuisse victos verosimile est: aliud ergo fortasse voluit dicere.

Ibid. 14. οἱ δὲ π. — τ. ε. ὑποστρέφουσιν] Cont. p. 42. A. Cedr. p. 506. A. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 43. B. κατὰ τι πεδῖλον, Διάβασιν οὕτω καλούμενον, ut et Cedr. p. 506. B. edit. Paris.

Aut καὶ delendum, aut aliquod participium, ut ἀγαγὼν aut simile, excidit.

Ibid. 20. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

Ibid. 22. 23. Cont. p. 42. B. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

Pag. 43, 1. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Pag. 43, 1. Cont. p. 42. B. C. et Cedr. p. 506. B. edit. Paris. ubi ἀξιόλογον συστήσας στρατόν. Sed noster suo more hic etiam contrarium dicit eius quod videtur voluisse: nam debuisset fortasse οὐκ εὐαρίθμητον dicere. Cedr. p. 505. D. coniungit οὐκ εὐαρίθμητον πλείστον et ἀξιόλογον, non de hac re tamen. Etiam σχεδιάζειν incommode adhibuit, quasi subito, ex tempore atque tumultuarie id fecisset.

Ibid. 5. Cont. p. 43. C.

σχηματίζ. — οἶός τε γεγινώς] Cont. p. 43. C. Cedr. p. 506. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 43. A. ubi Ἀδριανούπολιν, Cedr. p. 506. in fine. Zon. p. 138. D. ubi Ἀδριανούπολιν. ut et apud Cedr. Georg. Mon. p. 513. A. edit. Paris. ubi Ἀδριανούπολιν.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 43. B. Cedr. p. 507. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Ita scriptum, mallet *διήθρει*, cum videret. Illud autem potest utcumque significare *articulatim quasi separaret*. sed tale quid minus huc quadrat.

Ibid. 16. ἐπάνθανον] Ita omnino scriptum.

Ibid. 17. ὁ δὲ βασ. — τοῦ τυρ. διέγνω] Cont. p. 43. B. Cedr. p. 507. A. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Quasi hoc melius sit quam longa fame necari. λιμῶ δ' οἴκτιστον θανέειν inquit Homerus, et res ipsa clamat. Altera ratio, quam et alii afferunt, est egregia, ne hostes in nostram perniciem erudiamus.

Ibid. 22. ὥστε πρῶτον — τῆς πόλεως] Cont. p. 43. C. Cedr. p. 507. A. B. edit. Paris.

Pag. 44, 2. τῆν] Ita scriptum, non τόν.

Ibid. 4. Cont. p. 43. D. Cedr. p. 507. B. edit. Paris.

καὶ τέλ. — ἀνωμ. τῶ βασιλεῖ] Cont. p. 43. C. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Ita scriptum. Alias tali occasione usitatum in genit. ut κατὰ τοῦ ἐδάφους.

Ibid. 8. καὶ συγγνώμης] Connexiones languidae vix sensibiles.

Ἀναστ. τῶ ψευδ. — ἐπειλ. πολίσματος] Cont. p. 43. D. Cedr. p. 506. edit. Paris.

Ibid. 9. Cedr. p. 507. B. Cont. p. 43. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Non apparet quid sibi velit ἐν αὐτοῖς.

Ibid. 12. Cont. p. 43. D. Cedr. p. 507. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Scriptum ὑποσχόμενος vitiose. Iste autem nominativus et antecedentes duo pro genitivis, constructione absoluta. Ut bis in superioribus.

Ibid. 14. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Cedr. p. 507. Zon. p. 138. D. Georg. Mon. p. 513. B. edit. Paris.

Pag. 44, 16. Cont. p. 44. A. edit. Paris. ἐπὶ ὄνου pro ἐπὶ κοντοῦ. Cedr. etiam ὄνω ἐπικαθίσας, p. 507. C. Zon. item p. 138. D. ὄνω ἐπιβιάσας. Nec tamen κοντοῦ in ὄνω mutandum puto. Nam et Sym. Log. p. 413. A. edit. Paris. ἀκρωτηριάσας τε αὐτὸν χεῖρας καὶ πόδας, εἶτα καὶ ἀνασκολοπίσας palo affigens, et ita etiam Georg. Mon. p. 513. C. edit. Paris.

Ibid. 17. 18. Cont. p. 44. A. iisdem fere verbis. Cedr. etiam p. 507. C. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. et Cedr. l. c. Zon. p. 139. edit. Paris. lin. prima.

Ibid. 22. Cont. p. 44. A. Zon. p. 139. A. Cedr. p. 507. D. edit. Paris.

Pag. 45, 1. Cont. p. 44. B. Cedr. p. 507. D. edit. Paris.

Ibid. 2. Cont. p. 44. D. Zon. p. 139. A. ubi Βιζύης. Cedr. p. 507. B. D. ubi itidem Βιζύης, uti et p. 506. edit. Paris. in fine.

Ibid. 4. Cedr. p. 508. edit. Paris. initio.

Ibid. 6. Cont. p. 44. in fine. Zon. p. 139. A. Cedr. p. 508. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Posuit auctor ἦν pro ταύτην.

Ibid. 11. Cont. p. 45. A. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Homo mirificus. Id quidem vel sutores coniectura assequi poterunt, si hostis intraverit obsessam urbem, urbanos victos videri.

Ἡράκλεια — ἐπιτελ. ἀμίλλησιν] Cont. p. 45. A. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. B. edit. Paris.

Ibid. 21. οὐδὲν ἀνήκ. — τὰς χεῖρ. λέναι] Cont. p. 45. A. B. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. B. edit. Paris.

Pag. 46, 3. ἐπὶ χρόνω — περικαμπ. ναυσί] Cont. p. 46. B. C. Zon. p. 139. B. C. D. Cedr. p. 508. edit. Paris.

Ibid. 7. Καὶ πρὸς — καὶ εὐόπλ. στ. εὐτρέπ.] Zon. p. 139. C. Cedr. p. 508. D. edit. Paris.

Est dux Agarenorum Hispanorum, qui et Απόχαψ. Syllaba illa terminalis additur ad distinguendos casus, ut in aliis. Απόχαψ apud Cont. p. 46. D. et Cedr. p. 508. D. apud Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris. vocatur Απόχατ, apud Zon. p. 139. D. Αχαψ.

Ibid. 11. ταύτην — τ. χ. ἐπαλινώστησεν] Cont. p. 47. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. p. 47. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 47. B. edit. Paris. τῷ ἀκρωτηρίῳ τῷ Χάρακι καλουμένῳ. et Cedr. p. 509. B. Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Legendum esset καταλίποιεν per simplex ἰ in antepenultima, propter sequens προσχωρήσειαν. Sed tales emendationes in accuratis et puris scriptoribus habent locum.

Pag. 46, 17. Οἱ δὲ πάντες — καὶ ὀλικ. ἐπυροπόλ.] Cont. p. 47. B. C. Cedr. p. 509. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris. haec ita: ὀρίσας τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν καταλιπεῖν τὰς ναῦς αὐτῶν καὶ τὴν χώραν ληΐζεσθαι. τοῦ δὲ στρατοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγγείρησιν ἀποικινήσαντος.

Ibid. 19. ταύταις] Scil. ταῖς ναυσί.

Ibid. 22. Sym. Log. p. 413. C. edit. Paris. iisdem fere verbis, ubi etiam recte ἀπορῥώξ. Cont. p. 47. C. edit. Paris. V. 72

Pag. 47, 2. ἐν ᾧ — ἀπορῥώξ] Cont. p. 47. A. ita: γῆ οὐκ ἄλλη ἢ ἡ θέουσα μέλι καὶ γάλα. Zon. p. 139. D. Cedr. p. 509. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Οἱ δὲ — δεῦρο χάραξ προσονομ.] Cont. p. 47. C. D. Cedr. p. 509. D. et iisdem quibus noster verbis Sym. Log. p. 413. C. Zon. p. 139. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Apud Sym. Log. l. c. male καὶ σκώλωψ πυκνὸς χάρακα περιέθεντο.

Ibid. 8. Sym. Log. l. c. habet hic ὄχυρώματα.

Ibid. 9. Cont. p. 47. D. edit. Paris. ubi Χάνδαξ. Sed nostro Chandax alius locus. Continuatori etiam mox: quare ibi priore loco legendum videtur Χάραξ. apud Sym. Log. l. c. recte Χάραξ, et Cedr. p. 509. C. edit. Paris.

Ibid. 10. μονάστης — ἀκολουθ. μοι] Cont. p. 48. C. Cedr. p. 510. B. edit. Paris. etiam iisdem verbis cum nostro Sym. Log. p. 413. D. edit. Paris.

Ibid. 14. Sym. Log. p. 413. D. edit. Paris. iisdem verbis.

Ibid. 16. Cont. p. 48. C. edit. Paris. καὶ ἠγεμῶν αὐτῆς ὁ Απόχαψ ἐγεγόνει.

Sym. Log. nostri fere verbis, nisi quod pro 29 habet 100 [immo 90]. quasi tunc etiam tot fuissent, ut olim cum essent ditissima regna. nugatur, quasi tunc etiam tam potens fuerit, ut Homeri tempore.

Ibid. 17. Incondite et imperfecte loquitur. Cont. p. 48. D. edit. Paris. clarius: μιᾶς ἔκτοτε μόνης παραμεινάσης ἀναλώτου καὶ ἀπαθοῦς, καὶ λόγῳ μὲν ὑπαταγείσης, τὰ ἑαυτῶν δὲ ἔθιμα καὶ τὸν χριστιανισμὸν φυλαττούσης ἀλώβητον.

Ibid. 18. Scriptum vitiose μηνάσης.

Hoc explicat Sym. Log. p. 413. edit. Paris. οἱ μέχρι τοῦ νῦν ὑπολόγοι κέκληνται.

ταύτη] Ita scriptum, non ταύτην.

Ibid. 19. ἐκόντων] Pro hoc συγκεχωρημένων Sym. Log. Per suum ἐκόντων non exprimit quod videtur voluisse. Itaque divinandum fuit quod voluerit. Nempe videntur se sponte dedisse, ea conditione ut liberum habeant exercitium religionis.

Ibid. 20. Illorum] In Graeco ὧν, i. e. quorum, quas est transitio et connexio, quales istius hominis solent esse, obscura.

Haec autem monent ceteri ordientes rebellionem Thomae, quos ibi annotavi in Graeco.

Pag. 47, 21. De his Apochapsidis posteris et iis quae dicit usque ad mentionem Cyrilli Gortynae Ep. nihil adhuc inveni.

Pag. 48, 4. Potius ϕ . valde negligens fuit circa $\bar{o}$ et $\bar{\omega}$ hic librarius.

Ita scriptum, forte pro *τεσσαράπηχς* cubitorum.

Ibid. 7. *ἐν ταύτῃ — χρῶμα τοῦ αἵματος*] Cont. p. 48. D. Sym. Log. p. 414. C. Zon. p. 139. edit. Paris. in fine, paucis. Cedr. p. 510. C. edit. Paris. paucis.

Ibid. 14. *ἐβδομάς*] Cont. p. 48. D. edit. Paris. *προσέτι μὴν αὐτόθι σοροὶ καὶ τάφοι ἀνεγέγερται ἄλλων τε πολλῶν τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τότε μαρτυρησάντων καὶ τῶν δέκα περιωνύμων μαρτύρων.* alii de his nihil, quos viderim. *αὐτῆς* refero ad insulam.

Ibid. 16. Sym. Log. p. 414. edit. Paris. initio, iisdem fere verbis.

Ibid. 18. Zon. p. 140. C. edit. Paris. Sym. Log. l. c. ubi *τῶν Κιβυρδαιωτῶν.* ita etiam Cont. Theophanis *Κιβυρδαιωτῶν* p. 49. D. Cedr. p. 511. A. edit. Paris. *Κιβυρδαιωτῶν.*

Ibid. 21. *ὀλοθρεῦσαι*] Ita scriptum per $\bar{o}$.

Cont. p. 49. in fine. Cedr. p. 511. A. edit. Paris.

Pag. 49, 2. Cont. p. 50. A. B. Cedr. p. 511. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Zon. p. 140. C. edit. Paris.

Ibid. 4. 5. Nominativi pro genitivis absolutis.

Ibid. 7. Scriptum vitio gemino *πειθέσθαι.* Est autem versus Homeri.

Ibid. 10. 11. Cedr. p. 511. C. Cont. p. 50. C. Zon. p. 140. C. edit. Paris.

Ibid. 11. *πεφροντικότες — ὑπτιάς. — κατευνασθ. — ὑπνώσαντες*] Rursus nominativi casus pro genitivis absolutis.

Ibid. 13. Sym. Log. p. 414. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 511. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 50. C. Cedr. p. 511. D. Zon. p. 140. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 50. D. Cedr. p. 511. C. D. edit. Paris.

Ita scriptum *λαβῶν.* lego *λαόν.* [immo v. Symeon Log. p. 414. B.]

Ibid. 20. Cont. p. 50. edit. Paris.

Pag. 50, 1. *ὃ τι Ὀροφᾶς*] Ita scriptum. forte auctor scripserat *ὄτῳ* Attice, quo pacto *Οροφᾶς* vocabitur ille vir. Sed puto auctorem scripsisse *ὄτινι Ὀροφᾶς.* Cont. p. 50. in fine: *οὗ τὸ ἐπώνυμον Ὀροφᾶς.* Cedr. p. 511. D. *τὸ ἐπώνυμον Οροφᾶς.* Sym. Log. p. 414. B. [*Ὀροφᾶς*]. Zon. p. 140. D. edit. Paris. *Ὀροφᾶς καλούμενος.*

Ibid. 3. Cont. p. 51. edit. Paris. initio.

Pag. 50, 6. *πολλάκις*] Scil. *νήσοις*, quae vox videtur excidisse. Cont. p. 51. A. edit. Paris. *τάς τε ἄλλας νήσους* etc. Zon. p. 140. D. *ἐπήει τὰς νήσους*.

Ibid. 7. Cedr. p. 511. edit. Paris. in fine.

Ibid. 9. ἦ] Ante hanc coniunct. subauditur *μᾶλλον*, ut non raro, et apud bonos scriptores. Quemadmodum et apud Cont. p. 28. A. edit. Paris. ubi de eodem *ἀγροικίαν καὶ ἀμαθίαν — συνανιούσας ἔχων — κατάλληλα μαθήματα — διδασκόμενος — οἷς πολλάκις — ἐφαίνετο σεμννόμενός τε καὶ καλλωπιζόμενος ἢ τῷ διαδήματι*. ubi recte interpres *magis sibi placere ac gloriari videbatur*.

Ibid. 10. Cont. p. 31. A. Sym. Log. p. 412. C. edit. Paris.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 54. C. Zon. p. 140. B. edit. Paris.

Cedr. p. 511. A. edit. Paris. *πατρός δὲ λέγεται Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, ὃν ἡ μήτηρ Εἰρήνη δικαίως διὰ τὰς σφετέρας ἀπετύφλωσεν ἀκολασίας*.

Ibid. 14. Cont. p. 31. B. Cedr. p. 498. C. edit. Paris. vid. eundem p. 521. D. Zon. p. 150. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedr. p. 498. C. edit. Paris. *κατὰ τὴν νῆσον τοῦ Ἀκρίτου*. alii aliter vocant. Cont. p. 31. C. edit. Paris. *καθ' ἣν ὁ Ἀκρίτας ἐγγειτονεῖ. τὸν δὲ μακαρίτην Εὐθύμιον* etc.

Loquitur monstrose. Graeca significant *comburare*, aut potius *incendisse*, aut potius *combussisse hunc putans sive existimans*. Sed saepe aliud quam vult dicit.

Ibid. 17. Zon. p. 136. A. edit. Paris. Cont. p. 31. B. edit. Paris.

Ibid. 18. *Theophilus*] Quomodo ergo huc pertinet eius commemoratio? nempe alii ita: Euthymium per Theophilum interfecit Michael. Cont. p. 31. C. edit. Paris. *τὸν δὲ μακαρίτην Εὐθύμιον διὰ Θεοφίλου τοῦ οἰκείου νιοῦ θανάτῳ παραδίδωσι, βουλεύροις τυπτόμενον ἀφειδῶς*. et Cedr. p. 498. C. iisdem verbis. Vid. Zon. p. 136. A. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita et Zon. p. 141. A. edit. Paris. — Cont. p. 52. B. edit. Paris. *μῆνας ὀκτὼ καὶ ἔτη — ἔννεα*. et Cedr. p. 513. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 52. C. edit. Paris. *τῷ δυσουρίας νοσήματι — ἐκ τῶν νεφρῶν λαβούσης τὴν ἀρχήν*. Vid. Sym. Log. p. 414. C. Georg. Mon. p. 513. D. Cedr. autem *δυσεντερίας* p. 513. A. et Zon. p. 141. A. edit. Paris.

Pag. 51. *Βασιλειῶν τρίτη*] Hae duae voces non habentur in V. 73 Ms. et sequentes quatuor in margine sunt scriptae. Libri secundi titulus integer in Ms. ad cuius exemplum hunc feci etc. Ita autem facit Titulum ut in S. Cod. *βασιλειῶν α', 1. Regum* etc.

Ibid. 1. Sym. Log. *συγκ'*. p. 414. D. Georg. Mon. 63. 26. p. 513. edit. Paris. in fine.

Pag. 51, 2. Cont. lib. III. init. Cedr. p. 513. B. edit. Paris.
Cont. lib. III. init. Cedr. p. 513. C. edit. Paris. *κατὰ τὴν
Μαγναύραν ἦτοι τὸ πενταπύργιον*. Zon. autem p. 141. B. edit.
Paris. *περὶ τὰ βασίλεια*.

σελλέντιον silentium, concio, oratio, quia solet imperari
silentium.

Ibid. 4. Cedr. p. 513. C. et Cont. p. 54. A. edit. Paris. aliis
verbis, sed eodem redeuntibus. Vid. Zon. p. 141. B. C. edit.
Paris.

Ibid. 9. Zon. p. 141. C. D. Cedr. p. 513. D. et Cont. p.
54. B. clarius: *εὐθύς οὖν νόμῳ τῷ πολιτικῷ χρῆσθαι τὸν ἔπαρχον
ἐγκελεύεται καὶ Ἀγε δὴ φησιν τούτους κατ' ἀξίαν ἀμείβου*.

Ibid. 10. Vid. Georg. Mon. p. 514. edit. Paris. in fine.

Pag. 52, 1. *χρησις*] Ita scriptum. possit etiam *χρίσις inun-*
ctio, quia ceteri *χριστὸν κυρίου*, ut verti. Illud est: *Cui usus*
imperii a Deo conceditur.

Ibid. 5. Cont. p. 68. C. Cedr. p. 524. A. B. Zon. p. 147. C.
edit. Paris. ubi *Αράβων*.

Ibid. 6. Cont. l. c. Cedr. p. 523. C. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. l. c. Zon. p. 147. C. Georg. Mon. p. 517. D.
Cedr. p. 523. C. edit. Paris.

τῶν] Ita scriptum. praestaret *τόν*. Valde negligens libra-
rius fuit circa *ο* et *ω*.

Ibid. 10. Cont. p. 68. D. Cedr. p. 523. D. Georg. Mon. p.
515. D. Zon. p. 147. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Scriptum *ἰν τοῦ*, ita, inquam, artic. in genitivo,
cum deberet *τόν* propter seq. *τούς*. alias, quia sequitur *ἐπέχρητο*,
debuisset *τῷ* — postea *τοῖς* etc.

Ibid. 13. *δι' ὧν*] Ita scriptum, cum potius deberet *δι' ὧ*.

Ibid. 18. *εἰ καὶ*] Negligit connexiones.

Ibid. 19. *Κὰν* abusive, ut saepius, quod alias efficeret ut
sequens significaret *rediissent*.

Pag. 53, 1. Monet de diversitate et Cont. p. 69. C. edit.
Paris. exponitque uti et noster p. 138. edit. Paris. [?]

Ibid. 9. 10. Imperfecta oratio, nisi legatur *ἐδυστύχησε καὶ
διενεμήθη*, aut deleatur δὲ post *ἐξείθιστο*.

Ibid. 12. Cont. p. 69. init. Sym. Log. p. 415. D. Cedr. p.
513. edit. Paris.

ἐν] Ita scriptum, et potest ferri. Sed mallet *ἀλλεπαλλή-*
λοις, ut apud Logothetam p. 415. de eadem re, *ὅθεν τοῖς ἀλλε-*
παλλήλοις πολέμοις τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης etc.

Ibid. 14. Cont. p. 69. A. edit. Paris. ita: *Ἐξέλιπον δὲ ἐκ
τῶν συνεχῶν πολέμων, καὶ τῆδε κάκεισε μετασκηνώσεων ὑπὸ τῶν
Αγαρηῶν ἐλαννόμενοι οἱ τῆς βασιλικῆς φυλῆς*. Zon. p. 147. D.
edit. Paris.

Pag. 53, 15. Scriptum διερεύνης una voce.

Ibid. 16. Cont. p. 69. A. Zon. p. 147. D. edit. Paris.

Loquitur incondite.

Ibid. 17. Scriptum βασις. requiritur βασιλικού, quamvis βασιλέως excusari possit.

Ibid. 18. Alienum hic est τε.

Ibid. 19. Cedr. p. 513. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ipse feci parentheses signa. est autem ea, quales plures, importuna.

Cont. p. 69. A. B. edit. Paris.

Pag. 54, 1. Inepta topographia.

Ibid. 2. οὐκ ἐν τῶν — τε καὶ καταστάσεως] Cont. p. 69. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Ita scriptum, aut quod magis apparet, συνωδῶ. requiritur autem potius συνωδόν.

Ibid. 7. ἐπειδὴ — Περσ. ἀναγκ.] Cont. p. 69. B. Cedr. p. 524. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Turbate loquitur et ambigue. [Berglerus vertit *et ut subiicerentur Romanis, per legationem agere cum gente Persica.*] potest etiam intelligi ut Persica legatio egerit de pacis foedere, ut Cont. l. c. itaque verti etiam potest: visum est hac de causa vel occasione, et ut subiicerentur Romanis, per legationem agere Persicam gentem necessario. Atque ut subiicerentur, foedera pacis solidae inierunt, etc. ἀποστολή erit a Persis.

Ibid. 11. Cont. p. 70. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita sine dubio vitiose scriptum. f. συναξιούντων aut συνεξιόντων, ut βασιλεῖ sit πρὸς βασιλέα, quod quamvis inepte diceretur, potest tamen in hunc cadere.

Ibid. 13. 14. Cont. p. 70. A. edit. Paris.

Ibid. 15. καὶ μάλιστα — τ. Ρωμ. επικράτ.] Sym. Log. p. 416. init. iisdem verbis Cont. Theophanis p. 70. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Rursus Nominativos pro Genitivis absolute.

Cont. p. 70. A. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Requiritur ἐν τοῖς. Sed alibi, tum hic, omisit hanc praepositionem.

ὃν ὁ Βάβελ — ὑπήκ. τέθεικεν] Sym. Log. p. 416. A. edit. Paris. iisdem verbis. Haec cum antecedentibus et sequentibus inferius non videntur congruere, traduntur tamen et ab aliis quos annotavi.

Pag. 55, 1. ὁ δὲ βασιλεὺς — γὰρ. ἐκδίδωσιν] Cont. p. 70. B. Cedr. p. 524. A. Zon. p. 147. edit. Paris. in fine.

Ibid. 3. Theodoram. Georg. Mon. p. 516. A. edit. Paris.

Ibid. 4. Cont. p. 70. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Cedr. p. 524. A. edit. Paris. ἕκαστόν τε τῶν Περσῶν νομοθετεῖ κατ' ἐπιγαμίαν συνάπτεισθαι Ρωμαίοις.

Ibid. 6. De quo inferius.

Pag. 55, 8. Cont. p. 69. C. edit. Paris.

Ibid. 10. ἐν Περσῶν — εἰς ἐργασ. παρῆν] Cont. p. 69. C. D. Sym. Log. p. 416. A. edit. Paris. iisdem fere verbis.

Ibid. 13. γυναικί] Ambigue scriptum, ut et hoc possit legi et γυναιῶ, superne scripto ω. scribendo autem γυναιῶ mox pro ἧ legendum ᾧ et dein αὐτῆ, manetque mox τούτου. scribendo autem γυναικί, manet ἧ et ταύτη, sed mox legendum ταύτης, nisi καθυπουργήσας sumatur absolute pro genitivo nominativus, ut verti.

Ibid. 14. Cont. p. 69. D.

Ibid. 15. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris. tantum ita: ἐξ οὗ συνειληφυῖα ἀρρένενα ἐπέτεοκεν. Sed ibi vitiose editum ἐκατέτοκεν.

Ibid. 17. Cont. p. 69. D. edit. Paris. Sym. Log. l. c.

Ibid. 20. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris. in ea re περιέστιν. rursus autem omittit praepos. ἐν.

Pag. 56, 1. ἐρεύνης τυχεῖν] Id est ἐρευνηθῆναι sive ἐρευνησασθαι, ut Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Cont. p. 69. edit. Paris. in fine.

Ibid. 4. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

V. 74

Ibid. 7. ὅτω] Ita clare scriptum, et ita Attice supra scripsisse alicubi auctorem coniciebamus. ponitur pro ᾧστιν: id noster barbare pro τούτω, manente tamen et sic incondita oratione et imperfecta, ut desit verbum ἀνεφάνη.

Ibid. 14. Notandum, auctorem de coniunctione patris et matris Theophobi ambigue fere loqui, ut non satis appareat fueritne legitima an non. In priore narratione tanquam non legitima habebatur.

Ibid. 15. Τὸν δὲ — χρονίζ. ἔτεσιν] Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Soloecismus in participio, cum praecesserit ἐπεί, quod requirebat ἐσυμβολαιώσαντο.

Pag. 57, 5. Sym. Log. p. 416. C. edit. Paris. etc. ut supra.

Ibid. 10. Ut supra.

Ibid. 10. 11. Ita scriptum in Gen. loquitur ambigue.

Ibid. 14. Cedr. p. 524. A. et Cont. p. 70. B. edit. Paris. πολλοὺς τούτων τοῖς βασιλικοῖς ἐμπρέπειν ἀξιῶμασι πεποιηκῶς. ἀλλὰ καὶ κώδιξι στρατιωτικοῖς αὐτοὺς ἀναγράφεται, καὶ τάγμα οὕτως καλούμενον Περσικὸν ἐγκατέστησε. etc. Georg. Mon. p. 515. edit. Paris. seq. ἀ' μέχρι τοῦ νῦν λέγονται τοῦρμαι Περσῶν. Sym. Log. p. 416. C. edit. Paris.

Ibid. 17. ἐφοδεύοντος] Ita scriptum. forte voluit εὐοδωθέντος aut εὐοδοῦντος. studui tamen uno [?] exprimere. Quam multa verba consumpsit in Theophobum! Bellum porro, cuius descriptio hic erat necessaria, tribus verbis absolvit. De eo vid. Cont. p. 70. C. D. p. 71. A. B. edit. Paris.

Pag. 57, 18. Zonar. p. 148. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 71. B. C. edit. Paris. iisdem fere verbis. ibi post *δυνάμειος* additur *διεβεβαίουν*, quod est necessarium hic etiam, aut aliud aliquod ad *διακεχύσθαι*.

Ibid. 22. Cont. p. 71. C. edit. Paris.

Pag. 58, 1. Zonar. p. 148. B. p. 151. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 3. Zon. p. 151. A. edit. Paris. propter stipendia non soluta, ut et Cedr. p. 529. A. edit. Paris.

Ibid. 5. *καὶ μὴ ἐκόντα* — *Αμάστριδος γεγονότες*] Cont. p. 84. B. edit. Paris. aliter. Sym. Log. p. 432. C. Georg. Mon. p. 522. A. B. edit. Paris. Zon. l. c. ut noster.

Ibid. 6. Haec ipse signis parentheses inclusi.

Ibid. 7. Ita scriptum, non *προσαγορεύεται*, quod erat melius.

Ibid. 8. 9. Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Per hoc verbum non dicit quod videtur voluisse. saltem *ἀνακαινίζεσθαι* dixisset.

Ibid. 10. *αὐτὸς δὲ* — *ἰκ. καὶ ἐβιάξ.*] Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. *τοῦτο*] Ita scriptum, cum potius deberet *τούτου*. videtur et *καὶ* praetermittendum.

Ibid. 13. *βασιλέως*] Requiritur artic. *τοῦ*.

Ibid. 18. Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Ita scriptum in plusquamperf. indic., cum potius deberet in praes. opt. *καταιτιᾶτο* i. e. *ne ipse insimularetur*. sed forte more suo abusus est verbo, ut significet quod in versione expressi.

Pag. 59, 1. 2. Zon. p. 151. B. Cedr. p. 529. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita scriptum, requiritur *Σινωπίδος*.

Ibid. 4. Cedr. p. 529. B. Sym. Log. p. 422. C. D. edit. Paris.

Est et haec de nominibus Sinopes et Amastridis intempestiva parenthesis, quales hic plures, praeterea oratio imperfecta. Deest enim *λέγεται* aut simile. Iisdem fere verbis et Sym. Log. l. c.

Ibid. 9. Ita omnino scriptum, non *ἠνόμακεν*, quod requiritur propter *ἦτις*. Sonant autem haec ita ad verbum: *quae nupta Dionysio Heracleae tyranno huic subiectam urbem illam a coniuge suo nominasse* scil. dicitur. Quae mira est fatuitas et perversitas, cum sequatur Dionysiopolin aut Dionysios (ut Philippos) dictam fuisse urbem, non Amastrin. Ita tamen ad verbum et Sym. Log. ubi interpres facile se expedivit, deflectens a Graecis. Hoc monendum, apud Sym. Log. pro *ἀπὸ τοῦ συζύγου* legi *ἀπὸ τῆς συζύγου*, quod omnino verum: parum tamen iuatur oratio et sensus, nisi quis meminerit istos nimium delectatos fuisse ponendis nominativis pro genitivis absolutis. Atque haec sic accipienda: *ἦς τινος συνοικησάσης Διονυσίῳ τῷ Ηρακλείας*

τυράνῳ, οὗτος ὑπ' ἐκείνῳ (potius et melius αὐτῷ aut ἑαυτῷ) οὐσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς συζύγου ὠνόμακεν.

Pag. 59, 11. Καὶ τῆς — καιροῖς τεταγμένων] De his Cont. p. 77. C. D. Zon. p. 151. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Καιροῖς tantum turbat, nec habet Cont. Theophranis, qui ita p. 77. D. ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τοῖς εἰς στρατηγίαν τεταγμένοις, ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχας ἐπιστατεῖν ἐξετίθετο.

Ibid. 17. Τούτων non est necessarium, nec est apud Cont. ut vides.

Ibid. 18. Cont. l. c. eadem fere verba.

Ibid. 21. Ita scriptum, cum deberet στασιώτιδα, aut στασιωτῶν. posterius omnino verum propter seqq.

Pag. 60, 4. Pro ἐκριπισθήσεσθαι. Solet enim aoristos qui praeteriti sunt temporis pro futuro ponere.

Zon. p. 152. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 84. C. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 84. edit. Paris. in fine.

Ibid. 11. Tales solent esse huius transitiones.

Ibid. 12. Cont. p. 84. A. B. edit. Paris.

αὐτόν] Ita scriptum, non αὐτῷ.

Ibid. 13. Cedr. p. 524. B. edit. Paris. Est autem νυκτοπόλεμος νυκτομαχία, qua voce Herodotus utitur.

Ibid. 18. Utiliter, nempe ex mente auctoris, sed ut calumniatores dicebant, inutiliter, quod clarius, ἀλυσιτελῶς. et ita verti.

Ibid. 19. Cont. p. 84. B. edit. Paris.

Ibid. 20. 21. Inepte abutitur istis.

Pag. 61, 1. ὑφέξειν] Ambigue loquitur, duplici ambiguitate, ut aut sit: fore ut sentiat et eum poeniteat impedivisse victoriam Christianorum quae futura fuisset, aut: fore ut cladem Christianorum patiat, quae debeat fieri. Sive ita primum: fore ut poenas luat impeditae Christianorum victoriae, quae erat futura, deinde: fore ut patiat cladem etc.

Ibid. 5. συνοφαντῶν ἐς] Ita scriptum, sed una voce. Inepte autem atticissat hic, si ipse ita scripserat.

Ibid. 6. καὶ] Haec copula turbat orationem: ergo omit-tenda.

Ibid. 7. Καὶ συλλέξ. — πρὸς βασιλ.] Cont. p. 84. B. edit. Paris.

Ibid. 10. Αὐτὸς δὲ — αἵματ. χωρεῖν] Cont. p. 84. C. edit. Paris. ἀλλ' ὁ Θεόφοβος τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν ἑαυτῷ συλλαβῶν etc.

Ibid. 12. Compendiose scriptum ζοικήν. De re ipsa infra ad p. 166. edit. Paris. n. 1. [? ad p. 63, 15.]

Ibid. 14. Cont. p. 84. B. D. edit. Paris.

Pag. 61, 15. Cont. 1. c. *ὁ τῆς βίβλης δρουγγάριος*. Immiscet priorem narrationem stultus.

Ibid. 16. Iam in priore narratione ipse id dixit p. 154. edit. Paris. lin. 5. [? p. 60, 4.] Alia exempla similis incogitantiae annotavi supra.

Ibid. 17. Mire loquitur. Supra ad Bucoleonem dicebat.

Ibid. 19. Sine ulla connexionione et transitione abrupte alia narrare incipit, nempe de Manuelis meritis et defectione. Habet haec suo loco Cont. Theophanis p. 72. C. D. Cedr. p. 526. A. B. edit. Paris.

ἄλλοτε alienum hinc.

Ibid. 20. Cont. p. 72. in fine. Cedr. p. 526. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Loquitur inepte.

Pag. 62, 1. Cont. p. 72. edit. Paris. in fine, et pag. seq. init.

Ibid. 3. Homeri versus.

Ibid. 4. Cont. p. 73. A. edit. Paris.

Ibid. 6. Potius *λύθρω τε πολλῶ καί*.

Ibid. 7. Cont. p. 73. B.

τρῖς γὰρ τοῦτο — Μανουήλ ὦν καθ' ἵππ.] Haec omnia perturbate et incondite narrat, praesertim haec ultima, quibus id tantum voluit, Manuelem comprehensis habenis equi quo imperator vehebatur hunc duxisse. Illud etiam *τινί γε τοῦ Μαν. ὦν καθ' ἵππον* aenigma.

Scriptum *ἐνπερισχέσεως*.

αὐτῶ] Ita scriptum. requiritur potius *αὐτόν*.

V. 75

Ibid. 8. Cont. p. 73. A. edit. Paris. *ὡς δ' εὔρεν ἀποκαμόντα καὶ τὴν σωτηρίαν μὲν ὑπὸ δειλίας ἀπογνόντα, προφασιζόμενον δὲ ὡς μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν λιπόντα διαφυγεῖν.*

Ibid. 10. Cont. p. 73. A. edit. Paris. *ὡς καὶ ἱμαῖσι τὸν ἐπιφέροντα τοῦτον ἐπιδήσαι ἵππον καὶ αὐτῖς ὑπεξερούσασθαι ἐτύγγα-νευ.* Sym. Log. p. 422. B. edit. Paris. *τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως λαβόμενος.*

Ibid. 12. *ἀμπίσχετο*] Ita scriptum sine augmento. pro οὐχ potius οὐδ'.

ἕως τὸ δ'] Paullo ante bis id monuit.

Ibid. 13. Cont. p. 73. C. edit. Paris. *θάνατον ἀπειλήσας αὐτῶ, εἰ μὴ τοῦτ' ἀσυνακολουθήσειεν.* Sym. Log. p. 422. B. *τὸ ξίφος ἀνέτεινεν ὡς παλάξων αὐτόν.* Vid. Zon. p. 149. A. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 14. Verbum *διάθοιτο* hic nullum commodum sensum parit. itaque lego *διωθοῖτο*. inepte autem iterum *ἕως*.

Ibid. 15. Zon. p. 149. A. edit. Paris.

Quare *rursus* aut *denuo*? Mirum nisi putavit eum ex quo haec descripsit de Theophobo loqui. certe ambigue loquitur.

Pag. 62, 16. Cont. p. 73. C. Zon. p. 149. B. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 73. C. D. edit. Paris.

Ibid. 20. ἤς] Ita scriptum, potius οἷς.

Cont. p. 73. D. Zon. p. 149. B. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 73. D. Sym. Log. p. 419. C. D. Georg. Mon. p. 518. A. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Pag. 63, 1. μετάμελον] Utitur eadem voce Cont. p. 74. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita loquitur, quasi alii essent Agareni, alii Ismaelitae, nempe: Agarenis insultantibus ab Ismaelitis pacem petit.

Ibid. 5. Cont. p. 74. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Cedr. p. 527. A. edit. Paris. διά τινος ἀγύρου μοναχοῦ. Zon. p. 149. C. edit. Paris. tantum μετά τινος μοναχοῦ.

Ἰαννὴν] Ita scriptum per iota, cum deberet per η, ut apud Cont. p. 74. C. Symeoni Log. p. 419. D. edit. Paris. et Ἰωάννης et quidem Syncellus patriarcha, uti et Georg. Mon. p. 518. B. edit. Paris. nempe per contumeliam Ἰαννῆς dictus.

Ibid. 8. διαλλαγῆν] Vid. p. 67. ibi Not. 3. [? 63, 19.]

Ibid. 9. Sym. Log. p. 420. A. Georg. Mon. p. 518. C. edit. Paris.

αὐτῶν] Ita scriptum, potius αὐτοῖς.

Ibid. 10. Requiritur γνώσκεσθαι.

Ibid. 12. Vox ἀδωρία perobscure potest significare ea quae expressi, si pro ea μεγαλοδωρία i. e. munificentia legatur, ad utrumque in eadem significatione potest referri.

ἀληθείας] Ita scriptum, requiritur ἀληθεία aut ἀληθείαις, aut potius cum articulo τῆ vel ταῖς.

Imperfecta oratio, nisi addatur ὡς ante καί: praeterea oratio ambigua.

Ibid. 13. Ita scriptum. forte καὶ τὰς εὐπροσηγόρους προθέσεις.

Ibid. 14. Propter ἀκούεσθαι referri haec possunt ad legatum; propter παρασχέσθαι, quod tantum est praebere, hic tradere, ad Ameramunem.

Ibid. 15. Cedr. p. 526. A. edit. Paris. σταυρόν καὶ χρυσοβουλλον. Cont. p. 74. C. edit. Paris. τότε τοῦ βασιλέως ἐγκόλπιον καὶ τὸ χρυσοβούλλιον ἐδίδου. Sym. Log. p. 420. A. edit. Paris. καὶ τὸ φυλακτὸν τοῦ βασιλέως, uti et Georg. Mon. p. 518. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 74. B. edit. Paris. πρὸς καιρὸν τοῦ κατὰ τὰς φυλακὰς διαλλαγίου. uti interpres: quo tempore missus est ad commutandos captivos, loquitur de ea re de qua noster p. 164. edit. Paris. [? p. 63, 8.], ubi διαλλαγῆν habet.

Ibid. 20. ὁ βασιλεὺς — τῆς πατρ. γενναιότητος] Cont. p. 77. A. B. edit. Paris.

Pag. 64, 7. Scripserat librarius τὴν, posito superne σ indicavit veram lectionem.

Ibid. 8. Scriptum ἦ, non ἡ. utroque modo soloecissat.

διανίσταται γὰρ — συμβεβ. ἐώρα] Cont. p. 78. A. Zon. p. 151. B. Cedr. p. 529. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Debuisset ἐνδηλοῦσαν.

Ita omnino scripta haec. Loquitur autem portentose, ac fortasse de eo quod Ameramnues iussit suos in clypeos scribere AMORIUM, ut ceteri.

Ibid. 12. ἐμφορήτω] Ita scriptum. forte ἀφορήτου.

Ibid. 16. Oratio est imperfecta, nisi scribatur διαμεριμνήσαντος, aut pro καὶ ὡς.

Cedr. p. 529. D. Zon. p. 151. C. edit. Paris. ubi breviter: καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦτο γινούσ αὐτὸ κατωχύρωσεν, ἄλλως τε καὶ στρατευμάτων ἀποστολῇ.

Ibid. 19. Cont. p. 80. C. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Ita scriptum. requiritur ἐκδυσωπῶν. et fortasse scripserat ἐκδυσωπῶν τὸν αὐτόν, sed erravit librarius in ο et ω. Cedr. p. 531. D. edit. Paris. haec ita: ἐκπέμπονται οὖν πρεσβευταὶ μετὰ δώρων τιμίων καὶ ὑποσχέσεων οὐκ ὀλίγων τοῦτον ἐκδυσωπήσαντες. ubi pro isto male ἐκδυσωπήσαντες in aor. I., quod tamen forte ipse Cedrenus posuit: nam et noster abutitur sic aoristis alibi saepe.

Ibid. 21. ἐξουθένει — τ. ἀποσ. διεν.] Cont. p. 80. C. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Pag. 65, 1. Forte quia legatos retinebat. Cont. p. 80. C. D. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Ibid. 2. Sym. Log. p. 423. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Haec usque ad p. 174. lin. 4. [?] videtur ex declamatore aliquo descripsisse.

Ibid. 4. Cont. p. 80. D. Cedren. p. 532. A. edit. Paris.

Ibid. 7. ὀ] Ita scriptum, non ὄς, quod requiritur, aut ῶ. negligens circa ω et ο.

Nempe Βοῖτζης vocatus fuit ille proditor. Zonar. p. 151. D. apud Cedr. p. 532. A. edit. Paris. Βαδίτζης, minus recte, ut videtur, si etymologia nostri auctoris vera est. Apud Sym. Log. p. 423. C. edit. Paris. Βουδίτζη. apud Georg. Mon. p. 523. Βοῖδίτζη. Βοῖδίτζης et Cont. p. 81. A. edit. Paris., ubi et Βοῖδιον: sed de loco est sermo.

Ita scriptum. potius ὑποκοριζόντως adverb.

Ibid. 9. Zon. p. 151. D. Cont. Theophanis p. 81. B. edit. Paris. ubi οὕτω μὲν οὖν αἰρεῖται τὸ Ἀμόριον. ubi melius αἰρεῖται.

Ibid. 13. Cedr. p. 532. C. Cont. p. 80. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedr. p. 532. B. edit. Paris. ποῖος λόγος ἱκανὸς ἐξειπεῖν τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρεθέντων;

Pag. 65, 18. ἀρχηγοί] Nominantur apud Sym. Log. p. 423. D. et Georg. Mon. p. 523. C. Cedr. p. 532. B. Zon. p. 151. edit. Paris. in fine.

Ibid. 20. τινές] Nominatim apud Sym. Log. p. 424. A. Georg. Mon. p. 523. C. edit. Paris.

Pag. 66, 3. Nunc etiam contrarium eius quod vult dicit, nisi forte scripserat καὶ ἵνα μὴ. Hoc posito ita vertendum: Atque ne magis crescat calamitas, etiam de his (captivis) legatos mittit imperator.

Ibid. 5. ὦν ἀπογ. — τὴν θεραπείαν αὐτοῦ] Obscure.

Ibid. 10. Sym. Log. p. 423. D. edit. Paris. οὓς ἐξωνήσασθαι βουλόμενος ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀμερουμνῆ μετὰ κεντηναρίων διακοσίων. ἀλλ' οὐκ ἔπεισεν, εἰπόντα ὅτι χίλια κεντηνάρια ἐὰν παράσῃς λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ, οὐκ ἐλευθερώσω οὐδένα τούτων. Cedr. p. 532. C. edit. Paris. ἀποδοθῆναι οἱ ζητῶν τοὺς τε ληφθέντας etc. εἴκοσιν ἐπὶ τέσσαρασι κεντηναρίους δώσειν ὑπισχνούμενος: respondit ἀνόητος ἂν εἶναι εἰπὼν, εἰ χίλια κεντηνάρια καταναλώσας ἐπὶ συλλογῇ τοῦ οἰκείου στρατοῦ τοσοῦτων ἀποδώσει τοὺς ἡλωκότας κεντηναρίων. Zon. p. 152. A. edit. Paris. ἀποδοθῆναι αὐτῶ τοὺς ἐπιφανεῖς τῶν ἀλόντων αἰτῶν καὶ τοὺς αὐτῶ κατὰ γένος προσήκοντας, κεντηνάρια πρὸς τέτταρασι εἴκοσι δοῦναι αὐτῶ ὑποσχόμενος.

V. 76 *Συν* sine accentu scriptum. Sine dubio vitium hic est a librario forte *συνάμα* legendum, ut omnes simul intelligantur, cum ceteri de singulis videantur loqui, tantum viginti quatuor centenaria dicentes promissa.

Ibid. 15. De Ozopetra annotavi supra.

Ibid. 17. Cont. p. 78. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Est imperfecta oratio. Cont. p. 78. A. edit. Paris. *συνήγετο γοῦν καὶ κατὰ τὴν Ταρσὸν πολὺς ἐξ ὀλίγων ἐγένετο*. Vid. et ibid. lit. C.

Ibid. 19. (ἦτις] Ita scripta haec sunt. Parentheseos signa ipse feci, est autem satis longa et intempestiva. finitur autem p. 178. edit. Paris. [? p. 67, 13.] Voluit fortasse imperfectam hic orationem post parenthesin absolvere, sed non fecit.

Ibid. 21. Ita scriptum, cum deberet *Ταῦρον*. aut *ἀπὸ τοῦ Ταῦρον*. Sic supra forte πρὸς *Ταρσόν* legendum.

Pag. 67, 1. Ita scriptum, non, ut debet, *ἀνεξηράνθαι* cum augmento.

Ibid. 3. *ὀδεύοντα*] Deest aliquod verbum, ut *φασὶν* aut *ἴσμεν* aut simile.

Ibid. 4. Deliria. nihil potest fieri stultius.

Ibid. 6. Scriptum *ποταμῶν*. error ex seq. *νησος*.

Ibid. 7. *εἴτε*] Pueriliter connectit.

Ibid. 8. *αὐτῆς τε*] Inepte. saltem dixisset *ἦς καὶ*.

Ibid. 13. Cont. p. 78. D. edit. Paris.

Pag. 67, 13. *Αμερουμνημ*] Ita nunc scriptum. [Immo *ἀμερουμνίμ*.] Cedr. p. 530. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 17. *Ἄμερ*] Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Scriptum *δοξημῶνα* [immo *δοξημῶνα*], apud Cont. Theophanis *Δαξημόνα* per omicron, apud Cedr. p. 530. B. edit. Paris. *Δαζύμηνον*.

Ibid. 20. Cont. p. 78. D. edit. Paris.

Ibid. 21. *Καὶ εἰ μὲν — κ. τὸ σωτήριον*] Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. A. edit. Paris.

Pag. 68, 1. Cont. p. 79. D. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita scriptum, non *νεωστί*. (?)

Ibid. 4. *Nempe erat Domesticus Scholarum*, ut Cont. l. c.

Ibid. 5. Ita et Cont. p. 79. A. edit. Paris. *ὡς δὲ κατὰ τὸν Ἀνζήν οὕτω χῶρον καλούμενον ἐγένετο*. Apud Cedr. p. 530. B. edit. Paris. *Ἀνζίν*.

Ibid. 6. Cont. p. 79. A. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 8. *στοχαστικῶς — καλαμ. στοχάσθητι*] Cont. p. 79. A. edit. Paris. *καὶ πως ἐκ στοχασμοῦ βραχύτερον ἐδόκει τὸ τῶν Σαρακηνῶν πλῆθος*. Vid. seqq. ibi. Cedr. p. 530. C. edit. Paris. ubi male *βαρύτερον* pro *βραχύτερον*.

Ibid. 12. *συμβεβουλ. — μᾶλλον καὶ προτετ.*] Cont. p. 79. B. Cedr. p. 530. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita scriptum *ὑπετίθοντο*, non *ὑπετίθεντο*.

Ibid. 15. Cont. p. 79. B. *ὡς οὖν ἔλαμψεν ἡμέρα etc.* Cedr. p. 530. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 79. B. edit. Paris. *ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι ἐπιμόνω χρώμενοι τοξεία*. Cedr. p. 530. D. *τῶν δὲ Τούρκων ἐπιμόνωσ χρωμένων τῇ τοξεία*. Cedr. p. 531. C. edit. Paris. *τῶν μὲν Τούρκων ἐπιμόνοις καὶ συνεχέσι χρωμένων τοξεύμασι*.

Ibid. 19. *Καὶ μόνοι — Ἀγ. βιαίως συνεῖχον*] Cont. p. 79. C. Cedr. p. 530. D. edit. Paris.

Ibid. 21. *Planius et plenius* Cont. p. 79. C. D. edit. Paris. *κἄν ἀπώλοντο πανδημεί, εἰ μὴ νῦξ ἐλθοῦσα καὶ βραχὺς τις ὄμβρος ἐπιγεγόμενος τὰς μὲν νευρὰς χαλαρὰς εἰργάσατο, αἷς ἡμύνοντο καὶ τὸ κράτος εἶχον οἱ ἐναντίοι, αὐτοῖς δὲ ἄνεσιν τὴν ἐκ βελῶν ἐποίησεν καὶ σωτηρίας μόλις ἔδωκεν ἀφορμάς*. uti et iisdem verbis Cedr. p. 530. D. edit. Paris.

Pag. 69, 1. Cont. p. 79. in fine. Cedr. p. 531. A. Zon. p. 151. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 80. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Cont. p. 80. A. edit. Paris. lin. 1. *πρὸς τὴν ἐξ ἧς ἀπέστησαν χωρεῖν κεφαλὴν*.

Ibid. 6. *συναγερω — τ. πολεμ. ἐξοίσ.*] Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. A. edit. Paris.

Pag. 69, 9. Cont. p. 80. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cedr. p. 531. A. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. δὲ] Ita scriptum, cum deberet τε.

Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. B. edit. Paris.

Ita scriptum, non παραγενομένου, ut debebat.

Ibid. 13. Λιποταξία πιέζοντας] Ita duae hae voces scriptae, cum deberet τὸ συνειδὸς λειποταξίας πιεζούσης, aut potius τὸ συνειδὸς λειποταξίας πιέζον, ut rursus Nominativum pro Gen. absoluto posuerit, pro τοῦ συνειδότης τῆς λειποταξίας πιέζοντος.

Ibid. 14. Cont. p. 80. A. B. Cedr. p. 531. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Loquitur mire.

ἐγκλίνεσθαι] Ita omnino scriptum. forte scripserat auctor ἐγκαλεῖσθαι, aut potius λειποταξία in dativo.

Ibid. 18. Sym. Log. p. 424. A. edit. Paris. etiam nominat πρωτοσύμβουλον. Cont. p. 80. B. edit. Paris. τῷ δὲ Αμεραμνοννῆ ἀκηκοῦτι νίκης οὐ μικρᾶς καὶ κατὰ τοῦ Αμορίου καταδρομῆ. Cedr. p. 531. B. edit. Paris. τῷ δὲ Αμεραμνοννῆ ἀκηκοῦτι τὴν νίκην ἔδοξε μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἀπιέναι πρὸς τὸ Αμώριον. Protosymbulon vocat Ameramnunem et Georg. Mon. p. 513. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Zon. p. 152. A. Sym. Log. p. 422. B. Cont. p. 80. C. Cedr. p. 529. D. Idem p. 531. C. D. edit. Paris. ubi ita: πρὸς τὸ Δορύλαον γενόμενος προσεκαρτέρει, τὴν ἔκβασιν ἐκδεχόμενος.

Ibid. 21. Τὰ γὰρ — κατὰ τὸ Αμορ.] Cont. p. 80. C. edit. Paris.

Pag. 70, 1. Ita nihil monens abrumpit narrationem de obsidione Amorii. Vid. supra p. 170. et 171. edit. Paris. [?] Porro transitionis nec particulam aliquam ponit.

Ibid. 2. Cedr. p. 532. D. edit. Paris. τῇ ἀπληστία τῆς συμφορᾶς πληγῆς ὁ Θεόφιλος, πᾶσάν τε βρωῶσιν καὶ πόσιν ἀποστρέφόμενος καὶ σχεδὸν ἀπόσιτος γεγονώς, καὶ μηδὲν ἕτερον προσιέμενός ἢ τὸ χιόνος ἀποθλιβόμενον ὕδωρ, δυσεντερίας ἐάλω νοσήματι. Zon. p. 152. B. edit. Paris. ὕδωρ ψυχρότατον καὶ οἶον ἐκ χιόνος.

Ibid. 3. Ita haec scripta, cum deberent οὐγε ἢ πόσις ἀφορμῆ τοῦ etc. aut οὐγε τῆς πόσεως ἀφορμῆ δυσεντεριάσαι etc. sine τοῦ.

Ibid. 4. Αγαρηνὸν — διακ. ἐν ἔτεσιν] Cont. p. 75. C. Sym. Log. p. 421. C. D. edit. Paris. iisdem fere verbis quibus noster. Cedr. p. 527. D. edit. Paris.

δέ] Hic nulla apta transitionis particula.

Ibid. 8. Sym. Log. p. 421. D. edit. Paris. iisdem verbis, ubi καὶ ante ἐξεῖπεν.

Cont. p. 75. D. edit. Paris. ubi Μαρτινακίους per Iota, et apud Sym. Log. Μαρτινακίων per Iota. Apud Cedr. etiam p. 527. edit. Paris. in fin. per Iota.

Pag. 70, 10. Feci parentheses signa, ut διερευνᾶτο sumi possit ἀπὸ κοινοῦ post eam.

Ibid. 14. Cont. p. 76. A. edit. Paris. τοσοῦτον δὲ ἄρα τὰ περὶ βασιλείας ἠρεῦνα τε καὶ ἐξιχνίαζεν, ὡς καὶ παρὰ τοῦ Ἰαννοῦ ἐν λεκανομαντεία τὸν μέλλοντα Βασίλειον τὴν τοιαύτην ὑπειληφέναι ἀρχὴν καθαρῶς ἐνιδεῖν. Vid. Cedr. p. 528. A. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Κατὰ πληροφ. — κατέκρ. Μαρτηνάκ.] Eadem fere verba apud Sym. Log. p. 421. D. edit. Paris. sed minus recte ibi τὸν μονήρη βίον.

Ibid. 17. Cont. p. 75. D. Symeon Log. p. 421. D. Cedr. V. 77 p. 527. edit. Paris. in fine.

Ibid. 18. Ambigue loquitur. potest enim intelligi etiam ut inde aufugerit.

Ibid. 20. Κωνσταντ. — ἐπευμοιρῶν] Cont. p. 76. A. Sym. Log. p. 431. D. Cedr. p. 528. B. edit. Paris.

Pag. 71, 2. Sym. Log. l. c. Cedr. l. c.

Ibid. 5. προστριψάσης] Passive posuit. in seqq. praeterita et aorista ponit pro futuris.

Ibid. 7. Fuit et σεκρέτον γενικόν, ut hic εἰδικόν.

Ibid. 8. Cedr. p. 518. B. edit. Paris. ubi tantum Γεωργίω τῷ στρατιωτικῷ. Sym. Log. p. 422. initio. Cont. p. 76. A. B. edit. Paris. ubi καὶ Γεώργιον δὲ τὸν τὰς στρατιωτικὰς δέλτους ἐπειλημμένον ἐπὶ σφενδύῃ τῇ κατὰ τὸν ἵππόδρομον ἀποκτανθῆναι καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τῷ βασιλικῷ ἀνειληφθαι ταμείω. Ille etiam, ut noster, imperite aorista et praeterita ponit pro futuris.

Ibid. 9. Illud ἐξ ὧν non apparet quid hic sibi velit, nec est apud Continuatores, qui iisdem fere verbis utitur.

Ibid. 11. Αὐτ ἐπέιπε legendum, aut deest verbum, ut λέγεται vel simile.

Cont. p. 75. D.

Ibid. 13. Ita scriptum, non προσδέξασθαι, quod requirebatur.

Τὰ τε παρ' αὐτοῦ — μεγ. εὐτυχῆσαι] Cont. p. 75. D. Sym. Log. p. 421. in fine. Cedr. p. 528. A. edit. Paris.

Ibid. 17. τὴν τε αὐτοῦ — ἐκτ. τὸ σύνολον] Cont. p. 76. A. Cedr. p. 528. A. edit. Paris. ubi additur τὸν τοῦ δρόμου λογοθέτην Θεόκτιστον.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 422. edit. Paris. initio.

Ibid. 20. Ita scriptum. requiritur ἐξωσθῆναι.

Ibid. 23. Cont. p. 83. D. edit. Paris. ὅς οὕτως ἐλέγετο ὁ Βαβουτζικός. Cedr. p. 532. edit. Paris. in fine ἐκ τοῦ τῶν Βουβουτζικών καταγόμενος γένους.

Pag. 72, 3. Ita haec scripta. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Intempestive recidit ad Manuelem, de quo toties. Igitur superiora inculcabit usque ad p. 200. lin. 3. [?] aliter atque aliter.

Pag. 72, 8. Καὶ πλείστ. — εἰργάσατο] Cont. p. 73. edit. Paris. in fine.

Ibid. 10. Cont. p. 74. initio. Sym. Log. p. 420. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Apud Cont. p. 74. A. edit. Paris. est Χορασάν.

Ibid. 13. Ἀλλὰ — Ἰσμαηλ. νομίξουσθαι] Cont. p. 74. A. B. Sym. Log. p. 420. B. edit. Paris.

Ibid. 17. ἐπειδ' ἂν αὐτῷ — εὖσεβ. διέγνωσαν] Loquitur absurde.

Nam ea conditione se ad illos contulerat, si non cogerent ipsum deserere religionem suam. Sym. Log. p. 419. C. D. nec non Georg. Mon. p. 518. B. Zon. p. 149. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Εξιέναι — τ. Αμερ. κατηνάγαστο] Sym. Log. p. 420. C. Cedr. p. 527. B. Cont. p. 74. D. edit. Paris. qui non coactum fuisse dicit, sed sponte se obtulisse, ut et Sym. Log. l. c. Georg. Mon. p. 518. edit. Paris. in fine.

Pag. 73, 1. Καὶ] Hic locum non habet.

Ibid. 6. Cont. p. 75. B. Sym. Log. p. 420. C. Georg. Mon. p. 519. A. B. Cedr. p. 527. C. Zon. p. 149. edit. Paris. in fine.

Ibid. 8. 9. Continuator p. 75. B. Cedr. p. 527. C. edit. Paris.

Ibid. 9. Adest ἐν in Ms. melius abesset, aut pro eo legendum ἂν.

Ibid. 11. Suidas in μαγιστεριανός et καθωσιώσεως. Bosius. Cont. p. 75. B. edit. Paris. μάγιστρος τιμᾶται. Sym. Log. p. 420. in fine. Georg. Mon. p. 519. B. Zon. p. 149. edit. Paris. in fine.

Ibid. 12. Ita scriptum. Forte δυσπρακτήσαντος, aut δυσπραγήσαντος. Confirmat Cedr. p. 533. A. edit. Paris. ubi ἀλλ' αὐτῇ μὲν ἢ προσβεία ἄπρακτος ἔμεινεν.

Ibid. 15. Ita scriptum, cum deberet φθινᾷδι per simplex iota, aut φθινώδει.

Cont. p. 84. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Scriptum ἐπικλήνης. Cedr. ἄνεισι κληήνης p. 533. A. edit. Paris.

Cont. p. 85. C. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Fingit et Continuator Theopanis orationem, quam data opera huic videtur opposuisse: nam ibi negat se facturum quod hic fit. p. 85. D. edit. Paris. Sane haec puerilis videtur lamentatio.

Pag. 74, 2. Cedr. p. 533. B. edit. Paris.

Ibid. 4. Violente et perverse loquitur.

αὐτοῦ] Ita scriptum, requiritur ἐμήν. nempe hic etiam contrarium eius quod vult dicit, fatali perversitate.

Ibid. 5. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. A. B. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. B. edit. Paris.

Pag. 74, 14. Ita sine transitione ad alia revertitur. Quomodo imaginum cultores afflixerit Theophilus, de ea re copiose Cont. Theophanis p. 62. edit. Paris. seq.

Ibid. 16. Cont. p. 66. C. edit. Paris.

Ibid. 17. In margine Ms. πάντων ποθούντων προστρέχειν πρὸς τὴν πόλιν ὅπου πάντα— . Est Senarius usque ad ὅπου, primus eorum quibus frontes compunxit imaginum confessoribus. Habentur integri omnes apud Cont. p. 66. apud Sym. Log. p. 425. Georg. Mon. p. 523. Cedr. p. 521. Zon. p. 146. edit. Paris.

Cont. p. 65. B. edit. Paris. ubi fuse. Sym. Log. p. 424. seq. Cedr. p. 520. C. D. edit. Paris.

Ibid. 18. I. e. notis Thraciis compunxit, quarum passim apud veteres mentio.

Ibid. 20. Οὐ μὴν — κατὰ τὸ λόγιον] Cont. p. 85. C. Georg. Mon. p. 515. C. edit. Paris.

Ibid. 22. ἡμέραν] Ita scriptum, cum deberet ἡμέρας in Accusativo plur. [vide Cont. p. 85. C.]

Pag. 75, 2. λόγιον] Nempe, ut puto, illud Matth. 24, 20. Orate autem ut non fiat fuga vestra in hieme vel sabbato.

Ibid. 5. Cont. p. 75. C. edit. Paris. est Ioannes Grammaticus Syncellus. Sym. Log. p. 421. B. Georg. Mon. p. 519. D. de eodem Ioanne accurate Sym. Log. p. 430. A. B. D. Zon. p. 150. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Iustitiae studium prae se tulit: de quo Cont. p. 54. D. Sym. Log. p. 416. D. Zon. p. 142. C. edit. Paris. Erat et continens. Zon. p. 146. A. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 59. B. C. edit. Paris. idem circa finem lib. III, et ad finem usque alia multa Theophili recenset aedificia. Sym. Log. p. 416. C. Cedr. p. 517. D. edit. Paris. ubi itidem alia etiam. Zonar. p. 146. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 59. C. Cedr. p. 517. D. edit. Paris.

Ita scriptum, cum deberet τούτου aut τούτω τὸ, non τὸ τούτω.

Ibid. 13. Ο καὶ — ἢ μ. κακοκερδές] Loquitur insolite.

ἔστω] Ita scriptum, cum deberet ἔσται potius. Si ἔστω retineatur, potest verti etiam aliter, ut ἴσως significet pariter.

Ibid. 15. ποτὲ — ἐμ. συμβ. κατέστηκεν] Cont. p. 55. C. D. Cedr. p. 514. D. Zon. p. 143. A. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Οἶμοι, ἔφη, φ. ναυκ.] Cont. p. 56. A. edit. Paris. ubi Theophilus dicit ὅτι με ὑπὸ θεοῦ βασιλέα γενόμενον ἢ Ἀυγούστα καὶ σύμβιος ναυκλήρον με εἰργάσατο. Apud Sym. Log. p. 417. A. edit. Paris. ita οἶμοι ἔφη φανερωθέντος ναυκλήρου. Quod vertitur *Vae mihi inquit qui sum effectus nauclerus, quasi esset φανερωθέντος μου ναυκλήρου.* Ut Cont. et Cedr. p. 514. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 56. B. Sym. Log. p. 417. A. Cedr. p. 515. A. Zon. p. 143. B. edit. Paris.

Pag. 76, 2. Loquitur obscure.

Ibid. 3. Ita scriptum ἐπίκτησιν.

Ibid. 5. Ὡν χάριν — αὐτὸν ἐμυσάττετο] Cont. p. 72. C. D. edit. Paris.

V. 78 Ibid. 7. αἰρησάμενος] Ita omnino scriptum.

Ibid. 9. Qualis connexio, qualis transitio! ὃς significat qui. Sed vertendum fuit aliter.

Cont. p. 86. B. Cedr. p. 533. C. Zon. p. 153. C. D. edit. Paris.

Ibid. 10. Scriptum τρισίν.

Pag. 77, 1. Sym. Log. p. 428. habet ,στλ᾽. Georg. Mon. p. 526. edit. Paris. ,στλθ'.

Ibid. 2. Καταλ. — Μαν. ὁ ἀ' μάγιστρος ἠξίωτ.] Cont. init.

lib. IV. Cedr. p. 533. D. Zon. p. 142. edit. Paris. in fine.

Ibid. 6. Cedr. p. 533. edit. Paris. in fine.

Pag. 78, 3. Καὶ ὅπερ — καὶ προαίρεσιν] Mire loquitur.

Ibid. 4. Ita haec scripta, non καὶ ὁ ἐὰν ἀρέσκον ἦ. potest tamen ἀπὸ κοινοῦ sumi κέκριται.

Ibid. 6. Rursus Nominativus pro Genit. absoluto.

Ibid. 16. Sacrarum imaginum cultus instauratur. Cont. init. lib. IV.

Ibid. 18. Cedr. p. 534. A. edit. Paris.

Ibid. 19. χρόνων] I. e. ἐτῶν, ut supra lib. I. extr. *Bosius*.

Ibid. 21. Cedr. p. 534. A. edit. Paris. ubi ὁ δὲ Μανουήλ ἐπὶ τινα καιρὸν ὀκλάζων ἦν. ubi versio: Manuele aliquandiu nutante. Apud nostrum videtur deesse καιροῦ.

Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 534. B. Zon. p. 153. A. edit. Paris.

Pag. 79, 5. Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 534. B. edit. Paris. ubi τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς.

Ibid. 6. Ita in aor. scriptum, cum deberet in futuro. alibi contra futurum pro alio tempore posuit.

Ibid. 8. Cedr. λεπτῶ καὶ ἀδρανεῖ τῶ ἄσθματι p. 534. C. Zon. p. 153. A. edit. Paris. ubi λεπτῆ καὶ ἀδρανεῖ φωνῆ.

Ibid. 9. Cedr. p. 534. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Satis ubique apparet nostrum modo hinc modo illinc sua descripsisse. Dicit *de quibus superius mentionem fecimus*, cum ipse ne verbo interposito de iis locutus fuerit modo. Videtur itaque quaedam interiecta omisisse, ut hanc admonitionem praeter rem addiderit aut ex altero transtulerit.

Ibid. 13. Cedr. p. 534. C. edit. Paris. Videtur nostrum prae oculis habuisse.

Ibid. 15. Ὡς εἴπερ — εὐαγγελίζόμ. βεβαιοῦμ.] Cont. p. 93. A. Cedr. p. 534. C. D. Zon. p. 153. A. edit. Paris.

Ibid. 19. Cedr. p. 534. D. edit. Paris.

Pag. 79, 20. Cont. p. 93. B. Zon. p. 153. B. Cedr. p. 534. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 93. B. paullo aliter. Sym. Log. p. 428. D. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 23. Haec Zon. p. 153. B. edit. Paris. ita ταῦτα (aut potius ταυτά) καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ τῶν συγγόνων πρεσβευόντων τῶν πατρικίων. Cedr. p. 534. edit. Paris. in fine τῆς οἰκείας μητρὸς — καὶ τῶν μητραδέλφων τῶν πατρικίων.

Pag. 80, 2. Cedrenus p. 534. edit. Paris. lin. ult. fere ut noster.

Ibid. 3. Ad hanc φιλανδρίαν Theodorae pertinet, quod apud Cont. dicit p. 95. A. et Sym. Log. p. 431. A. Zon. p. 153. C. edit. Paris.

Ibid. 4. Ita scriptum. mallet προτιμωμένη.

Ibid. 5. Ως ὁ ἐμ. — ἀντῶ ἐλελήθει] Cedr. p. 535. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Cedrenus p. 535. A. edit. Paris.

φροντίσεως] Ita scriptum.

Ibid. 12. Cedr. p. 535. A. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 535. B. edit. Paris. ubi ita καὶ εὐθύς ἀγείρεσθαι ἐν τοῖς σκηνώμασι τοῦ Θεοκτίστου προσέτατε etc.

Ibid. 15. Cedr. p. 535. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Cedr. p. 535. B. C. edit. Paris.

Ibid. 23. ἄνδρας] Nominatim apud Cont. p. 93. D. Sym. Log. p. 429. A. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Pag. 81, 2. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 94. B. Sym. Log. p. 429. D. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 94. B. edit. Paris.

ὀβελίσκων] Οργανα φλεβοτόμα dicit fuisse Cont. p. 94. C. uti et Sym. Log. p. 429. D. Cedr. p. 535. C. D. edit. Paris. μολίβδῳ plumbo, quo scilicet notas fecit livoris quasi ex verberibus contracti.

Ibid. 10. 11. Desinit in mimesin illis tunc valde usitatam propter infantiam.

Ibid. 12. παρὰ Κωνσταντίνου] Cedr. p. 535. D. edit. Paris. a Barda. Inter illos, qui ad patriarcham missi fuerant, nominant etiam Constantinum Cont. p. 93. D. Sym. etiam Log. p. 429. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Hic iam patet, quod supra alicubi dixi, nostrum quaedam ex declamatore aliquo descripsisse.

Ibid. 19. Cont. p. 93. D. Sym. Log. p. 429. A. edit. Paris.

Ibid. 20. λογοθέτης τοῦ δρόμου] Is inter logothetas palatinos. Vid. Meurs. in λογοθέτης, et Curopalatem p. 15. et 17. edit. Paris. et ad eum Notas anonymi p. 202. edit. Paris.

Bosius.

Pag. 81, 21. Cont. p. 94. C. Cedr. p. 535. D. edit. Paris.
Δραματούργ. — *ἀπελεγχθέντος*] Hic genitivos absolutos pro nominativis ponit soloecistice; ut alias non raro nominativos pro genitivis absolutis.

Ibid. 22. Cont. p. 94. C. Zon. p. 153. C. edit. Paris.

Ita omnino scriptum. debuisse τὸν ἔμφρονα ἑταστὴν.

Pag. 82, 2. Loquitur incondite nec pro sano homine.

Videtur Constantinum intelligere a se incusatum paullo ante.

Ibid. 3. *Καὶ εὐσεβῆς* — *πατρ. Μεθ.*] Cont. p. 94. C. Sym.

Log. p. 429. A. p. 431. B. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 5. Georg. Mon. p. 527. C. Zonaras p. 153. C. Cedr. p. 535. edit. Paris. in fine.

Ibid. 7. Cedr. p. 536. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 9. Cont. p. 96. A. Sym. Log. p. 431. B. C. Georg. Mon. p. 527. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Scriptum *κατακνυμινάν*.

Ibid. 15. Mire loquitur.

Ibid. 16. Ita haec omnia scripta. pro hoc potius legendum *διατελοῦσιν*. aut *διατηροῦνται* debuit dicere i. e. *servantur*; ut hic etiam contrarium dixerit eius quod voluit.

Ibid. 18. *Ὁ δὲ Ἰαννῆς μοναστ.* — *προτείνασθαι ἀλσθησιν*] Cont. p. 98. B. Sym. Log. p. 429. D. ubi *κατά τινα μονήν ἐν τῷ Κλειδίῳ*. Vid. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 20. *Τοῦ θεοῦ ἡμ. σαρκ.* — *καὶ τῶν στρατιαρχῶν*] Zon. p. 153. edit. Paris. in fine et seq. Cedr. p. 536. A. edit. Paris. ubi *ἀρχαγγέλων*, quod idem est.

V. 79 Ibid. 23. Sym. Log. p. 431. D. Zon. p. 154. A. Cedr. p. 536. A. edit. Paris.

Pag. 83, 2. Cont. p. 96. C. Sym. Log. p. 430. A. Cedr. p. 536. B. edit. Paris.

βασιλευσιν] Unde *βασιλέως κληρικοί* apud Sym. Log. p. 430. A.

Ibid. 3. *προβάθμιος*] Cont. p. 96. C. *ἡγούμενος*. Sym. Log. p. 430. A. Cedr. p. 536. B. edit. Paris.

Ibid. 5. 6. Cedr. p. 536. A. B. Zonar. p. 154. A. Sym. Log. p. 431. D. edit. Paris. qui ipso actu erutos ei oculos affirmat, non ut noster et Zonaras.

Ibid. 7. Zon. p. 154. A. Cont. p. 98. B. Sym. Log. p. 429. edit. Paris. in fine, ubi *μάστιξι διακοσίαις*. Cedr. p. 536. B. edit. Paris. ubi *μάστιξι λώρων διακοσίαν*. ubi vertitur quasi esset *διακοσίαις*.

Ibid. 9. *Οἱ οὖν αἱρετ.* — *κατηγ. τοῦ πατριάρχου*] Cont. p. 98. C. Sym. Log. p. 432. initio. Zon. p. 154. B. Cedrenus p. 537. D. edit. Paris.

Ibid. 11. Est oratio imperfecta, nisi pro *κατηγοροῦσαι* legatur *κατηγοροῦσιν* aut verbum aliquod addatur, ut *ἤγαγον* aut *πείδουσι* sive *πεπέικασιν*, ut Zon. et Cedr.

Pag. 83, 12. Cont. p. 98. C. edit. Paris. *Μητροφάνης οὗτος ἦν ὁ μετ' οὐ πολὺ τῆς Σμύρνης καθηγησάμενος.* Vid. Cedr. p. 537. D. edit. Paris. ubi itidem *μετέπειτα.*

Ibid. 16. Cont. p. 99. C. Cedr. p. 538. A. edit. Paris.

Ibid. 19. *κατηφιῶντες*, quo verbo et Cont. utitur p. 98. D. edit. Paris. in hac re. Vid. Zon. p. 154. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Scripserat prius *βάθους*: deinde *υ* deletum. est autem et idem rectum.

Ibid. 21. Cont. p. 99. A. edit. Paris.

Ibid. 22. *πέτρα*] Ita scriptum. debet esse *πέτραν*: aut delendum *ἐαυτόν*.

λίθος] Ita et hic scriptum. requiritur *λίθον*. est quidem *λίθος* et apud Cedr. p. 538. B. sed ibi non est *ἐαυτόν*, quod apud nostrum delendum, *λίθος* stante. Sym. Log. p. 432. A. edit. Paris. ubi *μηθέλων πέτρα σκανδάλου λογιζέσθαι.*

Τὰ κρύφα (ita scriptum, non *κρύφια*) *ἀίσχη* — *φύσεις ἐσκληκώς*] Cont. p. 99. A. B. Sym. Log. p. 432. A. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis. Zon. p. 154. B. Cedr. p. 538. B. edit. Paris.

Pag. 84, 3. *Καὶ τὸ αἴτιον — αἰτιαθεῖς. ἐπαγωγάς*] Cont. p. 99. B. Sym. Log. p. 432. A. B. Zon. p. 154. C. Cedr. p. 538. C. edit. Paris. solus ut noster etiam de Nicephoro.

Ibid. 5. *ἐπισινιάσαι με*] Est semimimesis quaedam soloeizans, ut alibi etiam. Sym. Log. iisdem fere cum nostro verbis, sed commodius formata oratione. Cedrenus directa narratione orsus, inepte in infinitivum desinit.

Ibid. 7. *κινήσεως*] Ita scriptum. convenientius esset *κνήσεως*.

Ibid. 8. Ita scriptum. debebat *ἀποστολεῖα* per *ει*.

Ibid. 9. *τὸν κορυφαῖον*] Petrum, qui coryphaeus apostolorum. *Bosius*. Cont. p. 99. B. edit. Paris. *τὸν κορυφαῖον Πέτρον.* Vid. Zon. p. 152. D. Cedr. p. 538. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 432. A. Zon. p. 154. D. Cedr. p. 538. D. edit. Paris.

Ibid. 10. *ποιεῖσθαι*] Cont. p. 99. C. Sym. Log. p. 432. A. B. ubi *μη τοῦ λοιποῦ ποιεῖσθαι φιληδονίαν*, ubi illud *ποιεῖσθαι* rectum videtur et apud nostrum restituendum [ita codex]. inde habet ille. *ποιεῖσθαι* et Zon. p. 154. D. Sed Cedr. p. 538. D. edit. Paris. *τοῦ λοιποῦ μη ποιεῖσθαι τὴν φιλήδονον ὄρεξιν.*

Ibid. 15. *Ἐξ ὧν Μανουήλ — τὸ ξίφ. ἐπανατ.*] Cont. p. 99. C. Zon. p. 154. in fine. Cedr. p. 538. D. edit. Paris. ubi male *Μιχαήλ*.

Ibid. 18. *διὰ*] Male utitur hac particula. debebat potius *περὶ*.

Ibid. 19. Cedr. p. 538. in fine et seq. Zon. p. 155. initio. Cont. p. 99. C. edit. Paris. ubi ita *ἐκπυστον καὶ σαφῆ τὴν πᾶσαν*

δραματουργίαν ποιεῖ, τόσου καὶ τόσου λέγουσα χρυσίου ἔξωνηθη-
ναι, καὶ ἔτι ἔν τινί μου τῶν κιβωτίων οὕτως ὡς ἐδόθη σεσημασμέ-
νον ἔστι καὶ πεφύλακται σφραγίδι αὐτῶν. Sym. Log. p. 432. B.
edit. Paris.

Pag. 85, 2. συμπάθειαν] i. e. συγγνώμην, qua vere hic uti-
tur Cont. p. 99. D. edit. Paris.

οζ] i. e. ἑβδομήκοντα ἑπτὰ, ut sit, qui septuaginta septem
remittit peccata, aut septies septuaginta.

Ibid. 4. Cont. p. 99. D. edit. Paris.

Ibid. 5. Cont. p. 99. in fine. Cedr. p. 539. A. edit. Paris.

Ibid. 7. Glossema esse videtur. *Bosius* aut *Olearius*, ad-
ditis parentheseos signis. recte, nisi quod posterius reiecerant ad
διήρηκεσεν. In superioribus longiores huiusmodi parentheses
observavi et notavi signis.

Ibid. 10. Διακαρτ. — ἀναθεματισμ. διενηχ.] Cont. p. 99.
in fine. Cedr. p. 539. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 100. in fine. Sym. Log. p. 433. A. Cedr.
p. 539. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Perobscure indicat eorum conversionem.

ἐμφωτίοις] Ita fere scriptum, ut propemodum legi possit ἐν
φωτίοις. Sed illud praestat. Cont. p. 100. edit. Paris. in fine,
ita: μετὰ καινῶν ἐμφωτίων τε καὶ ἐσθημάτων.

μύρω] Cedr. p. 539. D. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Cont. p. 101. A. Cedr. p. 539. in fine. Zon.
p. 155. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Parenthesis, cuius signa ipse apposui.

Pag. 86, 2. Cont. p. 101. A. edit. Paris.

Ibid. 4. ἐπαναστεύειν] Ita scriptum. forte ἀντιστρατεύειν,
ut ceteri.

Cont. p. 101. A. Sym. Log. p. 439. B. Cedr. p. 540. A.
Zon. p. 155. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Ita scriptum. debuisset potius πρὸς κἀύχημα τὸ
νίκος, ut verti. istud est: nihil tibi ad victoriam gloria. per-
verse.

Ibid. 7. Cont. p. 101. A. B. edit. Paris. Cedr. l. c. Zon. l. c.

Ibid. 8. Οὐ πολὺς — ἀποικ. αὐτ. διωθ.] Cont. p. 104. D.
Cedr. p. 542. C. Zon. p. 156. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 104. circa fin. Cedr. p. 542. C. Zon. p.
156. C. D. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 104. edit. Paris. in fine.

Ibid. 14. Ἡς ἐντέχν. — τὰ δέοντα] Cont. p. 105. A. Cedr.
p. 542. C. D. Zon. p. 156. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 102. A. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Ibid. 17. ἦν] Ita scriptum. voluit forte ὃς ἐκέλευν. apud
Cont. p. 105. A. edit. Paris. est ὃν ad οἶκον.

Ibid. 19. Cont. p. 105. A. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Pag. 86, 21. Cedr. p. 542. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 105. A. B. Sym. Log. p. 435. B. Zon. p. 156. D. p. 157. A. edit. Paris.

Pag. 87, 1. Παρεντίθησι — ποιήσει ξηδοτον] Cedr. p. 543. A. edit. Paris.

Ibid. 2. Loquitur perditte.

Ibid. 4. Ita haec omnia scripta.

Cont. p. 105. C. edit. Paris. λέγων ὅτι σοὶ καταλειφθείσης ὡς κληρονομίας τῆς βασιλείας, πόρρω σου ταύτην οὗτος (ὁ Θεόκτιστος) ποιεῖ, γάμον μητρὶ σου ἢ τῶν ταύτης θυγατέρων μᾶλλον ἐμμελετῶν, καὶ σοῦ τοῦ ταύτης υἱοῦ πόρρω που ποιῆσαι τοὺς ὀφθαλμούς: quae postrema significant ἀποματῶσαι, quod apud nostrum est. mirifice autem loquuntur. Cedr. p. 543. A. edit. Paris. V. 80 eadem sic: καὶ τοὺς σοὺς ἐξορύξαι ὀφθαλμούς.

Ibid. 7. Cont. p. 105. edit. Paris. lin. 3. a fine.

Ibid. 10. Θεοδώρας] Scriptum ita ut non appareat quis sit casus. Ceterum Sorores Theodoraee enumerantur a Cont. p. 108. D. edit. Paris. ubi: ἀδελφαὶ δὲ τρεῖς, ἥτε εὐφύμω οὕτω καλουμένη ὀνόματι Καλομαρία καὶ Σοφία καὶ ἡ Εἰρήνη. Cedr. p. 545. C. edit. Paris. Μαρίαν vocat. De hac ceteri nihil in hoc negotio: et quidem eius opera nec magna nec necessaria videtur.

Ibid. 11. Ita iam de nece tantum, cum tamen dixerit de exilio eos etiam, et quidem magis, cogitasse, infra etiam prius de exilio.

Ibid. 15. Cont. p. 106. A. Cedr. p. 543. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 106. A. edit. Paris. ubi recte πραιποσίτοις per omicron.

τὰ λογοθέτου τοῦ δρόμου] Videtur intelligere τὴν τῶν ἀναφορῶν διοίκησιν, quam memorat Cont. p. 106. edit. Paris. lin. 2. ita et Cedr. p. 543. B. Zon. p. 157. A. edit. Paris. ita: ἦν γὰρ ἀναφέρων αὐτῇ περὶ ἀναφορῶν τε καὶ διοικήσεων.

Ibid. 20. Ita scriptum. debbat potius ἐνεδρεῦων.

Pag. 88, 2. Portentose loquitur et narrat.

Ibid. 4. Scriptum κόλη πατηχῶν, pueriliter sectatur poeticas phrases, ut et p. 42. [?]

Ibid. 5. ἐπιδίδοται] Incertum cui.

Ibid. 7. Ita nunc scriptum, non ὑποστράτηγοι ut supra.

Ibid. 8. Scriptum βασιλῆ. ita solet librarius, quicumque sit casus. potest hic etiam legi βασιλεῖ, mox potius προσεξέλευσις. Nam in Acc. non potest, nisi legatur ἢ σκοπὸς γυνῆ ante. Loquitur autem desperate.

Ibid. 12. Cont. p. 106. B. Cedr. p. 543. C. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 13. Dicit contrarium eius quod vult. τελέσων est perfecturus, cum iste sit perpessurus.

Ibid. 14. Cont. p. 106. C. edit. Paris. ubi λυσίκομος θεούσα, passis capillis currens. ita et Cedr. p. 543. D. edit. Paris.

- Pag. 88, 15. *θεράποντα*] Forte Theoctistum.
 Ibid. 16. Cont. p. 106. C. D. Zon. p. 157. B. edit. Paris.
ἔπειτα δὲ — ἡμ. κρουόντ. ἀποκ.] Haec nostri verba usurpat
 Sym. Log. p. 435. edit. Paris. sed inepte, cum non indicaverit
 imperatricem venisse.
- Ibid. 21. Scriptum, *Κωνσταντιν^ο* sine accentu.
 Debuisset *δυσωπειῖται*. hic etiam contra ac vult.
- Pag. 89, 9. *τοὺς*] Nullam habet particulam connectentem,
 qualis esset οὖν.
- Ibid. 14. Scripserat prius librarius *γενναίως*, deinde per o
 superne scriptum indicavit meliorem lectionem.
- Ibid. 17. *ἰκετευόμενος*] Hic etiam contrarium eius quod
 vult dicit, *qui rogatur*, cum debeat *qui rogat*.
- Ibid. 20. Ex Hesiodo hemistichium. [?]
- Ibid. 22. Ex Tragico senarius. [Aeschyli, Prom. 105.]
- Ibid. 23. Scriptum *πρὸς κωρήκεσαν*. atque ita solet libra-
 rius *πρὸς* scribere.
- Ibid. 24. Zon. p. 157. A. edit. Paris. *ὑπὸ σκάμνον εἰσέδν*.
 Cont. p. 106. B. edit. Paris. *κατὰ τοῦ σκάμνον ὑπέδν*. Cedr. p.
 543. C. edit. Paris. *ὑπέδν σκάμνον*. Georg. Mon. p. 533. C.
- Pag. 90, 2. *εἰπεῖν*] Deest aliquod verbum, ut *λέγεται*, quod
 est apud Cont. p. 106. C. edit. Paris.
- Ibid. 4. *Σπάθην — τομ. τοῦ σαρκ.*] Sunt duo senarii. alii
 in eandem sententiam habentur apud Cont. p. 106. C. nec non
 Cedr. p. 543. C. D. edit. Paris.
- Ibid. 6. *Διὸ — τοῦ παλατ. ἕξοστρ.*] Cedr. p. 544. A. B.
 Zon. p. 157. B. p. 158. A. Cont. p. 106. edit. Paris. lin. 2. fine.
- Ibid. 8. *Καὶ τῇ — μεταμ. σχήματι*] Cont. p. 108. B. C.
 Sym. Log. p. 445. C. Georg. Mon. p. 533. D. seq. Cedr. p. 545. B.
 Zon. p. 158. B. edit. Paris.
- Ibid. 11. *Καὶ τὸ — χαράγμ. τοῦ χρυσοῦ*] Cont. p. 107. A.
 Zon. p. 157. C. edit. Paris.
τὸ χρῆμα] i. e. *τὰ χρήματα*.
- Ibid. 12. 1090 centenaria fuisse in aerario dicit Sym. Log.
 p. 436. A. nec non Cont. p. 107. A. et Cedr. p. 544. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. Scriptum *διαχαράγμ* — una voce.
- Ibid. 14. Ita et Cont. l. c. sed Cedr. l. c. *ὡσεὶ τριῶν χι-
 λιάδων*.
- Ibid. 16. *προσενείρει*] Ex imperitia ipse etiam videtur ab-
 usus hoc verbo, ac forte *προσενείρει* scripserat, quasi ab hoc esse
 possit *προσειρηκε*.
- Ibid. 19. Cont. p. 109. C. Zon. p. 158. B. edit. Paris.
- Pag. 91, 3. Cont. p. 114. D. edit. Paris.
- Ibid. 5. Male pro futuro posuit. *ἐπαύξειτο* pro *ἐπανξή-
 σοιτο*.

Pag. 91, 7. Cont. p. 109. C. D. Sym. Log. p. 440. A. Occasio et causa belli. Cont. p. 103. A. B. C. D. Cedr. p. 545. C. edit. Paris.

Ibid. 8. 9. Cont. p. 104. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 109. C. edit. Paris. ἄρτι τελούντος αὐτοῦ εἰς τοὺς ἄνδρας.

Ibid. 10. Σαμόσατα] Scriptum per ω, alii per ο. Cont. p. 109. C. D. edit. Paris. ubi Σαμόσατα, uti et apud Cedr. p. 545. C. D. edit. Paris. nec non Zon. p. 158. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 109. D. Cedr. p. 545. D. Zon. p. 158. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Μετασχεῖν — τὸν ἄνακτα διεκρ.] Cedr. p. 545. edit. Paris. in fine.

Cont. p. 109. D. edit. Paris. ἔμελλον δὲ τὴν ἀναίμακτον μυσταγωγίαν ἐκπληροῦν.

Ibid. 15. Ita scriptum cum augmento pro ἀνολξαντες, ac forte ipse auctor ita scripserat contra grammaticam.

Ibid. 16. Ως καὶ τὰς σκην. — σκ. σφερρετίσ.] Cont. p. 110. A. Cedr. p. 546. A. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 110. C. Cedr. p. 546. A. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 110. C. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Ita scriptum. potius τετάρτης δεκάδος dicendum erat.

Cont. l. c. μέχρι τεσσάρων μυριάδων.

Ibid. 22. Imperite, pro ἀντεξήγει. ignorant fere isti vim particularum.

Pag. 92, 1. Δόξυμον] Ambigue scriptum, ut et Δάξυμον possit legi.

Ibid. 2. Cont. p. 110. C. edit. Paris. ὡς δὲ κατὰ τι χοροτόρον πεδίον Κελάριον οὕτω λεγόμενον κατεσκήνωτο.

Ibid. 4. Cont. p. 110. D. edit. Paris.

Ἐν τούτῳ τε — φρυγὰδ. ἐπιλαβ.] Cont. p. 110. D. Cedr. p. 546. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 110. D. edit. Paris.

Cont. l. c. σταθερᾶς μεσημβρίας.

Ibid. 9. Αναβεβ. — καταλαβ. ἐναυλίξ.] Cont. p. 110. in fine.

Ibid. 12. Ο δὲ — Ἀμερ γ. ἀ. παρευτ.] Cont. p. 111. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Η τῶν ἐναντ. — ἀνδρειόφρ. συλλογῆς] Cont. p. 111. A. Cedr. p. 546. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Apposui signa parenteseos.

Ibid. 18. Τῶ μεγίστῳ — τῶν πολεμ. χωρήσομεν] Cont. p. 111. A. edit. Paris.

Ibid. 21. πέδιλα] Scriptum per η in penult.

- Pag. 93, 3. Cont. p. 111. B. edit. Paris.
Scriptum *πῆσεται*.
- Ibid. 4. [Ὅτι ἡ μὲν — εὐσεβ. διακαρτερ.] Cont. p. 111. B. edit. Paris.
- Ibid. 11. Ο δὲ βασιλεὺς — ἐκβεβ. πευθόμ.] Cont. p. 111. C. edit. Paris.
- Ibid. 14. Cedr. p. 546. B. edit. Paris.
- Ibid. 17. Τπεχώρ. — ἰδ. στρατεύματος] Cont. p. 111. C. edit. Paris.
- Ibid. 20. Cont. p. 111. C. edit. Paris.
- Ibid. 21. διέδρασεν] Ita omnino scriptum.
- Pag. 94, 1. Ἐτῶν δὲ δύο — ὄρ. ἐφάλλεται] Cont. p. 111. C. D. Cedr. p. 546. B. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.
- Ibid. 2. Cont. p. 111. edit. Paris. et Cedr. l. c.
- Ibid. 4. Ἀμινσοῦ] Apud Cont. l. c. sine *v*.
- Ibid. 7. Καὶ τῷ ἰδ. λαῷ — εὐρομεν ἐνθάδε;] Cont. p. 111. D. Cedr. p. 546. C. edit. Paris. ubi ὅτε φασὶν αὐτὸν παραπλήσιον τῷ Ἐέρξῃ πάθος παθεῖν, μάστιγι κελεύσαντος παῖειν τὴν θάλατταν, ὅτι μὴ περαιτέρω προήκατο τοῦτον χωρεῖν. male legitur *χαίρειν*.
- Ibid. 9. Ita scriptum, *σιδηροῖς*, et nullum adest substantivum.
- Ibid. 17. Ἀνέστη Πετρωνᾶς — αὐτάδελφος] Cont. p. 111. D. Cedr. p. 546. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.
- Pag. 95, 5. Ita scripta haec sunt, et annotavit Librarius in margine etiam lectionem ὑπέρ, qua recepta sit ὑπὲρ τῆς σῆς βασιλείας, quibus recte adhaerent καὶ τῶν etc. manente autem εἰς, accusativi continuandi, καὶ τοὺς ὁμοπίστους.
- Ibid. 7. 8. Cont. p. 112. A. Cedr. p. 547. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.
- Ibid. 8. Obscure et ambigue. aut enim invertit pro τοῦ λόγου τῇ προβολῇ i. e. *prolatione verborum*, aut subintelligendum reliquit ἔνεκα, ut sit *προβολῆς ἔνεκα σπουδ. διατ. propter illam oblationem* etc.
- Ibid. 10. τὸ Ἀμερ] Ita scriptum, solenni hallucinatione circa *o* et *ω*. forte τῷ scripserat auctor [ut p. 80, 7]. alias et τὸν legi potest.
- Ibid. 11. Scriptum ἄπισιν ex Iotacismo.
- Ibid. 14. Ita scriptum. potius παρ' ὃ quocirca, *quapropter*, aut παρ' οὗ *a quo*.
- Ibid. 19. Scriptum γεγωνῶς ὄ. apparet autem hinc maxima socordia Librarii circa *o* et *ω*.
- Ibid. 21. παρανεῖ] Ita scriptum, non *παρανεῖν*, quod aptius esset. aut potius legendum *περανεῖ* vel *περαίνειν*.
- Ibid. 22. Balbutit misere.

Pag. 96, 3. Scriptum τελών. solet librarius pro circumflexo acutum ponere, ut in Πετρωνᾶς supra aliquoties: paulo ante tamen recte περισπωμένως.

Ibid. 6. Ita scriptum μήλια, non μίλια. Videtur autem numerus quingentorum nimius.

Ita fere scriptum ut etiam legi possit Αμυσιανῶ.

Ibid. 8. Cont. p. 112. C. edit. Paris. ubi Πόσοντα. Vid. ibid. p. 113. A. B. Cedr. p. 546. edit. Paris. lin. ult. ubi Πτώσοντα; apud Zon. p. 159. B. edit. Paris. Πτώσαντα.

Ibid. 9. ἐσκήνισεν] Ita scriptum, non ἐσκήνωσεν.

Ibid. 13. Cont. p. 113. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 114. lin. 1. seqq. Sym. Log. p. 440. C. Georg. Mon. p. 535. A. Cedr. p. 547. B. Zonar. p. 159. A. edit. Paris.

Ibid. 23. Cedr. p. 547. B. Zon. p. 159. A. edit. Paris.

Pag. 97, 1. Cont. p. 114. A. Cedr. p. 547. C. edit. Paris.

Ibid. 7. Id est *Per civitatem laetitia ingens manavit*. Sed videtur et hic invertisse pro ἡ πολιτεία (sive ἡ πόλις) χαρμονῆ δαφιλεῖ διακέχεται.

Ibid. 12. Videtur haec alieno loco inseruisse. Bulgaros ad Christum conversos fuisse adhuc Theodora imperante, tradit Cont. p. 101. D. p. 102. C. edit. Paris. Sym. etiam Log. ante expeditionem Petronae refert, p. 440. A. Vid. Georg. Mon. p. 534. D. Cedr. etiam p. 540. B. C. Zon. etiam p. 155. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Zon. p. 155. C. Cedr. p. 540. B. C. Sym. Log. p. 440. A. Cont. p. 101. Georg. Mon. p. 534. C. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Nominat. pro Genit. absol.

Pueriliter rursus inculcat Homerum.

καθ' ἑαυτούς] Ita scriptum, non κατ' αὐτῶν.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 440. A. edit. Paris.

Ibid. 20. τὸν δὲ — τῷ βασιλ. ὀνόματι] Cedr. p. 540. C. edit. Paris. Cont. p. 102. lin. 1. Sym. Log. p. 440. B. lin. 1. Georg. Mon. p. 534. C. D.

Pag. 98, 1. Περί πολλοῦ δὲ — κατὰ τὴν Μαγναύρ.] Cont. p. 115. A. Cedr. p. 547. D. Zon. p. 160. A. edit. Paris.

Ibid. 2. καὶ] Ita haec scripta. Loquitur negligentissime. Nullam ponit particulam connexionis.

Ibid. 6. 7. Cont. p. 115. B. Cedr. p. 547. lin. ult. Zon. p. 160. B.

Ibid. 8. Cont. p. 119. C. D. edit. Paris. de hoc Theodoro Leonis discipulo multa idem p. 115. D. edit. Paris. et p. seq. de eodem Cedr. p. 548. edit. Paris. et seq. non nominat, ut et Zon. p. 160. edit. Paris. et seq.

Ibid. 9. Θεοδήγιον] Cont. p. 119. C. D. Cedr. p. 550. D. edit. Paris.

Κομητᾶν] Cont. p. 119. D. edit. Paris.

Pag. 98, 10. Cont. p. 119. D. Cedr. p. 550. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Exemplo sit auctor.

Ibid. 17. ἐπεφίλορηματήκει] Ita scriptum per η in penult. non per iota.

Ibid. 20. Loquitur involute et contorte et ambigue.

Ibid. 22. Cedr. p. 547. D. edit. Paris. ubi τῆς βασιλείας κατεστοχάζετο. Zon. p. 160. A. edit. Paris. εαυτῷ τὴν βασιλείαν ἔμνατο.

Pag. 99, 1. Ita loquitur quasi Bardas contemptus fuerit a senatu: sed causae quas subiungit contemptum imperatoris indicant. Taceo quod μὲν et τε et in ἐξεγένετο ἐξ praeter rem posuit.

Ibid. 2. Τάχα δὲ καὶ — τὸν ἄνακτα] Cont. p. 114. D. Cedr. p. 547. C. D. Zon. p. 159. C. edit. Paris.

Ibid. 5. Οὐ μὴν δὲ — οὐκ ἐπαύετο] Cont. p. 120. initio. Cedr. p. 551. A. edit. Paris.

Ibid. 11. Loquitur incondite et pugnantia.

διὸ ἐν μιᾷ] Involute et ambigue.

Ibid. 13. Graeca sunt instar foliorum Sibyllae. Itaque Latina non possunt fieri multo clariora. de aliquibus amplius quaerendum quod ad res attinet.

Ibid. 15. Desperate et perditae loquitur.

Ibid. 17. Τὸν μετὰ — σὺν εὐλαβείᾳ] Cont. p. 120. A. Cedr. p. 551. A. Zon. p. 161. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita scriptum. forte τῇ μεγίστῃ.

Verti quasi esset συστάσεως in singulari. potest σύστασις esse et factio. item commendatio; in qua significatione hic retineri posset plurale συστάσεων.

Pag. 100, 2. Cedr. p. 551. C. Zon. p. 161. edit. Paris. in fine.

Ibid. 10. Cont. p. 120. B. edit. Paris. ubi: τὰς ἐπὶ γῆς τοῦ ἀνδρὸς ἐκτάσεις.

V. 82 Ibid. 13. Cont. p. 120. C. edit. Paris. ubi: Θεόδωρος ὁ μωρός. apud Sym. Log. p. 441. B. edit. Paris. ubi: Θεοδοσίῳ τῷ Μοροῦ.

Ibid. 14. Cont. p. 120. C. Sym. Log. l. c.

Cont. p. 120. C. edit. Paris. ubi: ὁ Σκουτελότης Νικόλαος. Apud Sym. Log. p. 441. B. edit. Paris. ubi: Νικολάῳ τῷ Σκουτελώπτη.

Ibid. 15. Loquitur conturbate.

Cont. p. 120. C. edit. Paris. [ἐν τῷ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων τεμένει, οὐκ ἐν τῷ δὴ μεγάλῳ τε καὶ σεμνῷ, ἀλλ' ἔνθα οἱ τάφοι καὶ λέγονται καὶ εἰσίν.]

Ibid. 16. Loquitur imperfecte.

Ibid. 17. Scriptum Κωνσταῦ. Erat ex marmore.

Pag. 100, 18. Cont. p. 120. C. edit. Paris.

Apud Cont. p. 120. C. edit. Paris. *ἐναποκλείσαντες*. Apud Sym. Log. p. 441. B. C. *οἱ καὶ περιέκλεισαν αὐτόν*. Unde et apud nostrum potius *περικλείσαντες* legendum videri possit. Apud Cedren. p. 551. B. edit. Paris. *τῷ τοῦ Κοπρωανύμου τάφῳ ἀποκλείει*. Zon. p. 161. D. *ἐγκλείει τάφῳ*. Nihil tamen mutandum apud nostrum, sed tantum *περισκελίσαντες* uno λ scribendum, *divaricatis cruribus imposuerunt arcae*. Contin. ita: *ἐν μετεώρῳ ἐπικαθίσαντες*.

Scriptum *καταγύμωνσιν*.

Ibid. 20. *Καὶ δι' ὅλου — ἐαντ. φύσεως*] Cont. p. 120. C. edit. Paris.

Ibid. 21. *Ο ἀθλητῆς τῶν κρηφ. — σαρκ. καὶ αἵματ.*] Cont. p. 120. C. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. nostri verbis, nisi quod *ἐκ τῶν* melius.

Pag. 101, 1. Rursus tanquam declamator: et satis apparet melius sermonis genus.

καὶ μᾶλλον] Ita scriptum.

Ibid. 9. *Οὕτως ἐγκαρτ. — ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθει*] Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis.

Ibid. 10. *γῆρει*] Ita scriptum, non *γῆρα*.

Ibid. 15. Ita scriptum, male. emendandum ex Homero. Negligenter haec ut pleraque et supine tractata sunt, partim a librario, partim ab ipso auctore. Loca Homeri, in quibus noster multus est et ineptus, id ostendunt, plerumque vitiose descripta. Apud Hom. II. ο, v. 511. haec ita: *Βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἔνα χρόνον ἢ ἐβιῶναι, Ἡ δὲ δαὰ στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊότητι*. quae ibi Ajax dicit suos proelio acuens. Sed noster lapsu memoriae, ut videtur, sociis Ulyssis tribuit, deceptus fortasse similitudine loci Odyss. μ, v. 350. *Βούλομ' ἀπαξ — ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι Ἡ δὲ δαὰ στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ*. ubi unus sociorum Ulyssis reliquos hortatur ad mactandos Solis boves, cum fame laborarent. atque eo nunc respicit. supra etiam indidem, occasione famis, verba reddebat.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 441. C. Cedr. p. 551. B. C. edit. Paris.

Non additur quis excitaverit, ut aliquid excidisse necesse sit, ut *Θεὸς* aut *Κύριος*, ut apud Log. p. 441. C. edit. Paris. *τοιγαροῦν διανίστησιν αὐτῷ Κύριος*.

Ibid. 20. *Οὐ πρὸς πῆμανσ. — αὐτ. κινδυνεύοντι*] Cont. p. 120. C. D. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris.

Pag. 102, 4. *Τοῦ λάρνακος — ἐκείνων ἐλεύσεως*] Cont. p. 120. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. iisdem fere cum nostro verbis.

Ibid. 10. Redit ad imperatorem et eius studium aurigationis, de quo obscure supra quaedam, ubi annotavi auctores.

Vid. Const. Porph. Bas. Maced. p. 151. D. p. 152. A. Cedr. p. 552. B. edit. Paris.

Pag. 102, 12. Zon. p. 162. B. p. 166. A. Const. Porph. Bas. Maced. p. 152. A. edit. Paris.

Ibid. 18. *συνηριοχοῦντι*] Ita scriptum una voce, soloecisante oratione, ut dativus sit pro genitivo.

Ibid. 21. *Καὶ πολλῶ πλέον — θυσίαις τὰ ἅγια*] Non de Photio haec intelligenda, sed de Gryllo, de quo Const. Porph. in Bas. Maced. p. 153. C. D. Sym. Log. p. 437. C. D. Contin. Theophanis p. 124. D. Cedr. p. 554. A. Zon. p. 163. A. edit. Paris. Noster haec in brevitate obscure. Nec autem Photio iste Gryllus oppositus fuit, sed ante illum is Ignatio.

Pag. 103, 1. *ἐντεῦθεν*] Imperfecte, ut desit vel ὥστε, vel verbum aliquod, ut *συνέβη* aut simile.

Ibid. 10. *Εὐτρεπισμὸν — ἄμφω συντίθ.*] Cont. Theoph. p. 127. A. B. Sym. Log. p. 446. in fine. Georg. Mon. p. 537. C. Cedr. p. 555. A. B. Zon. p. 165. A. B. C.

Ibid. 11. Ita scriptum. debuit potius *ἀφικέσθαι*, quod ipse solet perverse pro *proficisci* ponere.

Κήποις] Vid. omnino Cont. p. 127. B. C. Sym. Log. p. 537. edit. Paris. in fine. Noster infra p. 308. lin. 5. [104, 21. 105, 20.]

Ibid. 16. *Τοὺς γνωστούς — καταστροφ. τεκμηράμ.*] Cont. p. 127. B. Cedr. p. 555. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 127. A. Cedr. p. 555. A. Zon. p. 165. B. edit. Paris.

Ibid. 22. *Τηνικαῦτα — ἔμφαν. συγκεχ.*] Cont. p. 127. B. Cedren. p. 555. A. B. Zon. p. 165. B. edit. Paris.

Pag. 104, 4. Alius *σύμβολον* dixisset: nam illud aliud est. mox etiam alius dixisset *ἔδοξεν ὄναρ ὄραῖν ὁ Καῖσαρ*.

Ἐδοξεν ὄναρ — τοῦτ. ἀνεφάνησαν ἄγγελοι] Cont. p. 126. C. D. Sym. Log. p. 447. C. Cedr. p. 554. D. edit. Paris.

Ibid. 7. *Θυρίσι ταύταις*] Videtur ex declamatione quadam haec sumsisse, ubi orator digitis ostendebat fenestras. In antecedentibus bis oratorum more alloquitur auditores, quae loca ibidem ex declamatione . . . . .

Ibid. 9. *Καὶ πρὸς — λωβηθ. ὑπομεμεν.*] Cont. p. 126. D. Sym. Log. p. 447. C. edit. Paris. ut noster. Sed ibi male *τοὺς pro τοῖς*. Cedr. p. 554. edit. Paris. in fine.

Scriptum *ὑπὲρ ἄνω*. Sed apud Logoth. rectius *ὑπεράνω*.

Ibid. 12. Sym. Log. p. 447. D. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita scriptum, cum deberet *ἀπολίσεσθαι* potius, uti recte apud Log. p. 447. D. edit. Paris.

Καὶ ἅμα τῷ λόγῳ — ἐπιδίδ. μάχαιραν] Cont. p. 126. edit. Paris. in fine.

Ibid. 14. Apud Logoth. est *χρυσενδυτῶν*. ibid. male *πραιποσίτοις*.

Pag. 104, 15. καὶ προσετιτάχει ἐννεύσας] Apud Logoth. pro istis male καὶ φησὶν τάχει ἐκνεύσας. male ibidem ἀφώρισεν.

Ibid. 16. Cont. p. 127. lin. 3. Cedr. p. 555. A. edit. Paris.

Ibid. 17. Καὶ διὰ ταύτης — τὴν τομὴν ἀπεκδέχεσθαι] Iisdem verbis Sym. Log. p. 447. D. Cedr. p. 555. A. ubi μεληδὸν διάτεμνε.

Ibid. 19. Cont. p. 127. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Vide supra p. 302. ibi not. 3. [103, 11.]

Παρά Θεοδώρας — ὡς ἔοικε τῆς στειλάσης] Cont. p. 128. D. Sym. Log. p. 447. B. C. edit. Paris. iisdem fere cum nostro verbis, sed imperfectius et vitiosius.

Pag. 105, 5. 6. Sym. Log. p. 447. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Οθεν — δυσανασχετ. βούλησιν] Cont. p. 127. D. edit. Paris.

Ibid. 6. 7. Const. Porph. p. 147. D. edit. Paris.

Ibid. 10. Involute et perturbate.

Ibid. 11. Sym. Log. p. 447. B. Zon. p. 162. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Ἐπεπτ. τὸ ἄγαλμα — κατὰ κίονα διεστ.] Cont. V. 83 p. 122. C. Cedr. p. 552. A. Sym. Log. p. 447. B. edit. Paris. ubi male interpres: *secundo ordine*.

Ibid. 13. Scriptum ἐπωνυμ^ο.

Ibid. 14. Λέοντι φιλ. σ. διηρμ.] Cont. p. 122. C. Sym. Log. p. 447. B. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis. Cedr. p. 552. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Quia δεύτερος secundus.

Ibid. 17. Forte quia ille senex in throno sedisset, quod est Βασιλέων, imperatorum.

Δακτυλοδεικτ. — συνωμαρτ. Καίσαρι] Const. Porph. p. 145. C. edit. Paris. ubi καὶ τῷ δακτύλῳ τοῦτον ὑποδείξει τῷ Καίσαρι etc. ἐξ οὗ καὶ ὑφωρᾶτο. καὶ ἐνήδρευεν ὁ Καῖσαρ ἀεὶ τὸν Βασιλείον. Vid. Georg. Mon. p. 536. lin. ult. et Cedr. p. 664. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 147. B. Georg. Mon. p. 537. in fine. Cedr. p. 566. edit. Paris. lin. 1.

Pag. 106, 2. Const. Porph. p. 147. D. Cont. p. 127. C. p. 128. A. Cedr. p. 555. C. Zon. p. 165. C. edit. Paris.

Ibid. 3. πρὸς] Nulla adest particula connectens, qualis esset οὖν.

Ibid. 8. Const. Porph. p. 148. A. edit. Paris. ubi Συμβάτιος. Cont. p. 127. D. ubi itidem Συμβάτιος. varietas orta ex similitudine literae β cum μ in Mss. Apud Georg. Mon. etiam Συμβάτιος p. 537. A. et apud Cedr. p. 554. C. D. edit. Paris. Συμβάτιος.

Ibid. 11. Cont. p. 127. in fine. Cedr. p. 555. D. edit. Paris. ἄρτι γὰρ ἐξήγει τὰς ἀναφορὰς ἀναγνοῦς.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 127. edit. Paris. in fine, ubi τὸ ση-

μειον ἐδίδου σταυρὸν εἰς τὸ πρόσωπον ἐγγαράτων αὐτοῦ. et Cedr. p. 555. D. Vid. Const. Porph. p. 148. A. B. edit. Paris.

Pag. 106, 14. ἀποκτένοντες] Ita scriptum.

Ibid. 15. Const. Porph. p. 148. D. Zon. p. 165. D. edit. Paris.

I. e. εἰκάδι πρώτῃ, ut Contin. Theophanis p. 128. B. edit. Paris.

Ibid. 16. ὧ] Ita scriptum [?]: requiritur ὧ̄, ut Bosius vidit.

Ibid. 18. Ita scriptum. mallem ἐκδροηθέντος.

Καὶ τῷ πτώμ. — συμπεφον. αὐτόν] Cont. p. 128. C. Cedr. p. 556. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Ἀμφότεροι — εὐφημ. ἐπιδημίοις] Cont. p. 128. C. Cedr. p. 556. A. edit. Paris.

Pag. 107, 3. Contin. p. 128. B. Cedr. p. 556. edit. Paris.

Ibid. 4. Ita scriptum, sine dubio pro ἐξέμηναν, quamvis ἐκμαλνω sit μεταβατικόν.

Ibid. 13. Καὶ εὐθέως — ἀναξεύγνυσιν] Zon. p. 165. in fine. Cont. p. 118. in fine. Const. Porph. p. 148. D. Georg. Mon. p. 538. D. Cedr. p. 556. B. p. 566. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Haec in gratiam Constantini Porphyrogenneti videtur comminisci. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 133. C. Negat Zon. p. 163. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 135. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita omnino scriptum, non Μακεδόνων, ut apud Const. Porph. in Basilio Mac. ubi ὠρμαῖτο μὲν ἐκ τῆς Μακεδόνων γῆς, p. 133. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Hanc similitudinem videtur tacite reprehendere Const. Porph. in Bas. Mac. p. 137. D. edit. Paris. ubi τρεφόμενος τοίνυν ὁ παῖς παρὰ τῷ πατρὶ — οὔτε μιξανθρώπου Χείρωνος ἐδεήθη ὡς Ἀχιλλεύς, οὔτε etc. ut semihominis educatoris mentio eum offenderit.

Ibid. 21. Cedr. p. 150. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Iam dudum dissolute loquitur et incondite.

Pag. 108, 1. Abrupte, sine transitione, sine apta connectione, nec praeparato lectore.

Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. D. Sym. Log. p. 434. A. Georg. Mon. p. 531. C. Cedr. p. 560. B. Zon. p. 163. edit. Paris.

Ibid. 3. Georg. Mon. p. 531. C. Log. p. 164. A. Sym. Log. p. 434. B. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. lin. ult. Cedr. p. 560. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 434. B. edit. Paris. ubi ὃς πρὶν Ἡλιοῦ ναὸς κερημάτικεν.

Ibid. 6. Εωράκει γὰρ — κ. τὸν οἶκον αὐτῆς] Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. A. Cedr. p. 561. B. C. edit. Paris.

Pag. 108, 7. Varie scribitur hoc nomen apud veteres, apud Herodotum *Μανδάνη*.

Ibid. 10. ἀπομεμαντεῦσθαι] Infinitivus requirit aliquod verbum, aut ὡς pro καί. loquitur et alibi ita imperfecte.

Ibid. 11. 12. Loquitur horride.

Ibid. 15. Alia occasione Const. Porph. in Bas. Mac. p. 136. D. et p. seq. Cedr. p. 559. C. D. Zon. p. 163. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Const. Porph. in Bas. Mac. p. 139. B. C.

Ibid. 17. 18. Loquitur profligatissime.

Ibid. 21. Καθ' ἕννον — ἀνοικοδ. συστησόμενον] Const. Porph. in Bas. Mac. p. 140. A. Sym. Log. p. 434. B. Georg. Mon. p. 531. D. Cedr. p. 560. C. Zon. p. 164. A. edit. Paris.

Pag. 109, 2. ἀνοικοδομεῖ] Ita scriptum. f. ἀνοικοδομεῖν. Apud Const. Porph. p. 140. A. et apud Cedr. p. 560. C. edit. Paris: ita: αὐτὸν μέλλειν εἰς ἀνοικοδομὴν καὶ αὐξήσιν τῆς παρούσης γενέσθαι μονῆς. Unde apud Nostrum melius legeretur: οἷα τῆς δὲ μονῆς εἰς ἀνοικοδομὴν συστησόμενον. aut omisso εἰς.

Scriptum συστησόμε^ε.

B. τὸ νεανίας. et vide quot fuerit annorum. *Bosius*. Fuit XXV.

Ibid. 5. εἰσενεγκεῖν] εἰσκαλεῖν potius legendum propter sequens ἀποκριναμένον.

Ibid. 7. Τοῦ δὲ νεαν. — κλησ. ἀποκριναμ.] omittit dicere quod vocatus fuit, et tamen respondisse dicit.

Ibid. 8. Const. Porph. p. 140. C. Cedr. p. 560. D. edit. Paris.

Ibid. 10. Ita haec scripta. Loquitur horride, imperfecte.

Ibid. 15. Τότε δὲ τιμὴ — προστ. τῶν μοναχῶν] Const. Porph. p. 142. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Ω τῆς ἐπ. — ἐμεγαλύνει σοβαροῦμ.] Const. Porph. p. 141. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Theophilus iste alia forma diminutiva et Θεοφιλιδιον et Θεοφιλιτζης barbaramente dicebatur. Const. Porph. p. 140. D. Sym. Log. p. 434. C. Georg. Mon. p. 532. A. B. Cedr. p. 561. A. Zon. p. 164. B. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Haec obscure narrat. Sed vid. Const. Porph. p. 143. B. C. D. Cedr. p. 561. A. edit. Paris.

Pag. 110, 1. Filius erat Caesaris. Cedr. p. 563. A. edit. Paris.

Const. Porph. p. 143. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Scriptum Κωνσταν^τ. Vide Const. Porph. p. 143. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Forte εὐαχίας scripserat auctor. et ita omnino legendum. voce εὐαχίας utitur Cedr. in hac re, p. 563. A. B. edit. Paris. ubi ἀκμαζούσης τῆς εὐαχίας.

αὐτῶ] Ita scriptum. potius αὐτῶν.

Pag. 110, 4. προσκαλεσαμένω] Ita scriptum, nisi quod iota non subscr., ut solet hic librarius.

Ibid. 9. τοῦ κρείττονος] Bulgarus quidam fuit.

Καθ' ὃν — μετεωρ. πειράται Βασιλείον] Constant. Porph. p. 143. in fine. et p. seq. init. Cedr. p. 563. B. C. edit. Paris.

Ibid. 15. πόδρεξαν] Hinc emendandus forte Const. Porph. V. 84 p. 144. A. edit. Paris. ubi οὕτω χαδίως αὐτὸν ἐπάνω τραπέζης μετεωρίσας ἀπέρόψεν. ita tamen et Cedr. p. 563. C. edit. Paris. quasi sublatum in mensam abiecisset, quod non videtur verisimile.

Pag. 111, 2. Const. Porph. p. 144. edit. Paris. in fine.

Ibid. 3. Videtur βασιλείαν legendum propter sequens αὐτήν. sed potest utcunque, mutatione facta ἀπὸ κοινοῦ, βασιλείαν ad αὐτήν a βασιλέας.

Ibid. 9. Const. Porph. p. 146. Sym. Log. p. 434. D. Georg. Mon. p. 532. C. Cedr. p. 564. D. p. 565. A. Zon. p. 165. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Const. Porph. p. 145. edit. Paris. lin. 2. ubi εἰς τὴν τοῦ Πρωτοστράτορος ἀξίαν ἐβίβασεν. Unde noster forte emendandus. Sym. Log. p. 436. lin. 2. Cedr. p. 564. Zon. p. 164. C. D. edit. Paris.

Igitur. sine iudicio ponit particulam hanc, ut alias, ignorans usum.

Ibid. 11. Zon. p. 164. C. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Tale quid Const. Porph. p. 144. D. Cedr. p. 563. D. Zon. p. 164. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Πηγᾶσφ] Ita scriptum in dativo, prius in genitivo.

Ibid. 14. λιπών] Ita scriptum. potest et λοιπόν, ut ante hoc ponatur punctum.

Ibid. 18. Scriptum ἐξῆγγερος. Cedr. p. 565. D. edit. Paris. ubi αὕτη δὲ θυγάτηρ — ἕγγερος. Zon. p. 165. edit. Paris. in fine καὶ ζεύγνυσι τῷ Βασιλείῳ Εὐδοκίαν τὴν θυγατέρα τοῦ ἕγκηρος. Const. Porph. p. 147. A. edit. Paris. θυγάτηρ — ἕγγερος.

Const. Porph. p. 148. D. p. 149. C. Cont. Theoph. p. 128. edit. Paris. in fine.

Ibid. 19. Cont. p. 128. edit. Paris. in fine.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 149. C. D. Zon. p. 166. A. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 22. Haec intempestive inserta usque ad signum ·X· p. 53. [112, 11.?] sine praeparatione lectoris, cum sint abhorrentia a re praesenti. Est autem narratio monstrosa, sine mente, nec sani aut sobrii hominis. — Haec tam aliena et inopinata hic intrusa, signis ( ) inclusi saltem in versione. Quibus iunctim lectis existimabitur Michael Basilium prae nimio amore verberari-

bus saevissimis affectisse: quod ut facere rabiosi et insanientis est, ita et ad hunc modum narrare quo noster narrat.

Pag. 111, 22. οὖν] Abusive ponit hanc particulam, ut paullo ante. Et ferme ignorat verum usum particularum.

Ibid. 22. 23. Scriptum καλλινηζ μάμαν̄ μαρ̄.

Pag. 112, 1. πρὸς] Ita scriptum, non περί.

Ibid. 4. Mox dicet festo Pentecostes collegam creatum Basilium a Michaelē.

Ibid. 8. *Suusque fit et imperatoris.* Haec mire dicuntur: sed fideliter exprimo, ut alias, nisi quod saepe multa mollire cogor, et dextre accipere ac reddere quod ille sinistre dat. Hic autem sensus erit, Basilium recepto animo sese accommodasse imperatori et tergum praebuisse.

Ibid. 10. Ita haec scripta, ut aliquid exciderit aut truncata male exscripserit ipse auctor. Sed si legatur ἔχει, excusabitur utcumque. Sed puto potius aliquid deesse, ut φοβηθεῖς δὲ aut simile.

Ibid. 11. Καὶ τῷ μεγίστῳ — τὰ πρόσφορα δίδωσιν] Const. Porph. p. 149. C. D. Cont. Theoph. p. 129. A. Zon. p. 166. lin. 1. Cedr. p. 566. C. edit. Paris.

Ibid. 12. κς'] I. e. εικάδι ἔκτη.

Ibid. 20. Λόγια sunt oracula: sed ad γραφαῖς ex opposito requiritur potius λόγοις. Si λόγοις retineatur, γραφαῖς erit Scripturis, scilicet dictis S. Scripturae.

Pag. 113, 1. οἰνοφλυγίαν] Ita scriptum, non οἰνόφυλγα.

Ibid. 3. Μάλιστα δὲ — λόγγ. τ. διατάξατο] Cont. p. 130. C. Const. Porph. p. 155. C. Sym. Log. p. 451. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 130. D. Const. Porph. p. 158. C. D. Cedr. p. 567. D. edit. Paris.

Ibid. 11. τοῦ δὲ] Ita scriptum, requiritur τοῦδε una voce.

ἀντεχομένους] Ita scriptum, requiritur ἀντεχόμενοι. occasio errandi videtur, quia librarius novum folium inchoavit, ut hinc oblitus fuerit quem casum antecedentia requirant, intercedente mora dum membrana expeditur.

Ibid. 14. Const. Porph. p. 190. B. edit. Paris. sed cum iam dudum imperator fuisset. Forte de eodem Sym. Log. p. 455. C. edit. Paris. Sed Ignatium aedificasse dicit, uti et Georg. Mon. p. 545. A. Zon. p. 172. C. edit. Paris. Michaeli, quia eiusdem nominis imperatorem occiderat.

Ibid. 19. Ita haec scripta, potius ἀρχιερέως.

Ibid. 21. Const. Porph. p. 159. D. et p. 164. B. C. Zon. p. 167. C. Cedr. p. 569. D. edit. Paris.

Pag. 114, 2. Sym. Log. p. 456. D. edit. Paris. Constantinum mortuum dicit anno 13. Basilii imperii. Georg. Mon. p. 546. C. edit. Paris.

Pag. 114, 9. μικρὸν ὄσον] Imperfecte loquitur.

Ibid. 15. Pro τινὸς requiritur τινὲς potius ad ὀλιγόρου.

Ibid. 17. δι' ὧν accipiendum διὰ τούτων. Const. Porph.

p. 166. A. et p. 176. A. B. Sym. Log. p. 455. B. Cedr. p. 570. edit. Paris.

Pag. 115, 1. Const. Porph. p. 170. A. B. Zon. p. 169. B. Cedr. p. 575. C. edit. Paris.

Ibid. 4. Const. Porph. p. 176. B. Cedr. p. 575. C.

Ibid. 9. Const. Porph. p. 176. B. Cedr. p. 575. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Καὶ πολλῶν κρείττων κ. τ. ἐ. διανίστ.] Const. Porph. p. 176. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Ita scriptum, non πολὺν χρόνον. et ita habet distinctio. malletem autem punctum post μαγιστράτης poni, et deleri post χρόνου.

Ibid. 13. Καὶ τὰ] Confuse diversa, et inferius iterum fusi.

Const. Porph. p. 166. seqq. et p. 176. A. Sym. Log. p. 455. B. et p. 456. C. Georg. Mon. p. 544. C. Cedr. p. 570. A. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Γερμανικίας] Const. Porph. p. 174. B. lin. 1. Sym. Log. p. 456. D. Georg. Mon. p. 546. C. Zon. p. 168. D. Cedr. p. 574. B. edit. Paris.

Const. Porph. p. 167. A. edit. Paris. ubi τὸ Σαμόσατον. Cedr. p. 570. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Const. Porph. p. 167. B. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Const. Porph. p. 168. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Οὐδὲ τὰ — δι' ἧρ. ἐτύγγ.] Const. Porph. p. 179. A. et p. 186. B. edit. Paris. Noster duas expeditiones confundit in antecedentibus etiam.

Pag. 116, 1. Zon. p. 169. D. Cedr. p. 576. C. D. Sym. Log. p. 458. A. Const. Porph. p. 179. edit. Paris. in fine. ubi Λαγοβαρδία. Cedr. p. 577. B. C. edit. Paris.

Ibid. 2. Eundem numerum habet et Const. Porph. p. 181. A. edit. Paris.

Ibid. 4. Νάσαρ] Const. Porph. p. 186. C. edit. Paris.

Προκοπίου] Const. Porph. p. 188. A. B. Georg. Mon. p. 546. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Ιταλία δὲ] Ineptissime loquitur.

Ibid. 12. Λογγιβαρβία] Ita nunc scriptum: supra recte erat δ. sed et illud rectum ex hypothesis.

Ibid. 16. Cedr. p. 585. B. Zon. p. 172. D. Georg. Mon. p. 545. D. Sym. Log. p. 456. A. edit. Paris. refert ad nonum Basilii imperii annum.

Ibid. 18. Const. Porph. p. 190. D. Cedr. p. 585. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 190. D. Cedr. p. 585. C. edit. Paris.

Pag. 117, 5. *ὁπόθεν*] Ita scriptum. ponitur pro *ποθεν*, *alicunde*. aut legendum *ἐπίσταται* pro *ἐπίστασθαι*.

Ibid. 6. Const. Porph. p. 191. B. Cedr. p. 585. D. edit. Paris.

Ibid. 8. *Ὀν* pro *αὐτόν*.

Ibid. 10. Const. Porph. p. 191. B. Cedr. p. 585. D. edit. Paris.

Ibid. 11. *Ἐν ταύτῃ παρ.* —] Ambigue et perditè loquitur.

Quamvis *παρεῖναι* non sit praeteritum perfectum, tamen in V. 85 perfecto verbo, et ita intelligi voluisse puto auctorem, qui fere promiscue utitur temporibus, ut etiam praeteritum ponat aliquando pro futuro.

Ibid. 12. *Αὐτὸς δὲ — αὐτηκ. σφραετριζόμενος*] Const. Porph. p. 191. C. edit. Paris.

Ibid. 15. Const. Porph. p. 191. C. lin. 7. Cedr. p. 586. A. edit. Paris.

Ibid. 17. *Κατὰ πόλιν*] Loquitur profligate.

Ibid. 21. Const. Porph. p. 191. D. Cedr. p. 586. A. edit. Paris.

Pag. 118, 5. Const. Porph. p. 192. init. Cedr. p. 586. B. edit. Paris.

Ibid. 7. Ita scriptum. f. *πλέον*, quamvis illud possit manere.

Ibid. 8. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. B. edit. Paris.

Ibid. 11. Const. Porph. p. 186. B. C. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. B. edit. Paris.

Ibid. 13. Cedr. p. 582. C. lin. 1. Const. Porph. p. 187. C. Zon. p. 172. A. edit. Paris. ubi *Νάρσαν*.

Ibid. 15. Const. Porph. p. 186. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Const. Porph. p. 186. C. D. Zon. p. 172. A. Cedr. p. 582. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Const. Porph. p. 186. D. edit. Paris.

Ibid. 21. *Κρυφίως γὰρ — προεστ. ἐνδέδωκεν*] Const. Porph. p. 187. A. Zon. p. 172. A. B. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.

Pag. 119, 1. Const. Porph. p. 187. edit. Paris. lin. 8.

Ibid. 3. *Πυρὶ καὶ πίσση — τριχ. ἐναποφλέξει*] Const. Porph. p. 187. A. Zon. p. 112. B. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.

Ibid. 6. *Ὡς λειποτ. — τὸν ἰππόδρομ.*] Const. Porph. p. 187. A. Cedr. p. 582. D. edit. Paris.

Ibid. 10. *Παραφυλάξασθαι — ἐμπελ. ὀμιλῆσαι*] Const. Porph. p. 187. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Const. Porph. p. 187. B. edit. Paris.

Ibid. 20. *δραπετευσάντων*] Non adest articulus in Ms.

Ibid. 23. Zon. p. 172. B. Cedr. p. 582. edit. Paris. in fine.

Pag. 120, 2. 3. Cedr. p. 583. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Imperatorem id iussisse dicit Const. Porph. p. 187. edit. Paris. in fine. *ὁ βασιλεὺς προσωτέρω χωρεῖν ἐγκλεῖνεται.* ita et Cedr. p. 583. B. edit. Paris.

Pag. 120, 8. *Οθεν οὔτοι — καὶ δηϊωσάμ.*] Const. Porph. p. 188. A. Zon. p. 172. B. Cedr. p. 583. B. C. edit. Paris.

Ibid. 11. *δηϊοσάμενοι*] Ita scriptum pro *δηϊωσάμενοι*. negligens fuit librarius circa *ο* et *ω*.

Ibid. 14. *Καὶ τοσοῦτον — ὀβολοῦ πρίασθαι*] Const. Porph. p. 188. A. Cedr. p. 583. C. edit. Paris.

Ibid. 21. *ἅπαξ καὶ δις*] Haec supra initio rerum a Basilio gestarum locum habebant, et coeperat dicere obscure, sed hic copiose narrat.

Καὶ τὸ μὲν — πυροπολ. ἐξόπιώσας] Const. Porph. p. 166. B. Zon. p. 167. D. Cedr. p. 570. A. edit. Paris.

Pag. 121, 1. *Κατὰ Τεφρικῆς — πρὸς τὴν βασιλεύουσαν*] Const. Porph. p. 166. B. Zon. p. 168. init. Cedr. p. 570. A. edit. Paris.

Ibid. 2. *Καὶ τῷ ναῶ — κατὰ Τεφρ. ὄλεθρον*] Const. Porph. p. 169. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Scriptum *διαζώης*.

Ibid. 6. *αὐτῶν*] Potest quidem ferri, sed potius *αὐτῆς*.

ἕξεισι] Sym. Log. p. 455. B. alium misisse dicit, ut et Georg. Mon. p. 544. D. nempe Christophorum. vid. Const. Porph. p. 169. A. Zon. p. 168. Cedr. p. 571. C. D. edit. Paris.

Ibid. 7. *Αὐτῆς δὲ διειργ.*] De his non memini me apud alios legisse.

Ibid. 10. *Καὶ τοῦ τοιούτου γε*] Loquitur monstrose. oratio constabit, si legatur *καὶ τὸ τοιοῦτόν γε δεῖμα — τελεσθέν*.

Ibid. 14. 15. Huc iam conicit quae initio facta sunt, nihil monito nec praeparato lectore.

Ibid. 16. Const. Porph. p. 166. A. de Carbea Cont. Theoph. p. 110. A. B. edit. Paris.

Ibid. 21. *ἄλογα*] Ita hodierni etiam vocant equos.

Pag. 122, 1. In Epist. ad Eph. IV, v. 32.

Ibid. 17. In ambiguitate obscure. sed vid. auctores inferius notatos.

Ibid. 21. *Καὶ τοῖς στρατηγ. — προστέτ. διειπών.*] Const. Porph. p. 169. B. Cedr. p. 571. D. edit. Paris.

Ibid. 23. *Καὶ — τῷ τῶν Ἀρμενικῶν*] Const. Porph. p. 169. B. C. Cedr. p. 571. D. edit. Paris.

Scriptum *καλλίππους*.

Pag. 123, 2. *Τῷ τοῦ Χαρσ. — τοῦτο ποιήσατε*] Const. Porph. p. 169. C. edit. Paris. lin. 1. seq.

Ibid. 5. 6. Const. Porph. p. 169. C. edit. Paris. ubi *τῶν δὲ Ῥωμαϊκῶν στρατηγῶν καταλαβόντων τὰ τούτου μετεωρότερα*. Vid. Zon. p. 168. B. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.

Ibid. 8. *Τῶν οὖν — ἀλλήλοις ἀντερίζ.*] Const. Porph. p. 169. C. Zon. p. 168. B. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.

- Pag. 123, 11. Οἱ ἀπὸ τοῦ — ἢ τοῖς ἐτέροις] Const. Porph. p. 169. C. D. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. Οἱ Ἀρμενιοὶ — παρεμβάλ. ἄμφω.] Zon. p. 168. B. C. Cedr. p. 572. B. edit. Paris.
- Ibid. 17. Const. Porph. p. 169. edit. Paris. lin. ult.
- Ibid. 23. Const. Porph. p. 170. edit. Paris. lin. 2.
- Pag. 124, 3. τότε δὴ τότε — σὺν φλαμούλλοις] Const. Porph. p. 170. lin. 4. Cedr. p. 572. B. edit. Paris.
- Ibid. 5. Scriptum *συμφλαμούλλοις* una voce.
- Ibid. 7. Καὶ ὅταν etc.] Perturbate.
- Ibid. 9. Μεγάλως κερράξ. π. λ. β. ἐνσημ.] Const. Porph. p. 170. A. B. Cedr. p. 572. C. edit. Paris.
- Ibid. 10. εἰκάσειεν] Ita scriptum per ε. mox τὸ, cum deberet τὸν potius, ut apud Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris. lin. 3.
- Ibid. 12. Παρεμπεπτακότων — τρανώς ἐπιλ.] Const. Porph. p. 170. B. lin. 3. Cedr. p. 572. edit. Paris.
- Ibid. 15. Ita scriptum, ut excidisse videatur verbum, quale ἦσαν aut simile. sed narrat absurde, ambigue et imperfecte.
- Ibid. 16. αὐτὸν] Ita scriptum, non αὐτούς.
- Ibid. 17. Φωνῇ — πολεμ. ἐτυμπάνισαν] Const. Porph. p. 170. B. Cedr. p. 572. edit. Paris.
- Ibid. 19. Καταπηξ. ἀ. τ. φ. εἶχοντο] Const. Porph. p. 170. B. edit. Paris.
- Ibid. 21. Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris.
- Ibid. 23. Χρυσόχειρ φνγαδ. ἦσπασ.] Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris.
- Pag. 125, 1. Const. Porph. p. 170. C. Cedr. p. 572. D. edit. Paris.
- Ibid. 2. Ita scriptum. legendum aut ὃ τούτῳ aut ὃ τοῦτο.
- Προεκερ. — Χ. προσορκέωτο] Const. Porph. p. 170. C. D. V. 86 Cedr. p. 572. D. edit. Paris.
- Ibid. 5. Haec intelligi possunt ex eo quod Cedr. scribit p. 572. C. edit. Paris. *Persequentibus igitur Romanis atque inclamantibus eos etiam duces qui non aderant, et cohortes et domesticum scholarum, sicut ipsis praeceptum fuerat. Id Pulades etiam hic facit. Latine autem apposui, quia Xylander minus recte vertit.*
- Ibid. 7. Ἀθλιε — σοὶ τὰ χαριστήρια] Const. Porph. p. 170. D. lin. 3. seq. Cedr. p. 573. edit. Paris. lin. 1.
- Ibid. 8. σοὶ] Ita scriptum, non σε. et mox μοι.
- Ibid. 12. Ἰπτάζων — π. τ. ἐνώπιον αὐτοῦ] Const. Porph. p. 170. edit. Paris. lin. ult. nostri fere verbis et p. 171. init.
- Ibid. 13. Ο ἵππος — τούτου διώκλαζεν] Cedr. p. 573. A. edit. Paris.
- Ibid. 16. περιπέσειεν] Ita scriptum per ει.

Pag. 125, 16. *Λαθραίως — τιρώσκει κοντῶ*] Const. Porph. p. 151. lin. 3. Cedr. p. 573. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 171. A. Cedr. p. 573. edit. Paris.

Ibid. 23. *Καὶ τούτου — ὡς δῶρον ἀνέπεμψαν*] Const. Porph. p. 171. A. Cedr. p. 573. B. edit. Paris.

Pag. 126, 3. Sic sine transitione, sine connexionione.

Ibid. 7. *Αἰ εἰσπράξεις — πεφορολόγηνται*] Const. Porph. p. 162. B. edit. Paris. lin. 3. seq.

Ibid. 10. *ταῖς*] Ita scriptum [?], non *ταῖς*.

Ibid. 12. Sequuntur nugae nugacissimae stultissimi hominis: habent tamen aliquid philologicum, quamvis ostentatio sit puerilis.

Ibid. 20. *Τὸ δ' οὔκα* etc.] Vid. Const. Porph. p. 167. C. edit. Paris.

Ibid. 24. *Κέλμητος*] Ita prius scripserat librarius, deinde exigua litera fecit apparere *ν* pro *μ*.

Pag. 127, 1. *δρόμον*] Scriptum per ypsilon, potius *ν* ni. [?]

Ibid. 8. *Τὸ αὐτὸ — κατεπεπράχει*] Const. Porph. p. 144. A. B. edit. Paris.

Ibid. 10. Ita scriptum, *ἀποτετεύχει*.

Ibid. 12. Nullum adest verbum.

Ibid. 21. *Καὶ ὁ μὲν — καὶ ὄν. ἐκβλ. αἵματος*] In superioribus etiam tale quid narrat de Basilio nondum imperatore, ubi auctores annotavi. Ac propter similitudinem licet fere suspicari nostrum unam rem ut aliam atque aliam narrare.

Ibid. 24. Ita scriptum, non *γῆς*.

Pag. 128, 9. Plurima templa a Basilio vel extracta vel instaurata enumerat Const. Porph. p. 198. seqq. vid. Zon. p. 173. C. Cedr. p. 587. edit. Paris.

Ibid. 19. *Προκατασχεθεῖς — πρὸς φύσιν ἐνότων*] Const. Porph. p. 216. B. C. edit. Paris. nostri fere verbis.

Ibid. 21. Const. Porph. l. c. ita *ὑστερον πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῶ πᾶσαν τὴν ζωτικὴν ἰκμάδα ἀνιμωμένου καὶ ἀναλίσκοντος*.

Ibid. 22. *διαπεφώνηκεν*] Ita clare scriptum per *ω*, et ita alicubi apud Sextum Empiricum.

Ibid. 23. *Συμβασιλεύσας — ἰθ' ἔτεσιν*] Const. Porph. p. 216. C. Zon. p. 175. D. Cedr. p. 592. edit. Paris. in fine.

INDEX HISTORICUS.

- Abasii p. 33, 14. *ed. Bonn.*
 Abyssianum 96, 6.
 Acritas 50, 15.
 Aeacus 126, 14.
 aerarium 90, 11.
 Afri. v. Saraceni.
 Agranae 122, 20.
 Agros monasterium 15, 17.
 Alani 33, 15.
 Alcmon 127, 1.
 Alexander, Basilii Maced. filius
 113, 22. 114, 6.
 Amastris 58, 8. 61, 8. dicta ab Ama-
 stride Oxyartae filia 59, 6.
 Amer 67, 18. 91, 8. 19. 93, 18. 94, 1.
 96, 20. eius filius 96, 23.
 ameramnne Saracenorum 64, 5.
 ἀμερομνιμ 67, 13. Amorium ob-
 sidet et expugnat 64, 10. 69, 19.
 negat captivos reddere 66, 10.
 exercitum congregat ad Tarsum
 66, 18. eius filius 67, 13. 69, 22.
 72, 21. 73, 6.
 Amisus 94, 3. 96, 6.
 Amorium 32, 6. 64, 10.
 Anargyrorum templum 39, 10.
 Anastasius, filius adoptivus Tho-
 mae 39, 1. 44, 8. 45, 2.
 Anchiale 67, 11.
 Ancyra 122, 15.
 Andame (Mandano) 103, 7.
 Andreae apostoli insula 50, 15.
 Andreas Saracenos vincit 115, 1.
 Antigonus Bardae Caes. filius 105, 6.
 106, 4. 110, 1.
 Antonius secundus 14, 9.
 Anzes 68, 5. 92, 10.
 Apochaps 46, 7. 47, 21.
 Arcadiopolis 43, 10.
 Aristaeus 126, 14.
 Aristomedon 127, 2.
 Armenii unde dicti 29, 2.
 Arsaber, Theodosiae Aug. pater 21, 8.
 Asparis cisterna 86, 17.
 Asterius 127, 3.
 Athingani 32, 6. Athinganus vates
 31, 4.
 ἀτιγκλίνης 31, 11.
 Avari 85, 22.
 Babel ὁ τασσαρακοντάπηγος 47, 21.
 48, 4.
 Babec, Persarum dux 54, 16.
 balneum palatii 21, 4.
 Barbysus fluvius 38, 20.
 Barca 6, 14.
 Bardanius s. Bardanes patricius, co-
 gnomine Turcus 8, 2. invisus Ni-
 cephorō imp. 35, 11. ei adhaeret
 Thomas 35, 11. B. themati orien-
 talium praeficitur 8, 4. monachum
 Philomeli adit 8, 6. 22, 12. Ni-
 cephorum imp. bello adoritur 9, 20.
 relegatur et excaecatur 10, 3.
 Bardas patricius, Leonis Arm. pa-
 ter 36, 12.
 Bardas, frater Theodorae Aug. 94,
 17. caedem Theotisti machinator
 86, 21. Caesar 90, 21. 97, 10.
 viros doctos congregat in Magnau-
 ra 98, 2. Ignatium patriarcham
 removet 99, 7. interficitur 103, 5.
 106, 15. mortis eius praesagia
 103, 20. eius mores 98, 10.
 Barsacius Christophori filius 35, 3.
 Basilius Leonis Arm. filius 26, 16.
 99, 20.
 Basilius Macedo Theophilo imp. suc-
 cessor demonstratur variis prae-
 sagiis 70, 15. 71, 3. 105, 17. 108, 5.
 23. 111, 8. eius genus et initia
 107, 14. Ingeris filiam uxorem du-
 cit, ab imp. Michaele adoptatur
 111, 18. ab eo imperator creatur
 112, 12. solus imperat 113, 11.
 Tephricam frustra oppugnat 121, 1.
 expugnat 121, 14. eius mores 126, 3.
 eius mors 128, 19. eius filii 113, 21.
 Bathyrrhyax 122, 24. 124, 21.
 Bellerophontes 66, 19.
 Besparanita 67, 16.
 Blachernae 39, 13. 73, 8. 85, 6.
 unde nomen 85, 7.
 Boitzes 65, 7.
 Βοόςπορος 39, 11. 54, 1.
 Bucoleon 10, 21. 60, 6. 75, 16.
 Bulgari unde orti 85, 22. Michae-
 lem curop. vincunt 12, 1. 4, 9.
 a Leone Arm. vincuntur 13, 2. 7.

- Michaeli balbo auxilia offerunt 41, 17. eorum minas Theodora repellit 85, 21. baptizantur 97, 12. Bulgarus luctator 127, 15.
- Byridense litus 41, 8.
 Byza Byzantis filia 54, 1. conf. *Κέρας*.
 Byza oppidum 44, 9. 45, 2.
 Byzantium a quibus conditum 27, 16.
- Cabiri 33, 14.
 Callistus 121, 16.
 Callinicus Aegyptius 34, 9.
 Carbeas 121, 16.
 Carystii 27, 17.
 Cassiteras Theodotus 11, 5. 15, 2.
 Catacylas 33, 1. 35, 4.
 catena ferrea 38, 9. 21.
 Cedoctus 42, 6.
 Cellarium 92, 2.
 Celmes 116, 23.
 Cephalenia 118, 10.
 Cegi 103, 11. 104, 21. 105, 20.
 Chaldi 33, 15. Chaldus Tziphiranites 106, 16.
 Chandax 47, 14.
 Charax 46, 15. 47, 9.
 Charsiani, thema 97, 1. 122, 20.
 Chazari 85, 22.
 Chiliocomus 69, 12.
 Chonarium 92, 4.
 Chorasani 72, 12.
 Christophorus magister 35, 3.
 Chrysochir 121, 15. 22. 122, 14. 124, 23.
 colobium 7, 2.
 Cometas grammaticus 98, 9.
 cometes speciem duarum lunarum praebens 34, 16.
 Constantini forum 128, 13.
 Constantini copronymi sepulcrum 100, 17.
 Constantinus Leonis et Irenes filius 35, 21. eius nomen Thomas usurpat 35, 20. eius filia Euphrosyne 50, 12.
 Constantinus s. Symbatius, Leonis Arm. filius 26, 15.
 Constantinus Triphyllius 70, 20.
 Constantinus Armenius 81, 12. 88, 21. 100, 5. 101, 21. 102, 18. 106, 19. 110, 2.
 Constantinus Basilii Maced. filius 113, 21. 114, 1.
 Constantinus (Andronici Ducae filius) 48, 3.
 Constantinus Leonis sapientis filius 4, 1.
 Constantius, filius adoptivus Thomae 36, 6. 10. 37, 7. 14.
 Corinthii 27, 17.
 Cos insula 49, 19.
 Craterus Cibyrrhaeorum dux 48, 19. a Saracenis interficitur 49, 19.
 Creta a Saracenis occupatur 46, 11. in potestate Saracenorum 49, 21.
 Cromna 59, 6.
 Crummus Bulgarorum dux 4, 9. 12, 2.
 Cydnus fluvius 67, 3.
 Cyminas 82, 12.
 Cyri *γενοπέτης* 56, 19.
 Cyrillus Gortynae episcopus 48, 7.
- daemones pastoribus in Peloponneso nuntiant expugnationem Syracusarum 117, 10. sanguine Christiano saturantur 117, 18.
 Dagistense monasterium 14, 8.
 Daximon 67, 18. 92, 1.
 Deuteron S. Annae templum 105, 13.
 Diabasis 42, 19.
 Diaconitzes 125, 20.
 Dictaeus 127, 2.
 Diomedis martyris templum, olim Heliae 108, 3.
 Dionysius Heracleae tyrannus 59, 7.
 Dora 93, 19.
 Dorylaum 69, 20.
 Dorystolum 86, 1.
 dux ducum 67, 17.
- eburnea porta 24, 8.
ἐλέπολις τετρασκελής 40, 2. 10.
ἐν καὶ ἡμίον, homo Giganteus 25, 17.
 episcoporum concilium, anno tertio Leonis Arm. 27, 15. imperantibus Michaelae et Theodora 82, 8.
 Erechtheus 126, 23.
 Erichthonius 67, 4.
 Euphrosyne Constantini filia, Michaelis balbi uxor 50, 11.
 Eurymedon 126, 24.
 Euthymius Sardiensis metropolita 50, 17.
 Exabulius. v. Iohannes.
 Exarchon 6, 8.
- forum Constantini 128, 13.
 Franciae regi legatio mittitur a Theophilo imp. 71, 22. 73, 12.
 Gallerianum 116, 2.

- Gastia monasterium 90, 8.
 Gazura palus 8, 15.
 Georgius 71, 8.
 Germanicia 115, 18.
 Geron oppidum 73, 1.
 Getae 33, 15.
 Gregorius Leonis Arm. filius 26, 17.
 99, 20.
 Gregorius dux, relegatus a Michaele
 balbo, ad Thoman se applicat 38,
 12. a Thoma interficitur 41, 2.
 Gryllus patriarcha 102, 22.

 Hadrianus a Basilio imp. contra Sa-
 racenos mittitur 116, 18.
 Halimedes 126, 23.
 Halys 97, 1.
 Helos 117, 6.
 Heraclea, olim Perinthus 45, 13.
 Hierax 116, 20.
 Hispanenses Saraceni 46, 4.
 Hodegi monasterium 103, 20.
 Homerus 25, 19. 49, 6. 52, 17. 62, 3.
 88, 4. 97, 15. 101, 14. 126, 17.
 Horcosion 37, 20.
 Hunni 28, 3. 33, 15.
 Hymenaeus 127, 3.
 hymnus 19, 7.
 Hypologii 47, 17.

 Iberi 33, 14.
 Ichthys 118, 12.
 Ignatius, Michaelis europ. filius, ca-
 stratur 7, 21. patriarcha 100, 1.
 deponitur 99, 7. Constantini cop-
 ron. sepulcro includitur 100, 17.
 Bardae in somnis apparet 104, 11.
 ignis Graecus 34, 7. 40, 2.
 41, 12.
 imaginum cultus post 30 annos re-
 stituitur 78, 16.
 Ingeris filia, uxor Basili Maced.
 111, 18.
 Iob patriarcha Antiochiae 33, 13.
 Iohannes Exabulius 5, 14. 20, 7. 14.
 30, 6. 44, 21.
 Iohannes s. Iannes grammaticus, mo-
 nasterio Sergii et Bacchi praepo-
 situs 83, 1. adiutor Leonis Arm.
 in destruendis imaginibus 27, 9.
 a Theophilo imp. ad Saracenos
 mittitur 63, 6. per *λεκανομαντεία*
 Theophilo successorem ostendit
 Basilium 70, 15. patriarcha 75, 5.
 71, 20. deponitur 80, 23. 82, 18.
 Iohannes Gorgonites 100, 14.

 Irene Augusta, Παρδά et Θυάς -
 cta 13, 22.
 Italia. unde nomen 116, 5.
 Iustiniani triclinium 89, 2.

 Κέρας 38, 11. 40, 9. Κέρας Βύξης
 54, 1.

 Lausiacum 18, 19. 87, 16. 88, 14.
 Lazi 33, 15.
 Leo Isauricus 14, 16.
 Leo Amalecita 4, 6. ex Armeniis et
 Assyriis prognatus 10, 11. 28, 19.
 Bardae patricii filius 36, 11. Pi-
 drae educatus 8, 10. praefectus
 orientalium sub Bardanio 8, 4.
 9, 12. foederatorum dux 10, 12.
 Saracenos vincit 10, 15. patricius
 10, 17. orientalium dux in bello
 Bulgarico 4, 10. 15. 5, 17. impe-
 rator salutatur 5, 4. 6, 2. ortho-
 doxae fidei professionem recusat
 27, 4. Bulgaros devincit 13, 6.
 cum Hunnis paciscitur 28, 3. sa-
 cras imagines destruit 15, 11. 17, 3.
 27, 12. Thraciae Macedoniaeque
 urbes instaurat 28, 14. exercitus
 eius exiguus a Thoma vincitur 36,
 14. 18. Michaelem Amor. noctu vi-
 sit in carcere 22, 19. interficitur
 25, 10. eius mores 8, 10. 16, 18.
 17, 18—19, 3. 28, 13. eius filii
 26, 15. eius interfectores poenas
 dant 51, 10.
 Leo philosophus 98, 6.
 Leo Basili Macedonis filius, imp.
 4, 3. 48, 2. 113, 22. 114, 9. 125, 20.
 Longobardia 116, 1. 120, 8. unde
 dicta 116, 2.

 Machaeras 97, 2.
 Magnaura 51, 2. 73, 18. 98, 3.
 Malageni 114, 18.
 Mamantis templum 102, 12. 111, 23.
 Manichaei 33, 15.
 Manuel Armenius 52, 6. imperato-
 rem Theophilum a Saracenis li-
 berat 62, 6. 69, 11. ad Saracenos
 fugit 62, 20. quibus multa com-
 moda praestat 72, 5. redit 63, 17.
 73, 5. praefecturam scholarum re-
 cipit 68, 3. magister 73, 11. 83, 16.
 tutor Michaelis imp. 77, 3. mira-
 culo ad restituendum imaginum
 cultum excitatur 78, 21. ex pala-
 tio secedit 86, 10. Bardae vatici-

- natur interitum 90, 2. Michaelem imp. vix liberat a Saracenis 92, 17.
- Maria, *Καλή Μαρία*, soror Theodora Aug. 87, 11. 88, 8.
- Martinacius 70, 10. 17. Martinaciorum imperium 70, 8.
- Mauriani in porticu monachus 14, 7. 21.
- Melisseni 88, 17.
- Melitene 67, 18. 91, 8. 115, 19.
- mensurator 125, 22.
- Merops 118, 12.
- Methodius episcopus 50, 14. 76, 5. patriarcha 82, 4. stupri accusatus se purgat 83, 9. moritur 99, 18.
- Methone 118, 15.
- Metrophanes 83, 12.
- Michael, gener Nicephori, post Stauracium imp. 4, 7. 10, 17. devictus a Bulgaris 12, 9. fugit 4, 14. deponitur 5, 3. monasterio includitur 7, 18.
- Michael patricius Melissenus, pater Theodoti 11, 4.
- Michael Amoriensis 5, 7. balbus 8, 14. 32, 7. uxorem ducit filiam praefecti thematis orient. 31, 9. 23. comes cohortis 10, 13. vestem Leonis Arm. induit et conculcat 7, 5. 22, 13. patricius et excubitorum praefectus 12, 16. 19, 12. a Leone Arm. carcere inclusus 19—23, imperatori exitium struit 23, 15. ex carcere imperator appellatur 30, 1. a Thoma obsidetur 34, 4. 38, 5. Thoman vincit 40, 16. fugat 43, 9. Arcadiopoli inclusum obsidet 43, 12. interfici iubet 44, 15. Euphrosynen uxorem ducit 50, 11. obit 50, 19. eius mores 19, 13. 32, 7.
- Michael syncellus Hierosolym. 74, 16.
- Michael Theophili filius, imperator cum Theodora 77, 1. Theocotistum interfici iubet 87, 7. 88, 10. matrem ex palatio removet 90, 7. a Saracenis vincitur ad Samosata 91, 9. vix evadit 93, 20. eius aurgationes 102, 10. *ἀσφότεχνος* 104, 19. interficitur 113, 6.
- Michael Bulgarorum dux 97, 20.
- Moesia 86, 1.
- Mortagon Bulgariae dominus 41, 17.
- Mycenaei 27, 17.
- Nasar 35, 3. 118, 14. 119, 17. 120, 1.
- Nicaea 69, 20. 121, 18.
- Nicephorus imp. 4, 7. 9, 20. 35, 13.
- Nicephorus patriarcha 27, 1. 84, 4. relegatur 15, 12. cum Theophane absente conversatur 15, 17. eius de Leone Arm. iudicium 17, 21.
- Nicetas Constantini Triphyllii filius 71, 6.
- Nicolaus Scutellops 100, 14.
- Nicomedia 121, 18.
- Olbianus 32, 22. 35, 1. 37, 12. oleum 120, 13.
- Ooryphas 50, 1. 61, 14.
- Opsicum thema 33, 1. 115, 5.
- Orsanes 67, 5.
- Oxia 53, 22.
- Oxyartes 59, 7.
- Ozopetra 64, 4. 66, 15.
- Panion 45, 6.
- Paphlagonia unde dicta 58, 6.
- Παρδά* 13, 22.
- Pauliciani 120, 17. 125, 22.
- Pedasus 118, 5.
- Perinthus 45, 14.
- Persarum historia 53, 5. Persae Theophilo imp. se subiiciunt 54, 9. 55, 8. Saracenos vincunt 57, 10. astronomiae periti 55, 17. Theophobum regem declarant 58, 8. Persarum turmae in thematis 59, 19. Persarum defectionem ad Saracenos moluntur 69, 4.
- Petronas Theodora frater 94, 17. 97, 8.
- Pharus 7, 16. 19, 4.
- Philomeli monachus vaticinatur eventura Bardanio Leoni Michaeli Thomae 8, 3. 22, 13. post eum alius, Sabbatius, imaginum osor 13, 16.
- Philotheus protospatharius 91, 1.
- Photius patriarcha 100, 2.
- Pidra 8, 12.
- πιθήκιον* 21, 4.
- Porsonta 96, 8.
- Priapus 127, 2.
- Procopia, uxor Michaelis europal. 6, 12.
- Prote insula 10, 3. 26, 17.
- Pullades 125, 1.
- pythonissa 10, 19. 11, 11. 21. Saracenicica 70, 5.
- Romae urbis episcopus 84, 4.

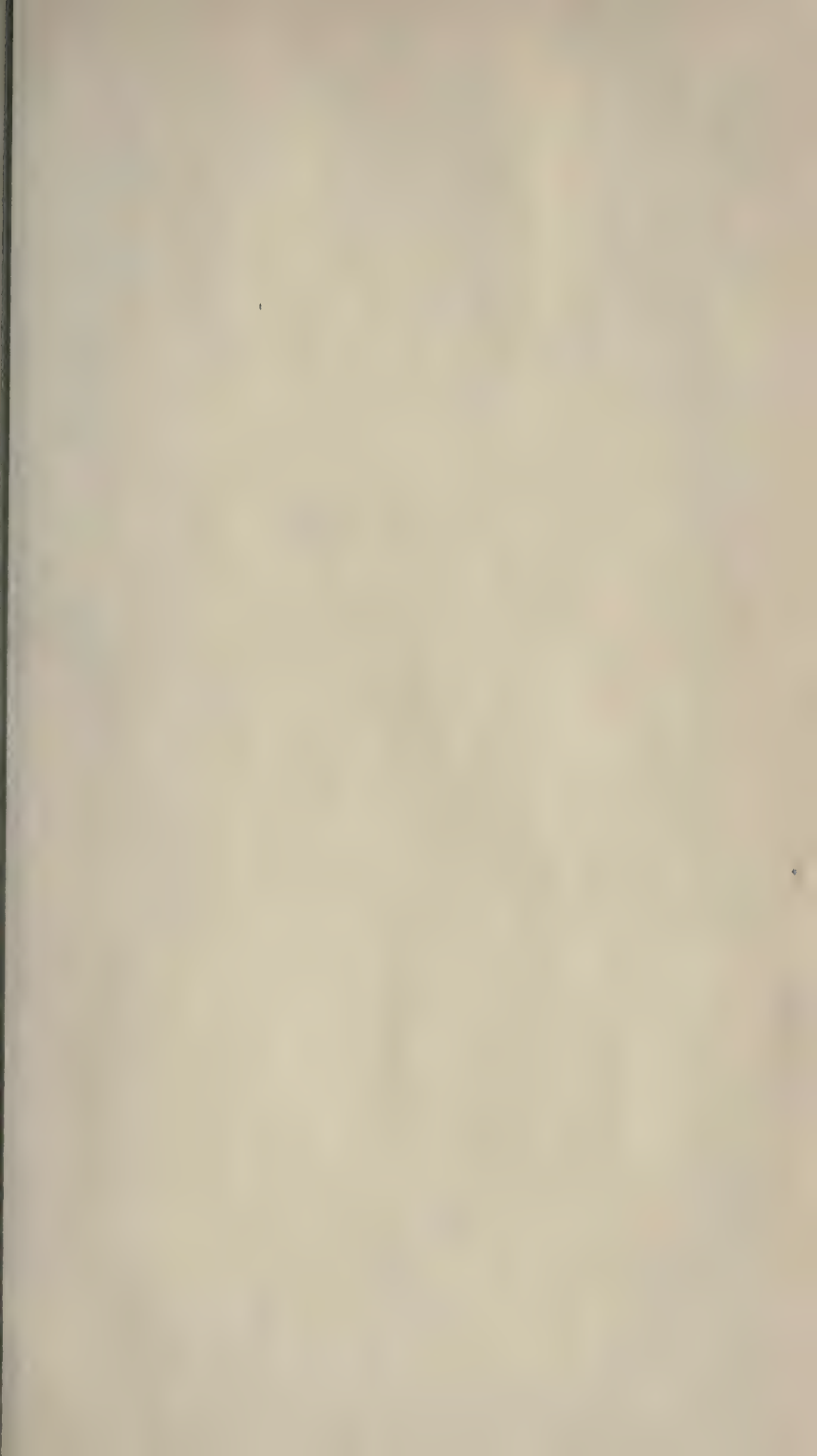
- Sabbatius, Philomelii monachus 13, 16.
 Sabbatius, gener Bardae Caes. 106, 8.
 sacerdotes extra regiam commoran-
 tur noctu, mane ad laudes intro-
 eunt 24, 12.
 Saipes 47, 21.
 salvatoris signum vicit 93, 9.
 Samosata 91, 10. 115, 18.
 sancti septem pueri Cretenses 48, 13.
 Sardanapalus 67, 10.
 Saraceni cum Thoma paciscuntur 33, 7. duce Constantio Thomae f. Romanos aggrediuntur 36, 10. Hispanienses duce Apochapside Cretam occupant 46, 4. Craterum vincunt 49, 13. Theophilum imp. cingunt, qui vix evadit 61, 20. cum eo paciscuntur 63, 5. eundem fugant 68, 18. Michaellem Theophili f. vincunt prope Samosata 91, 10. Basilii equitatum fundunt 114, 19. vincuntur ab Andrea 115, 7. Afri Siciliam et Longobardiam occupant 116, 1. Syracusae obsident 116, 17. et expugnant 117, 1. 10. 23. Carthaginenses Afri Zacynthum obsident 118, 10. 120, 4. vincuntur a Nasare 120, 5.
 Sclavi 33, 14.
 Scyla 7, 8. 26, 11. 88, 12. 20.
 Scyrus 38, 14.
 Semiramis 67, 7.
 Siburum 122, 20.
 Sicilia 116, 5.
 Sinope 54, 19. 58, 8. a Sinope Amazone 59, 4.
 somnium significans Michaellem interfectorem Leonis Arm. 22, 5.
 Stephanus Basilii Macedonis filius 113, 23.
 Studii templum Praecursoris 6, 18. ex St. monasterio monachi 79, 5.
 Symbatius s. Constantinus, Leonis Arm. filius 26, 15.
 Syracusae unde dictae 117, 2. a Saracenis obsidentur et expugnantur 116, 17.
 Tarasius patriarcha 13, 22. 22, 6.
 Tarsus unde 66, 19. describitur 67, 1. a quo extracta 67, 4.
 ex Taurica Scythae 39, 9.
Genesisius.
 Tephrica 115, 13. 120, 16. 121, 1. 9. 14. 125, 3.
 terrae motus cladem significans 45, 11.
 τέσσαρι 66, 22.
 τρισακοντάρχοι 50, 7.
 Theoctistus magister sub Michaelle curop. 12, 6.
 Theoctistus, amicus Michaelis balbi 23, 17. patricius et caniculus 23, 19. logotheta 76, 16. 83, 17. tutor Michaelis Theoph. f. imp. 23, 18. 77, 3. Bardae artibus interficitur 86, 21.
 Theodegus astronomus 98, 9.
 Theodora Aug. mater Michaelis 77, 2. imaginum cultum restituit 79, 22. 80, 12. Bulgarorum minas repellit 86, 2. ex palatio eiicitur 90, 7. Bardae fratri vestem mittit 104, 21. Basilium imperatorum vaticinatur 111, 8. mater eius patricia 80, 1. fratres patricii, Bardas et Petronas 80, 1. 94, 7. soror Καλή Μαρία 87, 11. filiae 87, 2. 90, 7.
 Theodorus confessor pro cultu imaginum 74, 17.
 Theodorus geometres 98, 3.
 Theodorus ὁ μωρός 100, 13.
 Theodosia Aug. uxor Leonis Arm. 19, 19. 21, 8. 22, 11. 26, 14.
 Theodosius Leonis Arm. filius 26, 17. 18.
 Theodosius Babutzicus 71, 23. 73, 14.
 Theodotus Cassiteras 11, 4. 14, 4. patriarcha 16, 11.
 Theophanes confessor 15, 9. 16. 16, 6. 74, 17.
 Theophiliscus 109, 21.
 Theophilus Michaelis balbi filius 34, 2. 39, 16. imperator 51, 1. Theophobum in regia educari iubet 57, 6. a Manuele ex manibus Saracenorum vix eripitur 61, 19. cum Saracenis paciscitur 63, 5. Ozopetram capit 64, 5. 66, 15. Persis, qui defecturi erant, ignoscit 69, 15. post Amorium captum dysenteria laborare incipit 70, 4. 73, 16. imaginum cultoribus infensus 74, 14. 80, 5. eius mores 75, 7. eius soror nupta Theophobo 55, 3.
 Theophobus Persa 52, 10. de eo narrationes diversae 53, 1. 55, 7.

- eius pater 53, 19. 54, 20. 55, 10. 56, 10. ipse patricius et maritus sororis Theophili imp. 55, 3. 57, 10. rex declaratur a Persis 58, 9. clam interficitur 60, 6. 61, 14. dicitur mortem non gustasse 60, 10.
- Thomas Armenius a palude Gazura 8, 15. eius mores 32, 8. de eo vaticinium monachi 9, 9. turmarca foederatorum factus a Leone 12, 13. contra Michaellem balbum rebellat 32, 12. coronatur 33, 13. Cpolin obsidet 33, 19. de eo alia narratio 35, 7. vincitur 40, 16. urbem iterum obsidet 41, 2. a Bulgaris vincitur 42, 12. fugatur a Michaelle imp. et obsidetur Arcadiopoli 43, 9. interficitur 44, 15.
- Thyas 13, 22.
- Tiberii imp. porta 88, 9.
- Turci 67, 14. 68, 16.
- Tziphiranites Chaldus 106, 16.
- Vandali 33, 15.
- vaticinia 8, 1. 10, 19. 22, 1. 16, 7. 21, 19. 31, 4. 70, 8. falsum 14, 17. *λεκνομαρταία* 70, 14.
- versus poetarum 89, 20. 22.
- virgis mare caedunt Saraceni 94, 8.
- vox de caelo nuntians obitum Leonis Armenii 26, 1.
- Xerxes 94, 8.
- Zacynthus 118, 11. 12. 120, 4.
- Zechi 33, 14.
- Zelicum haeresis 85, 3.
- Zelisa 92, 3.
- Zercunes 48, 5.

C O R R I G E N D A.

- Pag. 34. in interpret. v. 2. scr. Theophilo
p. 61, 1. l. *ὀφείξεν*
p. 86. in interpret. v. 1. l. Moesiam
p. 95, 10. *τὸν*] scr. *τῶ*

DF
503
C6
v.49

Corpus scriptorum historiae
byzantinae

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
